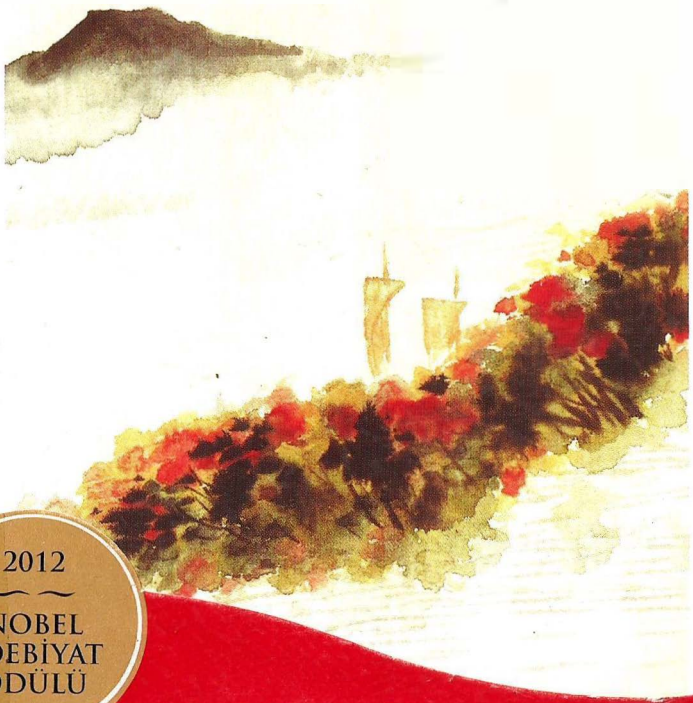
MO YAN

KIZIL DARI TARLALARI

ROMAN



2012
NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

CAN

Türkçede ilk defa

Hong gaoliang jiazu, Mo Yan
© 1987, Mo Yan
© 2013, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Haziran 2013, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 10000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak tasarımı: Act creative

Kapak baskı: Azra Matbaası
İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3
Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul
Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-1817-5

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

MO YAN

KIZIL DARI TARLALARI

ROMAN

2012 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Çince aslından çeviren

Erdem Kurtuldu



MO YAN, 1955'te Çin'in Shandong eyaletine bağlı Dalan kasabasında doğdu. Kültür Devrimi sırasında 11 yaşındayken okulu bırakıp çiftçi olarak çalışmaya başladı. Ardından bir pamuk fabrikasında çalıştı ve yazmaya başladı. İlk çalışmaları daha çok Mao dönemine özgü toplumcu gerçekçi tarzdaydı. 1976'da Kültür Devrimi hareketi sona erince Mo Yan, Halk Kurtuluş Ordusu'na katıldı ve bir yandan orduda görev yaparken öte yandan yazmayı sürdürdü. Asıl adı Guăn Móyè olan yazar, 1984'ten itibaren Çince "sakın konuşma" anlamına gelen Mo Yan adını kullanmaya başladı. *Time* dergisinin "Çin'in en ünlü, en sık yasaklanan ve en çok korsan baskısı yapılan yazarlarından biri" tanımladığı Mo Yan'ın başlıca romanları arasında, "Bir İlkbahar Gecesinde Yağan Yağmur", *Kızıl Darı Tarlaları*, "Sarmısak Baladı", "İçki Cumhuriyeti: Bir Roman" bulunuyor. Öyküleri, "Patlamalar ve Diğer Öyküler" ve "Şifu: Bir Kahkaha Uğruna Her Şeyi Yaparsın" adlı derlemelerde toplanmıştır. Mo Yan, 2012 Nobel Edebiyat Ödülü'nü alırken Çin'de doğan ve Çin'de yaşamayı sürdüren ilk Çinli Nobel ödüllü yazar oldu.

ERDEM KURTULDU, 1981'de İstanbul'da doğdu. 2006'da Ankara Üniversitesi DTCF Sinoloji Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıl Çin hükümetinin verdiği bursla Beijing Dil ve Kültür Üniversitesi'nde Çince dil çalışmalarına devam etti. Çin'den döndükten sonra çeşitli sektörlerde tercüman olarak çalıştı. Çevirmenin bir de YKY Kâzım Taşkent Klasik Yapıtlar Dizisi için hazırlayıp çevirdiği bir şiir derlemesi vardır.

Kızıl Darı Tarlaları'nı niye yazdım?

Kızıl Darı Tarlaları, yazdığım dokuz uzun romandan biridir ama içlerinde en çok ilgiyi çeken o olmuştur, bu yüzden Mo Yan'den bahsedilirken sık sık *Kızıl Darı Tarlaları*'nın yazarı denir. Romanın ilk bölümü olan "Kızıl Darı Tarlaları"nı 1984 kışında bitirdim, o zamanlar uzun bir öyküydü ve uzun bir öykü olarak basıldı. İlk ilhamım bir rastlantı sonucu oluştu. O sıralarda bir edebiyat konferansındaydım, birkaç eski toprak yazar şöyle bir konu açtı: Çin Komünist Partisi'nin kuruluşundan bu yana yirmi sekiz yıl mücadele içinde geçti. Eski kuşaktan birçokları bu savaşın içinden geçmiştir ve ellerinde pek çok malzeme var, ama artık bunu yazacak enerjileri kalmadı, çünkü "Kültür Devrimi" en verimli dönemlerini gölgelemiştir; genç neslin enerjisi var ama bunu yazacak kişisel deneyimleri yok, öyleyse savaşı ve tarihsel olayları edebiyatın içine nasıl sokacaklar?

O zaman ayağa kalkıp şunları söyledim: "Bizler bu kusurumuzu başka yollardan geçerek telafi edebiliriz. Top ve tüfek patlamalarını duymadıysak da havai fişeklerin patlamalarını duyduk; birinin öldürüldüğünü görmesek de domuz kesildiğini gördük, ben kendi ellerimle tavuk bile kestim; elimde süngüyle Japonlarla çarpışmasam da bunun nasıl bir şey olduğunu filmlerde izledim. Romancının yaptığı tarihi bire bir kopyalamak değildir, bu tarihçilerin sorumluluğundadır. Romancılar savaşı, insanlık tarihi boyunca cehalet yüzünden sürekli ortaya çıkan bu olguyu anlatırken, onun insan ruhunu nasıl bozduğunu ve insanın savaş süresince nasıl değiştiğini dile getirir. De-

mek istediğim hiç savaş deneyimi yaşamamış biri de bu yollardan geçerek savaşı yazabilir."

Konuşmamı bitirdikten sonra burun kıvırıp benimle alay eden biri oldu. Ardından birkaç kişi benim kibirli ve cahil olduğumu, bazıları göğü ve yasayı tanımayan haydudun biri olduğumu söyledi, bazılarıysa girdiği kuyunun derinliğini bilmeyen biri olduğumdan bahsetti. Yazarlık hayatım boyunca kendimi birkaç kez uçurumun kenarına ittiğim olmuştur. Kendi bakış açımın doğruluğunu kanıtlamak için hemen kaleme sarılıp savaş hakkında bir roman yazmaya başladım. Ama kalem kâğıda değmeden bir sürü zaman harcadım. Devrim'den önce yazılan pek çok romanın savaş hakkında olduğunu fark ettim, ama o zaman yazılan romanların hepsi savaş sürecini yeniden üretmekten başka bir şey yapmıyordu. Bu romanlar genellikle seferberlik süreciyle başlayıp zaferle sonuçlanan hikâyelerden oluşuyordu; yazarlar sadece savaş sürecine odaklanıyor, romanın başarısı bu süreci ne kadar gerçekçi işlediğiyle ölçülüyordu. Yeni kuşak yazarların savaş deneyiminden geçmiş eski kuşak yazarların yazdıklarını tekrar etmesi, hatta onlar kadar iyi yazmaları artık bir anlam ifade etmiyor. Bence savaş, yazarın yazarken ödünç aldığı bir ortamdan başka bir şey değildir, böyle bir ortamı kullanarak insanların bu özel koşullar altındaki duygu ve düşünceleri anlatmaktır asıl olan. Sovyetler Birliği zamanından kalan "Askerin Türküsü" adlı ünlü filmi ele alalım mesela. Filmde çok acı çekmiş ve intikam ateşiyle yanıp tutuşan Kızıl Ordu'ya mensup bir kadın asker vardır, Beyaz Ordu'dan kırk kişiyi öldürdükten sonra savaş esirlerine refakat etmekle görevlendirilir. Bu görev sırasında birlikten ayrılıp yakışıklı, güzel sanatlar eğitimi almış esir bir subayla birlikte ıssız bir adaya gider. Bir süre sonra aralarında bir şeyler gelişir, birlikte yaşamaya başlarlar, ikisi de kendi sınıfsal kimliğini unutur. Bir gün birden Beyaz Ordu'ya ait bir gemi gelir, Beyaz Ordu subayı gemiyi görünce geri dönmek ister, Kızıl Ordu'ya mensup kadın askerin sınıf bilinci de birden yeniden ortaya çıkar, tüfeğini alıp aynı zamanda âşığı olan Beyaz Ordu subayını sahilde öldürür. Böyle bir olayın gerçek hayatta karşımıza çıkması neredeyse imkansızdır, yazar böyle bir ortam yaratıp bizleri bir deneyin içine sokar. Buna "insan ruhu laboratuvarı" denebilir. Bu kavram ve yazma yöntemi günümüzden bakıldığında edebiyatın yazma

kurallarına daha uygundur ama seksenli yılların başlarında gelişen ve uzun süre baskın olan "sol" anlayış bu tavrı hâlâ sorgulanmaya devam etmekte ve bunu kabul edilemez görmektedir.

Böyle bir başlangıç noktasıyla yazmaya karar verdim, bir fikir üzerinde düşünmeye başlayınca aklıma ilk gelen kendi köyüm oldu. Ben küçükken iklim şimdikiyle aynı değildi, sık sık yağmur yağardı, her yaz ve sonbaharda su taşkınları olurdu; bu yüzden köyde boyu sel sularının yüzeyinde kalabilen darı yetiştirilirdi. O zamanlar nüfus az, araziler genişti, her sonbahar köyler uçsuz bucaksız darı tarlalarıyla çevrili olurdu. "Dedem" ile "Ninem"in yaşadığı dönemdeyse yağmur daha fazla, nüfus daha azmış; o kadar çok darı varmış ki kış geldiğinde bile hâlâ hasat yapılamamış tarlalar olurmuş, bu darılar da köyleri haydutlardan koruyan engel görevi görürmüş. Sonunda darı tarlalarını bir sahne olarak ele alıp içine Japonlara karşı direnişi ve aşk hikâyeleri yerleştirdim; daha sonraları pek çok eleştirmen romanımdaki kızıl darıların sadece bitki olmadığını, milli ruhu temsil eden bir metafor olduğunu söyledi. Romanın ilk bölümünün taslağını bir haftada yazdım.

Kızıl Darı Tarlaları, doğduğum köye komşu bir köyde geçen gerçek bir hikâyeye dayanır. Bu köyün gerilla birliği Jiaolai Nehri üzerindeki köprünün başında pusu kurup küçük bir Japon birliğiyle çarpışmış, askeri bir aracı ateşe verip o zamanın koşullarında büyük bir zafer elde etmişler. Çok geçmeden Japon tugayları misilleme için geri dönmüş ve köyde gerilla birliğinden bir iz bulamayınca yüzden fazla köylüyü öldürmüş, köydeki bütün evleri yakıp yıkmışlar.

Kızıl Darı Tarlaları'ndaki etine dolgun, taze "Ninem"i filme çekildiğinde Gong Li canlandırdı. Ama ben kadınları gerçekten anlamam, romanda sadece hayalimdeki kadını tasvir ettim. Otuzlu yıllarda kırsal kesimde benim romanda tasvir ettiğim kadınlara benzeyen kadın çok azdı, "Ninem" de aslında benim hayal gücümün ürünüdür. Romanımdaki kadınlarla günümüzdeki kadınlar arasında da büyük farklılıklar var; kadınlar günümüzde de zor yaşam koşullarına göğüs geriyor ama romandaki o romantik ruha artık sahip değiller sanki.

İyi bir yazarın özgün olması gerektiğini düşünürüm, tabii ki aynı zamanda iyi bir roman da özgün olmalıdır. *Kızıl Darı Tarlaları* sansasyon yarattı; bunun nedeni özgün bir roman ol-

masıdır. Romanın üzerinden neredeyse yirmi yıl geçtikten sonra bile hâlâ romanın anlatısından çok memnun olduğumu söyleyebilirim. Daha önce yazılmış romanlarda hikâye birinci, ikinci veya üçüncü tekil şahsın ağzından anlatılırdı, *Kızıl Darı Tarlaları*'nın daha başında anlatıcı hikâyeye "Dedem" ve "Ninem" diye başlar, bu hem birinci tekil şahsın ağzından anlatılan bir hikâyedir, hem de her şeyi bilen bilge bir anlatıcının varlığını gösterir. "Ben" diye yazdığınızda bu birinci tekil şahıstır ama "Ninem" diye yazdığınızda bakış açısı hemen "Ninem"in bakış açısı olur, böylece onun iç dünyası doğrudan ifade edilebilir ve bu yapı bence romanın anlatısına çok uygun. Bu, birinci tekil şahsın bakış açısından daha zengin ve daha açık bir bakış açısıdır; bu, dönemi için de yenilikçi bir bakış açısıydı.[1]

Bazıları *Kızıl Darı Tarlaları*'ndaki hikâyelerde Márquez etkisi olduğunu söylüyor; bu konuda söyleyeceğim tek şey bunun bir tahminden öteye gitmeyeceğidir. Márquez'in *Yüzyıllık Yalnızlık* adlı romanını 1985 baharında okudum, o zamana kadar dilimize çevrilmemişti. *Kızıl Darı Tarlaları*'nıysa 1984 kışında yazdım, romanın üçüncü bölümü olan "Köpek Patikaları"nı bitirdiğimde bu olağanüstü romanı okumaya başladım. Ama böyle bir yöntemin neden daha önce benim aklıma gelmediğine hâlâ üzülürüm. Eğer Márquez'in romanını yazmaya başlamadan önce okumuş olsaydım *Kızıl Darı Tarlaları*'nı daha farklı bir şekilde yazardım.

Ben ve benim kuşağımdan romancılar hiç şüphesizdir ki Batı edebiyatından çok etkilendik; seksenlerden önceki dönemde Çin kapalı bir toplumdu, Batı edebiyatındaki değişimlerden, yeni yazarlardan, o olağanüstü eserlerden hiçbirimizin haberi bile yoktu. Ekonomik reformla birlikte dışa açılınca Batı edebiyatının eserleri de dilimize çevrilmeye başladı; kendimizi iki-üç yıllık çılgın bir okuma serüvenine kaptırdık, doğal olarak okuduklarımızdan etkilendik de; böylece etkilendiğimiz yazarların izlerinin farkında olmadan da olsa kendi eserlerimize sızdığını fark ettik.

1. Çince, tek heceli bir dildir. İki ayrı kelime olan "ben" ve "nine", yan yana geldiklerinde eklemeli dillerdeki gibi, "benim ninem" ya da "ninem" gibi bir anlama bürünmelerinin yanı sıra tek başlarına da kendi anlamlarını korurlar.

Tarih ve savaş hakkında yazılan bu romanın büyük bir ilgi uyandırmasını o zamanki Çin halkının ortak tutumunu ifade etmesine bağlıyorum; uzun süre baskı altında kalmış bir toplum, içinde konuşmaya, düşünmeye ve harekete geçmeye cesaret eden özgür bireylerin bulunduğu bir romanı okuyunca elbette ki etkilenmiştir. Başlarda romanın toplum üzerindeki etkisinin farkında değildim açıkçası, ayrıca insanların böyle bir şeye ihtiyacı olabileceğini de hiç düşünmemiştim. Eğer *Kızıl Darı Tarlaları*'nı şimdi yazsam bu kadar etkili olacağını hiç sanmam, bugünün okuyucularının okumadığı bir şey kaldı mı ki? Herkesin kendi kaderi olduğu gibi romanların da kendi kaderleri var işte.

MO YAN

Bu kitapla köyümün uçsuz bucaksız kızıl darı tarlalarında dolaşan kahraman ruhlara ve haksız yere ölenlere sesleniyorum. Ben sizin soyunuzdan gelen bu değersiz, soya sosuna batırılmış kalbimi söküp parçalara ayırdım, üç kâseye koyup darı tarlalarına bıraktım. Sizlere adağımdır bu! Gelin yiyin!

Kızıl darı tarlaları

1

21 Eylül 1939'da benim bir haydudun oğlu olan babam on beşinden gün almış. Daha sonra dünyaca ünlü olacak efsanevi kahraman Yu Zhan'ao'ın birliğine katılıp Japon konvoyuna pusu kurmak için Jiaoping Yolu'na gitmiş. Ninem kapitone ceketini giyip onları köyün girişine kadar uğurlamış. Komutan Yu, "Dur artık," demiş. Ninem hemen durmuş.

Ninem babama, "Douguan, vaftiz babanın sözünden çıkma," demiş. Babam sesini çıkarmamış. Ninemin koca gövdesine bakmış, astarlı ceketinden gelen o sıcak kokuyu içine çekerken birden üşümüş. Şöyle bir titremiş, karnı guruldamış.

Komutan Yu, babamın başına vurup, "Yürü evlat," demiş.

Yer gök karışmış, etraf kararmış, birliğin boğuk ayak sesleri iyice uzaklaşmış. Babamın gözlerinin önünde görüşünü engelleyen mavi beyaz bir sis perdesi asılıymış, sadece birliğin ayak seslerini duyuyormuş, ne şekillerini ne de gölgelerini seçebiliyormuş. Babam Komutan Yu'nün ceketinin ucuna sıkıca sarılmış, iki bacağı hızla hareket ediyormuş. Yakınlaşan sis denizinin çalkantısı arttıkça ninem bir kıyı gibi gittikçe uzaklaşıyormuş, babam Komutan Yu'ye küpeşteye tutunur gibi yapışmış.

Babam işte böyle köyün kızıl darı tarlalarında yükselen kendine ait isimsiz mavi yeşil mezar taşına doğru seyirtmiş. Mezarının başında kurumuş otlar titreşiyormuş, bir keresinde kar beyazı bir dağ keçisini güden kıçı çıplak bir erkek çocuğu buraya gelmiş, keçi aheste aheste mezarın başındaki otları yerken çocuk mezar taşının üstüne çıkıp öfkeyle işeyivermiş, sonra yüksek sesle şakımaya başlamış: "Darılar kızardı... – Japonlar geldi... – Yurttaşlarım hazırlanın... – Ateş edin, topu ateşleyin... –"

Bazıları bu keçi güden çocuğun ben olduğunu söyler, o olup olmadığımı bilmiyorum. Ben Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nı hem çok sevdim, hem de ondan çok nefret ettim. Büyüyüp Marksizmi öğrenince sonunda fark ettim ki: Gaomi Kuzeydoğu Bucağı şüphesiz dünya üzerindeki en güzel ve en çirkin, en alışılmadık ve en sıradan, en kutsal ve en yozlaşmış, en kahraman ve en piç, en çok içki içilen ve en çok sevilen yerdir. Bu toprak parçasında doğan büyüklerim ve akrabalarım darı yemeyi sever, her yıl büyük bir ekim yapılır. Eylülde ve sonbaharın sonlarına doğru bu uçsuz bucaksız darı kırmızılığı engin bir kan denizine dönüşür, darılar ve Gaomi ışıldar, darılar insanı tatlı bir hüzne boğar, aşka kışkırtır. Sonbahar rüzgârı ıssızdır, güneş ışınları pırıl pırıl, mavi gökyüzünde bembeyaz bulutlar bir bir salınır, darıların üzerinde bembeyaz bulutların kırmızı mor gölgeleri gezinir. Zaman içinde ancak bir an kadar yer tutan on yıllar boyunca kırmızı figürler darı sapları arasında mekik dokuyarak uçsuz bucaksız bir insan halısı örmüşlerdir. Adam öldürmüş, gasp etmiş, bu topraklarda şimdi yaşayan ve onların soyundan gelen değersiz bizlerle kıyaslanmayacak kadar kendilerini ülkelerine adamış, onu kahramanca ve bir bale coşkusuyla savunmuşlardır. Çevredeki ilerlemenin yanında türümüzün gerilediği duygusunu yaşıyorum.

Birlik köyden ayrıldıktan sonra dar bir toprak yola girmiş, birliğin adım sesleri yol kenarındaki otlara karışmış. Sis çok yoğun, canlı ve değişkenmiş. Babamın yüzündeki sayısız küçük su damlası donup büyük bir su damlası oluşturmuş, saçından bir perçem alnına yapışmış. Yolun iki tarafındaki darı tarlalarından esen hafif nane ve olgunlaşmış darıların o acı tatlı kokusuna alışıktır babam, bu koku onun için yeni ya da tuhaf bir şey değildir. Birlik sisin içinde ilerlerken babam bu kez zihninde çok eski anıları uyandıran, nane ve darı kokusuyla karışık, ama sarı ve kırmızı olmayan, iç bayıltan tatlı bir yeni koku almış.

7 gün sonra, 28 Eylül, Ay Çöreği Bayramı. Parlak ay yavaşça yükselmiş, darılar saygıyla ve sessizce dikilmiş, püsküllleri ay ışığında yıkanmış, cıvaya batırılmış gibi ışıl ışıl ışımışlar, babam kırık bir ay ışığı altında şimdikinden çok daha keskin iç bayıltan tatlı bir koku almış. O sırada Komutan Yu elini darıların üzerinde gezdirerek tarlada ilerliyormuş, üç yüzden fazla köylü üst üste uzanmış cesetler halinde etrafa dağılmış, kanları büyük bir darı yığınını suluyormuş, darıların altındaki kara toprak çamurlaşmış, yürümelerini yavaşlatmış. O iç bayıltan tatlı koku insanı boğuyormuş, insan eti yiyen bir köpek sürüsü darı tarlasında oturmuş, parlayan gözlerle babama ve Komutan Yu'ye bakıyormuş. Komutan Yu silahını çekip ateş etmiş, bir köpeği gözünden vurmuş; bir el daha ateş etmiş, bir köpeği daha gözünden vurmuş. Köpek sürüsü uluyarak dağılmış, uzak bir yere oturmuş, aç gözlerle hırlayarak cesetlere bakmışlar. O iç bayıltan tatlı koku giderek daha da keskin hale gelince Komutan Yu haykırmış: "Japon köpekleri! İtin dölü Japonya!" Bütün mermisini bu köpek sürüsüne boşaltmış, köpekler iz bırakmadan kaçışmış. Komutan Yu babama, "Yürü be, evlat!" demiş. Biri yaşlı, biri genç ay ışığı altında darı tarlasının içlerine

doğru yürümüşler. O tarlayı kaplayan iç bayıltan tatlı koku babamın ruhuna işlemiş, ileride daha da acımasız yıllar boyunca babamın peşini hiç bırakmamış.

Darı sapları ve yaprakları sisin içinde hışır hışır hışırdıyor, sisin içindeki bu alçak düzlükte yavaşça akan Mo Nehri'nin suları kâh güçlü kâh zayıf, kâh uzaktan kâh yakından sefihçe ışıldıyormuş. Birliğe ayak uydurmaya çalışan babam, önünde ve arkasında "rap rap" diye ayak sesleri ile yoğun soluk sesleri duymuş. Kimin silahı kimin silahına çarpıyor bilinmiyormuş. Kimin ayağının hangi ölünün kafatasını ezdiği bilinmiyormuş. Babamın önündeki adam öksürmeye başlamış, çok tanıdıkmış öksürüğü. Onun öksürdüğünü duyar duymaz babamın aklına adamın heyecanlanınca kızaran kepçe kulakları gelivermiş. Kılcal damarlarla kaplı büyük, saydam kulakları, kısa boylu, koca kafası omuzlarının arasına gömülmüş gibi duran Wang Wenyi'nin en göz alıcı organlarıymış. Babam bir hışım bakmaya gitmiş, bakışları sisi delmiş, Wang Wenyi'nin bir yandan öksüren, bir yandan da sallanan koca kafasını görmüş. Babam Wang Wenyi'nin talim alanında yediği dayaktan sonra koca kafasının bu acınası hale geldiğini hatırlamış. O sıra Komutan Yu'nün birliğine yeni girmiş. Yaver Ren, ona ve birliğin diğer üyelerine talim alanında şöyle bağırmış: Sağa dönün... Wang Wenyi neşeyle ayağını kaldırmış, nereye döneceğini bilememiş. Yaver Ren onun kıçına kırbaçla vurmuş. Yüzünde ağlasa mı gülse mi bilmez bir ifadeyle, "Ananın!" diye söylenmiş o da. Alçak bir duvarın etrafındaki çocuklar bu durumu görünce kahkahalarla gülmeye başlamış.

Komutan Yu, Wang Wenyi'nin kıçına bir tekme atmış.

"Niye öksürüyorsun?"

"Komutanım..." Wang Wenyi, öksürerek cevap vermiş, "boğazımda bir kaşıntı var..."

"Kaşınsın ama öksürme! Yerimizi belli edersen, kafanı koparırım!"

"Emredersiniz, komutanım," diye cevap vermiş Wang Wenyi, bir yandan öksürerek.

Babam, Komutan Yu'nün elini Wang Wenyi'nin boynundan çektiğini görmüş, Wang Wenyi'nin boynunda iki tane olgunlaşmış üzüm iriliğinde mor parmak izi kalmış, Wang Wenyi'nin derin ve korku dolu mavi gözlerinde takdir ve haksızlığa uğramışlık okunuyormuş.

Birlik çok geçmeden darı tarlalarına sokulmuş. Babam içgüdüyle birliğin güneydoğuya ilerlediğini fark etmiş. Şimdi geçtikleri bu toprak yol, köyden geçerek Mo Nehri'ne doğru uzanıyormuş, bu dar toprak yol gün ışığında kireç gibi görünüyormuş. Yol aslında zift karasıymış, fakat uzun süredir kullanıldığından rengi çoktan solmuş. Yol üzerinde pek çok inek ve koyunun ayak izleriyle eşek, at ve katırın nal izleri varmış, eşek, at ve katırların pisliği kurumuş elmayı, ineklerinki güve yemiş çöreği, koyunlarınkiyse etrafa saçılmış siyah fasulye tanelerini andırıyormuş. Babam bu yolu çok kullanmış, daha sonra Japon kömür ocaklarında çalıştığı acı yıllar boyunca gözünün önünden hep bu yol geçmiş. Babam ninemin bu yol üzerinde kaç kez trajikomik oyunlar sergilediğini hiç bilmez, ben biliyorum. Babam ninemin yeşim gibi ak pak vücuduyla ay ışığı vuran darıların gölgesinde uzandığını da bilmez, ben bunu da bilirim.

Darı tarlalarına girdikten sonra sis daha da yoğunlaşmış, daha da artmış, ilerledikçe daha da hissedilir olmuş, yanlarında taşıdıkları eşyalar darılara çarptıkça darıların acı şarkısını duymuşlar, darılardan ağır ve iri su damlaları süzülmüş. Su damlaları soğuk ve serinleticiymiş, tadı çok hoşmuş, babam başını kaldırınca iri bir damla ağzından içeri girivermiş. Babam sisin içinde salınan darıların ağırlaşmış başlarını görmüş. Darıların çiy kaplı sert yaprakla-

rı babamın ceketini ve yanaklarını çizmiş. Darılardan gelen hafif esinti kısa bir süre babamın başında gezinmiş, Mo Nehri'nin çağıltısı giderek artıyormuş.

Babam Mo Nehri'nde suyla oynarmış, babamın suyla olan bağı doğuştandır, ninemin dediğine göre suyu görünce karısını gördüğünden daha çok heyecanlanır. Babam beş yaşındayken küçük bir ördek gibi pembe kırmızı kıçıyla, gözleri göğe dikili, ayakları yukarıda, suya dalarmış. Babam Mo Nehri'nin dibindeki çamurun zifirî bir ışık yaydığını ve yağ gibi yumuşak olduğunu öğrenmiş. Nehrin nemli kıyısında grili yeşilli kamışlar, ördek yeşili yabani sarmaşıklar ve borazan çiçekleri varmış. Kıyıdaki çamurda inceden yengeç izleri olurmuş. Sonbahar rüzgârlarıyla hava soğur, leylekler sürü halinde güneye uçar, kâh uzun bir çizgi şeklinde kâh V çizerek uçarlarmış. Darılar kızarır, batı rüzgârı seslenir, yengeçlerin ayakları kaşınır, yengeçler ve keliserliler bir araya toplanıp gece vakti kıyıya tırmanır, otların arasında yiyecek ararlarmış. Yengeçler taze inek pisliği ve çürümüş hayvan leşi yemeyi sever. Babam bu sonbahar gecesinde nehrin sesini duyunca aile dostlarından Liu Luohan Amca'nın nehir kıyısına gidip yengeç yakalamasını hatırlamış. Üzüm grisi gecede sonbaharın altın rüzgârı nehre esiyor, yeşim mavisi gökyüzü uçsuz bucaksız görünüyor, yeşil yıldızlar bir başka ışıldıyormuş. Büyükayı, kaşığa benzer... ölümü temsil eder; Yay, faraşa benzer... yaşamı temsil eder; Sekizlik, cam kuyuya[1] benzer... bir köşesi eksik, üzgün Çobanyıldızı kendini asmak istiyor, yaslı Vega kendini nehre atacak... hepsi başının üzerinde asılı duruyormuş.

Liu Luohan Amca, bizim evde onlarca yıl çalışmış,

1. Sekizlik takımyıldızı Çin kültüründe "Kuyu" diye adlandırılır.

bizim *baijiu*[1] atölyesinin bütün işlerinden o sorumluymuş, babam Luohan Amca'nın ardından sanki kendi dedesiymiş gibi koştururmuş.

Babamın kesif sisten bulanıklaşmış zihni dört köşeli cam bir gaz lambasıyla aydınlanmış, lambayı çevreleyen metal kaplamanın üzerindeki deliklerden gazyağı kurumları çıkıyormuş. Lambanın ışığı zayıfmış, sadece beş-altı metrekarelik bir alanı aydınlatabiliyormuş. Nehrin suları lambanın gölgesine kadar ulaşıyormuş, nehir olgunlaşmış bir kayısının sevecen sarısı rengindeymiş, fakat bu sevecenlik geldiği gibi hemen gidiveriyor, karanlığa gömülen nehir yıldızları yansıtıyormuş. Babam ve Luohan Amca sazdan yağmurlukları içinde lambanın yanında otururken nehrin boğuk hıçkırıklarını dinlemişler... o çok boğuk hıçkırıklarını. Nehrin iki yakasındaki uçsuz bucaksız darı tarlalarından ara sıra birbirini çağıran tilkilerin heyecanlı sesleri geliyormuş. Yengeçler ışığa doğru ilerleyip lambanın gölgesinde toplanmışlar. Babam ve Luohan Amca sessizce oturup pürdikkat yeryüzündeki fısıltıyı dinlemişler, nehrin dibindeki o iç bayıltan koku yayılmış. Yengeçler sürü halinde toplanıp yerinde duramayan bir çember oluşturmuş. Babamın kalbi diken üstündeymiş, Luohan Amca onu omuzlarından tutmuş. "Telaşlanma!" demiş, "Telaşlıyken sıcak çorba içemezsin." Babam heyecanını zorla bastırmış, bir süre kıpırdamamış. Yengeçler ışığın içine girince durmuş, birbiri ardına sıralanıp toprağa dizilmişler. Mavi yeşil yengeçlerin kabukları ışıldamış, bir çubuk üzerindeymiş gibi duran yuvarlak gözleri yuvalarından fırlamış, eğimli yüzlerinin altındaki ağızlarından renkli köpükler çıkarmışlar. Yengeçlerin ağzından çıkardığı bu köpükler bir meydan okumay-

1. Çoğu zaman darının damıtılmasıyla elde edilen geleneksel Çin içkisi. Likör sınıfına girer, yüzde 40-60 alkol içerir.

mış, babamın sazdan yağmurluğunun uzun lifleri kabarmış; Luohan Amca, "Yakala!" demiş. Babam sıçrayıp Luohan Amca'yla birlikte yengeçleri yakalamaya davranmış, yere serdikleri sık dokunmuş ağın birer ucundan tutup birkaç yengeci yakalamış ve gerisingeri nehir kıyısına yollamışlar. Babamla Luohan Amca aynı yöntemi, aynı süratle pek çok kez uygulamış. Ağ her seferinde çok ağırmış, o ağ kaç yüz bin yengece dayanmıştır bilinmez.

Babam birlikle darı tarlasına girdikten sonra aklı yengeçlerde kaldığı için hızlı yürüyormuş, eli ayağına dolanmış, darılara çarpıp sendeliyormuş. Komutan Yu'nün ceketine sıkıca yapışmış, bir yandan kendi gidiyor, bir yandan da Komutan Yu tarafından çekiştiriliyormuş, uyku bastırmış, boynu tutulmuş, gözbebekleri kaymış. Babam, Luohan Amca ile Mo Nehri'ne her gidişinde hiç eli boş dönmediğini hatırlamış.

Babam yengeç yemekten bıkmış, ninem de yengeç etini pek sevmezmiş. Tadı olmamasına rağmen yine de atmaya kıyamazlarmış, Luohan Amca keskin bir bıçakla yengeci parçalara ayırıp tofunun[1] içine katar, tuz ekleyip çömleğe koyar, böylece yengeç sosu yaparmış, günlerce bunu yerler, artakalanları afyonlara gübre yaparlarmış.

Duyduğuma göre ninem afyon içermiş, ama hiç afyon bağımlısı olmamış, bu yüzden yüzü hep şeftali çiçeği gibi taze, zihni açıkmış, yengeç sosuyla beslenen afyonlar iyice büyümüş, pembe, kırmızı ve beyaz renklere bürünmüşler, çok da güzel kokarlarmış. Köyün kara toprağı çok bereketlidir, hasat bol, ürün kaliteli olur, köyün insanları

1. Soya sütünden yapılan peynir kıvamında yiyecek.

da alçakgönüllüdür. İstekli iyi insanlar hep ilerler, işte bizim köyün içinde bulunduğu durum bu. Mo Nehri'nde yetişen, kırmızı et kadar dolgun ve başından kuyruğuna tek bir kılçığı olan beyaz yılanbalıkları gördükleri her olta iğnesine şapşalca atlarlar.

Babam Luohan Amca'nın geçen sene Jiaoping Yolu'nda öldüğünü hatırlamış. Cesedi küçük parçalara ayrılmış, sağa sola dağılmış. Derisi yüzülmüş, etrafa sıçrayan etleriyle deri değiştiren dev bir kurbağayı andırıyormuş. Babam Luohan Amca'nın cesedini düşündükçe iliklerine kadar üşür. Babam yedi-sekiz sene öncesindeki bir akşamı hatırlamış, ninem sarhoşmuş, bizim evin içki imalathanesinin avlusunda darı yaprağı yığınları olurmuş, ninem yığına yaslanmış, Luohan Amca'nın omzunu tutup mırıldanmış: "Amca, gitme, rahibin yüzüne değil, Buddha'nın yüzüne bak; balığa değil suya bak; benim yüzüme değil Douguan'ın yüzüne bak, burada kal, beni istiyorsan... ben sana... sen benim kendi babam gibisin..." Babam Luohan Amca'nın ninemi bir kenara itip ahıra gittiğini ve eşeklere yem verdiğini hatırlıyor. Bizim evde iki tane büyük siyah katır varmış, darı içkisi yapılan atölye açılınca köyün en varlıklılarından olmuşuz. Luohan Amca gitmemiş, bizim evde kalıp işlerin başına geçmiş, ta ki katırlar Japonlar tarafından Jiaoping Yolu şantiyesine götürülene kadar.

Babam ve diğerlerinin arkalarında bıraktığı köyde uzun mu uzun katır anırmaları duyuluyormuş. Babamın içi titremiş, gözlerini iyice açmış, ama yarı loş ve sisli havadan başka bir şey görememiş. Uzun ve dik darı sapları, loş havanın ardına saklanıp sonsuz bir sıra gibi birbiri ardına uzanan bir çit oluşturmuş. Darı tarlalarına girdikten çok sonra babam uzun süredir uzaklarda gürül

gürül akan bu verimli akıntıyla uzak geçmişin anıları içinde, bu rüya gibi, deniz gibi darı tarlalarına nasıl böyle aceleyle girdiklerini unutmuş. Babam nerede olduğunu bilememiş. Geçen sene bir keresinde darı tarlalarında yolunu yitirmiş, ama sonunda çıkış yolunu bulmuş, akıntının sesi ona yönü tayin etmiş. Babam nehirden beklediği işareti dikkatlice dinleyince şimdi nerede olduklarını çıkarmış, birlik güneyden doğuya gidiyor, nehir yönünde ilerliyorlarmış. Babam hangi yöne gittiklerini çıkarınca bu kez pusu kurmaya, Japonları vurmaya, tıpkı öldürdükleri köpekler gibi adam öldürmeye gittiklerini anlamış. Birliğin sürekli güneydoğuya ilerlediğini, birazdan güneyden kuzeye yöneleceklerini, düzlüğün ikiye ayrılacağını, Ping köyü ve Jiao köyü arasındaki Jiaoping Yolu'na çıkacaklarını biliyormuş. Bu yol Japonların ve onların uşaklarının deri kırbaç ve süngü zoruyla halka baskı uygulayarak yaptırdıkları yolmuş.

Başları ve boyunları yoğun çiyle ıslanmış bitkin birlikler darıların arasına girerek onları dalgalandırmış. Komutan Yu'nün küfürlerine rağmen Wang Wenyi'nin öksürüğü kesilmemiş. Babam birazdan yola çıkacaklarını hissetmiş, gözlerinin önünde yolun koyu sarı gölgesi oynamış. Sis denizinin içinde bazı delikler olduğunu fark etmiş, çiyden ıslanmış darılar sisin içindeki deliklerden tedirgince babama bakıyorlarmış, babam da onlara bakmış. Babam aniden onların da kanlı canlı varlıklar olduğunu duyumsamış. Kara toprağa kök salmış, ay ve gün ışığıyla beslenen, yağmur ve çiye muhtaç, gök olaylarıyla yerin yapısını bilen kanlı canlı varlıklarmış. Babam darıların renginden güneşin darıların ardındaki ufuk çizgisinde çoktan zavallı bir kızıllığa büründüğünü anlamış.

Aniden bir şey olmuş, babam önce bir çığlık duymuş, çığlığı dinlerken birden bu sese neden olan şey ortaya çıkmış.

Komutan Yu haykırmış: "Kim ateş ediyor? Birader, kim ateş ediyor?"

Babam merminin sisi deldiğini görmüş, mermi darı yaprakları ve saplarının arasından geçmiş, bir darının başı düşmüş. Bir an herkes nefesini tutmuş. Mermi çığlık atarak ilerlemiş, nereye düştüğünü bilememişler. Barut kokusu sise karışmış, Wang Wenyi acıyla bağırmış: "Komutanım... başım koptu... komutanım... başım yok..."

Komutan Yu boş boş bakınmış, Wang Wenyi'nin ayağını tekmeleyerek, "Ananı, aptal! Başın yoksa nasıl konuşuyorsun!" demiş.

Komutan Yu, babamı birliğin başına göndermiş. Wan Wenyi hâlâ inliyormuş. Babam öne çıkmış, Wang Wenyi'nin şaşkın yüzüne bakmış. Yanaklarından koyu kırmızı bir şey akmaktaymış. Babam şöyle bir yoklamış, yapışkan sıvıyı ellemiş. Babam Mo Nehri'nin çamuru andıran ama ondan daha taze olan iç bayıltan bir koku almış. Nane ve darıların o acı tatlı kokusundan daha baskın olan bu koku, babamın zihninde gittikçe daha da yaklaşan bir anıyı uyandırmış, Mo Nehri'nin çamuruyla darıların yetiştiği kara toprak, hiçbir zaman yok olmayacak geçmişle hiçbir zamana kalmayacak şimdi, bir sıra inci gibi bir araya gelmiş, dünyadaki tüm varlıklar bazen insan kanının tadını alıp tükürebilir.

"Amca," demiş babam, "amca, bayramlık oldun."[1]

"Douguan, sen Douguan'sın değil mi, bak bakalım amcanın kafası hâlâ boynunun üzerinde duruyor mu?"

"Duruyor, amca, güzel güzel duruyor, sadece kulağın kanıyor."

Wang Wenyi eliyle kulağını yoklamış, elinin kana bulandığını görünce haykırmış, inme inmiş gibi kalmış,

1. Çinliler, kırmızı rengi çok sever ve bayramlarda her yeri kırmızıyla süslerler.

"Komutanım, bayramlık oldum! Bayramlık oldum, bayramlık oldum!"

Komutan Yu, öne çıkmış, diz çöküp Wang Wenyi'nin boynuna yapışmış, fısıldayarak, "Bağırma, bir daha bağırırsan öldürürüm seni!" demiş.

Wang Wenyi, bağırmaya cesaret edememiş.

"Nerenden yaralandın?" diye sormuş Komutan Yu.

"Kulağım..." demiş Wang Wenyi ağlayarak.

Komutan Yu belinden sargı bezine benzeyen beyaz bir kumaş parçası çıkarıp ikiye bölmüş, Wang Wenyi'ye uzatırken, "Önce üzerini kapayalım, sakın sesini çıkarma, bizimle gel, yola varınca sararız," demiş. Komutan Yu tekrar seslenmiş: "Douguan." Babam hemen cevaplamış, Komutan Yu onu kolundan çekiştirerek yürümüş. Wang Wenyi inleyerek arkalarından geliyormuş.

O silah sesine, omzunda bir tırmıkla yürüyen koca dev Dilsiz'in sırtında taşıdığı tüfeğin fark etmeden ateş alması yol açmış. Dilsiz, Komutan Yu'nün eski dostuymuş, birlikte darı tarlalarında *qiabing*[1] yiyip Robin Hoodluk yapmışlar, bir ayağı anne karnındayken aldığı darbe sonucu aksıyormuş, ama çok hızlıymış, babam ondan biraz korkarmış.

Komutan Yu ve birliği şafakla birlikte Jiaoping Yolu'na adım attıklarında sis de çekilmeye başlamış. Köyde eylülde çok sis olur, bu belki de düzlükteki nemden ötürüdür. Yola çıktıktan sonra babam birden bedeninde bir hafiflik hissetmiş, adımları çevikleşmiş, Komutan Yu'nün ceketini elinden bırakıvermiş. Wang Wenyi beyaz kumaşla kanayan kulağını bastırıyormuş, yüzü ağlayacak gibiymiş. Komutan Yu onun kulağını ve başının yarısını kabaca sarmış. Wang Wenyi'nin yüzü acıyla çarpılmış.

1. Romanın geçtiği bölgede yenen, lavaşa benzeyen bir çeşit hamur işi.

Komutan Yu, "Canın bağışlandı!" demiş.

Wang Wenyi, "Kanım kurudu, devam edemem!" demiş.

Komutan Yu, "Götüm, sivrisinek ısırsa bu kadar olmaz, üç oğlunu unuttun galiba!" demiş.

Wang Wenyi, başını eğip kendi kendine, "Unutmadım, unutmadım" demiş.

Uzun bir pompalı tüfek taşıyormuş, tüfeğin kabzası kan kırmızıymış. Barut kutusu kalçasına asılıymış.

Dağılan sis darı tarlasına çekilmiş. Yola kaba kum seriliymiş, yolda ne inek ve at ne de insan izi varmış. Yolun iki tarafında darı tarlaları uzanıyormuş, yolun ıssızlığı insana kötü bir şeyler olacağını hissettiriyormuş. Babam Komutan Yu'nün birliğinin ya sağır ya kör, ya topal ya da sakat, kırkı geçmeyen kişiden oluştuğunu biliyormuş, ama bu insanları köydeyken görseniz onları büyük bir yanlışlıkla asker sanabilirmişsiniz. Birlik yola çıkınca otuzdan fazla kişi donmuş bir yılan gibi kenetlenmiş. Silahları yetersizmiş, birkaç av ve eskimiş Hanyang 88 tüfeğiyle, 6. Fang ve 7. Fang kardeşlerin taşıdığı büyük bir direk üzerindeki kısa menzilli bir havan topları varmış. Dilsiz ve diğer üç kişi ellerinde birer tane toprağı düzleştirmeye yarayan yirmi altı dişli uzun tırmık taşıyormuş. Babam o zaman pusu kurmanın nasıl bir şey olduğunu bilmiyormuş, hele pusu kurmanın dört adet demir dişli tırmıkla ne ilgisi varmış hiç anlamamış.

2

Ailemin tarihini kayıt altına almak için sık sık Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na döndüm, pek çok araştırma

yaptım, araştırmamın odak noktası Japon tümgeneralin öldürüldüğü, babamın da katıldığı Mo Nehri kıyısında yapılan ünlü savaştı. Bizim köyden doksan iki yaşındaki yaşlı bir kadın bana şöyle dedi: "Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndan on bin kişi Mo Nehri kıyısına yazıldı. Komutan Yu'nün ön safhada elini kaldırmasıyla top sesleri birbirini ardına patladı. Japonya'dan gelen şeytani ruhlar kaçışıp birbiri ardına nehrin ufkunda kayboldu. Kadınların arasında en güçlüsü Dai Fenglian'di, hem güzel hem yetenekliydi, demir tırmığı öyle bir kullanırdı ki hiçbir şeytan onu geçemedi..." Kadının tepesi bir çömlek pürüzsüzlüğünde saçsızdı, yüzü iyice yaşlanmış, kuru ellerinin üzerindeki damarlar sukabağı lifleri gibi kabarmıştı. 1939 Eylülü'nde meydana gelen Ayçöreği Bayramı Katliamı'ndan kurtulanlardandı, o sıralar ayağı kangren olduğundan hareket edemiyormuş, kocası onu tatlı patates kilerine saklamış, şans eseri hayatta kalmış. Yaşlı kadının söylediği allegronun içindeki tuba-Dai Fenglian, ninemin gerçek adıdır.[1] Bunu duyunca çok heyecanlandım, demek ki demir tırmıkları kullanarak Japon arabalarını geri püskürtme planı ninemin, bir kadının buluşuydu. Ninem, Japon karşıtı direnişin öncüsü, ulusal bir kahramandır.

Ninemden bahsedince yaşlı kadın daha da coştu. Konuşması rüzgârla savrulup yuvarlanan yapraklar gibi bölük pörçüktü. Ninemin ayağının bütün köydeki en küçük ayak olduğunu söyledi. Bizim evin içki imalathanesi epey büyükmüş. Jiaoping Yolu'ndan söz açılınca konuşması daha da tutarsızlaştı: "Yol bizim buralara geldiği zaman... darılar serpilmişti... Şeytanlar çalışabilecek herkesi toplayıp gittiler... Bizim köylüler ne yaparlarsa yap-

1. Çin alfabesinde "Dai Fenglian"a karşılık gelen Çince karakter iki farklı anlama işaret eder: Tuba çalgısı ve bir kişinin gerçek adı. Yazar, yaşlı kadının allegro gibi şakırken, ninesinin adının geçmesini tuba çalgısına benzetiyor.

sınlar hep tembeldirler... Sizin evdeki iki katır da elden gitti... Şeytanlar Mo Nehri'nin üstüne taş köprü yapacaklardı... Luohan, sizin evin eski çalışanı... Onunla ninen pek de sütten çıkmış ak kaşık değildiler, insanlar böyle derdi... Oh, evet, ninen gençken çiçek gibi açılmıştı... Deden işten anlardı, on beş yaşında adam öldürdü, piçti, adam oldu, erkeklerin onundan dokuzu genelde iyi çıkmaz... Luohan katırların bacaklarını sakatladı... Japonlar onu yakalayıp canlı canlı derisini yüzdü... Japonlar insanları katletti, kaplarına pisleyip çanaklarına işediler. O yıl su taşırken bir de ne göreyim, kovamda insan kafası, saçı örgülü..."

Liu Luohan Amca bizim evin tarihinde önemli bir karakterdir. O ve ninem arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmek şimdi mümkün değil. Gerçekten, kalbimden geçeni söyleyeyim, ben bunun doğru olduğunu kabul etmiyorum.

Nedenini anlamama rağmen çömlek kafalı ihtiyarın sözleri beni utandırmıştı. Düşünüyorum da Luohan Amca babama kendi torunu gibi davranırmış, bana da dedem gibi davranırdı; eğer bu dedenin ninemle arasında bir aşk ilişkisi olduysa bu ensest değil midir? Bu aslında boş bir düşünceden başka bir şey değil. Çünkü ninem Luohan Amca'nın gelini değil, onun patronu, Luohan Amca'nın bizim evle olan ilişkisi sadece ticaretten ibaret, kan bağımız bile yok, sadık bir aile üyesi olarak aile tarihimizi süslemekte ve aile tarihimize daha da renk kattığı şüphe götürmez. Ninemin onu sevip sevmediği ya da onun ninemin *kang*'ından[1] geçip geçmediğinin ahlakla hiçbir ilgisi yok. Sevdiyse ne olmuş? Ninemin canı ne isterse onu yapabileceğine derinden inanıyorum. O sadece

1. Tuğla veya pişmiş topraktan yapılan, altında ısınmak için ocak bulunan Çinlilerin geleneksel yatağı.

Japonlarla savaşmış bir kahraman değil, aynı zamanda kadınların cinsel özgürleşmesinde bir öncü, kadınların bağımsızlığı için bir modeldir.

Kayıtlara baktım, köyün kayıtlarına: Cumhuriyetin 27. yılında Japonlar Gaomi, Pingdu ve Jiao ilçelerine girip dört yüz bin kişiyi Jiaoping Yolu yapımında kullanmışlar. Yok ettikleri köylü ve tarlanın haddi hesabı yok. Yolun iki yakasındaki köylerin bütün yük hayvanları çalınmış. Köylü Liu Luohan bir gece kürekle katırları sakatlamış, ardından yakalanmış. Ertesi gün Japon ordusu halkın gözü önünde Liu Luohan'ın derisini bir kazık üzerinde canlı canlı yüzdürmüş. Liu'nun yüzünde korkudan eser yokmuş, ölene kadar sövmüş durmuş.

3

Gerçekten de öyleymiş, Jiaoping Yolu bizim oralara geldiği zaman, darılar henüz insanın beline kadar geliyormuş. Otuz beş metre uzunluğunda ve otuz metre genişliğindeki bu düzlükte birkaç düzine köy, iki nehir, kıvrılan onlarca toprak yol dışında yeşil bir deniz gibi dalgalanan darılar varmış. Düzlüğün kuzeyinde bulunan Beyaz At Dağı'ndaki beyaz bir ata benzeyen devasa kaya, köyün girişinden çok net seçilebiliyormuş. Darı çapalayan köylüler başlarını kaldırınca beyaz atı, başlarını eğince kara toprağı görürlermiş, ter ve başak toprağa düşerken, yüreklerde memnuniyet varmış! Japonların ovaya bir yol yapacağı söylentisi köydekileri paniğe sokmuş, endişeyle felaketin gelmesini bekliyorlarmış.

Japonlar geleceğiz demişler ve gelmişler.

Japon askerleri kukla ordularıyla[1] bizim köye gelip köylüleri, atları ve katırları toplamaya başladığı zaman babam uyuyormuş. İçki atölyesinden gelen gürültüyle uyanmış. Ninem babamın elinden tutmuş, iki bambu sürgününe benzeyen küçük ayaklarıyla koşarak içki imalathanesine gitmiş. O sıralar bizim imalathanede onlarca fıçı varmış, fıçılar ağzına kadar kokusu tüm köye yayılan kaliteli *baijiu* doluymuş. Sarı üniformalı iki Japon askeri süngülü tüfekleriyle bahçede dikiliyormuş. Sırtlarında silah taşıyan siyah giyinmiş iki Çinli katalpa ağacına bağlı iki eşeği çözmeye çalıyormuş. Luohan Amca yuları çözmeye çalışan kısa boylu kukla askere saldırmış, ama her seferinde uzun boylu kukla askerin namlusu tarafından geri püskürtülmüş. Yaz başı olduğundan Luohan Amca düğmesiz bir ceket giyiyormuş, çıplak göğsünde namlunun bıraktığı kırmızı mor yuvarlaklar oluşmuş.

Luohan Amca, "Kardeşlerim, bunu konuşarak halledelim, bunu konuşarak halledelim," demiş.

Uzun boylu kukla, "Seni bunak hayvan, yana kay!" demiş.

Luohan Amca, "Bunlar patronun hayvanları, alamazsınız," demiş.

Uzun boylu kukla, "Bir daha bağırırsan o küçük çükünü keserim!" demiş.

Japon askerleri ellerinde silahlarla kilden bir Japon tanrısı gibi duruyormuş.

Ninem ve babam avluya girince, Luohan Amca onlara, "Bizim katırları götürüyorlar," demiş.

Ninem, "Bayım, bizler sıradan insanlarız," demiş.

Japon askeri gözlerini kısarak nineme gülmüş.

1. Japonlara hizmet eden işbirlikçi Çinli askerler.

Kısa boylu kukla katırları çözmüş, çekmeye çalışmış, katırlar inatla başlarını yukarı kaldırmış, ölseler adım atmazlarmış. Büyük kukla silahıyla katırların kıçını dürtmüş, kızan katırlar toynaklarını kaldırmış, parlak toynaklar kuklanın yüzüne çamur sıçratmış.

Uzun boylu kukla süngüsünü Luohan Amca'ya doğrultarak bağırmış: "Yaşlı piç, gel bakalım, bunları şantiyeye götür."

Luohan Amca yere çömelmiş, hiç ses etmemiş.

Silahlı bir Japon askeri Luohan Amca'nın önünde sallanarak demiş ki: "*Uli vala yala liu!*"[1]

Luohan Amca önünde sallanıp duran parlak süngüye bakıp kıçüstü oturmuş. Japon askeri silahına davranmış, keskin süngünün ucu Luohan Amca'nın çıplak kafa derisinde küçük beyaz bir delik açmış.

Ninem titreyerek, "Amca, onlarla gidiversen," demiş.

Bir Japon askeri yavaş yavaş nineme yaklaşmış. Babam bu askerin genç ve yakışıklı biri olduğunu fark etmiş, büyük, parlak ve kapkara gözleri varmış, gülünce dudakları aralanmış, sarı dişleri görünmüş. Ninem Luohan Amca'nın arkasında tökezlemiş. Luohan Amca'nın beyaz ağzından akan kan yüzünü boyamış. İki Japon askeri gülerek silahlarına yaslanmışlar. Ninem Luohan Amca'nın kanlı başını iki avucuna alıp birden ellerini kendi yüzüne silmiş, saçından bir tutam koparmış, ağzını koca koca açıp deli gibi zıplamaya başlamış. Ninem bu haliyle bir insandan çok bir hayalete benziyormuş. Japon askerleri hayretten donakalmış.

Uzun boylu kukla, "Efendim, bu kadın harbiden kafayı yemiş," demiş.

Japon askerlerinden biri bir şeyler mırıldanarak ni-

1. Japon askeri Çinceye öykünerek birtakım anlamsız sesler çıkarıyor, romanla ilgili bazı yorumlarda bunun, "Seni öldürürüm," anlamına geldiği iddia edilmiştir.

neme silah doğrultmuş. Ninem yere oturup ciyak ciyak ağlamaya başlamış.

Uzun boylu kukla Luohan Amca'yı silah zoruyla ayağa kaldırmış. Luohan Amca'yı küçük kuklanın elindeki yularla bağlamışlar. Katırlar başları yukarıda, bacakları titreyerek Luohan Amca'yla birlikte avludan çıkmış. Sokak eşek, at, inek ve koyun kalabalığıyla karmaşa içindeymiş.

Ninem delirmemiş. Japon askerleri ve kuklalar avludan çıkınca ninem fıçılardan birinin ahşap kapağını açmış, ayna gibi durgun darı içkisinin yansımasında korkunç kanlı yüzünü görmüş. Ninemin yanağından yaşlar süzüldüğünü görünce babamın yüzü kızarmış. Ninem içkiyle yüzünü yıkamış, bir fıçı içki kana bulanmış.

Luohan Amca katırlarla birlikte şantiyeye götürülmüş. Darı tarlalarındaki yol yapımı devam ediyormuş. Mo Nehri'nin güneyindeki yol neredeyse bitmek üzereymiş, araba ve kamyonlar yeni yapılan yoldan geçiyormuş, araçlar taş ve kum yüklüymüş, tüm yük nehrin güneyine boşaltılıyormuş. Nehrin üzerinde sadece bir tane ahşap köprü varmış, Japonlar nehrin üstüne bir tane taş köprü yapmak istiyorlarmış. Yolun iki yanını yeşil bir asfaltı andıran ezilmiş darılar kaplamış. Nehrin kuzeyindeki darı tarlalarında kara toprakla daha yeni yapılmış gibi duran iki yolda, denizi andıran darı tarlalarını iki tane büyük düz boşluğa dönüştürmek için onlarca at ve katır taş silindir çekiyor, şantiyenin etrafındaki yeşilliği bozuyorlarmış. Darı tarlalarında katır süren insanlar döneniyormuş. Körpe darılar nalların altında kırılıyor, ezilen darılar pah kırmalı silindir ya da pahsız taş silindirle yeniden eziliyormuş. Renk renk silindirler koyu yeşil olmuş, darı özüyle ıslanmışlar. Şantiyeyi kesif bir taze yeşillik kokusu sarmış.

Luohan Amca'yı nehrin güneyinden kuzeyine taş

taşımaya zorlamışlar. Katırların yularını göz yuvaları çürümüş bir moruğa vermeye gönlü hiç el vermemiş. Küçük ahşap köprü sanki ansızın yıkılacakmış gibi sallanıp duruyormuş. Luohan Amca köprüyü geçip nehrin güneyinde dikilmiş, elinde pembe mor hezaren bir kırbaç taşıyan ustabaşı kılıklı bir Çinli, Luohan Amca'ya sakince, "Git, nehrin kuzeyine taş taşı," demiş. Luohan Amca gözlerini silmiş, başından akan kan kaşlarını kana bulamış. Ortalama büyüklükte bir taş parçasını alıp nehrin güneyinden kuzeyine taşımış. Katırları tutan moruk hâlâ kımıldamıyormuş, Luohan Amca ona, "Onların değerini bil, bu iki katır benim çalıştığım aileye aittir," demiş. Moruk uyuşmuş bir halde başını eğmiş, katırları alıp yol yapımında çalışan diğerlerinin arasına karışmış. Katırların pürüzsüz kıçlarına gün ışığı vuruyormuş. Başı hâlâ kanayan Luohan Amca eğilmiş, bir avuç kara toprak alıp yarasına bastırmış. Başındaki ağrı ta ayak parmaklarına inmiş, başının ikiye ayrıldığını hissetmiş.

Şantiyenin kenarında Japonlar ve kuklaları silahlarıyla ayrı ayrı dikiliyormuş, ustabaşı elinde hezaran kırbacıyla hayalet gibi bir o yana bir bu yana dönüyormuş. Luohan Amca şantiyede yürürken onun çamura bulanmış kanlı başını gören işçilerin gözbebekleri yerinden fırlamış. Luohan Amca bir parça taş alıp taşımaya başlamış, daha birkaç adım atmışken arkasında uğuldayan bir esinti duymuş, birden sırtında bir yanma hissetmiş. Taşı fırlatmış, bir de bakmış ki ustabaşı ona gülüyor. Luohan Amca, "Beyim, diyeceğin varsa söyle, niye vuruyorsun adama?" demiş.

Ustabaşı gülmüş, tek laf etmemiş, hezaren kırbacını kaldırıp onun beline indirmiş. Luohan Amca kırbacın kendini ikiye ayırdığını sanmış, göz yuvalarından iki damla acı gözyaşı süzülmüş. Kanı beynine sıçramış, o kan ve toprakla kabuk bağlamış yara zonklamaya başlamış, başı yarılacakmış gibiymiş.

Luohan Amca bağırmış: "Beyim!"

Ustabaşı bir kez daha vurmuş.

Luohan Amca, "Beyim, bana ne diye vuruyorsun?" demiş.

Ustabaşı elindeki hezaren kırbacı sallamış, gülerek, "Tadına bakasın diye orospu çocuğu," demiş.

Luohan Amca boğazını temizlemiş, gözleri dolmuş, taş yığınından büyük bir taş parçası alıp sendeleyerek küçük köprüye doğru yürümüş. Kafası büyümüş, gözlerinin önünde beyaz çiçekler açmış. Taşın sert köşeleri işkembesine ve kaburgalarına batmaya başlamış, acıyı hissetmez olmuş.

Ustabaşı elinde kırbacıyla düzlükte hareketsiz duruyor, Luohan Amca da onun önünde korku içinde taş taşıyormuş. Ustabaşı Luohan Amca'nın boynuna da vurmuş. Luohan Amca eğilmiş, kucağında taşla yere çökmüş. Taş iki elini de ezmiş, avuç içleri kanamış. Luohan Amca feci dayak yemiş, çocuk gibi ağlamaya başlamış. Bu sırada boş zihninde yavaş yavaş kırmızı mor bir alev parlamaya başlamış. Bitkin bir halde elini taşın altından çekmiş, ayağa kalkmış, sıska bir yaşlı kedi gibi belini eğmiş.

Kırklı yaşlarında biri ağzı kulaklarında sırıtarak ustabaşının yanına gitmiş, cebinden bir paket sigara çıkarmış, bir tane alıp ustabaşının dudakları arasına yerleştirmiş. Ustabaşı ağzında sigarayla adamın sigarasını yakmasını beklemiş.

Orta yaşlı adam, "Saygın efendim, bu çürümüş ağaç dalı sinirlenmeye bile değmez," demiş.

Ustabaşı sigaranın dumanını burun deliklerinden üflemiş, bir söz bile etmemiş. Luohan Amca onun solgun elinin kırbacını kavradığını görünce aceleyle uzaklaşmış.

Orta yaşlı adam, sigara paketini ustabaşının cebine koymuş. Ustabaşı sanki farkında değilmiş gibi homurdanmış, eliyle cebini yoklayıp uzaklaşmış.

"Ağabey, sen yeni geldin galiba?" diye sormuş orta yaşlı adam.

Luohan Amca onaylamış.

O, "Hediyesini daha vermedin mi?" diye sormuş.

Luohan Amca, "Saçmalama, it! Saçmalama, beni zorla getirdiler," demiş.

Orta yaşlı adam, "Ona biraz para ya da bir paket sigara versen de olur. Çalışkanı dövmez, tembeli dövmez, sadece gözü olup da göremeyenleri döver," demiş. Orta yaşlı adam doğruca çalışan takımın arasına karışmış.

Luohan Amca tüm sabah ruhsuz biri gibi ölesiye taş taşımış. Kafasındaki yara kabuğu güneşten kurumuş, kuru kuru acımış. Elleri kan içindeymiş. Avucunun içindeki kemikler aşınmış, ağzının suyu durmadan akmış. Zihnindeki o kırmızı mor alev bazen güçlü, bazen de zayıf bir şekilde parlıyor ama hiç sönmüyormuş.

Öğleyin sadece arabaların geçebilmesi için onarılan yoldan kahverengi bir kamyon tıslayarak gelmiş. Luohan Amca tam dalmışken keskin bir ıslık duymuş, yarı ölü yarı canlı işçilerin sallanarak kamyona doğru gittiğini görmüş. Yere oturmuş, hiçbir fikri yokmuş, bir kamyonun buraya neden geldiğini düşünmek bile istememiş. Sadece zihnindeki o kırmızı mor alev kıpırdamaya başlamış, uğuldayarak kulaklarına varmış.

Orta yaşlı adam gelip onu şöyle bir çekiştirerek, "Ağabey, gidelim, yemek vakti, gidip Japon pirincinin tadına bakalım!" demiş.

Luohan Amca ayağa kalkıp orta yaşlı adamın peşinden gitmiş.

Kamyondan kovalarca kar beyazı pirinç ve içinde mavi çiçek desenli beyaz porselen kâseler olan bir sepet indirilmiş. Kovaların yanına sarı pirinç bir kaşık tutan zayıfça bir Çinli dikilmiş; sepetin başındaysa elinde bir kâseyle şişmanca bir Çinli varmış. Gelenlere bir kâse

uzatılıyor, kâselere kaşıkla hemen pirinç konuyormuş. Kalabalık kamyonun etrafını aç kurtlar gibi sarmış, yemek çubuğu yokmuş, elleriyle yemişler.

Elinde kırbacı, yüzünde o soğuk gülümsemeyle ustabaşı da gelmiş. Luohan Amca'nın zihnindeki kıvılcım iyice alevlenmiş, bu alev unuttuğu anılarını aydınlatıyormuş, gün boyu yaşadığı kâbus gibi olayları hatırlamış. Sırtlarında silahla dikilen Japonlar ve kuklaları da bir araya toplanmışlar, beyaz bir metal kovanın etrafında yemek yiyorlarmış. Dili dışarı sarkmış, kulağı kesik uzun suratlı bir Alman kurdu, kovanın arkasında oturmuş, işçilere bakıyormuş.

Luohan Amca kovanın etrafında yemek yiyen onlarca Japon'u ve kuklalarını saymış, aklına kaçma fikri gelmiş. *Kaç!* Darı tarlalarına vardı mı, köpek de Japon da onu yakalayamazmış. Ayakları sıcaktan terlemeye başlamış. Kaçma fikri aklına düştüğünden beri kalbi huzursuzca atıyormuş. Eli kamçılı ustabaşı o soğuk gülümsemesinin ardında bir şeyler saklıyor gibiymiş, Luohan Amca bu yüzü görünce, kafası hemen karışmış.

İşçiler hiç doymamış. Şişman Çinli kâseleri toplamış. İşçiler dudaklarını yalayarak kovalarda kalan pirince aç gözlerle bakıyorlarmış, fakat kimse hareket etmeye cesaret edememiş. Nehrin kuzey yakasında bir katır anırmış. Luohan Amca onun bizim katır olduğunu hemen anlamış. Atlarla katırlar daha yeni açılmış boş bir alanda silindirlere ya da taşlara bağlıymışlar. Darılar ceset gibi vahşice dağılmış, atlarla katırlar keyifsizce ezilmiş darı yapraklarını yiyormuş.

Akşama doğru yirmilerinde, gençten biri ustabaşının dikkat etmediği bir anda darı tarlalarına sıvışmaya çalışırken ardından gelen bir kurşunla vurulmuş. Darı tarlalarının yanı başına düşmüş, bir daha da kıpırdayamamış.

Güneş batarken o kahverengi kamyon tekrar gelmiş. Luohan Amca pirincini bitirmiş. Midesi darı pilavı yemeye alışıkmış, bu küflü beyaz pirince karşı sıkı bir direniş göstermiş. Midesi kalka kalka olsa da zorla yemiş pirinci. Kaçma fikri gittikçe güçleniyormuş. Beş metre ötedeki ormanın içinde bulunan ona ait o içki kokulu avluyu düşünüyormuş. Japonlar gelince çalışan gençlerin hepsi kaçmış, içki kazanları soğumuş. Bir de ninemi ve babamı düşünürmüş. Ninemin darı yapraklarından oluşan yığın içinde ona verdiği sıcaklığı ve keyfi hâlâ unutamamış.

Akşam yemeğinden sonra işçiler yan yana dizili köknar kazıklarından oluşturulmuş, büyük bir çardağa sürülmüş. Çardağın üstü birkaç parça brandayla örtülüymüş. Köknar kazıkları tellerle bağlanıp arası maş börülcesi ezmesiyle sıvanmış. Çardağın kapısıysa kalın metal çubuklardan yapılmış. Japonlar ve kuklaları iki ayrı çadırda kalıyormuş. Çadırlar çardaktan onlarca adım uzaktaymış. O Alman kurdu Japonların çadırının ağzında duruyormuş. Çardağın kapısında, üzerinde iki tane gaz lambası asılı olan, uzun bir direk varmış. Japonlar ve kuklaları sırayla nöbete çıkıyormuş. Katırlarla atlar çardağın batısındaki darı yığınının oraya bağlıymış. Orada yular bağlanacak pek çok direk varmış. Çardağın içi leş kokuyormuş, kimisi horluyor, kimisi çardağın kenarındaki tenekeye işiyormuş, tenekeden çıkan ses yeşim bir tepsiye düşen inci taneleri gibiymiş. Lambaların loş ışığı çardağın içine vuruyormuş. Devriye gezen uzun gölgeler zaman zaman bu ışığın içinde süzülüyormuş.

Hava iyice kararmış, çardağın içi buz gibiymiş. Luohan Amca uyuyamıyor, hâlâ kaçmayı düşünüyormuş. Nöbetçilerin ayak sesleri çardağın içinde yankılanıyormuş. Luohan Amca uzanmış, hareket etmeye cesareti yokmuş, şaşkın bir halde uykuya dalmış. Rüyasında başına keskin bir bıçağın saplandığını, elinde kızgın bir de-

mir tuttuğunu görmüş. Uyanmış, tüm vücudu ter içindeymiş, altına kaçırdığından pantolonu ıpıslakmış. Uzaktaki köyden tiz bir kuş çığlığı geliyormuş. Katırlarla atlar tepiniyor, burunlarından soluyormuş. Yırtık brandadan içeri birkaç tane sinsi yıldız süzülüyormuş.

Gündüz Luohan Amca'ya yardım eden orta yaşlı adam yavaşça ayağa kalkmış, zifirî karanlık olmasına rağmen Luohan Amca onun iki ateş topunu andıran gözlerini görebiliyormuş. Luohan Amca bu orta yaşlı adamın hiç de sıradan olmayan gelişini sezip uzandığı yerden sessizce adamı izlemiş.

Orta yaşlı adam çardağın kapısında eğilip omuzlarını yavaşça kaldırmış. Luohan Amca onun sırtına bakıp gizemli bir renge bürünmüş başını izlemiş. Orta yaşlı adam sallanarak yana dönmüş, yaydan çıkmış bir ok gibi iki eliyle kapıyı kavramış. Gözlerinden koyu yeşil bir ışık geçmiş, bir şeye çarpmış, bir hışırtı çıkmış. İki demir levha sessizce açılmış. Çardağın dışındaki lambaların ve yıldızların ışığı içeriye yansıyıp kimin olduğu belli olmayan ağzı açılmış bir ayakkabıyı aydınlatmış. Devriye yavaşça arkasını dönmüş. Luohan Amca kara bir gölgenin çardağın içine girdiğini görmüş, Japon nöbetçi seslenmiş, orta yaşlı adamın çelik gibi omuzlarının ağırlığıyla sessizce yere düşmüş. Orta yaşlı adam nöbetçinin silahını kaptığı gibi sessizce uzaklaşmış.

Luohan Amca'nın gözlerinin önünde geçen olayı anlaması birkaç dakikasını almış. Orta yaşlı adam aslında çok güçlü bir savaşçıymış. Kahraman ona yolu açmış, kaçmalıymış artık. Luohan Amca dikkatlice bu çardaktan çıkmış. Az önce ölen Japon'un yerde yüzükoyun uzandığını görmüş, bir bacağı hâlâ kıpırdıyormuş.

Luohan Amca darı tarlalarına girmiş, belini doğrultmuş, akıntı boyunca ilerlemiş, darılardan sakınarak ses çıkarmadan Mo Nehri'nin kıyısına yürümüş. Orion ta-

kımyıldızı sesleniyormuş, şafak öncesi gelen karanlık yakınmış. Mo Nehri'nde yıldızlar parıldıyormuş. Nehir kıyısında sıkışan Luohan Amca donuyormuş, dişleri takırdıyor, çenesindeki ağrı yanaklarına, kulaklarına ve kafasına yayılarak cerahat gibi toplanıyormuş. Darı özüyle karışmış bu soğuk hava burun deliklerinden akciğerlerine oradan midesine doluyormuş, o iki lambadan gelen loş ışık sisin içinde parlıyor, köknar çardak koca bir mezar gibi kapkara duruyormuş. Luohan Amca bu kadar kolay kaçabildiğine inanamıyormuş. Ayakları onu küçük ahşap köprüye götürmüş, nehirde balıklar yüzüyor, akıntı şırıldıyor, birkaç yıldız güne karşı parıldıyormuş. Sanki hiçbir şey olmamış gibiymiş, hiçbir şey olmamış gibi. Böylece Luohan Amca köye geri dönebilir, saklanabilir, yaralarını iyileştirebilir, yaşamaya devam edebilirmiş. Fakat köprüye çıktığında nehrin güney yakasından gelen rahatsız bir katır sesi duymuş. Luohan Amca katırlar için geri dönmüş ve büyük bir trajediye yol açmış.

Katırlarla atlar çardaktan çok da uzak olmayan bir ağaca bağlıymış, dışkı ve sidik kokuyorlarmış. Atın biri kişniyor, katırın biri bir ağaç dalı kemiriyor; bir başka at darı sapı çiğniyor, bir başka katır dışkılıyormuş. Luohan Amca hoplaya zıplaya hayvanların arasına karışmış. Bizim katırların o tanıdık kokusunu almış, o bildik kara gövdelerini görmüş. Yukarı fırlamış, aynı sıkıntıyı paylaşan yoldaşlarını, katırları kurtarmayı düşünmüş, bu akılsız yaratıklarsa hızla arkalarını dönüp çifteyi savurmuşlar. Luohan Amca, "Kara katır, hadi kaçalım!" diye mırıldanmış. Katırlar kızgınlıkla sağa sola dönerek kendi bölgelerini korumaya çalışıyormuş. Sahiplerini tanımamışlar, Luohan Amca üzerine sinen bu taze leş kokusuyla vücudundaki yaraların farkında değilmiş, katırlara yabancı biri gibi gelmiş. Luohan Amca'nın kafası karışmış, ileriye doğru bir adım atınca kalça kemiğine bir çifte yemiş. Yaşlı

adam uçarak yere düşmüş, bedeninin yarısını hissetmez olmuş. Katır hâlâ çifte atıyormuş, nalları solgun ay gibi parlıyormuş. Luohan Amca'nın kalça kemiği kabarıp kızarmış, ağrısı dayanılmazmış. Kalkmış oturmuş, oturmuş yine kalkmış. Köydeki tek ses bir horozun ötmesiymiş. Karanlık çekilmeye başlamış, Orion takımyıldızı daha da göz alıcı şekilde parlıyor, katırların parlak gözlerine ve kıçına vuruyormuş.

"Lanet hayvanlar!"

Luohan Amca'nın aklına bir fikir gelmiş, bir o yana bir bu yana dönüp işe yarar bir şey bulmaya çalışmış. Şantiyede açılmış su kemerlerinde ucu sivri bir kürek bulmuş. İhtiyatı elden bırakmış, bir yandan yürüyor bir yandan küfrediyormuş, yüz adım ötesindeki adamları ve köpeği unutuvermiş. Özgürmüş, özgür değilse bu korkaklığındanmış. Doğudan yavaş yavaş yükselen o kızıl hale etrafa yayılıyormuş, darı tarlalarındaki sessizlik şafak sökmeden her an patlayabilirmiş. Luohan Amca sabah kızıllığını karşılamış, iki katıra doğru yürümüş. Katırlardan nefret etmiş. Katırlar hareket etmeden sessizce duruyorlarmış, Luohan Amca küreğin ucuyla katırlardan birinin arka bacağına vurmuş. Serin bir gölge katırın arka bacağına düşmüş. Katırın iki ayağı çarpılmış, hemen toparlanıp öfke ve dehşet dolu sesler çıkarmaya başlamış. Yaralanan katır kıçını iyice kaldırmış, yağmur damlaları gibi akan kanı Luohan Amca'nın yüzüne damla damla sıçramış. Luohan Amca'nın doğru karar verecek zamanı yokmuş, eşeğin öteki arka bacağına da vurmuş kürekle, katır iç geçirmiş, kıçı yavaşça inmiş, sinirle yere oturmuş, ön bacakları hâlâ sabitmiş, boynunda yularıyla ağzını gri mavi gökyüzüne çevirip anırmış. Kürek eşeğin üzerine oturmasıyla ağırlaşmış, Luohan Amca da yere çömelmiş. Tüm gücüyle küreği kaldırmış. Küreğin ağzının eşeğin bacak kemiğine gömüldüğünü hissetmiş.

Diğer katır şaşkın şaşkın çöküp yoldaşına bakmış, ağlayıp yakarır gibi anırmış.

Luohan Amca küreği kaldırıp onu yürümeye zorlamış, katır karşı koymuş, yuları neredeyse kopacakmış, bağlı olduğu kazıktan kırılma sesi gelmiş, iki koca gözü kara kara parlamış. "Korktun mu? Lanet hayvan! Küstahlığın nerde kaldı? Hayvan seni! Seni nankör, lanet hain seni! Burada elin köpeğinin piçi oldun!"

Luohan Amca sinirle küfretmiş, katırın uzun yüzüne kürekle vurmuş. Kürek kazığa saplanmış, küreği sağa sola oynatarak zor kurtarmış. Katır mücadele etmiş, arka bacaklarını yay gibi germiş, kuyruğuyla yere vuruyormuş. Luohan Amca eşeğin yüzüne nişan almış, kürek eşeğin o geniş kafasının tam ortasına denk gelmiş, sert kafatasına isabet eden kürek titremiş, Luohan Amca'nın omuzları karıncalanmış. Katır ses çıkarmamış, bacaklarıyla kararsız hareketler yapmış, bacakları birbirine dolanmış, sonunda dayanamamış, duvardan düşer gibi devrilmiş. Yular kopmuş, yarısı kazıkta yarısı katırın boynunda asılı kalmış. Luohan Amca elleri yanda sessizce kalakalmış, parıldayan kürek eşeğin kafasından göğe doğru uzanıyormuş. Diğer taraftan köpek ve insan sesleri gelmiş, gün aydınlanmış, doğudaki dar tarlalarından kan kırmızısı bir güneş yükselip Luohan Amca'nın bir mağara gibi yarı açık duran kara ağzını aydınlatmış.

4

Birlik nehrin kıyısına varmış, tek sıra olmuşlar, sisin içinden yeni çıkmış kırmızı bir güneş üzerlerine parlıyormuş. Babam ve diğerleri yüzlerinin yarısı kırmızı, yarısı

yeşile dönmüş bir halde Mo Nehri'nin üzerinde yeni doğan sisli güneşe bakakalmışlar. Mo Nehri'nin üzerindeki on dört gözlü büyük taş köprü nehrin güneyiyle kuzeyini birbirine bağlıyormuş. Eski ahşap köprü taş köprünün batısında yer alıyormuş, köprünün bazı yerleri hasarlıymış, birkaç kahverengi kazık, dalgalardan oluşmuş çaresizce direnen bir demet mavi beyaz çiçek gibi nehrin üzerinde yükseliyormuş. Kırılmış sis içindeki suyun kırmızı yeşil yüzeyi çok ürkütücüymüş. Nehrin kıyısında durup gözlerinizi kaldırdığınızda kıyının güneyindeki köksüz darıların düz ve başaklanmış yüzleri görünüyormuş. Bir heykel gibi hareketsizmişler. Darıların her bir başağı sanki koyu kırmızı bir suratmış. Bütün darılar kocaman tek bir vücut olup daha büyük bir anlama bürünmüşler... Babam o sıralar hâlâ küçük olduğundan bu benzetmeyi yapamazdı, bunu ben düşündüm.

Darılar ve insanlar bir araya gelmiş, çiçek açıp meyve verecekleri zamanı bekliyormuş.

Yol dosdoğru güneye gidiyor, gittikçe daralıyor, en sonunda darıların istilasına uğruyormuş. En uzak yer, güneş çıktığında insanı hüzne boğan trajik bir manzarayı andıran darıların, üzerlerindeki mavi gökyüzüyle kesiştiği toprakmış.

Babam bazen merakla bu büyülenmiş gerilla birliğini izliyormuş: Nereden gelmişler? Nereye gidiyorlarmış? Neden pusu kuruyorlarmış? Pusu kurduktan sonra ne olacakmış? Sessizliğin ortasındaki yıkık köprünün altından geçen nehrin akışı daha net duyuluyor, sesi kulağa daha hoş geliyormuş. Sis gün ışığıyla yavaş yavaş nehrin içine çekilmiş. Mo Nehri'nin koyu kırmızısı yavaştan altın kırmızısına dönmüş. Nehir ışık saçıyormuş. Suyun kenarında bir başına duran, baştan aşağı sarı bir su bitkisi varmış, ipekböceği kozası şeklindeki solgun yaprakların arasında duruyormuş. Yengeç yakalama mevsimi gel-

miş! Babam, sonbahar rüzgârlarının esmeye başladığını, havanın soğuduğunu, leyleklerin güneye uçtuğunu hatırlamış... Luohan Amca dermiş ki: "Yakala Douguan... Yakala!" Yengeçler küçük kıskaçlarıyla kıyıdaki çamurun üzerinde izler bırakırmış. Babam nehirden yengeçlere has o iç bayıltan kokuyu almış. Japonlarla savaşmaya başlamadan önce bizim evde yetiştirilen afyonlar yengeç sosuyla sulanırmış, iyice semirirler, renkleri canlı, kokuları da hoş olurmuş.

Komutan Yu, "Hepiniz kıyının altına saklanın, Dilsiz tırmıkları hazırla," demiş.

Dilsiz omzunda taşıdığı tellerle dört tane tırmığı birbirine bağlamış. Homurdanarak birliktekilere seslenmiş, bağlanmış tırmıkları taş köprünün yolla kesiştiği yere taşımışlar.

Komutan Yu, "Kardeşlerim, iyi saklanın, Japon arabasının köprüye çıkmasını bekleyin, Leng Zhidui'in dönüş yolunu kapamasını bekleyin, benim emrimle hep birlikte ateş açın, o lanet hayvanları yılanbalıkları ve yengeçlere yem yapalım," demiş.

Komutan Yu, Dilsiz'e birkaç el işareti yapmış, Dilsiz kafasını sallamış, birliğin ve silahların yarısını alarak yolun batısındaki darı tarlalarına pusu kurmaya gitmiş. Wang Wenyi, Dilsiz'le birlikte batıya giderken Dilsiz onu geri döndürmüş. Komutan Yu, "Sen gitme, benimle kal. Korkuyor musun?" demiş.

Wang Wenyi üst üste başını sallayarak, "Korkmuyorum, korkmuyorum..." demiş.

Komutan Yu, Fang kardeşlere havan topunu kıyıya konuşlandırmalarını söylemiş, büyük bir borazan taşıyan borazancı Liu'ya da, "Liu, iyice körükle, başka bir şeyle ilgilenme, son nefesine kadar çal borazanı, Japonlar ses çıkaran aletlerden korkar, duydun mu?" demiş.

Borazancı Liu, Komutan Yu'nün çok eski arkadaşla-

rındanmış, o zamanlar komutan tahtırevan taşırmış. Liu da cenazelerde borazan çalarmış. Şimdi de borazan kutusunu iki eliyle silah gibi taşıyormuş.

Komutan Yu herkese, "Sizi önceden uyarayım, kim korkak tavuk gibi kaçarsa onu vururum. Leng Zhidui'e savaş nasıl yapılırmış gösterelim. O piçler, bayraklarıyla borazanlarına güvenip insanları sindirmeye çalışıyorlar. Ben bunu yemem, bizi kendileriyle birleştirmeye çalışıyor, aksine ben onu bizim birliğe almayı düşünüyorum!" demiş.

Kalabalık darı tarlasında bir daire oluşturup oturmuş, 6. Fang piposunu çıkarıp doldurmuş, ateş yakmak için çelik bir ateşleyiciyle çakmaktaşı da çıkarmış. Ateşleyici kapkaraymış, çakmaktaşıysa pişmiş tavuk karaciğeri gibi kırmızıymış. Ateşleyici çakmaktaşına sürtününce ses çıkarmış. Kıvılcımlar çıkmış, hepsi de çok büyükmüş. Büyük bir kıvılcım 6. Fang'ın işaretparmağı ile yüzükparmağı arasında tuttuğu darı çırasına sıçramış, 6. Fang kıvılcımı üflemiş, beyaz bir alev oluşmuş, alev sonra kızarmış. 6. Fang piposunu yakıp bir nefes almış. Komutan Yu tükürmüş, burnunu çekerek, "Söndür şunu, tütün kokusu alan Japonlar bir daha köprüye gelir mi sanıyorsun?" demiş.

6. Fang aceleyle iki fırt almış, piposunu söndürmüş, tütün kutusunu yerine koymuş. Komutan Yu, "Hepiniz kıyıya gidin, Japonlar geldiğinde hazırlıklı olun," demiş.

Herkes biraz telaşlıymış, ellerinde silahlarla muhafızlar gibi kıyıya uzanmışlar. Babam Komutan Yu'nün yanına eğilmiş. Komutan Yu sormuş, "Korkuyor musun?" Babam, "Korkmuyorum!" demiş.

Komutan Yu, "Aferin, vaftiz babana çekmişsin! Sen benim emir erimsin, çatışma başlayınca yanımdan ayrılma, ben sana emir veririm, sen de iletirsin," demiş.

Babam başıyla onaylamış. Kıskançlıkla gözlerini Komutan Yu'nün belindeki iki silaha dikmiş. Silahlardan

biri büyük, diğeri küçükmüş. Büyük olan Alman yapımı Mauser C96, küçük olan Fransız yapımı Browning'miş, bu iki silahın da ilginç birer hikâyesi varmış.

Babamın ağzından tek bir sözcük çıkmış: "Silah!"

Komutan Yu, "Silah mı istiyorsun?" demiş.

Babam başını sallayarak, "Silah," demiş.

Komutan Yu, "Kullanabilir misin?" diye sormuş.

"Kullanırım!" demiş babam.

Komutan Yu belinden Browning'i çıkarmış, eliyle tartmış. Silah eskiymiş, ateş mavisi rengi çoktan solmuş. Komutan Yu emniyeti açınca magazinden bir tane bakır sarısı yuvarlak mermi fırlamış. Mermiyi havaya fırlatmış, eliyle yakalayıp tekrar şarjöre koymuş.

"Al!" demiş Komutan Yu, "Benim gibi kullan."

Babam silahı avuçlamış. Silahı tutarken, geçen gün Komutan Yu'nün bu silahla vurduğu içki kadehini düşünmüş.

Yeniay kuru ağaç dallarına baskı yaparak yükseliyormuş. Babam bir kavanozla bakır bir anahtarı alıp ninemin isteğiyle içki imalathanesine içki doldurmaya gitmiş. Babam kapıyı açmış, avlu sessizmiş, ağıl karanlık, atölyede nahoş bir içki ve gaz kokusu varmış. Babam bir fıçının kapağını kaldırmış, ay ışığı altında parlayan şarabın yüzeyinde kendi kuru yüzünü görmüş. Babamın kaşları kısa, dudakları incedir, kendisinin çok çirkin olduğunu düşünmüş. Kavanozu fıçıya daldırmış, içki lıkır lıkır kavanoza girmiş. Kavanozu fıçıdan çıkarınca kavanozun ağzından taşan içki fıçının içine dökülmüş. Babam fikrini değiştirmiş, kavanozdaki içkiyi fıçıya boşaltmış. Babam ninemin kanlı yüzünü yıkadığı fıçıyı hatırlamış. Ninem evde Komutan Yu ve Leng Zhidui'le birlikte içki içiyormuş, ninem ve Komutan Yu içkiye dayanıklıymış, ama Leng Zhidui biraz sarhoş olmuş. Babam fıçının önüne gitmiş, fıçının ahşap kapağının üzerine konmuş

bir değirmentaşı görmüş. Kavanozu yere koymuş, tüm gücüyle değirmentaşını indirmiş. Değirmentaşı yerde iki tur atmış, başka bir fıçıya çarpmış, fıçıda büyük bir delik açılmış, darı içkisi şakır şakır akmaya başlamış, babam hiç oralı olmamış. Babam fıçının kapağını kaldırınca Luohan Amca'nın kanının kokusunu almış. Luohan Amca'nın kanlı başını ve ninemin kanlı yüzünü hatırlamış. Luohan Amca ve ninemin yüzü fıçının içinde hiç kaybolmayacak gibi belirivermiş. Babam kavanozu alıp fıçıya daldırmış, kanlı içkiyi doldurmuş, iki eliyle kaldırdığı içkiyi alıp eve dönmüş.

Kare masanın üstünde bir mum yanıyormuş, Komutan Yu ve Leng Zhidui gözlerini birbirlerine dikmiş, hayvanlar gibi soluyorlarmış. Ninem onların arasında ayakta dikiliyormuş, sol eli Leng Zhidui'in revolverinde, sağ eli Komutan Yu'nün Browning'indeymiş.

Babam ninemin, "Anlaşamasanız da onur ve adaletten vazgeçemezsiniz, şimdi kavga etmenin ne yeri ne de zamanı, öfkenizi Japonlardan çıkarın," dediğini duymuş.

Komutan Yu sinirle küfretmiş: "Wangların bayrağıyla filan beni korkutamazsın. Ben buranın kralıyım, on yıl *qiabing* yedim ben, Koca Pençe Wang da umurumda değil!"

Leng Zhidui soğuk soğuk sırıtmış: "Zhan'ao kardeşim, kardeşin senin iyiliğini düşünüyor, Komutan Wang da öyle, silahlarını bize ver, seni tabur komutanı yapalım. Geri kalan silahları Komutan Wang tedarik edecek, zorla haydut olmaktan iyidir."

"Haydut kim? Kim haydut değil ki? Japonlarla savaşan herkes kahraman olur. Ben geçen sene üç tane Japon nöbetçiyi hakladım, üç tane otomatik tüfek ele geçirdim. Sen Leng Zhidui haydut değilsin, peki kaç Japon'u öldürdün? Bir Japon'un saçından tel bile almadın."

Leng Zhidui oturup bir sigara yakmış.

Babam fırsattan yararlanıp içkiyi getirmiş. Ninem

kavanozu almış, yüz ifadesi birden değişmiş, babama sinirli sinirli bakmış. Ninem üç bardağı da doldurmuş, üçü de ağzına kadar doluymuş.

Ninem, "Bu içkide Luohan Amca'nın kanı var, erkek olan içer, sonra gidip Japon konvoyunu basarsınız, ardından evli evine köylü köyüne, kuyu suyu nehir suyuna karışmaz," demiş.

Ninem şarabı kaldırıp lıkır lıkır içmiş.

Komutan Yu içkiyi alıp bir dikişte bitirmiş.

Leng Zhidui bardağın yarısına kadar içmiş. Bardağı bırakıp, "Komutan Yu, kardeşler arasında içki yarışı olmaz, hoşça kalın!" demiş.

Ninem revolveri tutarak sormuş: "Savaşacak mısın?"

Komutan Yu nefesini çekerek, "Ona yalvarma, o savaşmazsa ben savaşırım!" demiş.

Leng Zhidui, "Savaşırım," demiş.

Ninem silahı bırakmış, Leng Zhidui revolveri almış, beline sokup çıkmış.

Leng Zhidui'in yüzü bembeyazmış, burnunun etrafında onlarca çiçekbozuğu karası varmış. Belinde büyük bir daire şeklinde fişekler asılıymış, tabancasını da asınca kemeri ağırlaşmış ve bir kancaya benzemiş.

Ninem, "Zhan'ao, Douguan'ı sana emanet ediyorum, onu da yanında götür," demiş.

Komutan Yu babama bakmış, gülerek, "Evlat, kamışa su yürüdü mü?" diye sormuş.

Babam küçümseyerek Komutan Yu'nün iki dudağının arasındaki sarı renkli sağlam dişlere bakmış, bir şey dememiş.

Komutan Yu bir tane içki kadehi almış, babamın başının üstüne koymuş, babama kapının ağzında dikilmesini söylemiş. Browning'ini alarak duvarın köşesine gitmiş.

Babam Komutan Yu'nün duvara doğru üç adım attığını görmüş, her adımı çok büyük ve çok yavaşmış, nine-

min yüzü kireç gibi olmuş. Leng Zhidui'in ağzının kenarında aşağılayıcı bir gülümseme belirmiş.

Komutan Yu duvarın köşesine vardıktan sonra durmuş, hışımla geri dönmüş, babam onun kolunu düzgünce kaldırdığını ve gözlerinin kızıl parıltılar yayarak karardığını görmüş. Browning'in namlusundan beyaz bir duman çıkmış, babam kafasında bir patlama duymuş, içki kadehi parçalara ayrılmış. Bir parça seramik babamın boynuna gelmiş, babam omuzlarını silkmiş, seramik parçası pantolonundan aşağı kaymış. Babam hiçbir şey dememiş. Ninemin suratı daha da solgunlaşmış. Leng Zhidui ahşap taburede oturuyormuş, bir süre sonra, "İyi atış," demiş.

Komutan Yu, "Aferin ufaklık!" demiş.

Babam Browning'i eline almış, şaşırtıcı ağırlığını hissetmiş.

Komutan Yu, "Sana öğretmeme gerek yok, sen nasıl ateş edeceğini bilirsin. Emrimi Dilsiz'e ilet, iyi hazırlansınlar!" demiş.

Babam elinde silah, darı tarlasına girmiş, yolu geçip Dilsiz'in yanına varmış. Dilsiz bağdaş kurup yere oturmuş, elindeki yeşil bir taşla kılıcını biliyormuş. Birliğin diğer üyeleri ya uzanmış ya da oturuyormuş.

Babam, Dilsiz'e, "İyi hazırlanın," demiş.

Dilsiz, babama göz ucuyla bakıp kılıcını bilemeye devam etmiş. Biledikten sonra birkaç darı yaprağı koparmış, kılıcın ağzındaki taş izlerini silmiş, bir parça ot koparmış, kılıcı denemiş. Kılıca değen ot sessizce ikiye ayrılmış.

Babam yine, "İyi hazırlanın!" demiş.

Dilsiz, kılıcını kınına sokup beline asmış. Yüzüne vahşi bir gülümseme yayılmış. Koca elini kaldırıp babamı çağırmış. "Eh! Eh!" demiş Dilsiz.

Babam elini ayağını sürüyerek yukarı çıkmış, Dilsiz'e bir adım kala durmuş. Dilsiz eğilmiş, babamı yenin-

den sertçe çekiştirince babam Dilsiz'in göğsüne yaslanıvermiş. Dilsiz babamın kulağını çekmiş, babamın ağzı yanaklarına varmış. Babam Browning'le Dilsiz'in omurgasını dürtmüş. Dilsiz bu kez babamın burnunu sertçe çekmiş, babamın gözlerinde birkaç damla yaş belirmiş. Dilsiz tuhaf tuhaf gülmeye başlamış.

Dilsiz'in etrafında oturan diğer üyeler de gülmeye başlamış.

"Komutan Yu'ye benzemiyor mu?"

"Komutan Yu'nün dölü."

"Douguan, ananı özledim."

"Douguan, ananın hünnaplarını yemek istiyorum."

Babamın utancı kızgınlığa dönüşmüş, silahını kaldırmış, şu hünnap yeme hayali kurana doğrultup ateş etmiş. Browning'den bir patlama sesi gelmiş, ama kurşun çıkmamış.

Adamın yüzü sararmış, hızla koşmuş, babamın elinden silahı almış. Babamın siniri tavana vurmuş, adama doğru uçmuş, tekmeleyip ısırmaya başlamış.

Dilsiz ayağa kalkmış, babamın boynundan sertçe tutmuş, babam birden yerden havalanmış, yere indiğinde kendini darıların içinde bulmuş. Babam yuvarlanıp sürünmüş, bağırıp küfretmiş, Dilsiz'in önüne gelmiş, Dilsiz homurdanmış. Babam Dilsiz'in metal mavisi yüzünü görünce sakinleşmiş. Dilsiz Browning'i almaya gitmiş, şarjörü boşaltmış, avucuna bir tane mermi düşmüş. Merminin başını parmakları arasında tutmuş, merminin kıçında ateşlenmenin etkisiyle bir delik açılmış. Babama el hareketleriyle birkaç jest yapmış. Dilsiz silahı babamın beline sokup başını okşamış.

"Orada ne halt ediyordun?" diye sormuş Komutan Yu.

Babam şikâyet edercesine, "Onlar... anamla yatmak istiyor," demiş.

Komutan Yu somurtarak, "Ne dedin sen?" diye sormuş.

Babam yeniyle gözlerini silerek, "Ona ateş ettim!" demiş.

"Ateş mi ettin?"

"Silah patlamadı." Babam o altın gibi parlayan bozuk mermiyi Komutan Yu'ye uzatmış.

Komutan Yu mermiyi almış, şöyle bir inceledikten sonra fırlatmış, mermi güzel bir eğri çizerek nehre düşmüş.

Komutan Yu, "Aferin evlat! Ama önce Japonları vur, Japonları vurduktan sonra kim senin ananla yatmak istediğini söylemeye cesaret ederse, onun karnına sıkarsın. Kafasına sıkma sakın, kalbine de sıkma, karnına sık," demiş.

Babam Komutan Yu'ye yaslanmış. Komutanın sağında Fang biraderler varmış. Havan topu kıyıya yerleştirilmiş, namlusu taş köprüye doğrultulmuş. Namlunun ucunda pamuk tıkalıymış. Topun arkasında bir fitil varmış. 7. Fang'ın yanında yanan çıralar varmış, bir tanesi iyice alevlenmiş. 6. Fang'ın yanında bir sukabağına doldurulmuş barut ve büyükçe metal bilyeler varmış.

Komutan Yu'nün solunda Wang Wenyi varmış. İki eliyle uzun namlulu bir av tüfeğini tutuyormuş, bedeni titremekten dertop olmuş. Yaralı kulağı beyaz kumaşa iyice yapışmış.

Güneş bir bambu boyu yükselmiş, kar beyazı merkezin hemen dışında açık kırmızı bir hale varmış. Nehir çın çın parlıyormuş, bir grup yabanördeği darıların üstünden uçmuş, üç tur atmışlar, büyük bölümü yamacın üstünden kıyıdaki çalılara sıçramış, küçük bir bölümü nehre dalıyor, kendilerini suyun akışına bırakıyormuş. Nehrin üstündekiler kıpırdamıyor, esnek boyunlarını ve başlarını oynatıyormuş. Babamın bedeni ısınmış, çiyden ıslanmış giysileri tamamen kurumuş. Babam yere eğilin-

ce göğsüne bir taşın battığını hissetmiş, ayağa kalkmış, başı ve göğsü kıyıdan görünüyormuş. Komutan Yu, "Eğil," demiş. Babam gönülsüzce eğilmiş. 6. Fang'ın burnundan bir horultu çıkıyormuş. Komutan Yu bir parça kesek alıp 6. Fang'ın yüzüne fırlatmış. 6. Fang şaşkınlıkla kalkmış, esnemiş, göz kenarlarında birkaç damla gözyaşı belirmiş.

"Japonlar geldi mi?" demiş yüksek sesle 6. Fang.

"Ananı sikerim!" demiş Komutan Yu. "Uyumak yok."

Nehrin kuzeyi ve güneyinde hiç ses yokmuş, geniş yol cansız bir halde darıların arasında uzanıyormuş. Nehrin üstündeki taş köprü çok güzelmiş. Uçsuz bucaksız darılar daha da yükselip aydınlanan güneşi selamlıyormuş, yüzleri kırmızı ve utangaçmış. Yabanördekleri suyun sığ kenarında, düz ağızlarıyla yiyecek arıyorlarmış. Babam yabanördeklerine bakmış, onların güzel tüylerini ve keskin gözlerini incelemiş. Ağır Browning'ini çıkarıp ördeklerin düz sırtlarına nişan almış. Neredeyse tetiğe basacakmış. Komutan Yu elini tutup, "Tosbağa yavrusu, ne yaptığını sanıyorsun?" demiş.

Babam yerinde duramıyormuş, yol hâlâ ölü gibi uzanıyormuş. Darılar daha da kızarmış.

"Çopur Leng, şu lanet hayvan, benimle dalga geçiyor!" demiş Komutan Yu. Nehrin güneyinde hiç ses yokmuş, Leng Zhidui'in gölgesi bile görünmüyormuş. Babam Japon araçlarının buradan geçeceği bilgisini Leng Zhidui'in aldığını biliyormuş, Leng Zhidui kendi birliğinin tek başına savaşamayacağını anlayınca Komutan Yu'nün birliğiyle birleşmeye razı olmuş.

Babam bir süre telaşlanmış, ardından yavaş yavaş sakinleşmiş. Gözlerini yabanördeklerinden alamıyormuş. Luohan Amca'yla ördek vurmalarını hatırlamış. Luohan Amca'nın kabzası koyu kırmızı, kayışı inek derisinden bir av tüfeği varmış. Bu av tüfeğini şimdi Wang Wenyi

taşıyormuş. Babamın gözü yaşarmış, ama ağlamamış. Tıpkı geçen günkü gibiymiş. Babam ılık gün ışığı altında bir soğukluk hissetmiş bedeninde.

Luohan Amca ve iki katır Japonlar ve kuklaları tarafından götürülürken ninem fıçının başında yüzündeki kanı yıkıyormuş. Ninemin yüzü içki kokuyormuş, derisi kan kırmızıymış, gözkapakları şişmiş, açık mavi pamuklu ceketinin önü içki ve kanla ıslanmış. Ninem fıçının yanında durup içkiye bakmış, içki ninemin yüzünü yansıtıyormuş. Babam ninemin diz çöküp başıyla fıçıya üç kez secde ettiğini görmüş. Sonra ayağa kalkıp bir avuç içki içmiş. Ninemin yüzündeki kırmızılık iki yanağında toplanmış, alnı ve çenesi kireç gibiymiş.

"Diz çök!" diye emretmiş ninem babama. "Secde et."

Babam diz çöküp secde etmiş.

"Bir avuç içki iç!"

Babam bir avuç içki içmiş.

Kan çizgi çizgi fıçının dibine süzülmüş. Fıçının içinde bir tane beyaz bulut süzülmüş, ninemin ve babamın yüzlerinden geçmiş. Ninemin kısık gözlerinde insanı yakan bir ışık parlamış, babam bakmaya cesaret edememiş. Babamın kalbi hop hop atıyormuş, fıçıdan tekrar bir avuç içki almış, içki parmak uçlarından akmış, damlalar mavi göğe, beyaz buluta ve ikisinin o biri büyük, diğeri küçük yüzlerine düşmüş. Babam tekrar bir yudum içki içmiş, dilinde kanın o iç bayıltan ölümcül tadı kalmış. Kan fıçının dibine çökmüş, fıçının bombeli tabanında birleşerek yumruk kadar bir tortu oluşturmuş. Babam ve ninem uzun süre bu tortuyu izlemiş. Ninem fıçının kapağını kaldırmış, duvarın kenarından bir değirmentaşı yuvarlayıp taşı kapağın üzerine koymuş.

"Sakın kaldırma bunu!" demiş ninem.

Babam değirmentaşının oluğundaki nemli çamura

ve kımıl kımıl kımıldanan gri yeşil solucanlara bakmış, korkuyla başını sallamış.

O gece, babam küçük yatağına yatıp ninemin avluyu arşınlamasını dinlemiş. Ninemin ayak sesleri ve darıların salınışı babamın karmaşık rüyalarını dokumuş. Babam rüyasında bizim evin o iki güzel eşeğinin anırdığını duymuş.

Babam şafakla uyanmış, işemek için çırçıplak avluya koşmuş, ninemin hâlâ avluda dikilip göğe baktığını görmüş. Babam ana diye seslenmiş, ninem cevap vermemiş. Babam işemiş, ninemin elinden tutup onu içeri sokmak istemiş. Ninem yorgunca babamı takip etmiş. Odaya girer girmez, güneydoğudan dalga gibi gelen bir gürültü duymuşlar, ardından da bir silah patlaması. Silah sesi gergin ipeği kesen bir bıçak gibi keskinmiş.

Babam ve ninem silah sesinin duyulmasının ardından köyün bütün yaşlıları, kadınları ve çocuklarıyla birlikte Japon askerleri eşliğinde kıyıya sürülmüş. Bendin üzerine yığılmış bembeyaz taş ve kayalar ile sarı kumlar bir dizi mezarı andırıyormuş. Geçen yaz başı büyüyen darılar kıyının yanı başında endişe ve hüzünle bekleşiyorlarmış. Silindirle ezilmiş darıların ışıltısıyla oluşan yol izleri kuzeye doğru uzanıyormuş. O zaman taş köprünün yapımı daha bitmediğinden küçük ahşap köprü kullanılıyormuş, üzerini binlerce at ve eşeğin nal izi kaplamış. Ezilmiş ve çürümeye başlamış darı filizlerinin kokusu gece sisiyle yayılır, sabahları daha da yoğunlaşırmış. Darılar acıyla ağlaşırmış.

O sırada güneş daha yeni yeni darıların tepesine kadar yükselmiş, babam ve ninem bir grup köylüyle nehrin güneyindeki yolun batısında duruyormuş, ayaklarının altında ezilmiş darılar varmış. Babam hayvan barınağını andıran büyük ağıla bakmış, eski püskü giysiler içinde bir grup işçi çitin dışında bekleşiyormuş. Sonra iki kukla bu

işçi grubunu yolun batısına sürmüş, babamlarla birleşip başka bir grup oluşturmuşlar. Babamlarla diğer işçilerin önünde hayvanların bağlandığı ve daha sonra insanları korkuyla titretecek olan bir açıklık varmış. İnsanlar solgunca ayakta dikilmiş, bu ne kadar sürmüş bilinmez, sonunda çadırın oradan bir omzuna iki kırmızı kumaş kuşanmış, kalçasında uzun bir kılıç asılı olan, bir Alman kurdunu çekiştiren, beyaz eldivenli, ince yüzlü bir Japon subayı gelmiş. Arkasında parlak dili dışarıya sarkmış kurt köpeği, kurt köpeğinin ardında bir Japon askerinin cesedini taşıyan iki kukla, en arkada Luohan Amca'nın yaralı gövdesini taşıyan iki kuklaya eşlik eden iki tane Japon askeri varmış. Babam ninemin yamacına iyice yaklaşmış, ninem babama sarılmış.

Japon subayı köpeğiyle birlikte hayvanların toplandığı yerin yakınlarındaki boş bir alanda durmuş. Beyaz bir kuş sürüsü Mo Nehri tarafından havalanmış, insan kalabalığının üzerinden mavi göğe uçup doğudaki altın güneşe yönelmişler. Babam bizim katırların hayvanların toplandığı alanda yere uzanmış olduklarını görmüş. Katırlardan biri ölmüş, kafasına bir kürek saplıymış. Yerdeki ezilmiş darılarla katırın parlak yüzüne kara kan bulaşmış. Diğer katırsa kanla katılaşmış kuyruğuyla toprağı dövüyor, kalın derisiyle tuhaf sesler çıkarıyormuş. Aynı anda açılıp aynı anda kapanan burun deliklerinden ıslığa benzer bir ses geliyormuş. Babam bu iki eşeği ne kadar çok sevdiğini hatırlamış. Ninem eli bağrında, başı eğik bir halde eşeğine biner, babam ninemin kucağına otururmuş, katır üzerinde anayla oğlu, iki tarafından darı yükselen toprak yola koyulurmuş, bir öne bir arkaya sendeleyerek ilerler, babamla ninem bir aşağı bir yukarı zıplarmış. Eşeğin ince bacakları yolu toza dumana katarmış. Babam heyecandan bağırırmış. Birkaç çiftçi ellerinde çapa ya da başka aletlerle darı tarlalarında dikilir, içki imalathanesi sahibi kadının muh-

teşem pembe yüzüne kıskançlık ve nefretle bakarmış. Bizim evin o iki büyük eşeğinden biri ölmüş, yerde yatıyormuş, dudakları kıvrılmış, bir sıra kar beyazı uzun ve kare dişiyle sırıtıyormuş; diğeri ölümden daha beter bir halde yerde oturuyormuş. Babam nineme, "Ana, bizim katırlar," demiş. Ninem eliyle babamın ağzını kapamış.

Japon askerinin cesedini ayakta duran, beli kılıçlı, yanında kurt köpeği olan Japon subayının önüne bırakmışlar. İki kukla ağır yaralı Luohan Amca'yı atların bağlandığı uzun kazığın oraya sürüklemiş. Babam ilk görüşte Luohan Amca'yı tanıyamamış bile. Babamın gördüğü fena dövülmüş, insan şeklinde bir yaratıkmış. Birileri ona destek olsa da başı birden sağa, sonra birden sola düşüyor, başındaki yara kabuğu nehrin kıyıya sürüklediği tortuların altında kalan parlak ve kaygan çamur tabakasına benziyormuş, yara güneşte kurumuş, kenarları kırışmış, çatlayıp parça parça olmuş. Ayakları yerde sürünüyor, zikzaklar çiziyormuş. Kalabalık yavaş yavaş toplanmış. Babam ninemin elinin sertçe omzunu sıktığını hissetmiş. Herkes küçülmüş, kiminin yüzü toprak sarısı, kiminin yüzü toprak karasıymış. Baştankara bir süre ötmemiş, kurt köpeğinin soluk alıp verişi çok net duyuluyormuş, o köpekli Japon subayı gürültülü bir osuruk salmış. Babam kuklaların o insan şeklindeki yaratığı sürüyerek yüksekçe bir kazığın oraya götürdüklerini görmüş, yaratık bırakılır bırakılmaz kemiğinden ayrılmış kımıltısız bir et parçası gibi yere yığılmış.

Babam, "Luohan Amca!" diye bağırmış.

Ninem yine eliyle babamın ağzını kapamış.

Luohan Amca kazığın altında yavaşça kımıldıyormuş, önce kıçını yukarı kaldırmış, köprü kemeri gibi yükselip dizlerinin üzerinde durmuş, elleriyle yerden destek alarak başını kaldırmış. Yüzü neredeyse saydamlaşmış gibi şişmiş, gözleri iki küçük çukur gibiymiş, göz-

lerinden koyu yeşil iki ışık huzmesi yayılıyormuş. Babam Luohan Amca'nın önünde duruyormuş, Luohan Amca'nın onu gördüğünden çok eminmiş. Yüzündeki ve göğsündeki tüm organları pat pat diye atıyormuş, korkmuş muymuş yoksa kızgın mıymış bilinmez, bağırmak istemiş, ama ninem ağzını kapattığından ses çıkaramamış.

Köpekli Japon subayı kalabalığa bağırmış, düz kafalı ve kısa boylu bir Çinli, Japon subayının dediklerini tercüme etmiş.

Babam tercümenin tamamını duyamamış. Ninem ağzını kapattığından, boğulacak gibiymiş, kulakları çınlıyormuş.

İki tane siyah giysili Çinli, Luohan Amca'yı çırılçıplak soyup kazığa bağlamış. Japon subayı elini sallamış, bu kez yine siyah giysiler giymiş iki Çinli, bizim Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın ünlü domuz kasabı 5. Sun'u çitin oradan zorla getirmiş.

5. Sun kısa boyluymuş, tüm vücudu bıldır bıldır etmiş, göbeği varmış, kafasında saç yokmuş, yüzü kırmızıymış, küçücük gözlerinin arasında neredeyse boşluk yokmuş, gözleri burnunun iki yanına yapışık gibiymiş. Sol elinde keskin bir bıçak, sağ elinde bir kova temiz su taşıyormuş, titreyerek Luohan Amca'nın yanına gitmiş.

Tercüman, "Beyefendi, diyor ki, derisini yüz, yoksa senin göğsünü bu kurt köpeğine parçalatırım," demiş.

5. Sun, mırıldanarak gözlerini telaşla açmış. Bıçağı ağzına almış, su kovasını kaldırıp Luohan Amca'nın başından aşağı dökmüş. Soğuk suyla irkilen Luohan Amca aniden başını kaldırmış, kan yüzüne, boynuna oradan da bulanık bir şekilde topuğuna kadar süzülmüş. İşçilerden biri nehirden bir kova su taşımış, 5. Sun bir paçavrayı suya batırıp Luohan Amca'yı bir güzel yıkamış. 5. Sun, Luohan Amca'yı yıkarken titreyerek, "Ağabeyciğim..." diyormuş.

Luohan Amca, "Kardeşim, işimi çabuk bitir; kesen bıçaktır, öbür tarafta senin bu iyiliğini hiç unutmayacağım," demiş.

Japon subayı kükremiş.

Tercüman, "Elini çabuk tut!" demiş.

5. Sun'un yüzünün rengi atmış, küt parmaklarıyla Luohan Amca'nın kulağını tutup, "Ağabeyciğim, kardeşinin elinden bir şey gelmiyor..." demiş.

Babam 5. Sun'un elindeki bıçağın Luohan Amca'nın kulağını tahta keser gibi kestiğini görmüş. Luohan Amca bağırıp çağırmış, altına kaçırmış. Babamın bacakları titremeye başlamış. Beyaz seramik bir kap taşıyan bir Japon askeri gelmiş, 5. Sun'un yanında durmuş, 5. Sun, Luohan Amca'nın büyük ve etli kulağını beyaz seramik kabın içine koymuş. 5. Sun Luohan Amca'nın diğer kulağını da kesip kaba koymuş. Babam Luohan Amca'nın kulaklarının kabın içinde canlıymış gibi hareket ettiğini görmüş, pat pat diye kaba çarpıyorlarmış.

Japon askeri kabı almış, işçi, kadın, erkek, yaşlı, çocuk, herkesin önünden yavaşça geçip uzaklaşmış. Babam Luohan Amca'nın kulaklarının soluk güzelliğini görmüş, kabın içindeki ses daha da artmış.

Japon askeri, kulakları Japon subayın önüne getirince subay başıyla onaylamış. Asker, kabı Japon askerin cesedinin yanına koymuş, bir anlık sessizlikten sonra kabı tekrar alıp kurt köpeğinin önüne bırakmış.

Kurt köpeği dilini geri çekmiş, keskin kara burnuyla kulakları koklamış. Başını sallamış, dilini sarkıtıp yere çökmüş.

Tercüman 5. Sun'a, "Hey, kesmeye devam!" demiş.

5. Sun başladığı yere dönmüş, hırıltıyla bir şeyler söylemiş, babam onun tüm yüzünün terlediğini, gözlerini tavukların pirinci kaptığı hızla kırptığını görmüş.

Japon subayı haykırmış.

Tercüman, "Hadi kes!" demiş.

5. Sun eğilmiş, Luohan Amca'nın erkeklik organını bir vuruşta kesip Japon askerin tuttuğu seramik kaba koymuş. Asker kaskatı uzanmış kollarıyla gözleri ileriye dönük tahta bir kukla gibi kalabalığın önünden geçmiş. Babam ninemin buz tutmuş parmaklarının omuzlarını delip etine gireceğini sanmış.

Asker seramik kabı köpeğin önüne koymuş, köpek iki kez havlamış, yine dilini çıkarmış.

Luohan Amca üzgün ve tiz bir sesle bağırmış, kazığa bağlı ince kemikli ve yaşlı bedeni, yoğun bir titreme içindeymiş.

5. Sun bıçağı fırlatıp diz çökmüş, feryat figan ağlamaya başlamış.

Japon subayı deri tasmayı serbest bırakınca kurt köpeği hemen fırlayıp ön pençelerini 5. Sun'un omzuna geçirmiş, 5. Sun'un gözlerinin önünde bir ağız dolusu sivri diş belirmiş. 5. Sun yere uzanıp iki eliyle yüzünü kapatmış.

Subay ıslık çalınca köpek tasmasını sürüyerek geri dönmüş.

Tercüman, "Hadi kes!" demiş.

5. Sun yerden kalkıp bıçağı eline almış, kâh hızlı kâh yavaş adımlarla Luohan Amca'nın yanına varmış.

Luohan Amca bağırmaya başlamış, Luohan Amca'nın küfrettiği sırada herkes başını kaldırmış.

5. Sun, "Ağabeyciğim... Ağabeyciğim... Biraz daha dayan..." demiş.

Luohan Amca, 5. Sun'un suratına kanlı balgam tükürmüş.

"Kes be, sülalesini siktiğim!.. Kes artık!"

5. Sun bıçakla Luohan Amca'nın başındaki yaranın dışarı fırlamış ağzını kesmiş, kıtır kıtır bir ses çıkmış. Keserken çok dikkatliymiş. Luohan Amca'nın kafa derisi

yüzülmüş, mavimsi mor gözbebekleriyle sıra sıra kas ve et ortaya çıkmış...

Babam bana Luohan Amca'nın derisi yüzüldükten sonra şekli seçilemeyen ağzından hâlâ çığlıklar yükseldiğini, karamel rengi kafa derisinden aşağı dizi dizi küçük kırmızı inciler döküldüğünü anlatmıştı. 5. Sun artık insanlıktan çıkmış bir haldeymiş, bıçak tutuşu çok inceymiş, deriyi bozmadan bütün bütün yüzüyormuş. Luohan Amca'nın derisi yüzülüp sadece et ve kemik kaldıktan sonra midesindeki bağırsaklar kıvrılmış, açık yeşil renkli sinekler havada dans ederek uçuşmuş. Kalabalıktaki kadınların hepsi diz çöküp ağlamaya başlamış. O günün gecesi sağanak yağmur yağmış, hayvanların kaldığı yer yağmurla tertemiz yıkanmış, Luohan Amca'nın cesedi ve derisinden iz kalmamış. Köyde Luohan Amca'nın cesedinin iz bırakmadan kaybolduğu söylentisi yayılmış, bu söylenti bir nesilden başka bir nesle anlatıla anlatıla efsaneye dönüşmüş.

"Eğer benimle alay ederse, başını koparıp kafatasına işerim!" Güneş yükseldikçe küçülüyor, akkor bir ışık yayıyormuş, darıların üstündeki çiy kalmış, yabanördekleri tek sıra halinde uçuyor, sonra tekrar dönüyorlarmış. Leng Zhidui'in adamları hâlâ gelmemiş, ara sıra yola atlayan yabantavşanları dışında yaşayan başka bir canlı yok gibiymiş. Sonradan ateş kırmızısı bir tilki sinsice sıçramış. Komutan Yu, Leng Zhidui'e küfrettikten sonra bağırmış: "Ey, kalkın gelin artık, büyük olasılıkla Çopur Leng'in, o orospu çocuğunun oyununa geldik."

Eğilmekten yorulmuş birlik bu çağrıyı bekliyormuş. Komutan Yu'nün emriyle hemen ayağa kalkmışlar, kimi kıyıda oturup sigara içmiş; kimiyse işemeye çalışmış.

Babam kıyıya çıkınca geçen sene olanları düşünmüş, Luohan Amca'nın derisi yüzülmüş kafatası gözünün

önünden hiç gitmemiş. Yabanördekleri birden ortaya çıkan insan kalabalığından ürküp uçuşmuş, kıyıya çok uzak olmayan bir yere konup sallanarak yürümüşler, yeşil ve kahverengi tüyleri çalıların arasında parlıyormuş.

Dilsiz, belinde kılıcı ve eski Hanyang 88 tüfeğiyle Komutan Yu'nün yanına gitmiş. Yüzü hüzünlüymüş, gözbebekleri çizgileşmiş, parmağını kaldırıp güneşi işaret etmiş, güneş çoktan güneydoğudan ışıyormuş; kolunu indirip yolu işaret etmiş, yol bomboşmuş. Dilsiz karnını işaret edip acıyla bağırmış, kolunu sallayarak köy istikametini işaret etmiş. Komutan Yu bir an düşünüp yolun batısındakilere seslenmiş: "Hepiniz gelin!"

Birlik yolu geçip kıyıda toplanmış.

Komutan Yu, "Kardeşlerim, Çopur Leng eğer bizimle alay ediyorsa onun başını koparırım! Öğleye daha var, biraz daha bekleyelim, bir öğle olsun, konvoy hâlâ gelmemiş olursa, sonra Tan Jiawa köyüne gidip Çopur Leng'la hesaplaşırız. Herkes önce darı tarlalarına gidip dinlensin, ben Douguan'ı yiyecek bir şeyler almaya gönderiyorum, Douguan!" demiş.

Babam başını kaldırıp Komutan Yu'ye bakmış.

Komutan Yu, "Eve gidip anana *qiabing* yapmasını söyle. Öğlen burada olmalı, söyle kendi getirsin," demiş.

Babam başıyla onaylamış, pantolonunu yukarı çekip Browning'i içine sokuşturmuş, uçarcasına kıyıdan inmiş, yol boyunca kuzeye koşmuş, darı tarlasına girmiş, kuzeybatı yönünde kayarcasına ilerlemiş. Babam denizi andıran darı tarlalarında dikdörtgen şeklinde hayvan kafataslarına rastlamış. Bir tanesine tekme atmış, kafatasından iki tane kısa kuyruklu tarla faresi sıçramış, bir süre şaşırmamış bir halde ona bakıp tekrar kafatasına dönmüşler. Babam yine bizim evin katırlarını hatırlamış, yolun yapılmasından çok sonraları gelmiş aklına, güneydoğudan her rüzgâr esişinde köyde hâlâ o burun delici çü-

rümüş ceset kokusu alınabiliyormuş. Mo Nehri'nde geçen sene şişmiş ve çürümüş hayvan leşleri görülmüş. Nehrin yabani otla dolu sığ kesimlerine vurmuşlar, karınlarına güneş ışığı vuruyormuş, son raddeye kadar şişmiş, patlayacak gibiymişler, bağırsakları çiçek gibi dışlarına taşmış, koyu yeşil sıvılar Mo Nehri'yle birlikte yavaşça akıyormuş.

5

Ninem on altı yaşını henüz doldurmuşken babasının kararıyla Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın meşhur zenginlerinden Shan Tingxiu'nun tek oğlu Shan Bianlang'la evlendirilmiş. Shan ailesinin bir içki imalathanesi varmış, ucuza mal ettikleri darıyı hammadde olarak kullanıp kaliteli *baijui* yaparlarmış, diğer köylerde de meşhurlarmış. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı düzlüktedir, sonbaharda sık sık sel alır, darıların uzun sapları selin önünde set oluşturduğundan, dikilmesi yaygındır, her yıl bol ürün verir. Shan ailesinin ucuza mal ettikleri darıyı hammadde olarak kullanıp içki üretmeleri çok kârlı bir işmiş, zenginlikleriyle her alanda başarı göstermişler. Ninemin Shan Bianlang'la evlendirilmesi büyükbabam için bir onurmuş. O zamanlar Shan Bianlang'ın cüzama yakalandığı söylentisi olmasına rağmen Shan ailesiyle bir bağ kurmaya hevesli pek çok kişi varmış. Shan Tingxiu zayıf, kısa boylu, yaşlı bir adammış, başının arkasında cılız ve küçük bir kuyruk varmış. Evlerindeki dolaplar para doluymuş, ama eski püskü giysiler giyer, beline sazdan bir ip bağlarmış.

Ninemin Shan ailesine varması gerçekten de kader-

miş. O gün, Qingming Bayramı'ymış,[1] ninem ayakları sıkıca sarılıp bağlanmış, saçları uzun örgülü birkaç kızla salıncağın yanında gülüşüp oynuyormuş, şeftaliler kızarmış, söğütler yeşillenmiş, inceden yağmur başlamış, kızların yüzü şeftali çiçeği gibiymiş, kızlarla oğlanlar özgürmüş. Ninemin boyu o sene bir metre altmış santimmiş, kilosu altmışmış, üzerine çiçekli bir basma tunik, altına yeşil saten bir pantolon giymiş, ayak bileklerine koyu kırmızı bir kurdele dolamış. Yağmur fazla yağmadığından ayağına defalarca tung yağına batırılmış çiçek işlemeli bir çift ayakkabı giymiş, takur tukur yürüyormuş. Ninemin ensesinde yağ gibi parlayan uzun bir saç örgüsü varmış, boynunda ağır mı ağır gümüş bir kilit[2] asılıymış... Büyük dedem gümüşten süs eşyası yapan küçük bir esnafmış. Büyük ninem kriz döneminde servetini yitiren düşkün bir toprak ağasının kızıymış, küçük ayakların bir kadın için çok önemli olduğunu bilirmiş. Ninem daha altı yaşına basmadan ayakları bağlanmaya başlamış, günden güne daha da sıkılaştırılmış. Bir bağın uzunluğu üç metre kadarmış, büyük ninem bu bağla ninemin zorla kıvrılmış ayaklarını sarar, sekiz ayak parmağı kıvrılarak ayağının altına bağlanırmış, çok üzücüdür bu! Annemin de ayakları ufaktır, onun ayaklarını her gördüğümde çok üzülürüm, bağırmamak için kendimi zor tutuyorum: Kahrolsun feodalizm! Yaşasın ayakların özgürlüğü! Ninem çok acı çekmiş, sonunda yedi buçuk santimlik lotus ayakkabısı giymiş. On altı yaşına girdiği yıl, ninem dolgun bir güzelliğe erişmiş, kollarını sallayarak yürürken gövdesi rüzgârda salınan bir söğüt gibi salınırmış.

Damadın babası Shan Tingxiu o gün elinde küçük

1. Nisan başına denk gelen bahar bayramı.

2. Gümüşten yapılan ve uzun yaşam getireceğine inanılan süs eşyası.

dışkı sepetiyle[1] büyük dedemin köyünün meydanında gezinirken o kadar çiçek gibi güzel kızın arasında ninemi görmüş. Üç ay sonra bir tahtırevan ninemi alıp götürmüş.

Shan Tingxiu ninemi gördükten sonra, kaç kişinin gelip büyük dedemi ve büyük ninemi kutladığı bilinmiyor. Ninem hâlâ el bebek gül bebek günlerini düşünmesine rağmen, yine de okuryazar, kaşı gözü yerinde, düşünceli ve anlayışlı, iyi bir kocasının olmasını dört gözle bekliyormuş. Ninem odasında gelinliğine nakış nakış benim gelecekteki dedemi betimleyen güzel bir resim işlemiş. Hep erken evlenmek istemiş, ama kız arkadaşlarının konuşmalarından anladığı kadarıyla Shan ailesinin vârisi cüzamlıymış, ninem bunu duyunca donmuş kalmış. Ninem endişesini evdekilere söylemiş. Büyük dedem biraz örtük bir şekilde cevap vermiş, büyük ninem, ninemin kız arkadaşlarını azarlamış, diğer bir deyişle kedi uzanamadığı ciğere pis dermiş.[2]

Büyük dedem daha sonra Shan ailesinin vârisinin iyi okumuş, yuvasına düşkün, ak pak, yakışıklı bir adam olduğunu söylemiş. Ninem dalgınlaşmış, bunun doğru mu yalan mı olduğunu bilememiş, içinden dünyada zalim ana babaların var olmadığı geçmiş, belki de kızlar gerçekten saçmalamışlarmış. Ninem düğün gününü yine dört gözle beklemeye başlamış.

Ninemin dolgun gençliği güçlü bir kaygıyla hafif bir yalnızlık yayıyormuş, iriyarı, güçlü kuvvetli ve korkusuz bir erkeğin koynuna girip kaygılarını azaltmaya ve yalnızlığını gidermeye susamış. Düğün günü nihayet gelmiş, ninem dört kişinin taşıdığı bir tahtırevana binmiş,

1. O dönemde kırsal kesimde Çinliler tükürük, idrar ve dışkı için yanlarında bir sepet taşırlardı.

2. Burada kullanılan atasözünün birebir çevirisi şöyle: Tilki üzüm yiyemediğinden üzüme ekşi dermiş.

borazancıyla zurnacı tahtırevanın önünde ve arkasında kederli kederli çalıyormuş, ninem gözyaşlarının yanaklarından süzülmesine engel olamamış. Tahtırevan kaldırılınca kendini bulutların üzerinde ya da sisin içinde yol alıyor gibi hissetmiş.

Ninem tahtırevanda şaşkın gözlerle üzgünce oturuyor, başı dönüyormuş. Kırmızı bir örtü yüzünü örtüyormuş, örtüden güçlü bir küf kokusu yayılıyormuş. Elini kaldırıp örtüyü biraz aralamış –büyük dedem ona binlerce kez örtüyü kendisinin kaldırmamasını öğütlemiş– ince bileğine ağır mı ağır gümüş bir bilezik takılmış, ninem bileziğin üstündeki yılankavi motifi görünce aklı karışmış. Ilık bir rüzgâr dar toprak yolun iki tarafındaki yeşil darılara doğru esiyormuş. Darı tarlalarından güvercin kuğurtusu geliyormuş. Yeni açmış gümüş grisi darı başakları polenlerle birlikte süzülüyormuş. Tahtırevan örtüsünün ninemin yüzüne bakan tarafında ejderha ve zümrüdüanka motifleri varmış, tahtırevanın kırmızı örtüsü tahtırevan daha önce de kiralandığından olacak rengini çoktan yitirmiş, tam ortasında büyük bir yağ lekesi varmış. Sonbahar başı olduğundan gün ışığı bolmuş, tahtırevan taşıyıcıların dinç ve çevik hareketleriyle sarsılıyormuş, tahtırevanın direğine bağlı taze inek derisi "pat pat" diye direğe çarpıyormuş, tahtırevanın örtüsü hafiften açılınca içeriye gün ışığı ve serin bir rüzgâr girmiş. Ninemin tüm vücudu terlemiş, kalbi davul gibi atıyormuş, taşıyıcıların düzenli ayak sesleri ve ağır ağır nefes alıp verişleri, zihninde çakıl taşı gibi düz ve soğuk, acı biber gibi kaba ve yakıcı bir görünüm almış. Tembel borazancıyla zurnacı köyden çok uzaklaşmadan çalmayı kesmişler, taşıyıcıların adımları hızlanmış. Darıların kokusu insanın içine derinden işliyormuş. Darı tarlasındaki garip ve nadir kuşlar havada ve yerde ötüp cıvıldıyorlarmış. Karanlık tahtırevanın içine bir ışık huzmesi vurunca ninemin zihnindeki koca figürü

de yavaş yavaş netleşivermiş. Kalbine sanki bir iğne batırılmış, acısı derin ve güçlüymüş.

"Tanrı beni esirgesin!" Ninemin kalbinden geçen bu dua hoş kokulu dudaklarından dökülüvermiş. Ninemin dudaklarının üstünde taze yeşillikler gibi ince ve nemli tüyler varmış. Fısıltısı tahtırevanın kalın duvarlarıyla ağır örtüsü tarafından emilmiş. Yüzünü kaplayan o leş kokulu örtüyü yırtıp dizinin üstüne koymuş. Ninem o çok sıcak havada bile evlilik geleneklerine göre pamuklu ceket ve pantolon giyiyormuş. Tahtırevanın içi bakımsızlıktan dökülüyormuş, ahır gibiymiş. Tabuta benziyormuş, çoktan ölmüş kaç gelin taşıdığı bilinmez. Tahtırevanın kaplamasındaki sarı ipekli neredeyse üzerinden yağ akacak kadar kirliymiş, içerideki beş sineğin üçü ninemin başında vızıldayarak uçuşmuş, ikisi tahtırevanın örtüsüne konmuş, çubuk gibi ince ve siyah bacaklarıyla parlak gözlerini siliyorlarmış. Ninem daralmış, bambu sürgünü gibi ayaklarını sessizce uzatmış, tahtırevanın örtüsünü tepesinden biraz aralayıp gizlice dışarıyı izlemiş.

Ninem tahtırevan taşıyıcılarının siyah ipek pantolonlarını kabartan heykel yapısındaki bacaklarıyla burnu kenevirden yapılma ayakkabılar giyen kocaman ayaklarını görmüş. Taşıyıcıların ayakları yere basarken pat pat diye ses çıkarıyor ve yoldaki tozları kaldırıyormuş. Ninem adamların iriyarı vücutları ve kocaman ayaklarıyla kendilerini öne atmamak için direndiklerini düşünmüş. Onların sert, adaleli göğüslerini görebilmek için ayakkabısının burnunu biraz daha kaldırarak öne eğilmiş. Tahtırevanın mor akasyadan yapılma tutamaklarını ve taşıyıcıların geniş omuzlarını görmüş. Yolun iki tarafındaki darılar tek vücut olmuş, birbirlerini tartıyorlarmış, yeşil-gri darı başaklarının uykulu gözleri kapalıymış, bir başağı öbüründen ayırmanın hiçbir yolu yokmuş, darı-

lar çağıldayarak akan nehir gibi sonsuz bucaksızmış. Yol bazen çok daralıyor, yaprakbitlerinin salgılarıyla lekelenmiş darılar tahtırevanın iki yanına foşur foşur sürtünüyormuş.

Tahtırevanı taşıyanlar ekşi ekşi terliyormuş. Bu erkeksi kokuyla aklı başından giden ninem derin derin soluyarak o kokuyu içine çekmiş, içinde halka halka şehvet dalgaları uyanmış olmalı. Adamlar tahtırevanı sokakta taşırken adımlarını pergel gibi açarlar, buna, "geçit töreni" denir. Bunu bir yandan aileyi eğlendirip bahşiş kazanmak için, bir yandan da zarif bir profesyonel tavır göstermek için yaparlar. Geçit törenlerinde yürüyüşü aksak olanlar kahraman sayılmaz, tahtırevanın kollarını elle tutanlar kahraman sayılmaz, usta taşıyıcıların iki eli belindedir, adımları birlik içindedir, tahtırevanın ritmi borazancıların çaldıkları güzel ezgiyle birlikte gitmelidir ki insanlara herhangi bir mutluluğun arkasında da aynı miktarda bir acının saklandığını anlatsın.

Tahtırevan önünde uzanan vahşi doğaya varınca taşıyıcılar da koşar adım yürümeye başlamış; bu hem zaman kaybetmemek, hem de gelini sarsarak ona acı çektirmek içinmiş. Bazı gelinler tahtırevanın tepesinden çığlıklar atarak kusar, pamuklu giysileri ve işlemeli ayakkabılarını kirletirmiş; gelinin kusması taşıyıcılara kendi sefaletlerinden sıyrılıyorlarmış gibi bir çeşit mutluluk verirmiş. Bu genç ve güçlü erkekler başkalarının zifaf odasına gelin taşıyabilsinler diye büyük fedakârlık yaptıkları için keyifsizdirler, bu yüzden de geline acı çektirmek isterler.

O gün ninemi taşıyan dört adamdan biri dedem oldu... Kendisi Komutan Yu Zhan'ao'dır. O zaman yirmili yaşlarındaymış. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda tabut yapmak, tahtırevan taşımak gibi işlerde onun üstüne yokmuş... Dedemin kuşağındaki kahramanların her birinin

Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndaki darılar gibi ayırt edici karakterleri vardır, bizim sonradan gelen zayıf kuşağımız onlarla kıyaslanamaz bile... o zamanın geleneklerine göre, taşıyıcılar yolda geline şaka yaparmış, içki imalathanesinde çalışanların içki içmesi gibi değişmez bir gerçektir bu, imparatorun gelini de olsa onu sallamadan edemezlermiş.

Darı yaprakları tahtırevana pat pat çarpıyormuş, aniden darıların ötesinden yoldaki tekdüzeliği bozan melodik bir ağlama sesi yayılmış. Ağlama sesiyle borazancıların çaldığı melodi birbirine çok benziyormuş. Ninem müziği dinleyince aklına bu iç karartan hüzünlü aleti borazancının taşıdığı gelmiş. Ninem ayağıyla tahtırevanın perdesini aralayınca taşıyıcılardan birinin terden ıslanmış belini görmüş. Ninem kendi ayağındaki sivri uçlu bir inceliği, soğuk bir güzelliği olan, üzerine büyük kırmızı çiçekler işlenmiş ayakkabıları izlemiş bir süre, dışarıdan gelen gün ışığı üzerlerine vuruyormuş. İki parça nilüfer yaprağını ya da berrak sudaki iki küçük japonbalığını andırıyorlarmış. Darı tanesi gibi parlayan kırmızımsı iki küçük gözyaşı ninemin kirpikleri arasından yanağına, oradan da çenesine süzülmüş.

Ninem hüzün ve acı içindeymiş, feodal Çin'deki memurlar gibi giyinmiş, yüksek şapkalı, geniş kemerli, kültürlü ve seçkin bir koca imgesi belirmiş gözlerinin önünde. Ninem Shan ailesinin Bianlang'ının çiçek açmış cüzamlı suratını görmekten korkuyormuş, korkudan donmuş kalmış. Ninem bir çift altın sarısı nilüfer düşünmüş, şeftali yanaklı, kayısı yüzlü, binlerce sıcaklık taşıyan seçkin bir çiçekseniz bir cüzamlıya katlanmak ister misiniz? Bu ölmek değil midir?

Darı tarlalarından uzun zamandır gelen ağlama sesine şöyle ifadeler karışıyormuş: Mavi yeşil gök oh... Mavi gök oh... Çiçek çiçek yeşil yeşil gök oh... Sopa oh sevgili

ağabeyciğim oh öldün sen... Kız kardeşinin göğüne düşebilirsin oh...

Size söylemezsem olmaz, bizim Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın kadınlarının ağıt yakmaları şarkı söylemeleriyle aynı güzelliktedir. Çin Cumhuriyeti'nin birinci yılında Konfüçyüs'ün yurdu Qufu ilçesinin "ağıt kapısı" diye bilinen ağlayıcıları özellikle gelip bu ağıtları gözyaşları içinde öğrenmişti. Bu mutlu gününde kocasına ağıt yakan bir kadına denk gelen ninem bunun kötüye alamet olduğunu hissetmiş, kalbi daha da ağırlaşmış.

Bu sırada, tahtırevanı taşıyanlardan biri kõnuşmaya başlamış: "Tahtırevandaki küçükhanım, ağabeylerinle biraz konuşuversen ya! Bu uzun yolculuk amma da sıkıcı."

Ninem hemen kırmızı örtüyle başını örtüp tahtırevanın örtüsüne değen ayak ucunu sessizce toplayıvermiş, içerisi yine zifirî karanlık olmuş.

"Bir şarkı söyle ağabeylerine de dinlesinler, ağabeylerin seni taşıyor bak!"

Borazancı tahtırevanın ardında rüyasından uyanmış gibi vahşice borazanını çalmaya başlamış.

"Düttürü... Düttürü..." diye seslenmiş borazan.

"Tüttürü... Tüttürü..." diye tahtırevanın önündeki bir adam borazancıyı taklit etmiş, önden ve arkadan kaba gülüşmeler duyulmuş.

Ninem terden sırılsıklam olmuş. Büyük ninem tahtırevana binmeden önce nineme adamların atışmalarına karışmamasını öğütlemiş. Taşıyıcılar ve borazancılar avam tabakasındanmış, kaçın kurasıymışlar, ellerinden her türlü kötü iş gelirmiş.

Taşıyıcılar tahtırevanı sallamaya başlayınca ninem hemen iki eliyle oturağa tutunmuş.

"Ses yok mu? Sallayın! Sesini duyamazsak kıçını sallarız!"

Tahtırevan rüzgârda kalmış küçük bir kayık gibiy-

miş, ninem oturağa ölesiye tutunmuş, sabah yediği iki yumurta karnında dönmeye başlamış, sinekler kulağında vız vız uçuşmuş, boğazı gerilmiş, yumurtanın o pis tadı ağzına gelince dudağını ısırmış. Kusmamalıyım, kusmamalıyım! Ninem kendi kendine kusmamalısın Fenglian, demiş, herkes tahtırevanın içine kusmanın büyük bir şanssızlık getirdiğini söylermiş, eğer kusarsan bir ömür boyu kötü şans getirirmiş.

Taşıyıcıların konuşmaları gittikçe kabalaşmış, bazı küfürleri büyük dedemin gözü paradan başka bir şey görmeyen bir adam olduğu hakkındaymış, bazıları ninemin tezeğe batmış bir çiçek olduğunu söyleyerek evliliğine küfretmiş, bazıları da Bianlang'ın beyaz irin damlalarıyla sarı sıvılar akıtan bir cüzamlı olduğunu söylüyormuş. Shanların avlusunun dışında durunca çürümüş et kokusu aldıklarını, avlunun içindeyse bir sürü yeşil başlı kurt sineğinin uçuştuğunu söylemişler...

"Küçükhanım, sakın Bianlang'ın yanınıza yanaşmasına izin vermeyin, yanaşırsa siz de çürürsünüz ha!"

Borazancıyla zurnacı cıvıl cıvıl çaldıkça o pis yumurta kokusu daha da güçlenmiş, ninem dudağını dişlemiş, boğazında bir yumruk düğümlenmiş, dayanamamış, ağzını açar açmaz kusuvermiş, kusmuk tahtırevanın örtüsüne yayılmış, beş sinek mermi hızıyla kusmuğa uçuşmuş.

"Kustu kustu, sallayın!" diye hep bir ağızdan bağırmış taşıyıcılar, "Sallayın, er ya da geç ağzını açacak."

"Ağabeylerim... bana bir müsaade edin..." demiş ninem acı içinde öğürürken, konuşması bitince ağlamaya başlamış. Ninem haksızlığa uğradığını düşünmüş, başına bir uğursuzluk geleceğini, bu acı denizinden kaçamayacağını hissetmiş. Ah baba, ah anne, açgözlü babam, kötü kalpli annem, beni mahvettiniz.

Ninem ağlayınca darılar da derinden sallanmaya başlamış, taşıyıcılar bir daha delirmemişler, bela arayan

borazancılar da borazan çalmayı kesmiş. Sadece ninemin hıçkırıkları duyuluyormuş, sonra bir *suona*'nın[1] ağlaması duyulmuş, *suona*'nın ağlamaklı sesi tüm kadınların ağlamasından güzelmiş. Ninem *suona*'nın sesiyle ağlamasını kesmiş, sanki doğanın sesini dinliyormuş gibi bu cennetten gelen müziği dinlemiş. Ninemin takati kalmamış, bu hüzünlü ezgide gözyaşları içinde ölümün sesini duymuş, ölümün kokusunu almış, ölümün darı gibi koyu kırmızı ağzını ve mısır gibi altın sarısı gülen yüzünü görmüş.

Taşıyıcılar sessizleşmiş, adımları ağırlaşmış. Tahtırevanın içindeki hıçkırıkla birleşen *suona*'nın ezgisi yüreklerine işlemiş, yağmur ruhlarını dövmüş. Darıların arasındaki küçük geçitten geçerken artık bir gelin alayı olmaktan çıkmış, aksine cenaze uğurlayan bir ihtiram kıtasına dönmüşler. Ninemin ayak ucundaki taşıyıcı... gelecekteki dedem Yu Zhan'ao'ın içinde bir alev gibi yanıp gelecekteki yolunu aydınlatan, alışılmadık bir önsezi belirmiş. Ninemin ağlaması ne zamandır içinde taşıdığı o aşk duygusuna sesleniyormuş sanki.

Taşıyıcılar yarı yolda mola verip tahtırevanı yere bırakmış. Ninem ağlarken farkında olmadan küçük ayağı tahtırevanın dışına çıkmış. Taşıyıcılar bu zarif, güzel, eşi benzeri olmayan küçük ayağı görür görmez kendilerinden geçmiş. Yu Zhan'ao, eğilip ninemin o küçük ayağını yavaş yavaş avucuna almış, sanki tüysüz bir kuş yavrusunu tutar gibi yavaşça tahtırevanın içine bırakmış. Ninem bu nazik hareketten çok etkilenmiş, tahtırevanın örtüsünü kaldırıp bu koca elli, kibar ve genç adamın nasıl biri olduğunu görmeyi çok istemiş.

Birbirlerinden binlerce kilometre uzakta olsalar da

1. Bir çeşit Çin obuası.

birbirlerine görünmez bir aşk ipiyle bağlıdır gerçek âşıklar, bir ömür boyu sürecek aşk eninde sonunda karşına çıkar, bundan kaçış yoktur. Yu Zhan'ao ninemin ayağını tutunca zihninde bundan sonra onun ve ninemin tüm hayatını değiştirecek yeni bir hayat kurmaya yönelik büyük bir ilham uyanmış. Tahtırevan tekrar kaldırılmış, borazancı maymun çığlığına benzer bir ezgi çalmış, neredeyse sessiz bir çığlıkmış. Kuzeydoğu rüzgârı esince gökteki bulutlar toplanıp güneşi kapatmışlar, tahtırevanın içi daha da kararmış. Ninem rüzgârın hu diye darılara doğru dalga dalga esişini duymuş, bu ses ta uzaklardan duyulmuş. Ninem kuzeydoğudan bir şimşek sesi işitmiş. Taşıyıcılar adımlarını hızlandırmışlar. Tahtırevan Shanların evinden hâlâ çok uzaktaymış, ninem bilememiş, kendini ölmeye yaklaştıkça daha da sakinleşen bağlı bir kuzu gibi hissetmiş. Ninem koynunda Shan Bianlang için ya da belki de kendi için hazırda bulundurduğu ucu sivri ve keskin bir makas taşıyormuş.

Ninemin tahtırevanının Karakurbağası Çukuru'nda soyulması, bizim evin söylencelerinde önemli bir yer tutar. Karakurbağası Çukuru büyük, sazlık bir alandır; toprağı verimli, nemi boldur, darı yetiştirmeye çok elverişlidir. Ninemin tahtırevanı buraya vardığında gök kuzeydoğudan kırmızı bir şimşekle sallanmış, kayısı sarısı, yarım bir ışık huzmesi yüklü bulutların arasından yola doğru haykırmış. Taşıyıcılar nefes nefese kalmış, sıcak sıcak terlemişler. Karakurbağası Çukuru'na girince hava ağırlaşmış, yol kenarındaki darılar zifirî bir karanlıkla parlıyormuş, yol görülemiyormuş, yoldaki yabani otlar ve çiçekler sanki yolu kapatmışlar. Otların arasında ince saplarıyla göğe yükselen mor, mavi, pembe ve beyaz, dört renk açmış o kadar çok peygamberçiçeği varmış ki. Darıların ötesinden karakurbağalarının hüzünlü, çekirgelerin melankolik sesiyle tilkilerin uzun inlemeleri du-

yuluyormuş. Ninem tahtırevanın içinde aniden soğuk bir esinti hissetmiş, tüyleri diken diken olmuş. Ninem bu olan biteni anlayamadan tahtırevanın önünden birinin bağırdığını duymuş:

"Geçiş ücretini alalım!"

Ninemin kalbi çarpmış, üzülse mi sevinse mi bilememiş, tanrım, *qiabing* yemişe denk geldik!

Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın haydutları tüy gibidir, darı tarlalarındaki balıklar gibi ne zaman ortaya çıkacakları hiç belli olmaz, bu yasadışı yoldaşlar katır kaçırıp fidye ister, yaptıkları kötülüklerden iyilik yapmaya zamanları olmaz. Karınları acıkınca yakaladıkları iki kişiden birini alıkoyup diğerini salıverir, saldıklarıyla köye haber yollayıp taze soğan, yumurta ve *qiabing* getirmesini isterler. *Qiabing* dürüm yapılıp iki elle kavranarak yenir. Eskiler bu yüzden ona "yumruk böreği" der.

"Geçiş ücretini alalım!" diye kükremiş *qiabing* yemiş adam. Tahtırevanı taşıyanlar durmuş, bacaklarını çaprazlamış eşkıyaya boş boş bakmışlar. Adam uzun değilmiş, yüzü siyah mürekkeple boyalıymış, başında darı sapı ve bambudan yapılmış bir şapka varmış, üzerinde siyah giysisini ve belinde taşıdığı kemeri ortaya çıkaran önü açık büyük bir yağmurluk varmış, belinde kırmızı ipeğe sarılı şişkince bir şey asılıymış. Bir eliyle bunu yokluyormuş.

Ninem hiçbir şeyden korkmuyormuş, ölümden bile, daha neden korkacakmış? Tahtırevanın örtüsünü kaldırıp o *qiabing* yemiş adama bakmış.

Adam, "Geçiş ücretini alalım! Eğer vermezseniz sizi gebertirim!" diye bağırmış belindeki kırmızı bohçada duran aletine vurarak.

Çalgıcılar bellerinden büyük dedemin onlara bahşiş olarak verdiği dizi dizi bakır parayı çıkarıp adamın önüne fırlatmış. Taşıyıcılar tahtırevanı indirmiş, yeni kazandıkları bakır paraları çıkarıp fırlatmışlar.

Adam, para kemerlerini ayağıyla bir araya toplayıp tahtırevan içindeki nineme dikmiş gözlerini.

"Sizler, tahtırevanın ardına geçin, eğer geçmezseniz ateş ederim!" diye bağırmış belindeki kırmızı bohçada duran aletine vurarak.

Taşıyıcılar yavaş yavaş tahtırevanın ardına geçmiş. Yu Zhan'ao en arkadaymış, sert bir şekilde ardına dönüp iki gözünü *qiabing* yemiş adama dikmiş. Adam aniden renk değiştirmiş, eliyle belindeki kırmızı bohçayı sıkı sıkı tutarak bağırmış: "Sakın arkana bakma, bir daha arkana bakarsan seni gebertirim!"

Eşkıya belindeki alete dokunmuş, tahtırevana doğru ilerleyip ninemin ayağını çimdiklemiş. Ninem gülünce adam eli yanmış gibi elini geri çekivermiş.

"İn aşağı, benimle gel!" demiş adam.

Ninem hareketsiz oturuyormuş, yüzündeki gülümseme donmuş kalmış.

"İn aşağı!"

Ninem doğrulmuş, kendine güvenen bir tavırla tahtırevandan aşağı inip parlak peygamberçiçeklerinin arasında durmuş. Ninem sağ gözüyle *qiabing* yemiş adama, sol gözüyle borazancılara ve taşıyıcılara bakıyormuş.

"Darı tarlalarına doğru yürü!" demiş eşkıya belindeki kırmızı bohçada duran aletine dokunarak.

Ninem rahatça ayakta dikilirken bulutların arasından metalik bir tınıyla şimşek çakmış. Ninemin yüzündeki parlak gülümseme sayısız parçalara bölünmüş.

Eşkıya elindeki silahla ninemi darı tarlalarına gitmeye zorlamış. Ninem telaşlı gözlerle Yu Zhan'ao'a bakmış.

Yu Zhan'ao eşkıyanın üzerine yürümüş, biri yukarıya bakan, diğeri aşağıya sarkmış ince dudakları düz bir çizgi gibi kararlıymış.

"Kıpırdama!" diye bağırmış eşkıya güçsüzce. "Bir adım

daha atarsan ateş ederim!" Eli belindeki kırmızı bohçada duran şişkince alete gitmiş.

Yu Zhan'ao sakince *qiabing* yemiş adama doğru ilerlemiş, ileri doğru bir adım atınca, *qiabing* yemiş adam biraz geri çekilmiş. *Qiabing* yemiş adamın gözlerinde yeşil kıvılcımlar belirmiş, yüzünden kar beyazı parlaklığında ter damlaları akmaya başlamış. Yu Zhan'ao ona üç adım kala, adam utançla bağırarak kaçıvermiş. Yu Zhan'ao ileri doğru uçarcasına adamın kıçına çevik bir tekme atmış. Eşkıyanın gövdesi otlara ve peygamberçiçeklerine sürtünmüş, eli ayağı masum bebekler gibi havada çırpınmış, sonunda darıların arasına düşmüş.

"Beyler, merhamet edin! Bendenizin evde seksen yaşında bir anası var, bir kâse pirinç yemezse olmaz," demiş eşkıya Yu Zhan'ao'ın ellerinde, bu konuşmayı önceden hazırladığı çok belliymiş. Yu Zhan'ao onu boynundan yakalayıp tahtırevanın önüne sürüklemiş, yola doğru fırlatıp yaygaracı ağzına bir tekme savurmuş. Eşkıya bir yandan kusuyor, bir yandan yutkunuyormuş, burnundan kan akmaya başlamış.

Yu Zhan'ao eğilip eşkıyanın belindeki alete davranmış, kırmızı bohçayı açmış, içinden budaklı bir dal parçası çıkınca herkesin içi rahatlamış.

Adam yere diz çöküp merhamet dilemek için başını sürekli bir aşağı bir yukarı sallamaya başlamış. Yu Zhan'ao, "Eşkıyaların evlerinde zaten hep seksen yaşında bir anaları vardır," demiş. Biraz geri çekilmiş, sanki bir köpek sürüsünün lideriymiş de sürüsüne bakıyormuş gibi taşıyıcılara ve çalgıcılara bakmış.

Taşıyıcılar ve çalgıcılar bağrışmış, hemen bir daire oluşturup eşkıyaya tekme tokat girişmişler. Eşkıya başlarda ağlamış, biraz süre geçince sesini çıkarmamış. Ninem yol kenarında durmuş, sağlı sollu dayak yiyen gövdeden çıkan iç karartan sesleri dinlemiş, Yu Zhan'ao'a

göz ucuyla bakmış, sonra yüzünü gökteki şimşeğe çevirince yüzünde katılaşmış, altın sarısı, soylu ve pırıl pırıl gülümseme belirmiş.

Borazancılardan biri borazanıyla eşkıyanın başına sertçe vurmuş, borazanın yuvarlak kenarı eşkıyanın kafatasına girmiş, borazancı çıkarmak için büyük güç sarfetmiş. Eşkıyanın karnı guruldamış, kasılan vücudu çözülünce usulca yere uzanmış. Kırmızı beyaz bir sıvı o derince yarılmış çatlaktan yavaşça süzülmeye başlamış.

"Öldü mü?" demiş borazancı yamulmuş borazanını tutarken.

"Öldü, bu şey, mücadele bile etmedi!"

Taşıyıcılarla çalgıcılar kasvete bürünmüş, panik ve huzursuzluk içindelermiş.

Yu Zhan'ao bir ölen adama, bir de yaşayanlara bakmış, bir şey dememiş. Darılardan birkaç yaprak koparıp ninemin tahtırevan içindeki kusmuğunu temizlemiş, ağacın budağını kaldırıp incelemiş, kırmızı bezi alıp budağa bağlamış, bütün gücüyle fırlatmış, budaklı dal parçası havada süzülürken bezden ayrılmış, bez büyük kıpkırmızı bir kelebek gibi yeşil darıların üstüne konmuş.

Yu Zhan'ao ninemi tahtırevana çıkarırken, "Yağmur geliyor, çabuk!" demiş.

Ninem tahtırevanın örtüsünü yırtmış, tahtırevanın köşesine tıkmış. Temiz havayı solurken Yu Zhan'ao'ın geniş omuzlarıyla ince beline bakmış. Tahtırevana çok yakın duruyormuş, ninem onun tıraşlı kafasının o soluk, gergin derisine ayağıyla dokunmayı çok istemiş.

Rüzgâr çok güçlü esiyormuş, darılar bir öne bir arkaya dalga dalga salınıyormuş, yolun kenarındaki bir darı nineme saygılarını sunmak için başını yolun ortasına kadar eğmiş. Taşıyıcılar kayan bir yıldız gibi dörtnala ve şaşırtan bir dengede sanki dalgaların içindeki küçük bir kayık gibi ilerlemişler. Kurbağalar yaklaşan yaz yağmu-

runu selamlarcasına heyecanla bağrışmışlar. Göğün alçalan perdesi darıların gümüş grisi yüzlerine hüzünlü bir şekilde bakmış, kan kırmızısı şimşekler teker teker darıların üzerine çakmaya başlamış, gök gürültüsü kulak zarını titreştirecek kadar güçlüymüş. Ninem heyecanlanmış, korkusuzca yeşil dalgaları örten kara rüzgârı izlemiş, bulutlar değirmentaşı gibi seslice döneniyormuş, rüzgâr da değişkenmiş, darılar dört bir yana salınıyor, tarlalar dağılıyormuş. İlk yağmur damlası darıları titretmiş, yabani otlar korkuyla titremiş, yağmur yoldaki ince toprak tabakasını önce bir araya toplayıp hemen ardından dağıtıvermiş, tahtırevanın üstünü damla damla dövmüş. Yağmur damlaları ninemin çiçek işlemeli ayakkabısına, Yu Zhan'ao'ın başına ve ninemin yüzüne düşmüş.

Yu Zhan'ao ve diğerleri tavşan gibi koşuyormuş, ama bu öğle öncesi kopan fırtınadan kaçmak mümkün değilmiş. Yağmur darıları vurmuş. Tarlalarda karnaval düzenleniyor gibiymiş. Karakurbağaları darıların köklerine saklanmış, çenelerinin altındaki kar beyazı derilerini vrak vrak oynatıyormuş, tilkiler karanlık mağaralara çömelip darılardan sıçrayan küçük damlalara bakıyormuş. Yol hemen çamura bulanmış, otlar yere eğilmiş, peygamberçiçekleri uyanır gibi ıslak başlarını kaldırmış. Taşıyıcıların kalın siyah pantolonları üstlerine yapışmış, incelmiş gibilermiş. Ninem, Yu Zhan'ao'ın yağmurla yıkanan derisini dolunayın aklığına benzetmiş. Yağmur ninemin giysilerini de ıslatmış, aslında yağmuru engellemek için tahtırevanın örtüsünü çekebilirmiş ama çekmemiş, çekmek de istememiş, ninem tahtırevanın içinden dışarıdaki huzursuz ve güzel koca dünyaya bakmış.

6

Babam darıları yararak kuzeybatıya, bizim köye doğru uçarcasına gidiyormuş. Ayakları insan ayağına benzeyen porsuklar sarsak sarsak hendeklerde dolanıyormuş, babam onlara hiç aldırmamış. Toprak yola gelince darılardan oluşan prangalar bitmiş, bir yabantavşanı gibi hızla koşmuş, ağır Browning'i kırmızı bez kemerine hilal şekli veriyormuş. Silah kalça kemiğine çarpıyormuş, babam bu acının içinde, kendini şahlanan atının üstünde eli kılıçlı bir kahraman gibi hissetmiş. Köye doğru bakınca köyün girişindeki o yüzyıllık yemyeşil mabetağacı babamı ciddiyetle selamlamış. Babam silahını çıkarıp havaya kaldırmış, gökte kayıp giden zarif kuş gölgelerine nişan almış.

Sokakta kimseler yokmuş, kimin olduğunu bilmediği kör ve topal bir katır sıvası dökülmüş toprak bir duvara bağlıymış, katır başını eğmiş, hareket etmeden dikiliyormuş. İki tane koyu lacivert karga açık havadaki taş değirmenin üzerinden aşağı inmiş. Köydekiler bizim evin içki imalathanesinin önündeki avluda toplanmış. Avlu kıpkırmızıymış, bizim evin sattığı kızıl darılarla kaplıymış. Ninem o sırada elinde atkuyruğundan beyaz bir fırçayla, küçük ayaklarını sürüyerek ahşap bir kovayla darı satan sarhoş adamlarımızı izliyormuş, ninemin yüzü parlak bir kızıllığa bürünmüş. Avludakilerin yüzleri güneydoğuya dönükmüş, arada sırada silah sesleri duyuluyormuş. Babamla aynı yaşta olan bazı haylazların eli ayağı kaşınmış ama gürültü etmeye cesaret edememişler.

Babam ve geçen sene domuz kesme bıçağıyla Luohan Amca'yı canlı canlı kesen 5. Sun iki taraftan koşarak avluya girmiş. 5. Sun o olaydan sonra delirmiş, eli ayağı oynamaya başlamış, gözleri çekilmiş, yanakları titriyor-

muş, konuşamıyor, ağzından köpükler çıkıyormuş, yerlerde sürünerek bağırırmış: "Ağabey, ağabey, ağabey, Efendi yaptırdı, yapmazsam olmazdı, ölünce göğe yükselir, beyaz ata biner, oyma eyere otursun, boa yılanı işlemeli üniforma giyer, altın kırbaç kullanırsın." Köydekiler onu böyle görünce nefreti bir kenara bırakmış. 5. Sun delireli aylar olmuş, sonra başka bir araz daha çıkarmış: Bağırdıktan sonra ağzı burnu akar, salya sümük içinde konuştuğundan ne konuştuğu anlaşılmazmış. Köydekiler bunun tanrının gazabı olduğunu söylermiş.

Babam elinde Browning'i, başında darıların beyaz ve kırmızı tozları, nefes nefese kalmış. 5. Sun'un giysisi ip ip saçaklanıp kırışmış, göbeği belli oluyormuş, sol bacağı kaskatıymış, sağ bacağını sürüyerek avluya girince kimse oralı olmamış. Herkes kahraman babama bakıyormuş.

Ninem babamın yanına gitmiş. Ninem otuzuna yeni girmiş, saçını topuz yapıyor, pürüzsüz alnını kaplayan boncuklu bir perde gibi beş kâkül bırakıyormuş. Ninemin gözleri berrak ve pırıl pırılmış, bazıları bunun darı içkisi yapmaktan olduğunu söylermiş. On beş yıl süren rüzgâr ve yağmur, romantik serüven ve kışkırtma ninemi, sarı çiçek gibi bir genç kızdan saygıdeğer bir genç kadına dönüştürmüş.

Ninem sormuş: "N'oldu?"

Babam nefes nefese Browning'ini beline sokmuş.

"Japonlar gelmedi mi?" diye ninem sormuş.

Babam, "Leng Zhidui denilen orospu çocuğunu affetmeyeceğiz!" demiş.

"Ne oldu ki?" diye ninem sormuş.

Babam, "Q*iabing* yapın," demiş.

"Savaşı duymadık ki!" demiş ninem.

Babam: "Q*iabing* yapın, bolca yeşil soğan ve yumurta da koyun."

Ninem: "Japonlar gelmedi mi?"

"Komutan Yu, *qiabing* yapın, dedi, senin kendi ellerinle getirmeni istedi!"

Ninem: "Arkadaşlar, gidip hep beraber *qiabing* yapalım."

Babam tam koşmaya başlayacakken ninem onu elinden yakalamış, "Douguan, anana de bakayım, nedir bu Leng Zhidui mevzusu?" demiş.

Babam elini kurtarıp öfkeyle, "Leng Zhidui ortaya çıkmadı, Komutan Yu onlara güvenmiyor," demiş.

Babam koşmaya başlamış. Ninem babamın zayıf bedenini izlerken içini çekmiş. 5. Sun boşalan avluda çarpık bir halde dikilip sert sert nineme bakmış, eliyle bir şeyler anlatmaya çalışmış, ağzından salyalar saçıyormuş.

Ninem 5. Sun'u boşvermiş, duvara yaslanmış uzun yüzlü bir kızın yanına gitmiş. Uzun yüzlü kız nineme kıkır kıkır gülmüş. Ninem yanına varınca kız birden yere çöküp iki eliyle ninemin pantolonunun belini tutmuş, ardından bağırmaya başlamış. Kızın havuz gibi derin iki gözünden deli bir ateş topu fırlayacak gibiymiş. Ninem kızın yüzünü okşayarak, "Lingzi, güzel kız, korkma," demiş.

On yedi yaşındaki Lingzi, o zamanlar bizim köyün en güzel kızıymış. Komutan Yu başlangıçta elliden fazla kişi toplamış birliğe, birliğin içinde siyah giysili, beyaz deri ayakkabılı, solgun yüzlü, kuzgun karası saçları olan, zayıf bir genç varmış. Söylentiye göre Lingzi bu gence âşık olmuş. Bu genç adam, kuzey ağzını çok güzel konuşur, hiç gülmezmiş, kaşları günden güne çatılmış, iki kaşının arasında üç dikey çizgi oluşmuş, insanların Yaver Ren dedikleri adammış bu. Lingzi, Yaver Ren'ın bu soğuk kabuğu altında insanı etkileyen bir sıcaklık olduğunu düşünür, onu düşünmeden edemezmiş.

O sıralar Komutan Yu ve birliği her sabah bizim evin darı satılan avlusunda talim yaparmış. Borazancı Liu Sis-

han geçici bir süre birliğinin borazancısıymış. Liu Sishan her talim öncesi borazanıyla birliği toplarmış. Lingzi borazanı her duyduğunda evden rüzgâr gibi koşarak alana gelir, duvarın üstüne çıkıp Yaver Ren'ı beklermiş. Yaver Ren, belinde geniş bir deri kemer, kemerinde asılı Browning'iyle eğitmenlik yaparmış. Yaver Ren göğsü dışarıda, karnı içe çekili, birliğin önüne geçip hazır ol dediğinde iki topuğunu birbirine çarparmış.

Yaver Ren, "Hazır ol dediğimde bacaklar gergin, karın içerde, göğüs dışarıda, gözler açık olacak, saldırmaya hazır leoparlar gibi," demiş.

"Şu âcizin haline bakın!" demiş Yaver Ren, Wang Wenyi'nin ayağını tekmelerken, "Bacaklar ayrı, kalça çekik, sanki katır işiyor, vursam elimde kalacak."

Lingzi, Yaver Ren'ın birilerini dövmesini izlemeyi severmiş, Yaver Ren'ın küfretmesini de severmiş. Yaver Ren'ın bu doğal hali onu sarhoş edermiş. Yaver Ren işi olmadığı zaman bizim evin avlusuna gelip eli arkasında volta atarmış, Lingzi da duvarın arkasına saklanıp gizlice onu izlermiş.

Yaver Ren sormuş: "Adın ne senin?"

"Lingzi."

"Duvarın arkasına saklanmış n'apıyorsun?"

"Seni izliyorum."

"Okuman var mı?"

"Yok."

"Asker mi olmak istiyorsun?"

"İstemiyorum."

"Ooo, demek istemiyorsun."

Lingzi daha sonra bunu söylediğine pişman olmuş, babama Yaver Ren bir daha sorarsa asker olmak istediğini söyleyeceğini anlatmış. Yaver Ren bir daha sormamış.

Lingzi ile babam duvarın üstünden Yaver Ren'ın alanda devrim marşını öğretmesini izliyormuş, babamın

boyu kısadır, ayağının altına üç tane kerpiç koyup ancak izleyebilmiş olan biteni. Lingzi güzel çenesini duvara dayayıp Yaver Ren'a vuran sabah kızıllığını izliyormuş. Yaver Ren birliğe marşı söylemiş: Darılar olgunlaştı, darılar kızıllaştı, Japon şeytanları geldi, Japon şeytanları geldi. Ülkem yıkıldı, yuvam dağıldı, yurttaşlarım bir araya gelelim, kılıç silah kuşanalım, şeytanlarla savaşalım, köyümüzü koruyalım...

Birliğin ne dediği anlaşılmıyor, tonu bir türlü tutturamıyorlarmış. Duvarın etrafındaki çocuklar marşı tersten bile söylemeyi öğrenmişler. Babam hayatı boyunca bu marşın sözlerini hiç unutmamış.

Lingzi bir gün büyük bir cesaretle Yaver Ren'ı bulmaya gitmiş; ama yanlışlıkla levazım şefliğinin odasına dalmış. Levazım şefi, Komutan Yu'nün amcası Dişlek Yu'ymüş, kırklı yaşlarında, ayyaş mı ayyaş, açgözlü ve şehvet düşkünü biriymiş, o gün de yüzde seksen sarhoşmuş, Lingzi aleve yönelen bir pervane ya da kaplanın inine giren koyun gibi dalmış içeri.

Yaver Ren birkaç adamına Lingzi'i taciz etmiş olan Dişlek Yu'yü bağlamalarını emretmiş.

O sırada Komutan Yu bizim evde dinleniyormuş, Yaver Ren ona rapor vermeye gittiğinde ninemin *kang*'ında uyuyormuş. Ninem giyinikmiş, birkaç söğüt dalını ocağa atacakken Yaver Ren öfkeyle içeri dalıp ninemi korkutmuş.

Yaver Ren nineme, "Komutan nerde?" diye sormuş.

Ninem, "*Kang*'ın üstünde uyuyor!" demiş.

"Kaldır da gelsin."

Ninem Komutan Yu'yü uyandırmış.

Komutan Yu uyur uyanık gelmiş, belini kaşımış, esneyerek, "Ne var?" demiş.

"Komutanım, Japonlar kız kardeşime tecavüz etse onları öldürmez miyiz?" diye sormuş Yaver Ren.

"Öldürürüz!" demiş Komutan Yu.

"Tamam, komutanım, ben de bunu demeni bekliyordum," demiş Yaver Ren. "Dişlek Yu, bizim köyden Lingzi'ya tecavüz etti, kardeşlerimize onu bağlamalarını emrettim."

"Demek mesele bu?" demiş Komutan Yu.

"Komutanım, ne zaman idam edelim?"

Komutan Yu geğirmiş, "Bir kadınla yatmak o kadar da büyük bir iş sayılmaz," demiş.

"Komutanım, kral bir suç işlerse halktan biri gibi cezalandırılır!"

"Sen söyle onu hangi cezaya çarptıralım?" demiş Komutan Yu kasvet içinde.

"Kurşuna dizelim!" demiş Yaver Ren hiç tereddütsüz.

Komutan Yu inlemiş, sinirle yürümüş, tüm yüzünden sinir okunuyormuş. Sonra yüzünde bir gülümseme belirmiş, "Yaver Ren, onu herkesin ortasında at kırbacıyla elli kez kırbaçlayalım, Lingzi'nın ailesine de elli gümüş para verelim, nasıl olur?"

Yaver Ren acıyla konuşmuş: "Senin amcan diye, değil mi?"

"Seksen kez kırbaçlayalım, Lingzi'yla evlensin, ben de küçük yenge derim ona!"

Yaver Ren kemerini gevşetmiş, Browning'ini Komutan Yu'ye fırlatmış. Selamlayarak, "Komutanım, bu iki oldu! Böylesi ikimiz için de işleri kolaylaştırır," demiş. Büyük adımlarla bizim avluya çıkmış.

Komutan Yu silahı kaldırmış, Yaver Ren'ın ardından bakmış, dudaklarını ısırarak, "Anasını sattığım, bir oyuncak bebek beni yargılayacak! Ben on yıl *qiabing* yedim, bu kadar küstahını hayatta görmedim," demiş.

Ninem, "Zhan'ao, Yaver Ren'ın gitmesine izin verme, bin ordu bulmak kolay ama bir komutan bulmak zordur," demiş.

"Sen ne anlarsın be kadın!" diye tedirgince bağırmış Komutan Yu.

"Bir kahraman olduğunu bilirdim de bir korkak da olabileceğini hiç düşünmemiştim!" demiş ninem.

Komutan Yu silahı çekip, "Canına mı susadın?" demiş.

Ninem bağrını açmış, pirinç unu lapası gibi ak göğüsleri çıkmış ortaya, "Vur be!" demiş. Babam, "Ana!" diye bağırıp ninemin böğrüne yapışmış.

Yu Zhan'ao babamın dik başıyla ninemin ay gibi çiçek yüzüne bakmış, zihninden neler geçtiğini kimse bilmez. İç geçirip silahı geri çekmiş, "Üstünü başını düzelt!" demiş. Kamçıyı alıp avluya çıkmış, atların bağlandığı kazıktan o zarif küçük kır atını çözmüş, eyerini koymadan eğitim alanına sürmüş atını.

Tembelce duvara dayanmış olan birliktekiler, Komutan Yu'nün geldiğini görünce hemen kendilerine çekidüzen vermişler, kimseden çıt çıkmamış.

Dişlek Yu, iki kolundan bir ağaca bağlıymış.

Komutan Yu atından inmiş, Dişlek Yu'nün yanına gidip, "Harbiden yaptın ha?" demiş.

Dişlek Yu, "Oğlum Ao, çöz beni, sen buradayken hiçbir şey yapmam!" demiş.

Birliktekiler şaşkınlıkla Komutan Yu'ye bakmışlar.

Komutan Yu, "Amca, seni vurduracağım," demiş.

Dişlek Yu bağırmış: "Piç, amcanı öldürmeye nasıl cüret edersin? Amcanın sana karşı olan nezaketini düşün bir, baban erken vefat etti, çalışıp sana ve anana ben baktım, ben olmasaydım, daha küçükken köpeklere yem olacaktın!"

Komutan Yu kamçıyı kaldırmış, Dişlek Yu'nün yüzüne vurup küfretmiş. "Hergele!" dedikten sonra dizlerinin üstüne çöküp, "Amca, Zhan'ao senin nezaketini sonsuza dek unutmayacak, sen öldükten sonra yasını tutacağım,

yeni yılda mezarını temizleyeceğim," demiş. Komutan Yu atına binmiş, atını kırbaçlayıp Yaver Ren'ın gittiği yöne sürmüş, at dörtnala uçarcasına yeri göğü titretmiş.

Dişlek Yu kurşuna dizilirken babam da oradaymış. Dişlek Yu, Dilsiz ve birlikten iki kişi eşliğinde köyün batı girişine götürülmüş, infaz üzerinde sivrisinek, atsineği ve kurtların yaşadığı hilal şeklindeki zifirî karanlık bir koyda gerçekleşmiş. Kıyının kenarında yalnızca koyu sarı yapraklarıyla bir söğüt ağacı duruyormuş Kıyının iç kesiminde zıplayan kurbağalarla bir tutam saçın yanına uzanmış parçalanmış bir kadın ayakkabısı varmış.

Birlikten gelen iki kişi Dişlek Yu'yü koyun kenarına götürüp Dilsiz'e bakmışlar. Dilsiz omzundan tüfeğini indirip tetiği çekmiş, kurşun melodik bir tınıyla yerde bir delik açmış. Dişlek Yu arkasına dönmüş, Dilsiz'e bakıp gülümsemiş. Babam onun gülümsemesini loş bir günbatımına benzetmiş.

"Dilsiz kardeşim, çöz beni, bağlı bir şekilde ölemem!"

Dilsiz kısa bir süre düşünmüş, tüfeğini kaldırıp öne çıkmış, belinde taşıdığı keskin kılıçla kenevir ipi kesmiş. Dişlek Yu gerinmiş, önüne dönüp demiş ki: "Vur be, Dilsiz kardeşim, şakaklarımdan vur, ama acı çektirme bana!"

Babam insanların ölmeden hemen önceki o saniyelerde saygı beklediğini düşünmüş. Dişlek Yu ölümün bile silemeyeceği büyük bir suç işlemiş olsa da yine de bizim Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın tohumuymuş, ölmeden önce kahramanlık göstermiş, babam bu duruş karşısında ayak tabanlarına yayılan bir sıcaklık hissetmiş, zıplamamak için kendini zor tutmuş.

Dişlek Yu'nün yüzü nehrin pis sularına dönükmüş, ayaklarının altındaki su birikintisinde yaşayan yeşil nilüferlerin arasındaki ince saplı beyaz bir nilüferle dört bir yana parlak ışıklar saçan darılara bakmış, yüksek sesle

marşı söylemeye başlamış: "Darılar kızıllaştı, darılar kızıllaştı, Japon şeytanları geldi, Japon şeytanları geldi. Ülkem yıkıldı, yuvam dağıldı..."

Dilsiz tüfeğini bir indirip bir doğrultuyormuş.

Birlikten gelen ikili, "Dilsiz, komutana güzelce anlatsan da bağışlasa onu!" demiş.

Dilsiz tüfeğine yaslanıp Dişlek Yu'nün karman çorman marşı söylemesini dinliyormuş.

Dişlek Yu Dilsiz'e dönüp kızgın gözlerle bağırmış: "Ateş et, kardeşim! Yoksa kendimi öldürmemi mi bekliyorsun?"

Dilsiz tüfeğini kaldırmış, Dişlek Yu'nün kiremit parçasını andıran alnına nişan alıp tetiği çekmiş.

Babam Dişlek Yu'nün alnının saksı gibi dağıldığını görmüş, gözleriyle gördüğü bu sahneye tüfeğin kulaklarındaki hüzünlü sesi eşlik etmiş. Dilsiz silah sesini duyunca başını eğmiş, tüfeğin namlusundan kar beyazı bir duman çıkmış. Dişlek Yu'nün gövdesi göz açıp kapayıncaya kadar bir kalas gibi hızla koya devrilmiş.

Dilsiz ardında iki birlik üyesiyle birlikte tüfeğini sürüyerek yürümüş.

Babam ve bir grup çocuk korkuyla titreyerek nehrin kenarına gitmiş. Koyda uzanan, yüzü göğe çevrilmiş Dişlek Yu'ye bakmışlar. Sadece ağzı seçilebiliyormuş, kafatası açılmış, beyni kulaklarına yapışmış, göz çukurundan fırlamış bir göz büyük bir üzüm tanesi gibi bir kulağının yanında asılı duruyormuş. Gövdesi aşağı düşünce dört bir yana çamur sıçratmış, o ince beyaz nilüferin sapı kopmuş, nilüfer beyaz saçaklar halinde eline düşüyormuş. Babam nilüferin kokusunu almış.

Yaver Ren daha sonra sarı saten astarlı, dışı bakır paralarla kaplanmış servi bir tabut getirmiş. Dişlek Yu'ye cenazesi için en iyi kıyafetleri giydirilmiş, kıyıdaki o küçük söğüt ağacının altına bir mezar kazılmış. Cenaze gü-

nü Yaver Ren, kolalanmış siyah bir giysi giymiş, sol kolunda kırmızı bir ipek kumaş sarılıymış, saçları düzgünce taranmış. Komutan Yu, kenevirden yapılma yas giysileri[1] içinde feryat figan ağlamış. Köyden çıkarlarken tüm gücüyle toprak bir saksıyı tuğlaların üzerine fırlatmış.

Ninem o gün babama ölülere saygıyı belirten beyaz bir kumaş bağlamış... ninemin kendisi de kenevir giysilere bürünmüş, babam elinde taze bir söğüt dalıyla Komutan Yu ve ninemin ardından yürüyormuş. Babam tuğlaların üzerindeki saksı kırıklarını görünce aklına hemen Dişlek Yu'nün kafatasının saksı gibi dağıldığı gelmiş. Babam bu iki olayın arasında kaçınılmaz bir içsel bağlantı olduğunu sezmiş. Bu iki olayın birleşmesi bir üçüncüsünü de ortaya çıkarabilirmiş.

Babam hiç ağlamamış, cenazeye katılanları soğuk bakışlarla izlemiş. Cenazeye katılanlar söğüt ağacının altında bir daire oluşturduğunda on altı güçlü delikanlı tabutu keten halatlarla yavaşça mezara indirmiş. Komutan Yu bir avuç toprak alıp tabutun parlak kapağına serpince toprağın sesiyle herkes sarsılmış. Kürek taşıyan birkaç kişi mezarın içine toprak atmaya başlamış, kara toprağın içinde yavaş yavaş kaybolan tabut kızgınca çığlık atmış. Toprak atıldıkça mezar dolmuş, kabarıp *mantou*[2] şeklinde bir tepe oluşturmuş. Komutan Yu silahını çıkarıp söğüdün üstündeki göğe üç el ateş etmiş. Mermiler birbiri ardına ağacın tepesinden geçmiş, ince bir kaşı andıran birkaç sarı yaprağa isabet edip havada dönenerek uçuşmuşlar. Üç parlak mermi kovanı pis kokan kıyıya düşmüş. Bir erkek çocuğu kıyıya inip oflaya puflaya

1. Çinliler yas tutarken kenevirden yapılmış bir giysi giyer ve kenevir kuşak bağlarlar.

2. Buğday unundan yapılan ve genelde buharda pişirilen, bizdeki Kemalpaşa tatlısından daha büyükçe bir çeşit Çin ekmeği.

yeşil çamura basarak kovanları almış. Yaver Ren Browning'ini çıkarıp aralıksız üç el ateş etmiş. Browning'inin namlusundan çıkan mermiler kuş çığlıkları gibi darılara doğru gitmiş. Komutan Yu ve Yaver Ren dumanı tüten silahlarıyla birbirlerini süzmüşler. Yaver Ren başını sallayarak, "Büyük kahramanın şanına!" demiş. Sonra silahını beline sokmuş, koca adımlarla köye doğru yürümüş.

Babam Komutan Yu'nün silah tutan elini yavaşça kaldırıp Yaver Ren'ın sırtına doğrulttuğunu fark etmiş. Cenazeye katılanlar hayret içindeymiş, ama kimsenin sesini çıkarmaya cesareti yokmuş. Yaver Ren hiçbir şeyden habersiz, başı dik, düzenli bir dişli gibi dönenen güneş eşliğinde köye doğru yürüyormuş. Babam Komutan Yu'nün elindeki silahın hareket ettiğini görmüş. Silah sesi öylesine yumuşak, öylesine uzaktan gelmiş ki babam neredeyse silahın ateş aldığını duymamış. Babam merminin alçaktan keyfince süzülüp Yaver Ren'ın kuzguni saçlarını yaladığını görmüş. Yaver Ren ardına bile bakmadan düzenli adımlarla yürümeye devam etmiş. Babam Yaver Ren'ın ıslık çaldığını duymuş, ezgi çok tanıdıkmış, "Darılar kızıllaştı, darılar kızıllaştı!" Babamın gözleri dolmuş. Yaver Ren gittikçe uzaklaşmış, gölgesi boyunu geçmiş. Komutan Yu yine ateş etmiş. Bu atış yeri göğü inletmiş, babam merminin hızıyla patlama sesinin aynı hızda olduğunu düşünmüş. Mermi bir darıya isabet edince darı yere düşmüş. Darının yavaş yavaş yere düşen püskülü başka bir mermi tarafından parçalanmış. Babam Yaver Ren'ın eğilip yol kenarından altın sarısı bir devedikeni kopardığını ve uzun uzun kokladığını görmüş.

Babam bana, Yaver Ren'ın muhtemelen komünist partisine üye olduğunu, komünist partisi dışında böyle safkan bir kahraman bulmanın çok zor olduğunu söylemişti. Ne yazık ki kahraman Yaver Ren'ın yaşamı kısa

sürmüş, başı dik, büyük bir kahraman gibi huşu uyandıran yürümesinden üç ay sonra, Browning'ini temizlerken kendi kendini vurmuş. Mermi sol gözünden girip bir kulağından çıkmış, yüzünün yarısını çelik mavisi bir toz kaplamış, sağ kulağından üç-beş damla kara kan akmış, insanlar silah sesini duyunca hemen içeri koşuşmuş, ama yerde yatan ölüsüyle karşılaşmışlar.

Komutan Yu, Yaver Ren'ın Browning'ini eline alıp uzun süre tek söz etmemiş.

7

Ninem iki sepet *qiabing*, Wang Wenyi'nin karısı da iki kova yeşil fasulye çorbası taşıyarak telaşla Mo Nehri'nin üzerindeki büyük köprüye varmışlar. Aslında darı tarlalarından geçerek güneydoğudan gelmek istemişler, ama darı tarlalarına girdikten sonra sırtlarındaki yüklerle tarlalarda yürümenin zor olduğunu fark etmişler. Ninem, "Koca gelin, düz yoldan gidelim, ne kadar yavaş olsa da daha hızlıdır," demiş. Ninem ve Wang Wenyi'nin karısı bomboş gökyüzündeki iki büyük kuş gibi var güçleriyle ilerlemiş. Ninem koyu kırmızı bir ceket giymiş, taralı siyah saçları sürdüğü yağla kara kara parlıyormuş. Wang Wenyi'nin karısı kısa olmasına rağmen elleri ve ayakları çevikmiş. Wang Wenyi'yi bizim eve götürüp ninemden Wang Wenyi'yi gerilla birliğine alması için komutanla konuşmasını istemiş. Ninem hemen onaylamış. Komutan Yu ninemin duyarlılığı karşısında Wang Wenyi'yi birliğine kabul etmiş. Komutan Yu, Wang Wenyi'ye, "Ölmekten korkuyor musun?" diye sormuş. Wang Wenyi, "Korkuyorum," demiş. Karısı, "Komutanım, korkuyo-

rum demesi korkmadığındandır, Japon uçakları üç oğlumuzu da paramparça etti," demiş. Wang Wenyi askerlik becerileriyle doğmamış, geç tepki verir, sağını solundan ayıramazmış, talim alanında yürüyüş çalışırlarken Yaver Ren'dan kaç kez dayak yemiş bilinmez. Karısının aklına ona yardım edecek bir fikir gelmiş, sol elinde bir tane darı sapı tutacak, sola dönme emrini duyunca elinde tuttuğu darı sapının olduğu yöne dönecekmiş. Wang Wenyi'nin asker olmadan önce hiç silahı yokmuş, ninem bizim av tüfeğini ona vermiş.

Kıvrıla kıvrıla uzanan Mo Nehri'nin kıyısında yürümüşler, kıyıdaki sarıçiçeklerle kıyının hemen dışındaki kan kırmızısı darılara bakmadan var güçleriyle doğuya ilerlemişler. Wang Wenyi'nin karısı acıya alışıkmış, ninem sadece mutluluğu bilirmiş. Ninem terden sırılsıklam olmuş, Wang Wenyi'nin karısı bir damla bile terlememiş.

Babam köprünün başına gelmiş. Komutan Yu'ye rapor vermiş, *qiabing* birazdan burada olacak demiş, Komutan Yu memnun olarak onun başını okşamış. Birliğin yarıdan fazlası darı tarlarında yüzleri güneşe karşı uzanmış yatıyormuş. Babam sıkılmış, yolun batı tarafındaki darı tarlalarına Dilsiz ve diğerlerinin ne yaptığını görmeye gitmiş. Dilsiz dikkatle kılıcını biliyormuş, babam belindeki Browning'ini tutup Dilsiz'in yanına gitmiş, yüzünde muzaffer bir gülüş varmış. Babamı görünce Dilsiz dengesizce sırıtmış. Birlikten biri yüksek sesle horlayarak uyuyormuş. Uyumayanlarsa dermansız bir halde uzanmışlar, kimse babamla konuşmamış. Babam yine yola koşmuş, yol yorgunlukla beyaz beyaz ışıyormuş. Yolu dikey kesen o birbirine bağlanmış dört tırmık keskin dişleriyle göğe bakıyormuş, babam onların da sabırsızlıkla beklediğini düşünmüş. Taş köprü sanki daha yeni yeni büyük bir hastalığı atlatmış bir hasta gibi suyun üzerinde uzanıyormuş. Babam kıyıya inip oturmuş. Bi-

raz doğuya, biraz da batıya bakınmış, biraz nehrin suyuna, biraz da yabanördeklerine bakmış. Nehrin manzarası çok güzelmiş, sazlıkların her biri canlıymış, her bir dalganın içinde bir sır gizliymiş. Babam sazlıklarla sıkı sıkı çevrilmiş, bir eşeğe mi yoksa bir ata mı ait olduğunu çıkaramadığı beyaz kemik yığınları görmüş. Babamın aklına yine bizim katırlar gelmiş. Baharda yabani tavşan grupları zıplarmış, ninem katırın sırtında, elinde av tüfeği, tavşan avlamaya çıkar, babam eşeğin üstünde, elleri ninemin beline sarılı, otururmuş. Katır yabani tavşanları korkutur, ninem de onları vururmuş. Eve dönerken eşeğin boynunda vurdukları yabani tavşanlar asılı olurmuş. Ninemin arka azıdişine darı tanesi büyüklüğünde bir saçma tanesi sıkışmış, bu yabani tavşan eti yerken olmuş, ne kadar uğraşırsa uğraşsın çıkmıyormuş. Babam kıyıdaki karıncalara da bakmış. Bir sıra koyu kırmızı karınca aceleyle toprak taşıyormuş. Babam karıncaların önüne bir toprak yığını koymuş, engellenen karıncalar dolanmadan, yukarı çıkmak için mücadele vermiş. Babam toprak yığınını alıp nehre fırlatmış, su toprağın etkisiyle dalgalanmış ama hiç ses çıkarmamış. Öğle olmuş, nehirden sıcak ve iç bayıltan bir koku yayılıyormuş, her yerde ışıklar yanıp sönüyor, her yerden sesler geliyormuş. Babam yerle gök arasındaki her yerin darıların kırmızı tozuna bulandığını, her yerde darı içkisi koktuğunu düşünmüş. Babam kıyıya uzanmış, tam bu sırada kalbi şiddetle çarpmaya başlamış; her bekleyişin bir sonu olduğunu, bu son ortaya çıkınca da bu sonun ne kadar sıradan ve öylesine kendiliğinden olduğunu çok sonraları kavramış. Babam darılarla çevrilmiş yolun üzerinde, sessizce tırmanan, dört tane koyu yeşil böceğe benzeyen canavar olduğunu fark etmiş.

"Kamyon," demiş babam belli belirsiz, kimse onu dinlememiş.

"Japon kamyonları!" Babam zıplayıp bu göktaşı gibi düşen kamyonlara boş boş bakmış, kamyonların arkasında uzun kahverengi bir kuyruk sürükleniyor, kamyonların üstünde akkor bir ışık çatırdar gibi parlıyormuş.

"Kamyonlar geldi!" babamın sözü her şeyi bıçak gibi kesmiş, dar tarlalarını anlamsız bir sessizlik kuşatmış.

Komutan Yu neşeyle haykırmış: "Biraderler! Sonunda geldi. Kardeşlerim, hazır olun, ateş dediğimde ateş açın."

Yolun batısında Dilsiz'in kıçı görünmüş. Onlarca birlik üyesi silahlarına davranıp kıyıya çıkmış.

Kamyonların sesleri duyulmaya başlamış. Babam Komutan Yu'ye yaslanmış, ağır mı ağır Browning'ini tutarken bileği karıncalanmış, avuç içi yapış yapış terlemiş, başparmağı ve işaretparmağı arasındaki boşluktan bir et parçası kopuyor gibi hissetmiş, et parçası sanki zıplıyormuş. Babam bu kayısı çekirdeği büyüklüğündeki derinin ritmik atışını görünce şaşırmış, sanki içinde kabuğundan çıkmak isteyen küçük bir kuş saklıymış. Babam bunu engellemek istemiş, kendini zorlamış, sanki tüm kolu sallanıyormuş. Komutan Yu babamın sırtına dokununca et parçasının şiddetle atması duruvermiş, babam Browning'ini sol eline almış, sağ elinin beş parmağı kasılmış, tüm gün oynatamamış.

Kamyonlar hızla yaklaşıp giderek büyümüş, at nalı büyüklüğündeki gözlerinden akkor bir ışık çıkıyormuş, motorun kükremesi bardaktan boşanırcasına yağacak yağmur öncesi gelen rüzgâr sesi gibiymiş, bu insanın kalbine çöreklenen tuhaf bir heyecan taşıyormuş. Babam ilk kez kamyon görüyormuş, babam bu canavarın ot mu yoksa et mi yediğini, su mu yoksa kan mı içtiğini tahmin etmeye çalışmış, bizim evin o ince belli iki genç eşeğinden daha hızlılarmış. Ay gibi tekerleri uçarcasına dönüp tozu dumana katıyormuş. Yavaş yavaş kamyonların üs-

tündeki şeyler de görünmeye başlamış. Kamyonlar, taş köprüye yaklaştıklarında yavaşlamaya başlamış, arkalarındaki sarı dumandan sıyrılınca daha net görülmüşler, dumanın içine gizlenmiş ilk kamyonun üstünde kayısı sarısı giysiler giymiş, başlarında parlak siyah demir şapkalar olan yirmiden fazla adam varmış, babam daha sonra bu demir şapkaların adının miğfer olduğunu öğrenmiş... –1958 yılındaki Büyük Atılım'da[1] bizim evin *wok*'ları[2] toplatılmış, ağabeyim toplanan demir yığınından bir miğfer çalmış, onunla kömür ateşinde su kaynatıp yemek yapmış. Babam bu duman ve ateş karmaşası içinde renk değiştiren miğferleri izlemiş, yeşil gözlerinde yaşlı ama hâlâ dörtnala koşmak isteyen bir savaş atını andıran bir bakış belirmiş. İki kamyonun arasında küçük bir dağ yüksekliğinde kar beyazı bir tente varmış, en sondaki kamyonun üstünde de ilk arabadaki gibi yirmiden fazla miğferli Japon askeri dikiliyormuş.

Kamyonlar kıyıya yanaşmış, yavaşça dönen tekerlekler büyük ve hantalmış, kamyonların önü kareymiş, bu babama dev bir çekirge kafasını çağrıştırmış. Sarı toz yavaş yavaş azalmış, kamyonların arkasından lacivert haleler gibi osuruklar çıkmış. Babamın içi daralmış, ayak tabanlarından karnına doğru ilerleyen şimdiye kadar hiç hissetmediği bir soğukluk hissetmiş, soğukluk karnında toplanıp büyük bir baskı yapmış. Babamın çişi gelmiş, çok acil işemesi gerekmiş, altına kaçırmamak için kasıklarını sıkmış. Komutan Yu sertçe çıkışmış: "Tavşancık, sakın kıpırdama!"

1. Çin Halk Cumhuriyeti'nin 1958-1963 yıllarını kapsayan ikinci beş yıllık kalkınma planı. Amaç köylü nüfusu, işçilere veya modern köylülere dönüştürmekti. Girişim, korkunç bir kıtlığa yol açan büyük bir başarısızlıkla sonuçlandı. O dönemde, tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş programı nedeniyle tüm metal eşyalar toplatılmıştır.

2. *Wok* ya da *wohk*, özellikle Çin'de kullanılan geniş ve çukur tavadır.

Babam çaresizlik içinde baba deyip işemek için yalvarmış.

Komutan Yu'nün izniyle darı tarlalarına gidip acıyla işemiş, idrarı kızıl darı rengindeymiş. Sonunda rahatlamış. Göz ucuyla birliktekilerin yüzlerine bakmış, tapınaklardaki ürkünç heykeller gibiymiş hepsi. Wang Wenyi yere tükürmüş, gözleri kertenkele gibi donuk ve kıpırtısızmış.

Kamyonlar tetikteki bir hayvan gibi nefeslerini tutmuş ileriye doğru tırmanıyormuş, babam kamyonlardan gelen tatlı bir koku almış. Bu sırada terden ıslanmış kırmızı ceketiyle ninem ve nefes nefese kalmış Wang Wenyi'nin karısı Mo Nehri'nin kıyısına varmış.

Ninem iki sepet *qiabing*, Wang Wenyi'nin karısı iki kova yeşil fasulye çorbası taşıyormuş, rahatlamış bir halde Mo Nehri'nin sefil köprüsüne bakmışlar. Ninem memnun bir halde Wang Wenyi'nin karısına, "Koca gelin, geldik sayılır," demiş. Ninem evlendikten sonra hep refah içinde yaşamış, ağır *qiabing*'ler onun hassas omuzlarında derin mor izler bırakmış, o mor izler ona aramızdan ayrılıp cennete gidene kadar eşlik etmiş. O mor izler ninemin Japonlara karşı kahramanca direnmesinin görkemli işaretleriymiş.

Herkes gözlerini kıpırdatmaksızın yavaşça yaklaşan kamyonlara baktığı sırada gizemli güçlerin varlığına inanan babam, başını batıya çevirmiş, ninemin kırmızı büyük bir kelebek gibi yavaşça uçtuğunu görmüş. Babam, "Ana!.." diye bağırmış.

Babamın sesi bir emir gibiymiş, Japon kamyonlarının üstünden bir dizi mermi sıkılmış. Japonların üçayaklı makineli tüfekleri kamyonun üstündeymiş, mermi sesleri yağmurlu bir gecedeki kasvetli köpek havlamaları gibi hüzünlüymüş. Babam ninemin göğsünde iki deliğin açıldığını görmüş. Ninem neşeyle bağırıp düşüvermiş,

sepetleri taşıdığı omzundaki sopa üzerine düşmüş. İki sepet *qiabing*'den biri güneye, diğeri kuzeye yuvarlanmış. O kar beyazı koca *qiabing*'ler, yeşil soğanlar ve kırık yumurtalar çimen yeşili yamaca saçılmış. Ninem yere düşünce Wang Wenyi'nin karısının o uzun yüzünden ta kıyının aşağısındaki darılara kadar sarı kırmızı arası sıvılar fışkırmış. Babam bu küçük kadının vurulduktan sonra bir adım geri çekildiğini, gövdesinin yana kayıp kıyının güneyine devrildiğini ve nehir yatağına doğru yuvarlandığını görmüş. Taşıdığı yeşil fasulye çorbası dolu kovaların ikisi de devrilmiş, çorba bir kahramanın kanı gibi akıyormuş. Teneke kovalardan biri nehre yuvarlanıp kuzgun karası nehirde yavaşça ileri doğru süzülmüş, Dilsiz'in önünden geçip taş köprünün iskelesine çarpmış birkaç kez, köprünün altından geçip Komutan Yu'nün, babamın, Wang Wenyi'nin, 6. ve 7. Fang kardeşlerin önünden süzülerek ilerlemiş.

"Ana!.." Babam ciğeri parçalanırcasına haykırmış, kendini bomba gibi kıyıya bırakmış. Komutan Yu babamı şöyle bir tutup ardından salıvermiş. Komutan Yu bağırmış: "Geri dön!" Babam Komutan Yu'nün emrini dinlememiş, denilen hiçbir şeyi duymuyormuş. Babam o zayıf ve kuru gövdesiyle kıyıya koşmuş, güneş üzerinde parlıyormuş, kıyıya vardığında silahını atmış, silah altın sarısı bir devedikeninin yapraklarına düşmüş. Babam ellerini açıp ninemi kucaklamak için kuş gibi fırlamış. Kıyı sessizmiş, sadece havada tozlar uçuşuyormuş, nehir parlak ama durgunmuş, kıyının yanı başındaki darılar sakin ve ağırbaşlıymış. Babam zayıf ve kuru gövdesiyle bendin üzerinde koşmuş, uzun ve görkemli görünüyormuş, babam yüksek sesle haykırmış: "Ana!.. Ana!.. Ana!.." Bu ana sesi insanın içine işliyormuş, et ve kanda derin duygular uyandırıyormuş. Babam doğudaki bende koşmuş, birbirine bağlı tırmıkları geçip batıdaki

kıyıya tırmanmış. Kıyının altında Dilsiz ve diğerlerinin fosil gibi yüzleri babamın gövdesini yalamış. Babam ninemi kaldırıp ana diye bağırmış. Ninem kıyıya düzgünce uzanmış, yüzü kıyıdaki yabani otlara yapışmış. Ninemin sırtında iki tane delik varmış, bu deliklerden taze bir darı içkisi kokusu geliyormuş. Babam ninemi omuzlarından tutup ters çevirmiş. Ninemin yüzünde yara yokmuş, yüzü tertemizmiş, saçları bozulmamış, beş kâkülü aşağı dökülüyormuş, ninem yarı uyur gibiymiş, beyaz yüzündeki dudakları kıpkırmızıymış. Babam ninemin ılımış elini tutmuş, yine ana diye bağırmış. Ninem gözlerini açınca tüm yüzüne masum bir gülümseme yayılmış. Ninem elini babama uzatmış.

Japon kamyonları köprünün başında durmuş, motorlar bir alçak, bir yüksek sesle kükrüyormuş.

Bendin üzerine uzun boylu birinin gölgesi düşmüş, babam ve ninem kıyının altına çekilmiş, bu Dilsiz'in işiymiş. Babam daha düşünmeye fırsat bile bulamadan kurşunlar deli bir rüzgâr gibi kafalarının üzerinden geçip darıları parçalamış.

Kamyonların dördü de iyice yaklaşıp köprünün hemen dışında durmuş. İlk kamyonla son kamyonun üzerindeki makineli tüfekler sert ışık huzmeleri dokurmuşçasına ateş açmış, kırık bir yelpazeyi andıran çapraz ateşle bazen yolun batısına, bazen de yolun doğusuna ateş etmişler, darılar hep bir ağızdan inlemiş. Parçalanan darılar aşağı düşerken eğri birer çizgiye dönüşmüşler, kıyıya düşen mermiler sarı dumanlar yayıp pat pat diye sesler çıkarmış.

Kıyının yamacındaki birlik yabani otlara ve kara toprağa batmış, hiçbiri hareket etmemiş. Makineli tüfek üç dakika aralıksız ateş etmiş, birden durmuş, kamyonların etrafını altın gibi parlayan mermi kovanları sarmış.

Komutan Yu sesini bastırarak, "Ateş açmayın!" demiş.

Japonlar sessizleşmiş. Nehrin üzerinde ince bir duman varmış, hafif bir esinti doğuya doğru esmiş.

Babam bana bu sessizlik anında Wang Wenyi'nin yavaş yavaş kıyıya çıktığını, kıyıda dikilip av tüfeğini kaldırdığını, ağzı ve gözleri ardına kadar açık bir halde acı içinde şöyle bağırdığını anlattı: "Anasını siktiğimin çocukları!" Daha bir adım atamadan, onlarca mermi karnını ay gibi şeffaf bir deliğe dönüştürmüş. Onun bağırsaklarını delen mermiler Komutan Yu'nün başının üstünden birbiri ardına düşen yağmur damlaları gibi uçup gitmiş.

Wang Wenyi kıyıya doğru seyirtmiş, o da nehir yatağına yuvarlanmış, karısıyla arasında sadece bir köprü varmış. Kalbi hâlâ atıyormuş, bilinci hâlâ yerindeymiş, alışılmadık ama çok net bir duygu içindeymiş.

Babam bana Wang Wenyi'nin karısının üçüz doğurduğunu anlatmıştı. Üç oğlan da darı pilavıyla beslendiklerinden dolayı oldukça besiliymiş. Bir gün Wang Wenyi ve karısı tarlaya darı çapalamaya gitmiş, çocuklar avluda oynarken bir Japon uçağı çığlık çığlığa vızıldayarak köyün üstünden geçmiş. Uçak bir bomba bırakmış, bomba Wang Wenyi'nin avlusuna düşünce üç çocuk da parçalara ayrılmış, parçaları çatıya fırlamış, ağacın tepesinde asılı kalmış, duvarları kana boyamış... Komutan Yu, Japonlara karşı direniş bayrağını asar asmaz Wang Wenyi'nin karısı onu hemen komutana yollamış.

Komutan Yu dudağını ısırıp bakakalmış, gizlice nehre girmeye çalışan yarım akıllı Wang Wenyi'ye alçak sesle bağırmış: "Sakın kıpırdama!"

8

Uçuşan darı taneleri ninemin yüzüne sıçramış, bir tanesi ninemin hafifçe aralanmış dudağına gelip tertemiz dişlerinin arasına yerleşmiş. Babam ninemin kırmızılığı yavaşça solan dudaklarına bakmış, hıçkırarak ana derken göğsüne iki damla gözyaşı akıtmış. Ninem darılardan dökülen inci yağmuru altında gözlerini açınca ninemin gözlerinde inciden bir gökkuşağı belirmiş. Demiş ki: "Oğlum, vaftiz baban nerede?.." Babam: "Vaftiz babam, savaşıyor." "O, senin gerçek baban..." demiş ninem. Babam başıyla onaylamış.

Ninem oturmaya çalışmış, gövdesi kıpırdar kıpırdamaz o iki delik hemen kanamaya başlamış.

"Ana, ben gidip onu çağırayım," demiş babam.

Ninem elini oynatıp birden oturuvermiş, "Douguan... oğlum... ananı kaldır... evimize dönelim, evimize dönelim..." demiş.

Babam diz çöküp ninemin kolunu kendi boynuna dolamış, sonra tüm gücüyle ayağa kalkıp ninemi de kaldırmış. Ninemin göğsündeki kan babamın başını ve koynunu kana bulamış, babam ninemin kan kokusundan hâlâ güçlü bir darı içkisi kokusu alıyormuş. Ninemin ağır gövdesi babamınkine yaslanınca babamın bacakları titremiş, tökezleyerek darı tarlalarına doğru yürümüşler, mermiler başlarının üzerinden geçerek darıları katlediyormuş. Babam sık darı saplarını yararak adım adım ilerliyormuş, ninemin taze kanına karışan ter ve gözyaşı babamın bütün yüzünü tanınmaz hale getirmiş. Babam ninemin gövdesinin gittikçe ağırlaştığını duyumsamış, darı sapları insafsızca gövdesine takılmaya başlamış, darı yaprakları da sağını solunu kesmeye başlamış, babam ninemin ağırlığıyla yere düşmüş. Babam ninemin altından kalkıp onu da doğrult-

muş, ninem başını kaldırıp derin bir nefes alınca babama gülümsemiş. Bu gizemli gülümseme, bu demir gibi sıcak gülümseme babamın belleğinde sıcak bir nal izi bırakmış.

Ninem yere uzanınca göğsündeki yanma hissi giderek azalmış. Oğlunun giysisini açarak göğsündeki kurşun deliklerini elleriyle kapattığını hissetmiş. Ninemin kanı babamın ellerini kırmızı ve yeşile boyamış; ninemin beyaz göğsü de kendi kanıyla kırmızı ve yeşile boyanmış. Kurşun ninemin soylu göğsünde peteğe benzeyen açık kırmızı bir doku oluşturmuş. Babam ninemin göğsündeki yaraya bakınca çok acı çekmiş. Ninemin yarasından akan kanı durduramamış, taze kan gözlerinin önünden akıp gidiyor, ninemin yüzü gittikçe kireç gibi oluyormuş, ninemin gövdesi sanki her an gökyüzüne uçup gidecekmiş gibi gittikçe hafiflemeye başlamış.

Ninem darıların gölgesinde Komutan Yu'yle birlikte çalışarak yaptıklarına, babamın o narin yüzüne, geçmiş yıllardaki yaşamın o canlı resmine, gözlerinin önünden hızla geçen bir atı izler gibi mutlulukla bakmış.

Ninem sağanak yağmurdaki bir kayığa biner gibi tahtırevana binip Shan Tingxiu ailesinin köyüne girdiği o yılı hatırlamış, sokak şırıl şırılmış, suyun üzerinde darı kabukları süzülüyormuş. Tahtırevan Shan ailesinin giriş kapısına vardığı zaman onu sadece taze fasulyeyi andıran kuyruğunu tarayan, sıska ve yaşlı bir adam karşılamış. Sağanak durduktan sonra, yerdeki su birikintilerine çarpan tek tük yağmur damlaları kalmış. Borazancı borazanını çalmasına rağmen gelip de bu gürültüye bakan hiç kimse olmamış, ninem büyük olayların pek de iyi sonuçlanmadığını biliyormuş. Ninemi tahtırevandan indiren iki adamdan biri elli yaşlarında, diğeriyse kırklarındaymış. Ellisinde olan Liu Luohan Amca'ymış, kırklarındakiyse atölyede çalışanlardan biriymiş.

Taşıyıcılar ve çalgıcılar suyun içinde sırılsıklam durmuş, parlak kırmızılar içindeki ninemi karanlık bir odaya taşıyan iki solgun adama bakıyorlarmış. Ninem bu iki adamın üzerindeki o güçlü içki kokusunu almış, sanki içkiye batırılmış gibi kokuyorlarmış.

Ninem düğün odasına girerken başında hâlâ o leş kokan örtü varmış. Ninem iç bayıltan bir mum kokusu eşliğinde, yumuşak bir ipekle bağlanmış, birisi ipeği çekerek ninemi yönlendirmiş. Bu yolculuk baskın bir karanlıkta gerçekleşmiş ve oldukça ürkütücüymüş. Ninem *kang*'a oturtulmuş. Kimse gelip de başındaki kırmızı örtüyü kaldırmayınca ninem örtüyü kendi kaldırmış. *Kang*'ın altındaki tabureye kıvrılmış, yüzü kasılmış bir adam görmüş. Adamın uzun düz saçları varmış, gözaltları kırmızıymış. Adam ayağa kalkıp pençeyi andıran elini nineme uzatmış, ninem bir çığlık atıp göğsündeki makası çıkarmış, yatağın üzerinde dikilip sinirle adama bakmış. Adam büzülerek yine tabureye oturmuş. O gece ninem elindeki makası hiç bırakmamış, o düz saçlı adam da tabureden hiç ayrılmamış.

İkinci günün sabahı ninem adamın uyumasından istifade ederek *kang*'dan inip kapıya koşmuş, kapıyı açmış, tam kaçacakken yakalanmış. O taze fasulyeyi andıran kuyruğunu tarayan sıska ve yaşlı adam ninemi bileğinden yakalayıp sinsi sinsi bakınmış.

Shan Tingxiu iki kez kuru kuru öksürmüş, yüzündeki kötücül ifade yerini gülümsemeye bırakmış, "Çocuk, sen evlendin, artık benim kızım sayılırsın, Bianlang hasta değil, insanların dediklerine aldırma. Bizim ailenin büyük bir serveti var, Bianlang dürüsttür, sen gelince bu ev artık tam oldu," demiş. Shan Tingxiu sarı bakırdan bir deste anahtarı nineme uzatmış, ninem kabul etmemiş.

İkinci günün gecesi ninem elinde makasıyla gün ağarana kadar oturmuş.

Üçüncü günün sabahı büyük dedem, elinde küçük bir eşekle ninemi almaya gelmiş, evlendikten üç gün sonra kızın kendi ailesini ziyareti Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda âdettendir. Büyük dedem ve Shan Tingxiu, güneş batana kadar içtiklerinden dolayı eve ancak dönebilmiş.

Ninem eşeğe yan oturmuş, eşeğin sırtında ince bir yorgan varmış, salına salına köyden çıkmış. Sağanaktan beri üç gün geçmiş olmasına rağmen yollar hâlâ ıslakmış, darı tarlalarında beyaz buharlar toplanmış, yeşil darılar beyazlığın içinde bilge figürler gibi süzülüyormuş. Büyük dedemin para kemerindeki gümüş paralar tıngırdıyormuş, öyle içmiş ki sağa sola sendeliyor, önünü göremiyormuş. Küçük eşek geniş alnını kırıştırmış, aheste aheste yürürken minik toynakları yoldaki çamurda iz bırakıyormuş. Ninemin başı dönmüş, gözü kararmış, göz kapakları kızarıp şişmiş, saçı dağılmış. Üç gündür daha da uzamış darılar alayla nineme bakıyorlarmış.

Ninem, "Baba ya, ben onun evine dönmem, ölsem de onun evine dönmem..." demiş.

Büyük dedem, "Kızım, başına talih kuşu kondu, kayınbaban bana büyük bir katır verecek, bu cılız eşeği satacağım..." demiş.

Eşek başını kaldırıp yolun kenarındaki çamur damlalarıyla lekelenmiş otlara doğru anırmış.

Ninem ağlayarak, "Baba, o cüzamlı..." demiş.

Büyük dedem, "Kayınbaban bizim aileye bir eşek verecek..." demiş.

Büyük dedem insanlıktan çıkmışçasına sarhoşmuş, yolun kenarındaki yabani otların üzerine kusmuş. Kusmuk ninemin midesini kaldırmış. Ninemin içi nefretle dolmuş.

Eşek, Karakurbağası Çukuru'na varmış, burun delen pis bir koku eşeğin bile kulaklarını düşürmesine neden olmuş. Ninem o yol kesen eşkıyanın cesedini görmüş.

Karnı iyice şişmiş, derisini yeşil sinekler kaplamış. Ninemi taşıyan eşek çürümüş cesedin yanından koşturarak geçince yeşil bir bulutu andıran sinekler hiddetle uçuşmuş. Büyük dedem eşeğin ardından geliyormuş, gövdesi sanki yolun kendisinden daha genişmiş. Kâh soldaki darılara çarpıyor, kâh sağdaki yabani otlara basıyormuş. Cesedin önüne gelince büyük dedem birbiri ardına cıkcıklamış, titreyen dudaklarla, "Zavallı hayalet, seni zavallı hayalet, buraya uzanmış uyuyor musun?.." demiş. Ninem o yol kesen eşkıyanın kabak gibi yüzünü hiç unutmamış, sineklerin şaşkınlıkla uçuştuğu an ölmüş eşkıyanın zarif ifadesi ile sağlığındaki o korkak ifadesi zihninde keskin bir tezat oluşturmuş. Yavaş yavaş yol alırlarken gün dönmüş, mavi gök akıyor gibiymiş. Büyük dedem eşeğin ardındaymış, eşek yolu biliyormuş, sırtında ninem ilerlemiş. Küçük bir dönemece gelmişler, eşek dönerken ninem arkaya doğru yaslanmış, güçlü bir kol ninemi katırın sırtından çekip darı tarlasının içlerine götürmüş.

Ninemin mücadele edecek gücü yokmuş, mücadele etmek de istememiş. Üç günlük yeni yaşamı büyük ve şaşırtıcı bir rüyadaymışçasına bir dakika içinde kahramanını bulmuş, ninemin yaşamı üç gün içinde aydınlığa kavuşmuş. Adam kendini daha rahat taşıyabilsin diye kolunu adamın boynuna bile dolamış. Darı yaprakları çın çın ötüyor, yoldan büyük dedemin boğuk haykırışları geliyormuş: "Kızım, nereye kayboldun?"

Taş köprünün yakınlarından borazanın hüzünlü tiz sesiyle av tüfeği ve makineli tüfeklerin birbirinden ayırt edilemeyen sesleri geliyormuş. Ninemin kanı nefes alıp verişiyle birlikte çizgi çizgi akıyormuş. Babam, "Ana, kanın akmasın, kanın tükenirse hemen ölürsün," diye bağırmış. Babam darı kökleri altındaki kara toprağı avuçla-

yıp ninemin yarasına bastırmış, toprak kanı hemen emmiş, babam bir avuç toprak daha almış. Ninem memnun bir gülümsemeyle uçsuz bucaksız mavi gökyüzüne dalmış, hoşgörülü, sıcak ve anaç darılara bakmış. Ninemin zihninde küçük beyaz çiçeklerle bezenmiş yemyeşil bir patika belirmiş, ninem bu patikada küçük eşeğine binip avare avare ilerlemiş. Darı tarlalarının derinliklerinde uzun boylu ve sağlam yapılı erkek yüksek sesle boğuk boğuk şarkı söylüyor, sesi darıları kaplıyormuş. Ninem bu sesi izlemiş, ayakları sanki yeşil bir buluta çıkmış gibi darıların üstünde gezinmiş...

Adam ninemi yere bırakmış, ninem pelte gibi yumuşamış, kuzu gibi gözlerini kısmış. Adam yüzünü maskeleyen siyah bezi çıkarmış. O imiş! Ninem gökyüzüne seslenmiş, mutluluktan titreyip gözyaşlarına boğulmuş.

Yu Zhan'ao kenevir lifinden yapılmış giysisini çıkarmış, parçalanmış darılarla giysiyi onarmış. Ninemi giysisiyle sarmış. Ninemin aklı gitmiş, onun çıplak göğsüne bakınca derisi altında durmadan akan, güçlü ve azgın kanı görür gibi olmuş. Darıların tepesinde ince bir hava akımı dolaşıyor, dört bir yanda büyümekte olan darıların sesi yankılanıyormuş. Rüzgâr durmuş, dalgalar durulmuş, göz yakan nemli bir ışık darıların arasındaki boşluklardan yansımaya başlamış. Ninemin kalbi, içinde on altı yıllık şehveti saklayan o kalp, patladı patlayacak bir ceylan gibi atıyormuş. Ninem kenevir giysinin üstünde kıvranmaya başlamış. Yu Zhan'ao yavaş yavaş eğilip iki dizini ninemin yanına koyunca ninemin tüm vücudu titremiş, sarı ve hoş kokulu bir alev yüzünü yalamış. Yu Zhan'ao sert bir hareketle ninemin elbisesinin önünü yırtınca gün ışığı ninemin o titrek heyecanına vurmuş, göğsü diken diken olmuş. Onun bu cesur hareketiyle keskin bir acı ve sıcak bir mutluluk duyan ninemin sinirleri gerilmiş, bir dilsiz gibi derinden, "Tanrım..." deyip bayılıvermiş.

Ninem ve dedem filizlenen darı tarlasında sevişmişler, insani yasaları hor gören, bu iki sınır tanımayan zihnin, onlardan daha istekli olan etleri birbirine sıkıca yapışmış. Darı tarlasında bulutu sabana sürüp yağmuru yayarak doğaya hükmetmiş, bizim Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bereketli tarihine kırmızı bir iz bırakmışlar. Yerle göğün birleşip acıyla neşeyi kristalleştirdiği anda babam ana rahmine düşmüş. Katır yüksek sesle anırarak darı tarlalarına girince ninem büyü krallığından uyanıp zalim dünyaya dönüvermiş. Ayağa kalkmış, hiçbir yeri tutmuyormuş, yanaklarından gözyaşları süzülmüş. "Gerçekten cüzamlı," demiş. Dedem diz çökmüş, ninemin nereden çıkardığını bilmediği küçük kılıcını alıp nineme bağırmış, kılıcı kınından çekmiş, kılıç pırasa yaprağı gibi yuvarlakmış. Dedem elini oynatınca kılıç darı sapları arasında kayıvermiş, iki darı yere düşmüş, kesilen darılardan mürekkep yeşili bir sıvı süzülmüş. Dedem, "Üç gün sonra ne olursa olsun buraya gel!" demiş. Ninem şaşkın şaşkın bakınmış. Dedem giyinmiş. Ninem üstünü başını düzeltmiş. Ninem dedemin o küçük kılıcı nereye sakladığını yine görememiş. Dedem ninemi yola çıkarıp ardında hiç iz bırakmadan kayboluvermiş.

Üç gün sonra küçük katır yine ninemi sırtlanmış. Ninem köye girer girmez baba oğul Shanların öldürüldüğünü duymuş, cesetleri köyün batı girişindeki koyda yatıyormuş.

Ninem yere uzanıp darı tarlalarındaki duru sıcaklıkta yıkandıktan sonra kendini darı püsküllerinden kayan bir kırlangıç kadar hafif hissetmiş. O gelişigüzel dönenen görüntüler yavaşlamış, Shan Bianlang, ShanTingxiu, büyük dedem, büyük ninem, Luohan Amca... Ne kadar nefret edilesi, şükran duyulası, acımasız ve dürüst yüz varsa hepsi şöyle bir görünüp kaybolmuş. Ninemin otuz yıllık

kişisel tarihine kendi tarafından düşülen bir son notmuş bu. Tüm yaşanmışlıklar hoş kokulu meyvelere ve yere düşen oklara benziyormuş. Tüm yaşanacaklarsa ninemin belli belirsiz görebildiği bazı kısacık aralıklarmış. Sadece şu kısa, yapışkan ve kaygan bir şimdi varmış ninemin umutsuzca tutunmaya çalıştığı. Ninem babamın o pençeyi andıran iki küçük elini hissetmiş, babam ürkekçe ana diye seslenmiş, ninemin sevgi ve nefretle minnet ve kinin birlikte kaybolduğu zihninde yeniden bir hayat kıvılcımı parlamış. Ninem kolunu kaldırmaya çalışmış, babamın yüzünü okşamak istemiş, ama kolu ne kadar uğraşsa da kalkmamış. Ninem tam havaya yükselecekken gökten inen o renkli ışığı görmüş, gökten yayılan *suona*, borazan ve zurnadan oluşan o ciddi müziği duymuş.

Ninem çok yorgunmuş, şimdinin o kaygan tokmağı, insan yaşamının o tokmağı elinden kayıvermiş. Ölmek bu mudur? Ölecek miyim? Bu göğü, bu yeri, bu darıları, bu oğlu, şimdi adamlarıyla birlikte savaşan âşığımı bir daha göremeyecek miyim? Silah sesleri amma da uzaktan geliyor, her şey kalın bir sisle örtülmüş. Douguan! Douguan! Oğlum, gel anana yardım et, ananı kaldır, anan ölmek istemiyor, ah Tanrım, Tanrım... Tanrı âşığımı esirgesin, Tanrı oğlumu esirgesin, Tanrı servetimi esirgesin, Tanrı benim otuz yıllık kırmızı darılar gibi olgun yaşamımı esirgesin. Tanrım, verdiğini almasan, beni affet, beni bırak! Tanrım, suçum mu var sanıyorsun? Bir cüzamlıyla aynı yastığa baş koyup bu güzel dünyayı pisletecek çürüyen bir şeytan mı doğursaydım? Tanrım, iffet nedir? Neye doğru yol denir? İyilik nedir? Kötülük nedir? Bana hiç söylemedin, ben hep kendi fikrimce yaşadım, mutluluğa âşığım, gücü severim, güzeli severim, bedenim benim bedenimdir, kendi kararlarımı kendim alırım, günahtan korkmam, cezadan korkmam, senin on sekiz katlı cehenneminden korkmuyorum. Yapmam ge-

rekenlerin hepsini yaptım, halletmem gerekenleri hallettim, hiçbir şeyden korkmuyorum. Ama ölmek istemiyorum, yaşamak istiyorum, bu dünyaya daha fazla bakmak istiyorum, ah, Tanrım...

Ninemin dürüstlüğü Tanrı'yı etkilemiş olacak, kurumuş gözlerinden yeniden taze gözyaşları süzülmüş, gökten gelen garip ışık gözlerinde parlamış, ninem babamın o altın sarısı yüzüyle tıpkı dedeminkine benzeyen gözlerini yeniden görmüş. Ninemin dudağı hafifçe oynamış, Douguan diye seslenince babam mutluluktan bağırmış: "Ana, iyileştin! Ölmeyeceksin, ben kanamayı çoktan durdurdum, artık kanamıyor! Hemen babamı çağırayım, gelip seni görsün. Ana, sakın öleyim deme, babamı bekle!"

Babam koşarak uzaklaşmış. Babamın ayak sesi hafif bir fısıltıya dönüşüp az önce gökten gelen o müziğe karışmış. Ninem evrenin sesini duymuş, bu ses darılardan geliyormuş. Ninem kızıl darılara dikkatlice bakınca darılar puslu gözlerinde tuhaf bir büyüleyiciliğe sahip grotesk yaratıklara dönüşmüş. İnlemiş, bükülmüş, seslenmiş, birbirlerine dolanmışlar, bazen Şeytan'a benziyor, bazen de akrabalarını andırıyorlarmış, ninemin gözlerinde yılan gibi bir halka oluşturmuş, nefes alıp gerinmişler, ninem ne renk olduklarını bilememiş. Kırmızı yeşil, siyah beyaz, mavi yeşilmişler, ha ha ha diye gülüyorlarmış, feryat figan ağlamışlar, gözyaşları ninemin kalbindeki o sahile yağmur gibi vurmuş. Darıların arasında kalan boşluğu mavi gök dolduruyormuş, gök çok yüksekmiş, bir o kadar da alçak. Ninem yerle göğün, insanlarla darıların birbirine karıştığını sanmış, her şey devasa bir kubbenin altındaymış. Gökyüzündeki beyaz bulutlar darılarla ninemin yüzüne değiyormuş. Bulutların sert kenarları ninemin yüzünü çiziyormuş. Bulutlar ve gölgeleri biri önde biri arkada birbirini izliyor, avare avare döneniyormuş. Bir grup kar beyazı yabani güvercin darıların üstüne konmuş. Güvercin ku-

ğurtusu ninemi uyandırınca ninem güvercinleri çok net görebilmiş. Güvercinler darı tanesi kadar küçücük kırmızı gözleriyle nineme bakıyormuş. Ninem samimi bir şekilde güvercinlere gülümseyince güvercinler de ölmeye yatmış nineme sanki geride bıraktıklarına bakması ve onları sevmesi için büyük bir gülümsemeyle karşılık vermiş. Ninem bağırmış: "Sevdiklerim, sizleri asla bırakamam!" Güvercinler darı tanelerini gagalayarak ninemin çağrısına sessizce cevap vermiş. Güvercinler bir yandan darıları gagalıyor, bir yandan da yutuyorlarmış, göğüsleri yavaş yavaş şişiyor, telaşla yemlenirlerken kanatları açılıyormuş. Yelpazeyi andıran kanatları fırtınaya yakalanmış çiçeklerin taçyaprakları gibi ters dönüyormuş.

Bizim evin saçakları altında bir grup güvercin yaşarmış. Sonbaharda ninem büyük ahşap bir kovayı suyla doldurup avluya bırakırmış, güvercinler gelip kovanın kenarına tünerlermiş, suya vuran yansımalarına karşı kursaklarındaki darıları çıkarırlarmış. Güvercinler pervasızca avluda dolaşırlarmış. Güvercin! Savaşın şiddetli fırtınasının ürkütüp avluya kaçırdığı güvercinler barışçıl ve yüklü darıların tepesine konar, sanki ona içten taziyelerini sunar gibi dikkatle ninemi izlermiş.

Ninemin gözü yine buğulanmış, güvercinler kanatlanarak hep birlikte uçmuş, sanki bildik bir şarkının ezgisi gibi, denizi andıran mavi göğe yükselmişler, güvercinlerin kanatlarıyla hava bir olup rüzgâra benzeyen bir uğultu çıkarmış. Güvercinlerin ardından ninem de gökyüzüne süzülmüş, yeni çıkmış kanatlarını çırparak hafif dönüşler yapmış. Kara toprak bedeninin altındaymış, darılar bedeninin altındaymış. Ninem yıkık dökük köylere bakmış, kıvrılan nehre, kesişen yollara; yakıcı mermilerle bölünmüş kaotik havaya ve yaşamla ölüm kavşağında hiç tereddüt etmeyen tüm canlılara bakmış. Ninem son bir kez darı içkisinin kokusunu almış, o tatlı

ama iç bayıltan sıcak kan kokusunu da almış, ninemin zihninde birden şimdiye kadar hiç görmediği bir sahne canlanmış: Ateşlenmiş on binlerce merminin altında paçavralara bürünmüş köylüler, dans edermiş gibi darı tarlalarına uzanmışlar...

Yaşamla son bağlantısı da kopmak üzereymiş, tüm endişe, acı, telaş ve üzüntüsü darı tarlalarına düşüyor, darıların tepelerine dolu tanesi gibi çarpıyorlarmış. Kara toprak üzerinde çiçeklenen bu ekşi meyveler bir nesilden başka bir nesle kalacakmış. Ninem kendi özgürlüğünü tamamlamış, güvercinlerle uçuyormuş, küçülüp bir yumruk kadar olan zihnini taşkın bir sevinç, sessizlik, sıcaklık, rahatlık ve ahenk doldurmuş. Halinden memnunmuş, kendini adamış bir şekilde, "Ah, Tanrım, Tanrım benim..." demiş.

9

Kamyonların üstündeki makineli tüfekler aralıksız ateş ediyormuş, arabaların tekerlekleri dönüyor, taş köprüye tırmanıyormuş. Mermiler, dedem ve birliğini bastırmış. Yanlışlıkla başını dışarı çıkaran birkaç kişi çoktan kıyının altını boylamış. Dedem öfkeden köpürmüş. Kamyonların hepsi köprüye çıkınca makineli tüfekler daha yüksekten ateş etmeye başlamış. Dedem, "Kardeşlerim, ateş!" demiş. Dedem üç el ateş edince iki Japon kamyonun üstüne yığılmış, kamyonun üstü kara kana bulanmış. Dedemin silah sesini takiben yolun doğu ve batısındaki kıyıların arkasından onlarca harap silah sesi çınlamış, yedi-sekiz Japon daha düşürülmüş. Kamyonun yanına düşen iki Japon sürünerek köprünün iki yanından

Mo Nehri'ne girmiş. Fang kardeşlerin havan topu kükremiş, büyük bir alev topu püskürtüp nehir kanalındakileri korkutmuş, saçmalar ve demir bilyeler ikinci kamyonun üstündeki beyaz tenteye isabet etmiş. Tentede açılan deliklerden kar beyazı pirinçler patır patır dökülmeye başlamış. Babam darı tarlalarından yılan gibi kıvrılarak kıyıya varmış, dedemle hararetle konuşurken dedem aceleyle silahına mermi yerleştirmeye çalışıyormuş. İlk Japon kamyonu hızla köprüye çıkınca ön tekeri tırmığa takılmış. Teker patlayıp fıs diye hava kaçırmaya başlamış. Kamyon gürleyerek bağırıp birbirine bağlanmış tırmıkları geriye çekmiş, babam kamyonu yutkunurken boğazı acıyan kirpi yutmuş bir yılana benzetmiş. Birinci kamyondaki Japonlar birbiri ardına aşağı atlamaya başlamış. Dedem, "Liu, işareti ver!" demiş. Liu borazanı çalmış, borazanın sesi tiz ve ürkütücüymüş. Dedem, "Saldırın!" diye bağırmış. Dedem elinde silahla ileri fırlamış, aslında hiçbir şeye nişan almamış olmasına rağmen Japonlar namlunun önünde teker teker yere serilmiş. Batıdaki birlik kamyonun önüne saldırmış, Japonlarla birliktekiler birbirine karışmış, kamyonun arkasındaki bir Japon havaya ateş etmiş. Kamyonun üstünde hâlâ iki Japon varmış, dedem Dilsiz'in bir sıçrayışta kamyonun üstüne çıktığını görmüş, onu süngü taşıyan iki Japon askeri karşılamış, Dilsiz önce kılıcının kabzasına davranmış, kılıcını çekince miğfer giymiş bir Japon'un kafası havada kayar gibi uçmuş, uzun bir çığlık atıp yere düşmüş, ağzı yerde bile yarım kalan son cümlesini tamamlamaya çalışır gibi açık kalmış. Babam, Dilsiz'in çok iyi kılıç kullandığını düşünmüş. Babam, Japon'un yüzünde başının boynundan kopmadan önceki dehşet ifadesini görmüş, yanaklarındaki etler hâlâ titriyor, burun delikleri sanki hapşıracakmış gibi hâlâ seğiriyormuş. Dilsiz bir Japon'un daha kafasını kesmiş, kesilen kafanın gövdesi

arabaya yaslanmış, boynu derisinden ayrılıp kanamaya başlamış. Bu sırada arkada duran kamyonun üstündeki Japon makineli tüfeğini aşağıya doğrultup ateş etmeye başlamış, dedemin birliğindekiler ağaç gibi Japonların cesetlerinin üzerine devrilmiş, Dilsiz arabanın üzerinde oturuyor, göğsünden kan akıyormuş.

Yerde yatan babamla dedem darı tarlasına doğru sürünmeye başlayıp bendin üstünden yavaşça kafalarını kaldırmış. En arkadaki kamyon geri geri giderken dedem, "6. Fang, topu ateşle! Şu orospu çocuğunu gebert!" diye bağırmış. Fang kardeşler barutu yükleyip topu bende çevirmiş, 7. Fang fitili ateşlerken karnına bir mermi isabet edince bağırsakları dışarı fırlamış. 7. Fang anam diye inleyip karnını tutarak darı tarlalarına seğirtmiş. Arabanın köprüden çekildiğini gören dedem telaşla, "Topu ateşleyin!" diye bağırmış, 6. Fang çırayı alıp titreyerek fitili yakmaya gitmiş, ama ne yapsa da fitil bir türlü ateş almıyormuş. Dedem hızla gidip çırayı onun elinden almış, şöyle bir üfleyince çıra alevlenivermiş. Dedem fitili yakınca fitil tıslayarak beyaz dumanlar çıkarmış. Top sanki uykudaymış gibi sessizce duruyormuş. Babam top patlamayacak sanmış. Japon kamyonu köprüden iyice çekilmiş, ikinci ve üçüncü kamyonlar da geri gitmeye başlamış. Kamyonun üstündeki pirinç patır patır köprüye ve nehre dökülürken suda büyük noktalar oluşmuş. Onlarca Japon'un cesedi nehirde yavaşça doğuya doğru süzülmüş, cesetler kanarken bir grup beyaz yılanbalığı suda dönenmiş. Topun kısa sessizliğinin ardından bir patlama duyulmuş, topun namlusu ta yukarıya kadar çıkmış, büyük bir ateş topu üzerinden hâlâ pirinç dökülen kamyona isabet etmiş. Kamyonun altı alev almış.

Köprüden çekilmiş kamyon durunca üzerindeki Japonlar birer birer aşağı atlayıp karşı kıyıya gizlenmiş, ma-

kineli tüfeği yerleştirip ateş etmeye başlamışlar. 6. Fang'ın yüzüne bir kurşun isabet etmiş, burun kemiği parça parça olmuş, kanı babamın yüzüne sıçramış.

Ateş alan kamyondaki iki Japon kamyonun kapısını açıp panik içinde nehre kaçışmış. Ortada duran o üzerinden pirinç dökülen kamyon ne ileri ne de geri gidebiliyormuş, köprünün üstünde garip çığlıklar atarken tekerlekleri dönüyor, pirinçler üzerinden sanki yağmur damlaları dibi dökülüyormuş.

Karşıdaki Japonların makineli tüfeği birden durmuş, sadece birkaç tane silah sesi duyuluyormuş. Onlarca Japon ellerinde silahlarıyla eğilip yanan arabanın iki yanından kuzeye ateş ediyormuş. Dedem ateş, diye bağırınca silahlar ateşle cevap vermiş. Babam kıyının üzerindeki ve altındaki birlik üyelerinin cesetlerine bakmış, yaralananlar darı tarlalarında inleyerek bağırıyorlarmış. Dedem aralıksız ateş ediyormuş, onlarca Japon'u vurarak köprüden aşağı düşürmüş. Yolun batısından da gittikçe azalan silah sesleri geliyormuş, onlarca Japon yere serilmiş. Japonlar geri çekilmiş. Kıyının güneyinden gelen bir kurşun dedemin sağ koluna isabet edince dedemin kolu kıvrılmış, silahını elinden bırakıp elini omzuna atmış. Dedem darı tarlasına çekilip, "Douguan, bana yardım et," diye babama seslenmiş. Dedem yenini yırtmış, yarasının üstüne sarması için babamdan belindeki beyaz bez parçasını çıkarmasını istemiş. Babam bu fırsatı değerlendirip, "Baba, anam seni istiyor," demiş. Dedem, "Aferin evlat! Önce babanla birlikte gel de şu orospu çocuklarını öldürelim!" demiş. Dedem belinden babamın attığı Browning'i çıkarıp babama geri vermiş. Liu, kanayan bacağını sürüyerek bendin oradan tırmanmış, "Komutanım, işaret verelim mi?" diye sormuş.

"Ver!" demiş dedem.

Liu, sağlam bacağıyla diz çöküp borazanını kaldıra-

rak göğe doğru çalmaya başlamış, borazandan koyu kırmızı bir ses yayılmış.

Yolun batısındaki darı tarlalarından onlarca ses bağırarak borazana eşlik etmiş. Dedem sol elindeki silahı kaldırmış, ayağa kalkar kalkmaz birkaç mermi yanağını sıyırmış, dedem hemen yere yuvarlanıp darı tarlasına dönmüş. Yolun batısındaki kıyıdan çığlık sesleri gelmiş. Babam birlikten birinin daha vurulduğunu anlamış.

Borazancı Liu, borazanı göğe doğru çalıyormuş, koyu kırmızı ses dalgası darı saplarına değince darılar titreşmiş.

Dedem babamın elini tutup, "Oğlum, babanı takip et, yolun batısındaki kardeşlerimizle birleşelim," demiş.

Köprünün üzerindeki kamyon renkli dumanlara boğulmuş, kamyon alev alev yanarken pirinçler karla karışık yağmur gibi nehre uçuşmuş. Dedem babamı çekiştirerek uçar adımlarla yolu geçmiş, peşlerindeki kurşunlar yolu delik deşik etmiş. Yüzü yanmış, derisi soyulmuş iki birlik üyesi dedemle babamı görünce bir yandan sırıtıp bir yandan ağlayarak, "Komutanım, biz bittik!" demiş.

Dedem kederli bir halde darı tarlasına oturup uzun süre başını kaldırmamış, nehrin karşı kıyısındaki Japonlar da ateş açmamış. Köprünün üstünden kamyonun infilak ettiği duyulmuş, yolun batısından Borazancı Liu'nın borazan sesi yankılanmış.

Babam artık korkmuyormuş, kıyı boyunca batıya doğru yürümüş, kurumuş sarı bir otun ardından yavaşça başını kaldırmış. Babam henüz infilak etmemiş ikinci kamyondan bir Japon'un çıktığını görmüş. Japon kamyondan yaşlıca başka bir Japon'u çıkarıyormuş. Yaşlı Japon çok sıskaymış, elinde kar beyazı eldivenler varmış, kalçasında uzun bir kılıç asılıymış, dize kadar siyah binici çizmeleri varmış. Kamyonun yanından iskeleye doğru kayarak aşağı inmişler. Babam Browning'ini kaldırırken eli

titremiş, o sıska Japon'un kuru kıçı babamın namlusunun ucunda gidip geliyormuş. Babam dişlerini sıkmış, gözünü kapatıp bir el ateş etmiş, Browning patlayınca mermi ıslık gibi dönerek suya girmiş, beyaz bir yılanbalığını karnından vurmuş. Yaşlı Japon suya düşmüş. Babam, "Baba, yüksek rütbeli bir subay!" diye dedeme seslenmiş.

Babamın başının ardından bir silah sesi gelmiş, yaşlı Japon'un kafası patlayınca kanı oluk oluk suya yayılmış. Diğer Japon, canhıraş bir halde iskelenin ardına koşturmuş.

Japon mermileri gelmeye devam ederken dedem babamı tutmuş. Mermiler darı tarlalarında çığlıklar atmış. "İşte böyle, sen benim tohumumsun!" demiş dedem.

Babamla dedem vurdukları yaşlı Japon'un meşhur tümgeneral Nakaoka Amataka olduğunu bilmiyormuş.

Borazancı Liu'nun borazan sesi kesilince güneş yanan kamyondan çıkan kırmızı yeşilliğe karışıp küçülerek solmaya başlamış.

Babam, "Baba, anam seni özlemiş, seni çağırıyor," demiş.

Dedem, "Anan hâlâ yaşıyor mu?" diye sormuş.

Babam, "Yaşıyor," demiş.

Babam dedemin kolundan çekiştirerek darı tarlalarına doğru yürümeye başlamış.

Ninem darıların altına yatıp yüzünde dedem için hazırladığı zarif gülümsemeyle darıların gölgesine bakmış. Ninemin yüzü bembeyazmış, gözleriyse hâlâ açık.

Babam, dedemin sert yüzünden ilk kez iki damla gözyaşının süzüldüğünü görmüş. Dedem, ninemin yanına diz çöküp yaralı olmayan eliyle ninemin gözlerini kapamış.

1976 yılında dedem öldüğünde babam iki parmağı kesik sol eliyle dedemin gözlerini kapatmıştı. Dedem 1958 yılında Japonya'nın kuş uçmaz kervan geçmez

Hokkaido Adası'ndan döndüğü zaman pek konuşmamış, kelimeler sanki ağır taş parçalarıymış gibi dökülüyormuş ağzından. Dedem Japonya'dan döndüğünde köyde görkemli bir tören düzenlenmiş, hatta kaymakam bile katılmış. Ben o zaman iki yaşındaymışım, köyün girişindeki mabetağacının altına sekiz tane masanın dizildiğini hatırlıyorum, her masada içki fıçısı ve onlarca büyük beyaz kâse vardı. Kaymakam bir fıçının kapağını açmış, içinden bir kâse içki alıp dedeme kadeh kaldırmıştı. Kaymakam, "Kahramana, size kadeh kaldırıyorum, siz ilçemize şan getirdiniz!" demişti. Dedem beceriksizce ayağa kalkıp gri gözbebeklerini döndürerek, "Oh... Oh... Silah... Silah," demişti. Dedemin o içki kâsesini dudağına yerleştirdiğini görmüştüm, kırışık boynu düzelmiş, âdemelması bir aşağı bir yukarı kayıyordu, içkinin çok azı midesine girmişti, yarısından fazlası çenesinden göğsüne doğru lıkır lıkır süzülmüştü.

Dedemin beni, benim de küçük kara bir eniği çekiştirerek tarlalarda dolaştığımızı hatırlıyorum. Dedem Mo Nehri'nin büyük köprüsünü çok severdi, köprünün başında durur, iskele taşlarına dokunur, tüm sabah ya da tüm öğleden sonra orada dikilirdi. Dedemin gözlerinin sık sık taş köprüdeki o çukur izlere takıldığını görürdüm. Darılar büyüdüğünde dedem beni darı tarlalarına da götürürdü, gitmeyi en sevdiği yer de Mo Nehri'nden çok uzak değildi. Ben oranın ninemin göğe yükseldiği yer olduğunu tahmin ediyorum, o sıradan kara toprak parçası ninemin taze kanına bulanmış. O zamanlar bizim eski ev hâlâ yıkılmamıştı, dedem bir gün bir kazma alıp o katalpa ağacının altını kazmaya başladı, çıkardığı birkaç ağustosböceği larvasını bana verdi, ben de köpeğin önüne fırlattım, köpek larvaları çiğnemiş ama yememişti. "Baba, ne kazıyorsunuz?" diye sormuştu toplu yemekhaneye gitmek üzere olan annem. Dedem başını

kaldırıp içine dönük bakışlarla annemi süzmüştü. Annem gittiğinde dedem toprağı kazmaya devam etti. Dedem büyük bir çukur kazıp onlarca ağaç kökünü kesti, bir taş parçasını yardı, karanlık ve küçük bir mahzeni andıran çukurdan paslanmış bir teneke kutu çıkardı. Teneke kutu yere değince hemen parçalanmıştı. Yırtık bir kumaş parçasının içinden, pastan rengi koyu kırmızıya dönmüş, benden biraz daha uzunca bir alet çıkmıştı, dedeme bunun ne olduğunu sorduğumda bana, "Oh... Oh... Silah... Silah," diye cevap vermişti.

Dedem silahı güneşin altında kurumaya bırakıp silahın önünde oturmuş, silahın üzerinde biraz göz gezdirip gözlerini kapamış, sonra gözlerini açıp tekrar kapamıştı. Ardından bir balta bulup silahı baltayla parçalamıştı. Dedem silahı baltayla bir demir yığını haline getirene kadar parçalamış, sonra parçaları teker teker eline alıp fırlatmaya başlayınca tüm avluyu silah parçaları kaplamıştı.

"Baba, anam ölmüş mü?" diye sormuş babam dedeme.

Dedem başıyla onaylamış.

Babam, "Baba!" demiş.

Dedem babamın başını okşamış, ardından küçük kılıcı çekip ninemin ölüsünü örtmek için birkaç darı kesmiş.

Kıyının güneyinden şiddetli silah sesleri, ölüm çığlıkları ve patlama sesleri yankılanmış. Dedem babamı yakalayıp köprünün başına koşuşturmuş. Onlarca Japon şeytanı kıyıya koşuşturmuş, bazıları vurulmuş, bazıları süngüyle öldürülmüş. Babam belindeki geniş kemerinde revolveri asılı duran, etrafında onlarca uzun boylu muhafızla çevrili Leng Zhidui'i görmüş, yanan arabadan köprünün kuzeyine yönelmiş. Dedem Leng Zhidui'i görünce garip bir şekilde gülüp elinde silahıyla kıpırdamadan köprünün başında durmuş.

Leng Zhidui kasılarak yürüyormuş, "Komutan Yu, iyi iş çıkardınız!" demiş.

"Orospu çocuğu!" diye küfretmiş dedem.

"Kardeşlerin bir adım geriden geldi!"

"Orospu çocuğu!"

"Biz gelmeden işi bitirmişsin!"

"Orospu çocuğu!"

Dedem silahını Leng Zhidui'e doğrultmuş.

Leng Zhidui'in bir bakışıyla kaplan sırtlı, ayı belli muhafızları dedemin elinden ustaca hareketlerle silahını almışlar.

Babam Browning'ini kaldırınca mermi dedemi tutan o muhafızın kıçına isabet etmiş.

Muhafızlardan biri babamı tekmeleyip yere yatırmış, ayağıyla bileğini ezerken eğilip Browning'i babamın elinden almış.

Muhafızlar dedemle babamı ayağa kaldırmış.

"Çopur Leng, köpek gözlerini aç da kardeşlerime bakıver!"

Yolun iki tarafında ve darı tarlalarında cesetlerle yaralılar birbirine geçmiş bir halde uzanıyormuş. Borazancı Liu, kesik aralıklarla borazanını çalıyor, ağzından ve burnundan kan süzülüyormuş.

Leng Zhidui, asker kepini çıkarmış, yolun batısındaki darı tarlalarına doğru eğilip selam vermiş.

"Komutan Yu ve Yu vârisini bırakın!" demiş Leng Zhidui.

Muhafızlar dedemle babamı salmış. O kıçına kurşun yiyen muhafız kıçını ovalarken parmaklarından damla damla kan süzülmüş.

Leng Zhidui muhafızdan silahları alıp dedemle babama geri vermiş.

Leng Zhidui'in birliği birbiri ardına köprüye çıkıp yanan kamyonların ve Japon cesetlerinin yanına varmış.

Makineli tüfeklerle silahları, mermilerle magazinleri, süngülerle kınları, kemerlerle çizmeleri, cüzdanlarla ustura bıçaklarını almışlar. Bazısı nehre atlayıp iskelenin ardına saklanmış bir Japon yakalamış, ölmüş yaşlı Japon'u iskeleye asmışlar.

"Komutan Zhidui, bir general!" demiş manga başı.

Leng Zhidui neşeyle öne çıkıp bakmış, "Üniformasını çıkartın, eşyalarını alın," demiş.

Leng Zhidui, "Komutan Yu, ilerde zamanımız olacak!" demiş.

Leng Zhidui'i saran muhafızlar güneye doğru yürümüş.

Dedem, "Leng, dur!" diye bağırmış.

Leng Zhidui ardına dönüp, "Komutan Yu, benimle mücadele edemeyeceğini anla artık!" demiş.

Dedem, "Seni ne yazık ki şimdi gebertemeyeceğim!" demiş.

Leng Zhidui, "Wang Hu, Komutan Yu'ye bir makineli tüfek bırakmış!" demiş.

Birkaç asker makineli tüfeği dedemin ayaklarının önüne bırakmış.

"Bu kamyonlar ve kamyondaki pirinç, hepsi senin olsun."

Leng Zhidui ve birliği köprüyü geçip kıyıda durmuş, kıyı boyunca doğuya yürümüş.

Güneş batmış. Yanan kamyonlardan geriye sadece kuzguni iskeletleri kalmış, kamyon lastiklerinin yanık kokusu insanı boğuyormuş. O yanmamış iki kamyonun biri önde, biri arkada durarak köprüyü kapatmış. Mo Nehri'nin tüm suyu kana bulanmış, her yerde kan gibi kızıl darılar uzanıyormuş.

Babam yerden henüz dağılmamış bir *qiabing* alıp dedeme uzatmış, "Baba, yesene, bunu anam kendi elleriyle yaptı," demiş.

Dedem, "Sen ye!" demiş.

Babam *qiabing*'i dedemin eline bırakıp, "Ben başka bir tane bulurum," demiş.

Babam başka bir *qiabing* alıp hırsla bir lokma ısırmış.

Darı içkisi

1

Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın kızıl darıları bu hoş kokulu, ağızda bal gibi bir tat bırakan ve sarhoş olduktan sonra baş ağrısı yapmayan darı içkisine nasıl dönüşür? Annem bir keresinde bunu bana anlatmıştı. Bana sürekli şöyle öğütlerdi: Aile sırrının, öyle dışarı sızmaması gerekirmiş, sızarsa aile itibarımız zarar görürmüş; bu bir, ikincisi gelecek kuşaklar bir gün başka bir içki imalathanesi kurmak isterlerse bu özel avantajı kaybedebilirlermiş. Bizim oranın zanaatkârları basit bir kuralla yaşar, ustalık kendi öz kızına değil gelinine öğretilmeli, bu kurala bazı ülkelerdeki kanunlar kadar önem verilirdi.

Annem, bizim içki imalathanesinin daha baba oğul Shanlarca işletildiği zamandan beri aynı ölçekte olduğunu söylerdi. O zamanki darı içkisinin tadı da kötü olmamasına rağmen kesinlikle sonradan ulaştığı o yumuşaklıkta, o ağızda bal gibi bir tat bırakan tatlılıkta değilmiş. Bizim evin darı içkisi gerçekten de eşsiz bir tada sahipmiş, Gaomi'de bulunan onlarca içki imalathanesi arasında lidermişiz, dedem baba oğul Shanları öldürdükten sonra ninem kısa bir süre şaşkınlık ve korkuya kapılmasına rağmen dik bir duruş sergileyip dehasını göstererek işlerin başına geçmiş.

Önemli keşiflerin çoğu tesadüf sonucudur, bizim da-

rı içkisinin o eşsiz tadını dedemin içki fıçısına işemesine borçlu olması gerçekten eşek şakası gibidir. İdrar, sıradan bir darı içkisini nasıl yüksek kaliteli bir darı içkisine dönüştürebilir ki? Cevabı kimya, boş boş konuşacak halim yok, en iyisi bunu kimyagerlerin araştırmalarına bırakmak. Daha sonraları ninemle Luohan Amca bir deney yapmış, deneme ve yanılma sizi sonuca götürür, doğruca fıçıya işemek yerine işeme kabındaki idrarı kullanmak daha basit ve daha doğru bir harmanlama yöntemiymiş. Bu, o zamanlar sadece ninem, dedem ve Luohan Amca'nın bildiği bir sırmış. Harmanlamanın gece yarısı yapıldığı söylenir, ninem sessizce avluya çıkıp adak mumuyla günlük yakarmış, ardından içi ilaç dolu bir sukabağı getirip ilacı fıçıya karıştırırmış. Ninem ailemizin tanrılar ve şeytanlarla iyi geçindiğini göstermek ve gök tanrısının ticaretimize yardım etmesini sağlamak için harmanı karıştırırken kasten gizemli tavırlar takınır, izleyenlerin tüylerini diken diken eden büyücülük numaraları yaparmış. Böylece bizim ailenin darı içkisi diğerlerine baskın çıkarak tüm pazarı tekeline almış.

2

Baba evine dönen ninemin kocasının yanına dönmek istemesi üç günü bulmamış. Üç gün yemeden içmeden kesilmiş, dalgınlaştıkça dalgınlaşmış, büyük ninem güzel yemekler yapmış, tatlı sözler söylemiş, ama ninem bunları cansız bir bez bebek gibi görmezlikten gelmiş. Ninem o üç gün boyunca çok az yemek yemesine rağmen yüzüne renk gelmiş, alnı kar beyazı, yanakları kırmızıymış, kapkara gözbebekleri büyümüş, gözleri

dolunayı andırıyormuş. Büyük ninem sürekli dırdır etmiş: "Canım kızım, yemeden içmeden kesildin, Peri kızı mısın, Buddha mı? Bu gidişle anamı öldürürsün sen!" Büyük ninem Guanyin[1] gibi sessizce oturan nineme bakmış, ninemin gözlerinden iki küçük kar beyazı damla süzülmüş. Ninem anasına şaşkın şaşkın bakmış. Sanki bir bendin tepesinden suya düşen yaşlı ve kara bir balık gibiymiş. Büyük dedem, ninemi eve getirmesinin ikinci günü anca ayılabilmiş, hatırladığı ilk şey Shan Tingxiu' nun ona kara bir katır vereceğiymiş, kulağında eşeğin uçarcasına koştuğu sırada nallarından çıkan ritmik sesler yankılanıyormuş. O katır karaymış, fener gibi iki gözü, kadeh gibi dört tane nalı varmış. Büyük ninem telaşla, "Seni bunak, kızın yemek yemiyor, sen söyle n'apalım?" demiş. Büyük dedem sarhoş gözlerle şaşı şaşı bakmış, "Çok şımarmış, hem de çok şımarmış, kim bilir kendini ne sanıyor?" demiş.

Büyük dedem ninemin önünde dikilip nefes nefese söylenmiş: "Seni sürtük, ne yapmayı düşünüyorsun? Birbirlerinden binlerce kilometre uzakta olsalar da birbirlerine görünmez bir aşk ipiyle bağlıdır gerçek âşıklar. Nezaket olmadan karıkoca olunmaz, düşman olunmadan da karıkoca olunmaz, iyi günde kötü günde. Horoza varırsan horozun, köpeğe varırsan köpeğin peşinden gidersin. Ben, senin baban, önemli biri değilim, sen de ne altın dalı ne de yeşim yaprağısın, böyle zengin birini bulmuşsun, bu hem senin kısmetin, hem de benim, babanın kısmetidir. Kayınbaban ağzını ilk açışında bana kara bir katır hediye etti, görgüye bak... "

Ninem oturmuş, gözlerini kapamış. O ıslak kirpiklerine bir kat bal çekilmiş gibiymiş, her bir teli öylesine dol-

1. Hindistan'daki *bodhisattva* (aydınlanmış varlık) Avalokiteşvara'nın Çince ismidir. Dünyanın seslerini dinleyen anlamına gelir.

gunmuş ki kirpiklerini kırptığında gözkapaklarının arasında sanki bir kırlangıç kuyruğu oynuyormuş. Büyük dedem ninemin kirpiklerine bakmış, sinirlenerek, "Kirpiklerini kırparak bana sağır ve dilsizi oynamana gerek yok, ölsen de, ölsen de yine Shan ailesine karışacaksın, bizim Dai ailesi mezarlığında sana yer yok!" demiş.

Ninem gülmüş.

Büyük dedem nineme bir tokat atmış.

Ninemin yüzündeki kırmızılık çekilmiş, tüm yüzü bembeyaz olmuş. Daha sonra bu beyazlığın ortasında yavaş yavaş bir parlaklık belirmiş, yüzü yeni doğmuş güneş kızıllığına bürünmüş. Ninemin gözleri parlamış, dişleri gıcırdamış, soğuk soğuk gülmüş, büyük dedeme kötü kötü bakıp, "Korkarım... eğer sen... o eşeğin bir tel tüyünü bile göreme emi!" demiş.

Ninem başını eğmiş, eline aldığı yemek çubuklarıyla bulutları süpüren bir rüzgâr gibi hâlâ sıcak olan yemek kâsesine dalmış, yemeğini bitirince kâseyi fırlatmış, porselen kâse havada ışıldayarak dönmüş. Kâse evin kirişine uçmuş, kirişteki iki örümcek ağına çarpıp yavaşça yere düşmüş, yerde bir tur atmış, ardından bir yarım tur daha atıp yere kapaklanmış. Ninem bir kâse daha fırlatmış, bu kâse duvara çarpıp ikiye ayrılmış. Büyük dedem hayretle ağzını açmış, ama uzun süre konuşmamış. Büyük ninem, "Kızım benim, sonunda yemek yedi!" demiş.

Ninem kâseleri fırlattıktan sonra salya sümük ağlamaya başlamış, ağlayan nasıl davranacağını bilir, ninem tokluk hissetmiş, gözyaşı bolmuş, odanın içi yetmemiş, evin dışına taşmış, tarlalara doğru uçarak yaz sonunda döllenmiş darıların armonisine karışmış. Bu uzun ve tiz hıçkırıkların içinde ninem on binlerce şey düşünmüş, tahtırevanla evden ayrılmasıyla başlayıp katır üstünde geri dönmesiyle biten o üç günde olan her şeyi tek tek hatırlamış. Üç gün boyunca gördüğü her şey, duyduğu

her ses, aldığı her tat zihninde tekrar canlanmış... Borazanla *suona*... küçük ezgiler, büyük sesler... didi dada... a ha ha... mali vala... yiyi yaya... cili çuala... Yeşil darılar bu sesler eşliğinde kızarmış, açık ve parlak gökte bir yağmur perdesi asılıymış, bir şimşek ardından iki gök gürlemesi, inceden yağan yağmur ketentohumuna benziyor, ninemin gürültücü kalbini de ketentohumuna dönüştürüyormuş, yağmur damlaları bir yükselip bir alçalıyormuş...

Ninem, o genç adamın Karakurbağası Çukuru'nda yol kesen eşkıyaya karşı aldığı kahramanca tavrı hatırlamış, o taşıyıcıların arasındaki kanal şefiymiş, bir köpek sürüsünün lideriymiş. Daha yirmi dördündeymiş, yüzünde kırışıklıktan eser yokmuş. Ninem o sırada adamın yüzünün kendi yüzüne ne kadar yakınlaştığını düşünmüş, o iki istiridye kabuğunu andıran sert dudak kendi dudaklarına kenetlenmiş. Ninemin damarlarındaki kan akışı birden duruvermiş, sonra su taşkını gibi yeniden akmaya başlayınca tüm damarlarının ürperdiğini hissetmiş. Ayakları kasılmış, karnı durmaksızın inip kalkıyormuş. O sırada bu isyankâr hareketlerinin tek destekçisi yaşam dolu darılarmış, darılar neredeyse görülemeyecek incelikte tozlarını ninemle adamın üzerine bırakıvermiş...

Ninem bu gençlik ve yaşam dolu ânı uzatmayı ne kadar çok istese de bir türlü başaramamış, göz açıp kapayıncaya kayboluveriyor, yerini o adamın çürük bir turpu andıran çukurlu yüzüne bırakıyormuş. Adamın parmakları kuş pençesi gibi kanca kancaymış. Bir de o sıska kuyruğunu tarayan morukla kemerinde sarı sarı parlayan pirinç anahtarlar varmış. Ninem sessizce oturmuş, oradan onlarca kilometre uzakta olsa da darı içkisinin o güçlü tadıyla içkiyi damıtırken ortaya çıkan o ekşi tat hâlâ damağındaymış. O kadını andıran iki adamın sarhoş tavuklar gibi tüm gözeneklerinden içki süzülerek içki fıçısın-

dan çıkarıldığını düşünmüş... O küçük yuvarlak kılıcıyla ne kadar çok darı kesmiş, dikey darı saplarının at nalını andıran kesilmiş ağızlarından sanki darı kanıymış gibi koyu yeşil sıvılar sızıyormuş. Ninem onun şöyle dediğini hatırlamış: Üç gün sonra ne olursa olsun buraya gel! Ninem onun bu cümleyi söylerken koyu, ince ve çekik gözlerinin kılıç gibi parladığını görmüş.

Ninemin içine doğmuş, onu bekliyormuş, o hep aradığı, eşi benzeri olmayan büyük değişim yakında gerçekleşecekmiş.

Hep söylenegelmiştir, kahraman olunmaz, kahraman doğulur diye, kahramanlık insanın damarlarında dolaşan bir akıntıdır, dış dünyanın etkisiyle ortaya çıkar. Ninem o zamanlar daha on altı yaşındaymış, küçüklükten beri dövme yapar, nakış işler, iğne oyası yapar, elişi kâğıdından çiçekler keser, ayak bağı diker, saçını Osmanthus yağıyla tarar ve bunun gibi kız çocuğu eğlenceleriyle vakit geçirirmiş. Görüştüğü kişilerse komşu kızlarını geçmezmiş, peki öyleyse ileride karşılaşacağı büyük olaylarla mücadele etme yeteneğini ve cesaretini nasıl kazandı? Peki ölüm provasında korkmasına rağmen dişini sıkıp sonuna kadar dayanan kahraman karakterine ne demeli? Bunlar açıklaması zor şeyler.

Bu uzun ve acı haykırışlar içinde ninem pek de üzülmemiş, aksine içini melankolik bir mutluluk sarmış. Bir yandan ağlıyormuş, bir yandan da mutluluk ve neşe içindeymiş, bu ağlama sesi sanki ninemin ağzından çıkmıyormuş da çok uzak bir diyardan gelip ninemin zihnindeki o güzel ve korkunç resimlere eşlik eden bir müzik gibiymiş. Ninem insan yaşamının kendini sonbahara kurban eden bir ota benzediğini düşünmüş, daha neden korkacakmış?

"Gitmen gerek, Dokuz Numara." Büyük dedem nineme bebekken koyduğu isimle seslenmiş.

Git git git!

Ninem bir kap su alıp yüzünü yıkamış, pudra ve ruj sürmüş. Aynanın karşısına geçip saçındaki fileyi açmış, ağırlaşan saçları sırtına dökülmüş. Ninem *kang*'ının üzerine çıkmış, o ipeksi saçları bacağının kıvrımına değmiş. Sağ elinde armut ağacından bir tarak varmış, sol eliyle saçını omuzlarından kurtarmış, göğsünde toplayıp taramaya başlamış. Ninemin tepesinde biraz sararmaya başlayan, parlak siyah ve çok gür saçları varmış. Ninem saçlarını sıkıca toplayıp büyük çiçekler gibi kıvırmış, siyah ipekten sık örgülü bir saç filesinin içine koyup dört gümüş tokayla tutturmuş. Alnındaki kâkülleri kaşı hizasında makasla düzeltmiş. Ninem ayak bağını değiştirmiş, beyaz pamuklu çoraplarını, pantolonunu ve küçük ayaklarını özellikle öne çıkaran işlemeli ayakkabıları giymiş.

Ninem, Shan Tingxiu'nun dikkatini küçük ayaklarıyla üzerine çekmiş, tahtırevan taşıyısı Yu Zhan'ao'ın kalbini çalan da bu küçük ayaklarmış. Ninem ayaklarıyla gurur duyuyormuş. Bir çift küçük ayağınız varsa, tüm yüzünüz çiçekbozuğu olsa da evlenebilirmişsiniz; ayaklarınız büyükse melek yüzlü olsanız da kimse sizi istemezmiş. Ninem küçük ayakları ve güzel yüzüyle zamanının güzellik timsaliymiş... Kadın ayağının, tarihimizde uzun bir dönem, yabancılaştırılmış, yarım bir cinsel organ olarak algılandığını düşünürüm, ufak tefek ve zarif ayaklar o zamanın erkeklerine estetik bir zevk veriyor, onlarda şehvet uyandırıyormuş... Ninem hazırlanmış, ayaklarını tıkırdatarak evden çıkmış. Büyük dedem katırı alıp katırın üzerine bir yorgan koymuş. Küçük katırın su gibi ışıldayan gözlerinde ninemin yansıması varmış. Ninem katırın kendine baktığını görmüş, katırın berrak gözlerinde ninemi anladığını belirten insani bir parıltı varmış. Ninem katıra binmiş. Kadınların binek hayvanlarına yan oturur pozisyonda bindiği gibi binmemiş katıra,

katırın sırtını bacakları arasına sıkıştırarak oturmuş. Büyük ninem ninemden katıra yan oturur pozisyonda binmesini isteyince ninem topuklarıyla katırın karnına vurmuş, katır toynaklarını kaldırıp yürümeye başlamış. Ninem gururla göğsünü kabartmış, başı dik bir şekilde gözlerini ileriye dikmiş.

Ninem yol boyunca ardına bakmamış, başlarda katırın dizginlerini büyük dedem tutuyormuş. Köyden çıkınca ninem dizginleri eline almış. Büyük dedem katırın arkasından tıpış tıpış yürümüş.

Üç gündür yine sağanak yağmur yağıyormuş, ninem yolun sağındaki o koyu yeşillikte, göz alıcı bir beyazlığı olan, yaprakları solmuş, değirmentaşı büyüklüğünde bir darı görmüş. Ninem bunu yıldırım çarpmasına yormuş, geçen sene ninemin arkadaşlarından Qianer yıldırım çarpması sonucu ölmüş, on yedi yaşında bir kızcağızmış, saçları yanmış, elbisesi lime lime olmuş, sırtında bazı desenler varmış, biri bunların cennetten gelen iribaş yazıtları[1] olduğunu söylemiş. Qianer'ın terk edilmiş bir bebeği öldürdüğü söyleniyormuş. Bu söylenti tüm ayrıntılarıyla anlatılıyormuş. Qianer pazara giderken yolun ağzında, kundaktaki bir bebeğin ağladığını duymuş. Gidip bakmış, kundakta kıpkırmızı bir erkek çocuğu ve bir de not varmış, notun üzerinde şöyle yazıyormuş: Babası on sekiz, anası on yedi yaşında, ayın ardından Orion parlamaya başladığı zaman Luxi adında bir çocuk doğurdum. Babası Batı köyünden koca ayaklı 2. Zhang'la evlendi, anası Doğu köyündeki Yaralı Göz'e varacak, kendi etimiz kendi canımızdan olan bu oğlu gönülsüzce bırakıyoruz, babası burnunu çekiyor, anası gözyaşlarını siliyor, ağızlarımızı mühürledik, ağlamaya cesaretimiz

1. Zhejiang'ın Xi'an ilçesinde bulunan, şekilleri başı kalın, kuyruğu ince kurbağa yavrularını andırdığı için "iribaş yazıtları" denilen antik bir yazı stili.

yok, yolda biri görecek diye korkuyoruz. Luxi, Luxi, yoldaki neşe,[1] kim bulursa seni anan baban onlar olacak, on metre ipeğe sardık seni, yirmi gümüş para bıraktık yanına, yoldan geçen iyi kalpliye sesleniyoruz, bu yaşamı kurtarın, bu iyilik sırrınız olsun. İnsanlar Qianer'ın ipek ve parayı alarak çocuğu darı tarlalarına bıraktığını, bu yüzden de şimşek çarpması sonucu öldüğünü söylüyormuş. Ninem ile Qianer yakın arkadaşmışlar, ninem elbette bu söylentiye inanmamış ama insan yaşamını, bu gizemli trajediyi düşününce kendini melankoli ve hüzne kaptırmış.

Sağanak yağmurun ardından yol kenarları hâlâ ıslakmış, yağmur yolu biraz da olsa temizlemiş, yoldaki çukurları yumuşak bir çamur tabakası kaplamış. Küçük katır yolda yine nal izleri bırakıyormuş, o küçük ve pırıl pırıl peygamberçiçekleri biraz daha büyümüşler, yaprakları yağmurun sıçrattığı çamura bulanmış. Otların ve darı yapraklarının üzerinde uzun sakallarını titretip şeffaf kanatlarını ayaklarına sürterek hüzünlü sesler çıkaran çekirgeler varmış. Uzun yazın ardından gelen kış, sonbahara özgü o ciddi tadı ortaya sermiş, sonbahar havasını hisseden çekirgeler sürü halinde darı tarlalarına toplanıp darıya doymuş karınlarını sürükleyerek yumurtalarını yola bırakmaya başlamış.

Büyük dedem bir darı sapı koparıp ağır ağır ilerleyen katırın kıçına vurunca katır kuyruğunu kıstırıp adımlarını hızlandırmış, ardından ne hızlı ne de yavaş bir tempoda ilerlemeye devam etmiş. Büyük dedem gurur duyuyormuş, katırın ardından Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda meşhur olan bir şarkıyı mırıldanmaya başlamış. Uydurarak şakıyormuş: Wu Dalang kötü oldu zehri için-

1. Çincede *Lu* yol, *xi* neşe anlamına gelir.

ce... bağırsaklarıyla akciğeri bir aşağı bir yukarı salındı... çirkin adamın güzel kız alması alamettir kötüye... a... ya... ya... benim Dalang'ım ölecek karın ağrısından... ikinci kardeşinin işlerinin bozulmasını bekliyor dört gözle... intikamını alacak o şaşıdan dönünce eve...

Büyük dedemin şarkısını dinleyen ninemin içi bir şeyler yapma heyecanıyla dolmuş, kalbi birden hızla atmaya başlamış. Gözlerinin önünde üç gün önce karşılaştığı o delikanlının elindeki kılıç belirmiş. Kimmiş o? Ne yapmak istiyormuş? Ninem o güçlü adamı hiç tanımadığını, ama balık ve su kadar yakınlaştıklarını, bu karşılaşmanın bir anda olduğunu ve yine bir anda bitiverdiğini, rüya dese rüya olmadığını, uyandım dese uyanamadığını, aklının ruhlar tarafından karıştırıldığını düşünmüş. Kader deyip uzun uzun iç çekmiş ninem.

Ninem kendini eşeğin gidişine bırakmış, kulaklarında büyük dedemin söylediği Wu Dalang'ın ezgisi, bir rüzgâr esişi, bir kibrit çakımı derken fark etmeden Karakurbağası Çukuru'na varmışlar. Eşek başını bir kaldırıp bir indirmiş, burun deliklerini kısmış, ilerlemek istemiyormuş. Büyük dedem darı sapıyla eşeğin kıçına vurmuş, arka bacaklarına vurarak, "Yürü be, piç! Yürü, seni piç eşek!" demiş. Darı sapı eşeğin kıçında çınlamış, eşek yine de ilerlememiş, aksine geri geri gitmeye başlamış.

Bu sırada ninem pis bir koku almış. Eşekten inip burnunu yeniyle kapatmış, eşeği yularından çekerek ilerlemiş. Eşek başını kaldırıp ağzını açmış, gözleri dolmuş. Ninem, "Eşekçik, sık dişini, yürü be, çıkılamayacak dağ, geçilemeyecek nehir yoktur," demiş. Eşek ninemin konuşmasından etkilenmiş olacak ai ai diye bağırıp başını kaldırmış, uçarcasına ilerlemiş, ninemin ayağı neredeyse yere değmiyormuş, elbisesi havada kırmızı bulutlar gibi süzülmüş. Eşkıyanın cesedinin yanından geçerken ni-

nem göz ucuyla bakmış, milyonlarca şişman kurtçuğun yediği cesetten kalan birkaç parçayı görünce şaşırmış.

Ninem eşeği yularından çekerek Karakurbağası Çukuru'ndan çıktıktan sonra yeniden eşeğe binmiş, kuzeydoğudan esen rüzgârın getirdiği darı içkisi kokusunu almış. Cesaretini toplayan ninem yine çok korkmaya başlamış. Güneş iyice yükselmiş, ortalığı kavurmuş, yerden kıvrılarak beyaz dumanlar çıkıyormuş, ninem sırtında bir soğukluk hissetmiş. Uzaktan Shanların oturduğu köy görünmüş, ninem gittikçe artan darı içkisi kokusu içinde iliklerine kadar üşümüş. Yolun batısındaki darı tarlalarında bir adam inişli çıkışlı sesiyle şarkı söylüyormuş:

Kız kardeş, cesaretle yürüyorsun
Çenelerin dövülmüş demir
Kemiklerin dökme tunç
Göğe giden yol dokuz bin dokuz yüz doksan
dokuz basamak

Kız kardeş, cesaretle yürüyorsun
Bunun ardında kırmızı nakış kulesi[1] yükseliyor
Kırmızı ipek yumağın
Vurdu beni başımdan
Seninle bir kadeh kızıl darı içsek ya

"Ey sen, şarkı söyleyen, çık ortaya, ne biçim şarkı söylemek bu, ayarı bozuk!" diye darı tarlalarına doğru bağırmış büyük dedem.

1. Eski Çin'de sadece kadınların gittiği, dikiş, nakış ve çeşitli el sanatlarının öğretildiği yaygın eğitim kurumu.

3

Babam *qiabing*'i bitirmiş, batan güneşin kan kırmızısına çevirdiği otlara basarak bentten aşağı inmiş, kıyıdaki hayat dolu sazlıkları ezmemeye çalışarak nehrin kenarına gidip orada dikilmiş. Mo Nehri'nin üstündeki büyük taş köprüde lastikleri tırmıkla patlatılmış, ön kaput ve tamponları parlak mavi kan ve soluk yeşil beyin sıvılarına boyanmış öncü kamyon, diğer üç kamyonun önünde duruyormuş. Bir Japon askerinin belden yukarısı arabanın ön tamponuna yaslanmış, başındaki miğfer düşüp boynunda asılı kalmış. Burnundan damlayan kara kan miğferin içine düşüyormuş. Nehrin suları ağlarcasına akıyormuş. Darılar tıslayarak büyüyormuş. Ağır ve durgun güneş ışınları nehrin üzerindeki dalgalanmayla kırılıyormuş. Sonbahar böcekleri sazlıkların altındaki çamurda inliyormuş. Üçüncü ve dördüncü arabadan geriye kalan kara iskeletler ağlayarak çatırdıyormuş.

Babam bu ses ve renk karmaşasına dikkat kesilince Japon askerin burnundan miğfere damlayan kan damlalarının dalga dalga kabardığını görmüş, damlaların düşerken taş bir tokmak gibi keskin sesler çıkardığını duymuş. Babam on beşinden gün almış. 21 Eylül 1939'un güneşi çekildi çekilecekmiş, bu solgun kırmızılık yeryüzündeki bütün canlıları içine almış, babamın o küçük yüzü gün içinde verdiği mücadeleyle daha da sıskalaşmış, yüzünü kırmızı mor bir çamur tabakası kaplamış. Babam Wang Wenyi'nin karısının cesedi yanında nehre eğilip içmek için iki avuç su almış, yapışkan su damlaları parmak uçlarından sessizce aşağı süzülmüş. Yarık dudakları suya değince iğne batmış gibi acımış, o iç bayıltan kan tadını almış, boğazı kasılmış, birkaç kez üst üste hıçkırınca tekrar normale dönmüş. Mo Nehri'nin ılık suyu

babamın boğazındaki kuruluğu alıp acı bir zevk vermiş, kan tadı midesini kaldırmasına rağmen su içmeye devam etmiş, midesindeki o kuru *qiabing* ıslanana kadar belini doğrultup rahat bir nefes almamış. Sonunda gün kararmış, batan güneş göğün kenarında genişleyen gök kubbeyi kırmızıya boyamış, büyük taş köprüdeki üçüncü ve dördüncü arabadan gelen yanık kokusu da biraz azalmış. Büyük bir patlama sesi babamı korkutmuş, başını kaldırınca parçalanmış tekerleklerin nehirde siyah kelebekler gibi süzüldüğünü görmüş, patlamanın etkisiyle uçuşan siyah ve beyaz Japon pirinçleri patır patır nehrin durgun yüzeyine yayılmış. Babam ardına dönünce Wang Wenyi'nin nehir kenarında uzanan küçük karısını görmüş, kadının kanı nehre karışıyormuş. Babam kıyıya çıkıp bağırmış: "Baba!"

Dedem bendin üstünde duruyormuş, yüzü bir günde çekilmiş gibiymiş, yıpranmış kara derisinin altından kemikleri belli oluyormuş. Babam, dedemin kısa kesilmiş saçlarının solgun gün ışığında beyazlaştığını fark etmiş, acı ve korku içersinde dedemi hafifçe dürterek, şöyle demiş:

"Baba! Baba! Neyin var?"

Dedemin yüzünden gözyaşları süzülmüş, hıçkıra hıçkıra ağlamış. Leng Zhidui'in bıraktığı Japon makinelisi yaşlı bir kurt gibi dedemin ayak ucunda duruyor, silahın namlusu borazanı andırıyormuş, köpek gibi kocaman açılmış gözleri varmış.

"Baba, bir şey söylesene, şu *qiabing*'i ye, biraz su iç üstüne, yemez içmezsen ölürsün."

Dedemin başı göğsüne düşmüş. Sanki başının ağırlığını taşıyacak gücü kalmamış, yavaşça küçülmüş. Dedem suya eğilmiş, başını iki avucunun arasına alıp bir an içini çekmiş, ardından başını kaldırıp bağırmış: "Douguan! Oğlum, demek buraya kadarmış?"

Babam korkuyla dedeme bakmış. Babamın gözleri büyümüş, elmas gibi gözbebeklerinde ninemin kahraman ve zaptedilemez ruhuna sahip, karanlıklar krallığındaki umut ışığını andıran bir pırıltı parlayıp dedemin içini ışıtmış.

"Baba," demiş babam, "merak etme, silah kullanmayı öğreneceğim, tıpkı senin nehir kenarında balıklara ateş ederek yedi erik çiçeği tekniğini çalışman gibi sıkı çalışırım, sonra da gidip orospu çocuğu Çopur Leng'la hesaplaşırım!"

Dedem ayağa fırlayıp yarı ağlar yarı güler bir halde üç kere kükremiş. Ağzının kenarından koyu mor bir kan damlası süzülmüş.

"İşte bu evlat, iyi dedin!"

Dedem kara topraktan ninemin kendi elleriyle yaptığı *qiabing*'i alıp yutuvermiş, sarı dişlerinde kırıntı ve kan baloncukları belirmiş. Babam dedemin kuru *qiabing*'i yerken çıkardığı acı sesleri duymuş, *qiabing*'in sert köşelerinin dedemin boğazından geçmesini izlemiş.

Babam demiş ki: "Baba, nehre inip biraz su iç de kuru kuru yeme."

Dedem sendeleyerek nehre varmış, sazlıkların arasında eğilip uzun boynuyla hayvanlar gibi su içmiş. Babam dedemin suyu içtikten sonra iki eliyle başını suya soktuğunu görmüş, su dalgalanmış. Dedem başını bir sigara içimi suyun içinde tutmuş, babam tunçtan bir kurbağayı andıran babasını izlemiş, çok heyecanlanmış, dedem üzerinden sular damlayan başını çıkarıp nefes almış, ayağa kalkmış, kıyıya çıkıp babamın yanına gelmiş. Babam dedemin başından süzülen su damlalarına bakmış. Dedem başını sallayınca irili ufaklı bir sürü su damlası inci gibi etrafa saçılmış.

"Douguan," demiş dedem, "babanla birlikte gel de gidip kardeşlerimize bakalım!"

Dedem yolun batısındaki darı tarlalarından sendeleyerek geçerken babam da onu takip etmiş. Ezilmiş darılarla zayıf sarı bir ışık yayan mermi kovanlarına basarak yürümüş, sık sık durup yerde uzanan yüzleri acıyla buruşmuş birlik üyelerine bakmışlar. Hepsi ölmüş, dedemle babam arada yaşıyor olabilecekleri umuduyla birilerini dürtmüş, ama hepsi ölmüş. Babamla dedemin elleri kana bulanmış. Babam yolun en batısındaki iki adama bakmış, birinin ağzında silahının namlusu varmış, dağılmış ensesi çürümüş bir arı kovanına benziyormuş; diğeriyse göğsüne saplı bir süngüyle yerde uzanıyormuş. Dedem adamları ters çevirince babam ikisinin de bacaklarının kırıldığını ve karınlarının deşilmiş olduğunu görmüş. Dedem içini çekerek namluyu adamın ağzından çıkarmış, diğer adamın göğsünden de süngüyü çekmiş.

Babam dedemin peşinden havanın etkisiyle gri gri parlayan yola çıkmış, yolun doğusundaki darmadağın olmuş darı tarlalarında oraya buraya dağılmış pek çok birlik üyesini yaşıyor mu diye ters çevirip bakmışlar. Borazancı Liu elinde borazanıyla diz çökmüş, hâlâ borazanını çalmaya çalışıyor gibiymiş. Dedem sevinçle ona doğru bağırmış: "Borazancı Liu!" Borazancı Liu tek kelime etmemiş. Babam onu dürterek bağırmış, "Amca!" diye. Borazan yere düşmüş, babam eğilip bakınca borazancının yüzünün taş gibi katılaşmış olduğunu görmüş.

Dedemle babam kıyıdan onlarca adım uzaklıktaki ciddi hasar görmemiş darı tarlalarında bağırsakları dışarı fırlamış 7. Fang ve "Veremli Dört Numara" (Laolaosi, kardeşlerinin içinde dördüncüymüş, küçükken vereme yakalanmış) adında birine rastlamışlar, "Laolaosi" bacağından vurulmuş, çok kan kaybettiğinden dolayı baygınmış. Dedem kana bulanmış elini adamın ağzına götürünce burnundan gelen hafif ve kuru bir soluk hissetmiş. 7. Fang bağırsaklarını kendi elleriyle karnına yerleştirip

üzerini darı yapraklarıyla kapatmış. Bilinci hâlâ yerindeymiş, dedemle babamı görünce şöyle mırıldanmış: "Komutanım... bittim ben... karımı görünce... ona biraz para verin... tekrar evlenmesine izin vermeyin... ağabeyimin çocuğu yok... eğer giderse... Fang ailesinin soyu kurur..." Babam 7. Fang'ın bir yaşında bir oğlu olduğunu biliyormuş, karısının sukabağı büyüklüğündeki göğüsleri süt doluymuş, çocuk tosuncuk gibiymiş.

Dedem, "Kardeşim, ben seni eve taşırım," demiş.

Dedem eğilip 7. Fang'ın kolunu sırtına atınca 7. Fang acıyla bağırmış, babam onun yarasını kaplayan darı yapraklarının düştüğünü görmüş, beyaz benekli bağırsakları karnından dışarı fırlayıp sıcak ve iç bayıltan bir koku yaymış. Dedem 7. Fang'ı yere yatırmış, 7. Fang yalvararak, "Ağabey... bana bir iyilik yap... bana işkence etme... vur beni be..." demiş.

Dedem diz çökmüş, 7. Fang'ın elini tutup, "Kardeşim, seni Zhang Xinyi'ye, Doktor Zhang'a götüreceğim, O seni iyileştirir," demiş.

"Ağabey... çabuk... bana acı çektirme... benden hayır gelmez..."

Dedem gözlerini kısmış, o eylül akşamı gökte parıldayan düzinelerce yıldıza bakıp ulumuş, ardından babama, "Douguan, silahında hâlâ mermi var mı?" diye sormuş.

Babam, "Var," demiş.

Dedem, Browning'i babamdan alıp emniyetini açmış, kararan göğe tekrar bakmış, silahın silindiri çevirmiş. Dedem, "7. Fang, merak etme, Yu Zhan'ao'ın aşı olduğu sürece, karın ve oğlun asla açlık çekmeyecek," demiş.

7. Fang başını sallayıp gözlerini kapamış.

Dedem çok ağır bir taşı kaldırır gibi Browning'i kaldırmış, koca adam o anın baskısıyla titremiş.

7. Fang gözlerini açıp, "Ağabey..." demiş.

Dedem hışımla yüzünü çevirmiş, namludan çıkan ateş 7. Fang'ın yeşil kafa derisini aydınlatmış. Yarı eğilmiş olan 7. Fang bağırsaklarının üzerine düşmüş. Babam bir insanın karnında bu kadar çok bağırsak olduğuna inanamamış.

"Laolaosi, sen de yola çıksan iyi olur, ne kadar erken ölürsen o kadar çabuk geri dönersin hayata, döndükten sonra şu Japon piçlerinden intikam alırız!" Dedem Browning'deki son mermiyi hayatı bir ipin ucunda asılı olan "Laolaosi"ya sıkmış.

Sinek gibi adam öldüren dedem, "Laolaosi"yı öldürdükten sonra elindeki Browning'i yere atmış, kolu ölü bir yılan gibi kıpırtısız kalmış, kolunu kaldıracak mecali kalmamış.

Babam silahı yerden alıp beline sokmuş, bir sarhoşu ya da felçliyi andıran dedeme, "Baba, eve dönelim. Baba, eve dönelim," demiş.

"Eve mi, eve mi dönelim? Eve dönelim! Evet, eve dönelim..." demiş dedem.

Babam dedemi tutup kıyıya çıkarmış, beceriksizce batıya doğru yürümüş.

21 Eylül'ün yeniayı gökte parlamaya başlamış, soğuk ışınları dedemle babamın sırtına vuruyor, bir Çinli gibi görkemli ama hantal olan Mo Nehri'nde ışıldıyormuş. Kana bulanmış suyun içindeki beyaz yılanbalıkları çıldırmış gibi döneniyor, nehrin içinde gümüşsü yaylar gibi sıçrıyorlarmış. Nehirden gelen mavi soğuklukla darı tarlalarından yükselen kırmızı sıcaklık kıyıda karşılaşıp ince bir sis tabakası oluşturmuş. Babam sabah yola çıktıkları zaman etraflarını saran o elastik sisi hatırlamış, o gün on yıl kadar uzun, göz açıp kapayıncaya kadar da kısa sürmüş gibi gelmiş babama. Babam o yoğun sis içinde anasının onu köyün başına kadar uğurladığını hatırlamış, bu sahne o kadar uzak gelmiş, ama bir o kadar da

şimdiymiş, gözünün önündeymişçesine yakınmış da. Darı tarlalarında yürümenin ne kadar zor olduğunu hatırlamış, Wang Wenyi'nin kaza kurşunuyla kulağından vurulduğunu hatırlamış, kırktan biraz fazla birlik üyesinin keçi boku gibi dizi dizi büyük köprüye çıkmalarını hatırlamış, sonra Dilsiz'in keskin kılıcı, tekinsiz gözleri, Japon şeytanının havada uçan kellesi, yaşlı şeytanın o kuru kıçı... Anasının zümrüdüanka kanatlarıyla kıyıdan aşağı süzülmesi... *qiabing*... yerde yuvarlanan *qiabing*'ler... yavaş yavaş dökülen kızıl darılar... bir kahraman gibi yavaşça dökülen kızıl darılar...

Dedem ayakta uyuyan babamı sırtlayıp biri yaralı diğeri sağlam iki koluyla bacaklarından kavramış. Babamın belindeki Browning dedemin sırtına batıyormuş, dedemin kalbi acımış. Bu, esmer, zayıf, yakışıklı ve iyi eğitimli Yaver Ren'ın Browning'iymiş. Dedem bu silahın Yaver Ren, 7. Fang ve "Laolaosi"nın hayatlarına son verdiğini hatırlamış, silahı, bu uğursuz aleti Mo Nehri'ne fırlatıp atmaktan başka bir şey istememiş. Ama bu sadece bir düşünceymiş, eğilip sırtında uyumakta olan oğlunu omuzlarına alınca kalbindeki acı biraz da olsa hafiflemiş.

Dedem yürürken artık ayağını nereye koyduğunu bilmez olmuş, onun yürümesini sağlayan tek şey o sert hava koşullarına karşı verdiği zorlu mücadeleymiş. Dedem sersemlemiş bir haldeymiş, birden ileriden dalga gibi yayılan bir yaygara duymuş. Başını kaldırınca kıyının tepesinde ateşten zikzaklar çizerek uçan, uzun bir ejderha görmüş.

Dedem bir an bakakalmış, gözlerinin önü bir puslu, bir açıkmış, pusun içinde o uzun ejderhanın bulutları dağıtıp sisler içinde gezinen dişleri ve pençelerini görmüş, güçlü bedenindeki altın pullar ışıldıyormuş, rüzgâr kükremiş, bulutlar tıslamış, şimşek çakmış, gök gürlemiş, bütün bu sesler toplanıp kadını dünyayı kasıp kavuran er-

keksi bir rüzgâra dönüşmüş sanki; açıklıktaysa ellerindeki doksan dokuz meşaleyle kendine doğru koşan bir insan sürüsü görmüş. Öndeki meşaleler arkadakileri, arkadaki meşalelerse öndekileri aydınlatıyormuş. Dedem babamı sırtından indirip sertçe sarsmış, bağırarak, "Douguan! Douguan! Uyan! Uyan! Köylüler bizi karşılamaya gelmiş, köylüler gelmiş..." demiş.

Babam dedemin sesinin boğuklaştığını fark etmiş. Dedemin gözlerinden iki damla gözyaşının süzüldüğünü açıkça görmüş.

4

Dedem Shan Tingxiu ve oğlunu öldürdüğünde yirmi dört yaşındaymış. Ninem ve dedem darı tarlalarında zümrüdüanka dansını çoktan yapmış olmalarına ve bu yarı acı yarı mutlu zamanda, ninemin benim şu tüm hayatı başarı ve günahlardan oluşan, ama kendi kuşağı içinde Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda açık farkla haklı bir üne sahip olan babama hamile kalmış olmasına rağmen, ninem hâlâ Shan ailesinin resmî geliniymiş, dedemle ninem zina yapmışlar, ilişkileri kendiliğindenlik, şans ve istikrarsızlık taşıyormuş, babam daha doğmadığından bu zamana dair yazdığım olayların hepsinde dedemden Yu Zhan'ao diye bahsetmek daha doğru olacak.

Ninem ıstırap içinde Yu Zhan'ao'a kocası Shan Bianlang'ın bir cüzamlı olduğunu söylediği zaman, Yu Zhan'ao küçük kılıcıyla iki darı sapını kesmiş, ninemden üç gün sonra ne olursa olsun geri gelmesini istemiş, ninem onun bu sözünün altında yatanı hiç düşünmemiş, romantizm çoktan aklını başından almış gitmiş. İşte, adam öldürmek

Yu Zhan'ao'ın aklına ilk o zaman düşmüş. Ninemin darı tarlalarından çıkışını izlerken darı sapları arasından ninemin küçük zeki katırına seslenişini ve çamura batmış sarhoş büyük dedemi ayağıyla dürterek uyandırmasını izlemiş. Büyük dedemin peltekçe şöyle dediğini duymuş: "Kızım... sen... işemeye gideli bir gün oldu... kayınbaban... bize büyük kara bir katır verecek..."

Ninem babasının saçmalamasına aldırış etmemiş, eşeğe binip bahar rüzgârıyla pudralanmış yüzünü yolun güneyindeki darı tarlalarına çevirmiş. O genç taşıyıcının şu an kendini izlediğini biliyormuş. Ninem bu belirsiz arzuyla önünde uzanan elmas gibi kızıl darı başaklarıyla çevrili yeni ve tanımadık yola bakınmış, yolun iki tarafında berrak darı içkisi dolu hendekler varmış. Yolun iki tarafında uzanan gerçek kızıl darılarla ninemin zihninde beliren kızıl darıların yanılsaması bir olmuş, ninem artık neyin gerçek neyin yanılsama olduğunu bilememiş. Ninem bu belirsiz ve bulanık hissiyatla yola devam etmiş.

Yu Zhan'ao darıların arasından ninemin dönemeci geçişini izlemiş. Birden bitkinlik hissederek darıları yarıp kutsal sunağa dönmüş, bir duvar gibi yere yıkılıp homurtulu bir uykuya dalmış. Kırmızı güneş batıda kaybolana dek uyumuş, uyandığında ilk gördüğü şey darı sapları, yaprakları ve başaklarının büründüğü kırmızı morlukmuş. Sazdan yağmurluğunu giymiş, darı tarlalarına doğru yürümüş, yolda sert bir esinti varmış, darılar hışırdıyormuş. Biraz üşüyünce yağmurluğuna sıkıca sarılmış. Eli karnına değince acıktığını hissetmiş. Üç gün önce o kızı taşırken köye girdikleri zaman köyün girişinde üç odalı bir meyhanenin saçakları altında sağanak yağmurda salınan eski püskü bir bayrak gördüğünü hatırlamış. Açlık ve susuzluktan yerinde duramıyormuş, cesaretini toplayıp darı tarlasından çıkmış, büyük adımlarla meyhaneye doğru ilerlemiş. Gaomi Kuzeybatı Bu-

cağı'na gelip "düğün ve cenaze hizmeti şirketi"nde çalışmaya başlayalı daha iki sene olmadığından çevredeki insanların onu tanımayacağını düşünmüş. Meyhaneye gidip karnını doyuracak, fırsattan yararlanıp o işi halledecek, sonra darı tarlasına dönüp denizdeki balıklar gibi yüzerek uzaklaşacakmış. Bunları düşünürken gün ışığına doğru ilerlemiş, batıya gitmiş, güneşin bulutlar arasından açan bir şakayık gibi çekildiğini görmüş, bulutlar ürkütücü parlaklıkta altın bir sınır gibi uzanıyormuş. Biraz batıya doğru ilerlemiş, sonra kuzeye dönmüş, doğruca ninemin o göstermelik kocası Shan Bianlang'ın köyünün yolunu tutmuş. Darı tarlalarında in cin top oynuyormuş, o yıllarda evinde yiyeceği olan köylülerin hepsi akşama kalmadan erkenden evlerine dönermiş, gece inince darı tarlaları haydutlar diyarına dönermiş. Yu Zhan'ao'ın şansı yaver gitmiş, hiçbir hayduda rastlamamış. Köyün bacaları tütüyormuş, yakışıklı bir genç kuyudan çektiği iki kova suyu taşıyormuş, su kovalardan damla damla taşıyormuş. Yu Zhan'ao meyhane bayrağının salındığı sazdan kulübeye girmiş, kulübenin içinde odaları birbirinden ayıran duvarlar yokmuş, kerpiç bir tezgâh odayı ikiye ayırıyormuş, odanın içinde büyükçe bir *kang*, bir ocak ve büyük bir fıçı varmış. Dışarıda iki tane köhne masa, masaların yanında sağa sola dağılmış birkaç dar tabure varmış. Tezgâhın üzerinde yeşil sırlı bir içki çömleğiyle çömleğe asılı bir kepçe varmış. *Kang*'ın üzerine kıvrılmış, şişmanca, yaşlı bir adam varmış içeride. Yu Zhan'ao onu görür görmez tanımış, bu yaşlı adam "Koreli" diye anılan bir köpek kasabıymış. Yu Zhan'ao onun bir keresinde Ma Köyü'ndeki pazarda bir köpeği yarım dakikada öldürdüğünü görmüş, Ma köyündeki yüzlerce köpek onu görünce korkuyla tüylerini kabartır, durmadan ulur, adamın yanına yaklaşmaya cesaret edemezlermiş.

"Meyhaneci, bir kâse içki!" demiş Yu Zhan'ao bir tabureye otururken.

Yaşlı adam hiç hareket etmemiş, sadece gri gözlerini yuvalarında döndürmüş.

"Meyhaneci!" diye bağırmış Yu Zhan'ao.

Yaşlı adam üzerindeki köpek postunu çıkarıp *kang*'dan aşağı inmiş. Adamın üzerinde siyah ve beyaz köpek postları varmış. Yu Zhan'ao duvara asılı yeşil, mavi ve benekli postlar olduğunu da görmüş.

Yaşlı adam tezgâhın üzerindeki bir çukurdan koyu kırmızı bir kâse çıkarıp kepçeyle içki doldurmuş.

"İçkinin yanında yiyecek neyin var?" diye sormuş Yu Zhan'ao.

"Köpek kafası!" diye hırlamış yaşlı adam.

"Köpek eti yemek istiyorum!" demiş Yu Zhan'ao.

"Sadece köpek kafası var!" demiş yaşlı adam.

"Sadece köpek kafası varsa köpek kafası olsun o zaman!" demiş Yu Zhan'ao.

Yaşlı adam toprak bir kabın kapağını kaldırmış, kabın içinde bütün bir köpek pişiyormuş.

Yaşlı adam onu umursamadan bir satır alıp köpeğin kafasını kesmiş ve kalan parçaları haşlamanın içine doğramış. Köpeğin kafasını bir şişe geçirip getirmiş. Yu Zhan'ao kızgınlıkla, "Ben köpek eti yemek istiyorum!" diye kükremiş.

Yaşlı adam köpek kafasını onun önüne koyup, "Yersen yersin, yemezsen defol!" diye çıkışmış.

"Bana nasıl küfredersin?"

"Efendi efendi otur orada!" demiş yaşlı adam, "Köpek eti yemeyi de nerden çıkardın? Köpek etini Benekli Boyun'a ayırdım."

Benekli Boyun, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın ünlü haydutlarının şefiymiş, Yu Zhan'ao onun adını duyunca korkmuş. Rivayete göre Benekli Boyun usta bir silahşor-

muş, ona "Üç Atışlık Zümrüdüanka" derlermiş, silah ustaları onu silahından çıkan sesten tanırlarmış. Yu Zhan'ao ikna olmamışsa de sesini çıkarmamış. Bir elinde içki kâsesi, bir elinde köpek başı, bir yandan içki içiyor bir yandan da haşlanmış olmasına rağmen hâlâ vahşi ve sinsice duran köpeğin gözlerine bakıyormuş, sinirle bir ısırık almış, tadı şaşırtıcı derecede iyiymiş. Kurt gibi açmış, yemeğe yumulmuş, köpeğin gözünü yutmuş, beynini emmiş, dilini çiğnemiş, yanaklarını kemirmiş, içki kâsesinin dibini kurutmuş. Bir süre köpeğin kafatasını inceledikten sonra ayağa kalkıp geğirmiş.

"Bir gümüş para," demiş yaşlı adam.

"Sadece yedi bakır param var." Yu Zhan'ao parasını çıkarıp masanın üzerine koymuş.

"Bir gümüş para!"

"Sadece yedi bakır param var!"

"Evlat, buraya gelip beleşe yemek yiyebileceğini mi sandın?"

"Sadece yedi bakır param var." Yu Zhan'ao ayağa kalkıp gitmek istemiş, yaşlı adam tezgâha koşup onu yakalamış. Onlar boğuşurken meyhaneye uzun boylu iri bir adam girmiş.

"Koreli, feneri hâlâ niye yakmadın?.." diye sormuş adam.

"Beleşçinin birine denk geldim!" demiş yaşlı adam.

"Dilini kopar da yak artık şu feneri!" demiş adam gizemli bir şekilde.

Yaşlı adam Yu Zhan'ao'ın yakasını bırakıp tezgâha doğru gitmiş, fenerin fitilini yakmış. Fener o adamın karanlıktaki yüzünü hafifçe aydınlatmış. Yu Zhan'ao adamın baştan aşağı siyah saten giysiler giydiğini fark etmiş. Üzerinde bir sıra düğmeli bir ceket, pamuklu siyah bir kemerin tuttuğu geniş kesim bir pantolon ve çift tokalı siyah ayakkabılar varmış. Adamın uzun ve kalın bir boy-

nu, boynunun üzerinde yumruk büyüklüğünde beyaz bir leke varmış. Yu Zhan'ao onun Benekli Boyun olduğunu tahmin etmiş.

Benekli Boyun, Yu Zhan'ao'ı gözüyle şöyle bir tartmış, sol elinin üç parmağıyla alnına dokunmuş. Yu Zhan'ao merakla onu izlemiş.

Benekli Boyun, hayal kırıklığına uğramışçasına başını sallayarak, "Haydut değil misin?" demiş.

Yu Zhan'ao, "Ben tahtırevan taşıyıcısıyım," demiş.

Benekli Boyun küçümseyerek, "Ekmek teknen demek bir tahtırevan. Benimle *qiabing* yemeye ne dersin?" demiş.

Yu Zhan'ao, "Hayır," demiş.

"Defol git o zaman, hâlâ gençsin, kadınları öpmen için dilini sana bağışlıyorum!" demiş Benekli Boyun, "Çık git, ne dediğine de dikkat et."

Yu Zhan'ao meyhaneden dışarı çıkmış, kızgın mı yoksa korkmuş mu olduğunu bilememiş. Bir haydut olabilmek için yeterli özelliklere sahipmiş, ama gerçek bir haydut olmaya gönülsüzmüş. Haydut olmamak için pek çok nedeni varmış. Bu üç maddede özetlenebilir: Kültürel ve ahlaki kısıtlamalar nedeniyle bir haydut olarak tanınmak tanrısal adalete karşı olmak demektir. Buna batıl denilebilecek bir şekilde inanıyormuş, "doğru" yoldan geçerek servet edinmeye ve bir kadınla birlikte olmaya henüz inancını kaybetmemiş, bu bir. İçinde isyan uyandıracak bir baskı hissetmiyor, ayrıca yaşam mücadelesinden de ürkmüyormuş, bu iki. Hayat görüşü hâlâ tam oturmamış, hayata ve toplumsal yaşama bakışı büyük haydutlar gibi kopuk değilmiş, bu üç. Altı gün önce yol kesen o küçük eşkıyayla baş ederken cesaret ve kahramanlık göstermesine rağmen o sıradaki temel itici güç adalet ve merhamet duygusuymuş, haydutluk ruhundan söz edilemezmiş. Üç gün önce ninemi alıp darı tarlaları-

na götürmesi temelde kadınlara duyduğu asil aşkı temsil ediyormuş, buna da haydutluk diyemezmiş. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı haydutların kol gezdiği bir yermiş, farklı pek çok grup varmış, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndaki haydutların hikâyelerini anlatan bir kitap yazmaya söz veriyorum, bunun için şimdikinden daha çok çalışmam gerek... büyük laf ettim, artık kaç kişi yerse.

Yu Zhan'ao, haydutlara, Benekli Boyun'a az da olsa bir hayranlık duymasına rağmen aynı zamanda onlardan nefret de ediyormuş.

Yu Zhan'ao fakir bir ailenin çocuğuymuş, babasını erken yaşta kaybetmiş, günlerini annesiyle birlikte üç dönümlük tarlalarında çalışarak geçirirmiş. Katır ve at alım satımıyla uğraşan amcası Dişlek Yu, çok sık olmasa da ana oğula maddi destekte bulunurmuş.

On üç yaşındayken annesi Tianqi Tapınağı'ndan bir rahiple ilişkiye girmiş. Rahibin rahat bir hayatı varmış, aileye sık sık pirinç ve *noodle* getirirmiş. Rahibin her gelişinde annesi Yu Zhan'ao'ı kapı dışarı edermiş. Evden gelen sesleri duydukça çok öfkelenir, evi ateşe vermemek için kendini zor tutarmış. On altısındayken annesi rahiple o kadar sık görüşüyormuş ki köyde dedikodular başlamış. Köyden Küçük Cheng adında demirci bir arkadaşı ona küçük bir kılıç verince yağmurlu bir sonbahar gecesi Armut Çiçeği Deresi'nde bu kılıçla rahibi öldürmüş. O derenin etrafında yüksek yüksek armut ağaçları varmış, rahibi öldürdüğü zaman armut çiçeklerinin açma mevsimiymiş, armut çiçekleri yağmurun altında buram buram kokuyormuş.

Rahibi öldürdükten sonra köyden kaçıp çeşitli işlerde çalışmış, ardından kumara sarmış. Kumar oynama yeteneği günden güne gelişip mükemmele ulaşmış, elleri bakır paraların paslı yeşiline bulanmış. Gecesini gündüzünü kumar oynayanları yakalamaya adamış Cao Do-

kuz Rüya, Gaomi ilçesine kaymakam olduğu zaman, Yu Zhan'ao bir gün mezarlıkta kumar oynarken yakalanıp falakaya yatırılmış, iki yüz kez ayakkabı tabanıyla dövülmüş, bir bacağı kırmızı bir bacağı siyah bir pantolon giydirilip iki ay ilçenin sokaklarını süpürmekle cezalandırılmış. Salıverildikten sonra bir süre dolaşmış, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na gelip düğün ve cenaze hizmeti şirketine girmiş. Rahibin ölümünden sonra annesinin kendini kapı kasasına astığını duyunca bir gece son kez evini görmeye gitmiş. Ardından işte ninemle yaşadıkları olaylar gelmiş.

Yu Zhan'ao meyhaneden çıktıktan sonra darı tarlalarına geri dönmüş, meyhanenin solgun fenerini izlemiş uzaktan, yeniay çıkıp batana kadar orada beklemiş. Gökte yıldızlar parlamış, darılardan soğuk çiy damlaları süzülmüş, toprakta soğuk rüzgârlar esmiş. Gece yarısı meyhanenin kapısının gıcırdadığını duymuş, içeriden bir ışık süzülmüş, ışığın içinde şişmanca kara bir gölge belirmiş, etrafı kolaçan edip içeri girmiş. Yu Zhan'ao onun o yaşlı adam olduğunu çıkarmış. Yaşlı adam içeri girer girmez ardından Benekli Boyun ışık hızında dışarı çıkıp karanlıkta kaybolmuş. Yaşlı adam kapıyı kapatıp ışıkları söndürmüş, o eski püskü bayrak yıldızların altında sanki kayıp ruhları çağırır gibi salınmış. Benekli Boyun yürürken Yu Zhan'ao nefesini tutup hiç kıpırdamamış. Tam da Yu Zhan'ao'ın önünde durup işemiş, keskin idrar kokusu burnunun direğini kırmış. Yu Zhan'ao elindeki küçük kılıçla ileri doğru bir hareketin bu namlı haydudun yaşamına son verebileceğini düşünmüş. Tüm kasları gerilmiş. Sonra Benekli Boyun'la bir alıp veremediği olmadığını düşünmüş, Benekli Boyun'la Kaymakam Cao Dokuz Rüya birbirine düşmanmış, Cao Dokuz Rüya bir de onu falakaya yatırmış, Benekli Boyun'u öldürmenin hiçbir mantığı yokmuş. Ardından şöyle düşünmüş: Bu namlı haydut Benekli Boyun'u kolayca öldürebilirim, ama bunu yapmayacağım.

Benekli Boyun elbette ki yüz yüze olduğu tehlikenin farkında değilmiş, hele bir yıl sonra Mo Nehri'nde bu gencin ellerinde çırılçıplak öleceğini hiç bilmiyormuş. İşedikten sonra pantolonunu toplayıp gitmiş.

Yu Zhan'ao ayağa fırlayıp sessizlik içindeki köye girmiş. Köydeki köpekleri uyandırmamak için çok yavaş yürüyormuş. Shan ailesinin büyük avlusuna geldiğinde nefesini tutup dikkatlice etrafı gözlemlemiş. Shanların evi yatay olarak sıralanmış yirmi odadan ibaretmiş, iki büyük kapısı olan avlu duvarı evin etrafında bir daire oluşturuyor, başka bir duvar avluyu ikiye bölüyormuş. Doğudaki bölüm içki imalathanesiymiş, batıdaysa ev uzanıyormuş. Batı kanadında üç oda varmış. Doğu kanadında da imalathanede çalışanların kaldığı üç oda varmış. Doğuda büyük bir baraka, barakanın içinde de büyük bir değirmentaşıyla iki kara katır varmış. Doğuda ayrıca küçük kapısı güneye bakan, içki satışı için kullanılan, birbirine bağlantılı üç odadan oluşan bir dükkân varmış. Yu Zhan'ao avlunun içini iyi göremiyormuş, duvar çok yüksekmiş, duvara tırmanmaya çalışmış. Duvara tırmanırken çıkardığı sesler evin köpeklerini uyandırınca köpekler havlamaya başlamış. Bir okun yarısı kadar geri çekilmiş, Shanların darıları kurumaya bıraktıkları alana çömelip ne yapması gerektiğini düşünmüş. Burada yığınlar halinde darı sapı ve yaprağı varmış. Darı yaprakları daha yeni kesildiğinden olacak hoş bir koku yayıyorlarmış. Darı sapları arasında diz çökmüş, çelik bir ateşleyiciyle çakmaktaşı çıkarıp yığını ateşe vermiş, ateş tam parlayacakken aklına bir şey gelmiş, ateşi eliyle söndürmüş. Daha sonra darı saplarından yirmi adım kadar uzaklıktaki darı yapraklarını ateşe vermiş. Darı yaprakları ateş almaya daha elverişliymiş, hem çabuk tutuşur hem de kolay söndürülebilirlermiş, o gece hiç rüzgâr yokmuş, Samanyolu yıldızlarıyla parıldıyormuş, alevler hızla havaya karışınca köyün yarısı gündüz gibi aydınlanmış.

Yu Zhan'ao, "Yangın var!.. Yangın var!.." diye bağırıp avlunun batı kanadındaki duvarın gölgesine saklanmış. Alevler göğü yalamış, ateşten çıkan sesler köyün köpeklerini hep bir ağızdan havlatmış. Shanların doğu kanadında kalan atölye işçileri rüyalarından uyanıp bağrışmaya başlamışlar. Büyük kapı gürültüyle açılınca onlarca adam yarı çıplak dışarı koşuşturmuş. Batı kanadının kapısı da açılmış, o saçı kuyruklu, sıska ve yaşlı adam kapının önünde yere düşüp acı çığlıklar atmış. İki büyük sarı köpek de avluya çıkıp ateşin yanında deli gibi ulamaya başlamışlar.

"Yangın var!.. Yangın var!.." diye yaşlı adam feryat figan ağlamış. Atölye çalışanları ellerinde kovalarla kuyuya koşuşturmuş. Yaşlı adam eve girmiş, büyük siyah bir çömlek alıp kuyuya koşturmuş.

Yu Zhan'ao yağmurluğunu çıkarmış, duvar boyunca sürünerek batı kanadına gitmiş. Shanların, üzerinde kabartma motifler olan duvarının[1] arkasından yangını söndürmek için koşuşturanları izlemiş. İçlerinden biri bir kova suyu ateşe boca etmiş. Su alevler içinde yanarak kıvrılan beyaz bir sateni andırıyormuş. İşçiler birbiri ardına kovalarca su boca etmiş, bu şelale bazen bir yaya, bazen bir çizgiye dönüşüyor, sular birleşerek olağanüstü bir resim oluşturuyormuş.

Görmüş geçirmiş bir ses, "Efendim, söndürmeye lüzum yok, bırakalım kendi kendine sönsün," demiş.

"Söndürelim... söndürelim..." diye ağlamış ihtiyar, "Çabuk söndürün... bir kışlık katır yemi bu..."

Yu Zhan'ao dışarıdaki bu manzarayla vakit kaybetmeden eve girivermiş. Eve girer girmez bir rutubet kokusuyla karşılaşınca saçları diken diken olmuş. Batı ka-

1. Üzerinde Çince "iyi şans" kabartması bulunan, evi kötü ruhlardan koruduğuna inanılan duvar.

nadındaki odadan küflü bir tat taşıyan bir ses yükselmiş: "Baba... ne yanıyor..."

Yu Zhan'ao, alevlere uzun süre baktığından, odaya girince gözlerinin içerdeki karanlığa alışması için bir süre beklemiş. O ses hâlâ soru sormaya devam ediyormuş, sese doğru ilerlemiş, oda kâğıt pencereden içeri dolan ışıkla aydınlanıyormuş. Yastığa gömülmüş o yayvan başı görmüş. Elini uzatıp dokununca baştan bir çığlık yükselmiş: "Kim... kimsin sen.." Kanca gibi kıvrık iki pençe Yu Zhan'ao'ın elini kavramış. Yu Zhan'ao küçük kılıcını o uzun, ince ve beyaz boyna tüm gücüyle savurmuş. Boyundan gelen soğuk bir esinti Yu Zhan'ao'ın bileğini yalamış. Bunu sıcak ve yapışkan kanın ellerine sıçraması izlemiş. Kusacak gibi olmuş. Korkuyla elini çekmiş. O buruşuk baş yastığın üzerinde dönmüş. Etrafa altın sarısı kanlar saçmış. Elini çarşafa sürüp temizlemek istemiş, elini çarşafa sürttükçe kan daha da yapışıyor, midesi daha da kalkıyormuş. Kılıcını alıp dış odaya koşmuş, sobanın içinden aldığı samanla elini ve kılıcını temizlemiş, kılıcını öyle parlatmış ki kılıç sanki hayata gelmiş.

Demirci arkadaşı Küçük Cheng ona bu kılıcı verdiğinden beri her gün gizli gizli kılıcıyla oynarmış. Rahiple annesinin yataktan gelen seslerini her duyuşunda kılıcını kınından çekip çekip geri sokarmış. Köydekiler onunla küçük rahip diye dalga geçerlermiş, o da her seferinde onlara kızgınca bakmakla yetinmiş. Sonraları yastığının altındaki kılıcın her gece çığlık attığını duymuş, gözüne uyku girmiyormuş. Artık zamanının geldiğini biliyormuş. Yeniay o gece yüklü bulutların arasına gizlenmiş. Köydekiler uykuya dalmış, hafiften yağmur çiseliyormuş, yağmur damlaları bembeyazmış, toprağı iyice ıslatıp gümüşsü su birikintileri oluşturmuşlar. Rahip kapıyı açıp elinde yağlı sarı kumaştan bir şemsiyeyle içeri gir-

miş. Yu Zhan'ao kendi odasında uzanıyormuş, rahibin şemsiyesini kapattığını görmüş, kel kafası parlıyormuş. Rahip kapı eşiğinde hiç acele etmeden ayakkabısının altındaki çamurları temizlemiş.

Annesinin, "Bu saatte burada ne arıyorsun?" diye sorduğunu duymuş.

Rahip, "Batı köyündeki 'Adam Isıran'ın annesinin ölümünün yedinci günüydü bugün, dua etmeye gittim," demiş.

"Neden bu kadar geç kaldın, gelmeni beklemiyordum."

"Niye gelmeyeyim!"

"Yağmur yağıyor."

"Gökten hançer yağsa, başıma çömlek geçirip yine gelirim."

"Hadi, gir içeri."

Rahip odaya girerken alçak sesle, "Karnın ağrıyor mu?" diye sormuş.

"Çok ağrımıyor, ahhh..."

"Neyin var?"

"Çocuğun babası öleli kaç sene oldu... ben ne hale geldim, var mıyım yok muyum belli değil."

"Varsın, sana bir dua okuyayım."

Yu Zhan'ao o gece gözünü hiç kırpmamış, yastığın altındaki kılıcın çığlığıyla pencerenin yanı başındaki yağmurun sesini dinlemiş, rahibin uyurkenki nefes alıp verişiyle annesinin uykuda sayıklamasını dinlemiş. Yakınlardaki bir ağaçtan gelen baykuş sesiyle irkilip yatağa oturmuş. Giysilerini giyip küçük kılıcını almış, rahiple annesinin kaldığı odanın kapısında dikilip içeriyi dinlemiş, kalbi uçsuz bucaksız beyaz bir çöl kadar boş ve ıssızmış. Yavaşça kapıyı açıp avluya çıkmış, göğe bakmış, kurşuni bulutlar hafiflemiş, havada şafak öncesi bir parlaklık varmış. Bahar yağmuru dün geceki gibiymiş, sakin sakin,

acele etmeden yağıyor, yere düşen damlalar hiç ses çıkarmıyormuş, su birikintilerine damlayanlardansa ince bir çatlama sesi geliyormuş. Kıvrıla kıvrıla Tianqi Tapınağı'na giden patikaya sapmış, bu patika bir buçuk kilometre uzunluğundaymış, üzerinden küçük bir dere geçiyormuş, derenin içinde siyah atlama taşları döşeliymiş.

Bu dere gündüzleri öyle berrakmış ki ince kumun üzerinde yüzen balık ve karidesler sayılabilirmiş. Şimdiyse dere gri ve bulanık görünüyormuş, üzerinde ince bir sis tabakası varmış, suya düşen yağmur damlalarının sesi insanı kederlendiriyormuş. Siyah taşlar ıslak ve kaygan, köpüren dalgalar ışıl ışılmış. Bir taşın üzerine çıkıp uzun uzun taşlara çarpan suyun üzerindeki dalgalanmayı izlemiş. Derenin kenarı armut ağacı dikili düz bir kumlukmuş, armut ağaçları çiçeğe durmuşlar. Dereyi geçip armutların yanına varmış. Ağaçların altındaki kum sert ama elastikmiş, arada üzerine iri su damlaları düşüyormuş. Armut çiçekleri bu sisin içinde çok göz alıcıymış. Havanın soğuğundan olacak havada armut kokusu yokmuş.

Armut ağaçlarının ötesinde babasının mezarını bulmuş. Mezarın üzerinde kurumuş otlarla farelerin kazdığı büyük delikler varmış. Babasının nasıl biri olduğunu hatırlamak için kendini zorlamasına rağmen zihninde beliren tek şey uzun, zayıf, sarı benizli, kavruk sarı sakallı bir adam olmuş.

Derenin kenarındaki patikaya dönmüş, bir ağacın ardına saklanıp derenin içindeki siyah taşlara çarpan kar beyazı dalgacıkları izlemiş. Gün giderek aydınlanmış, bulutlar yavaş yavaş çekilmiş, patika daha net seçiliyormuş artık. Rahibin elinde yağlı sarı kumaştan şemsiyeyle aceleyle patikaya girdiğini görmüş. Şemsiye rahibin başını görmesine engel oluyormuş. Rahibin camgöbeği cüppesinde su lekeleri varmış. Dereyi geçerken cüppesinin eteklerini ve şemsiyesini iyice yukarı kaldırmış, taştan

taşa atlarken toplu vücudu bükülüyormuş. Bu sırada o hafiften şişkin ve bembeyaz yüzü görünmüş. Yu Zhan'ao küçük kılıcını çekip onun keskin çığlıklarını dinlemiş. Bileği acıyla uyuşmuş, parmakları kasılmış. Rahip dereyi geçmiş, cüppesini indirip ayaklarını yere vurunca iki çamur damlası ayakkabılarından cüppesine sıçramış, çamuru tırnağıyla temizlemiş. Rahip her zaman pirüpak gezermiş, vücudundan hoş bir sabun kokusu yayılırmış.

Yu Zhan'ao bu sabun kokusunu koklamış, rahibin şemsiyesini şöyle bir sallayıp üzerindeki yağmuru atmasını ve daha sonra koltukaltına sıkıştırmasını izlemiş. Rahibin derisi solukmuş, başında on iki tane yuvarlak yara izi parıldıyormuş. Annesinin iki eliyle rahibin kafasını Budist hazinelermiş gibi okşamasını ve rahibin sessiz bir bebek gibi başını annesinin dizine dayamasını hatırlamış. Rahip iyice yaklaşmış, artık nefes alıp verişini duyabiliyormuş. Elindeki kılıç bir çoprabalığı gibi kayganlaşmış, tüm avucu ter içindeymiş, gözü kararmış, başı dönmüş, neredeyse düşecekmiş. Rahip geçip gitmiş. Geçerken pis bir balgam çıkarmış, balgam bir sürgüne takılmış, yavaşça aşağı kayarken Yu Zhan'ao'ın zihninde mide bulandırıcı düşünceler uyandırmış. Yavaşça yaklaşmış, başı davul derisi gibi atmaya, tapınak davulları gibi zonklamaya başlamış, kılıç rahibin yumuşak karnına sanki kendi kendine girmiş gibi saplanmış. Rahip iki adım yalpalamış, bir armut ağacına tutunmuş, başını çevirip ona bakmış. Rahibin gözlerinde acı ve zavallılık okunuyormuş, bir an pişman olmuş, rahip hiçbir şey söylememiş, ağaca yaslanmış, yavaş yavaş yere düşmüş.

Kılıcı rahibin karnından çıkarınca kan sıcak sıcak akmış, kılıç kuştüyü gibi yumuşak ve pürüzsüzmüş... Armut ağacının dibinde biriken su taşıp üzerindeki onlarca armut çiçeği taçyaprağıyla kuma doğru akmış. Armut ağaçlarının arasında küçük bir fırtına kopmuş, Yu Zhan'ao

daha sonra o esnada armutların o hoş kokusunu aldığını hatırlamış...

Shan Bianlang'ı öldürünce ne pişmanlık duymuş ne de afallamış, sadece dayanılmaz bir mide bulantısı hissetmiş. Yangın yavaş yavaş sönüyormuş ama ışıltısını hâlâ koruyormuş, duvarın dibinde bir karartı kımıldamış. Köpek havlamaları dalga gibi tüm köye yayılmış. Kovaların sapları tıngırdamış. Ateşe düşen sular cızırdamış.

Altı gün önceki sağanak yağmurda Yu Zhan'ao ve diğer taşıyıcılar sudan çıkmış fare gibi sırılsıklam olmuş, o kızınsa tek kuru kalan yeri sırtıymış. Yu Zhan'ao, diğer taşıyıcılar ve çalgıcılar işte bu avluda çamura batmış bir halde durup hırpani kılıklı iki yaşlı adamın kızı alıp götürmelerini izlemiş. Bu kadar büyük bir köyde hiç kimse gelip de bu şamataya katılmamış. Damattan eser yokmuş. Odanın içinden paslanmış tunç kokusu geliyormuş. O ve diğer tahtırevan taşıyıcıları saklanıp yüzünü göstermeyen bu damadın gerçekten cüzamlı olduğunu daha söylenmeden anlamışlar. Çalgıcılar kimsenin gelmediğini görünce daha yumuşak bir ezgi çalmaya başlamış.

Bir sıska ve yaşlı adam elinde bir sepet bakır parayla çıkagelip, "Gelin, alın, sizindir!" diye çığırmış. Paraları havaya saçmış. Taşıyıcılar ve çalgıcılar paraların su birikintilerine düşüşünü izlemekle yetinmiş, kimse gidip almamış. Yaşlı adam kalabalığı şöyle bir süzmüş, yere eğilip çamurun içindeki bakır paraları tek tek toplamış. Yu Zhan'ao'ın aklına bu moruğun boynuna bir bıçak saplamak işte o an gelmiş.

Şimdi avluda parlayan ateş gelin odasının kapısının iki yanında bulunan şiir dizelerini aydınlatıyormuş. Çok iyi okuryazar olmamasına rağmen şiiri yine de okuyabilmiş, şiiri okuduktan sonra içini kaplayan öfke tüm so-

ğukkanlılığını silip süpürmüş. Kendi kendini haklı çıkarmış. Erdem yolunda iyilik yapmanın insanı iyi bir ölüme götürmeyeceğini, ama adam öldürme ve kundaklamanın insanı iyi ve zengin bir yaşama götürebileceğini düşünmüş. Üstelik o genç kıza söz vermiş, adamın oğlunu da çoktan öldürmüş, eğer adamı sağ bırakırsa bu onun için daha üzücü olurmuş, adamın oğlu ölmüş, ilkini yapmasaymış ikinciye hiç gerek kalmayacakmış, bu kadar basitmiş, ama artık geriye dönüş yokmuş, iş işten geçmiş, sukabağı devrilmiş, tüm yağını akıtmış, artık o kız için yeni bir dünya kurmuş. Şöyle mırıldanmış: "Yaşlı Shan, yaşlı Shan, seneye bugün senin yıldönümün olacak!"

Ateş yavaş yavaş sönmüş, yerini günün alacakaranlığına bırakmış, yıldızlar yeniden görünmüş. Ateşin ortasında hâlâ biraz kor varmış. Çalışanlar korun üstüne su dökmeye devam etmiş, sönen ateşten çıkan beyaz dumanlar onlarca metre yükselmiş. Çalışanlar ellerinde kovalarla dikilmiş, uzun kara gölgeleri yere düşüyormuş.

"Efendim, üzülmeyin, cana geleceğine mala gelsin," demiş o görmüş geçirmiş ses.

"Göğün vicdanı yok... göğün vicdanı yok..." diye söylenmiş Shan Tingxiu.

"Efendim, bırakın adamları da dinlensinler, sabah erkenden kalkıp çalışacaklar."

"Göğün vicdanı yok... göğün vicdanı yok..."

Çalışanlar yorgunluktan yalpalayarak doğu kanadına gitmiş. Yu Zhan'ao duvarın arkasında saklanmış, kovaların tıngırtısı geçince avluyu bir sessizlik kaplamış. Shan Tingxiu büyük kapının dışında hâlâ söyleniyormuş, sonunda canı sıkılınca çömleğini alıp eve doğru yürümeye başlamış. İki köpek onun önünden gitmiş, yorgunluktan olacak Yu Zhan'ao'ı görünce birkaç kez havlayıp kulübelerine girmiş, bir daha da ses çıkarmamışlar. Yu Zhan'ao doğu kanadındaki katırın dişlerini gıcırdatıp toynağıyla

yeri dövdüğünü duymuş. Orion batıda parıldıyormuş, çoktan gece yarısını geçmiş. Kendini toparlamış, elinde kılıcıyla Shan Tingxiu'la evin kapısı arasında üç-beş adım kalıncaya kadar bekleyip harekete geçmiş. Kılıcı tüm gücüyle ihtiyarın göğsüne saplamış. İhtiyar geri geri düşmüş, kolları uçarcasına açılmış, taşıdığı çömlek yere düşüp açan çiçekler gibi parçalara ayrılmış. Köpekler birkaç kez umarsızca havlamış. Yu Zhan'ao kılıcını çekip almış, ihtiyarın giysilerine silip kılıcı temizlemiş, çekip gitmek istemiş ama yine durakalmış.

Shan Bianlang'ın cesedini avluya sürüklemiş, duvarın dibindeki kalasların halatını çözüp iki cesedin beline bağlamış, tüm gücüyle kaldırıp sokağa çıkmış. Cesetleri omuzlarına atmış, cesetlerin ayakları yere değiyor, yerde soluk izler bırakıyormuş; cesetlerden damlayan kan yerde kırmızı bir şerit oluşturmuş. Yu Zhan'ao cesetleri köyün batı girişindeki koya taşımış. O sırada suyun yüzeyi ayna gibi durgunmuş, üzerinde yıldızlar parlıyormuş, birkaç uykucu beyaz nilüfer peri masallarındaki ruhlar gibi süzülüyormuş. On üç yıl sonra Dilsiz, Yu Zhan'ao'ın amcası Dişlek Yu'yü vurduğunda koydaki su seviyesi bu kadar değildi, ama uykucu beyaz nilüferler hâlâ oradaydılar. Yu Zhan'ao cesetleri suya fırlatınca epey su sıçramış. Cesetler suyun dibine batıp dalgalanma durulunca suyun yüzeyi yine gökteki ışıltılara kalmış. Yu Zhan'ao koyda elini, yüzünü ve kılıcını yıkamış ama ne kadar yıkasa da o iç bunaltan kan ve leş kokusunu üzerinden atamamış. Bu sırada kendini çok yorgun hissetmiş, ıslanmayı göze alıp sırtüstü uzanmış, darıların tepesindeki yıldızlara bakarak uykuya dalmış.

5

Köy muhtarı Shan Beş Maymun, geceki yangında bir bit yeniği olduğundan kuşkulanıp görev icabı gidip bakmak istemiş, ama zevk düşkünü ve afyon bağımlısı bir kadın olan "Beyaz Kuzucuk" onu alıkoyup gitmesini engellemiş. Beyaz Kuzucuk balıketli, açık tenli, şaşı şaşı bakan, buğulu gözleriyle ruhları bile kancasına takan, ortak iki haydudu birbirine kırdıran, jargonda "yuvası için dövüştüren" diye anılan bir kadınmış. Gaomi Kaymakamı Cao Dokuz Rüya'nın verdiği savaşın hiç kazanılmayacağının da canlı kanıtıymış.

1923 yılında Cao Dokuz Rüya, neredeyse üç yıldır Beiyang Hükümeti adına Gaomi kaymakamlığını yapıyormuş ve bu üç meşale gerçekten ateş almış.

Cao Dokuz Rüya, Gaomi ilçesinin tarihindeki önemli figürlerden biridir, ününü borçlu olduğu hizmet ve başarıları Gaomili Yan Ying (Qi Devleti'nin hükümdarı) ve Zheng Xuan (Doğu Han Hanedanlığı'nda bir âlim) ile kıyaslanınca elbette pek büyük sayılmaz, ama "Kültür Devrimi" sırasında Gaomi'de görev alan yetkililere kıyasla çok daha üstündür. Cao'ın en sevdiği cezalandırma yöntemi ayakkabısının tabanıyla adam dövmekmiş, bu yüzden ona "İkinci Ayakkabı Tabanı Cao" adını takmışlar. Beş yıl özel hocalardan eğitim almış, kaç yıl subaylık yapmış. Cao haydutları, afyonu ve kumarı o zamanların tek sıkıntısı olarak gördüğünden dolayı öncelikle haydutları ortadan kaldıracağını ve afyonla kumarı yasaklayacağını iddia etmiş. Oldukça çarpık, saçma ve insanın anlayamayacağı yollar denemiş bunun için. Gaomi'de onun hakkında anlatılan bugüne kadar gelmiş pek çok hikâye vardır. Cao, oldukça karmaşık bir karakterdir. "İyi" ve "Kötü" kelimeleri onu yorumlamak için çok yetersiz-

dir. Onunla ailem arasında çok önemli olaylar geçmiştir, bu yüzden onu da bu hikâyeye bir "kanca" olarak eklemek gerek.

Cao Dokuz Rüya'nın üç meşalesi kumarı yasaklamak, afyonu yasaklamak ve haydutları ortadan kaldırmakmış, bu uygulama iki yıl sürmüş ve çok etkili olmuş. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı ilçe merkezine çok uzakmış, bu "üç kötülük" görünürde azalmış ama sert yaptırımlara rağmen kuytu köşelerde yayılıp gelişmeye devam etmiş.

Shan Beş Maymun, kollarında Beyaz Kuzucuk'la gün ağarana kadar uyumuş. İlk uyanan Beyaz Kuzucuk olmuş, kandilin fitilini yakmış, gümüş bir saç iğnesiyle afyon topağından bir parça alıp kandilde yakmış, yanan afyonu gümüş bir pipoya koyup Shan Beş Maymun'a uzatmış. Shan Beş Maymun yataktan doğrulmuş, bir dakika kadar afyon çekmiş, piponun içinde beyaz beyaz parlayan afyona bakıp dumanı içinde iki dakika tutmuş, ardından burnundan mavi dumanlar salıvermiş. Bu sırada Shan ailesinin çalışanlarından biri rapor vermek için telaşla kapıyı çalmış:

"Muhtar Bey! Muhtar Bey! Kötü bir haberim var, cinayet!"

Shan Beş Maymun, ardında büyük bir kalabalık ve rapor veren adamla birlikte Shanların avlusuna girmiş.

Shan Beş Maymun kan izlerini takip ederek köyün batısındaki koya giderken ardındaki kalabalık çoğalmış.

Shan Beş Maymun, "Cesetler koyun altında olmalı!" demiş.

Kalabalık ses çıkarmamış.

"Kimin aşağıya inip onları çıkarmaya cesareti var?" diye yüksek sesle sormuş Shan Beş Maymun.

Herkes birbirine bakmış, kimseden yine ses çıkmamış.

Koydaki su yeşim taşı gibi yeşil ve pürüzsüzmüş, o

uykucu beyaz nilüferler huzurlu ve sakin görünüyormuş, yapraklarındaki inci gibi yuvarlak çiy tanelerinin ağırlığıyla suya doğru eğilmişler.

"Bir gümüş para veririm, kim aşağı inmek ister?"

Yine kimse ses çıkarmamış.

Koydan iç bayıltan pis bir koku yükseliyormuş, koydaki sazlıkların üstündeki morumsu kan izleri darı tarlalarının ardından yayılan kırmızı ışıkta pis pis parlıyormuş. Güneş darı tarlalarından bir darı istifini andıran, üstü geniş, altı dar başını çıkarmış; üstü beyaz, altı yeşil başıyla yarı ısıtılmış, cızırdayan bir çeliği andırıyormuş. Ufuk çizgisiyle aynı seviyede duran darıların üzerinde insanda göz aldanması yaratan, kara bulutlardan oluşmuş başka bir çizgi varmış. Koy altın gibi parıldıyormuş, uykucu beyaz nilüferler bu parıltının içinde sanki başka bir dünyadan gelmiş varlıklar gibi duruyormuş.

"Kim aşağı inecek? Bir gümüş para veririm!" diye yinelemiş Shan Beş Maymun.

Bizim köyden o yıl doksan iki yaşında olan bir nine bir keresinde bana şöyle demişti: "Öz annenin hatırına! Kim aşağı inmeye cesaret eder ki? Koyda bir cüzamlının kanı var, biri inse şifayı kapacak, ikisi inse ikisine de bulaşacak, ne kadar ödül konsa da kimse inmeye cesaret edemedi. Ninenle dedenin günahıdır bu!" Bu ninenin, tüm suçu ninemle dedeme yüklemesi beni hiç de mutlu etmemişti, ama karşımda kafasında çömlek kadar pürüzsüz bir dazlaklık olan doksan iki yaşındaki bir nine vardı, sadece gülümsedim.

"Kimse inmiyor mu? Anasını... kimsenin cesareti yok mu? Öyleyse bırakalım da baba oğul aşağıda biraz soğusun! Liu, Liu Luohan, sen onların adamısın, ilçeye git de İkinci Ayakkabı Tabanı Cao'a haber ver."

Liu Luohan Amca telaşla tıkınıp yarım sukabağı dolusu içkiyi devirmiş. Siyah bir katırın sırtına çuval bağla-

mış, yularından tutup üzerine binmiş, batıya yönelip ilçeye doğru yol almış.

Luohan Amca'nın yüzü o sabah çok ciddiymiş, yüzünde kindar mı yoksa kızgın mı bir ifade olduğunu kimse bilememiş. Baba oğul patronlarının öldürülmesinde ilk şüpheli o olabilirmiş. Geceki yangın içine bir kuşku düşürmüş, şafak sökerken kalkmış, batı kanadının büyük kapısının açık olduğunu görünce şaşırmış, avluya çıkınca yerdeki kan izlerini görmüş, içeri girince bu kez daha çok kanla karşılaşmış. Korkudan kalakalmış, bu haldeyken bile cinayet ve kundaklamanın aynı kişinin oyunu olduğunu anlamış.

Luohan Amca ve diğer çalışanlar küçük patronun cüzamlı olduğunu biliyormuş, bu yüzden onun odasına kolay kolay girmezler, girmeleri gerekiyorsa da önce vücutlarına ağız dolusu içki püskürtürlermiş. Luohan Amca darı içkisinin binlerce virüsü ortadan kaldırabileceğini söylermiş. Shan Bianlang evleneceği zaman köyden kimse gelip yardım etmemiş, ninemi tahtırevandan sadece Luohan Amca'yla evin çalışanlarından başka bir adam indirmiş. Luohan Amca ninemin kolunu tutmuş, gözünün ucuyla ninemin küçük ayaklarına ve dolgun el bileklerine bakıp içini çekmiş. Baba oğul Shanlar öldürülünce Luohan Amca büyük bir şaşkınlığa düşmüş, aklından ninemin küçük ayakları ve dolgun bilekleri geçmiş. Bu kan izlerini görünce üzülse mi sevinse mi bilememiş.

Luohan Amca durmadan katırın kıçına vurarak onun bir an önce kanatlanıp ilçeye doğru uçmasını dilemiş, daha güzel günlerin geleceğini biliyormuş. Bu çiçek gibi, yeşim taşı gibi küçük gelin ertesi sabah eşeğiyle birlikte gelecekmiş. Shan ailesinin tüm serveti kimin eline kalacakmış ki? Luohan Amca buna en iyi Kaymakam Cao'ın

karar verebileceğini düşünmüş. Üç yıldır Gaomi'yi yöneten Cao Dokuz Rüya'ya "Berrak Göklerin Cao'ı" deniyormuş, insanlar onun davaları nasıl da tanrılar gibi yönettiğini, şimşek gibi kararlı, rüzgâr gibi hızlı olduğunu, dürüst ve erdemli olduğunu, kimseyi kayırmadığını, gözünü kırpmadan idam kararı verdiğini konuşup dururlarmış. Luohan Amca katırın kıçına bir kez daha vurup yoluna devam etmiş.

Kara katırın kıçı parlıyormuş, ilçeye giden toprak yoldan batıya uçarcasına gidiyormuş, katır ön bacaklarını bükünce arka bacakları geriliyor, arka bacaklarını bükünce ön bacakları geriliyormuş, bu minvalde hoplaya zıplaya yola devam etmiş. Eşeğin nalları toprağa davul gibi vuruyormuş, topraktan çıkan ses çok ritmikmiş, ama dışarıdan bakınca oldukça karmaşık bir tablo görünüyormuş. Parlayan nalların altında uçuşan tozlar açan çiçekleri andırıyormuş. Güneş güneydoğuya vardığında Luohan Amca Jiaoping Demiryolu'na daha yeni ulaşmış. Katır demiryolundan geçmek istemeyince Luohan Amca katırdan inip onu yularından çekerek karşıya geçirmeye çalışmış, ama katır inadına geri geri gitmiş. Katırla yarışamayacağını anlayan Luohan Amca yere oturup nefes nefese ne yapması gerektiğini düşünmüş. Doğudan gelen raylar güneş altında parlıyor, insanın gözünü alıyormuş. Luohan Amca üstünü çıkarmış, katırın gözlerini ceketiyle kapatmış, katıra dairesel birkaç tur attırıp sonunda raylardan geçirebilmiş.

İlçenin kuzey giriş kapısında iki tane siyah üniformalı polis duruyormuş, ikisinde de Hanyang 88 tüfeği varmış. O gün Gaomi'de pazar kurulduğundan kapıdan geçmeye çalışan pek çok seyyar satıcı arabası, hamal, eşek ve yaya varmış. Polisler kimseye ilişmiyor sadece önlerinden geçen güzel kızları süzüyormuş.

İlçe kapısından geçince bir yükselip bir alçalan eğim-

li bir yola giriliyormuş, Luohan Amca katırı arnavutkaldırımı döşeli yola çıkarmış, katırın nal sesleri kaldırım taşlarında ahenkle yankılanmış. Katır yola ilk çıktığında biraz utangaç davranmış. Yolda sert yüz ifadeleriyle yürüyen birkaç yaya varmış. Yolun güneyinde insan kalabalığına boğulmuş büyük bir pazar alanı bulunuyormuş. Her renk ve her meslekten bir sürü insan pazarlık yapmakla meşgul, bağırıp çağırıyor, bunu alıp onu satıyormuş. Luohan Amca bu kargaşaya bulaşmak istememiş, katırını çekiştirerek kaymakamlığın önüne gelmiş. Kaymakamlık binası yıkılmaya yüz tutmuş bir tapınağa benziyormuş, çatısı aralarını yeşil ve sarı otlar bürümüş birkaç sıra kırık kiremitten ibaretmiş, giriş kapısının kırmızı boyası dökülüyormuş. Kapının solunda silahlı bir asker duruyormuş. Kapının sağındaysa iki eliyle bir sopayı tutan yarı çıplak bir adam varmış, adamın sopası leş gibi kokan bir işeme kabının içindeymiş.

Luohan Amca katırıyla askerin yanına varmış, eğilip askere, "Şefim, Kaymakam Cao'a bir haberim var," demiş.

Asker, "Kaymakam Bey, Üstat Yan'le pazara çıktı," demiş.

Luohan Amca, "Peki ne zaman döner?" diye sormuş.

Asker, "Nerden bileyim, işin acilse git pazarda ara," demiş.

Luohan Amca tekrar eğilip, "Sağol şefim," demiş.

Kapının sağındaki o tuhaf adam Luohan Amca'nın gittiğini görünce birden hareketlenmiş. Elindeki sopayla işeme kabını karıştırarak şöyle bağırmış: "Bana bakın, bana bakın, herkes bana baksın, benim adım Wang Haoshan, sahte bir sözleşmeyle insanları kandırdım, kaymakam beni işeme kabı karıştırmakla cezalandırdı..."

Luohan Amca katırıyla pazara gitmiş. Pazarda çörek, börek, sandalet satanlar, kâtipler, falcılar, her türlü numarayı yapan dilenciler, yemek dilenenler, afrodizyak satan-

lar, eğitilmiş maymunlar, gong çalan arpa şekeri satıcıları, şekilli şekerlemeler satanlar, kilden bebek satanlar, ıvır zıvır satanlar, aşk ve dalavere hikâyecileri, pırasa, salatalık ve sarmısak satanlar, ustura ve pipo satanlar, jöle satanlar, fare zehiri satanlar, ballı şeftali satanlar, çocuk satanlar varmış... özellikle "çocuk pazarı" diye bir yer varmış, satılan çocukların boynuna hasırdan bir boyunluk takılırmış. Katır huysuzlanıp durmadan başını kaldırıyor, koşum takımlarını tıngırdatıyormuş. Luohan Amca katırın insanların ayaklarını ezeceğinden ürkmüş, her yerden sesler yükseliyormuş, güneş en tepedeymiş, alev alev yakıyormuş, Luohan Amca'nın mor işlemeli ceketi terden sırılsıklam olmuş.

Luohan Amca, Kaymakam Cao'ı tavuk pazarında bulmuş.

Kaymakam Cao'ın kırmızı bir yüzü, dehşetle dışarı fırlamış pörtlek gözleri, kare şeklinde bir ağzı ve dudaklarının üstünde ters V şeklinde ince bıyıkları varmış. Üzerinde koyu yeşil bir tunik, başında kahverengi resmî bir şapka, elinde bir baston varmış.

Kaymakam Cao o sırada tam da bir münakaşayı çözmek üzereymiş, etrafında pek çok insan varmış, Luohan Amca araya girmeye cesaret edememiş, katırı alıp kalabalığın dışında beklemiş. Binlerce kafa önünü kapattığından çemberin içinde olan biteni görememiş. Luohan Amca'nın aklına katırın sırtına çıkmak gelmiş, böylece olan biteni çok net görebilmiş.

Kaymakam Cao, uzun boylu bir adammış, yanında kısa boylu bir adam duruyormuş, Luohan Amca onun şu askerin bahsettiği "Üstat Yan" olduğunu tahmin etmiş. Kaymakam Cao'ın önünde yüzleri ter içinde kalmış iki adam ve bir kadın varmış. Ortada kalan kadın bir yandan terliyor, bir yandan ağlıyormuş. Kadının ayakları dibinde besili bir tavuk varmış.

"Sayın Kaymakam Bey Hazretleri," demiş kadın iki gözü iki çeşme ağlayarak, "kayınvalidemin aybaşı kanaması durmadı, ilaç alacak paramız yok, bu yüzden bu tavuğu satmak istedik... Bu adam diyor ki tavuk onunmuş..."

"Bu tavuk benimdir, bu kadına güven olmaz, Kaymakam Bey inanmıyorsa komşularıma sorabilir."

Kaymakam Cao, başında küçük bir kep olan adama işaret ederek, "Bunu doğrulayabilir misin?" demiş.

Adam, "Sayın Kaymakam Bey, bendeniz Wu Sanlao'ın komşusuyum, onların şu tavuğu her gün bizim bahçeye girip yemlerimizi çalıyor, karım bu durumdan hiç hoşnut değil," demiş.

Kadın yüzünü ekşitmiş, bir şey demeden ağlamaya başlamış.

Kaymakam Cao şapkasını çıkarıp ortaparmağında birkaç kere çevirdikten sonra tekrar başına takmış.

Kaymakam Cao, Wu Sanlao'a, "Bu sabah tavuğunu neyle besledin?" diye sormuş.

Wu Sanlao gözlerini döndürerek, "Buğdayla karışık kepek verdim," demiş.

Komşusu, "Yalan değil, yalan değil, onlardan balta ödünç almaya gittiğimde karısının yemi karıştırdığını kendi gözlerimle gördüm," demiş.

Kaymakam Cao, ağlayan kadına, "Köylü kadın, ağlama bakayım, sana da sorayım, bu sabah tavuğunu neyle besledin?" demiş.

"Darı verdim," demiş kadın hıçkırıklar içinde.

Kaymakam Cao, "Yan, tavuğu kes!" demiş.

Yan, tavuğun kursağını büyük bir ustalıkla yarmış, elleriyle ikiye ayırınca içinden yapış yapış darı taneleri çıkmış.

Kaymakam Cao kahkahalar atarak, "Ne düzenbazsın sen Wu Sanlao, bu tavuk senin yüzünden öldü, fiyatı neyse öde. Üç gümüş para!" demiş.

Wu Sanlao korkuyla titreyerek iki gümüş, yirmi bakır para çıkarmış, "Kaymakam Bey, üzerimde sadece bu kadar var," demiş.

Kaymakam Cao, "Ucuzcu seni!" demiş.

Kaymakam Cao, paraları alıp kadına vermiş.

Kadın, "Sayın Kaymakam Bey, benim tavuğum bu kadar para etmez, alacağımı alayım yeter," demiş.

Cao Dokuz Rüya, elini alnına götürüp, "Gerçekten iyi yetiştirilmiş, terbiyeli bir kadınsın, Cao Dokuz Rüya seni selamlıyor!" demiş. Hazırola geçmiş, şapkasını çıkarıp kadının önünde eğilmiş.

Köylü kadın donakalmış, yaşlı gözlerle Cao Dokuz Rüya'ya bakmış. Uzun bir süre sonra kendine gelince diz çöküp üst üste, "Sayın Kaymakam Bey Hazretleri! Sayın Kaymakam Bey Hazretleri!" demiş.

Cao Dokuz Rüya, bastonuyla kadını dürterek, "Ayağa kalk, ayağa kalk," demiş.

Köylü kadın ayağa kalkmış.

Cao Dokuz Rüya, "Elbiselerin eski püskü, cildin solmuş, zayıflamışsın, bir de bu halinle ilçeye gelip tavuğunu satarak kayınvalidene ilaç almayı düşünüyorsun, sen iyi bir evlat, iyi bir gelinsin, ben ana babasına saygı duyanlara çok değer veririm, cezalandırır ya da ödüllendiririm, bu parayı al, eve dönüp kayınvalideni iyileştir. Bu tavuğu da al, iyice temizleyip kayınvalidene çorba pişir," demiş.

Kadın parayı ve tavuğu alıp teşekkür ede ede gitmiş.

Düzenbaz Wu Sanlao ve ona şahitlik yapan komşusu güneşin altında korkudan tir tir titriyormuş.

Cao Dokuz Rüya, "Düzenbaz Wu Sanlao, pantolonunu indir," demiş.

Wu Sanlao söyleneni yapamayacak kadar utanmış.

Cao Dokuz Rüya, "Bu göğün altında gündüz gözüyle o iyi kalpli kadını kandırmaya çalıştın, daha neden

utanacaksın? 'Utancın' kilosu bugünlerde kaç para biliyor musun? Pantolonunu indir çabuk aşağı," demiş.

Wu Sanlao pantolonunu indirmiş.

Cao Dokuz Rüya ayakkabısının tekini çıkarmış, yanında duran Yan'e fırlatırken, "İki yüz kez vur, dört yanağa da, kavununkiler dahil!" demiş.

Yan, Cao Dokuz Rüya'nın kalın tabanlı bez ayakkabısını almış, Wu Sanlao'ı bir tekmeyle yere devirip göğe çevrilmiş kıçının sağ yanağına elli kez, sol yanağına elli kez vurmuş, Wu Sanlao yandım anam yandım babam diye ağlayıp af dilemiş, kıçının iki yanağı herkesin gözü önünde bir güzel şişmiş. Kıçından sonra sıra yüzüne gelmiş, yine elli-elliymiş, Wu Sanlao bu kez sesini bile çıkaramamış.

Cao Dokuz Rüya, bastonunu Wu Sanlao'ın alnına dayayıp, "Seni düzenbaz, bir daha böyle bir işe kalkışacak mısın?" diye sormuş.

Wu Sanlao'ın yanakları o kadar şişmiş ki ağzını açamamış, başını sanki yerde sarmısak eziyormuş gibi sallayıp af dilemiş.

"Sana gelince!" demiş Cao Dokuz Rüya, yalancı şahide işaret ederek, "Seni yalancı, kıç yalayıcı, dünyada sizden daha utanmazı yok, sana vuracak değilim, o pis kıçın ancak ayakkabımın tabanını kirletir. Tatlı şeyleri sevdiğinden o zengin arkadaşının kıçını yalatacağım sana... Yan, bir kâse bal getir."

Yan aceleyle çemberin dışına çıkarken etrafta toplanan kalabalık ona yol vermiş. Yalancı şahit diz çöküp başını sallayarak af dilemiş, başını öyle sallamış ki başındaki kep düşüvermiş.

Cao Dokuz Rüya, "Kalk kalk kalk, seni ne dövdürteceğim ne de sana ceza vereceğim, sana bal yedireceğim, daha ne affından bahsediyorsun!" demiş.

Yan balı getirmiş. Cao Dokuz Rüya, Wu Sanlao'ı işaret ederek, "Onun kıçına sür!" demiş.

Yan, Wu Sanlao'ı eğip bir tahta parçasıyla şişkin kıçına bal sürmüş.

Cao Dokuz Rüya, yalancı şahide, "Yala bakalım, yoksa kıç yalamayı sevmiyor musun? Yala çabuk!" demiş.

Yalancı şahit sürekli af diliyormuş: "Sayın Kaymakam Bey, Sayın Kaymakam Bey, bendeniz bir daha..."

Cao Dokuz Rüya, "Yan, ayakkabıyı hazırla, şöyle hırsla vur bu kez," demiş.

Yalancı şahit, "Vurmayın, vurmayın, yalarım," demiş.

Yalancı şahit, Wu Sanlao'ın ardında diz çökmüş, dilini çıkarıp o şeffaf ve yapışkan balı yalamaya başlamış.

İzleyenlerin yüzlerindeki o terli ve sıcak ifadeyi tarif etmek çok zormuş.

Yalancı şahit kâh hızlı kâh yavaş, bir yandan yalamış, bir yandan yaladığını tükürmüş, Wu Sanlao'ın kıçı bahar bahçesine dönmüş. Cao Dokuz Rüya amacına ulaşınca, "Hayvan, bu kadarı yeter!" diye bağırmış.

Adam yalamayı bırakıp ceketiyle yüzünü kapatmış, yere uzanmış, bir daha ayağa kalkmamış.

Cao Dokuz Rüya ve Yan tam oradan ayrılacakken fırsatını bulan Luohan Amca katırın üstünden atlayıp yüksek sesle, "Sayın Kaymakam Bey Hazretleri! Bir şikâyetim var..." demiş.

6

Ninem tam eşeğinden inecekken köy muhtarı Shan Beş Maymun onu durdurup, "Genç Hanım, eşekten inme, kaymakam seni görmek istiyor," demiş.

Ninem eşeğin arkasında sağlı sollu ona eşlik eden iki askerle birlikte köyün batısındaki koya gitmiş. Büyük de-

dem bacağına giren kramp yüzünden hareket edemiyormuş. Bir asker silahının kabzasıyla onu sırtından dürtünce kramp birden düzelmiş, titreyerek eşeğin arkasından yola koyulmuş. Ninem koydaki küçük bir ağaca bağlı siyah bir tay görmüş, eyeri yepyeniymiş, alnı kırmızı ipek püsküllerle süslüymüş. Atın birkaç metre ilersinde kare bir masa, masanın üzerinde de çay takımı varmış. Ninem, masada oturan adamın ünlü Kaymakam Cao olup olmadığını bilememiş. Masanın yanında başka bir adam daha varmış, ninem onun kaymakamın sırdaşı da olan yetenekli yardımcısı Yan, Yan Luogu olduğunu da bilmiyormuş. Tüm köy halkı masanın önüne toplanıp üşümüş gibi birbirlerine yakın duruyormuş. Yirmi kadar asker yıldızlar gibi kalabalığın çevresine serpiştirilmiş.

Luohan Amca masanın önündeymiş, her yerinden ter fışkırıyormuş.

Shanların cesetleri o siyah taydan çok uzakta olmayan bir söğüt ağacının altındaki iki kapı kanadına yatırılmış. Cesetler çoktan kokmaya başlamış, kapı kanatlarının üstünden pis bir sarı sıvı akıyormuş. Onlarca karga söğüdün tepesinde bir o yana, bir bu yana uçuşuyormuş, ağacın tepesi sanki kaynar bir çorba kâsesi gibiymiş.

Luohan Amca işte o an ninemin yüzüne bakmayı akıl etmiş. Ninemin yüzü yuvarlak, gözleri badem, kaşları keman, boynu hem beyaz hem uzunmuş, gür saçları başının ardına toplanmış. Eşek masanın önünde durmuş, ninem eşeğin üzerinde bir zarafet timsali gibi sırtı dik, göğsü dışarıda duruyormuş. Luohan Amca, Kaymakam Cao'ın büyük kara gözleriyle ninemin yüzünü ve göğsünü incelediğini görmüş. Luohan Amca'nın zihninde şimşek gibi bir fikir çakmış: Baba oğul Shanlar işte bu kadının elinde öldüler! Bu kadının kesinlikle bir âşığı olmalı, işte o adam büyük bir ateş yakıp kaplanı dağdan aşağı indirdi, Shanları öldürüp yolunun önündeki engelleri or-

tadan kaldırdı, bundan sonra bu kadının önüne hiçbir şey çıkamaz, dilediğince yaşayabilir...

Luohan Amca eşeğin üzerinde duran nineme bakınca kendi düşüncesinden şüphe etmiş. Bir katil ne kadar gizlenirse gizlensin yine de görünüşü onu ele verirmiş, ama bu eşeğin üzerindeki kadın... Ninem eşeğin üzerinde balmumundan güzel bir heykel gibi duruyormuş, küçük ayakları çok kışkırtıcıymış, yüzündeki ciddi, sessiz ve kederli ifadeyle *bodhisattva*'ya[1] benzese de ondan çok daha güzelmiş. Eşeğin yanında duran büyük dedem ninemle büyük bir tezat içindeymiş, o yaşlıymış, ninemse genç, onun ihtiyarlığına karşılık ninemin tazeliği varmış, işte bu tezatlık ninemin ışıltısına ışıltı katıyormuş.

Kaymakam Cao, "Şu kadını eşekten indirip sorgulamam için yanıma getirin," demiş.

Ninem eşeğin üzerinde kıpırdamadan durmuş, Muhtar Shan Beş Maymun gidip yüksek sesle, "Aşağı in! Kaymakam Bey eşekten aşağı insin dedi," demiş.

Kaymakam Cao eliyle Shan Beş Maymun'u durdurmuş. Ayağa kalkıp kibarca, "Küçükhanım, in aşağı eşekten, senle konuşacaklarım var," demiş.

Büyük dedem ninemi tutup eşekten indirmiş.

"Adın ne senin?" diye sormuş Kaymakam Cao.

Ninem kaskatı durmuş, gözlerini hafifçe kısmış, hiç konuşmamış. Büyük dedem titreyerek, "Beye cevap ver, kızın adı Dai Fenglian, altıncı ayın dokuzunda doğduğundan biz ona Dokuz Numara deriz," demiş.

"Çok uzattın!" diye bağırmış Kaymakam Cao.

"Konuşmana kim izin verdi ki?" demiş Muhtar Shan Beş Maymun büyük dedeme.

"Reziller!" demiş Kaymakam Cao elini masaya vura-

1. Budizm'de insanların mutluluğu için uğraş veren aydınlanmış (*bodhi*) varlık (*sattva*).

rak, Muhtar Shan Beş Maymun ve büyük dedem korkuyla küçülmüşler. Kaymakamın yüzünde yine müşfik bir ifade belirmiş, eliyle söğüdün altında yatan Shanları işaret ederek, "Küçükhanım, bu iki kişiyi tanıyor musun?" diye sormuş.

Ninem gözünün ucuyla bakmış, yüzü solmuş, sessizce başını sallamış.

"Onlar senin kocan ve kayınbaban, öldürüldüler!" diye bağırmış Kaymakam Cao.

Ninem bir süre olduğu yerde dönenip ardından bayılmış. Kalabalık ona yardım etmek için koştururken ninemin gümüş tarağını kırmış, saçları kara bulutlardan oluşan bir şelale gibi dökülmüş. Ninemin yüzü altın sarısıymış, bir süre hıçkırarak ağlamış, sonra histerik kahkahalar atmış, altdudağından kan süzülmüş.

Kaymakam Cao masaya tekrar vurup, "Herkes kararımı dinlesin: Daiların kızı, bu narin söğüt, bu onurlu ve yüce insan, kocasının öldürüldüğünü duyduğu zaman ne mütevazı ne de mağrur ama makul bir şekilde üzüntüden kahrolmuş, eli ayağı tutmamış, ağzından kan gelmiştir, bu eşe ve ana babaya duyulan saygı kara bulutları dağıtmıştır. Bu kadar iyi kalpli bir kadın nasıl kocasını aldatıp onu öldürtmeyi planlayabilir? Muhtar Shan Beş Maymun, bakıyorum da bir deri bir kemik kalmışsın, bu afyon ve kumardan ötürüdür, bir muhtar nasıl olur da yasalara karşı gelir, bu affedilir bir şey değil, aynı zamanda küfredip masum birinin adını da lekeliyorsun, günaha günah eklemektir bu. Ben kararlarımda yanılmam, kanunun gözünden ne Şeytan ne de müritleri kaçabilir. Baba oğul Shanları sen öldürdün. Böylece Shan ailesinin serveti ve Daiların kızı sana kalacaktı, hem beni hem de yasayı tatlılıkla kandıracaktın. Sen Marangoz Ustası Lu Ban'ın[1] kapısının

1. MÖ 507-440, Shandong'da yaşamış ünlü marangoz ustası ve mucit.

önünde bekleyen eli baltalı birisin, Lord Guan'ın[1] kapısında kılıcını sallayan biri, Konfüçyüs'ün kapısının önünde *San Zi Jing*'i[2] okuyan biri ya da Li Shizhen'ın[3] kulağına 'devanın coşkusu'nu fısıldayan birisin, tutuklayın şunu!"

Birkaç asker hemen Shan Beş Maymun'u yakalayıp ellerini bağlamış. "Suçsuzum ben, suçsuz, Sayın Kaymakam Bey Hazretleri..." diye sayıklamış Shan Beş Maymun.

"Ayakkabı tabanıyla kapatın ağzını şunun!"

Yan, belinden tam da bu iş için özel olarak imal edilmiş büyük bir ayakkabı çıkarıp Shan Beş Maymun'un ağzına üç kere vurmuş.

"Sen öldürdün onları, değil mi?"

"Ben suçsuzum, suçsuz..."

"Eğer sen öldürmediysen o zaman kim yaptı?"

"O yapmıştır, o... Tanrım, bilmiyorum, nerden bileyim..."

"Az önce söylediklerime kafa sallıyordun, şimdi bilmiyorum diyorsun, ayakkabıyı getirin!"

Yan, Shan Beş Maymun'un ağzına defalarca vurmuş, dudakları yarılmış, ağzından kan gelmiş, korkuyla, "Söyleyeceğim... Söyleyeceğim..." demiş.

"Kim öldürdü?"

"Şey... şey... haydut öldürdü, Benekli Boyun öldürdü!"

"Öldürmesini sen mi istedin?"

"Hayır!.. Şey şey şey, Beyim, yalvarırım vurmayın bana..."

1. Guan Yu (160-219) yaklaşık iki bin yıl önce Çin'de yaşamış bir generaldir. Çin halk inancında Guan Gong olarak adlandırılır; dürüstlüğün ve kardeşliğin sembolüdür. Taoculukta ise şeytanları dize getiren güçlü bir koruyucu tanrıdır. Budistler de tapınaklarının ve Dharma'nın koruyucusu olarak kabul ettikleri Guan Yu'yü *bodhisattva* olarak adlandırırlar.

2. Konfüçyüs öğretilerine giriş yapmaları için çocuklara okutulan, XIII. yüzyıla ait bir klasik.

3. 1518-1593, Çin tarihinde önemli bir şifacı ve akupunkturcu.

"Herkes beni dinlesin," demiş Cao Dokuz Rüya, "Ben bu ilçenin kaymakamı olarak üç şeyle tüm gücümle savaştım: Afyonu ve kumarı yasakladım, haydutları temizledim, afyon ve kumarı yasaklamakta başarılı sonuçlar elde ettim, sadece haydutlarla baş etmede sorunlar yaşadık. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı hâlâ haydutların at koşturduğu bir arazi, bu ilçenin kaymakamı olarak siz sağduyulu ilçe halkını hükümetle işbirliğine davet ediyorum, haydutları ihbar edin ki açığa çıksınlar, her yere barış hakim olsun! Daiların kızı resmî olarak artık Shan ailesinden sayılır, Shanların nesi varsa artık onundur, kim bu güçsüz kadına zorbalık yapıp ardından dolap çevirirse haydut gibi cezalandırılacak!"

Ninem üç adım atıp Kaymakam Cao'ın önünde diz çökmüş, o pembe yüzünü kaldırıp, "Baba, benim gerçek babam sensin," diye seslenmiş.

Kaymakam Cao, "Ben senin baban değilim, gerçek baban orada eşeğin yanında!" demiş.

Ninem emekleyip Kaymakam Cao'ın bacaklarına sarılmış, ardından, "Baba, benim gerçek babam sesin, kaymakam olunca öz kızını tanımaz mı oldun? On yıl önce kızınla birlikte kıtlıktan kaçarken kızını başkasına sattın, sen kızını tanımıyorsun ama kızın seni tanıdı..." demiş.

"Hoppala! O ne biçim söz öyle? Saçmalıyorsun!"

"Baba, annem hâlâ dinç ve sağlıklı mı? Erkek kardeşim şimdi on üç yaşında olmalı? Okuma yazması var mı? Baba, beni iki kile kızıl darıya satmıştın, elini tutup bırakmamıştım, 'Dokuz Numara, baban işlerini yoluna koyunca gelip seni alacak...' demiştin, kaymakam olunca öz kızını tanımaz mı oldun?"

"Bu kadın delirmiş, beni başkasıyla karıştırıyorsun!"

"Hayır! Hiç de karıştırmıyorum! Baba! Öz babam sensin!" Ninem, yüzünde pırıl pırıl gözyaşları ve yeşim

gibi parlak dişleriyle Kaymakam Cao'ın bacaklarına sımsıkı sarılmış.

Kaymakam Cao, ninemi yerden kaldırıp, "Senin vaftiz baban olayım o zaman!" demiş.

"Öz babamsın işte!" Ninem tekrar diz çökecekken Kaymakam Cao onu engellemiş. Ninem, Kaymakam Cao'ın elini tutup çocukça bir masumiyetle, "Baba, annemi görmeye ne zaman gideceğiz?" demiş.

"Yakında, çok yakında, elimi bırak da, bırak elimi..." demiş Cao Dokuz Rüya.

Ninem, Kaymakam Cao'ın elini bırakmış.

Kaymakam Cao bir mendil çıkarıp yüzündeki teri silmiş.

Kalabalık şaşkınlıkla ikisini izliyormuş.

Cao Dokuz Rüya, şapkasını çıkarıp ortaparmağında fır fır döndürmüş, "Sevgili köy halkı... sevgili köy halkı... ilçe valisi olarak... afyonu ve... kumarı... yasakladım... haydutların kökünü..." diye kekelemiş.

Kaymakam Cao daha sözünü bitirmeden üç el silah sesi duyulmuş. Koyun ardındaki darı tarlalarından gelen üç mermi kaymakamın elinde döndürdüğü kahverengi şapkasına isabet etmiş. Kaymakamın şapkası sanki kötü bir ruh tarafından ele geçirilmiş gibi havada süzülmüş, ardından yere düşüp birkaç tur atmış.

Silah sesi kalabalık tarafından ıslıkla karşılanmış, biri, "Benekli Boyun geldi!" diye bağırmış.

"'Üç Atışlık Zümrüdüanka' geldi!"

Kaymakam Cao masanın altına gizlenip, "Susun! Susun!" diye bağırmış.

Kalabalık vay anam vay babam diye bağrışarak yabani hayvanlar gibi kaçışmış.

Yan, söğüt ağacına bağlı siyah tayı çözmüş, Kaymakam Cao'ı masanın altından çıkarıp taya binmesine yardım etmiş, ardından tayın kıçına ayakkabıyla vurmuş. Tay

yelesini kabartmış, kuyruğunu dikip tozu dumana katarak koşmaya başlamış. Askerler darı tarlasına doğru gelişigüzel ateş edip arı sürüsü gibi tayın peşinden koşuşmuş.

Koy garip bir sessizliğe bürünmüş.

Ninem elini eşeğin başına koyup vakur bir halde mermilerin geldiği yere bakmış. Büyük dedem eşeğin altına saklanıp elleriyle kulaklarını tıkamış, Luohan Amca olduğu yerden kımıldamamış, giysisinden buhar çıkıyormuş.

Koydaki su bileğitaşı gibi durgunmuş, beyaz nilüferler uykudan uyanmış, taçyaprakları fildişi gibi açılmış.

Yüzü aldığı darbelerden şişip moraran Muhtar Shan Beş Maymun bağırmış:

"Çözün beni! Çözün beni! Benekli Boyun, bana yardım et!"

Muhtar Shan Beş Maymun'un çığlığını üç el silah sesi izlemiş. Ninem mermilerin muhtarın başının arkasına isabet ettiğini görmüş. Muhtar yere düşerken saçından üç tutam havalanmış, muhtar ağız üstü yere kapaklanmış, başından beyaz bir sıvı süzülmüş.

Ninem istifini bozmamış, içinden mermiler yükselen darı tarlasına bir şey bekler gibi bakmaya devam etmiş. Birden rüzgâr esmiş, suyun yüzeyini dalgalandırmış, nilüferleri oynatmış, suyun yüzeyindeki yansımayı kırmış. Söğüt ağacının üzerindeki kargaların bir kısmı Shanların cesetleri üzerine konmuş, bir kısmı ağacın tepesinde kalıp yaygara çıkartmış. Kanatları rüzgârın etkisiyle yelpaze gibi açılmış, koyu yeşil kıçları görünmüş.

Darı tarlalarından uzun boylu bir adam çıkagelmiş. Koy boyunca yürümüş. Üzerinde dizlerine kadar gelen bir yağmurluk, başında darı saplarından koni şeklinde bir şapka varmış, şapkası zümrüt yeşili tung yağıyla boyanmış, üzerinde bir sıra yeşil boncuk varmış. Boynunda siyah ipek bir boyunluk bağlıymış. Shan Beş Maymun'un cesedinin yanına gidip şöyle bir bakmış. Sonra Kaymakam

Cao'ın şapkasının düştüğü yere gitmiş, şapkayı alıp silahının namlusuna takmış, birkaç tur döndürdükten sona tüm gücüyle fırlatmış, şapka havada süzülüp kıyıya düşmüş.

Adam doğruca ninemin gözlerinin içine doğru bakıyormuş, ninem de adama karşılık vermiş.

"Shan Bianlang seninle yattı mı?" diye sormuş adam.

"Evet," demiş ninem.

"Anasını!" diye küfredip darı tarlasına doğru yürümeye başlamış adam.

Luohan Amca gözünün önünde gerçekleşen olaylardan öyle etkilenmiş ki sağını göster deseniz sağı neresi bilemezmiş.

Kargaların hepsi cesetlerin başına üşüşmüş. Sert ve siyah gagalarıyla cesetlerin gözlerini gagalıyorlarmış.

Luohan Amca dün Gaomi'deki pazara gidip şikâyette bulunmasından sonra başından geçenleri düşünmüş.

Kaymakam Cao onu kaymakamlık binasına götürmüş. Girişteki salonda yanan mumların altında konuşmuşlar. İkisi de yeşil turp yemiş. Ertesi sabah Luohan Amca katırına atlayıp köye dönmüş. Kaymakam Cao siyah tayına biniyormuş. Tayın ardında Yan ve yirmi kadar asker varmış. Sabah on gibi köye varmışlar. Kaymakam olay mahallini incelemiş. Muhtar Shan Beş Maymun'u çağırıp ondan köylüleri toplamasını istemiş. Organize olup cesetleri çıkarmışlar.

O sırada koy krom gibi parlıyor, suyun dibi görülmüyormuş. Kaymakam, Shan Beş Maymun'a suya dalıp cesetleri çıkarmasını emretmiş, Shan Beş Maymun yüzme bilmediğini söylemiş, bir yandan söyleniyor, bir yandan da geri geri kaçıyormuş. Luohan Amca cesaretini toplayıp "Kaymakam Bey, bendeniz onların çalışanıyım, bırakın da cesetlerini ben çıkarayım," demiş. Başka bir çalışanı yarım kova içki getirmesi için yollamış, bedenini

içkiyle ovup suya dalmış. Suyun derinliği insan boyunu geçiyormuş. Luohan Amca suya dalmadan önce derin bir nefes almış, ayakları suyun dibindeki yumuşak ve ılık çamura değmiş. Elleriyle etrafı şöyle bir yoklamış, ama bir şey bulamamış. Sonra derin bir nefes daha alıp tekrar suya dalmış, suyun dibi soğukmuş. Gözlerini açınca bir sarılıktan başka bir şey görememiş, kulakları uğuldamış. Büyük bulanık bir nesnenin ona doğru süzüldüğünü görmüş, elini uzatınca parmağında arı sokması gibi bir ağrı hissetmiş. Bağırmış, bağırınca ağız dolusu kanla karışık su yutmuş. Luohan Amca hiçbir şeyi umursamadan başını sudan çıkarmış, canla başla karaya yüzmüş, koya çıkıp oturmuş, nefes nefese kalmış.

"Bir şey buldun mu?" diye sormuş kaymakam.

"Yok... yok bulmadım..." demiş solgun yüzüyle, "Suda... garip bir..."

Kaymakam Cao suya bakmış, şapkasını çıkarıp orta parmağında iki kez döndürmüş. Şapkasını tekrar takmış, ardına dönüp askerlere, "El bombalarını getirin!" demiş.

Yan ve köy halkı koydan yirmi adım kadar uzaklaşmış.

Kaymakam Cao masanın altına girmiş.

İki asker sırtlarında tüfekleriyle koya uzanıp bellerinden küçük kavunları andıran siyah el bombalarını çıkarmış, pimlerini çekip suya fırlatmışlar. Suya düşen el bombaları suda sayısız halka oluşturmuş. Askerler aceleyle başlarını eğmiş. Etraf sessizmiş, bir kuş sesi bile yokmuş. Uzun bir süre hiçbir şey olmamış, el bombalarının suda oluşturdu halkalar koya varmış, suyun yüzeyi bronz bir ayna kadar durgun ve gizemli görünüyormuş.

Kaymakam Cao dişlerini sıkarak, "Bir kez daha!" diye bağırmış.

Askerler aynı adımları izleyerek bir kez daha bomba fırlatmış. El bombaları havada beyaz dumanlar bırakarak süzülmüş. Suya değdiklerinde suyun dibinden bir

patlama sesi gelmiş. Suyun içinden üç-beş metre yüksekliğinde iki su sütunu yükselmiş, sütunlar tepesi karlı ağaçları andırıyormuş, göz açıp kapayıncaya kadar yükselip alçalmış.

Kaymakam Cao, suyun kenarına koşmuş, köylüler hemen etrafını sarmış. Su bir süre daha dalgalanmış. Patlamanın etkisiyle havada kaplan ağızlı gümüş sazanlar uçuşmuş. Su yavaş yavaş durulunca koyu pis bir koku kaplamış. Güneş ışınları yine suda parlamaya başlamış, beyaz nilüferler salınmış, her şey eski haline dönüyormuş. Güneş kalabalığın ve Kaymakam Cao'ın yüzüne vurmuş, herkes suratını asıp beklemiş, boyunlarını uzatıp tek tek giderek sessizliğe bürünen koya bakmışlar.

Daha sonra suyun ortasında iki pembe kırmızı baloncuk çıkıvermiş. Herkes nefesini tutup baloncukların çıkardığı sesi dinlemiş. Güneş suyun yüzeyini altın bir deniz kabuğu gibi parlatıyor, bakanın gözünü alıyormuş. Neyse ki kara bir bulut süzülerek güneşin önüne geçmiş, altın sarısı parlaklık azalmış, su yeşim taşı yeşiline bürünmüş. Köpüklerin içinde iki tane büyük kara nesne belirmiş, suyun yüzeyine yaklaştıkça hızlanmışlar, ardından iki kıç belirmiş, cesetleri çevirip bakınca bu şişmiş karınların baba oğul Shanlara ait olduğu anlaşılmış, yüzleri sanki utanmışlar gibi hâlâ suyun içindeymiş.

Kaymakam Cao cesetlerin sudan çıkarılmasını emretmiş, içki imalathanesi çalışanları uzun bir sopa bulup sopanın ucuna demir kancalar bağlamış. Luohan Amca cesetleri kancayla bacaklarından yakalayıp –kancanın ete girerken çıkardığı ses sanki ekşi bir kayısı yiyormuşçasına herkesin dişini kamaştırmış– yavaşça kıyıya çekmiş.

Küçük eşek göğe doğru anırmış.

Luohan Amca, "Küçükhanım, nasıl yapalım?" diye sormuş.

Ninem bir süre düşünmüş, sonra, "Çalışanlardan birini iki tabut almaya yolla, hemen tabuta koyalım, mezar için de bir yer bul, ne kadar çabuk olursa o kadar iyi olur. İşler bitince batı kanadına gel, seninle konuşmam gereken bir konu var," demiş.

"Emredersiniz, Küçükhanım," demiş Luohan Amca saygıyla.

Luohan Amca, Shanları tabuta koyup bir darı tarlasına gömmüş. On kadar adam hiç ses çıkarmadan sessizce halletmiş gömme işini. Ölüleri gömerlerken güneş batmak üzereymiş. Mezarın etrafında bir grup karga uçuşmuş, kanatları kırmızı mor parıldıyormuş. Luohan Amca adamlara, "Geri dönüp beni bekleyin, benim işaretimi bekleyin, bir şey demeyin," demiş.

Luohan Amca avluya çıkıp ninemin emirlerini dinlemiş. Ninem eşeğin sırtından aldığı yorganın üstünde bağdaş kurup oturmuş. Büyük dedem elindeki samanla eşeği besliyormuş.

Luohan Amca, "Küçükhanım, işler halloldu. Bunlar da patronun anahtarları," demiş.

Ninem, "Anahtarlar şimdilik sende kalsın. Bu köyde çörek satan bir yer var mı?" demiş.

"Var," demiş Luohan Amca.

Ninem, "İki sepet alıp adamlara paylaştır da yesinler, yedikten sonra onları buraya getir. Bana da yirmi çörek getir," demiş.

Luohan Amca taze nilüfer yapraklarına sarılı yirmi çörek getirmiş. Ninem çörekleri alırken Luohan Amca'ya, "Doğu kanadına gidip adamlara çabuk yemelerini söyle," demiş.

Luohan Amca aldığı emri tekrarlayarak geri geri çekilmiş.

Ninem çörekleri büyük dedeme uzatırken, "Bunları yolda yersin!" demiş.

Büyük dedem, "Dokuz Numara, sen benim öz kızımsın!" demiş.

Ninem, "Hadi git, yettin ama!" demiş.

Büyük dedem, "Ben senin öz babanım!" demiş.

Ninem, "Senin gibi baba olmaz olsun, bugünden itibaren bir daha bu kapıdan içeri adımını atamazsın!" demiş.

"Ben senin öz babanım!"

"Benim babam Kaymakam Cao, duymadın mı?"

"Bu kadar ucuzlaşma, yeni bir baba buldun diye eskisini hemen bir kenara atıverecek misin? Seni büyütmek annen ve benim için hiç de kolay olmadı!"

Ninem elindeki nilüfer yaprağına sarılı çörekleri tüm gücüyle büyük dedemin yüzüne fırlatmış, sıcak çörekler büyük dedemin yüzüne el bombaları gibi çarpmış.

Büyük dedem eşeğini alıp küfrederek giriş kapısından çıkmış: "Seni piç! Küçük piç! Ana baba bilmez küçük piç seni! İlçeye gidip şikâyet edeceğim, senin bu saygısızlığını ve vefasızlığını anlatacağım! Haydutla zina işlediğini anlatacağım! Kocanı öldürmeyi nasıl planladığını anlatacağım!"

Büyük dedem küfrederek uzaklaşırken Luohan Amca on üç adamla birlikte avluya girmiş.

Ninem eliyle saçını ve üstündekileri düzeltmiş, açık yüreklilikle, "Beyler, çok çalıştınız! Ben daha çok gencim, şimdi patronunuz oldum, ama işten anlamam, hepinizin yardımını bekliyorum. Luohan Amca burada yıllardır çalışıyorsunuz, bugünden itibaren içki imalathanesinin işlerini siz yürüteceksiniz. Baba oğul Shanlar aramızdan ayrıldı, şimdi onların sofrasını kaldırıp yeni bir sofra kurma zamanıdır. Vaftiz babam ilçe kaymakamı olarak bize elinden gelen yardımı esirgemez, şu orman kaçkını haydutlara gelince, onlara bir şey yapmayacağız, köy halkına ve müşterilerimize kötü muamele etmezsek ticarete kal-

dığımız yerden devam edebiliriz. Yarından sonra içki kazanlarını üç gün durduracağız, herkes bana temizlik için yardım edecek, Shanların kullandığı eşyalardan yakılabilecek olanları yakın, yakılamayacak olanları toprağa gömün. Bu akşam erkenden dinlenmeye başlayın, Luohan Amca, bu konuda ne düşünüyorsunuz?" demiş.

Luohan Amca, "Küçükhanım'ın emirlerini yerine getireceğiz," demiş.

Ninem, "Aranızda gönlüne yatmayan var mı? İstemeyeni zorla tutmuyorum, bir kadın için çalışmayı istemeyen varsa başka bir yere gidip çalışabilir," demiş.

Adamlar birbirlerine bakıp hep bir ağızdan, "Küçükhanım için elimizden geleni yapacağız," demiş.

Ninem, "Öyleyse artık dağılabilirsiniz," demiş.

Adamlar barakalarına dönüp olan biteni konuşmaya başlamış, Luohan Amca onlara, "Uyuyun be, uyuyun, yarın erken kalkacağız," demiş.

Luohan Amca gece yarısı katırları beslemek için kalkınca ninemin batı avlusunda iç çektiğini duymuş.

İkinci günün sabahı Luohan Amca erkenden uyanmış, büyük kapıyı açıp etrafa bakınmış. Batı avlusunun kapısı kapalıymış, avlunun içine sessizlik hâkimmiş. Doğu avlusuna gitmiş, yüksek bir tabureye oturup batı avlusunu izlemiş, ninem sırtını duvara vermiş, yorganın üzerinde oturur pozisyonda uyuyormuş.

O üç gün içinde Shanların avlusunda taş üstünde taş kalmamış, Luohan Amca ve adamları vücutlarını içkiyle yıkayıp Shanların yattığı yastık yorganları, giydiği giysileri, oturdukları *kang*'ı, kap kacaklarını, dikiş nakışlarını, neleri varsa hepsini çıkarıp avluya yığmış, üzerine içki boca edip iyice yakmışlar, geriye kalan yanmamış ne varsa bir çukura gömmüşler.

Ev iyice havalandırıldıktan sonra Luohan Amca içine bakır anahtarları koyduğu darı içkisi dolu bir çömleği

nineme götürmüş. Luohan Amca, "Küçükhanım, bu anahtarlar üç gündür içkinin içinde," demiş.

Ninem, "Amca, bu anahtarlar artık senin, benim servetim senin servetindir," demiş.

Luohan Amca'nın korkudan dili tutulmuş.

Ninem, "Amca, şimdi reddetmenin zamanı değil, git biraz kumaş al, bu evi adam etmeliyiz, yatak takımı ve cibinlik de lazım, söyle birine halletsin, para harcamaktan çekinme. Ayrıca adamlara söyle de duvarlar da dahil evin her yerini içkiyle dezenfekte etsinler," demiş.

"Ne kadar içki kullansınlar?" diye sormuş Luohan Amca.

"Ne kadar gerekiyorsa o kadar kullansınlar," demiş ninem.

Adamlar yeri göğü içkiyle silmiş. Ninem bu içki kokusu içinde dudaklarında bir gülümsemeyle durmuş.

Dezenfekte için dokuz fıçı içki harcanmış. Ninem ardından adamlara temiz bezleri içkiyle ıslatıp silinebilecek ne varsa üzerlerinden üç-dört kez geçmelerini söylemiş. Sonra duvarlar kirece boyanmış, kapı ve pencereler boyanmış, *kang*'ın üzerindeki hasır ve yatak örtüsü değiştirilmiş, baştan aşağı yepyeni bir dünya kurulmuş.

İşler bitince ninem adamların her birine üç gümüş para vermiş.

İçki atölyesi ninem ve Luohan Amca'nın liderliğinde canlı bir şekilde işe devam etmiş.

Bu büyük temizlikten on gün sonra evin içindeki içki kokusundan eser kalmamış, taze kireç kokusu insanın içini açıyormuş. Ninem mutluymuş, köydeki tuhafiyeciye gidip makas, kırmızı elişi kâğıdı, iğne, iplik ve bir kadının ihtiyacı olan her şeyden almış. Eve dönünce *kang*'ın üstüne çıkıp aldığı beyaz elişi kâğıtlarından çeşitli desenler keserek pencereleri süslemeye başlamış. Ninemin eli çok beceriklidir, daha baba evindeyken elişi

kâğıtlarından yaptığı süslemeler komşu kızlarınınkilerden çok daha güzel olurmuş. Ninem yetenekli halk sanatçılarındandır, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda kâğıt kesme sanatını geliştirmiş, bu sanata eşi benzeri olmayan katkılarda bulunmuştur.

Gaomi'nin kâğıt kesme sanatı, zarif oymalar, basit ve canlı işlemelerle doludur, güçlü ve sınır tanımazlığıyla kendi üslubunu oluşturmuştur.

Ninem makası eline alınca kırmızı elişi kâğıdını büyük bir ustalıkla kesmiş. İçinde şimşek gibi bir his çakmış. Kendi *kang*'ının üzerinde olmasına rağmen kalbi çoktan pencereden dışarıya çıkıp denizi andıran darı tarlalarının üzerinde bir güvercin gibi süzülmeye başlamış... Ninem küçüklüğünden beri evden dışarı adımını atmamış, eve kapanıp neredeyse eve kapalı bir yaşam sürmüş. Anne ve babasının emri altında büyümüş, onlar isteyince bir kocaya varmış. İki haftadır her şey tersine dönmüş, rüzgâr tersten esmeye başlamış, yağmur su mercimeğini önüne katmış, gölcüğü nilüferler kaplamış, bir çift kırmızı mandarin ördeği kanatlanmış. İki haftadır ninemin kalbinde tatlı bir sızı varmış, serin sulardan geçmiş, kaynar sularda yıkanmış, darı içkisinde bekletilmiş, bin çeşit tada bulanmış, on bin acıdan tatmış. Ninem bir şey olmasını dört gözle bekliyor, ama neyi beklediğini henüz bilmiyormuş. Elinde makas ne keseceğini bilemez bir haldeymiş, tüm geçmiş ve gelecek hayalleri perde perde dağılmış. Bu karışık ruh haliyle içki kokusu taşıyan, güz başı darı tarlalarından gelen çekirgelerin ağlamaklı ve güzel seslerini dinlemiş. Ninem sanki bu küçük yeşil böcekleri görür gibiymiş, açık kırmızı darı saplarına tutunmuş, ayaklarını kanatlarına sürtüyorlarmış. Birden ninemin aklına yeni ve cesur bir fikir gelmiş: Kafesinden çıkmış güzel bir çekirge, kafesinin üstünde kanatlarıyla şarkı söylüyor.

Ninem kafesinden çıkmış çekirgeden sonra bir de geyik figürü kesmiş. Geyiğin sırtında kırmızı çiçekler açmış bir erik ağacı varmış, başı dik, göğsü ilerdeymiş, bu özgür ve güzel dünyada kendi özgür ve tasasız yerini arayan bir geyikmiş.

Ninem tüm yaşamı boyunca, "Büyüklük onuru dizginleyemez, büyük hediye küçüğün önünü kesemez," düsturuyla yaşamış, kalbi gök kadar engin, kâğıt kadar inceymiş, cesaretle karşı koyar, savaşmaktan çekinmezmiş. Birinin karakteri gelişirken şüphesiz nesnel koşullara ihtiyacı vardır, ama içsel bir bütünlüğü yoksa tüm nesnel koşullar işe yaramaz. Başkan Mao Zedong'un da dediği gibi: Isı yumurtayı civcive dönüştürür, ama yumurtayı bir taşla değiştirirseniz içinden civciv çıkmaz. Konfüçyüs de, "Çürük bir ağaç oymaya gelmez, pis çamurdan yapılmış duvar badana etmeye değmez," demiş. Ben de böyle düşünüyorum.

Ninem bu karışık ruh haliyle elişi kâğıtlarını keserken işte tam o anda aslında kahraman bir kadın olduğunu göstermiş, bir geyiğin sırtında biten erik ağacını anlatmaya sadece o cesaret edebilmiştir. Ne zaman onun kestiği elişi kâğıtlarına baksam her seferinde yeniden büyülenirim. Ninem eğer yazarlığa bulaşsaydı, onun yazdıkları karşısında muhtemelen birçok yazar yazarlığından utanırdı. O sanki tanrı gibiymiş, altın dudakları ve yeşim dişleri arasından çekirgeye seslenince çekirge kafesinden çıkıvermiş, geyiğin sırtında bir erik ağacı olsun deyince erik ağacı bitivermiş.

Nineciğim, torunun seninle aşık atamaz, ben senin yanında üç yıldır açlık çeken, buruş buruş beyaz bir bit gibi kalırım.

Ninem kâğıtları keserken kapının çaldığını duymamış, kapı açılınca avludan tuhaf bir şekilde çok tanıdık bir ses şöyle bağırmış:

"Küçükhanım, adama ihtiyacınız var mı?"

Ninemin elinde tuttuğu elişi kâğıtları *kang*'ın üstüne düşüvermiş.

7

Babam, dedem tarafından uyandırılınca gördüğü ilk şey kıyının üzerinde dönenen uzun bir ejderha olmuş, havada yüzer gibi üzerlerine geliyormuş. Ateşten çıkan sesler cesur uğultuları bastırmış. Babam bu kıvranan ateş topunun gözünü kırpmadan adam öldüren babasını nasıl bu hale soktuğunu kestirememiş. Dedem alenen ağlamış, "Douguan... Oğlum... Köylüler geldi," demiş.

Yaşlısı genci, kadını erkeği yüzlerce insan etraflarını sarmış. Meşale tutmayanların ellerinde keser, kürek ve sopalar varmış. Babamın arkadaşları kalabalığı yarıp öne çıkmış, ellerinde yağa batırılmış pamuklara sarılı olan darı saplarından yapılmış meşaleler varmış.

"Komutan Yu, zafer senindir!"

"Komutan Yu, domuz ve koyun kesip bir ziyafet hazırladık, kardeşlerimizin dönmesini bekliyorduk."

Dedem kıvrılarak akan Mo Nehri ve muazzam darı tarlalarına doğru vakur ve kutlu bir şekilde yansıyan meşalelerin önünde diz çökmüş, ağlamaklı bir sesle, "Sevgili köy halkı, ben Yu Zhan'ao bir günahkârım, Çopur Leng'ın oyununa geldim, kardeşlerimin... hepsi öldü!" demiş.

Kalabalık daha da yaklaşmış, göğü duman kaplamış, meşalelerin alevi yerinde durmuyor, yağ cızırdayarak kırmızı şeritler halinde yere damlıyor, meşaleler yanmaya devam ediyormuş. Kıyıyı meşalelerden dökülen kor kaplamış. Darı tarlalarından tilki çığlıkları duyulmuş. Me-

şalelerin ışıltısına kapılan balıklar suyun yüzüne çıkmış. Kimse sesini çıkarmamış. Yalazlanan alevlerden çıkan sesin içinde ta uzaktaki darı tarlalarından gelen derin bir gürültü duyulmuş.

Ak sakallı, kara yüzlü, bir gözü diğerinden daha küçük olan yaşlı bir adam elindeki meşaleyi yanındakine vermiş, eğilip dedemin koluna dokunarak, "Komutan Yu, ayağa kalk, kalk, kalk," demiş.

Herkes hep bir ağızdan, "Komutan Yu, ayağa kalk, kalk, kalk," demiş.

Dedem yavaşça doğrulmuş, yaşlı adamın iki eliyle dokunduğu kolunun kasları aşırı derecede ısınmış. Dedem, "Sevgili köy halkı, köprüye gidip bir bakalım," demiş.

Kalabalık ellerinde meşalelerle dedemle babamın önderliğinde ilerlemiş. Meşaleler nehrin karanlık yolunu, darı tarlalarını ve köprüye giden savaş alanını aydınlatıyormuş. 21 Eylül'ün kan kırmızısı, trajik yarımayı birkaç yeşil bulut tarafından korunuyormuş. Meşaleler köprüyü aydınlatırken yanmış arabaların ürkünç gölgeleri salınmış. Cesetlerden gelen o yapışkan koku savaş alanını sarıp geri planda kalan darı kokusu ve uzaktan akan nehir kokusuna karışmış.

Kadınlar feryat figan ağlamaya başlamış, darı saplarından yapılmış meşalelerdeki yağ cızırdayarak insanların elleri ve ayaklarına dökülmeye başlamış. Meşalelerin altında duran erkeklerin yüzleri kızgın demir gibi aydınlanmış. Kar beyazı büyük taş köprü bir kızıllığa bürünmüş.

O ak sakallı kara yüzlü adam, "Niye ağlıyorsunuz? Bu büyük bir zafer değil mi? Dört yüz milyon Çinliyiz, birebir dövüşsek o küçük ülkeden gelen Japonlar bize karşı durabilir mi? Ölümüne savaşsak yüz milyonumuz yeter onların soylarını kurutmaya, bizdeyse üç yüz milyon kalır, bu büyük bir zafer değil midir? Komutan Yu, bu büyük bir zaferdir!" diye bağırmış.

Dedem, "Amcacım, bunları beni avutmak için söylüyorsun," demiş.

Yaşlı adam, "Bu doğru değil, Komutan Yu, bu gerçekten demir gibi büyük bir zafer, emri ver, ne dersen onu yapalım, Çin'in büyük nüfusundan başka bir şeyi yok," demiş.

Dedem ayağa kalkıp, "Sizler, ölen kardeşlerimizin naaşlarını kaldırın!" demiş.

Kalabalık dağılıp yolun iki tarafındaki darı tarlalarında bulunan cesetleri köprünün batısındaki kıyıya taşımış, başları güneye, ayakları kuzeye bakacak şekilde sıralamışlar. Dedem babamı da peşine takıp cesetleri bir bir saymış. Babam, Wang Wenyi, karısı, Fang kardeşler, Borazancı Liu, "Laolaosi" ve diğerlerini görmüş... birbiri ardına sıralanan tanıdık ve tanımadık yüzler. Dedemin kırışıklıklarla dolu yüzü durmadan seğirmiş, iki gözü iki çeşme ağlamış, gözyaşları meşalelerin ışığı altında erimiş demir gibi parıldıyormuş.

Dedem, "Dilsiz nerede? Douguan, Dilsiz Amcanı gördün mü?" diye sormuş.

Babam birden Dilsiz'in o keskin kılıcıyla Japon şeytanının başını uçurmasını ve başın havada süzülürken attığı çığlıkları hatırlamış. Babam, "Kamyonun üstünde," deyivermiş.

Kamyonun etrafını birkaç meşale sarmış, üç adam üstüne çıkmış, Dilsiz'i indirip kamyonun ön tamponuna yaslamışlar. Dedem koşarak gelmiş, Dilsiz'i sırtlamış, ardından iki adam daha gelmiş, biri Dilsiz'in başını diğeri de ayaklarını desteklemiş, sallana sallana kıyıya çıkmışlar. Dilsiz'in cesedini sıranın en doğusuna koymuşlar. Dilsiz'in beli bükükmüş, o kan döken kılıcını hâlâ elinde tutuyormuş. Gözleri ve ağzı sanki kükreyecekmiş gibi hâlâ açıkmış.

Dedem diz çöküp eliyle Dilsiz'in dizini ve göğsünü

tüm gücüyle bastırmış, babam Dilsiz'in omurgasından gelen bir kütürtü duymuş, vücudu yine eski haline dönmüş. Dedem kılıcını elinden almaya çalışmış, ama ne kadar uğraşsa da başaramamış, sonunda Dilsiz'in kolunu içe doğru iyice bükünce kılıç bacaklarının yanına düşüvermiş. Kadınlardan biri Dilsiz'in yanına diz çöküp gözlerini kapatırken, "Ağabeyciğim, kapa gözlerini, kapa, Komutan Yu senin öcünü alacak," demiş.

"Baba, anam hâlâ darı tarlasında..." demiş babam ağlayarak.

Dedem eliyle, "Sen git... yanına birkaç kişi alıp onu buraya getirin..." demiş.

Babam ardında meşale taşıyan birkaç kişiyle birlikte darı tarlalarına dalmış. Meşalelerin alevi sık darı saplarını yalayınca o yarı kurumuş darı yaprakları alev almış. Darılar ateşin içinde başlarını eğip ağlamaya başlamış.

Babam darıları tek tek ayıklayıp yüzü uzakta parıldayan Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın eşsiz yıldızlarına dönük ninemi uzandığı yerden kaldırmış. Ninemin ölmeden önce göğe yakaran o güçlü sesinden gök de etkilenmiş. Ninemin yüzü öldükten sonra bile güzel bir yeşim taşını andırıyormuş, hafifçe aralanmış dudaklarının arasından tertemiz dişleri ve kar beyazı güvercinlerin gagalarıyla ninemin ağzına taşıdıkları inci gibi darı taneleri görünüyormuş. Ninemin mermi yemiş göğüsleri insan ahlakını ve görkemli vaazları hor görüyormuşçasına dik ve mağrur duruyor, insanın kudret ve özgürlüğüyle, yaşamın büyüklüğü ve aşkın ihtişamını ortaya seriyormuş, ninem ölümsüzdür!

Dedem de yanlarına varmış. Ninemin cesedini onlarca meşale sarmış, alevlenen darı yaprakları dans etmeye başlamış, ateşten bir yılan darıların arasından uçarak uzaklaşmış, darılar bu ölüme dayanamayıp ağlamaya başlamış.

"Kaldırın..." demiş dedem.

Bir grup genç kadın ninemi kaldırmış, dört bir yanı insan ve meşalelerle çevrilmiş, meşalelerin yaydığı ışık darı tarlasını harikalar diyarına çevirmiş.

Ninemi kıyıya taşımışlar, cesedini sıranın en batısına koymuşlar.

O ak sakallı, kara yüzlü adam dedeme, "Komutan Yu, bu kadar tabutu nereden bulacağız?" diye sormuş.

Dedem bir an düşünüp, "Onları geri taşımayacağız, tabuta da gerek yok, şimdilik onları darı tarlalarına gömelim, benim gücümü toplamamı bekle, daha sonra gelip kardeşlerimize yaraşır bir veda ederiz," demiş.

Yaşlı adam başıyla onaylamış, birkaç kişiyi geceye hazırlık olsun diye meşale almaya göndermiş. Dedem, "Gelirken şu kamyonları çekmek için yük hayvanı da getirin," demiş.

İnsanlar meşaleler eşliğinde tüm gece mezar kazmış. Dedem mezarların içine koymak için biraz da darı sapı kesmelerini söylemiş, cesetler mezara konduktan sonra üstlerini darı saplarıyla kapatmış, ardından toprak atmışlar.

Toprağa en son ninem girmiş, darılar bir kez daha ninemin vücudunu sarmış. Babam son darı da konulurken ninemin yüzüne bakmış, içi acıyla sızlamış, çoktan yaralanmış kalbine sanki bir çizik daha atılmış. Bu yara uzun yaşamı boyunca hiç kapanmamış. Mezara ilk toprağı dedem atmış. İrili ufaklı kara toprak parçaları darı saplarını patır patır dövmüş, ardından darı sapları arasına giren toprağın hışırtısı duyulmuş. Sonra dört bir yana dağılan toprak topaklarının göğün sükûnetini bomba patlarmışçasına bozması duyulmuş. Babamın kalbi bir an daralmış, içi kan ağlamış. İki keskin ön dişiyle ince altdudağını dişlemiş.

Ninemin mezarı da kapatılmış. Darı tarlalarında el-

liden fazla mezar kazılmış. Yaşlı adam, "Sevgili köy halkı, herkes diz çöksün!" demiş.

Köyün büyükleri bu yeni kapatılmış mezarların önünde diz çökmüş, ağlama sesleri bütün tarlayı titretmiş, meşaleler sönmeye başlamış. Güneyden bir yıldız kaymış, ışıltısı darıların tepesinde kaybolana kadar parıldamış.

Sonra yeni gelen meşaleler yakılmış, neredeyse şafak sökecekmiş, nehrin üzerindeki siste süt beyazı bir ışık belirmiş. Gece yarısı getirilen onlarca yük hayvanı birbirine karışmış, biraz darı sapı çiğnemiş, biraz da darı başağı yemişler.

Dedem birbirine bağlanmış tırmıkları çıkarıp tekeri patlamış birinci kamyonu yola, oradan da doğudaki hendeğe itmelerini istemiş. Sonra bir tüfekle kamyonun benzin tankına nişan almış. Darı tanesi büyüklüğünde yüzlerce saçma benzin tankında delik açmış, benzin dökülüvermiş. Dedem köylünün birinden bir meşale alıp birkaç adım geriye çekilmiş, iyice nişan alıp meşaleyi fırlatmış. Ağaç büyüklüğünde bir alev beyaz beyaz parlamış, kamyonun kasası dahi yanmış, geriye çarpık çurpuk metal bir iskelet kalmış.

Dedem kalabalığa pirinç yüklü, henüz hasar görmemiş ikinci kamyonu köprüden yola itmelerini söylemiş. Sonra yanmış üçüncü ve dördüncü kamyonları kaldırıp nehre atmışlar. Köprünün güneyindeki yolda bulunan kamyonun benzin tankına tüfekle ateş açıp bir meşaleyle akan benzini tutuşturunca bir an göğe uzanan bir parlama oluşmuş. Köprünün üzerinde kor parçaları dışında bir şey kalmamış. Nehrin kuzey ve güneyinde ara sıra bomba patlamasını andıran sesler yükselmiş. Kamyonlardaki Japonların cesetleri yanmış, havadaki buruk kokuya insanın boğazını yakan, midesini karıştıran hoş bir mangal kokusu yayılmış.

Yaşlı adam dedeme, "Komutan Yu, Japon şeytanlarının cesetlerini ne yapacağız?" diye sormuş.

Dedem, "Eğer onları toprağa gömersek toprağımızı kokuturlar! Yakarsak göğümüzü kirletirler! Nehre atın, yurtlarına yüzsünler," demiş.

Köylüler otuzdan fazla Japon'un cesedini kancalarla köprüye sürüklemiş, içlerinde Leng Zhidui'in adamları tarafından üniforması çıkartılan yaşlı şeytan da varmış.

Dedem, "Kadınlar başlarını çevirsin," demiş.

Dedem küçük kılıcını çıkarmış, Japon askerlerinin pantolonlarının ağ kısmını açarak cinsel organlarını kesmiş. Sonra birkaç irikıyım adam çağırıp kestiği organları sahiplerinin ağızlarına koymalarını istemiş. Ardından onlarca adam ikili gruplar halinde bu belki iyi, belki de yakışıklı, ama temelde genç ve güçlü Japon şeytanları olan askerleri havaya kaldırmış, üçe kadar sayıp hep bir ağızdan, "Japon köpekleri... evinize dönün..." diye bağırıp nehre atmışlar. Japon askerleri ağızlarında aile yadigârı mücevherleriyle havada süzülüp nehre düşmüş, akıntıyla birlikte doğuya sürüklenmişler.

Şafağın ilk ışıkları göründüğünde köylüler yorgunluktan ölecek gibiymiş. İki kıyıdaki ateş giderek sönüyormuş, ateşin aydınlatamadığı yerler koyu göğün altında canlı bir laciverde bürünmüş. Dedem köylülere yük hayvanlarını o pirinç yüklü, henüz hasar görmemiş kamyonun ön tamponuna bağlamalarını söylemiş. Ardından hayvanları öne doğru gütmelerini istemiş. Hayvanlar tüm güçleriyle kamyonu çekmeye başlayınca halatlar gerilmiş, kamyonun altındaki büyük mil gıcırdamış, kamyon büyük ve hantal bir böcek gibi yavaşça kımıldamış. Kamyonun ön tekerleri bir sağa bir sola kıvrılıyor, bir türlü düz gitmiyormuş. Babam hayvanları durdurmuş, kamyonun kapısını açıp direksiyonun başına geçmiş, araba kullanmayı yeni öğrenen biri gibi kıvranan direksiyona hâkim ol-

maya çalışmış. Hayvanlar yine tüm güçleriyle kamyonu çekmeye, halat da yine gerilip titremeye başlamış. Dedem kamyona hâkim olana kadar direksiyon başında epey zorlanmış. Kamyon artık düz gidiyormuş, köylüler korku içinde kamyonun ardından ilerlemiş. Dedem bir eliyle direksiyonu tutarken diğeriyle kontrol panelini yoklamış, birkaç düğmeyi kurcalayınca kamyonun ön farları etrafı beyaz beyaz aydınlatmış.

"Gözlerini açtı! Gözlerini açtı!" diye biri bağırıvermiş kamyonun arkasından.

Farlar yolu ve yük hayvanlarının sırtlarındaki tüyleri aydınlatmış. Dedem çok sevinçliymiş, kontrol panelindeki her düğmeye basmış, her düğmeyi çevirmiş, açıp kapamış, birden düdüğü andıran keskin bir ses duyulmuş, hayvanlar hayret içinde kulaklarını dikmiş. Dedem, "Demek hâlâ sesini kaybetmemiş!" diye düşünmüş. Afacan çocuklar gibiymiş, kontağı çevirince kamyonun midesi guruldamış, kamyon kendini deli gibi öne atıp yük hayvanlarına çarpınca birkaçını yere düşürmüş, dedemin korkudan göğsü ve sırtı terlemiş; bir kaplana binmiş, ama kaplanın sırtından inmek hiç de kolay bir iş değilmiş.

Kalabalık kamyonun hayvanları yere düşürdüğünü görünce şaşırıp kalmış. Kamyon yolun batısındaki hendeğe gelene kadar metrelerce yol almış, derin derin nefes almış, tekerleri havada yel değirmeni gibi dönmüş. Dedem kamyonun camını kırarak kendini dışarı atmış, yüzü ve elleri kan içinde kalmış.

Dedem yüzünde soğuk bir gülümsemeyle bu canavarı incelemiş.

Köylüler kamyondaki pirinci taşıdıktan sonra dedem bu kamyonun da benzin tankına ateş edip kamyonu bir meşaleyle yakmış, alevler göğü yalamış.

8

On dört yıl önce Yu Zhan'ao sırtında dürülmüş şiltesi, üzerinde tertemiz, yeni kolalanmış beyaz ceket ve pantolonuyla bizim evin avlusunda dikilip, "Küçükhanım, adama ihtiyacınız var mı?" diye seslenmiş.

Ninem yüzlerce karışık duygu içinde kendini kaybetmiş, elindeki elişi makasını *kang*'ın üstüne düşürmüş, vücudu gevşemiş, kendini yeni işlenmiş çiçek desenli mor yorgana bırakıvermiş.

Yu Zhan'ao odanın içindeki taze kireç kokusunu ve kadının sıcak nefesini duyumsamış, cesurca kapıyı itmiş.

"Küçükhanım, adama ihtiyacınız var mı?"

Ninem başını kaldırmış, buğulu gözlerle yorganın üzerinde uzanıyormuş

Yu Zhan'ao yatağını yere bırakıp yavaşça *kang*'ın yanına gitmiş, nineme doğru eğilmiş. Kalbi o sırada ılık bir gölet gibiymiş. Göledin içinde karakurbağaları oynaşıyor, üzerinde ebabiller uçuşuyormuş. Onun o kara çenesiyle ninemin yüzü arasında kâğıt kadar ince bir mesafe kaldığında ninem onun o kara ve parlak kafasına bir tokat atmış. Ardından yatakta doğrulmuş, eline makasını alıp, "Sen de kimsin? Ne kabasın! Tanımam etmem, odama paldır küldür girip bir de bu kadar yakınlaşıyorsun!" diye terslemiş onu.

Yu Zhan'ao şaşırmış, birkaç adım gerileyerek, "Sen... Sen gerçekten beni tanımadın mı?" demiş.

Ninem, "Böyle konuşmaya nasıl cüret edersin, ben küçüklüğümden beri dışarı adımımı atmadım, eve kapalı bir yaşam sürdüm, buraya gelin geleli iki hafta olmadı, seni nereden tanıyayım?" demiş.

Yu Zhan'ao gülerek, "Öyle diyorsan öyle olsun, içki imalathanenize adam lazım olduğunu duydum, buraya

çalışmaya geldim, mideme biraz yemek girsin!" demiş.

Ninem, "Olur, çok çalışmaktan korkmuyorsan buyur gel. Adın sanın ne senin? Kaç yaşındasın?" demiş.

"Yu Zhan'ao, yirmi dört yaşındayım."

Ninem, "Şilteni alıp dışarı çık," demiş.

Yu Zhan'ao itaatkâr bir şekilde dışarı çıkıp orada beklemiş. Güneş uçsuz bucaksız tarlaların üzerinde parlıyor, ilçeye uzanan iki tarafı darı tarlalarıyla çevrili yol güneşin altında çok dar ve uzun görünüyormuş. Koca ateş topu altında yanan darılar sanki gözlerinin önündeymiş gibi çınlamış. Tam yarım saat dışarıda beklemiş, her geçen dakika daha da sabırsızlanmış, içeri dalıp o kadınla konuşmak istemiş, ama olduğu yerde kalmış. Baba oğul Shanları öldürdüğü o gün kaçmamış, darı tarlalarına gizlenip koyda dönen dolapları izlemiş heyecanla. Ninemin olağanüstü gösterisi onu hayrete düşürmüş. Ninemin yaşının küçük olmasına rağmen çok dişli, hesapçı ve asla azla yetinmeyen biri olduğunu görmüş. Bugün ona böyle davranması muhtemelen başkalarının gözünü boyamak içinmiş. Biraz daha beklemiş, ninem hâlâ görünürde yokmuş, çatının üzerinde öten bir saksağan dışında avluda çıt yokmuş. Yu Zhan'ao sinirle kapıya seğirtmiş, tam bu sırada ninemin pencereden gelen sesini duymuş: "Doğu kanadına gidip geldiğini söyle!"

Yu Zhan'ao neye uğradığını şaşırmış, baştan böyle bir giriş yapmamalıymış, sakinleşince yatağını sırtlanıp doğu kanadına gitmiş, avludaki içki fıçıları ve darı yığınlarına bakmış, atölyede buhar içinde çalışan adamları görmüş. İçeri girip bir tabure üzerinde değirmentaşının üstündeki kovaya darı boşaltan işçilerden birine, "Ey, buranın sorumlusu kim?" diye sormuş.

Adam göz ucuyla ona bakıp darıyı boşaltmış, tabureden inmiş, bir elinde kevgir varmış, diğer eline tabureyi almış, gözleri siyah bir bezle bağlı bir katıra bağırınca

katır değirmentaşını döndürmeye başlamış. Katırın nalları değirmentaşının etrafında oluklar oluşturmuş. Değirmentaşı guruldamış, iki değirmentaşı arasında öğütülen darı parçaları bardaktan boşanırcasına yağan bir yağmur gibi ahşap bir tepsiye dökülüyormuş. Adam, "Dükkânda," demiş çenesiyle giriş kapısının batısında kalan üç odayı işaret ederek.

Yu Zhan'ao yatağıyla arka kapıdan odaya girmiş. Tezgâhta abaküsüyle hesap yapan o tanıdık yaşlı yüzü görmüş, abaküsün yanında içki dolu koyu yeşil bir sürahi varmış. Arada içkiden birkaç yudum alıyormuş.

Yu Zhan'ao, "Beyim, adam lazım mı?" demiş.

Luohan Amca, Yu Zhan'ao'a düşünceli düşünceli bakıp, "Kalıcı mı yoksa geçici misin?" diye sormuş.

Yu Zhan'ao, "Orası size kalmış, ben çalışabileceğim kadar çalışmak isterim," demiş.

Luohan Amca, "Eğer bir hafta filan çalışmak istersen, sorun olmaz; ama uzun süre çalışmak istiyorsan ona Küçükhanım karar verir," demiş.

Yu Zhan'ao, "Öyleyse gidip ona sor," demiş.

Yu Zhan'ao tezgâha yanaşıp bir tabureye oturmuş. Luohan Amca tezgâhın kapağını kaldırıp arka kapıya yönelmiş, tam kapıdan çıkarken geri dönüp büyük bir kap almış, yarısına kadar içki doldurmuş, tezgâha bırakıp, "Biraz içki iç, susuzluğunu giderir," demiş.

Yu Zhan'ao içkiyi içerken o kadının çevirdiği dolapları düşünüp içini çekmiş. Luohan Amca geri dönünce ona, "Küçükhanım, seni görmek istiyor," demiş.

Batı kanadına varınca Luohan Amca, "Biraz bekleyiver," demiş.

Ninem gösterişli pozlar içinde dışarı çıkmış, Yu Zhan'ao'ı bir güzel sorguya çekmiş, ardından eliyle işaret ederek, "Atölyeye götürün, bir ay çalışsın bakalım, maaşı yarından itibaren başlasın," demiş.

Yu Zhan'ao böylece atölye çalışanlarından biri olu-vermiş. Sağlam vücudu ve becerikli elleriyle çok sıkı çalışmış. Luohan Amca, onu ninemin gözü önünde pek çok defa övmüş. Bir ay sonra Luohan Amca onu tezgâha çağırıp, "Küçükhanım senden pek memnun, kalsın dedi," demiş. Ona bir bohça uzatıp, "Küçükhanım buna sana verdi," demiş.

Bohçayı açınca içinden bir çift yeni bez ayakkabı çıkmış. Yu Zhan'ao, "Beyim, Küçükhanım'a Yu Zhan'ao'ın çok teşekkür ettiğini söyleyin," demiş.

Luohan Amca, "Hadi şimdi git, iyi çalış," demiş.

Yu Zhan'ao, "Çok sıkı çalışacağım," diye söz vermiş.

Göz açıp kapayıncaya iki hafta daha geçmiş, Yu Zhan'ao yavaş yavaş huzursuzlanmaya başlamış, Küçükhanım her gün doğu kanadına geliyor, ama Luohan Amca'ya onu bunu sorduktan sonra gidiyormuş, sırtlarından ter damlayan işçilerle neredeyse hiç ilgilenmiyormuş. Yu Zhan'ao bundan çok şikâyetçiymiş.

Atölye baba oğul Shanlarca işletilirken işçilerin yemekleri köydeki lokantadan gelirmiş. Ninem başa geçince otuzlu yaşlarında, herkesin "Liu'nun Hanımı" diye seslendiği bir kadınla on dört-on beş yaşlarında Lian'er (aşk çocuğu) adında bir kız tutmuş. Bu iki kadın batı kanadında oturuyor, sadece yemek yapmakla ilgileniyorlarmış. Ninem evdeki iki köpeğin yanına biri siyah, biri koyu yeşil, biri de kızılımsı üç köpek daha almış. Böylece batı kanadında beş köpek ve iki kadından oluşan gürültülü ve kendi halinde yeni bir dünya kurulmuş. Köpekler geceleri rüzgârın otları hışırdatmasına bile havlıyormuş, izinsiz içeri girenleri ölesiye ısırıyor, ısırmadıklarınınsa korkudan ödlerini patlatıyorlarmış.

Yu Zhan'ao içki imalathanesinde çalışmaya başlayalı iki ay olmuş, ekim gelmiş, tüm darılar olgunlaşmış. Ninem Luohan Amca'ya avluyu düzenleyip ambarı hasada

hazırlamak için mevsimlik işçi kiralamasını söylemiş. Güneşli güzel günlermiş, ninem kar beyazı ipek bir elbise giyiyormuş, ayaklarında kırmızı saten terlikler varmış, elinde söğüt dalından bir sopa, ardında köpek sürüsüyle avluda bir aşağı bir yukarı dolanıyormuş, köylüler pörtlemiş gözlerle nineme bakıyor ama onun yanında kimse osurmaya bile cesaret edemiyormuş. Yu Zhan'ao pek çok kez ninemin yanına yaklaşmış, ama ninem ciddi bir surat ifadesi takınıp onunla tek kelime bile etmemiş.

O günün akşamı Yu Zhan'ao çok içmiş, sarhoş olmuş, ortak kullanılan odanın *kang*'ına uzanmış, sağa sola dönmüş, uyku tutmamış. Doğudaki iki pencereden içeri ay ışığı süzülüyormuş. İki adam fenerin altında yırtık söküklerini dikiyormuş.

Banhu[1] çalmasını bilen Du adlı bir işçi, telli çalgısını çıkarıp insanı hüzne boğan acıklı ezgiler çalmaya başlamış. Bir şeyler olmak üzereymiş; söküklerini diken adamlardan biri Du'nun çaldığı ezgiden çok etkilenip şarkı söylemeye başlamış: "Bekârlık çok acı, bekârlık çok acı, üstüm başım perişan, yok söküğümü dikecek kimsem..."

"Küçükhanım'a söyle de dikiversin!"

"Küçükhanım mı? O kuşun eti bize düşmez."

"Eski patronla oğlu yemeye kalktı da sonları ölüm oldu."

"Duyduğuma göre gelin olmadan önce Benekli Boyun'la işi pişirmiş!"

"Shanları, Benekli Boyun mu öldürdü demek istiyorsun?"

"Öyle demeyin, öyle demeyin, yerin kulağı vardır!"

Yu Zhan'ao *kang*'ın üzerinde sırıtmış.

İşçilerden biri, "Yu, niye sırıtıyorsun?" diye sormuş.

1. Telli bir Çin müzik aleti.

Yu Zhan'ao sarhoşluğun verdiği cesaretle, "Onları ben öldürdüm!" diye patlayıvermiş.

"Sarhoş olmuşsun sen!"

Yu Zhan'ao, "Ne sarhoşu!? Sarhoş olan sensin! Onları ben öldürdüm!" deyip ayağa kalkmış, duvarda asılı duran çantasından küçük kılıcını çıkarıp kınından çekmiş, kılıç ay ışığı altında gümüş renginde bir balık gibi parlamış. "Size söyleyeyim... ben Küçükhanım'la... yattım... darı tarlasında... gece gelip ateş yaktım... önce birini... sonra diğerini..." demiş peltek peltek.

Kimse çıt çıkarmamış, içlerinden biri feneri üfleyip söndürmüş. Oda kararmış, kılıç daha da parlamış.

"Hadi uyu artık, yat çabuk, yarın erken kalkıp içki yapacağız!"

Yu Zhan'ao hâlâ, "Seni... anasını... pantolonu üstüne çekince beni tanımaz oldun... beni eşek gibi, köpek gibi çalıştırdın... o kadar kolay değil ama... bu gece senin... icabına bakacağım..." diye mırıldanıyormuş, *kang*'dan kalkmış, kılıcı elinde, yalpalayarak dışarı çıkmış, adamların karanlıkta gözleri büyümüş, Yu Zhan'ao'ın elindeki kılıcın soğuk parıltısına bakakalmışlar, kimse sesini çıkarmaya cesaret edememiş.

Yu Zhan'ao avluya çıkınca her yerin ay ışığına büründüğünü görmüş, içki fıçıları değerli hazineler gibi parlıyormuş. Darı tarlalarından gelen olgun darıların o acı ve hafif tatlımsı kokusunu alınca irkilmiş, batı kanadından kadın kahkahaları geliyormuş. Barakanın içine girip tahta bankı dışarı çıkarmış. İçeride yalağın arkasında duran katırın çiftesiyle karşılanmış, katırın koca burun delikleri pırpır etmiş. Katırı umursamamış, bankı sendeleyerek duvarın dibine taşımış, üzerine çıkıp göğsünü duvara dayamış. Fenerin aydınlattığı kar beyazı pencerelere bakmış, pencerelerin üstünde kırmızı süslemeler varmış. Küçükhanım, Lian'er'la *kang*'ın üstünde oyun oynuyormuş.

Liu Hanım'ın, "Sizi haylaz maymunlar, hadi ama, yatın artık!" dediğini duymuş. Ardından Liu Hanım, "Lian'er, git bak bakalım hamur kabarmış mı?" demiş.

Yu Zhan'ao kılıcını ağzıyla tutarak duvara tırmanmış, köpeklerin beşi birden koşarak gelip havlamaya başlamış. Yu Zhan'ao korkudan avluya düşüvermiş. Ninem o kadar hızlı davranmasaymış iki tane Yu Zhan'ao olsa bile köpekler ikisini de parçalara ayırırmış.

Ninem köpekleri geri çağırıp, "Lian'er, feneri getir!" diye seslenmiş.

Liu'nun Hanımı elinde büyük bir oklavayla, koca ayaklarını sürüyerek, "Hırsız var, yakalayın!" diye bağırmış.

Lian'er feneri getirince Yu Zhan'ao'ın paralanmış yüzü aydınlanmış, ninem soğuk bir gülümsemeyle, "Demek sendin!" demiş.

Ninem o küçük kılıcı eline alıp şöyle bir inceledikten sonra yenine saklamış, Lian'er'a, "Gidip Luohan Amca'yı çağır," demiş.

Lian'er kapıyı açar açmaz Luohan Amca içeri girip, "Küçükhanım, sorun nedir?" diye sormuş.

Ninem, "Bu işçi sarhoş olmuş," demiş.

Luohan Amca, "Evet, sarhoş," demiş.

Ninem, "Lian'er, git benim söğüt dalımı getir!" demiş.

Lian'er ninemin o kar beyazı söğüt dalı sopasını getirince ninem, "Ben şimdi seni bir güzel ayıltırım!" demiş.

Ninem sopayı kaldırıp Yu Zhan'ao'ın kıçına kıçına vurmuş.

Yu Zhan'ao bu yakan acının içinde uyuşuk bir mutluluk duymuş, bu mutluluk boğazına vurmuş, dişleri oynamaya başlamış, şöyle sayıklamış: "Hanımım... Hanımım... Hanımım..."

Ninem onu dövmekten yorulunca ellerini iki yana bırakıp derin bir nefes almış.

"Götür şunu gözümün önünden!" demiş ninem.

Luohan Amca, onu kaldırmaya çalışmış ama Yu Zhan'ao direnmiş, durmadan, "Hanımım... bir daha vur... bir daha vur..." diyormuş.

Ninem, Yu Zhan'ao'ın boynuna tüm gücüyle iki kez vurmuş. Yu Zhan'ao küçük bir çocuk gibi yerde yuvarlanıp tepinmiş. Luohan Amca iki adam çağırmış, onu içeri taşıyıp *kang*'ın üzerine yatırmalarını söylemiş. *Kang*'ın üzerinde bir yusufçuk gibi dikilip küfredip durmuş. Luohan Amca bir sürahi içki getirip adamlarına içkiyi Yu Zhan'ao'ın kol ve bacaklarına sürmelerini söylemiş, sürahiyi ağzına dayayıp içkiyi boğazına boca etmişler. Adamlar onu bırakınca başı yana düşmüş, sesini çıkarmamış. İçlerinden biri, "Onu boğdunuz!" diye korkuyla inlemiş. Feneri yüzüne yaklaştırdıklarında yüzünün hareket ettiğini görmüşler, horultusu fenerin fitilini söndürmüş.

Yu Zhan'ao güneş en tepeye çıkana kadar uyanmamış, atölyeye pamuk üzerinde yürüyormuş gibi girince çalışanların hepsi garip garip ona bakmış. Dün gece yediği dayağı hayal meyal hatırlamış, boynunu ve kıçını ovuşturmuş, ama acı hissetmemiş. Çok susamış, işlenen içkiden bir kepçe alıp kana kana içmiş.

Banhu çalan Du, "Yu kardeş, hanımın seni öyle bir dövdü ki bir daha artık duvardan atlamaya kalkışmazsın, değil mi?" demiş.

Çalışanlar aslında bu karanlık genç adamdan çekiniyormuş, ama dün gece ağlayıp sızladığını duyduklarından dolayı korkularından eser kalmamış, şimdi hep bir ağızdan onunla dalga geçiyorlarmış. Yu Zhan'ao cevap vermemiş, içlerinden birini yakalayıp yumruğu geçirivermiş. Hepsi birbirine bakışıp anlaşmış gibi üzerine çullanmış, yere yatırıp tekme tokat dövmüşler. Dayak bitince kemerini çıkarıp başını pantolonunun içine sokmuş, ellerini arkasına bağlayıp tekrar yere yatırmışlar. Yu Zhan'ao su-

dan çıkmış balık ya da kıyıya vurmuş bir ejderha gibi çaresiz kalmış, başı pantolonun içinde, yerde yuvarlanmış durmuş. İki pipo içimi debelenmiş, Du dayanamayıp ellerini serbest bırakmış, başını pantolonundan çıkarmış. Yu Zhan'ao'ın yüzü altın bir elişi kâğıdını andırıyormuş, ateşin önünde ölü bir yılan gibi başını kaldırmış, uzun süre nefes nefese kalmış. İşçiler ellerinde çeşitli aletlerle Yu Zhan'ao'ın karşılık vermesini bekliyormuş. Yu Zhan'ao aksine bir içki fıçısına doğru sürünmüş, kepçeyle deli gibi içmeye başlamış. Yeterince içince çıra yığınının yanına devrilip uyuyakalmış.

Bundan sonra Yu Zhan'ao her gün körkütük sarhoş olmuş, çıra yığınına gidip açık mı kapalı mı olduğu seçilemeyen kapkara gözleri ve ağzının kenarlarında iki farklı gülümsemeyle uzanırmış. Ağzının solundaki aptal, sağındaki kurnaz ya da sağdaki aptal, soldaki kurnaz iki farklı gülümseme. Bu durum birkaç gün çalışanların ilgisini çekmiş, ama sonraları yavaş yavaş homurdanmaya başlamışlar. Luohan Amca onu çalışmaya zorluyor, ama o şaşı gözlerle bakıp, "Sen kendini kim sanıyorsun be? Buranın sahibi benim, Küçükhanım'ın karnındaki çocuk benden," diye söyleniyormuş.

Babam ninemin karnında bir top büyüklüğüne ulaşınca ninemin batı kanadındaki sabah bulantıları doğu kanadından duyulmaya başlamış. Görmüş geçirmiş işçiler bunu duyunca bundan başka bir şey konuşmaz olmuş. O gün Liu Hanım işçilere yemek getirince içlerinden biri, "Liu Hanım, Küçükhanım hamile mi?" diye soruvermiş.

Liu Hanım onlara şöyle bir bakıp, "Dikkat edin de dilinizi kimse kesmesin!" demiş.

"Demek Shan Bianlang'ın gücü gerçekten yerindeymiş!"

"Belki de büyük patrondu."

"Boş boş konuşmayın! Böyle bir kız Shanların yanına yanaşmasına izin verir mi? Bahse varım Benekli Boyun'dur."

Yu Zhan'ao çıra yığınından kalkıp elini ayağını neşeyle oynatarak, "Benim! Ha ha! Babası benim!" diye bağırmış.

Hepsi birden ona bakmış, gülüp sövmüşler.

Luohan Amca pek çok kez Yu Zhan'ao'ın işten çıkarılması gerektiğini söylemesine rağmen ninem her seferinde, "Bırakalım biraz dellensin, eninde sonunda kendine gelir," demiş.

Ninem bir gün artık iyice belirginleşen karnıyla avluya çıkıp Luohan Amca'yla konuşmuş.

Luohan Amca başını kaldırmadan nineme yavaşça, "Küçükhanım, artık piyasayı açıp darı satın almanın zamanı geldi," demiş.

Ninem, "Peki avlu ve ambar hazır mı?" diye sormuş.

Luohan Amca, "Hazır," demiş.

Ninem, "Geçen sene ne zaman almıştınız?" diye sormuş.

Luohan Amca, "Yine bu ara," demiş.

Ninem, "Bu sene biraz daha bekleyelim," demiş.

Luohan Amca, "Geç açarsak yeteri kadar satamayız, bugün çevredeki atölyelerden en az on tanesi damıtmaya başlamıştır," demiş.

Ninem, "Bu sene hasat iyiydi, hepsini satamazlar. En iyisi kapıya hâlâ hazır olmadığımızı bildiren bir not as. Önce diğerleri alsın bakalım, biz işimize daha sonra bakarız, hem o zaman fiyatı da biz belirleriz. Ayrıca darılar da o zaman kadar kurumuş olur," demiş.

Luohan Amca, "Küçükhanım çok haklı," demiş.

"Konuşmak istediğin başka bir şey var mı?" diye sormuş ninem.

"Konuşacak öyle büyük bir mesele yok, sadece şu

adam diyorum, her gün zil zurna sarhoş, ona biraz para verip hesabını keselim."

Ninem biraz düşünüp, "Beni atölyeye götür de bir de ben bakayım," demiş.

Luohan Amca önde, ninem arkada atölyeye girmişler. İşçiler kaynatılmış darıları büyük imbiğe döküyormuş. Kazanın altındaki çıralar çatur çutur yanıyormuş. Kazanın içindeki su kaynıyor, buharlar imbiğe doğru süzülüyormuş. O büyük ahşap imbiğin uzunluğu bir metreyi geçiyormuş, kazanın üzerinde duruyormuş, imbiğin altında sıra sıra bambu çubukları varmış. Dört adam ellerinde tahta küreklerle kazanın içindeki yeşil karışımı karıştırıyor, o hoş kokulu ham darı buharlaşıp kazanın içinden doğruca imbiğe yükseliyormuş. Karışım nerede toplanıyorsa buhar oradan çıkıyormuş. Bu işçiler için bir işaretmiş, böylece ellerindeki küreklerle karışımın yapışmasını önlemek için karışımı karıştırıp pıhtılaşan kısımlarını dışarı çıkartıyorlarmış.

Ninemin geldiğini gören işçiler canla başla çalışmaya başlamış.

Yu Zhan'ao çıra yığınının yanına tünemiş, yırtık pırtık giysileriyle dilenci gibi duruyormuş, buz gibi gözlerini nineme dikmiş.

Ninem, "Bugün buraya darıların darı içkisine nasıl dönüştüğünü görmek için geldim," demiş.

Luohan Amca, ninemin oturması için bir tabure çekmiş.

Ninem imalathaneye girince hepsi hiç çalışmadıkları kadar sıkı çalışmış, her biri hünerini göstermek istemiş. Ateşi besleyen çocuk kazanların altına durmadan çıra koyuyormuş, ateş kazanın dibine kadar yükselmiş. İki koca kazandan yükselen buhar büyük imbikten geçerken çıkardığı seslerle çalışanların soluklarına eşlik etmiş. Karışımın konduğu büyük imbik dolunca imbik ağzı büyüklü-

günde, üzerinde arı gözü gibi delikleri olan kubbe şeklinde bir kapakla üzerini kapatmışlar. Biraz daha kaynatınca o küçük deliklerden buhar çıkmaya başlamış. İşçiler üzerinde bir çukur olan, çifte kalaylı garip bir nesne getirmiş. Luohan Amca, nineme, "İşte bu asıl imbik," demiş. Ninem ayağa kalkıp onu yakından incelemiş, bir şey sormadan tekrar tabureye oturmuş.

İşçiler imbiği, büyük ahşap imbiğin üzerine koyunca kazanın içindeki tüm buhar kayboluvermiş, sadece kazanın altında yanan çıraların sesi duyuluyormuş, ahşap imbik bir beyaza, bir portakal sarısına bürünüyormuş, içinden içki desen içki olmayan ama içkiyi andıran hafif ve tatlı bir koku yükselmiş.

Luohan Amca, "Soğuk suyu ekleyin," demiş.

İşçiler yüksek taburelere çıkıp imbiğin üzerindeki çukurdan iki kova su boşaltmış, başka bir adam elinde küreğe benzeyen bir sopayla tabureye çıkıp suyu hızla karıştırmaya başlamış. Bir tütsünün yarısının yanması kadar bir süre geçtikten sonra ninem içki kokusunu almış.

Luohan Amca, "İçkiyi doldurmaya hazırlanın," demiş.

İki adam ellerindeki balmumuyla örülmüş, on kat kâğıtla kaplanmış, yüz kere yağdan geçirilmiş birer içki fıçısını o iki büyük ibrikten çıkan ördek gagasını andıran sızıntının altına koymuş.

Ninem ayağa kalkıp sızıntıya bakmış. Ateşi besleyen çocuk ateşe çam yağına batırılmış çıralar atınca ateş iyice gürleyip parlamış, ateşten çıkan beyaz bir ışıltı işçilerin yağlı ve terli göğüslerini parlatmış.

Luohan Amca, "Suyu tazeleyin," demiş.

İki adam avluya koşuşturup dört kova soğuk kuyu suyuyla dönmüş. Taburenin üzerinde duran adam imbiğin kapağını aralayınca kaynar su kabarmış, soğuk su döküldükten sonra karıştırmaya devam etmiş.

Bu büyük içki kazanı kudretle diz çökmüş, işçilerin her biri görevlerini layıkıyla yerine getiriyormuş, ninem bu zorlu işin ciddiyeti ve kutsallığı karşısında çok heyecanlanmış. Bu sırada karnında babamın hareket ettiğini hissetmiş. Çıra yığını üzerinde uzanıp kendisine kötü kötü bakan Yu Zhan'ao'a bakmış ninem, bu sıcacık içki imalathanesinde sadece onun bakışları soğukmuş, ninemin heyecanı yatışmış. Ninem ellerindeki içki fıçılarıyla içki damlalarının düşmesini bekleyen o iki adamı sakince izlemiş.

Ahşap imbikten çıkan buharlar havadaki içki kokusunu gittikçe artırmış. Ninem kalaylı imbikten çıkan içki damlalarının parladığını görmüş, o ışıltı birden donuyor, sonra birden yeniden parlıyormuş, en sonunda yoğunlaşıp gözyaşını andıran birkaç su damlası gibi fıçıların içine yuvarlanıyormuş.

Luohan Amca, "Suyu tazeleyin, ateşi körükleyin!" demiş.

Su taşıyan iki adam hiç durmadan çalışmış, kalaylanmış imbiğe soğuk su eklendikçe ısısı sabit kalıyor, bu da buharın kolaylıkla tekrar sıvıya dönüşmesini sağlıyormuş, böylece imbikten gelen sızıntı hiç durmamış.

İlk çıkan darı içkisi buharımsı, şeffaf ve ılıkmış. Luohan Amca temiz bir kepçe alıp yarısına kadar içki doldurmuş, nineme uzatıp, "Küçükhanım, tadın bakalım," demiş.

Ninem içkinin kokusunu alınca dili kaşınmış, bu sırada babam karnında tekrar hareket etmiş. Babam da içki içmek istemiş. Ninem kepçeyi almış, önce şöyle bir koklamış, dilinin ucuyla tadına bakmış, sonra küçük bir yudum içip tadını duyumsamaya çalışmış. İçki çok hoş ve çok keskin bir tada sahipmiş. Ardından biraz daha içmiş, bir süre ağzında tutmuş, yanaklarında ipekle ovulmuş gibi bir yumuşaklık hissetmiş, boğazını gevşetince

içki kayarak boğazından aşağı inmiş. Tüm vücudundaki gözenekler bir açılıp bir kapanmış, içine garip bir yaşama sevinci dolmuş. Üst üste üç kere daha içki içmiş, karnında sanki onu tırmalayan küçük ve obur bir el varmış. Ninem kepçeyi başına dikip bütün içkiyi bitirince yüzü kızarmış, gözleri parlamış, dayanılmaz bir göz kamaştırıcılığa bürünmüş. İşçiler şaşkınlık içinde ona bakmış, ne yaptıklarını unutmuşlar.

"Küçükhanım, sünger gibisiniz! İyi içkiciymişsiniz!'" diye iltifat etmiş işçilerden biri.

Ninem alçakgönüllülükle, "Şimdiye kadar hiç içki içmedim ben," demiş.

"Hiç içmeden böyleyseniz, biraz pratikle bir fıçıyı içebilirsiniz!" demiş o işçi iltifatına iltifat katarak.

Tıp tıp diye düşen damlalar ilk fıçıyı doldurmuş. Ardından ikincisi gelmiş. İçki dolan fıçılar çıra yığınının yanına konmuş. Yu Zhan'ao çıraların tepesinden aşağı inmiş, pantolonunu indirip bir fıçının içine işemiş. İşçiler donup kalmış, o parıldayan idrarın tepeleme içki dolu fıçıya düşerken çıkardığı dalgalanmayı şaşkınlıkla izlemişler. Yu Zhan'ao işedikten sonra nineme doğru sırıtıp sendeleyerek üzerine yürümüş. Ninemin yüzü kızarmış, kıpırdamadan durmuş. Yu Zhan'ao ninemi kollarına sarıp onu yanağından öpmüş. Ninemin yüzü birden kirece dönmüş, titremeye başlamış, ardından tabureye çökmüş.

Yu Zhan'ao nineme, "Karnındaki çocuk benim mi, değil mi?" diye kızgınca çıkışmış.

Ninem ağlayarak, "Eğer benim diyorsan senindir," demiş.

Yu Zhan'ao gözleri alev alev parlamış, tüm kasları işi bitince yorulmuş bir yük hayvanı gibi gerilmiş. Pantolonunu çıkarıp donuyla kalarak nineme, "Bak bakalım imbik nasıl temizlenir!" demiş.

İçki atölyesindeki en zor iş imbik temizlemekmiş.

İçki damlaları durunca kalaylı imbik çıkarılır, ardından ahşap kapak büyük imbikten ayrılır, büyük imbiğin içinde sadece darı lapası kalırmış. Bu darı lapası koyu sarı ve insanı yakan bir ısıda olurmuş. Yu Zhan'ao kare bir tabureye çıkmış, elinde küçük bir tahta kürek varmış, lapayı kazıyıp bir sepete koymaya başlamış. Hareket edebileceği alan çok kısıtlıymış, sadece bileğini kullanıyormuş. Isı derisini yakmış, sırtından dere gibi ter akmış. Terinde keskin bir içki kokusu varmış.

Dedem Yu Zhan'ao öyle temiz bir iş çıkarmış ki Luohan Amca ve adamları onu hayranlıkla izlemiş. Aylardır saklanan dedem kendini göstermiş. Dedem imbiği temizledikten sonra biraz içki içip Luohan Amca'ya, "Beyim, harika bir fikrim var. Bak, içki damlamaya başladığında buhar çıkıyor, eğer bu sırada oraya küçük bir imbik daha koyarsak, daha iyi içki damıtırız," demiş.

Luohan Amca başını sallayarak, "Bundan şüpheliyim," demiş.

Dedem, "Olmazsa dilimi kesersin!" demiş.

Luohan Amca nineme bakmış, ninem birkaç kez hıçkırarak, "Bana sormayın, ben karışmam, o nasıl istiyorsa öyle yapın," demiş.

Ninem ağlayarak batı kanadına dönmüş.

Bundan sonra dedemle ninem mandarin ördeği ve Çin zümrüdüankaları gibi büyük bir aşk yaşamışlar. Luohan Amca ve adamları dedemle ninemin bu şeytani bir çıplaklık içeren teşhirciliğinden pek hoşnut olmamış, kalplerinde acı, tatlı, ekşi bin çeşit tat taşımalarına rağmen, karınlarında bu dünyevi meselelere karşı on bin şüphe varmış. Sonunda hepsi buna saygı duymuş ve dedemin sadık yandaşları olmuşlar. Dedemin bu buluşu sayesinde Gaomi Kuzeydoğu Bucağı en kaliteli darı içkisine kavuşmuş. Dedemin içine işediği fıçıyı ne yapacağı-

nı bilemeyen işçiler fıçıyı avludaki bir duvarın kenarına terk etmiş. Bir akşam hava iyice kararmış, güneydoğudan sert bir rüzgâr esiyormuş, işçiler rüzgârın taşıdığı bu alışık oldukları darı içkisi kokusu içinde birden daha keskin ve daha tatlı bir koku almış. Luohan Amca'nın koku alma duyusu çok iyiymiş, kokuyu takip edince bu şehirleri düşürebilecek, ülkeleri haritadan silebilecek güzellikteki kokunun aslında içine işenmiş olan fıçıdan geldiğini fark etmiş. Luohan Amca bir kelime etmeden fıçıyı yavaşça dükkâna taşımış, ön ve arka kapıyı kapatmış, ön ve arka camları sıkıca kapamış, feneri alıp fitili yakmış, ardından içkiyi incelemeye başlamış. Eline bir kepçe alıp işenmiş fıçıdan bir kepçe içki almış, yavaş yavaş fıçıya geri dökmüş, içki fıçının içine dökülürken açık yeşil bir perdeyi andırıyormuş. Fıçının içindeki içkinin yüzeyi dalgalanmış, dalgalar krizantem gibiymiş. Dalgalanmanın yaydığı koku daha da belirgin olmuş. Luohan Amca bir kepçe içki daha almış, önce dilinin ucuyla içkiyi tatmış, ardından tüm kepçeyi içivermiş. Soğuk suyla ağzını çalkalamış, diğer fıçılardan bir kepçe içki alıp içmiş. Kepçeyi bırakmış, batı kanadındaki avluya koşuşturmuş, pencereye gidip yüksek sesle, "Küçükhanım, mutlu bir haberim var!" diye bağırmış.

9

Büyük dedem, ninem tarafından yirmi tane sıcak çörekle sepetlendikten sonra eşeğiyle birlikte evin yolunu tutmuş. Yol boyunca sövüp saymış, eve varınca büyük nineme, ninemin Kaymakam Cao'yı nasıl vaftiz babası saydığını ve kendi öz babasını nasıl reddettiğini bir bir anlat-

mış. Büyük ninem de sinirle sövüp saymış bu duruma. Bir ağustosböceği için kavgaya tutuşan iki yaşlı karakurbağası gibi sinirlenmişler. Büyük ninem daha sonra, "Seni bunak, bu kadar sinirlenmene gerek yok, 'Fırtına sonunda diner, akrabalar uzun süre dargın kalmaz.' İki gün sonra git bir bak, o kadar büyük bir servet ele geçirdi ki parmak aralarından sızanlar bile bizim gibi iki moruğa yeter," demiş. Büyük dedem, "Tamam be, iki haftaya o küçük piçi görmeye gidcrim," demiş.

İki hafta sonra büyük dedem eşeğine binip bizim eve gelmiş ama ninem giriş kapısını kilitlediği için dışarıda kalıp bağırıp çağırmış, bağırıp çağırmaktan yorulunca da eşeğine binip geri dönmüş.

Büyük dedemin ikinci gelişinde dedem içki imalathanesinde çalışıyormuş, ninemin o beş köpeği bir araya toplanıp güçlü bir savunma hattı oluşturmuşlar. Büyük dedem kapıyı çalınca avludaki köpekler deliye dönmüş. Liu Hanım kapıyı açınca köpekler büyük dedemin üzerine koşup etrafını sarmış, sadece havlamakla yetinmişler. Büyük dedem sırtını eşeğine dayayıp köpeklere dostça davranmaya çalışmış. Eşekse onun ardında iniltiyle titremiş.

Liu Hanım, "Sen de kimsin?" diye sormuş.

Büyük dedem sinirlenerek, "Asıl sen kimsin? Ben kızımı görmeye geldim!" demiş.

"Senin kızın kim?"

"Senin Küçükhanım'ın benim kızım olur!"

"Biraz bekle, gidip geldiğini söyleyeyim."

"Ona öz babasının geldiğini söyle!"

Liu Hanım elinde bir gümüş parayla dönüp, "Amca, Küçükhanımım diyor ki babası yokmuş onun, sana da karnını doyurman için bir gümüş para gönderdi," demiş.

Büyük dedem, "Küçük piç, çabuk yanıma gel! Sen kim oluyorsun da eline para geçince kendi öz babanı unutuyorsun!" diye sinirle sövmüş.

Liu Hanım gümüş parayı yere fırlatıp, "Seni yaşlı domuz, çek git, eğer Küçükhanım'ı kızdırırsan istediğinden fazlasını alacağın var," demiş.

Büyük dedem, "Ben onun babasıyım! Kayınbabasını öldürdü, öz babasını niye öldürmesin?" demiş.

Liu Hanım, "Bas git, git artık, gitmezsen üzerine köpekleri salarım!" demiş.

Liu Hanım köpeklere işaret verince köpekler hemen toplanmış. O yeşil olan köpek eşeğin bacağını ısırmış. Eşek anırmış, dizginlerinden kurtulup dörtnala koşmaya başlamış. Büyük dedem eğilip gümüş parayı yerden almış, tökezleyerek eşeğin ardından koşmaya başlamış. Köpekler havlayarak onu köyün çıkışına kadar kovalamışlar.

Büyük dedem ninemi görmeye üçüncü gelişinde kayınbabasının ölmeden önce ona vaat ettiği büyük kara katırı istemiş, insanlar ölse de sözler yerine getirilmelidir demiş, eğer ninem bu sözü yerine getirmezse ilçeye gidip şikâyette bulunacağını söylemiş.

Ninem, "Ben seni tanımıyorum bile. Sürekli gelip huzurumu kaçırıyorsun, asıl ben gidip seni şikâyet edeceğim," demiş.

Büyük dedemin tantanası dedemin sabrını taşırmış, ayakkabılarına basa basa evden çıkıp büyük dedemi bir omuz darbesiyle kapı dışarı etmiş.

Büyük dedem eşeğine atlayıp birine yazdırdığı şikâyet dilekçesiyle ilçeye gitmiş, ninemi Kaymakam Cao'a şikâyet etmiş.

Kaymakam Cao geçen sefer Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na geldiği zaman Benekli Boyun'un şapkasına üç el ateş etmesinden öyle korkmuş ki eve dönünce hastalanmış. Yine aynı köydeki cinayete ilişkin bu şikâyet dilekçesini okuyunca koltukaltından su gibi terlemeye başlamış.

Kaymakam, "Amca, kızını bir eşkıyayla ilişkiye gir-

mekle suçluyorsun, kanıtın var mı?" diye sormuş.

Büyük dedem, "Sayın Kaymakam Bey, o haydut şu an kızımın *kang*'ında uyuyor, hani senin şapkana üç el ateş eden şu haydut Benekli Boyun," demiş.

Kaymakam Cao, "Amca, biliyor musun bu söylediklerin doğruysa kızın yaşamı tehlikede?" demiş.

Büyük dedem, "Kaymakam Bey, adalet ailemin üstündedir... ama ki... kızımın serveti..."

Kaymakam, "Seni açgözlü yaşlı bunak! İki kuruş için kendi öz kızını kurban ediyorsun demek, kızının seni tanımaması boşuna değil, seni gidi şambabası, senin gibi baba olmaz olsun! Elli kere vurun ayakkabıyla, sonra da gönderin gitsin!" diye böğürmüş.

Büyük dedemin şikâyeti kabul edilmemiş, üstüne bir de dayak yemiş, kıçı acıdığından eşeğe binememiş, eşeğiyle birlikte topallayarak geri dönmüş, içinde büyük bir acı varmış.

Daha ilçeden yeni çıkmışken ardında nal sesleri duyunca dönüp bakmış, Kaymakam Cao'ın siyah tayının üzerinde birini görmüş. Büyük dedem hayatının tehlikede olduğunu düşünüp yolun kenarına diz çökmüş.

Gelen Kaymakam Cao'ın sağ kolu Üstat Yan'mış. "Amca, kalk kalk, kaymakam söyledi, senin kızın onun vaftiz kızıymış, öyleyse ikiniz arasında da bir bağ var demektir bu. Seni dövmemizin nedeni sana bir ders vermekti. Sana köyde küçük bir dükkân açasın diye on gümüş para veriyor, unut artık o hastalıklı servete konmayı," demiş.

Büyük dedem gümüş paraları alınca dizlerinin üzerinde on binlerce kez teşekkür etmiş, o siyah tay demiryoluna varana dek devam etmiş teşekkür etmeye.

Kaymakam Cao kaymakamlık binasının giriş salonunda yarım saattir bir başına düşünüyormuş. Yan parayı teslim ettikten sonra yanına gitmiş, Kaymakam Cao

onu odasına çekip, "Daiların kızının *kang*'ında şu an uyuyan adam şüphesiz ki Benekli Boyun'dur. Benekli Boyun, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın en azılı haydududur, eğer onu yakalarsak bucağın tüm haydutları kesilen ağaçtan düşen maymunlar gibi dağılır gider. Bugün o moruğu dövdürmemin nedeni bu haberin yayılmasını önlemekti," demiş.

Yan, "Çok ileri görüşlüsün," diye karşılık vermiş.

Kaymakam Cao, "O gün Daiların kızı tarafından oyuna getirildim," demiş.

Yan, "Bir bilge bile bazen hata yapar," demiş.

Kaymakam Cao, "Bu gece yirmi adam al, en hızlı atlarla Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na gidip o haydudu yakalayın," demiş.

"Kadını da yakalayalım mı?"

Kaymakam Cao, "Hayır, hayır, hayır, ne olursa olsun onu yakalamayın, eğer onu yakalarsak benim itibarım ne olur? Şöyle söyleyeyim, o gün verdiğim karar onun iyiliği içindi. O çiçek gibi güzel kızın bir cüzamlıya varması, büyük bir talihsizliktir, boşuna zina yapmamış. Boş ver, Benekli Boyun'u yakala, kız kalsın, böylece ileride iyi günler görebilir," demiş.

Yan, "Shanların evi büyük bir duvarla çevrili, avluda da köpekleri var, Benekli Boyun'u yakalamak düşündüğümüz kadar kolay değil, gecenin bir yarısı kapıyı kırıp duvardan atlamak kendimizi Benekli Boyun'un namlusunun önüne atmak değil mi?" demiş.

Kaymakam Cao, "Kafan çok basit çalışıyor, çok basit! Benim mükemmel bir planım var," diye karşılık vermiş.

Kaymakam Cao'ın mükemmel planını izleyen Yan ve yirmi adam gece yarısı yola çıkıp kısa sürede Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na varmış. Aylardan kasım olduğundan darı tarlalarındaki hasat çoktan kaldırılmış, her yer-

de büyük yığınlar halinde kesilmiş darı varmış. Atlılar bizim köyün batı girişine geldiği zaman neredeyse şafak sökecekmiş, solgun otların üzerinde donmuş çiy taneleri varmış, sonbaharın soğuk havası insanın derisini kesiyormuş. Askerler atlarından inip Yan'in emrini beklemiş. Yan onlardan atları bir darı yığınının ardına götürüp yularlarını birbirlerine bağlamalarını istemiş, iki kişiyi de atların başına nöbetçi dikmiş. Sonra üzerlerini değiştirip harekete geçmeyi beklemişler.

Güneş tüm kızıllığıyla doğmuş, kara toprak uçsuz bucaksız bir beyazlığa bürünmüş, askerlerin kaş ve kirpikleriyle, atların ağızlarındaki yumuşak tüylerin üzerinde çiy birikmiş. Atların çiğnediği darılar çatur çutur ses çıkarmış.

Yan cep saatine bakıp, "Yürüyün!" demiş.

On sekiz asker onun tam arkasından sessizce köye doğru ilerlemiş. Hepsinde dolu ve ateşlenmeye hazır karabinalar varmış. Köyün girişine geldiklerinde iki asker pusuya yatmış. Bir köşeye geldiklerinde iki asker daha pusuya yatmış. Bizim evin ana giriş kapısına vardıklarında sadece Yan ve köylü kıyafetleri giymiş beş asker kalmış. İçlerinden uzun boylu bir asker omuzlarında iki boş içki fıçısı taşıyormuş.

Liu Hanım, kapıyı açınca, Yan o fıçı taşıyan askere avluya girmesi için gözüyle işaret etmiş. Liu Hanım, "Sizler ne yaptığınızı sanıyorsunuz?" diye sinirle çıkışmış.

Fıçı taşıyan asker, "Küçükhanım'ı çağırın, geçen gün iki fıçı içki aldım, içenlerin onu öldü, içkiye ne zehri kattınız?" demiş.

Bu fırsattan yararlanan Yan ve diğer askerler içeri sıvışıp bir duvarın kenarına saklanıp hareket etmeden beklemişler. Köpekler o fıçı taşıyan askerin başına toplanıp havlamaya başlamış.

Ninem uykulu gözlerle düğmelerini ilikleyerek dı-

şarı çıkmış. Ninem sinirlenerek, "İşiniz varsa gidin dükkânda halledin," demiş.

Asker, "Sizin evin içkisine zehir katılmış, on kişi öldü, bu konuyu Küçükhanım'la konuşmazsak olmaz," demiş.

Ninem öfkeyle, "Ne saçmalıyorsun sen? Biz buradaki herkese içki satarız, şimdiye kadar kimse zehirlenmiş değil, sadece sizinkiler nasıl zehirlenmiş?" demiş.

O asker, ninem ve beş köpek arasında cereyan eden kargaşayı fırsat bilen Yan, işaretiyle birlikte beş adamıyla birden içeri dalmış. Fıçıları taşıyan asker fıçıları atmış, belinden silahını çıkarıp nineme nişan almış.

Dedem giysilerini giyerken Yan ve adamları tarafından *kang*'ın üzerinde kıstırılmış, ellerini bağlayıp avluya çıkarmışlar.

Dedemin ellerinin bağlı olduğunu gören köpekler yardıma koşmuş, Yan ve adamları köpeklere ateş açmış, her yer kan ve köpek tüyü olmuş.

Liu Hanım olduğu yere çöküp altına kaçırmış.

Ninem, "Beyler, sizinle bir alacağımız yok, ilerde de bir husumet çıkarmayız, eğer istediğiniz para ve yiyecekse, söyleyin sizin olsun, niye silah kullanmak zorundasınız ki?" demiş.

Yan, "Gevezeliği kes, götürün onu!" demiş.

Ninemin gözü adamı bir yerden ısırmış, onun Yan olduğunu anlar anlamaz, "Siz vaftiz babamın yanında çalışmıyor muydunuz?" deyivermiş.

Yan, "Seninle bir işimiz yok, sen işine bak!" demiş.

Batı kanadındaki avludan gelen silah seslerini duyan Luohan Amca koşarak dükkândan çıkmış, tam başını kapıdan çıkardığı sırada bir mermi kulağından vınlayarak geçmiş, korkuyla içeri girmiş. Sokakta in cin top oynamasına rağmen köyün bütün köpekleri havlamaya başlamış. Yan ve adamları dedemi avludan sokağa sürüklemiş.

O atların başında bekleyen iki asker atlarla birlikte çoktan dışarıdaki yerlerini almış. Köyün girişinde ve köşe başlarında pusuya yatmış askerler de olayların umdukları gibi sorunsuz gittiğini görünce pusuda bekledikleri yerleri bırakıp bu tarafa koşturmaya başlamışlar, herkes kendi atına binmiş. Dedem mor yeleli bir atın sırtına yüzükoyun yatırılmış. Yan'ın emriyle köyden ilçeye doğru uçarcasına gitmişler.

Atlılar ilçe kaymakamlığının önüne gelince dedem attan indirilmiş. Cao Dokuz Rüya, ters V şeklindeki bıyıklarını burmuş, gülerek öne çıkıp, "Benekli Boyun, sen benim şapkama üç el ateş ettin, ben de bugün üç yüz ayakkabı darbesiyle ödeşeceğim seninle," demiş.

Dedem ilçeye getirilirken atın sırtında kemikleri etinden ayrılacak gibi sarsılmış, başı dönmüş, durmadan kusmuş, attan indirildiğinde sanki yarı ölü gibiymiş.

"Vurmaya başlayın!" demiş Yan.

Askerler dedemi tekmeleyip yere düşürmüş, bir sopanın ucunda asılı duran bu iş için özel olarak hazırlanmış ayakkabıyı alıp tüm güçleriyle vurmaya başlamışlar. Dedem önce dişlerini sıkmış, ardından vay anam vay babam diye bağırmaya başlamış.

Dedem dayağı yiyince aklı başına gelmiş, durmadan, "Yanlış adamı yakaladınız, yanlış adamı yakaladınız, ben Benekli Boyun değilim," demiş.

"Bir de bizi kandırmaya çalışıyor! Üç yüz kere daha vurun!" diye kükremiş Cao Dokuz Rüya.

Askerler dedemi yine yatırıp yağmur damlalarının toprağı dövmesi gibi vurmuşlar. Dedemin kıçı dövülmekten çoktan hissizleşmiş, başını yerden kaldırıp, "Cao Dokuz Rüya, insanlar seni bir de Berrak Göklerin Cao'ı diye anıyor, sen aslında aptal ve işe yaramaz bir memurdan başka bir şey değilsin! Benekli Boyun'un boynunun üzerinde yumruk büyüklüğünde beyaz bir leke vardır,

bak bakalım benim boynumda var mı?" diye bağırmış.

Cao Dokuz Rüya çok şaşırmış, eliyle işaret edip askerleri geri çekmiş. İki asker Cao Dokuz Rüya'nın dedemin boynunu görebilmesi için dedemi kaldırmış.

"Sen Benekli Boyun'un boynunda leke olduğunu nerden biliyorsun?" diye sormuş Cao Dokuz Rüya.

"Kendi gözlerimle gördüm onu," demiş dedem.

"Demek Benekli Boyun'u tanıyorsun, senin de bir haydut olduğun şüphe götürmez, ben boşa adam yakalamam!"

"Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda Benekli Boyun'u tanıyan on binlerce insan var, şimdi hepsi haydut mu oldu?"

"Gece yarısı bir dulun *kang*'ında uyuyordun, haydut değilsen de puştun tekisin, ben boşa adam yakalamam!"

"O, vaftiz kızının rızasıyla oldu."

"Onun rızasıyla mı?"

"Evet, Onun rızasıyla."

"Sen de kimsin?"

"Atölyede çalışan bir işçiyim!"

"Ay ay ay!" demiş Cao Dokuz Rüya. "Yan, şunu hapse atın."

Bu sırada ninem ve Luohan Amca bizim evin iki büyük katırının üzerinde ilçe kaymakamlığının kapısına varmış. Luohan Amca kapıda katırların başında beklerken ninem yeri dövüp göğü inleterek içeri dalmış. Kapıda nöbet tutan bir asker tüfeğiyle yolunu kesince ninem askerin yüzüne tükürmüş. Luohan Amca, "Bu Kaymakamın vaftiz kızıdır," demiş. Artık ninemi hiçbir asker durduramazmış, hızla büyük salona dalmış. O gün öğleden sonra, Cao Dokuz Rüya kapalı bir tahtırevan ayarlayıp dedemi köye uğurlamış.

Dedem, ninemin *kang*'ında iki ay yaralı yatmış.

Ninem katırıyla ilçe merkezine gidip vaftiz annesine sunmak için bir bohça hediye almış.

10

28 Ocak 1924, mutfak tanrısı Zao,[1] raporunu sunmak için göğe yükselmiş. Benekli Boyun'un adamları ninemi kaçırmış. Sabahki kaçırmanın ardından öğleye doğru fidye haberi gelmiş, ninemin hayatına karşılık bin gümüş para istemişler. Eğer istekleri gerçekleşmezse Ligu köyünün Toprak Tanrısı Tapınağı'nın önünden ninemin ölüsünü alabilirlermiş.

Dedem tüm kutu ve dolapları altüst etmiş, iki bin gümüş para toparlamış, paraları bir un çuvalına koyup Luohan Amca'ya katırıyla buluşma noktasına gitmesini söylemiş.

Luohan Amca, "Bin gümüş para istememişler miydi?" diye sormuş.

Dedem, "Çok konuşma, ne diyorsam onu yap," demiş.

Luohan Amca katıra binip hızla uzaklaşmış.

Akşama doğru Luohan Amca ninemle birlikte geri dönmüş. Nineme atları üzerinde tüfekli iki haydut eşlik etmiş.

Bu iki haydut dedemi görünce, "Beyim, şefimiz bundan sonra rahatlıkla kapın açık uyuyabilirsin dedi!" demiş.

Dedem, Luohan Amca'dan haydutların giderken yanlarında götürmeleri için küçük bir fıçıya içine işenmiş içkiden koymasını istemiş, fıçıyı haydutlara verirken, "Şefinize verin de tatsın," demiş.

Dedem ısrarla iki haydudu köyün dışına kadar uğurlamak istemiş.

1. Çin inanışına göre her yıl Çin yeni yılından önce, mutfak tanrısı Üstat Zao, göğe çıkıp aileler hakkında rapor verir rapora göre kimi ceza alır kimi de ödüllendirilir.

Dedem eve dönünce büyük giriş kapısını kapamış. Evin ön kapısını kapamış. Oda kapılarını da kapamış. Nineme sıkıca sarılmış. "Benekli Boyu sana kaba davranmadı, değil mi?" diye sormuş.

Ninem başını sallamış, ama gözlerinden yaşlar boşanmış.

"Ne oldu? Sana tecavüz mü etti?"

Ninem başını dedemin göğsüne yaslayıp, "O... o benim mememe dokundu..." demiş.

Dedem köpürerek ayağa kalkıp, "Çocuğun bir şeyi yok, değil mi?" demiş.

Ninem başını sallamış.

1924 yılının baharında dedem eşeğiyle gizlice Qingdao'a gitmiş. Dönüşte iki silah ve beş bin mermi getirmiş. İki silahtan biri Alman yapımı "koca göbekli davul", diğeriyse İspanyol yapımı "koca kafalı kaz"mış. Dedem silahları aldıktan sonra kendini üç gün odaya kapatmış, iki silahı da parçalarına ayırıp tekrar birleştirmekle geçirmiş bu üç günü. Bahar gelince koydaki buzlar erimiş, buzun altında koca bir kış geçirmiş sıska balıklar akılsız başlarını güneşe çıkarmışlar. Dedem silahlarıyla birlikte bir sepet mermi alıp koya iner, burada balıklara ateş edermiş. Dedem bütün bir baharı balık vurarak geçirmiş, büyük balıklar bitince küçüklerine ateş etmeye başlamış. Eğer etrafında birileri varsa öylesine ateş eder, hiç balık vurmaz, tek başına kaldığındaysa balıkları başından vururmuş. Yaza doğru darılar iyice uzamış. Dedem bir eğe alıp iki silahın arpacığını tümden eğelemiş.

7 Ağustos akşamı sağanak bir yağmur başlamış, şimşekler birbiri ardına çakmış. Ninem yakında dördüncü ayına girecek olan babamı Lian'er'ın kucağına bırakıp dedemle birlikte doğu kanadındaki dükkâna gitmiş, kapı ve pencereleri kapayıp Luohan Amca'ya feneri yaktır-

mışlar. Ninem tezgâhın üzerine yedi bakır para çıkarmış, paraları erik çiçeği şeklinde dizip ardından dağıtmış. Dedem tezgâhın arkasında bir ileri bir geri gidip gelmiş, birden dönüp iki silahı tek tek belinden çıkarmış, pat pat, pat pat, pat pat pat, diye yedi kez silah sesi duyulmuş, tezgâhın üzerinde duran yedi bakır para duvara uçmuş, üç mermi yere düşmüş, dördü duvarı delmiş.

Ninemle dedem aynı anda tezgâhın önüne gidip feneri kaldırınca tezgâhın üzerinde hiçbir çizik olmadığını görmüşler.

İşte bu dedemin zorlu çalışmasının karşılığı olan "yedi erik çiçeği tekniği"dir.

Dedem katırıyla köyün doğu girişindeki bir içki imalathanesine gitmiş. Kapı sıkı sıkıya kapalıymış, kapının üzerinde birkaç örümcek ağı varmış. Dedem kapıya omuz atıp içeri girince burnuna bir ceset kokusu vurmuş. Dedem yeniyle burnunu kapatıp etrafa iyice bakınmış, o şişman ve yaşlı adam ışığın altında oturuyormuş, ayaklarının altında dar bir tabure varmış. Boynunda kahverengi bir halat varmış, gözleri pörtlek pörtlekmiş, ağzından sarkan dili kapkaraymış. Başının üzerinde duran o yarısı kopmuş halat dedemin kapıyı açmasıyla oluşan yelde hafifçe oynamış.

Dedem iki kez tükürmüş, katırı alıp köyün girişinde dikilmiş, katır durmadan ayaklarıyla yeri dövüyor, o tüysüz kuyruğuyla canhıraş, fasulye tanesi iriliğindeki karasinekleri savmaya çalışıyormuş. Dedem uzun süre düşündükten sonra katıra atlamış, katır boynunu evin olduğu yöne çevirip inatla o tarafa gitmek istemiş, ama ağzına vurulmuş o sert ve soğuk gemle geriye doğru yönelmiş. Dedem onun sağrısına bir yumruk atınca öne doğru bir adım atıp darı tarlaları boyunca yol almaya başlamış.

O zamanlar Mo Nehri'nin küçük ahşap köprüsü hâlâ tek parça halinde duruyormuş, yağmur mevsiminde nehrin suları köprüyle aynı seviyeye geliyor, köprünün üzerinde çiçeği andıran kar beyazı dalgalar oluşuyormuş. Su gürül gürül akıyormuş. Katır bundan biraz çekinmiş, köprünün başında durmuş, daha fazla ileri gitmek istememiş. Dedem katırın sağrısına tekrar vurmuş, ama katır hâlâ kararsızmış, dedem katırın sırtında ayağa kalkıp tüm gücüyle yeniden oturunca katır köprünün ortasına kadar anca gidebilmiş. Dedem dizginleri çekip katırı durdurmuş. Köprünün üzerinde sığ bir su birikintisi varmış, kol büyüklüğünde kırmızı bir sazan köprünün batısından sıçrayıp havada bir gökkuşağı çizerek doğuda yine suya dalmış. Dedem katırın üzerinde batıdan gürül gürül akan nehre bakmış. Katırın toynakları suya girince toynaklarının üzerindeki siyah tüyler iyice yıkanmış. Katır toynaklarının altında dalgalanan suya dudaklarını değdirmiş, uzun ve ince yüzü ıslanınca burun deliklerini kısmış, kar beyazı dişlerini göstermiş.

Nehrin güneyindeki kıyının oradan kocaman, engin ve durgun bir gölün yüzeyini andıran yeşil uçlu darılar salınmış. Dedem katırıyla kıyı boyunca doğuya doğru ilerlemiş. Tam öğle olduğunda darı tarlalarına varmışlar. Yağmurun ıslattığı kara toprak macun gibiymiş, katırın toynakları ve dedemin ayakları çamur içinde kalmış. Katır ağırlığın altında kıvranıyor, ilerlemek için sıkı bir mücadele veriyormuş, çamura bulanan toynakları şişmiş bir insan kafasını andırıyormuş. Katırın kalın burun deliklerinden beyaz ve yeşil baloncuklar çıkmış. Sirke gibi ekşi ter kokusu ve leş gibi kokan çamur dedemi hapşırtacakmış. Dedemle katır yoğun ve yumuşak yeşil darıları yararak yol alıyor, geçtikleri yerlerdeki darılar sanki kimse geçmemiş gibi kısa bir süre sonra yine eski hallerine dönüyormuş.

Dedemin ve katırın yerde bıraktığı ayak izlerine he-

men su doluyormuş. Dedemin ayakları ve katırın karnı çamura bulanmış. Dedemle katırın darıların arasında yürürken çıkardığı sesler bu rüzgâr esmeyen boğucu ve sert havada boğuk boğuk yankılanmış. Dedem çok geçmeden nefes nefese kalmış. Boğazı kurumuş, dili damağına yapışmış, ağzında pis bir tat varmış; dedem katırın da aynı durumda olduğunu düşünmüş, boğazı kurumuş, dili damağına yapışmış, ağzında pis bir tat varmış. Tüm vücudu terliyormuş, akacak ter kalmayınca, gözeneklerinden sızan çam yağını andıran sıvı, derisini yakan bir tabaka oluşturmuş. Keskin darı yaprakları dedemin çıplak boynunu çiziyormuş.

Katır kızgınlıkla başını sallıyor, umutsuz bir şekilde darıların tepesinde uçarak koşmak ya da bizim evin diğer kara katırı gibi belki gözleri bağlanmış bir halde o ağır değirmen taşını çekmeyi veya belki oluğun kenarında yorgun argın, kesilmiş darı yaprağı ve kavrulmuş darı yemeyi istiyormuş.

Dedemin kendine güveni tammış, hendek boyunca kendinden emin bir şekilde ve iyice tasarlanmış planına uygun olarak ilerlemiş. Katırın gözleri darıların çarpmasıyla yaşarmış, kendini çekiştiren sahibine bazen hüzünlü bazen de öfkeli bir şekilde bakıyormuş.

Darı tarlalarında daha yeni bırakılmış ayak izleri görmüşler. Dedem uzun zamandır beklediği bir koku almış. Katır adımlarını hızlandırmış, durmadan hapşırıyor, koca gövdesiyle darı sapları arasında salınıyormuş. Dedem abartılı bir şekilde öksürmüş. Önlerinden insanı büyüleyen bir koku yayılmış. Dedem artık vardıklarını düşünmüş. İçinden bir his ona birkaç adım sonra ne zamandır gitmek istediği yere varacağını söylemiş.

Dedemle katırın gözleri önündeki ayak izlerinden su sızıyormuş. Dedem bu ayak izlerine bakmadan ilerlemeye devam etmiş, birden yüksek sesle şarkı söylemeye

başlamış: "... bir at ayrıldı Xiliang eyaletinden..."

Dedem arkasında ayak sesleri duymuş, ama duymazdan gelmiş, aptalı oynayarak yürümeye devam etmiş. Sert bir cisimle karnına vurulmuş. Dedem uysal bir şekilde ellerini havaya kaldırmış. İki el göğsüne uzanıp silahlarını almış. Siyah bir kumaş parçasıyla dedemin gözleri bağlanmış.

"Şefinizi görmek istiyorum," demiş dedem.

Haydudun biri kollarıyla dedemi sarmış, havaya kaldırıp iki dakika döndürdükten sonra sertçe yere fırlatmış, dedemin başı yumuşak kara toprağa çarpmış, alnı ve elleri çamura bulanmış. Dedem darılardan destek alıp ayağa kalkmış, başı dönüyormuş, gözü kararmış. Haydut bir darı sapı koparıp dedeme uzatmış, bir ucundan da kendi tutarak dedeme, "Yürü!" demiş.

Dedem arkasından gelen haydudun ayak sesleriyle katırın toynaklarının çamurdan çıkarken çıkardığı sesleri dinlemiş.

Haydut dedemin gözlerindeki siyah kumaş parçasını çözünce dedem elleriyle gözlerini ovuşturup ağlamaya başlamış, birkaç gözyaşı akıttıktan sonra ellerini iki yanına salmış. Gözlerinin önünde bir kamp belirivermiş. Ezilmiş darıların arasına kurulmuş iki çadır varmış. Çadırların dışında üzerinde yağmurluklarıyla bekleyen onlarca adam varmış, çadırın girişinde bir kütüğün üzerinde iriyarı bir adam oturuyormuş, adamın boynunda beyaz bir leke varmış.

"Şefinizi görmek istiyorum," demiş dedem.

"İçki atölyesinin sahibi sensin demek?" diye sormuş Benekli Boyun.

Dedem, "Evet," demiş.

"Burada ne işin var?"

"Bir ustaya saygılarımı sunmak ve ondan bir şeyler öğrenmek için geldim."

Benekli Boyun soğuk bir gülümsemeyle, "Sen her gün koya gidip balıklara ateş ederek talim yapmıyor musun?" demiş.

Dedem, "Ama hep karavana, "demiş.

Benekli Boyun dedemin silahlarını kaldırıp namlularını incelemiş, silahların emniyetini açıp, "Güzel aletler, silah kullanmayı öğrenip ne yapacaksın?" demiş.

Dedem, "Cao Dokuz Rüya'yı öldüreceğim," demiş.

Benekli Boyun, "O, senin karının vaftiz babası değil mi?" diye sormuş.

Dedem, "Beni ayakkabıyla üç yüz elli kez dövdürttü! Üstelik beni sen sandığı için," demiş.

Benekli Boyun gülerek, "Sen iki adamı öldürdün, kadınlarına el koydun, senin kafanı kesmelilerdi," demiş.

Dedem, "Beni ayakkabıyla üç yüz elli kez dövdürttü!" demiş.

Benekli Boyun sağ elini kaldırıp pat pat pat diye üç el ateş etmiş, ardından sol elini kaldırıp üç el daha ateş etmiş. Dedem yere çömelmiş, elleriyle başını tutup çığlık atınca haydutlar hep birlikte gülüşmüş.

Benekli Boyun, "Bu ufaklık, bu korkak tavşan nasıl olur da birini öldürmeye cesaret edebilir?" diye sormuş şaşırarak.

"Cesaretini yatağa saklıyor olmasın!" demiş haydutlardan biri.

Benekli Boyun, "Evine dönüp işine bak sen, Koreli de öldü, artık irtibat noktası sizin ev olacak," demiş.

Dedem, "Ben silah kullanmasını öğrenip Cao Dokuz Rüya'yı öldürmek istiyorum!" demiş.

Benekli Boyun, "Cao Dokuz Rüya'nın o küçük yaşamı benim ellerimde, ne zaman istersem o zaman alırım," demiş.

"Öyleyse buraya boşuna geldim?" demiş dedem durumdan memnun olmayan bir halde.

Benekli Boyun dedemin silahlarını ona fırlatmış. Dedem birini zar zor yakalamış, diğeri yere düşüp çamura saplanmış. Dedem silahı yerden alıp şöyle bir çamurunu silkelemiş, ardından yeniyle temizlemiş.

Haydutlardan biri dedemin gözlerini yine bağlamak istemiş, Benekli Boyun eliyle işaret ederek, "Gerek yok," demiş.

Benekli Boyun ayağa kalkıp, "Hadi, nehre gidip yıkanalım, sonra da beyi uğurlarız," demiş.

Katırı haydutlardan biri çekiyormuş, dedem katırın ardından yürüyormuş, dedemin ardında da Benekli Boyun ve çetesi geliyormuş.

Nehre vardıklarında Benekli Boyun dedeme soğuk soğuk bakmış, dedem yüzündeki ter ve çamuru temizlerken, "Gelmekle hata etmişim, gerçekten hata etmişim, bu sıcak adamı öldürür," demiş.

Dedem üzerindeki çamurlu giysileri çıkarıp silahları giysilerin üzerine bırakmış, hızlı adımlarla suya dalmış. Kızaran bir böreğin etrafa yağ sıçratması gibi elleriyle su sıçratmaya başlamış. Başını suya bir sokup bir çıkarıyor, ellerini sazları yolmaya çalışan biri gibi çırpıyormuş.

"Bu ufaklık yoksa yüzme bilmiyor mu?" demiş haydutlardan biri.

Benekli Boyun sadece homurdanmış.

Dedem çırpınmış, boğulacak gibiymiş, suyun akıntısına kapılıp doğuya doğru süzülmüş.

Benekli Boyun kıyıdan dedemi takip etmiş.

"Şef, adam boğulacak!"

"Çıkarın şunu sudan!" demiş Benekli Boyun.

Dört haydut suya atlayıp bir fıçı su yutmuş olan dedemi sudan çıkarmış. Dedem kıyıya ölü gibi uzanmış.

Benekli Boyun, "Katırı getirin," demiş.

Haydutlardan biri koşup katırı getirmiş.

Benekli Boyun, "Katırın üzerine yatırın şunu," demiş.

Haydutlar dedemi katırın üzerine bırakmış, dedemin davul gibi şişmiş karnı eyerin üstüne gelmiş.

Benekli Boyun, "Katırı yürütün!" demiş.

Bir haydut katırı çekmiş, başka biri katırın ardından yürüyormuş, iki kişi de dedemi destekliyormuş. Bizim evin o büyük kara katırı uçarcasına koşmuş. Katır iki ok atımı mesafe almadan dedemin ağzından su fışkırmaya başlamış.

Haydutlar dedemi katırın üzerinden indirip çırılçıplak kıyıya yatırmış, dedem balık ölüsü gibi beyaz gözleriyle iriyarı Benekli Boyun'a bakmış.

Benekli Boyun yağmurluğunu çıkarmış, dostça bir gülümsemeyle, "Ufaklık, ölümün kıyısından döndün," demiş.

Dedemin yüzü kireç gibiymiş, yanakları acıyla çarpılmış.

Benekli Boyun ve çetesi giysilerini çıkarıp suya dalmış. Hepsi çok iyi yüzücüymüş. Birbirlerine su sıçratıp su savaşı yapmışlar.

Dedem yavaşça ayağa kalkmış, Benekli Boyun'un yağmurluğunu alıp omuzlarına atmış, burnunu ve boğazını temizlemiş, kollarını ve bacaklarını esnetmiş. Katırın eyeri sırılsıklammış, dedem Benekli Boyun'un giysileriyle eyeri kurulamış. Katır saten gibi parlayan boynunu dedeme doğru uzatmış. Dedem katırın boynuna hafifçe vurarak, "Karam, bekle biraz, biraz daha bekle," demiş.

Dedem silahlarını aldığında haydutlar nehirde ördek sürüsü gibi yüzüyormuş. Dedem büyük bir ahenkle yedi el ateş etmiş. Yedi haydudun beyni ve kanları Mo Nehri'nin soğuk ve duygusuz sularına sıçramış.

Dedem yedi el daha ateş etmiş.

Benekli Boyun çoktan kıyıya varmış. Mo Nehri'nde yıkanan derisi kar tanesi gibi beyazmış. Korkusuzca kıyı-

daki yeşil sazlıkların ortasında dikilmiş, dedeme, "İyi atış!" demiş hayranlıkla.

Alev alev yanan güneş çıplak vücudundan süzülen su damlalarını altın gibi parlatıyormuş.

Dedem, "Benekli, benim kadınıma dokundun mu?" diye sormuş.

Benekli Boyun, "Maalesef!" demiş.

Dedem, "Bu işe nasıl bulaştın?" diye sormuş.

Benekli Boyun, "Senin ölümün de yatağında olmayacak," demiş.

Dedem, "Suya girmeyecek misin?" diye sormuş.

Benekli Boyun birkaç adım geri gitmiş, kıyının sığ suyunda dikilip kalbini işaret ederek, "Buradan vur, başımdan vurursan hoş bir görüntü olmaz!" demiş.

Dedem, "Olur," diye cevap vermiş.

Dedemin yedi mermisi Benekli Boyun'un kalbini kevgire çevirmiş, Benekli Boyun inleyip suya doğru gerilemiş, koca ayakları bir süre suyun üzerinde durmuş, sonra balık gibi suya batıvermiş.

Ertesi sabah dedemle ninem siyah katırlarına binip büyük dedemin yanına varmışlar. Büyük dedem o sırada gümüşten bir uzun yaşam kilidi döküyormuş, dedemle ninemin geldiğini görünce eli ayağına karışmış, dökme kabını devirmiş.

Dedem, "Duyduğuma göre Cao Dokuz Rüya, sana on gümüş para vermiş?" demiş.

"Saygıdeğer damadım, merhamet eyle bana," demiş büyük dedem diz çöküp.

Dedem göğsünden on gümüş para çıkarıp büyük dedemin pırıl pırıl parlayan kafasına yığmış.

"Başını düz tut sakın kıpırdama!" diye gürlemiş dedem.

Dedem birkaç adım gerilemiş, pat pat, diye iki el ateş edip iki gümüş parayı uçurmuş.

Dedem iki el daha ateş edip iki gümüş parayı daha vurmuş.

Büyük dedemin vücudu iyice küçülmüş, dedemin tüm paralara ateş etmesini beklemeden felçli gibi yere uzanmış.

Ninem göğsünden yüz gümüş para çıkarıp havaya saçmış.

11

Dedemle babam yerle bir olmuş evlerine dönünce yıkıntılar arasında bir duvara sakladıkları elli gümüş parayı almış, dilenciler gibi giyinip gizlice ilçeye gitmişler. Tren istasyonu yakınlarında, girişinde kırmızı bir fener asılı olan, küçük bir dükkâna gidip aşırı makyaj yapmış bir kadından beş yüz elli tane mermi almışlar. Sonra birkaç gün gizlenmiş, ilçedeki karışıklıktan yararlanıp büyük kapıdan içeri sıvışmışlar, ardından Çopur Leng'la hesaplaşmak için hazırlığa başlamışlar.

Dedemle babam içinde biriken dışkı yüzünden ölmek üzere olan bir dağ keçisini alıp köyün batı girişindeki darı tarlalarına gittikleri zaman, Mo Nehri'nin büyük köprüsünde kurulan pusunun üzerinden altı gün geçmiş... 27 Eylül 1939 öğleden sonrası dört yüzden fazla Japon şeytanı ve altı yüzden fazla Japon kuklası bizim köyü çelik bir kova gibi kuşatmış. Dedemle babam keçinin dikiş atılmış kıçını açınca keçinin içinden bir kilo dışkı ve beş yüz elli tane mermi dökülmüş. Pis kokuya aldırmadan silahlanmış ve darı tarlalarında işgalcilerle şiddetli bir savaşa girişmişler. Onlarca Japon şeytanı ve Japon kuklası öldürmelerine rağmen sayıları hâlâ çok az oldu-

ğundan zayıf ve güçsüzmüşler. Köylüler akşama doğru köyün silah sesi gelmeyen güney tarafına gidip kuşatmayı yarmak istemişler, ama burada Japonların deli gibi ateş eden makineli tüfekleriyle karşılaşmışlar. Kadınlı erkekli yüzden fazla kişi darı tarlasında ölmüş, ağır yaralananlarsa uçsuz bucaksız kızıl darıların üstüne düşmüş.

Japon şeytanları köyden çekilirken köydeki bütün evleri ateşe vermiş, göğü yalayan yangın uzun süre sönmemiş, göğün yarısını kızıla boyamış. O günün akşamı dolunay varmış, ay kan kırmızısı olmasına rağmen savaş yüzünden solgunlaşıp kireç beyazına dönmüş, rengi solan bir elişi kâğıdı gibi gökte asılı kalmış.

"Baba, şimdi nereye gideceğiz?"

Dedem cevap vermemiş.

Köpek patikaları

1

İnsanlığın şanlı tarihi köpek efsaneleri ve köpek anılarıyla doludur, nefret edilesi köpekler, saygı duyulası köpekler, korkulan köpekler, acınası köpekler! Dedemle babam hayatlarının kavşağında duraksadıklarında yüzlerce köpek bizim evin o kara, yeşil ve kızıl köpeklerinin liderliğinde köyün güneyindeki o katliamın yaşandığı darı tarlalarında gide gele bir patika oluşturmuş. Bizim beş köpeğimiz varmış, içlerinde çok acı çekmiş, sarı olan ikisi babam üç yaşındayken ölmüş. Köpek sürüsüne liderlik eden kara, yeşil ve kızıl köpekler katliam sırasında yeteneklerini ortaya koyduklarında on beş yaşlarındaymış, insan yaşamıyla kıyaslanınca hâlâ genç sayılsalar da bu köpekler için olgun bir yaştır, çoktan kemale ermişler.

Büyük katliamdan sonraki günlerde Mo Nehri köprüsünde yapılan savaş dedemle babamın kalbini insafsızca oyup kan kırmızı güneşi maskeleyen kara bulutlar gibi acı anılara boyamış. Ama babamın nineme olan hisleri bulutların içinden ışımaya çalışan güneş ışınları gibiymiş. Kara bulutlarla çevrilmiş güneş çok acı çeker, o yoğun bulutların ardında mücadele edip bulutları delen güneş ışınları beni korku ve huzursuzlukla titretir; babamın o ceset yiyen deli köpeklerle verdiği çetin mücadele

sırasında ara ara ninemi düşünmesi beni evsiz kalmış bir köpek gibi daha da titretir.

1939 yılı Ayçöreği Bayramı akşamı yaşanan katliam köyümüzde neredeyse insan bırakmamış, yüzlerce köpek de evsiz kalmış. Dedem kan kokusunun çektiği bu ceset yiyen köpeklere durmadan ateş etmiş. Elindeki o "Mauser C96"nın bağırmaktan sesi kısılmış, sıcak nefesi her yöne dağılmış. Silahın namlusu kırağı gibi beyaz, buz gibi soğuk sonbahar ayı altında koyu kırmızıya dönmüş. Savaştan sonra darı tarlaları bu parlak ama kasvetli ay ışığı altında çok sessiz görünüyormuş. Köydeki yangın kükrüyor, alevler sert bir rüzgârda şaklayan bayraklar gibi kapalı göğü düzensiz bir şekilde yalıyormuş. Japon ordusu ve Çinli kukla birlikler köyü yağmaladıktan sonra köydeki bütün evleri ateşe verip köyün kuzey girişinden geri çekilmişler. Tüm bunlar üç saat önce yaşananlar, o sırada dedemin yedi gün önce yaralanan sağ kolu iltihaplanmış ve yara tekrar açılmış, kolu ölü gibiymiş, hareket etmiyormuş. Babam kolunu sarmasına yardım etmiş. Dedem ateş etmekten tutuşmuş silahını darı tarlalarındaki nemli kara toprağa atınca silah cızırdamış. Kolu sarıldıktan sonra dedem yere oturup Japon savaş atlarının burunlarından solumalarıyla rüzgâr gibi uğuldayan nal seslerinin yavaş yavaş köyün kuzeyinde toplanıp sonunda buradaki barışçıl darı tarlalarında dinmesini, yük taşıyan katırların anırmalarına ve Çinli kukla birliğindeki askerlerin yorgun ayak seslerine karışmasını dinlemiş.

Babam dedemin yanında dikilip kendini zorlayarak Japon atlarının o yakalaması zor nal seslerini duymaya çalışmış. O öğle vakti, üzerine doğru gelen ateş kırmızısı bir Japon atını görünce babamın korkudan ödü patlamış, atın bir tabak büyüklüğündeki nalları başının üzerinden geçerken nalın eğimi babamın zihninin derinliklerinde göz alıcı bir şimşek gibi parlamış. Babam, baba diye is-

temdışı bağırıvermiş, ardından elleriyle başını koruyarak darı saplarının arasına çömelmiş. At babamın üzerinden geçerken attan gelen o güçlü idrar ve ekşi ter kokusu babamın üzerine sinmiş, babam bu ağır kokunun hiç geçmeyeceğini düşünmüş. Atın besili vücudu darı saplarına çarpınca darılar sağa sola dağılmış, olgunlaşmış ve taze bir kızıllığa bürünmüş darı taneleri dolu gibi babamın başına yağmış, zavallı kızıl darı taneleri yere dökülmüş. Babam, darı tarlalarına sırtüstü uzanmış ninemin yüzündeki darı tanelerini hatırlamış. Yedi gün önce yeni olgunlaşmış darı taneleri güvercinlerin o kısa gagalarından sert ve yoğun dolu taneleri gibi değil de yumuşak ve seyrek yağmur damlaları gibi dökülmüş. Ninemin hafifçe aralanmış solgun dudakları arasından deniz kabuğunu andıran dişleri ve dişlerinin üzerinde elmas gibi parlayan beş-altı tane kızıl darı tanesi babamın gözleri önünde canlı bir resim gibi belirip hızla kayboluvermiş. At kendini zorlayarak geri dönerken atın sırtına çarpan darıların bazısı kırılmış, bazısı da eğilip ardından tekrar eski hallerine dönerken sonbahar rüzgârında sıtmaya yakalanmış biri gibi titremişler. Babam atın nefes nefese kaldığını, açılmış burun deliklerini ve ters dönmüş, et kırmızısı kalın dudaklarını görmüş, atın ağzındaki gemden ve kar beyazı dişlerinden sıçrayan kan kırmızısı köpükler açgözlü altdudağından süzülüyormuş. Darıların üstündeki beyaz toz atın gözlerini yaşartmış. Binici, bu parlak tüylü atın üzerindeyken başı darıların boyunu zar zor geçen, küçük kare bir şapka giymiş olan genç ve yakışıklı bir Japon askeriymiş. Darı başakları askeri acımasızca itiyor, iğnelerini batırıyor, hatta onunla dalga geçiyormuş. Asker gözlerini kısmak zorunda kalmış. O güzel yüzünü kamçılayan bu darılardan nefret ediyor gibi görünüyormuş. Babam onun sinirlenerek kılıcıyla darı başaklarını kestiğini görmüş, bazı darılar hiç ses çıkarma-

dan yere düşmüş, ayakta kalan darı saplarıysa ölü gibi hareketsiz dikilmiş; bazı darılar kesilen başakların ardından bir dilsiz gibi sızlanmış, bir tarafa bükülüp öyle kalakalmışlar; bazısı da aşırı esneklikleriyle kılıcın darbeleriyle bir öne, bir arkaya gidip kılıca kenevir bir sicim gibi yapışıyormuş. Babam Japon askerin kılıcıyla tekrar atağa geçtiğini görmüş. Hem günah işlemiş hem de savaş alanında kendini göstermiş ama şimdi işe yaramaz Browning'ini atın uzun yüzüne doğru fırlatmış, Browning atın alnına pat diye çarpmış. At başını kaldırıp ön bacaklarıyla birden yere çökünce ağzı kara toprağı öpmüş, boynunu kıvırıp başını olduğu yere yaslamış. Japon askeri eyerden fırlayınca kılıç tutan kolu muhtemelen kırılmış, çünkü babam kılıcın askerin elinden düştüğünü görmüş, kolu yere değince bir kırılma sesi duyulmuş, üniformasının yeninden sivri uçlu, kırılmış kemikler çıkmış, kırılan kol sanki kendi bağımsız bir yaşamı varmış gibi düzensizce titremiş. Kemik üniformanın yeninden çıktığında başta kanama yokmuş, kasvetli bir mezarlık havası taşıyan darmadağınık kemik uçları bembeyazmış, ama hemen ardından yaradan kan fışkırmaya başlamış. Kan, bazen yoğun, bazen sızıntı halinde, bazen hızlı bazen yavaş, birbiri ardına dizilmiş koyu kırmızı vişne taneleri gibi düzensiz akıyormuş. Askerin bacaklarından biri atın karnı altında kalmış, diğer bacağı atın boynundaymış, iki bacak büyük bir açı oluşturmuş. Babam çok şaşırmış, böyle büyük, kahraman bir savaş atı ve süvarisinin böyle savunmasız kalacağını hiç düşünememiş. Dedem darı sapları arasından sürünerek çıkıp yavaşça şöyle seslenmiş:

"Douguan!"

Babam mahcup mahcup ayağa kalkıp dedeme bakmış.

Japon süvarileri darı tarlalarının derinliklerinde kasırga gibi eserken nalların çamurda çıkarttığı tok seslerle kırılmış darılardan gelen gevrek sesler zıtlık içinde birbi-

rine karışmış. Süvariler amaçsızca hareket ederken dedemle babamın keskin nişancılıkları karşısında öfkelenmiş, köye karşı inatla yürüttükleri saldırıyı askıya alıp darı tarlalarına yönelmişler.

Atlar güçlü ve kaslı göğüsleri ve büyük ve kalın bacaklarıyla yanlarından geçerken dedem babamı kolundan yakalayıp yere yatırmış, nalların altında ezilen kara toprak acıyla inlemiş, darılar çaresizce salınmış, altın kırmızısı darı taneleri etrafa dağılıp nalların toprakta bıraktığı izleri doldurmuş.

Süvari alayı uzaklaşınca darıların salınması da yavaş yavaş sona ermiş. Dedem ayağa kalkmış. Babam tam yerden kalkacakken dizlerinin toprakta açtığı oyukları görünce dedemin onu yere nasıl bir güçle bastırdığını ancak anlamış.

O Japon askeri ölmemiş. O keskin ağrı içinde canlanıp kırılmamış koluyla yerden destek alarak atın başında duran bacağını hiç çaba harcamadan tekrar biniş pozisyonuna almış. Ona ait değilmiş gibi duran bacağını oynattığında acıyla inlemiş. Babam Japon süvarinin alnından damlayan terin, yüzündeki toprak karası ve silah isi arasından süzülerek çizgiler halinde soluk yüzünü ortaya çıkardığını görmüş. O at da ölmemiş, boynu bir boğa yılanı gibi kıvrılırken koyu yeşil gözleriyle ona yabancı gelen Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın göğüne ve güneşine hüzünle bakıyormuş. Japon süvari biraz dinlendikten sonra atın karnı altında ezilmiş olan bacağını çıkarmaya çalışmış.

Dedem gidip askerin bacağını atın altından çıkarmasına yardım etmiş, ardından onu ensesinden yakalayıp ayağa kaldırmış. İki bacağında da derman olmayan Japon askeri tüm ağırlığıyla dedemin ellerindeymiş. Dedem onu bırakınca asker suya batırılan kilden bir tanrı gibi yere düşüvermiş. Dedem o parlak kılıcı alıp darılara doğ-

ru iki kez savurunca yirmiden fazla darı kesilmiş, darıların nemsiz sapları oldukları yerde dikilmiş.

Dedem kılıçla askerin o uzun, düz, güzel ve beyaz burnunu dürtüp alçak bir sesle, "Japon şeytanı! Kibrin nerde kaldı?" demiş.

Japon askeri kara gözlerini durmadan kırpıştırarak bir şeyler gevelemiş, babam onun merhamet dilediğini anlamış. Asker sağlam ama titreyen eliyle göğüs cebinden şeffaf plastik bir cüzdan çıkarıp dedeme uzatırken şöyle demiş:

"*Cili gulu ulu vala...*"

Dedem cüzdanı alıp içindeki renkli fotoğrafa bakmış. Fotoğrafta kar beyazı çıplak kollarında tombul bir erkek çocuğu tutan genç ve güzel bir kadın varmış. Çocukla kadının yüzünde huzurlu bir gülümseme varmış.

"Bu senin karın mı?" diye sormuş dedem.

"*Uli vala cili gulu...*"

"Bu da oğlun mu?" diye sormuş dedem.

"*Ula iya cici şiçi...*"

Babam başını daha da yaklaştırıp fotoğraftaki o tatlı tatlı gülümseyen kadınla naif çocuğa bakmış.

"Seni hayvan, beni bununla etkileyebileceğini mi sanıyorsun?" Dedem cüzdanı fırlatınca cüzdan gün ışığında kelebek gibi yavaşça süzülmüş. Dedem kılıcı askerin burnundan çekip havadaki cüzdana hor bir şekilde savurmuş, soğuk soğuk parlayan kılıç cüzdanı ikiye bölmüş, ikiye bölünen cüzdan babamın ayağının önüne düşmüş.

Babamın gözleri kararmış, tüm vücudunu bir soğukluk sarmış. Babamın kapalı gözlerinin önünde kırmızı ve yeşil ışıklar belirmiş. Babamın içi acımış. Gözlerini açıp o ikiye bölünmüş güzel ve kibar kadınla masum bebeğe bakmaya cesaret edememiş.

Japon süvari zar zor babamın ayağına doğru sürünüp sağlam ama tir tir titreyen eliyle ikiye bölünmüş cüz-

danı almış, o yaralı elini de kullanmak istemiş olmalı, ama kolu askerin emirlerine itaat etmemiş. Askerin sarı parmak uçlarından kan süzülüyormuş. Tek eliyle ikiye bölünmüş fotoğraftaki karısı ve oğlunu beceriksizce birleştirmeye çalışırken o soluk ve titreyen dudakları arasındaki dişlerini gıcırdatarak şöyle kekelemiş:

"Aya... va... tu... lu... hı... ca... hay... u..."

Kirli yanaklarından iki sıra berrak gözyaşı süzülmüş. Fotoğrafı dudaklarına götürüp öperken boğazından gurultular yükselmiş.

"Seni gidi orospu çocuğu, demek ağlayabiliyormuşsun da? Kendi karın ve çocuğunu öpmeyi biliyorsun da bizimkileri niye öldürmek istiyorsun? Gözlerinden birkaç damla sidik akıttın diye seni öldürmeyeceğimi mi sanıyorsun?" diye kükremiş dedem gümüş gibi parlayan Japon kılıcını kaldırırken.

"Baba..." diye haykırmış babam, iki eliyle dedemin kolunu tutup şöyle demiş: "Baba, öldürme onu!"

Dedemin kolları babamın göğsünde titrerken babam başını kaldırıp yaşlı ve acınası gözlerle sinek gibi adam öldüren, kalbi taşa dönmüş babasına bakmış.

Dedem başını eğince Japonların kulakları sağır eden havan topu saldırısıyla makineli tüfek gürültüsü içinde ısrarla direnen köylülerin keskin ıslıkları sel dalgası gibi yine duyulmaya başlamış, uzaktaki darı tarlalarından Japon atlarının vahşi kişnemeleriyle nallarının toprağı döverken çıkardığı sesler yükselmiş. Dedem bir fiskeyle babamı uzaklaştırmış.

"Seni küçük piç, ne oldu sana böyle? Bu gözyaşları kimin için? Anan için mi ağlıyorsun? Luohan Amcan için mi ağlıyorsun? Dilsiz Amcan ve diğerleri için mi?" Dedem bağırmaya devam etmiş, "Yoksa bu köpek piçi için mi ağlıyorsun? Senin Browning'in değil miydi onun atını yere seren? Seni atın ayakları altında çiğneyip kılı-

cıyla lime lime etmek isteyen o değil miydi? Sil gözyaşlarını da buraya gel evlat, işte kılıç, öldür onu!"

Babam bir adım geri atıp ağlamaya başlamış.

"Gel buraya!"

"Hayır... baba... yapamam..."

"Korkak!"

Dedem babamı tekmeleyip elinde kılıçla bir adım geri çekilmiş, Japon askerle arasını biraz açınca kılıcı kaldırmış.

Babamın gözlerinin önünde beliren metal parlamasını bir karanlık izlemiş. Damlayan kan sesini havan topları bastırmış, babamın kulak zarı çınlamış, bağırsakları düğümlenmiş. Babamın gözlerindeki karanlık perde kalkınca babam o genç ve yakışıklı Japon askerinin ikiye bölündüğünü görmüş. Kılıç sol omzundan girip sağ omzundan çıkmış, o yeşil bağırsaklar canlanmış gibi oynayıp etrafa sıcak ve pis bir koku salmış. Midesi kalkan babamın ağzından yeşil bir sıvı fışkırmış. Babam ardına dönüp hızla koşmuş.

Babam Japon süvarinin uzun kirpikleri arasında kocaman açılmış gözlerine bakmaya cesaret edemese de gözlerinin önünde durmadan askerin kılıçla ikiye bölünen gövdesi beliriyormuş. Dedem bu kılıçla sanki her şeyi ikiye bölmüş gibiymiş. Hatta dedem bile ikiye bölünmüş. Babam havada özgürce dönenip parlayan kan kırmızı bir kılıcın dedemi, ninemi, Luohan Amca'yı, Japon askeri, askerin karısı ve çocuğunu, Dilsiz Amca'yı, Borazancı Liu'yu, Fang Biraderleri, "Laolaosi"yı, Yaver Ren'i... kavun keser gibi ikiye böldüğünü düşünmüş...

Dedem parlak, kanlı kılıcı bir kenara fırlatıp darı sapları arasında koşturan babamın peşinden gitmiş. Japon süvari alayı arkalarından fırtına gibi yetişmiş. Havan topları darı tarlasında uçuşmaya başlamış, toplar ellerinde av tüfekleri ve kendi yaptıkları havan toplarıyla hâlâ

direnmekte olan köylülerin arasına gökten neredeyse dikey olarak inip patlamış.

Dedem babama yetişince onu boynundan çimdikleyerek, "Douguan! Douguan! Seni küçük piç! Başın mı döndü? Ölmek mi istiyorsun? Yeterince yaşadın zaten?" demiş.

Babam dedemin o sert eline sıkıca yapışıp keskin bir çığlık atmış: "Baba! Baba! Beni eve götür! Beni eve götür! Savaşmak istemiyorum! Savaşmam! Anamı gördüm ben! Amcamı gördüm! Dedemi gördüm!"

Dedem babamın ağzına sert bir tokat atmış. Bu tokat çok ağır bir tokatmış, babamın başı birden yana kayıp göğsüne düşünce ağzından kanlı tükürükler boşalmış.

2

Japonlar geri çekilmiş. Büyük ve bir elişi kâğıdından kesilmişçesine ince dolunay darıların tepesinden yükselmiş, giderek küçülüp yavaş yavaş parlamaya başlamış. Pek çok sıkıntı ve zorluk çekmiş olan darılar ay ışığında sessizce dikilmiş, darı taneleri kristal gözyaşları gibi kara toprağa dökülmüş. Havada kötü, tatlımsı ve yoğun bir koku varmış, köyümüzün güneyindeki kara toprak insan kanına bulanmış. Köydeki yangının alevleri tilki kuyruğu gibi kıvrılıyor, zaman zaman yanan evlerden ahşap çatırtıları yükseliyormuş, köyden gelen yangın kokusu darı tarlalarındaki kan kokusuna karışıp insanı boğan garip bir kokuya dönüşmüş.

Dedemin kolundaki yara daha da kötüleşmiş, çatlayan yara kabuğundan kanla karışık irin akmış. Dedem babamdan yara ağzını sıkmasını istemiş. Babam buz gibi

parmaklarıyla panik içinde yaranın etrafındaki moraran deriyi sıkmış, sıkılan yaradan bir dizi kırmızı süzeni andıran kabarcık çıkmış, yara turşu gibi kokmaya başlamış. Dedem yakınlardaki bir mezardan üzerine toprak atılmış, ölülere adanmış sarı günlük kâğıtlarından birini almış, babamdan darı saplarından alkali metale benzeyen beyaz tozu kazıyıp kâğıdın üzerine koymasını istemiş. Babam darılardan kazıdığı tozu kâğıdın üzerine koyup dedeme uzatmış. Dedem dişleriyle bir merminin içini açmış, mermiden çıkan sarı yeşil barutu darıların beyaz tozuyla karıştırıp yaranın içine bir tutam koyarken babam kısık sesle şöyle sormuş:

"Baba içine biraz da toprak karıştıralım mı?"

Dedem biraz düşünüp, "Karıştıralım," demiş.

Babam darıların köklerinden bir avuç toprak alıp elinde ufaladıktan sonra kâğıdın üstüne koymuş. Dedem bu üç maddeyi iyice karıştırıp kâğıdı yarasının üstüne bastırınca babam kirli bir kumaş parçasıyla yaranın etrafını sıkıca sarmış.

Babam, "Baba, ağrın hafifledi mi?" diye sormuş.

Dedem kolunu birkaç kez aşağı yukarı oynatıp, "Daha iyi, Douguan, bu her derde deva bir ilaç, ciddi yaralanmalara birebir," demiş.

"Baba, eğer anama da bu ilaçtan sürseydik, şimdi hayatta olacaktı, değil mi?" diye sormuş babam.

"Evet, hayatta olacaktı," demiş dedem yüzü kararark.

"Baba, bu ilacı bana daha önce söyleseydin çok iyi olurmuş, anamın yarası kanarken toprakla durdurmaya çalıştım, toprak üstüne toprak koydum, kanama biraz durup sonra yeniden başlıyordu. O zaman işte biraz darı tozuyla barut da koysaymışım çok iyi olurmuş."

Dedem babamın bu incelikli konuşmasını dinlerken bir yandan da yaralı eliyle silahına mermi koyuyormuş. Japon havan topları köyün etrafını sarı dumanlara boğmuş.

Babamın Browning'i Japon atının altında kalmış. O öğleden sonra giriştikleri mücadelede babam kendi boyunu aşan bir Japon karabinası kullanırken dedem de hâlâ o Alman yapımı Mauser C96'yı kullanıyormuş. O genç "Mauser C96" sürekli ateş etmekten neredeyse hurdaya dönmüş. Babam dedemin silahının toplusunun durmadan döndüğünü düşünmüş. Köydeki yangın ve çatışmanın aksine darı tarlalarına huzur ve barış dolu bir gece hâkimmiş. Babam elinde silahla dedemin ardından bu mezbahanın etrafında yürürken kanla sulanmış kara toprak çimento gibi ayaklarına yapışmış. Cesetler ve darı yıkıntıları birbirine geçmiş. Kan birikintileri ay ışığı altında parlıyormuş. O dik ve yatay uzanmış karmaşık, belirsiz ve ürkütücü şekiller babamın gençliğinin son anlarını süpürüvermiş. Darı tarlalarında sanki acı bir inilti varmış, ceset yığınları içinde bazı kıpırtılar baş göstermiş, babam dedeme seslenip hâlâ yaşayan o köylülere bakmayı çok istemiş. Başını kaldırıp dedemin o çizgi çizgi yeşile boyanmış paslı ve ifadesiz bronz yüzünü görünce boğazı düğümlenmiş.

Babam en kritik anlarda bile dedemden her zaman daha tetikteymiş, dedem hep yüzeyde olanla ilgiliymiş, derinlik bu gerilla savaşına uygun değilmiş! O sırada dedem tüm düşüncesini bir noktada toplamış, bu nokta ya çarpılmış bir yüz ya da parçalanmış bir silahla havada süzülen ucu sivri bir mermi olabilirmiş. Diğer her şeye bakıyor ama onları görmüyormuş, diğer sesleri de duyuyor ama dinlemiyormuş. Dedemin bu sorunu ya da karakter özelliği diyebileceğimiz şey yıllar geçtikçe daha da ciddi bir hal alacakmış. Japonya'nın Hokkaido Adası'nın çorak tepeleri ve ıssız sırtlarından döndükten sonra gözlerini neye çevirse baktığı şeyi yakacakmış gibi sırrına erişilmez bir derinliğe bürünmüş. Babam bu felsefi derinliğe hiçbir zaman ulaşamadı. 1957 yılında bin-

bir zorlukla annemin açtığı bir delikten çıktığı zaman gözleri gençliğindeki gibi canlı, şaşkın ve değişkenmiş. Babam savaşın büyük tekerleğinde hızla dönmüş olsa da ve insani ışığı her zaman tüm gücüyle o soğuk zırhı kırmak için çabalasa da tüm yaşamı boyunca insanla politika, bireyle toplum ve insanla savaş arasındaki ilişkiyi hiçbir zaman anlamamış. Ama gerçeği söylemek gerekirse onun o bazı anlarda parıltısını etrafa saçan insani ışığı aslında soğuk, kavisli ve derin hayvansal etkenler içiren bir ışıkmış.

Dedemle babam o mezbaha alanında birkaç tur attıktan sonra babam yaslı bir ifadeyle, "Baba... daha fazla yürüyemeyeceğim artık," demiş.

Bu mekanik hareketten uyanan dedem, babamın elini tutup birkaç adım gerilemiş, insan kanına bulanmamış, daha sert ve daha kuru kara toprağa oturmuşlar. Köyden gelen yangın sesi darıların o yalnız soğukluğunu bilemiş, altın sarısı soluk alevler gümüşsü ay ışığı altında titremiş. Biraz oturduktan sonra dedem yarısı örülmüş bir duvar gibi yere devrilmiş. Babam başını dedemin karnına yaslayıp puslu bir uykuya dalmış. Babam dedemin o sıcak ve büyük elleriyle başını okşadığını hissedince onlarca yıl önce ninemin göğsünde meme emdiği zamanı hatırlamış.

Babam o sıralar dört yaşındaymış, ninemin sürekli ağzına soktuğu o soluk sarı meme uçlarından sıkılmış. O ağzında ekşi bir tat bırakan sert meme uçlarına karşı içinde bir nefret büyümeye başlamış. Küçük bir hayvan gibi, gözlerinde vahşi bir ifadeyle ninemin kendinden geçmiş yüzüne bakarken meme ucunu hırsla ısırmış. Ninemin göğsünün kasıldığını ve vücudunu sertçe geriye çektiğini hissetmiş. Biraz tatlı bir sıvı ağzını ısıtmış. Ninem tüm gücüyle kıçına bir şaplak atıp babamı iterek

kendinden uzaklaştırmış. Babam yere düşmüş, ayağa kalkınca ninemin kavun gibi sarkan göğsünden koyu kırmızı kan damlalarının süzüldüğünü görmüş, babam biraz mızırdanmış, ama gözlerinde hiç yaş yokmuş. Ninem acıyla seğirip iki gözü iki çeşme ağlamaya başlamış. Ninem onu kurt yavrusu diyerek azarlamış, kurt babasının kurt oğluymuş.

Babam daha sonraları, daha dört yaşındayken, dedemin ninemi sevdiği zaman aynı zamanda işe alınan o kıza da âşık olduğunu öğrenmiş – Lian'er, iyice serpilip genç ve güzel bir kadına dönüşmüş. Babam ninemi ısırdığı zaman, ninemin kıskançlığından sıkılan dedem komşu köyde bir ev tutup Lian'er'la birlikte yaşamaya başlamış. Benim bu ikinci ninemin pek de öyle tasarruf lambası olmadığı söylenir, ninem ondan çekinirmiş –bu olayı daha sonra kesinlikle açıklığa kavuşturacağım– ikinci ninem bana küçük bir hala doğurmuş. 1938 yılında Japon askerleri benim bu küçük halamı süngüyle öldürmüş, bir grup Japon askeri ikinci nineme tecavüz etmiş – bu olayı da daha sonra kesinlikle açıklığa kavuşturacağım.

Dedemle babam yorgunluktan bayılacaklarmış, dedem kolundaki yaranın alev alev zonkladığını hissetmiş. Dedemle babam bez ayakkabı içindeki ayaklarının şiştiğini hissedince irin bağlamış ayaklarını ay ışığına çıkarmayı düşünmüşler, ama ayağa kalkıp ayakkabılarını çıkaracak güçleri yokmuş.

Uzanıp uykusuz bir uykuya dalmışlar. Babam başını dedemin sert karnına yaslayıp yıldızları izlerken gözlerinde ay ışığı parlıyormuş. Mo Nehri'nden dalga dalga fısıltılar yükseliyor, Samanyolu'nda yılan gibi kara bulutlar ya sürünerek yüzüyor ya da kaskatı bir şekilde kıpırdamadan duruyormuş. Babam Louhan Amca'nın bir keresinde Samanyolu'nun gökte yatay olarak dur-

masının sonbahar yağmurlarına işaret ettiğini söylediğini hatırlamış.

Babam buna bir keresinde şahit olmuş, o sıralar darı harmanı toplanacakmış, Mo Nehri'nin suları iyice yükselip taşmış, tarlaları ve köyü sel almış. Sele tutulan darılar başlarını suyun yüzeyinde güçlükle tutarak sele direnmiş, fare ve yılanlarsa darılara tutunuyormuş. Babamla Luohan Amca, köylülerin sağlamlaştırmaya çalıştıkları duvara gidip bu sanki gökten gelen sarı suya huzursuzlukla bakmış. Su uzun süre çekilmeyince köylüler çoktan filizlenmeye başlamış darılardan sallar yapıp hasada başlamış. Bu ıslanmış, koyu kırmızı ve zümrüt yeşili darı başakları ağırlıklarıyla salları neredeyse batıracakmış. Başlarında eski püskü hasır şapkalar olan kara derili, zayıf ve sırtı çıplak adamlar, sallarda yalınayak, ellerinde kürekler, tüm güçleriyle bir sağa bir sola gidip gelerek kıyıya güçlükle ulaşabiliyormuş. Köyün yolları da dize kadar suyun altında kalınca suyun yüzeyini ince bir hayvan dışkısı kaplamış, köyün tüm at, katır, inek ve keçileri suda yüzüyormuş. Günbatımında suyun yüzeyi eritilmiş metal gibi parlıyor, henüz kesilmemiş darılar suyun üzerinde altın kırmızı bir tabaka oluşturuyormuş. Sürü halinde darıların üstünde uçuşan yabanördekleri suyun yüzeyini dalgalandırıyormuş. Babam darıların arasında durgunca akan, parlaklığıyla etrafındaki sarı sudan ayrılan akıntıyı görünce onun Mo Nehri olduğunu anlamış. Sallarda kürek çekmekten nefes nefese kalmış adamlar, birbirlerine sorular sorarak yavaşça setin kenarına, babamın yanına varmış. Genç bir köylünün bindiği salda yanaklarından ince bir darı sapı geçirilmiş büyük gümüşsü bir sazan varmış. Genç adam yakaladığı balığı gururla kıyıdakilere göstermiş. Yanaklarından kan süzülen, yarı adam boyundaki sazan, donuk gözlerindeki hüzünlü ifadeyle babama bakmış.

Babam, Luohan Amca'nın büyük bir balık satın aldığını, ninemin de balığı ayıklayıp bir kazan balık çorbası yaptığını hatırlayınca o balık çorbasının lezzetli anısı iştahını kabartmış. Babam ayağa kalkıp, "Baba, karnım acıktı, bir şeyler bul da yiyelim, yoksa açlıktan öleceğim," demiş.

Dedem ayağa kalkıp üstünü yoklayınca birkaç mermi bulmuş. Belinden silahını çıkarıp mermileri yuvasına yerleştirmiş, ardından tetiği çekip bir el ateş etmiş. "Douguan, gidip anamı bulalım," demiş dedem.

Babam şaşırmış, keskin bir dille, "Hayır, baba, anam öldü, bizse hâlâ hayattayız, karnım acıktı, gidip yiyecek bir şeyler bulalım," demiş.

Babam dedemi çekiştirmiş. Dedem kendi kendine, "Nereye gidiyoruz, nereye gidiyoruz?" demiş. Babam dedemin kolundan çekiştirerek darı sapları arasındaki çarpık yollarda sanki daha da büyümüş ve buz gibi soğuk olan aya doğru yürümeye başlamış.

Ceset yığınları arasından vahşi bir hayvan kükremesi duyulmuş. Dedemle babam arkalarına döndüklerinde şeytani bir şekilde parlayan onlarca yeşil göz ve yuvarlanan çelik mavisi gölgeler görmüş. Dedem silahını çekip ateş edince iki yeşil göz parıltısını yitirmiş, darı tarlasından ölmekte olan bir köpeğin uluması duyulmuş. Dedem yedi kez ateş edince darı tarlasındaki ceset yığınları arasında bir sürü yaralı köpek koşuşturmuş. Dedem tüm mermisini köpek sürüsüne boşaltmış, yaralanmayan köpekler birkaç ok atımı uzaklaşıp dedemle babama doğru kızgınca ulumaya başlamış.

Dedemin Mauser C96'sının son birkaç mermisi otuz adımdan daha uzak bir yere düşmüş. Babam mermilerin ay ışığı altında süzülüşünü izlemiş, o kadar yavaş süzülüyorlarmış ki sanki elini uzatsa mermileri yakalayabilirmiş. Gençliğini çoktan yitirmiş olan silahın sesi, yaşlı bir adamın öksürüp aksırmasını andırıyormuş. Dedem sila-

hını kaldırıp şöyle bir bakınca yüzünde kederli ve üzgün bir ifade belirmiş.

"Baba, mermi kalmadı mı?" diye sormuş babam.

Dedemle babamın ilçeden satın alıp bir keçinin karnına gizledikleri beş yüz elli mermi birkaç saat içinde tükenmiş. İnsanın bir günde kocaması gibi silah da bir günde kocamış işte. Dedem silahın giderek kendi iradesi dışına çıkıp gittikçe kullanılamaz hale geldiğini anlamış, artık onunla vedalaşma vaktiymiş.

Dedem silahı havaya kaldırıp ay ışığının silah üzerindeki yansımasını dikkatle izledikten sonra silahı fırlatıvermiş, silah tüm ağırlığıyla yere düşmüş.

O yeşil gözlü köpek sürüsü yine cesetlerin başına toplanmış, ilk başta korkak davranmışlar, yeşil gözlerinde korkak kıvılcımlar oynuyormuş. Gözlerindeki yeşil parlaklık çok çabuk sönüvermiş, dedemle babam mavimsi tüylerine dalga dalga ay ışığı vuran köpek sürüsünün dişleriyle cesetlerini parçalamaya başladığını duymuş.

"Baba, köye dönelim," demiş babam.

Dedem biraz tereddütte kalmış, babam onu kolundan çekiştirince birlikte köye doğru yürümeye başlamışlar.

Köydeki yangın sönmek üzereymiş, yıkıntıların arasındaki koyu kırmızı közler acı bir sıcaklık yayıyor, yıkılan evlerin molozlarından çıkan beyaz ve siyah dumanlar birleşerek sokaklarda insanı bunaltan bir atmosfer oluşturuyormuş. Kömürleşmiş molozlar patlamış mısır gibi sesler çıkarıyormuş, direkleri yanmış çatılar çöküp toz, ateş ve küle karışmış. Cesetler köyün etrafını çevreleyen duvara ve sokaklara dağılmış. Köyümüzün tarihinde yeni bir sayfa açılmış. Köyümüz aslında sazlık ve çalıların bol olduğu, içinde tilki ve yabani tavşanların gezindiği bir oyun bahçesiymiş, daha sonra çobanlar için birkaç kulübe yapılmış, ardından bu kulübeler azılı katillerin, sefil sarhoşların, umutsuz kumarbazların yu-

vası olmuş. Ev yapıp toprak sürerek köyü kendi oyun bahçelerine çevirmişler, buradan zorla sürülen tilki ve yabani tavşanlar, ayrılırken insan ırkını kınayan çığlıklar atmış. Köy şimdi harabe halindeymiş, onu insanlar inşa etmiş ve yine insanlar yıkmış. Şimdi gerçekten de yıkıntıların üzerine inşa edilmiş, acı ve neşenin birbirine karıştığı, üzgün bir oyun bahçesiymiş. 1960 yılında kara bir açlık bulutu Shandong eyaletini kapladığı zaman, ben dört yaşımda olmama rağmen yine de Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bir yıkıntıdan başka bir şey olmadığını belli belirsiz hissetmiştim, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndaki insanlar kalplerinde birikmiş olan o kırık tuğla ve moloz yığınını hiçbir zaman temizleyemedi ve temizleyemeyecekler de.

O günün akşamı bütün evlerdeki yangın sönmesine rağmen bizim evin onlarca odası hâlâ yanmaya devam ediyormuş. Bizim evden yeşil alevler ve insanı sarhoş eden bir içki kokusu yükseliyormuş, o kadar yıl bekletilmiş içki yangında bir anda yok oluvermiş. Çatılardaki mavi kiremitler yangında şekil değiştirip koyu kırmızıya dönüşmüş, ateşin içinde şarapnel parçaları gibi hızla uçuşmuş. Alevler dedemin beyaz saçlarına vuruyormuş, dedemin kara saçlarının dörtte üçü o kısacık yedi gün içersinde beyazlaşmış. Evin çatısı gümbürdeyerek çökünce alevler bir an durur gibi olmuş, ardından deli gibi daha da parlamış. Bu gümbürtü dedemle babamı nefes nefese bırakmış.

Bu, önce baba oğul Shanların servetine, ardından dedemin yangın çıkarıp adam öldürmesine, onun ardından ninem, dedem, Luohan Amca ve diğer çalışanların tüm iyilik ve düşmanlıklarına sığınak olmuş, onlarca odadan oluşan ev sonunda o "tarihî misyon"unu yerine getirmiş. İyi ve içten duygulara sığınak olduğu gibi aynı zamanda çirkin ve kötü duygulara da sığınak olduğu için ben bu sığınaktan nefret ederim. Baba, sen 1957 yılında

bizim evde senin için açtığımız bir delikte, o ebedî karanlıkta saklanırken gece gündüz bu su gibi akıp gitmiş yılları düşündün, o çok odalı evin çatısının yangında çöktüğü sahne en azından üç yüz altmış kere gözlerinde canlandı. O sırada babanın, benim dedemin, neler düşündüğünü merak ettin durdun, benim fantezilerim seninkileri, senin fantezilerin dedeminkileri takip etti durdu.

Dedem çatı çökerken, Lian'er'a âşık olduktan sonra öfkeyle ninemi terk edip başka bir köye taşındığı günkü kadar öfkelenmiş. Ardından ninemin "Demir İrade" topluluğundan "Kara Göz"ü yatağa aldığını duyduğu zaman yüreğini dolduran duygunun aşk ya da nefret, acı ya da öfke olup olmadığını kestirememiş. Dedem sonra yeniden ninemin kollarına döndüğünde nineme karşı olan duyguları o kadar karışıkmış ki bu duyguların ne rengi ne de tadı varmış. Birbirlerine karşı verdikleri bu duygusal gerilla savaşında önce kendi kalplerini, sonra da karşı tarafın kalbini delik deşik etmişler. Dedem ninemin darı tarlasında ölü yatarken yüzünde beliren gülümsemeyi görünce, işte o zaman, hayatın kendine verdiği cezanın ne kadar sert olduğunu anlayabilmiş. Dedem babamı bir saksağanın yuvasında kalan son yumurtayı sevdiği gibi sevmiş, ama artık iş işten geçmiş, kader onun için daha acımasız bir son hazırlamış, dedemin önündeki yol ağzında belirip kendinden emin bir şekilde dedeme soğuk soğuk gülümsemiş.

"Baba, evimiz yok olmuş," demiş babam.

Dedem babamın başını okşayıp evin yıkıntılarına baktıktan sonra babamı kolundan çekiştirip azalan ateşle artan ay ışığı altında sokakta amaçsızca, sendeleyerek yürümeye başlamış.

Köyün başında yaşlı ve sıradan bir ses, "Sen Üç Numara mısın? Niye kağnınla gelmedin?" diye sormuş.

Bu sesi tanıdık ve samimi bulan dedemle babam yor-

gunluklarını unutup hızla sesin geldiği yöne koşturmuş.

Kambur bir ihtiyar doğrularak onları selamlamış, ihtiyarın gözleri sanki dedemin yüzüne yapışacak gibiymiş. Dedem ihtiyarın bakışından hiç hoşlanmamış, adamın ağzından çıkan nahoş koku dedemi tiksindirmiş.

"Sen bizim Üç Numara değilsin," demiş ihtiyar, başını üzüntüyle iki yana sallayıp bir eşya yığınının üstüne oturmuş. Adamın oturduğu yığın içinde sandıklar, dolaplar, yemek masaları, tarım aletleri, koşum takımları, eski püskü pamuklu vatkalar, woklar, çanak çömlek gibi şeyler varmış. İhtiyar bu küçük tepenin üzerinde avını koruyan bir kurt gibi oturuyormuş. İhtiyarın arkasındaki söğüt ağacına iki buzağı, üç dağ keçisi ve bir de katır bağlıymış.

Dedem dişlerini sıkarak, "Seni bunak it, defol git gözümün önünden!" diye küfretmiş.

İhtiyar eşya yığınından kalkıp samimi bir şekilde, "Ah be kardeşim, kıskançlığa lüzum yok, bu eşyaları yangından çıkarmak için hayatımı tehlikeye attım ben!" demiş.

"İn aşağıya çabuk, ananı sikerim senin!" diye küfretmiş dedem.

"Benimle böyle konuşmaya hakkın yok, sana bir şey yapmadım, bu bir; ikincisi bela arayan sensin, öyleyse ne diye bana küfredersin?" demiş ihtiyar.

"Küfretmek mi? Ben seni gebertirim! Biz gidip Japonlarla ölümüne çarpışalım, siz de gelip yanmış evlerimizi talan edin! Hayvan, seni bunak hayvan! Douguan, silahın nerde?"

"Atın altında kaldı!" demiş babam.

Dedem yığının üstüne çıkıp bir tekmeyle ihtiyarı aşağı yuvarlamış.

İhtiyar yere diz çöküp, "Merhamet eyleyin, 8. Yol'dan[1]

1. 8. Yol Ordusu, 1937-1945 Çin-Japon Savaşı sırasında Çin'de Japonlara karşı savaşan iki önemli komünist ordudan biri.

gelen efendim, merhamet..." diye yalvarmış.

Dedem, "Ben 8. Yol'dan değilim, 9. Yol'dan da değilim. Ben haydut Yu Zhan'ao'yum!" demiş.

"Komutan Yu, merhamet eyleyin bana, Komutan Yu, bu eşyaları yangından kurtarmasaydım boş yere yanıp kül olacaklardı. Bizim köydeki tek 'mutfak faresi' ben değilim, para eden ne varsa alıp götürdü o hırsızlar, ben yaşlı ve yavaş bir adamım, işte bu döküntüleri toplayabildim ancak."

Dedem ahşap bir masayı kaldırıp ihtiyarın kel kafasına fırlatmış. İhtiyar bağırmış, kanayan başını tutarak yerde dönenmiş. Dedem onu yakasından tutup kaldırmış, ihtiyarın acı çeken yaşlı yüzüne doğru, "Kahraman mutfak faresi!" demiş, ardından ihtiyarın yüzüne bir yumruk geçirip yere sermiş, sonra da yüzüne sert bir tekme atmış.

3

Annem, üç yaşındaki küçük dayımı alıp suyu çekilmiş bir kuyuda saklanalı çoktan bir gün bir gece olmuş. Bir önceki sabah omzundaki sopaya iki toprak testi asıp kuyuya su çekmeye gitmiş, tam kuyuya eğilip durgun suda kendi yüzünü gördüğünde köyü çevreleyen duvarın oradan gelen bir gong sesi duymuş, köyün bekçisi yaşlı Shengwu, "Japonlar geldi, Japonlar köyü sardı..." diye bağırmaya başlamış. Annem korkudan sopa ve testileri kuyuya düşürmüş. Hemen eve doğru koşmuş, daha evin girişine gelmeden elinde bir misket tüfeği taşıyan dedem ve kucağında küçük dayımla birlikte bir bohça tutan ninemi görmüş.

Dedemin birliğinin Mo Nehri'nde Japonlarla yaptığı

savaştan beri köydeki herkes büyük bir felaketin gelmek üzere olduğunu biliyormuş, köyde sadece üç-beş aile saklanmış, geri kalanlarsa korku içinde beklemelerine rağmen yine de yıkık dökük evlerini, acı ya da tatlı su kuyularını, çaputa benzeyen yorganlarını bırakmaya kıyamamışlar. Bu yedi gün içinde dedem babamla birlikte ilçeye gidip mermi satın almışlar, dedemin aklında o mermilerle Çopur Leng'dan intikam almak varmış, Japonların gelip köyü kana bulayacağı aklının ucundan geçmemiş. 21 Eylül akşamı savaş alanının temizlenmesi ve cesetlerin gömülmesinde önemli rol oynayan İhtiyar Zhang Ruolu –bir gözü büyük, bir gözü küçükmüş, çok hoşgörülüymüş, özel bir okulda okumuş aydın biriymiş– bir toplantı düzenleyip köyü çevreleyen duvarı sağlamlaştırmaları ve köyün giriş kapılarını tamir etmeleri için köylüleri seferber etmiş, gece nöbet tutulmasını ve bir şey olursa köydekileri gongla uyarmalarını istemiş. Gong sesini duyan kadın, erkek, yaşlı, çocuk, tüm köy alana toplanmış. Annem, İhtiyar Zhang Ruolu'nun metalik bir tını taşıyan, yüksek ve net bir sesle konuştuğunu anlatmıştı. "Sevgili köy halkı, birlik olursak Tai Dağı'nı yerinden oynatırız, el ele verirsek Japon şeytanları köyümüze giremez," demiş İhtiyar.

Bu sırada köyün dışındaki tarım arazilerinden bir silah sesi duyulmuş, yaşlı bekçi başından vurulmuş, bir öne bir arkaya sendeleyip duvardan aşağı yuvarlanmış. Köylüler at gibi koşturup sokakta karışıklık yaratmış. Dar bir pantolonla gömlek giyen İhtiyar Ruolu sokağın ortasında dikilip, "Sevgili köy halkı, sakin olun! Planladığımız gibi duvara çıkın! Sevgili köy halkı, ölmekten korkmayın, ölümden korkan ölür, korkmayan sağ kalır, Japon şeytanlarını ölsek de köye sokmayacağız!" diye bağırmış.

Annem köyün erkeklerinin duvara çıkıp kendilerini aşağı attıklarını görmüş, ninemin bacakları titriyormuş,

olduğu yerde kalakalmış. Ağlayarak, "Qianer'ın babası, çocuklar ne olacak?" diye bağırmış ninem. Dedem elinde tüfeğiyle onun yanına gelip kızgınlıkla, "Niye ağlıyorsun? Öyle bir noktadayız ki, ha ölmüşüz ha yaşamışız ne çıkar!" deyince ninem sesini çıkartmadan ağlamış. Dedem henüz ateş açılmamış duvara bakıp bir eliyle annemi, bir eliyle ninemi çekiştirerek bizim evin arkasındaki turp ve beyaz lahana yetiştirilen bahçeye koşturmuş. Bahçenin tam ortasında üzerinde kırıldı kırılacak çıkrığıyla duran suyu çekilmiş bir kuyu varmış. Dedem kuyunun içine bakıp nineme, "Kuyuda su yok, çocukları buraya saklayalım, Japonlar gidince geri geliriz," demiş. Ninem, dedemi tahtadan bir kukla gibi başıyla onaylamış.

Dedem çıkrıktaki ipin ucunu annemin beline bağlarken başlarının üzerinden kulak tırmalayıcı keskin ve garip bir çığlık atan kara bir nesne geçmiş, nesne komşunun domuz ağılına düşünce yeri göğü inleten bir ses duyulmuş, sanki her şey yerle bir olmuş, ağıldan ince bir duman yükselmiş, dört bir yana domuz pisliği, çamur, şarapnel ve domuz parçaları yayılmış, annemin önüne düşen bir domuz bacağının içindeki bağlar beyaz sülükler gibi kımıldamış; bu annemin on beş yaşına kadar duyduğu ilk top patlamasıymış. Yaralanmamış domuzlar deli gibi çığlık çığlığa ağıldan çıkmış. Annemle küçük dayım korkudan ağlamış. Dedem, "Şeytanlar topu ateşledi! Qianer, on beş yaşındasın, her şeyi anlayabilirsin artık, kuyunun içindeyken kardeşine iyi bak, Japonlar gidince gelip sizi alacağım," demiş. Japonlar bir top atışı daha yaptıklarında babam çıkrığı salıp annemi kuyuya indirmiş. Annem kırık tuğlalara ve ayağının altında dağılan çamura bastığında dört bir yanı kararmış, başının üstünde duran ışık huzmesindeki dedemin yüzünü zar zor seçebilmiş. Annem dedemin, "İpi çöz," diye bağırdığını duymuş. Annem belindeki ipi çözmüş, ipin sarsıla sarsıla

kuyunun ağzına doğru çıkışını izlemiş. Annem ana babasının kuyu başında kavga ettiklerini, Japon toplarının kükremesini ve anasının ağladığını duymuş. Dedem tekrar kuyunun içine eğilip, "Qianer, sıkı tut, kardeşini salıyorum," demiş. Annem üç yaşındaki küçük dayımın belinden bağlanmış bir halde eli kolu sallanarak çığlık çığlığa aşağı indiğini görmüş, o koptu kopacak ip endişeyle titremiş. Çıkrık yavaş yavaş gıcırdarken ninem yarı beline kadar kuyuya eğilip ağlayarak küçük dayıma, "Anzi, benim küçük Anzim..." diye seslenmiş. Annem ninemin gözlerinden süzülen parlak gözyaşlarının damla damla kurumuş kuyuya düştüğünü görmüş. Ayağı yere değen küçük dayım kolunu ovuşturarak nineme doğru, "Ana, beni yukarı çek, burada kalmak istemiyorum, beni yukarı çek ana, ana, ana," diye ağlayarak seslenmiş.

Annem ninemin tüm gücüyle ipi geri çektiğini görmüş, ninem ipi çekerken, "Anzi, canımın içi, yavrum benim," diye ağlıyormuş.

Annem dedemin ipe sıkıca tutunmuş olan ninemi kuyunun başından uzaklaştırdığını görmüş. Dedem, ninemi tüm gücüyle çekmiş. Annem ninemin yere düştüğünü ve kurtulan ipin aşağı doğru geldiğini görmüş, sonunda küçük dayımı kollarına almış.

Annem dedemin, "Seni aptal kadın! Kuyudan çıkıp ölmelerini mi istiyorsun? Çabuk duvara çık, Japonlar köye girince kimse sağ kalmayacak!" diye kükrediğini duymuş.

Annem ninemin, "Qianer-Anzi, Qianer-Anzi," diye uzaktan seslendiğini duymuş. Bir top sesi daha duyulunca kuyunun içine toprak parçaları düşmüş. Top sesinden sonra ninemin sesi bir daha duyulmamış, sadece değirmentaşı büyüklüğünde bir gökle, gökte asılı duran kırıldı kırılacak bir çıkrık varmış annem ve küçük dayımın başları üzerinde.

Küçük dayım hâlâ ağlıyormuş, annem onun belin-

deki ipi çözerken, "Uslu çocuk Anzi, küçük kardeşim, ağlama artık, eğer ağlarsan Japon şeytanları gelir bak, Japon şeytanları kırmızı gözlü ve yeşil tırnaklıdır, ağlayan bir çocuk duyarlarsa hemen gelirler," diye onu susturmaya çalışmış.

Küçük dayım ağlamayı kesip kara gözlerini anneme dikmiş. Boğazında düğümlenen hıçkırıkla o sıcak ve tombul kollarını ablasının boynuna dolamış. Pa pa pa, ardından bir kez daha pa pa pa, gökte top patlamaları gümbürdüyor, makineli tüfek ve silah sesleri birbiri ardına inliyormuş. Annem başını kaldırıp kuyunun çevresinde olanları dikkatle dinlemeye çalışmış, uzaktan İhtiyar Ruolu'nun bağrışları ve köylülerin çığlıkları duyulmuş. Kuyunun dibi soğuk ve rutubetliymiş, kuyu duvarından kopan bir tuğla parçasının altından beyaz toprak ve ağaç kökleri çıkmış. Duvarın sağlam yerleri koyu yeşil bir yosun tabakasıyla kaplıymış. Küçük dayım annemin kucağında huysuzlanıp, "Abla, ben anamı istiyorum, yukarı çıkmak istiyorum," diye ağlamış.

"Anzi, uslu kardeşim benim, anamla babam Japon şeytanlarını dövmeye gitti, onları dövdükten sonra gelip bizi alacaklar," diye dayımı teselli etmeye çalışırken annem de ağlamaya başlamış, abla-kardeş birbirlerine sıkıca sarılıp ağlamışlar.

O gök parçası yavaş yavaş parlamaya başlayınca annem günün aydınlandığını anlamış, o uzun ve karanlık gece sonunda geçip gitmiş. Kuyunun içi öyle sessizmiş ki annemin korkudan ödü patlamış. Başının çok üstündeki duvarların kırmızı bir ışıkla aydınlandığını görmüş, güneş doğmuş. Annem dışarıya kulak kesilmiş, ama köy de kuyunun içi kadar sessizmiş, arada sırada sanki bir sanrıdaymış gibi şimşeği andıran sesler duyuyormuş. Annem bu yeni günle birlikte ana babasının gelip onu ve kardeşini kuyudan çıkarıp çıkaramayacağını, o gün ışığı ve

hava akımı olan, çizgili yılanların ve zayıf karakurbağalarının olmadığı dünyaya tekrar geri dönüp dönemeyeceğini bilmiyormuş. Daha dün yaşananlar sanki çok çok önceden olmuş gibiymiş, anneme yaşamının yarısını bu kuyunun dibinde geçirmiş gibi gelmiş. Ah, baba diye düşünmüş, ah ana, eğer geri dönmezseniz kardeşimle ben bu kuyunun içinde öleceğiz. Annem ana babasının çocuklarını bir kuyuya bırakıp bir daha ortaya çıkmamalarına, çocuklarının yaşayıp yaşamadıklarını umursamamalarına çok üzülmüş. Ana babasını bir daha gördüğünde ağlayıp sızlayacak, içinde biriktirdiği haksızlığa uğramışlığın bütün acısını çıkaracakmış. Ama annem tam da bunları düşünürken annesinin yani benim ninemin bir Japon topuyla parçalara ayrıldığını; babasının yani benim dedemin duvarın üzerinde tek bir Japon kurşunuyla başından vurulduğunu nereden bilecekmiş ki. (Annem bana 1940 yılından önceki Japon askerlerinin çok iyi silah kullandıklarını anlatmıştı.)

Annem hiç ses çıkarmadan şöyle dua etmiş: Baba! Ana! Çabuk dönün, acıktım, susadım, kardeşim hastalandı, eğer dönmezseniz çocuklarınız ölecek!

Annem duvarın oradan, belki de başka bir yerden gongun zayıf sesini duymuş, gong susunca biri şöyle bağırmış: "Sağ kalan var mı? Aranızda sağ kalan var mı? Japonlar gitti. Komutan Yu geldi."

Annem dayımı kucaklayıp ayağa kalkmış, boğuk bir sesle, "Var, buradayız, kuyunun içindeyiz, gelin çabuk," demiş. Annem bir yandan bağırıyor, bir yandan da tüm gücüyle kuyunun ipini çekerek çıkrığı sallıyormuş, ipi neredeyse bir saattir çekiştirmekten yorulunca farkına varmadan dayımı kucağından düşürmüş, dayım biraz mızmızlanmış, sonra sesi bile çıkmamış. Annem kuyunun taşlarına yaslanıp yavaşça aşağı kaymış, kuyunun dibindeki soğuk taşlara ölü gibi oturmuş. Çaresiz kalmış.

Dayım onun dizine çıkıp hiçbir şey olmamış gibi yüksek sesle, "Abla, anamı istiyorum," demiş.

Annemin içi acımış, dayımı göğsüne dayayıp, "Anzi, anamla babam bizi istemiyor, abla-kardeş bu kuyunun içinde öleceğiz," demiş.

Dayım ateşten yanıyormuş, annem onu sanki bir kömür sobasını kucaklıyormuş gibi kucaklamış.

"Abla, susadım."

Annem kuyunun dibindeki bir köşede yeşil ve pis bir su birikintisi görmüş, su birikintisinin olduğu yer daha çukurdaymış, kendi oturduğu yerden daha karanlıkmış. Suyun içinde üzerinde fasulye iriliğinde siyah siğiller olan zayıf bir karakurbağası varmış, kurbağa ağzının altındaki sarımsı deriyi oynatırken bir yandan da pörtlek gözleriyle kızgın bir şekilde anneme bakıyormuş. Annemin vücudundaki tüm kaslar gerilmiş, gözlerini sımsıkı kapamış. Onun da dili damağı kurumuş, ama susuzluktan ölse de o karakurbağasının pis suyundan içmezmiş.

Dayımın ateşi bir önceki gün öğleden sonra çıkmaya başlamış. Kuyuya indiğinden bu yana ağlaması hiç kesilmemiş, o kadar çok ağlamış ki sesi ölmek üzere olan yavru bir kedinin sesi gibi kısılmış.

Annem önceki sabahtan beri sürekli bir panik ve telaş içindeymiş, köyün dışından ve içinden gelen top ve tüfek sesleri onu paniğe sürüklemiş, kardeşinin verdiği yaşam mücadelesi yüzünden de telaşa kapılmış. Annem daha on beş yaşında, kemikleri henüz tam gelişmemiş bir çocuk olduğundan o tombul kardeşini sürekli taşımak zorunda olması çok zormuş, hele kardeşinin ağlayıp mızmızlanmasından hiç bahsetmiyorum bile. Annem bir keresinde onun kıçına bir şaplak atınca benim o küçük piç dayım annemi ısırıvermiş.

Dayım ateşlendikten sonra annemin kucağında bilinçsizce bir o yana, bir bu yana dönmüş durmuş, bir

süre taş üstünde oturan annemin kalçaları uyuşmuş, iki ayağını da hissetmez olmuş. Bir azalıp bir artan silah sesleri sonunda susmuş. Gün ışığı kuyunun batı duvarından yavaş yavaş doğuya geçince kuyunun içi de kararmış. Annem bu kuyunun içinde tam bir gündür oturduğunu biliyormuş, babasıyla anası her an gelebilirmiş. Dayımın yüzünü okşayınca kardeşinin burnundan çıkan nefesin ateş gibi sıcak olduğunu hissetmiş, elini kardeşinin o hızla çarpan kalbine götürünce göğsünden gelen zayıf hırıltıyı duymuş. Bir an kardeşinin ölebileceğini düşünmüş, tüm vücudu aniden titremiş, sonunda bu düşünceyi kafasından atmayı başarmış. Kendi kendini şöyle teselli ediyormuş: Geçti gitti, bitti bitecek, hava karardı, kurtlar kuşlar bile yuvasına döndü, anamla babam şimdi gelir.

Kuyunun duvarları önce portakal sarısına, ardından koyu kırmızıya dönmüş, duvarın çatlaklarına gizlenmiş bir cırcırböceği ötmeye başlamış, motorlarını çalıştıran bir sivrisinek sürüsü uçmaya hazırlanmış. Bu sırada annem duvarın yakınlarından top sesleri geldiğini duymuş, köyün kuzeyinden sanki insan ve hayvan çığlıkları geliyormuş, bunu köyün güneyinden gelen rüzgâr gibi makineli tüfek sesi izlemiş. Silah sesleri kesilince insan ve nal sesleri dalga dalga köyün içine yayılmış. Köy bir kâse pirinç lapası gibi karışmış, nal ve ayak sesleri kuyunun etrafında bir o yana, bir bu yana gidip gelmeye başlamış, annem Japonların gulu gulu diye kükrediklerini duymuş. Dayım acıyla inleyince annem onun ağzını kapamış, kendi de nefesini tutmuş. Dayım başını durmadan sağa sola çevirmiş, annem kendi kalbinin davul gibi atan sesini duymuş. Güneş çekilirken annem kuyunun ağzından koyu bir kızıllığa bürünen göğe bakmış. Alevler etrafa sıcak küller yayarken çocuk ağlamaları, kadın çığlıkları ve keçi mi yoksa inek mi olduğu bilinmeyen hayvan ses-

leri geliyormuş. Annem kuyunun içinde olmasına rağmen yangından gelen keskin kokuları alabiliyormuş.

Annem bu ateşin altında ne kadar kaldığını bilmiyormuş, zaman kavramını yitirmiş, ama kuyunun dışında gelişen şeylere karşı çok duyarlıymış. Gökyüzünün yavaş yavaş kararmasından yangının giderek söndüğünü anlamış. Kuyunun duvarına vuran zayıf ışıklar bir parlıyor, bir sönüyormuş. Köyden başlarda tek tük silah ve yanan evlerin yıkılma sesi gelmiş, ardından her yer sessizliğe bürünmüş. Annem o küçük gök parçasında birkaç solgun yıldız görmüş.

Annem üşüyerek uykuya dalıp yine üşüyerek uyanmış, gözleri kuyunun dibindeki karanlığa iyice alıştığından sabah uyandığında mavi gökyüzünü ve güneşin kuyunun duvarlarına vuran zayıf ışığını görünce sersemlemiş. Kuyudaki rutubet giysilerini sırılsıklam yapmış, soğuk iliğine işleyince kardeşine daha sıkı sarılmış, kardeşinin ateşi geceden bu yana biraz daha düşmüş ama hâlâ ondan daha sıcakmış. Annem dayımın bedeniyle ısınırken, dayım da annemin bedeniyle serinliyormuş. Kuyunun içinde geçirdikleri süre boyunca annemle dayım gerçekten de birbirlerine karşılıklı yaşam desteğinde bulunmuş. Annem o sırada dedemle ninemin çoktan öldüğünü bilmiyor, hâlâ kuyunun başında onların yüzünü görmeyi ve o tanıdık seslerini duymayı dört gözle bekliyormuş. O kuyunun içinde üç gün üç gece direndiklerini hayaletler dışında kimse bilmiyormuş.

Ailemizin tarihine baktığımda aile omurgamızın karanlık kuyu ya da mağaralarla derin bir bağı olduğunu fark ettim. Annemle başlayan bu bağ, dedemle doruk noktasına çıkar, dedem kendi neslinin çağdaş insanları arasında uzun süre bir mağarada yaşayarak rekor kırmıştır, bu bağ babamla kopar, politik açıdan pek parlak olmasa da insani açıdan bakıldığında oldukça görkemli bir

kopuştur bu. Zamanı geldiğinde babam sağ kalan tek kolunu sallayıp sabah kızıllığını selamlayarak anneme, ağabeyime, ablama ve bana koşarak geri dönecektir.

Annem dışarıdan bakıldığında donuyormuş, ama içi ateş gibi kavruluyormuş, dün sabahtan şu ana kadar ne bir şey yemiş, ne de bir şey içmiş. Susuzluk akşamki köy yangınından beri ona işkence ediyormuş. Açlığı gece yarısı doruğa ulaşmış. Şafağın sökmesine yakın karnı sanki donmuş da burulmuş gibiymiş, mide daralması dışında başka bir acı duymuyormuş. Şimdiyse yemek yemeyi düşündüğü zaman içini bir bulantı hissi kaplıyormuş. Onu en zorlayan şey dayanılmaz bir susuzluk hissiymiş, ciğerleri sanki güneşte kurutulmuş gibiymiş, boğazı acıyor, her nefes alışında ciğerleri kuru darı yaprakları gibi hışırdıyormuş. Dayım çatlamış dudakları arasından kabarcıklar çıkartarak usulca, "Abla, susadım," demiş. Annem dayımın o küçük buruşmuş yüzüne bakamamış, onu teselli edecek söz bulamamış. Annemin tüm gün ve gece dayıma verdiği sözler boşa çıkmış, anne babalarının geleceğini söylerken hem kardeşini hem de kendini kandırmış. Köy duvarından gelen gong sesi çoktan kesilmiş, köyde köpek havlaması bile yokmuş. Annem dedemle ninemin çoktan öldürüldüklerini ya da Japon şeytanları tarafından yakalandıklarını düşünmüş. Artık gözyaşı kalmamış gözleri acıyormuş. Kardeşinin bu acınası hali annemi büyümeye zorlamış. Bir an çektiği fiziksel ağrıları unutup kardeşini yere bırakmış, ayağa kalkıp kuyunun duvarlarını incelemeye başlamış. Kuyunun duvarları elbette ki nemliymiş, kuyunun içinde bol miktarda yosun varmış ama bu yosunlar ne içilebilir ne de yenilebilirmiş. Annem eğilip eline bir tuğla almış, ardından bir tuğla daha almış, tuğlalar öyle ağırmış ki sanki içleri su doluymuş, o sırada duvardaki çatlak tuğlalardan parlak kırmızı, çırpı gibi bacaklı olan bir kırkayak başını çıkarıverince

annem geri çekilip kırkayağın göz kamaştıran o iki sıra bacağını izlemiş, kırkayak sıska karakurbağasının sırtına tırmanmış, oradan başka bir tuğla çatlağına girerek kaybolmuş. Annem bir daha ne başka bir tuğlaya el sürmeye ne de yere oturmaya cesaret etmiş. Çünkü dün sabah başına gelen talihsiz olaylardan sonra artık bir kadın olduğunun farkına varmış.

Annem yıllar sonra karıma o rutubetli ve karanlık kuyudayken ilk kez âdet gördüğünü söylediğinde, karım bana o zamanlar on beş yaşında olan anneme karşı empati duymamız gerektiğini söylemişti.

Annem son umudunu da o karakurbağasının içinde durduğu pis suda yitirmiş, kurbağanın o korkunç görüntüsü annemde korku ve tiksinti uyandırmasına rağmen bu çirkin oğlan sonuçta bir su birikintisine sahipmiş. Dayanılmaz susuzluk hissi özellikle dayımın hayatını yavaş yavaş kurutmaya başlayınca annem o sudan içme fikrine dayanamamış. Her şey tıpkı bir önceki günkü gibiymiş, o kadar uzun zaman geçmesine rağmen kurbağa yerinden milim kımıldamamış, o günkü duruş ve heybetini muhafaza ediyormuş, kurbağanın o gün de insanı ürküten siğilli derisi annemi hâlâ tehdit ediyor, kurbağa da o günkü kasvetli gözleriyle anneme nefretle bakmaya devam ediyormuş. Birden cesaretini yitiren annem kurbağanın gözlerinden çıkan iki zehirli okun bedenine saplandığını hissetmiş. Gözlerini kurbağadan kaçırmış, ama kurbağanın o korkunç imgesini zihninden atamamış.

Annem gözlerini kurbağadan kaçırınca neredeyse ölmek üzere olan dayımı görmüş, dayımı görür görmez göğsünde bir yangın çıktığını hissetmiş, boğazı alevlerin yükseldiği bir soba bacası gibiymiş. Annem birden iki tuğla arasında bitmiş bir küme süt beyazı mantar olduğunu fark etmiş. Kalbi duracakmış gibi atmaya başlamış, tuğlaları aralayıp biraz mantar koparmış. Yemeği görün-

ce midesi büzülmüş, sert ve kuru bir acı duyumsamış. Ağzına attığı ilk mantarı çiğnemeden yutmuş. Mantarın tadı öyle güzelmiş ki açlığın o acısını tekrar hissetmeye başlamış. Ağzına bir mantar daha atmış. Dayım hırıldamış. Annem kendini şöyle teselli etmiş: Bu iki mantarı kardeşime vermeliydim, ama zehirli olabileceklerinden endişe ettiğim için önce ben tattım. Öyle değil mi? Evet, kesinlikle öyle. Annem dayımın ağzına bir mantar atmış. Dayım ağzını oynatmadan durgun gözlerle anneme bakmış. Annem, "Anzi, yesene, ablan yiyecek buldu, ye bakayım," demiş. Annem elindeki mantarları dayımın gözünün önünde sallamaya başlamış. Dayım çiğner gibi ağzını oynatmış. Annem onun ağzına bir mantar daha atınca dayım öksürüp mantarı ağzından dışarı çıkarmış. Dayımın çatlak dudaklarından kan gelmiş, eğimli ve çukurlu tuğlaların üzerine ölü gibi uzanmış.

Annem mantarların hepsini kurt gibi yiyip yutunca bir süredir yarı uykuda olan midesi çalışmaya başlamış, midesine dayanılmaz bir ağrı girmiş, karnı guruldamış. Annem kuyuya indirildiğinden beri hiç bu kadar terlememiş, bu ter kuyuda döktüğü son ter olacakmış, ince giysileri terden sırılsıklam olmuş, koltukaltları ve dizlerinin arkası terden yapış yapış olmuş. Dizleri karıncalanmış, tüm vücudu titremiş, kuyunun soğuğu iliklerine işlemiş. Annem kendiliğinden dayımın yanına kıvrılıp kuyuya indirildiğinin ikinci günü öğlesi işte böyle bayılıvermiş.

Annem kendine geldiğinde kuyuya indirildikten sonraki ikinci alacakaranlığa uyanmış, akşam oluyormuş. Kuyunun doğu tarafında batan güneşin morumsu kızıllığını görmüş. Kuyunun günbatımında ışıkla yıkanan çıkrığı antik zamanların uzaklığı ile gelecek kıyametin yakınlığı arasındaki çatışmayı ortaya çıkarıyormuş. Kuyuya indiğinden beri hiç durmayan kulak çınlamasına dışarıdan gelen gerçek mi yoksa hayal mi olduğunu bi-

lemediği ayak sesleri eşlik etmiş. Bağıracak gücü yokmuş, kendine geldiğinden beri susuzluk tüm göğsünü kavuruyormuş. Nefes alırken bile dayanılmaz bir acı duyuyormuş. Dayım çoktan ne acı ne de neşe duyacak haldeymiş, solgun bir sarıya çalan rengiyle tuğla yığınının üzerinde öylece uzanıyormuş. Annem onun o iki cam gibi gözüne bakınca kendi gözlerinin karardığını hissetmiş, ölümün karanlık gölgesi o suyu çekilmiş kuyunun üstüne çöreklenmiş.

Kuyunun içindeki ikinci gece çok çabuk geçmiş, annem bu ay ve yıldızların parladığı geceyi yarı baygın yarı uyanık geçirmiş. Rüyasında kendini kanatlanmış olarak görmüş, kuyunun ağzına doğru uçuyormuş, ama kuyunun derinliği uçsuz bucaksızmış, uçmuş, uçmuş, ama ne kadar uzağa uçarsa uçsun kuyunun ağzı da bir o kadar uzaklaşıyormuş. Gece yarısı uyandığında bir ara kardeşinin vücuduna dokunmuş, kardeşi buz gibiymiş, kardeşinin öldüğünü kendine söylemeye cesareti yokmuş, bu soğukluğu kendisinin ateşlenmesine yormuş. Bir perde gibi kuyuya vuran ay ışığı o yeşil su birikintisini aydınlatıyormuş, o sıska kurbağa bir mücevheri andırıyormuş, gözleri ve derisi ay ışığında mücevher gibi parlıyormuş, o pis suyun yeşili bile zümrüt gibiymiş. Annem o an kurbağayla ilgili görüşlerinin değiştiğini hissetmiş, o kutsal kurbağayla bir anlaşmaya varabilirmiş, kurbağanın suyundan içmek için bir avuç su almış. Annem eğer kurbağa isterse onu bir taşı fırlatır gibi kuyunun dışına atabilirmiş. Annem yarın kuyunun başında yine ayak sesleri duyarsa kuyunun dışına mutlaka bir tuğla parçası fırlatması gerektiğini düşünmüş, gelen ister bir Japon askeri, isterse Çinli kuklalardan biri olsun, bir tuğla parçası alıp dışarı fırlatacak, onlara kuyunun içinde birinin olduğunu bildirecekmiş.

Gün aydınlandığında annem kuyunun dibindeki bü-

tün şeylere çok hâkimmiş artık, aydınlanan günle birlikte kuyunun dibindeki dünya da büyümüş. Günün aydınlığından istifade ederek bir yosun parçası sıyırıp ağzına atmış, yosunun pis bir kokusu olmasına rağmen tadı fena değilmiş. Tek sorun annemin boğazının kuru olmasıymış, yosunu çiğnedikten sonra yutamamış, yosun ağzından dışarı çıkıvermiş. Gözlerini su birikintisine çevirince kurbağanın gerçek rengini görmüş, kurbağa da o kötücül bakışlarını anneme çevirmiş. Kurbağanın bakışlarına dayanamayan annem başını çevirip öfke ve korku içinde ağlamaya başlamış.

Öğleye doğru ayak sesleri ve birilerinin konuştuğunu duymuş gerçekten. Büyük bir sevinçle sallanarak ayağa kalkıp tüm gücüyle bağırmış, ama biri boğazını sıkıyormuş gibi hiç sesi çıkmamış. Yerden bir tuğla parçası alıp kuyunun dışına fırlatmak istemiş, ama tuğla parçası daha beline gelmeden elinden kayıp yere düşmüş. Bitmiş tükenmiş artık, uzaklaşan insan ve ayak seslerini dinlemiş. Başını eğip kardeşinin yanına oturmuş, kardeşinin kireç beyazı yüzüne bakınca öldüğünü anlamış. Elini kardeşinin soğuk yüzüne koyunca ölümün ikisini ayırmasından büyük bir tiksinti duymuş. Kardeşinin yarı kapalı gözlerinin yaydığı ışık başka bir dünyaya aitmiş artık.

O gece aşırı derecede korkmuş. Orak sapı kalınlığında, sırtında sarı benekleri olan kara bir yılan gördüğünü sanmış. Yılanın başı spatula gibi düzmüş, yılanın boynunda sarı bir halka varmış. Kuyunun içindeki soğuk ve loşluk yılanın bedeninden geliyormuş. Yılanın birkaç kez kendi vücudunu sarıp kırmızı dilini çıkardığını ve soğuk soğuk tısladığını hissetmiş.

Annem daha sonra kurbağanın üzerindeki bir duvar deliğinden hantal sarı bir yılanın başını çıkardığını görmüş, başının iki yanında duran tekinsiz gözlerle inatla

anneme bakıyormuş. Annem gözlerini kapayıp tüm gücüyle geriye yaslanmış. Annem üstte zehirli bir yılan, altta bir karakurbağası tarafından korunan o su birikintisinden bir daha su içmek istememiş.

4

Babam, Wang Guang (erkek, on beş yaşında, zayıf ve kısa boylu, esmer), Dezhi (erkek, on dört yaşında, uzun ve ince, sarı benizli, açık kahverengi gözlü), Guo Yang (erkek, kırklı yaşlarında, topal, koltuk değnekleriyle yürüyor), Kör (adı ve yaşı bilinmiyor, yanında her zaman üç telli eski bir sitar taşır), Liu Hanım (kırklı yaşlarında, uzun boylu ve yapılı, bacaklarında kangren var), katliamdan kurtulan altı kişi, Kör dışında hepsi ifadesiz bir şekilde dedeme bakıyormuş. Duvarın üstünde dikilmişler, yeni doğan güneş ateşten kavrulmuş yüzlerine vuruyormuş. Duvarın iki yanında kahraman direnişlerin ve çılgın saldırganların cesetleri uzanıyormuş. Duvarın dışındaki çamurlu hendekte onlarca şişmiş ceset ve karnı yarılmış Japon savaş atı varmış. Köyün içi moloz yığınıymış, bazı yerlerden hâlâ beyaz dumanlar çıkıyormuş. Köyün dışında çiğnenmiş ve katledilmiş darı tarlaları uzanıyormuş. Yanık et ve kan kokusu o sabahın başat kokusuymuş; siyah ve kırmızı o sabahın başat renkleriymiş; hüzün ve ağırbaşlılık o sabahın başat duygularıymış.

Dedemin gözleri kan çanağına dönmüş, neredeyse tüm saçı beyazlamış, sırtı kambur bir şekilde şişmiş ellerini iki yana huzursuzca sarkıtmış.

"Sevgili köy halkı," demiş dedem boğazını temizleyerek, "bütün köye felaket getirdim."

Herkes hıçkırığa boğulmuş, Kör'ün o kuru gözlerinden bile kristal gözyaşları süzülmüş.

"Komutan Yu, şimdi ne yapacağız?" diye sormuş Guo Yang, koltuk değnekleri üzerinde yükselip bir sıra kara dişiyle.

"Komutan Yu, Japon şeytanları geri döner mi?" diye sormuş Wang Guang.

"Komutan Yu, buradan kaçmamıza yardım edeceksin, değil mi?" demiş ağlayarak Liu Hanım.

"Kaçmak? Nereye kaçabiliriz ki?" demiş Kör. "Sizler kaçın, ben ölsem de burada ölmek isterim."

Kör oturup eski sitarını göğsüne dayamış, sitar çalarken ağzı çarpılmış, yanakları bükülmüş, başını saplı davul gibi sallamaya başlamış.

"Sevgili köy halkı, kaçamayız," demiş dedem. "Bu kadar insan öldü, kaçamayız. Japon şeytanları geri dönebilir, vakit varken cesetlerdeki silah ve cephaneyi toplayalım, Japon şeytanlarıyla balık ölene ya da ağ parçalanana dek savaşacağız!"

Babam ve diğerleri tarlalara gidip Japon cesetlerinin silah ve cephanelerini alarak ganimetleriyle duvarın önünde sıralanmışlar. Koltuk değnekleriyle Guo Yang ve kangrenli bacaklarıyla Liu Hanım da onlara yardım etmiş. Kör de silahların yanına oturup sadık bir nöbetçi gibi etrafında olan bitenin sesini dinlemiş.

Öğleye doğru herkes duvarın yanına toplanıp dedemin silahları saymasını izlemiş.

On yedi tane Japon yapımı "38'lik" yarı otomatik tüfek ve otuz dört tane inek derisi silah çantasıyla bin yedi tane bakır kaplı mermi toplanmış. Yirmi dört tane Çek keskin nişancı tüfeğinin Çin yapımı kopyası, yirmi dört tane sarı kanvas fişek çantasıyla dört yüz on iki tane keskin nişancı tüfeği mermisi varmış. Elli yedi tane kavun büyüklüğünde Japon yapımı el bombası. Kırk üç

tane Çin yapımı ahşap saplı el bombası. Japon yapımı bir tüfekle otuz dokuz mermi. Bir Luger P08 ve yedi mermi. Dokuz Japon süvari kılıcı. Yedi Japon karabinası ve iki yüzden fazla mermi.

Sayım bittikten sonra dedem Guo Yang'ın piposunu alıp yakmış, bir nefes çekip duvarın üstüne oturmuş.

"Baba, artık kendi ordumuzu kurabilir miyiz?" diye sormuş babam.

Dedem o silah yığınına bakmış, sesini çıkartmamış. Piposunu bitirince, "Çocuklar, seçin bakalım, herkese bir silah," demiş. Dedem kendine o Japon tüfeğini seçip beline asmış, ardından bir de süngülü "38'lik" yarı otomatik tüfek almış. Babam Luger P08'i, Wang Guang ve Dezhi birer Japon karabinası almış.

"Luger P08'i Guo Amca'na ver," demiş dedem.

Babam itiraz etmeye kalkınca da dedem, "Bu silah savaşırken çok kullanışlı değildir, sen de bir karabina al," demiş.

Guo Yang, "Ben de karabina alacağım, Luger P08'i Kör'e verin," demiş.

Dedem, Liu Hanım'a, "Baldız, bize yiyecek bir şeyler hazırla, Japonların eli kulağındadır," demiş.

Babam bir "38'lik" almış emniyet kilidini açıp kapamış.

"Dikkat et, ateş alabilir," demiş dedem istemdışı, babamı uyararak.

Babam, "Sorun değil, nasıl kullanacağımı biliyorum," demiş.

Kör sesini alçaltarak, "Komutan Yu, geldiler, geldiler," demiş.

Dedem, "Eğilin çabuk!" diye emir vermiş.

Setin iç tarafındaki sumak çalılarının arasına eğilip dışarıda kalan darı tarlalarını pür dikkat izlemeye başlamışlar. Kör, duvarın yanındaki silah yığınının içine oturmuş, başını sallayarak sitarına dokunmuş.

"Sen de eğil!" demiş dedem.

Körün yüzü acıyla seğirmiş, ağzı bir şey çiğniyormuş gibi kıpırdamış. O eski sitarından bir teneke içine düşen yağmur damlaları gibi sürekli aynı melodi çıkıyormuş.

Hendeğin dışında kimse yokmuş, sadece darı tarlalarındaki cesetlere doğru koşturan yüzlerce köpek görülmüş, köpeklerin rengârenk tüyleri gün ışığında dalgalanmış, sürünün başında bizim evin o üç köpeği varmış.

Sabırsız babam köpek sürüsüne bir el ateş etmiş, mermi vınlayarak göğe doğru süzülmüş, darılara isabet etmiş. Ellerine ilk kez gerçek silah alan Wang Guang ve Dezhi salınan darılara doğru gelişigüzel ateş etmişler. Ateşledikleri mermilerin kimi göğü, kimi de yeri delmiş.

Dedem kızarak, "Ateş etmeyin! Daha kaç mermi ziyan edeceksiniz!" demiş. Dedem babamın kıçına bir tekme atmış.

Darı tarlalarındaki kargaşa yavaş yavaş dinerken biri yüksek sesle bağırmış: "Ateş etmeyin –yanlış anlaşılma olmasın– sizler hangi bölüktensiniz?"

Dedem, "Ecdadının bölüğündeniz – sizi sarı benizli köpekler!" diye bağırmış.

Dedem "38'lik"i alıp sesin geldiği yöne ateş etmiş.

"Arkadaşım –yanlış anlaşılma olmasın– biz 8. Yol Ordusu Jiao-Gao bölüğündeniz, Japonlara direnen bölükten." Darı tarlalarındaki adam şöyle devam etmiş, "Lütfen cevap verin, sizler hangi bölüktensiniz!"

Dedem, "8. Yol Ordusu'ymuş, buraya bağırmaya mı geldiniz?" demiş.

Dedem yanına birkaç adam alıp sumak çalılarının arasından duvarın yanına varmış.

8. Yol Ordusu Jiao-Gao bölüğünden seksen kişi darı tarlalarından çıkmış. Hepsinin üzerinde paçavralar varmış, yüzleri solgunmuş, paniklemiş hayvanlar gibi korku doluymuşlar. Yarıdan fazlası silahsızmış, bazılarının bel-

lerinde ahşap saplı birkaç el bombası asılıymış. Önden gelenlerin ellerinde Hanyang 88 tüfekleri, birkaçında da av tüfeği varmış.

Babam bir gün önce öğleden sonra bu bölüktekilerden bazılarını darı tarlalarında gizlenip Japon şeytanlarına ateş ederken görmüş.

8. Yol Ordusu bölüğü köyün duvarına varmış. İçlerinden görünüşe göre subay olan uzun boylu biri, "Birinci Bölük buraya nöbete gönderildi! Sizler artık dinlenebilirsiniz," demiş.

8. Yol Ordusu duvarın üzerine oturunca yakışıklı bir genç bölüğün önüne geçip sırt çantasından toprak sarısı bir kâğıt çıkarmış, eliyle bir koroyu yönetir gibi bölüğe bir marş söyletmeye başlamış: Rüzgâr kükrüyor (yakışıklı gençler marşı söylemeye başlamış) *Rüzgâr rüzgâr rüzgâr rüzgâr kükrüyor.* (Marşı karman çorman söylemeye başladıkları zaman) dikkat edin, elimin işaretiyle hep birlikte söyleyin, Atlar kişniyor – *atlar kişniyor* – Sarı Irmak gürüldüyor, Sarı Irmak gürüldüyor – *Sarı Irmak gürüldüyor Sarı Irmak gürüldüyor* – Henan ve Hebei'de darılar olgunlaştı – *Henan ve Hebei'de darılar olgunlaştı* – Yeşil perdenin içinde Japonlara karşı savaşan kahramanların dövüşçü ruhları yüksek – *Yeşil perdenin içinde Japonlara karşı savaşan kahramanların dövüşçü ruhları yüksek* – Top ve tüfeklerinizi kaldırın – *Top ve tüfeklerinizi kaldırın* – Kılıç ve mızraklarınızı kuşanın – *Kılıç ve mızraklarınızı kuşanın* – Evlerimizi koruyalım / Kuzey Çin'i koruyalım tüm Çin'i koruyalım.

Babam 8. Yol Ordusu'nun solgun yüzlü gençlerinin ifadelerini hayranlıkla izlemiş, onların marşını duyunca kendi de onlara eşlik etmek istemiş. Babam aniden dedemin birliğindeki o yakışıklı genci, Yaver Ren'ı hatırlamış, o da marş söyletirken marşı eliyle yönetirmiş.

Babam, Wang Guang ve Dezhi, tüfeklerini alıp 8.

Yol Ordusu'nun marşı söylemesini izlemişler. 8. Yol Ordusu da onların yepyeni Japon "38'lik" tüfeği ve karabinalarına gıpta ederek bakıyormuş.

Jiao-Gao bölüğünün başındaki komutanın adı Jiang' mış, uzun boylu, küçük ayaklı biriymiş, ona "Küçük Ayaklı Jiang" diye seslenirlermiş. On altı-on yedi yaşlarında bir erkek çocuğuyla birlikte dedemin yanına varmış.

Komutan Jiang belinde bir silah taşıyormuş, başında iki siyah düğmesi olan haki bir şapka varmış. Dişleri kar beyazıymış. Ağır bir Pekin aksanıyla konuşmuş: "Komutan Yu, siz bir kahramansınız! Dün sizin Japonlarla çarpışmanıza tanık olduk!"

Komutan Jiang, dedeme elini uzatmış, ama dedem ona soğuk soğuk bakıp burnunu çekmiş.

Komutan Jiang mahcup bir şekilde elini geri çekip gülerek, "Ben Çin Komünist Partisi Binhai Merkezi'nin yetkisiyle sizinle görüşmeye geldim. Çin Komünist Partisi Binhai Merkezi, Komutan Yu'nün bu büyük ulusal kurtuluş savaşında gösterdiği ulusal coşku ve kahraman fedakârlıklarla gurur duyuyor. Binhai Merkezi benim bölüğümle Komutan Yu'nün işbirliği içinde olmasını istiyor, böylece eşgüdümlü bir şekilde Japonlara karşı savaşıp demokratik bir koalisyon hükümeti kurabiliriz," diye devam etmiş konuşmasına.

Dedem, "Bok canına size hiç inanmıyorum. Birleşmek mi, ne birleşmesi, biz Japon konvoyuna saldırırken siz neredeydiniz? Japon şeytanları köye girdiğinde neden gelip birleşmediniz? Tüm birliğim yok oldu, kanları nehir olup aktı, bir de gelip birleşmekten bahsediyorsunuz!" demiş.

Dedem sarı bir mermi kovanını sinirle hendeğe doğru tekmelemiş. Kör hâlâ sitarını çalmaktaymış, tıp tıp tıp yağmur sonrası çatıdan bir tenekenin içine düşen damlalar gibiymiş sesi.

Komutan Jiang dedemin sövüp saymasına aldırmak-

sızın inandırıcı bir şekilde konuşmasına devam etmiş: "Komutan Yu, partimizi hayal kırıklığına uğratmayın, 8. Yol Ordusu'nun gücünü de küçümsemeyin lütfen. Binhai, Komünist Partisi'nin yönetim merkezidir, partimiz yeni kurulmuştur, ordumuz kitleler tarafından tam olarak tanınmasa da bu durum çok uzun sürmeyecek, liderimiz Mao Zedong bize yol göstermektedir. Komutan Yu, bir dostunuz olarak size bir diyeceğim var, Çin'in geleceği Komünist Partisi'dir. Bizim 8. Yol Ordumuz dostlarına sadıktır, kimseye kazık atmaya çalışmıyoruz. Sizinle Leng Zhidui arasındaki çatışmayı da anlıyoruz. Biz Leng Zhidui'i mantıksız buluyoruz, savaş ganimeti dağılımında da haksızlık yapılmıştır. Bizim 8. Yol Ordumuz dostlarına asla kazık atmaz. Teçhizatımız bu sıralar elbette ki yeterli değil, ama gücümüz savaşırken büyümeye devam edecektir. Bizler samimi bir şekilde halk için bir şeyler yapmaya çalışıyoruz, Japonlarla gerçekten savaşmaya hazırız. Komutan Yu, sen de gördün, dün yeşil perdenin içinde ellerimizdeki bu eski silahlarla düşmanla tüm gün savaştık, altı yoldaşımızı kaybettik. Üstelik Mo Nehri'nde yapılan savaştan elde edilen silah ve mühimmatı alanlar, dağın tepesinde oturup kaplanların kapışmasını izlemekten başka bir şey yapmadı, yüzlerce köylünün katledilmesinde en büyük suç onlarındır. İki tarafın da resmi ortada, Komutan Yu, hâlâ anlamıyor musunuz?"

Dedem, "Şunu açıklığa kavuşturalım, benden ne yapmamı istiyorsun?" demiş.

Komutan Jiang, "Biz Komutan Yu'nün 8. Yol Ordusu'na katılmasını ve Komünist Partisi'nin emrinde kahramanca savaşmasını istiyoruz," demiş.

Dedem soğuk bir gülümsemeyle, "Demek sizden emir alacağım?" demiş.

Komutan Jiang, "Jiao-Gao bölüğünün yönetiminde yer alabilirsiniz," demiş.

"Ya unvanım ne olacak?"

"Komutan Yardımcısı!"

"Senden emir mi alacağım?"

"Bizler Komünist Partisi Binhai Merkezi'nden emir alırız, Yoldaş Mao Zedong'un emirlerini yerine getiririz."

"Mao Zedong mu? Ben onu tanımıyorum! Ben kimseden emir almam!"

"Komutan Yu, bildiğiniz gibi 'Bilge bir kişi kaderine boyun eğer.' 'Akıllı bir kuş yumurtlamak için ağacı seçer, bir kahraman da efendisinin yolundan gider.' Mao Zedong günümüzün kahramanıdır, bu şansı geri tepmeyin!"

Dedem, "Konuşman bitti mi?" demiş.

Komutan Jiang açıkça gülerek, "Komutan Yu, gözünüzden de bir şey kaçmıyor. Bakın, benim bölüğüm sadece kanı kaynayan birkaç delikanlıdan ibaret, ellerinde savaşacak bir şeyleri yok, ama sizin şu silah ve mühimmatınız," demiş.

Dedem, "Bunu aklından bile geçirme!" demiş.

"Birazını geçici bir süre ödünç almak istiyoruz sadece, Komutan Yu siz birliğinizi tamamlar tamamlamaz hepsini geri vereceğiz."

"Tu sana, sen Komutan Yu'yü üç yaşındaki çocuk mu sandın?"

"Hayır, Komutan Yu. Milletin kaderi söz konusuysa bundan herkes sorumludur, Japonlara karşı savaşırken adamı olan adam, silahı olan silah verecek, bu silah ve mühimmatın burada yatmasına izin verirseniz milletinize ihanet etmiş olursunuz."

"Yeteri kadar dinledim, senin kabına işemem ben. Sıkıyorsa git Japonların ellerinden al istediğin silahları!"

"Dün biz de onlarla savaştık!"

"Kaç havai fişek patlattınız?" demiş dedem soğuk bir tavırla.

"Silah da patlattık, el bombası da, altı yoldaşımızı

feda ettik! Teçhizatın en azından yarısı bizim olmalı!"

"Mo Nehri'nde tüm birliğimi kaybedince bana bozuk bir makineli tüfek kalmıştı!"

"Onu yapanlar Kuomintang'ın[1] birliğiydi!"

"Sizin Çin Komünist Partisi'nin gözleri demek silah görünce parlamıyor, ha? Bundan sonra kimse beni kandırabileceğini düşünmesin."

"Komutan Yu, dikkatli olmanı öneririm!" demiş Komutan Jiang. "Size yeteri kadar müsamaha gösterdik!"

"Ne, beni tehdit mi ediyorsun?" demiş dedem katı bir tavırla eli Japon yapımı tüfeğin tetiğine giderken.

Komutan Jiang'ın öfkesinin yerini bir gülümseme almış, "Komutan Yu, beni yanlış anladınız, bizim 8. Yol Ordumuz dostlarının sofrasından yemek çalmaz, anlaşamamamız ikimizin de aynı tarafta olmadığını göstermez," demiş.

Komutan Jiang, bölüğüne dönerek, "Savaş alanını temizleyin, köy halkını gömün, mermi kovanlarını da toplamayı unutmayın," demiş.

Jiao-Gao bölüğündekiler darı tarlalarına gidip mermi kovanlarını toplamaya başlamış. Cesetler gömülürken deli köpekler ve yaşayanlar arasında çıkan çatışmada pek çok ceset parçalara ayrılmış.

Komutan Jiang, "Komutan Yu, bizim durumumuz çok vahim, hiç silahımız yok, mermimiz de yok, mermi kovanı toplayıp merkez cephaneliğine gönderiyoruz, onlar da yeni mermi yapıyorlar, gönderdikleri on mermiden beşi bozuk. Kuomintang ensemizde, Çinli kukla ordu bizi öldürmek istiyor, Komutan Yu, ne derseniz deyin, bu mühimmatın bir kısmını bize vereceksiniz. 8. Yol Ordumuzu sakın küçük görmeyin."

1. 1912'de Sun Yat-sen tarafından kurulmuş olan Çin Nasyonal Partisi.

Dedem darı tarlalarında cesetleri kaldıran 8. Yol Ordusu'nun üyelerine bakarak, "Süvari kılıçlarını, Çin yapımı Çek keskin nişancı tüfeklerini ve Çin yapımı ahşap saplı el bombalarını size veriyorum," demiş.

Komutan Jiang, dedemin elini sıkıp yüksek sesle, "Komutan Yu, gerçek bir dostsunuz! Ahşap saplı el bombalarından biz kendimiz de yapabiliriz, şöyle yapalım, el bombası istemiyoruz, bize biraz '38'lik' verin," demiş.

Dedem, "Olmaz," diye itiraz etmiş.

"Sadece beş tane."

"Olmaz!"

"Üç tane verin, olur mu? Üç tane."

"Olmaz!"

"İki, iki tane olsun bari?"

"Anasını," demiş dedem, "siz şu 8. Yol Ordusu, aynı sığır tüccarları gibisiniz."

"Birinci Bölük, gelin de şu silahları alın."

"Yavaş," demiş dedem. "Orada biraz durun!"

Dedem yirmi dört tane Çin yapımı Çek keskin nişancı tüfeği ve yanında sarı kanvas fişek çantalarını kendi elleriyle vermiş, biraz tereddüt ettikten sonra bir tane de "38'lik" vermiş.

Dedem, "Tamamdır, süvari kılıçlarını vermiyoruz," demiş.

Komutan Jiang, "Komutan Yu, sen kendi ağzınla demedin mi iki tane '38'lik' vereceğim diye?" demiş.

Dedem gözünü karartıp, "Bir şey daha söylersen bir tane bile alamayacaksın!" demiş.

Komutan Jiang elini sallayarak, "Tamam tamam tamam, kızmayın, kızmayın hemen!" demiş.

Silahları alan 8. Yol Ordusu'ndakilerin ağzı kulaklarına varmış.

Jiao-Gao bölüğündekiler savaş alanını temizlerken birkaç av tüfeği de bulmuşlar, dedemin attığı "Mauser

C96" ve babamın attığı "Browning"i de bulmuşlar. Hepsinin cepleri mermi kovanı doluymuş. İçlerinden iki havan topu taşıyan kısa boylu, kara bir oğlan –tavşandudakmış– belli belirsiz, "Komutan Jiang, ben iki havan topu buldum," demiş.

Komutan Jiang, "Yoldaşlarım, cesetleri hızla gömün, geri çekilmeye hazırlanalım, Japonlar kendi cesetlerini almaya geleceklerdir, eğer dövüşebilirsek savaşırız. Kara Tavşan, şu havan toplarını alıp merkez cephaneliğine götür de tamir etsinler," demiş.

Jiao-Gao bölüğü duvardan geri çekilmeye hazırlanırken köyün doğu girişinde yirmiden fazla bisikletli görünmüş, bisikletlerin direksiyonları parlak, jant telleri ışıl ışılmış. Bölük, Komutan Jiang'ın emriyle duvarın iki yanına konuşlanmış. Bisikletliler duvarın oradan yalpalayarak dedeme doğru geliyormuş. Hepsi düz gri üniforma, tozluk, bez ayakkabı ve üzerinde dişliyi andıran beyaz bir güneş amblemi taşıyan şapkalar giyiyormuş.

Bu Leng Zhidui'in seyyar birliğiymiş. Hepsinin silahı varmış ve hepsi de iyi nişancıymış. Söylentiye göre Çopur Leng çok iyi bisiklet kullanırmış, demiryolunda tek ray üzerinde iki buçuk kilometre yol yaptığı söylenirmiş.

Komutan Jiang'ın emriyle Jiao-Gao bölüğündekiler gizlendikleri yerden çıkıp dedemin arkasına dizilmiş.

Leng Zhidui'in seyyar birliği telaşla bisikletlerinden inip yolun geri kalanını yürüyerek gelmiş, bisikletlerini duvarın kenarına bırakmışlar. Silahlı bir grup adam tarafından korunan Leng Zhidui öne çıkmış.

Çopur Leng'ı gören dedem hemen silahının kabzasına davranmış.

Komutan Jiang, dedemin arkasından, "Komutan Yu, sakin ol, sakin ol," diyerek dedemi sakinleştirmeye çalışmış.

Leng Zhidui yüzünde bir tebessümle Komutan Jiang'

ın elini sıkmış, tokalaşırken eldivenlerini bile çıkarmamış. Komutan Jiang da gülerek karşılık vermiş. Leng Zhidui tokalaştıktan sonra elini pantolonunun içine sokup iri ve boz bir bit çıkarmış, biti tüm gücüyle hendeğin içine fırlatmış.

Leng Zhidui, "Saygın bölüğünüzün istihbaratı iyiymiş!" demiş.

Komutan Jiang, "Dün öğleden beri burada düşmanla çarpışıyoruz," demiş.

"Zafer kazanmış olmalısınız?" demiş Leng Zhidui.

"Benim birliğimle Komutan Yu'nün birliği birleşince yirmi altı Japon, otuz altı kukla, dokuz da savaş atı öldürdük," demiş Komutan Jiang, "Sizin o değerli birliğinizin dün nerede olduğunu bilmiyorum?"

"Biz dün Pingdu Şehri'ndeydik, Japonları geri çekilmeye zorladık, bu 'kuşatmayı, kuşatanların merkezini kuşatmakla ortadan kaldırma' planıdır, öyle değil mi Komutan Jiang?"

"Çopur Leng, ananı sikerim!" diye küfretmiş dedem, "Git de kurtardıklarına bak o zaman! Bütün köy halkı burada benimle!"

Dedem duvarın dibindeki Kör ve Topal'ı işaret etmiş.

Leng Zhidui'in çiçekbozuğu yüzü kızarmış, ardından, "Benim birliğim dün Pingdu'da kanlı bir savaşa katıldı, büyük kayıplar verdik, benim vicdanım rahat," demiş.

Komutan Jiang, "O değerli birliğiniz köyün kuşatıldığını biliyordu da öyleyse neden köyü kurtarmaya gelmediniz? Neden dolambaçlı yollardan geçip yüzlerce kilometre uzaklıktaki Pingdu'yu kurtarmaya gittiniz? Motorlu birliğiniz bile yok, sadece birkaç bisikletli, öyleyse Pingdu'daki düşmanlarınız hâlâ geri çekiliyor olmalı, hal böyleyken bakıyorum da Sayın Komutan pek bir rahat, üzerinde toz bile yok, o koca savaş alanında birliği nasıl yönettiğinizi aklım almıyor," demiş.

Leng Zhidui kulaklarına dek kızararak, "Jiang, seninle ağız dalaşı yapacak değilim! Benim neden geldiğimi biliyorsun, ben de senin neden geldiğini biliyorum," demiş.

Komutan Jiang, "Leng Zhidui, bence dün oraya gitmeniz bir komuta hatası. Eğer değerli birliğinizin komutanı ben olsaydım kuşatmayı dağıtmak yerine adamlarımı yolun iki yanındaki mezarların orada pusuda bekletir, mezar taşlarını siper olarak kullanır, Mo Nehri'nde ele geçirdiğiniz sekiz makineli tüfekle de Japonları vururdum. Tüm gün savaşmaktan Japonlar da atları da yorulmuş olacak, mermileri bitecekti, araziyi de bilmiyorlar, hava da kararır mı onlar açıkta kalacaklardı, sizse çoktan siperlere yatmış, karanlıkta olacaktınız, değerli makineli tüfeklerinizle ateş açtığınız zaman düşman daha nereye kaçabilecekti ki? Böylece milletimiz adına büyük bir başarı kazanılacak, siz de büyük bir zafer sahibi olacaktınız, Mo Nehri'nde kazandığınız şanlı zaferin üstüne bir de bu eklenecekti, bu ne büyük bir şan olacaktı! Çok yazık, Leng Zhidui, fırsatı kaçırdınız! Ne büyük bir zafer kazanmaya ne de milletinizin hayrına geldiniz buraya, buraya dul ve yetim hakkı yemeye geldiniz ne kadar az da olsa, utanca karşı bağışıklığım vardır, ama bakın sizin için yüzüm kızarıyor!" demiş.

Leng Zhidui pancar gibi kızarmış, dili bağlanmış, kekeleyerek, "Jiang... beni küçük düşürdün... büyük bir savaşa katılmamı bekle de gör..." demiş.

Komutan Jiang, "O gün geldiğinde kardeşim, senle omuz omuza çarpışırım!" demiş.

Leng Zhidui, "Senin yardımını istemem, ben kendim dövüşürüm," demiş.

Komutan Jiang, "Hayran kalırım, hayran!" diye karşılık vermiş.

Leng Zhidui tam bisikletine binip gidecekken dedem

öne çıkıp onu göğsünden yakalayarak, "Leng, Japonlarla işimiz bittikten sonra seninle halledilecek eski bir hesabımız var!" demiş öldürecekmiş gibi.

Leng Zhidui, "Senden korkmuyorum!" demiş.

Bisikletine atlayıp hızla uzaklaşmış, arkasından gelen yirmi dokuz koruma tavşan kovalayan bir köpek sürüsü gibi pedallara asılmış.

Komutan Jiang, "Komutan Yu, 8. Yol Ordusu daima senin sadık bir dostun olacaktır," demiş.

Komutan Jiang elini dedeme uzatınca dedem de beceriksiz bir şekilde kendi elini uzatıp tokalaşmış. Dedem, Komutan Jiang'ın büyük ve sert ellerinin sıcaklığını duyumsamış.

5

Kırk altı yıl sonra, bir zamanlar dedem, babam, annem ve bizim evin siyah, kızıl ve yeşil köpeklerinin önderliğinde bir köpek sürüsünün kahramanca mücadele ettiği, içinde Komünist Partisi ve Kuomintang üyelerinin, sivil halkın, Japon askerlerinin ve Çinli kukla ordusu mensuplarının gömülü olduğu "Bin Kişilik Mezarlık" denilen yerde, fırtınalı bir gecede toplu mezar yıldırım düşmesi sonucu açılmış, çürümüş kemikler yağmur sularıyla onlarca metre sürüklenmiş, yağmur sularıyla tertemiz yıkanan kemikler kasvetli bir beyazlığa bürünmüş. Ben o sırada şimdi oturduğum evde, yaz tatilindeydim, "Bin Kişilik Mezarlık"ın yıldırım düşmesi sonucu açıldığını duyduğumda evdeki mavi köpeğimle birlikte aceleyle oraya koşuşturdum. Yağmur hâlâ çiseliyordu, köpeğim benim önümden gitti, patileri çamurlu suda yankılanıyordu.

Patlamanın etkisiyle etrafa dağılan kemikleri görmemiz çok uzun sürmedi, köpeğim kemikleri kokladıktan sonra ilgilenmediğini belirten bir ifadeyle başını salladı.

Açılmış mezarın etrafında korkuyla bekleşen bazı insanlar vardı. Kalabalığın arasına karışıp mezar içindeki o kemikleri, onlarca yıl sonra tekrar gün ışığına çıkan beyaz iskeletleri gördüm. Hangisinin komünist, hangisinin milliyetçi, hangisinin Japon, hangisinin Çinli kukla ordudan, hangisinin sivil halktan olduğunu korkarım ki eyalet parti sekreteri bile söyleyemez. Kafataslarının hepsi aynı şekildeydi, hepsi bir mezarın içine tıkıştırılmış kafatasları tam bir eşitlik içinde aynı yağmur altında ıslanıyordu. Solgun iskeletlere vuran ince yağmur damlaları güçlü ve şeytani bir ses çıkarıyordu. İskeletler sanki damıtıldıktan sonra yıllarca bekletilmiş darı içkisine batırılmış gibi soğuk suyun içine sırtüstü uzanmışlardı.

Köylüler etrafa dağılmış kemikleri alıp mezarın içine atıyordu. Bir anlık sersemlikten sonra dikkatlice bakınca mezarın içinde onlarca köpeğin kafatasının da olduğunu gördüm. Daha sonra insan kafatasıyla köpeğinkinin neredeyse birbirinden farklı olmadığını fark ettim, mezarın içinde fazla derinde olmayan, belirsiz bir beyazlık vardı, bu beyazlık beni heyecanlandıran bir haber ileten koda benziyordu. İnsanlığın şanlı tarihi köpek efsaneleri ve köpek anılarıyla doludur, köpek tarihiyle insanlık tarihi iç içe geçmiştir. Kemik toplama işine ben de katıldım, ama elim mikrop kapmasın diye elime bir çift kar beyazı eldiven geçirdim. Köylüler kızgın kızgın ellerime baktı. Eldivenleri aceleyle çıkarıp ellerimi pantolon ceplerime soktum. Kemiklerin saçıldığı yolda epey ilerledim. Mezardan yüz metre kadar uzaklıktaki darı tarlalarına vardım. Orada yağmur yüklü yeşil otların arasında yarısı kırılmış bir kafatası vardı, kafatasının o düz ve geniş alnı, merhumun hiç de sıradan biri olmadığını anlatı-

yordu. Kafatasını üç parmağımla kaldırıp sendeleyerek geri döndüm. Çimlerin üzerinde zayıf beyaz bir ışığın daha parladığını gördüm. Bu ağzında hâlâ keskin dişlerin olduğu uzun ve dar bir kafatasıydı, bu kafatasını almamam gerektiğini hemen anladım. Bu kafatası peşim sıra gelen köpeğimle aynı türe aitti. Belki bir kurda, belki de kurt ve köpek kırması başka bir varlığa aitti. Kesin olan tek şey patlamanın etkisiyle buraya kadar geldiğiydi, toprağa bulanmış renginden mezarın içinde on yıllardır kaldığını anladım. Sonunda onu yerden aldım. Köylüler topladıkları kemikleri değersiz şeylermiş gibi mezarın içine fırlatıyordu, birbirine çarpan kemikler kırıldılar. O yarım insan kafatasını mezarın içine attım. Elimde bütün bir köpek kafatasıyla tereddüt içinde bekledim. Bir ihtiyar, "At gitsin, o zamanın köpeklerinin insandan farkı yoktu," dedi. Köpeğin kafatasını açılmış mezara atıverdim. Kapatılan "Bin Kişilik Mezarlık" tıpkı yıldırım düşmeden önceki haline döndü. Bu yalnız ruhları teselli etmek için annem mezarın başında bir tomar sarı günlük yaktı.

Mezarın doldurulmasına ben de yardım ettim, ardından annemle birlikte binden fazla iskeleti barındıran mezara üç kez secde ettik.

Annem, "Kırk altı yıl olmuş, o zaman on beş yaşındaydım," dedi.

6

O zaman on beş yaşındaydım, Japonlar köyü kuşatınca dedenle ninen beni ve küçük dayını suyu çekilmiş bir kuyuya indirdiler, bir daha da onları görmedim. Daha sonra öğrendim ki o sabah öldürülmüşler.

O kuyunun dibinde kaç gün çömeldiğimi bilmiyorum, dayın öldü, ardından cesedi kokmaya başladı. O sıska karakurbağası ve boynunda sarı bir halka olan zehirli yılan sabahtan akşama beni izliyordu, neredeyse korkudan ölecektim. O zaman o kuyunun içinde öleceğimden emindim. Sonra babanla deden çıkageldi.

Dedem on beş "38'lik"i yağlı kâğıtlara sarmış, iple birbirine bağlayıp kuyunun yanına taşımış. "Douguan, bak bakalım etrafta kimse var mı?" demiş.

Dedem, Leng Zhidui ve Jiao-Gao bölüğündekilerin gözlerinin hâlâ silahlarda kaldığını biliyormuş. Bir önceki gece dedem ve diğerleri köyün duvarının altında kurulan çadırda uyurken, Kör çadırın ağzında etrafı dinliyormuş. Kör, gece yarısı duvarın oradaki sumak çalılarına bir şeyin çarptığını duymuş. Ardından çok hafif ayak seslerinin çadıra doğru geldiğini duymuş, Kör ayak seslerinden gelenlerin iki kişi olduğunu anlamış, biri cesur, diğeri korkakmış. Bu iki adamın nefes alıp verişlerini duyunca Luger P08'i kaptığı gibi, "Kıpırdamayın!" diye bağırmış. Adamların kendilerini yere atıp geri geri emeklediklerini duyunca silahını o yöne doğrultup tetiği çekmiş. Adamların duvarın yanına çekilip sumak çalılarının arasına saklandığını duymuş. Namluyu sesin geldiği yöne çevirip bir el daha ateş edince adamlardan biri bağırmış. Silah sesiyle uyanan dedem ve diğerleri silahlarını alıp çadırdan çıkınca iki gölgenin hendeğin üzerinden atlayıp darı tarlalarına sıvıştığını görmüş.

"Baba, kimse yok," demiş babam.

Dedem, "Bu kuyuyu iyi belle," demiş

Babam, "Belledim, bu Qianer'ların kuyusu," demiş.

Dedem, "Eğer ölürsem, bu silahları birleşme hediyesi olarak 8. Yol Ordusu'na ver, bu çocuklar Leng Zhidui'den daha iyiler," demiş.

Babam, "Baba, kimseyle birleşmeyelim, kendi ordu-

muzu kuralım! Hâlâ makineli tüfeğimiz var," demiş.

Dedem acıyla gülerek, "Oğlum, öyle kolay değil o işler! Baban da iyice tükendi artık," demiş.

Babam ipi çıkrıktan çözüp dedeme uzatmış, dedem de silahları iple sıkıca bağlamış.

"Kuyunun kuru olduğundan emin misin?" diye sormuş dedem.

"Evet, Wang Guang'la ben burada saklambaç oynardık," demiş babam, ardından kuyunun içine eğilince belli belirsiz iki karaltı görmüş.

"Baba, kuyuda birileri var," diye bağırmış babam.

Babamla dedem kuyunun ağzına eğilip karaltıları seçmeye çalışmış.

"Qianer bu!" demiş babam.

"İyi bak bakalım, yaşıyor mu?" demiş dedem.

"Sanki hâlâ nefes alıyor, yanına kıvrılmış bir yılan var, kardeşi Anzi da orada," demiş babam. Babamın sesi kuyunun içinde yankılanmış.

"Aşağı inmeye cesaretin var mı?" diye sormuş dedem.

"İnerim, baba, Qianer benim arkadaşım!.." demiş babam.

"Yılana dikkat et."

"Yılandan korkmam."

Dedem çıkrığın ipini silahlardan çözmüş, babamın beline bağlayıp babamı aşağı sarkıtmış. Çıkrığı destekleyerek ipi yavaş yavaş salmaya başlamış.

"Dikkat et." Babam dedemin kuyunun başından bağırdığını duymuş. Babam bir çıkıntı bulup üzerine basmış. O siyah benekli yılan vahşi bir şekilde başını kaldırıp çatallı diliyle babama doğru soğuk soğuk tıslamış. Babam Mo Nehri'nde balık avlayıp yengeç yakaladığı zamanlar bir yılanla nasıl baş edeceğini öğrenmiş. Babam yılan eti de yemiş, Luohan Amca'yla birlikte inek pisliğinde bir yılan pişirmiş. Luohan Amca yılan etinin

cüzamı tedavi ettiğini söylermiş. Yılanı yedikten sonra ikisine de ateş basmış. Babam kuyunun dibine inince hiç hareket etmemiş, yılan başını kaldırır kaldırmaz yılanı kuyruğundan tutup vücudundan kırılma sesleri gelene dek tüm gücüyle yere çalmış. Sonra yılanı tekrar eline alıp, "Baba, yukarı atıyorum," diyerek onu kuyunun dışına fırlatmış.

Dedem geri çekilirken yarı ölü yılanın etten bir sopa gibi havada süzülüp ardından kuyunun yanına düştüğünü görmüş. Dedemin tüyleri diken diken olmuş, "Bu tosbağa yavrusunda da bir hırsız cesareti var!" demiş.

Babam annemi kaldırıp, "Qianer! Qianer! Ben Douguan, seni kurtarmaya geldim!" diye bağırmış.

Dedem çıkrığı yavaşça çevirerek önce annemi, sonra da küçük dayımın cesedini kuyudan çıkarmış.

"Baba, silahları sal aşağı!" demiş babam.

"Douguan, bir yere yaslan," demiş dedem.

Çıkrık tıngır mıngır dönüp silahları kuyuya indirmiş. Babam ipi çözüp kendi beline bağlamış.

"Çek, baba," diye bağırmış babam.

"Sıkıca bağladın mı?" diye sormuş dedem.

"Bağladım."

"Aman iyi sık, baştan savma olmasın."

"Sıkı, baba."

"Düğüm de attın mı?"

"Baba, senin neyin var? Qianer'ı da ben bağlamamış mıydım yukarı çıkarken?"

Babamla dedem yerde yatan Qianer'a bakmış, yüzünün derisi kemiklerine yapışmış, gözü çekilmiş, dişleri çıkmış, saçlarında bir kat toz varmış. Kardeşinin tırnaklarıysa morarmış.

7

Annem, Liu Hanım'ın özenli bakımı altında eski sağlığına tekrar kavuşmuş. Babamla o aslında çok iyi arkadaşmışlar, ama babamın kuyuya inip onu kurtarmasıyla daha da yakınlaşıp kardeş gibi olmuşlar. Dedem ağır bir tifoya yakalanmış, neredeyse ölecekmiş. Dedem bir gün koma halindeyken darı pilavı kokusu almış, babamlar hemen gidip darı satın almış, Liu Hanım da dedemin gözleri önünde pilav yapmış. Dedem bir kâse darıyı bitirince burnundaki kılcal damarlar birden patlamış ve dedemin burnundan siyah kan damlaları süzülmüş, bundan sonra dedemin iştahı yerine gelmiş, sağlığı yavaş yavaş düzelmeye başlamış. Kasıma doğru elinde bir bastonla dışarı çıkıp sonbaharın ılık güneş ışınlarında gezinmeye bile başlamış.

Bu sıralarda duyduğuma göre Çopur Leng ve Küçük Ayaklı Jiang'ın birlikleri Wang Gan Su Kemeri yakınlarında çatışmaya girmiş. İki tarafın kaybı da çok büyük olmuş, dedem ölümle yaşam arasında olduğundan hastalığından başka bir şeyi düşünecek hali yokmuş.

Babam ve diğerleri köyde geçici olarak ikamet edebilecekleri birkaç baraka yapıp yıkıntılar arasından birkaç parça ev eşyası bulmuşlar, darı tarlalarına gidip kışı ve baharı geçirebilecek kadar darı toplamışlar. Eylül'ün sonlarına doğru yağmurlar başlar, darı tarlaları çamura bulanırmış, ıslanan darıların yarısı yere düşüp çürürmüş. Düşen darıların bir kısmı ve hâlâ ayakta olan darılar bu çürümüş mavi gri ve koyu kırmızı boşlukta hep birlikte filizlenip yeni bir yeşilliğe bürünür, filizlenen başaklar tilki kuyruğu gibi ya dikelir ya da aşağı doğru uçlanırmış. Yağmur yüklü gri ve siyah bulutlar darı tarlalarının üstünde hızla dönenirken gölgeleri tarlada belli belirsiz

hareket edermiş. Soğuk ve sert yağmur damlaları darıları dövermiş. Bu bataklığın üzerinde yağmurun ağırlaştırdığı kanatlarıyla uçmaya çalışan karga sürüleri olurmuş. Böyle günlerde gün ışığı altın gibi değerliymiş, köye gün boyu bazen ince, bazen kalın bir sis tabakası çökermiş.

Dedem hastalandıktan sonra idareyi eline alan babam Wang Guang, Dezhi, Topal, Kör ve Qianer'la birlikte ellerinde tüfeklerle ceset yiyen köpeklere karşı savaş açmış. İşte babamın silah kullanmadaki ustalığı köpeklerle giriştiği bu mücadele sonucunda olmuştur.

Dedem arada sırada yorgun argın bir halde babama, "Ufaklık, neler yapıyorsunuz?" diye sorarmış.

Babam kaşını sertçe kaldırıp, "Köpek vuruyoruz!" dermiş.

Dedem, "Bırakın, vurmayın," dermiş.

"Olmaz," diye karşılık verirmiş babam, "onların insan eti yemesine izin veremeyiz."

Bataklıkta bine yakın ceset varmış, 8. Yol Ordusu o gün cesetleri gömmeye vakit bulamadığından cesetleri oldukları yere yığmış. Cesetlerin üzerine alelacele atılmış toprak ya yağmurla yavaş yavaş akmış ya da köpekler yüzünden etrafa dağılmış. Usul usul yağan yağmur cesetleri iyice şişirmiş, bataklıktaki leş kokusu karga ve köpekleri buraya çekiyormuş, dışarı çıkan bağırsaklar o leş kokusunu daha da dayanılmaz hale getirmiş.

Köpek sürüsü muhtemelen beş yüz ya da yedi yüz köpekten oluşuyormuş. Bu ordunun başında bizim evin üç köpeği varmış. Bu ordunun temelini, sahipleri şimdi bataklıkta çürüyen bizim köyün köpekleri oluşturuyormuş. O dışarıda deli gibi davranan diğer köpeklerse dönecek evleri olan komşu köyün köpekleriymiş.

Babamla annem, Wang Guang'la Dezhi, Kör'le Topal birer takım oluşturup bataklığın üç yanına dağılmışlar. Kürekle kazdıkları siperlere sinip darı tarlalarında

gide gele üç tane patika açmış olan köpekleri izlemeye koyulmuşlar. Babamda "38'lik" varmış, annemse bir karabina taşıyormuş. "Douguan, ben niye bir şey vuramıyorum?" diye sormuş annem. "Çok heyecanlısın da ondan, yavaşça nişan alıp tetiği de yavaşça çekeceksin, dediğimi yaparsan her atışta vurursun."

Babamla annem tarlanın güneydoğusundaki yol ağzından iki ayak genişliğindeki gri renkli patikayı izlerken patikayı kapatan darıların arasına dalan köpekler iz bırakmadan kaybolmuş. Bu köpek sürüsüne bizim evin kızıl köpeği liderlik ediyormuş. Cesetlerle beslenmekten kalın kızıl tüyleri daha da canlı görünüyormuş, bacak kasları sürekli koşturmaktan iyice gelişmiş, insanlarla giriştiği mücadelede oldukça deneyim kazanmış.

Güneş kırmızı başını daha yeni çıkardığı zaman köpeklerin açtığı bu üç patika henüz sessizmiş, patikaların üzerinde bir sis tabakası varmış. Bir aydan fazladır sürmekte olan bu inişli çıkışlı savaşta köpek birliğinin sayısı gittikçe azalmış, cesetlerin arasına yüzden fazla köpek ölüsü karışmış, iki yüzden fazla köpek de geri çekilmiş. Geriye kalan yaklaşık iki yüz otuz köpek de güçlerini birleştirmeye başlamış. Babam ve diğerlerinin atıcılıkları da yavaş yavaş gelişmiş, girdikleri her mücadelede onlarca köpeği öldürmüşler. İnsanlarla yaptıkları bu savaşta köpeklerin gözle görülür bilinçsel ve teknik dezavantajları varmış. Babamlar köpeklerin gün içinde olacak ilk saldırısını bekliyormuş, köpeklerin hiç değişmeyen bir kuralı varmış, insanların günde üç öğün yemek yemesi gibi köpekler de sabah, öğle ve akşam olmak üzere günde üç kere saldırıya geçiyormuş.

Darı saplarının kıpırdadığını gören babam anneme, "Hazır ol, geliyorlar," diye fısıldamış. Annem silahının emniyetini yavaşça açıp yanağını silahın sonbahar yağmuruyla ıslanmış kabzasına dayamış. Darıların kıpırtısı

bir dalga gibi bataklığa ulaşınca babam köpeklerin ağır ağır soluduklarını duymuş. Yüzlerce köpeğin aç gözlerini bataklıktaki parçalanmış organlara diktiğini, kırmızı dilleriyle ağızlarının kenarlarındaki kokuşmuş kalıntıları yaladıklarını ve yeşil safra suyu salgılayan midelerinin guruldadığını biliyormuş.

Darıların arasından iki yüzden fazla köpek sanki emir almış gibi havlayarak saldırıya geçmiş. Boyunlarındaki tüyleri dikip kızgınca inlemişler. Köpeklerin tüyleri sis ve kan kırmızı güneş ışınları arasında parlıyormuş. Cesetleri ısırarak parçalamaya başlamışlar. Tüm hedefler hareket halindeymiş. Wang Guang ve Topal ateş etmeye çoktan başlamış, vurulan köpekler inliyor, henüz vurulmayanlarsa fırsattan istifade birer lokma daha ısırıyormuş.

Babam hantal, siyah bir köpeğin kafasına nişan almış, mermi köpeğin kulağına isabet edince köpek havlayarak darı tarlasına kaçmış. Babam beyaz benekli bir köpeğin başından vurulduğunu görmüş, köpek ağzındaki bağırsaklarla yere yuvarlanmış, hiç ses çıkarmamış. "Qianer, vurdun onu!" diye bağırmış babam. Annem, "Ben mi vurdum?" diye sevinçle sormuş. Babam bizim evin o kızıl köpeğine nişan alınca köpek bir darıdan başka bir darı sapına koşturmuş. Babam ateş etmiş, ama mermi kızıl köpeğin sırtını sıyırıp geçmiş. Kızıl köpeğin ağzında solgun bir kadın bacağı varmış, sivri dişleriyle kemiği katır kutur dişliyormuş. Bu kez annem ateş etmiş, ama mermi köpeğin önüne isabet edip yüzüne çamur sıçratmış, köpek vahşi bir şekilde başını salladıktan sonra bacağı tekrar ağzına alıp kaçmış. Wang Guang ve Dezhi onlarca köpeği yaralamış, köpeklerin kanı insan cesetlerinin üzerine sıçramış, yaralı köpeklerin acı inlemeleri insanı korkudan titretiyormuş.

Köpek sürüsü dağılmış. Babamlar da toplanıp silah-

larını temizlemiş. Mermileri neredeyse bitecekmiş. Babam mermileri dikkatlice harcamaları gerektiğini, özellikle üç lideri vurmalarını hatırlatmış. Wang Guang, "Çoprabalığı gibi kayganlar, ne zaman mermi koymaya yeltensem hemen kaçıyorlar," demiş.

Dezhi koyu sarı gözlerini kırpıştırarak, "Douguan, sinsi bir saldırı düzenlesek nasıl olur?" demiş.

Babam, "Nasıl bir sinsi saldırı?" diye sormuş.

Dezhi, "Bu köpek sürüsünün dinlendiği bir yer olmalı, bence bu yer Mo Nehri'nin oradadır, insan eti yedikten sonra oraya su içmeye gidiyor olmalılar," demiş.

Topal, "Dezhi'nın söylediği mantıklı," demiş.

Babam, "Gidelim öyleyse," demiş.

Dezhi, "Acele etmeyelim, gidip el bombalarını alalım da havaya uçuralım onları," demiş.

Babamla annem, Wang Guang'la Dezhi ikiye ayrılıp köpeklerin açtığı o iki patikada yola koyulmuş, patikanın üzerindeki çamur köpeklerin gidip gelmesinden iyice elastikleşmiş. Köpekler Mo Nehri'ne gidiyormuş, babamla annem nehrin akışına karışan köpek havlamaları duymuş. Nehrin kıyısına yaklaşınca köpeklerin açtığı üç patika birleşip daha geniş bir yol oluşturuyormuş. Babamla annem Wang Guang ve Dezhi'yle birleşmiş.

Nehre yaklaştıklarında babam iki yüzden fazla köpeğin nehir kıyısındaki sazlıklara dağılmış olduğunu görmüş. Köpeklerin çoğu çömelmiş, bir kısmı ayaklarına yapışmış çamuru temizlemeye çalışıyor, kir kısmı bacaklarını kaldırmış nehre işiyor, bir kısmı da nehir kenarında uzun dilleriyle çamurlu sudan içiyormuş. Karınları insan etiyle doyan köpekler nehrin etrafını osuruğa boğmuş. Sazlıklar kırmızı ve beyaz köpek dışkısına bulanmış, babamlar kıyıdan şimdiye kadar duymadıkları bir tiksinçlikte olan köpek dışkısı ve osuruk kokusu almış. Çömelmiş köpekler oldukça sakin görünüyormuş. O lider olan

üç köpek, sürünün içine karışmış, ama dikkatle bakınca diğerlerinden ayırabilirmişsiniz.

Wang Guang, "Şimdi atalım mı, Douguan?" demiş.

Babam, "Hazır olun, hep birlikte atalım," demiş.

Her biri kavun büyüklüğünde iki el bombası çıkarıp pimlerini çekmiş, babam, "Fırlatın!" diye bağırmış. Üzerlerine gelen bu sekiz siyah alete merakla bakan köpek sürüsü istemsizce doğrulmuş. Babam bizim evin o üç köpeğinin kurnazca yere yattığını görünce hayrete düşmüş. O birinci kalite sekiz Japon el bombası aynı anda patlamış, kara fasulyeyi andıran şarapnel parçaları patlamanın etkisiyle dalga gibi dört bir yana saçılmış, en az bir düzine köpek parçalara ayrılmış, en az yirmi köpek ağır yaralanmış. Havalanan köpek kanı ve köpek parçaları dolu gibi nehrin içine yağmış. Mo Nehri'ndeki kana susamış beyaz yılanbalıkları suda dönenip köpek kanı ve eti için birbiriyle çekişmeye başlamış, yaralı köpeklerin çığlıkları çok ürkütücüymüş. Yaralanmamış köpekler dört bir yana kaçışmış, bir kısmı deli gibi nehir boyunca koşuyor, bir kısmı da nehre atlayıp var güçleriyle karşı kıyıya yüzmeye çalışıyormuş. Babam silah getirmediğine çok pişman olmuş. Patlamanın etkisiyle kör olan birkaç köpek nehir kıyısında inleyerek zikzak çiziyormuş, köpeklerin kanlı yüzü bakılacak gibi değilmiş. Bizim evin o üç köpeği peşlerinde otuz kadar köpekle karşı kıyıya yüzüyormuş, kıyıya varınca kuyruklarını kıstırmışlar, üzerlerine yapışmış ıslak tüyleriyle sudan çıkmış balık gibi çaresizlermiş. Bedenlerini sallayarak kuyrukları, karınları ve çenelerindeki suları etrafa sıçratmışlar. Bizim evin o kızıl köpeği kızgınca babama doğru havlamış, sanki babamları kendi bölgelerine girip bu vahşi ve köpeklerin kitabında olmayan yeni silahlarla bir anlaşmayı bozmakla suçluyormuş gibiymiş.

"Karşı kıyıya da fırlatalım!" demiş babam.

Hepsi birer el bombası alıp tüm güçleriyle karşı kıyıya fırlatmış, nehrin üzerinden uçarak gelen siyah nesneleri gören köpek sürüsü hep birlikte sanki vay anam vay babam diye inlemiş, ardından kıyıdan aşağı inip nehrin güneyindeki darı tarlalarına sıvışmışlar. Babamlar el bombalarını karşı kıyıya fırlatacak güçte olmadığından dolayı el bombaları nehre düşmüş, patlamanın etkisiyle yükselen suyun üzerini şişman yılanbalıkları kaplamış.

Ani bir saldırıya uğrayan köpek sürüsü iki gün ortalıkta görülmemiş. Bu iki gün boyunca köpekler ve insanlar hiç dinlenmeden savaş hazırlığı yapmış.

El bombalarının büyük gücünü anlayan babamlar bir araya gelip el bombalarını daha etkili kullanmanın yollarını aramış. Nehir kıyısına keşif için gönderilen Wang Guang döndüğünde kıyıda birkaç köpek ölüsüyle kıyıyı kaplayan tüy, dışkı ve burun düşüren leş kokusundan başka bir şey olmadığını söylemiş, hiç canlı köpek görmemiş. Köpekler konumlarını değiştirmişler.

Dezhi'ya göre bu köpek sürüsü geçici olarak dağılmış, ama liderleri hâlâ yaşadığından kısa bir sürede yeniden birleşip cesetler için savaşabilirlermiş. Köpeklerin bir sonraki atağı sağ kalanların her birinin artık savaş deneyimi olduğundan daha acımasız olabilirmiş.

Sonraki fikir annemden gelmiş, el bombalarının pimlerini çekip köpeklerin geçtiği yola gömmeyi önermiş. Annemin planı büyük beğeni kazanmış, hemen ikiye ayrılıp harekete geçmişler, değer değmez patlayacak olan kırk üç el bombasını köpeklerin geçtiği o üç patikaya gömmüşler. Başta elli yedi tane olan el bombalarının on ikisini Mo Nehri'ndeki sinsi saldırıda kullandıklarından dolayı ellerinde kırk beş tane el bombası kalmış. Babam tarafsız kalınca her gruba on beş el bombası düşmüş.

Bu iki günde köpek sürüsünde dağılma görülmüş, savaşırken ölenlerin yanı sıra büyük bir kısmı da kaçtığı için sürünün sayısı aşağı yukarı yüz yirmiye düşmüş. Başlangıçta üç gruba ayrılmış olan köpek sürüsü toplanıp dayanışma içinde olan bir muharebe takımı kurmuş. Asıl kampları bu dört iğrenç piçin kullandığı bok böceğine benzeyen şeylerle yerle bir olan köpek sürüsü nehir boyunca doğuya doğru ilerleyip Mo Nehri'nin büyük taş köprüsünün güney kıyısında toplanmış.

Bu, hayatta belirleyici bir öneme sahip olan bir sabahmış, bu işe yüreğini koyan köpekler istekli bir şekilde yeni açık ordugâha doğru ilerlemiş, yol boyunca birbirleriyle dalaşıp birbirlerini ısırmışlar. Her köpek kendi grubundaki lideri gizliden gizliye izliyormuş. Bizim evin o kızıl, kara ve yeşil köpekleri hiç ses çıkarmadan gözleriyle birbirlerini tartıyormuş, her birinin o uzun ve dar yüzlerinde sinsi bir gülümseme varmış.

Köprünün doğusunda bir çember oluşturan köpekler arka ayakları üzerine oturup kasvetli göğe doğru ulumaya başlamış. İnsan eti yemekten tüm köpeklerin gözleri kan çanağına dönmüş, birkaç aydır başıboş dolaşmak ve çürümüş et yemek köpekleri o on binlerce yıllık uysal yaşamlarından uyandırmış. Şimdi insanlara –o iki bacağının üstünde yürüyen varlıklara– karşı derin bir nefret duyuyorlarmış. İnsan eti yerken sadece o guruldayan açlıklarını doyurmuyor, daha da önemlisi, bu sırada belli belirsiz bir duyguyla insan dünyasına meydan okuduklarını seziyor, uzun yıllar boyunca kölelik ettikleri sahiplerinden çılgın bir intikam alıyorlarmış. Bu ilkel dürtüleri yüksek bir teoriye dönüştürüp bir seri mantıksal düşünceden geçirerek eyleme geçenler elbette ki bizim evin o üç köpeğiymiş. Köpek sürüsünün desteğini almaları bu yüzdenmiş, ama bu yeterli değilmiş; bu üç köpeğin iri, güçlü ve çevik bedenleriyle kendilerini kurban etmeye

hevesli olmaları elbette köpek sürüsünün doğal lideri olmaları için vazgeçilmez koşullarmış. Ne var ki, artık sürünün tek hâkimi olmak için birbirleriyle savaşıyorlarmış.

İnsan kanı ve insan eti bütün köpeklerin çehresini değiştirmiş, tüyleri parlıyormuş, kasları tek tek seçiliyormuş, kanlarındaki hemoglobin miktarı artmış, mizaçları vahşi, kana susamış ve saldırgan bir hale gelmiş; pilav yiyip tarandıkları ve bir kaptan su içip insanlara kölelik yaptıkları ilk zamanları düşünmek onlar için utanç verici olmalı. İnsanlara karşı savaş açmak köpek sürüsünün bilinci dışında oluşmuş. Babamların köpekleri öldürmesi sürünün insanlara olan düşmanlığını daha da arttırmış.

Sürünün içinde on günden beri bir ayrılık baş göstermiş. Mesele o kadar büyük bir şey değilmiş, Kara'nın grubundan yarık dudaklı, yarık burunlu, açgözlü bir oğlan, Yeşil'in grubundan küçük beyaz bir köpeğin ağzındaki insan kolunu çalmış. Küçük beyaz köpek, yarık burunluyla tartışınca yarık burun bunun arka bacağını ısırmış. Yarık burunun bu eşkıyalığı Yeşil'in grubundakileri kızdırmış. Yeşil'in rızasını alan grup yarık burunlu oğlanı ısırarak kevgire çevirmiş, bağırsaklarını lime lime etmişler. Kara'nın grubu, Yeşil'in grubunun bu aşırı sol misillemesini dayanılmaz bulunca iki gruptaki yirmiden fazla köpek birbirine girip birbirlerini ısırmaya başlamış, havaya uçuşan tomar tomar köpek tüyü küçük bir esintiyle kıyı boyunca sürüklenmiş. Kızıl'ın grubundaki köpekler de yanan bir evi yağmalama fırsatını kaçırmayalım deyip birer lokma ısırmış, böylece herkes kendi intikamını almış. Bizim evin o üç köpeği gözlerinde taze kanı andıran soğuk bir parıltıyla hiç ses çıkarmadan oturuyormuş.

Bu vahşi savaş iki saatten fazla sürmüş, yedi köpek bir daha yürüyemez hale gelmiş, ağır yaralanan onlarca köpek savaş alanına uzanıp acı acı inlemiş. Savaştan sonra köpeklerin hepsi nehrin kıyısında oturup sağaltıcı tü-

kürük içeren kırmızı dilleriyle kendi yaralarını yalamaya başlamış.

İkinci savaş bir gün önce öğlen meydana gelmiş. Yeşil'in grubundan yüzsüz arsız, kalın dudaklı, balık gözlü bir erkek köpek –mavi sarı çizgili tüyleri varmış– büyük bir cesaret gösterip Kızıl'ın grubundan sürü başkanı ile olağandışı yakın bir ilişkisi olan yüzü benekli, güzel, küçük, dişi bir köpeği taciz etmiş. Kızıl öfkeden kudurup bu alaca erkek köpeği bir vuruşta nehre fırlatmış. Alaca köpek sudan çıktığında tüyleri çamur içindeymiş, sinirle sövüp saymış. Kızıl'ın grubundakiler bu iğrenç, acınası çirkin oğlana gülüp geçmiş.

Yeşil, Kızıl'a bağırıp çağırmış, ama onu dinlemeyen Kızıl alaca köpeği tekrar suyun içine fırlatmış. Alaca köpek o iki yuvarlak burun deliğini suyun üstünde tutarak dev bir sıçan gibi kıyıya yüzmüş. Yüzü benekli küçük dişi köpek Kızıl'ın arkasında durup kibarca kuyruğunu sallamış.

Yeşil, Kızıl'a tekrar bağırmış, soğuk soğuk gülen bir insanı andırıyormuş.

Kızıl da, Yeşil'e bağırmış, soğuk bir gülümsemeye soğuk bir gülümsemeyle karşılık veren bir insan gibiymiş.

Kara iki eski ortağının arasında durup barışçıl bir havlama koyuvermiş.

Köpek sürüsü yeni ordugâhlarında toplanmış, kimi su içiyor, kimi yarasını yalıyormuş, usul usul akan Mo Nehri'nin yüzeyinde eski güneşin ışınları parlarken kıyıda iri bir yabani tavşan belirmiş, köpek sürüsünü görünce korkudan ödü patlamış, hızla oradan uzaklaşmış.

Köpek sürüsü ılık sonbahar güneşi altında tembel tembel oturuyormuş. Bizim evin o üç köpeği üçgen bir açıyla oturmuş geçmiş yılların anılarını anımsamış gibi birbirlerini süzüyorlarmış.

Kızıl, içki imalathanesinde bir bekçi köpeği olarak

geçirdiği huzur dolu yaşamı düşünmüş, o sıralar o iki yaşlı sarı köpek hâlâ hayattaymış, beş köpeğin arasında bazen çatışmalar olsa da temelde bir arada iyi vakit geçirirlermiş. Kızıl, o sırada aralarında en zayıf ve en küçük olanmış, bir keresinde uyuz olduğunda köpek kulübesinden kovulmuş. Sonra doğu kanadındaki darı içkisi lapalarında yuvarlanırken iyileşmiş, geri döndüğünde kendini daha da dışlanmış bulmuş. Kara ve Yeşil'in zayıfı ezen, güçlüyü öven tavırları ve yalakacı kuyruk sallamalarından nefret ediyormuş, bugün üstün olanın kazanacağı bir mücadele olacağını biliyormuş. Sürünün içindeki çatışma sadece üç büyük lider arasındaymış, diğerleri görünürde huzurluymuş, ama o iflah olmaz alacalı köpeğin tavrı sürü arasında bir isyanın çıkmasına neden olabilirmiş.

Daha sonra fırsatını kollayan kulağı yırtık, yaşlı bir dişi köpek, buz gibi ıslak burnuyla Kara'nın burnunu koklamış, ardına dönüp Kara'ya kuyruk sallamış. Kara ayağa kalkıp bu yeni sevgilisiyle koklaşmış. Kızıl ile Yeşil bu durumu görünce, yere sessizce uzanmış olan Kızıl gözlerini Yeşil'e dikmiş. Yeşil şimşek gibi zıplayıp o sırada sevişmekte olan Kara'yı nehrin kıyısına devirmiş.

Bütün köpekler ayağa kalkıp bu dişe diş kavgayı izlemeye başlamış.

Bu sürpriz saldırıyla avantajı eline geçiren Yeşil, Kara'yı boynundan yakalayıp hırsla sallamış, boynundaki yeşil tüyler kabarırken gök gürültüsü gibi kükremiş.

Bu saldırıdan başı dönen Kara, boynunu kurtarmaya çalışırken boynundan insan avucu büyüklüğünde bir et parçası kopmuş. Ayağa kalkınca şiddetli bir ağrıyla tir tir titremiş. Sinirden delirmiş, Yeşil'in bu yaptığı köpek yasalarına tümden aykırıymış. Erkek adam sayılmazmış, galip gelse de bu başarı değilmiş! Kara deli gibi kükreyip başını eğmiş, vahşi bir şekilde Yeşil'in göğsüne atılıp dişlerini geçirmiş. Yeşil, Kara'nın yarasına saldırıp ısırmaya

başlamış, neredeyse boynunu koparacakmış, Kara, Yeşil'i ısırmayı bırakmış. Yeşil de ısırmayı bırakınca Kara'nın kopardığı deri parçası sanki bir perde gibi göğsünde asılı kalmış. Kızıl yavaşça ayağa kalkıp soğuk bakışlarını Yeşil'le Kara'ya çevirmiş. Kara'nın boynu neredeyse kopacakmış, başını kaldırmış, ama başı hemen önüne düşmüş, başını tekrar kaldırmış, ama başı yine hemen önüne düşmüş, yarasından kaynak suyu gibi kan akıyormuş, artık ölmüş sayılırmış. Boynunu kopardığı Kara'ya vahşi bir şekilde bakan Yeşil, gururla keskin dişlerini göstererek kükremiş, sonra başını döndürüp Kızıl'ın o soğuk uzun yüzüne bakınca tüm bedeni titremiş. Gülümsemesi kaybolan Kızıl hızla öne atılıp her zamanki hilesini yaparak yaralı olan Yeşil'i yere devirmiş. Yeşil'in ayağa kalkmasını beklemeden Kara'nın Yeşil'in göğsünde açtığı yaraya dişlerini geçirip parçalamış, Yeşil'in göğsündeki tüm et dışarı fırlamış. Yeşil ayağa kalkınca bacaklarının arasındaki deri yerde sürüklenmiş, şöyle bir inlemiş, artık onun için her şeyin bittiğini biliyormuş. Kızıl güçlükle ayakta duran Yeşil'e bir omuz atıp onu yere düşürmüş, Yeşil'in ayağa kalkmasına fırsat tanımayan köpek sürüsü yağmur damlaları gibi Yeşil'in üzerine saldırıp onu bir köpek leşine çevirmiş.

Bu sırada en güçlü rakibini eleyen Kızıl, kuyruğunu havaya dikip kan içinde yatan Kara'ya doğru hırlamış, kuyruğunu bacakları arasına sıkıştırmış olan Kara acı acı inlemiş, çaresiz yeşil gözlerle Kızıl'a bakmış, gözlerinde merhamet dileyen bir ışık varmış. Bu kavganın sonlanmasını sabırsızlıkla bekleyen köpek sürüsü delirmiş gibi Kara'nın üzerine yürümüş, Kara'yı nehre sürüyüp kendini nehre atmaya zorlamışlar. Başı birkaç kez dışarı çıkmış ama sonunda suyun içine gömülmüş. Suyun yüzeyinde birkaç hava baloncuğu belirmiş.

Köpek sürüsü Kızıl'ı ortalarına alıp dişlerini göstere-

rek bu nadir görünen güneşli gökyüzündeki solgun güneşe karşı kutlama çığlıkları atmış.

Köpek sürüsünün aniden ortadan kaybolması babam ve diğerlerinin düzenli yaşamlarına bir karmaşa getirmiş. Yoğun bir sonbahar yağmuru yeryüzündeki bütün varlıkların üzerine monoton bir sesle yağmaya başlamış. Deli köpeklerle savaşma şanslarını yitiren babam ve diğerleri kendilerini afyon bağımlıları gibi hissetmişler, bir vuruşa daha ihtiyaçları varmış, burunları akmış, esneyip birbirlerine sarılmışlar.

Köpek sürüsünün ardında iz bırakmadan kaybolmasının dördüncü günü sabahı babamlar bataklığın kenarında tembelce oturup laflamış, dönenen sise bakıp bataklıktaki pis kokuyu almışlar.

Topal silahını teslim edip ekipten ayrılmış, uzak bir köyde oturan kuzeninin lokantasında ona yardıma gitmiş. Kör tek başına bir şey yapamadığından kulübede oturup hasta olan dedeme eşlik etmeye başlamış. Geriye babam, annem, Wang Guang ve Dezhi kalmış.

Annem, "Douguan, köpekler artık gelmez, el bombalarından korkuyorlar," demiş. Annem o gizemli üç patikaya bakmış, aralarında köpeklerin geri dönmesini en çok o istiyormuş, köpek patikasına gömdükleri kırk üç tane ahşap saplı el bombası sürekli aklını meşgul ediyormuş.

Babam, "Wang Guang, git biraz daha araştırma yap!" demiş.

"Daha dün gittim, köpekler köprünün doğusunda dalaştı, Yeşil öldü. Kesin dağılmışlardır artık," demiş Wang Guang, "Bence biz de burada zaman kaybetmeyelim artık, gidip 8. Yol Ordusu'na katılalım."

Babam, "Hayır, kesin geri dönecekler, bu lezzetli yiyeceklerden kendilerini alıkoyamazlar," demiş.

Wang Guang, "Bugünlerde nerede ceset yok ki? Bu

köpekler aptal değiller ki gelip de el bombası yesinler?" demiş.

Babam, "Burada çok ceset var, bunu kaybetmeyi göze alamazlar," demiş.

Dezhi, "İlla birilerine katılacaksak gidip Leng Zhidui'in birliğine katılalım, onlar daha havalı, gri üniformaları ve deri kemerleri var," demiş.

Annem, "Şuraya bakın!" demiş.

Hepsi çömelip annemin parmağıyla gösterdiği yöne, köpek patikasına doğru bakmış. Köpek patikasını örten darılar birden hareketlenmiş, gümüş gibi parlayan darı taneleri yağmur taneleri gibi etrafa saçılırken darılar titremeye başlamış. Her yerde daha mevsimi gelmeden dökülen sarı darı taneleriyle olgunlaşmış darı taneleri birbirine karışmış, sis ve yağmur birbirine karışmış. Darı filizlerinin, çürümüş darıların, kokuşmuş cesetlerin, köpeklerin dışkı ve sidik kokusu birbirine karışmış. Babamlar korku, pislik ve kötülük dolu bir dünyayla yüz yüze gelmiş.

"Geri döndüler!" demiş babam heyecanla.

Köpek patikası üzerindeki darılar iniltiyle salınmış, el bombaları henüz patlamamış.

Annem telaşla, "Douguan, neler oluyor?" demiş.

Babam, "Telaşlanma, birazdan patlar," demiş.

Dezhi, "Ateş açıp onları korkutalım," demiş.

Annem dayanamayıp ateş etmiş. Darı tarlasında bir kargaşa kopmuş, el bombaları aynı anda patlamaya başlamış, kopan darı sapları ve köpek gövdeleri aynı anda havalanmış, yaralanan köpekler darıların arasında inlemiş. Daha fazla bomba patlayınca şarapnel parçaları ve enkaz kalıntıları babamların başının üstünden vız diye uçuşmaya başlamış.

Yoldan yirmi kadar köpek fırlamış, babam onlara ateş edip geri püskürtmüş, ardından birkaç el bombası daha patlamış.

Annem ellerini çırparak zıplamış.

Babamlar köpek sürüsünde olan değişikliklerden bihabermiş. Yetenekliliğiyle liderliği ele geçiren Kızıl, sürüsünü birkaç kilometre geri çekip yeni ve sıkı bir yönetim kurmuş. Bu saldırı diyalektik bir zafer olarak parıldıyormuş, hatta en akıllı insan bile bunda bir kusur bulamazmış. Kızıl doğru şeyi yaptığından eminmiş, düşmanları içlerinden birini belli belirsiz tanıdığı bu birkaç kurnaz ve tuhaf çocukmuş. Bu küçük canavarlardan kurtulmazsa sürüsü bataklıkta rahat bir ziyafet çekemeyecekmiş. Sürünün yarısını sivri kulaklı kırma bir köpeğin önderliğinde ön saflara saldırmaya göndermiş, bu ölümüne bir saldırı olacakmış, geri dönmek yokmuş. Kendi de altmış tane köpekle bataklığın arkasından dolanıp ani bir saldırıyla elleri köpek kanına bulanmış bu küçük canavarları öldüresiye parçalayacakmış. Kızıl, yola çıkmadan önce kuyruğunu kıvırıp o soğuk burnunu kendi gibi soğuk burunlu olan köpeklerin burunlarına sürtmüş, ardından patilerinin üstündeki çamuru yalamış, diğerlerinin de aynısını yapmasını buyurmuş.

Tam bataklığın arkasına vardığında bu tuhaf çocukları görmüş, ardından bataklığın önündeki patikadan gelen patlama seslerini duymuş. Kalbi korkuyla çarpmış, sürüdekilerin paniğe kapıldığını görmüş. Bu son derece öldürücü olan siyah bokböcekleri tüm köpekleri dehşete düşürmüş. Eğer şimdi korkuya kapılırsa onu gören bütün köpeklerin darmadağın olacağını biliyormuş. Başını çevirip sivri dişleriyle panik içinde olan sürüye doğru hırlamış, ardından bir köpek öne çıkmış, diğerleri hızla onu takip etmiş, yerde süzülen bir küme gösterişli ve renkli bulut gibi babamların arkasını sarmışlar.

"Arkamızda köpekler var!" diye bağırmış babam telaşla. "38'lik"ini kaldırıp nişan almadan ateşlemiş. Oldukça iri kahverengi bir köpeği vurmuş, vurulan köpek

yere düşüp birkaç metre sürünmüş, ardından diğer köpeklerin ayakları altında ezilmiş.

Wang Guang ve Dezhi durmadan ateş ediyormuş, ama vurdukları her köpeğin yerini bir başkası dolduruyormuş, köpeklerin dişleri parlıyor, gözleri kiraz gibi ışıldıyormuş. Köpeklerin insanlara olan nefreti o anda zirveye ulaşmış. Wang Guang silahını fırlatıp bataklığa doğru koşarken bir düzine köpek etrafını sarıp onu durdurmuş. Bu küçük çocuk bir anda kayboluvermiş. İnsan eti yemeye alışmış köpekler gerçekten birer canavara dönüşmüş, yaptıkları işte ustalaşmışlar, her biri Wang Guang'ın bir parçasını koparıp yemeye başlamış.

Babam, annem ve Dezhi sırt sırta verip korkuyla titremiş, annem altına işemiş, uzaktan köpeklere ateş ettikleri günler artık çok geride kalmış. Köpekler onların etrafını sarıp dönenmeye başlamış. Durmadan ateş etmişler, silahlarının namluları yorulana kadar ateş edip birkaç köpek vurmuşlar. Babamın "38'lik"inin süngüsü köpekler için büyük bir tehdit oluşturur gibi parlıyormuş, annem ve Dezhi'nın kullandığı kısa karabinaların süngüsü olmadığından o ikisinin etrafında daha çok köpek varmış. Sırtları birbirine öyle yapışmış ki birbirlerinin korkudan titrediğini bile hissediyorlarmış. Annem, "Douguan, Douguan," diye fısıldamış.

Babam, "Korkma, yüksek sesle bağır, babama seslen de bizi kurtarmaya gelsin," demiş.

Babamın bu grubun lideri olduğunu anlayan Kızıl gözünün ucuyla babamın süngüsüne bakmaya başlamış.

"Baba, imdat, kurtar bizi!" diye bağırmış babam.

"Amca, çabuk yetiş!" diye ağlayarak bağırmış annem.

Saldırıya geçen birkaç köpek babamlar tarafından geri püskürtülmüş, annem silahının namlusuyla bir köpeğin ağzına vurup iki dişini kırmış. Babam aniden önüne atlayan bir köpeğin yüzünü süngüyle kesivermiş. Kö-

pekler saldırıya geçerken çemberin dışında kalan Kızıl, sakince babamı izliyormuş.

İki pipo içimi bir süre geçmiş, babam bacaklarının zayıfladığını, kolunun karıncalandığını hissedince dedeme bir kez daha seslenmiş. Annem babama o kadar sıkı yaslanıyormuş ki babam sanki bir duvara yaslandığını sanmış.

Dezhi, "Douguan, ben köpeklerin dikkatini dağıtayım, siz ikiniz kaçın," diye fısıldamış.

Babam, "Olmaz!" demiş.

Dezhi, "Ben kaçtım!" demiş.

Üçlüden ayrılan Dezhi darı tarlalarına doğru koşmuş, onun ardından da on kadar köpek havlayarak koşmaya başlamış. Babam Dezhi'ya bakamamış, çünkü Kızıl gözünü kırpmadan babama bakmaya devam ediyormuş.

Dezhi'nın kaçtığı yönden iki el bombası patlaması duyulmuş, patlamanın etkisi darıları sarsmış, babamın yanaklarına kadar acı acı gelmiş patlamanın yarattığı dalga, parçalanan köpeklerin yere düşmesinin ardından yaralananların acı inlemeleri duyulmuş. Babamla annemin etrafını saran köpekler patlama sesiyle birkaç adım geri çekilince bu fırsattan yararlanan annem bir el bombası alıp köpeklere doğru fırlatmış. Bu garip siyah nesnenin üzerlerine geldiğini gören köpek sürüsü hangi tonda olduğu bilinmeyen bir ulumayla aceleyle kaçışmış. Ama el bombası patlamamış, annem pimini çekmeyi unutmuş, Kızıl diğer köpekler gibi kaçmamış, babamın anneme bakmak için başını çevirdiği sırada bu fırsattan yararlanıp yıldırım gibi havaya sıçramış. Köpeğin bedeni havada süzülürken üzerine vuran gümüşsü gün ışığı altında güzel bir ay gibi gerilmiş. Babam içgüdüsel olarak bir adım geri çekilince köpeğin pençesi babamın yüzünü çizmiş. Kızıl ilk sıçrayışında yere düşmüş. Babamın yanağında ağız büyüklüğünde bir yara

açılmış, yara hemen kanamaya başlamış. Kızıl bir kez daha sıçrayınca babam savunma amaçlı tüfeğini kaldırmış, Kızıl'ın ön pençeleri süngüye çarpmış, başıyla süngüyü itip tüm gücüyle babamın göğsüne yapışmış. Kızıl'ın karnında bir avuç beyaz tüy gören babam oraya bir tekme atmış, annem birden düşüp babama çarpınca babam sırtüstü yere yapışmış. Fırsattan istifade eden Kızıl hemen babamın kasıklarına saldırmış. Annem silahının kabzasını Kızıl'ın sert kafatasına geçirmiş. Kızıl birkaç adım geri çekilmiş, ardından tekrar saldırıya geçmiş, yerden üç ayak boyu havalandığı sırada bir silah sesi duyulmuş, Kızıl'ın bir gözü parçalanmış. Babamla annem sol elinde yanmış bir sopa, sağ elinde dumanı tüten bir Japon tüfeği olan, kemikleri sayılan, kambur ve saçları beyazlamış dedeme bakmışlar.

Dedem uzakta duran köpeklere birkaç el ateş edince köpekler darı tarlalarına doğru kaçışmış.

Dedem titreyerek Kızıl'ın yanına gidip elindeki sopayla kafasını dürtmüş, "Asi hayvan!" diye sövmüş. Kızıl'ın kalbi hâlâ atıyormuş, ciğerleri hâlâ nefes alıyormuş, o iki güçlü arka bacağı kara toprakta tepinip izler bırakıyor, o güzelim kızıl tüyleri alev alev parlıyormuş.

8

Kızıl babamın kasıklarını tüm gücüyle ısıramamış –bu belki de babamın üst üste iki pantolon giymesindenmiş– ama yine de çok kötü ısırmış, babamın testis torbasında bir delik açıp derisini yırtmış, yırtılan deriden ince, neredeyse şeffaf bir life bağlı bıldırcın yumurtası büyüklüğünde bir testis sarkıyormuş. Dedem babamı

yerinden oynatınca o koyu kırmızı küçük şey babamın pantolon ağına düşüvermiş.

Dedem onu alıp avucuna koymuş. O küçük şey sanki bin kilo ağırlığındaymış gibi dedemin belini bükmüş. Dedemin o kaba ve koca elleri o küçük şey sanki elini yakıyormuş gibi titremiş. Annem, "Amca, size bir şey mi oldu?" demiş.

Annem dedemin yüz kaslarının acı içinde kıvrandığını görmüş, hastalıktan sonra solan yüzü şimdi de sararmaya başlamış, gözlerinden çaresizlik okunuyormuş.

"Bitti, göz açıp kapayıncaya bitti her şey," diye mırıldanmış dedem yaşlı bir adamın yaşlı sesiyle.

Dedem silahını çekip, "Beni mahvettin sen! Seni it!" diye bağırmış.

Dedem hâlâ can çekişen Kızıl'a nişan alıp üst üste ateş etmiş.

Babam ayağa kalkınca bacaklarından kan süzülmüş, çok acı çekiyormuş gibi görünmüyormuş, dedeme, "Baba, biz kazandık," demiş.

Annem, "Amca, hemen Douguan'ın yarasını saralım!" demiş.

Babam dedemin elindeki testise bakıp merakla, "Baba, bu benim mi? Benim mi?" diye sormuş.

Babamın midesi bulanmış, başı dönmeye başlamış, orada bayılıvermiş.

Dedem elindeki sopayı atmış, iki temiz darı yaprağı koparıp elindeki şeyi sardıktan sonra anneme uzatmış. Dedem, "Qianer, buna iyi bak, Doktor Zhang Xinyi'ye gidiyoruz," demiş. Dedem diz çöküp babamı kucağına almış, güçlükle ayağa kalkıp tökezleyerek yürümeye başlamış. El bombalarıyla yaralanan köpekler bataklıkta acı içinde inliyormuş.

Zhang Xinyi, elli yaşlarında, köyde sık rastlayamayacağınız şekilde saçını ortadan ikiye ayıran, lacivert bir cüppe giymiş, solgun yüzlü, rüzgâr esse düşecek zayıflıkta bir adammış.

Dedem babamı buraya getirdiğinde beli yay gibi eğikmiş, yüzü toprak sarısına dönmüş.

"Siz miydiniz Komutan Yu? Çok değişmişsiniz," demiş Zhang Xinyi.

Dedem, "Doktor Bey, vizitenizi söyleyin, ne kadar?" demiş.

Babamı düz, ahşap bir yatağa uzatmışlar. Zhang Xinyi, "Bu sizin oğlunuz mu?" diye sormuş.

"Bu benim tek oğlum!" demiş dedem.

"Elimden gelenin en iyisini yapacağım!" Zhang Xinyi ecza dolabından bir cımbız, bir makas, bir şişe darı içkisi, bir şişe antiseptik çıkarmış. Sonra eğilip babamın yüzündeki yaralara bakacağını söylemiş.

"Doktor Bey, önce aşağıya baksanız ya," demiş dedem ciddiyetle, ardına dönüp annemin elinden darı yaprağına sarılı olan testisi alıp yatağın yanındaki rafa koymuş, rafa koyar koymaz darı yaprakları açılıvermiş.

Zhang Xinyi, babamın o dağılmış şeyini cımbızla alıp incelerken sigaradan sararmış parmakları titremiş, kekeleyerek, "Komutan Yu, elimden gelenin en iyisini yapmak istemediğimden değil de oğlunuzun bu yarası... ben bu kadar yetenekli bir doktor değilim, hem gerekli ilacım da yok. Komutan, bence başka birini bulun," demiş.

Dedem eğilip buğulu gözlerini Zhang Xinyi'ye dikmiş, ardından boğuk bir şekilde, "Başka birini nereden bulayım? Sen söyle, nerde var başka biri? Onu Japonlara mı götüreyim?" demiş.

Zhang Xinyi, "Komutan Yu, bendeniz bunu kastetmedim, oğlunuz çok hassas bir yerden yaralanmış, eğer gecikirsek bu şanlı soyunuzun sonu olabilir," demiş.

Dedem, "Sana geldik, çünkü sana güveniyorum, elinden geleni yap," demiş

Zhang Xinyi dişlerini sıkarak, "Komutan Yu, madem öyle diyorsunuz, öyleyse dediğinizi yapacağım," demiş.

Zhang Xinyi bir parça pamuk alıp içkiye batırmış, yarayı temizlerken babam acıdan uyanmış. Yataktan inmeye çalışınca dedem onu zorla geri yatırmış. Babamın bacakları titriyormuş.

Zhang Xinyi, "Komutan Yu, onu bağlamamız gerek!" demiş.

Dedem, "Douguan! Benim oğlumsun sen, biraz daha dayan, sık dişini iyice!" demiş.

Babam, "Baba, acıyor," demiş.

Dedem sertçe, "Sık dişini, Luohan Amca'nı düşün!" demiş.

Babam bağırmaya cesaret edememiş, alnından ter boşanmış.

Zhang Xinyi eline bir iğne almış, testis torbasına dikiş atmaya başlamadan önce iğneyi alkole batırıp sterilize etmiş.

Dedem, "Bunu da içine dik!" demiş.

Zhang Xinyi rafın üzerinde duran darı yaprağına sarılı testise bakmış, utanarak, "Komutan Yu, onu içeri dikmemizin bir yolu yok," demiş.

"Yu'lerin soyunu kurutmak mı istiyorsun sen?" demiş dedem suratını asarak.

Zhang Xinyi zayıf yüzünden ter boşanarak, "Komutan Yu, bir düşün, onu bağlayan damarlar kesilmiş, içeri koysak bile yine de işe yaramayacak," demiş.

"O zaman damarları bağla sen de."

"Komutan Yu, koca dünyada damarların birbirine bağlanması duyulmuş şey değil..."

"Ee... öyleyse her şey bitti mi?"

"Söylemesi zor, Komutan Yu, onsuz da yapabilir, bu-

radaki hâlâ sağlam... belki de bir tanesi yeterli olur..."

"Olur mu dersin?"

"Olabilir..."

"Anasını," diye acıyla sövmüş dedem, "Her şey de beni bulur."

Aşağıdaki yara tedavi edildikten sonra, yüzdeki yaralar da tedavi edilmiş. Zhang Xinyi'nin giysileri sırtına yapışmış, bir taburcye oturup nefes nefese kalmış. "Borcumuz nedir, Doktor Zhang?" diye sormuş dedem.

"Parayı boşverin, Komutan Yu, oğlunuzun iyileşmesi benim için nimettir," demiş Zhang Xinyi yorgun bir sesle.

"Doktor Zhang, bu aralar Yu Zhang'ao'ın şansı pek yaver gitmiyor, ilerde bir gün bu iyiliğinizin karşılığını ödeyeceğim."

Dedem babamı alıp doktorun evinden ayrılmış.

Dedem dalgın dalgın kulübede kendinden geçmiş bir halde uzanan babama bakmış. Babamın yüzünde sadece seğiren gözlerini açıkta bırakan gazlı bir bez varmış. Zhang Xinyi arada bir uğrayıp babamın sargılarını değiştirmiş, dedeme, "Komutan Yu, yara enfeksiyon kapmamış, bu iyi bir gelişme," demiş.

Dedem, "Bir tanesi de yeter dememiş miydin sen?" diye sormuş.

Zhang Xinyi, "Komutanım, şimdi bunu düşünmeyelim, oğlunuz ağır yaralandı, yaşaması bile bir şans," demiş.

Dedem, "Eğer o şey bir işe yaramazsa, yaşamasının ne önemi var?" demiş. Dedemin yüzündeki ölümcül ifadeyi gören Zhang Xinyi, anlamsız bir şeyler mırıldanıp oradan ayrılmış.

Dedem perişan bir halde tüfeğini alıp bataklığa kafasını toplamaya gitmiş. Sonbaharın yaslı havası her yere hâkimmiş, yerler kırağı tutmuş, sarı kırmızı dar

tanelerini de kırağı tutmuş, bataklığın hâlâ ıslak olan yerleri buz tutmuş. Dedem kasımın sonuna geldiklerini hatırlamış, kışın gelmesi çok yakınmış, kendi hasta ve zayıf düşmüş, oğlu ölümle yaşam arasında gidip geliyormuş, evi yıkılmış, yuvası dağılmış, kimi ölmüş, kimi gitmiş, köylüler acı çekiyormuş, Wang Guang ve Dezhi da ölmüş, Topal uzaklara gitmiş, Liu Hanım'ın bacağındaki kangren gittikçe kötüleşiyormuş, Kör tüm gün sessizce oturmaktan başka bir şey yapmıyormuş, Qianer denilen kız hiçbir şeyden anlamayacak kadar gençmiş daha, 8. Yol Ordusu kendini onların tarafına çekmek istiyor, Leng Zhidui de onu sıkıştırmaya çalışıyormuş, Japonlar ondan intikam almak istiyormuş. Dedem elinde bir sopayla bataklık yakınlarındaki bir höyüğün üstüne çıkıp etrafa dağılmış insan ve darı kalıntılarına bakınmış, aklından binlerce şey geçmiş, morali bozulmuş. Zihninden geçmişte yaşadıklarını geçirmiş, zenginlik, onur ve ihtişam, kadınlar ve cariyeler, yeşim atlar, altın tüfekler, sefahat dolu bir yaşam, bunların hepsi havadaki bulutlar gibi süzülüp gitmiş, o kadar yıl mücadele etmiş, kıskanmış, ama sonunda her şey şimdiki kasvetli resme bürünmüş. Eli sürekli tetiğe gidiyormuş ama her seferinde vazgeçmiş.

1939 sonbaharı dedemin hayatındaki en zor dönemmiş, birliği yok edilmiş, sevgili karısı öldürülmüş, oğlu ağır yaralanmış, evleri yanmış, hastalık tüm vücudunu ele geçirmiş, savaş dedemin her şeyini neredeyse yok etmiş. Dedem insan ve köpek cesetlerine bakmış, iç içe geçmiş yüzlerce binlerce iplikten oluşan, çözmeye çalıştıkça daha da karmaşıklaşan, ucunu bir türlü bulamadığı bir çile yumak. Eli kaç kez tetiğe gitmiş, bu lanet, bu piç dünyadan ayrılmak istemiş, ama içindeki o güçlü intikam duygusu korkaklığına galip gelmiş. Japonlardan nefret ediyormuş, Leng Zhidui'den nefret ediyormuş, 8.

Yol Ordusu'nun Jiao-Gao bölüğünden de nefret ediyormuş. Jiao-Gao bölüğü işte tam burada dedemden yirmiden fazla tüfek alıp ardında iz bırakmadan ortadan kaybolmuş, üstelik onların Japonlarla savaştığı da duyulmamış, sadece Leng Zhidui'in birliğiyle sürtüştükleri duyulmuş, dedem ayrıca babamla birlikte kuyuya sakladıkları on beş adet Japon yapımı "38'lik"i de onların çaldığından şüpheleniyormuş.

Kırklı yaşlarının başında olmasına rağmen hâlâ güzel sayılan Liu Hanım, bataklığa dedemi aramaya gelmiş, sevecen bakışlarla dedemin gümüşsü kafasını okşamış, kaba ve koca elleriyle dedemin koluna dokunup, "Kardeşim, burada oturup kara kara düşünme, evine dön artık. Eskiler der ki 'Her zaman bir çıkış yolu bulunur.' Ye, iç, nefes al, kendine gel, iyileştikten sonra tekrar düşünürsün bunları," demiş.

Dedem bu kadının iyilik okunan yüzüne bakıp, "Baldız," demiş gözlerinde yaşlarla.

Liu Hanım dedemin bükülmüş belini okşayarak, "Bak, kırkına yeni basmış bir adam beni ne hale getirdi," demiş.

Liu Hanım yürürken dedeme destek olmuş, dedem onun yarı topallayan bacağına bakıp içten bir tavırla, "Bacağın daha iyi mi şimdi?" diye sormuş.

Liu Hanım, "Yara iyileşti, ama bu bacağım diğerinden biraz daha inceldi," demiş.

Dedem, "O da düzelir," demiş.

Liu Hanım, "Bakıyorum da Douguan'ın yarası o kadar kötü değil," demiş.

"Baldız," demiş dedem, "Sen söyle, bir tanesi de iş görür mü?"

Liu Hanım, "Bence görür, tek diş sarmısak daha ateşlidir," demiş.

Dedem, "Öyle mi gerçekten?" demiş.

Liu Hanım, "Benim küçük kaynım bir taneyle doğmuş, bak kaç tane çocuğu var," demiş.

Dedem, "Oh," demiş.

O gece dedem yorgun başını Liu Hanım'ın sıcak göğsüne dayamış, Liu Hanım koca elleriyle dedemin sırtını vücudunu okşarken, "Kardeşim, hâlâ yapabilirsin değil mi? Gücün hâlâ yerinde mi? Merak etme, o işi yaparsak kendini daha iyi hissedeceksin," diye fısıldamış.

Dedem, Liu Hanım'ın ağzından gelen o tatlı ekşi koku eşliğinde birden tatlı bir uykuya dalmış.

Annem, Doktor Zhang Xinyi'nin o kırmızı mor yassı topu cımbızıyla aldığı sahneyi bir türlü aklından çıkaramamış. Zhang Xinyi o yassı topu alıp şöyle bir inceledikten sonra, pis pamuk, deri parçaları ve çürümüş et dolu bir kabın içine fırlatmış. Douguan'ın bedenine ait bir top Zhang Xinyi tarafından pis bir kâsenin içine atılmış. Dün bir mücevherken şimdi pis bir kabın içine girmiş. Annem on beş yaşındaymış, bazı şeyleri daha yeni yeni anlamaya başlamış, hem utangaç hem de korkakmış. Babamla ilgilendiği sıralar arada babamın gazlı beze sarılmış kuşunu görünce kalbi çarpar, yüzüne ateş basar, hemen kızarırmış.

Daha sonra Liu Hanım'ın dedemle yattığını öğrenmiş.

Liu Hanım ona, "Qianer, on beş yaşındasın, artık küçük sayılmazsın, Douguan'ın kuşuyla oyna bakalım, eğer kalkarsa, o artık senin erkeğindir," demiş.

Annem ağlayacak kadar utanmış.

Babamın dikişleri alınmış.

Babam barakada uyurken annem sessizce içeri girmiş, parmaklarının ucunda usulca ilerlerken yüzü yanıyormuş. Babamın yanında diz çöküp yavaşça yorganı kaldırmış. Annem içeri vuran ışık altında babamın yara-

landıktan sonra ürkünç bir hale gelen kuşunu görmüş, kuşun başı ne yaşamdan ne de ölümden korkan, vahşi, deli ve meydan okuyan bir ifade taşıyormuş. Terli elleriyle özenle tutunca onun yavaş yavaş ısındığını ve avucunun içinde yavaş yavaş kabardığını hissetmiş, kuş sanki bir kalp gibi avucunun içinde atmaya başlamış. Babam gözlerini açıp şaşı bir ifadeyle, "Qianer, ne yapıyorsun?" demiş.

Annem bir çığlık atmış, barakadan çıkmaya çalışırken kapıda dedemle çarpışmış.

Dedem onu omuzlarından tutup, "Ne oldu, Qianer?" diye sormuş.

Annem ağlamaya başlamış. Dedemin elinden kurtulup uçarcasına koşmuş.

Dedem hemen kulübeye dalmış.

Ardından rüzgâr gibi dışarı fırlamış, Liu Hanım'ı bulup iki memesini sımsıkı sıkarak, "Tek diş sarmısak daha ateşlidir! Tek diş sarmısak daha ateşlidir!" demiş.

Dedem havaya üç el ateş etmiş, ardından ellerini göğsünde birleştirip yüksek sesle şöyle bağırmış:

"Cennetin gözleri var!"

9

Dedem elinin eklemleriyle duvara vuruyormuş, içeri giren gün ışığı cilayla parlatılmış *kang*'ın üstüne Gaomi'yi yansıtıyormuş. Pencere ninemin kendi elleriyle kestiği yaratıcı elişi kâğıtlarıyla kaplıymış. Beş gün sonra buradaki her şey savaşın yol açtığı yangında kül olacakmış. Şimdi 22 Eylül 1939'dayız, dedemin kolu sargıda, üzeri benzin kokuyor, yoldan yeni dönmüşler. Babamla

birlikte Japonların o yamuk kollu makineli tüfeğini avludaki katalpa ağacının altına gömmüşler, ardından eve girip ninemin sakladığı gümüş paraları aramışlar.

Duvardan boş bir yankılanma sesi gelince dedem silahının kabzasıyla duvarda bir delik açmış. Elini delikten içeri sokup küçük kırmızı bir bohça çıkarmış, bohçayı sallayınca bohça şıngırdamış, *kang*'ın üstüne boşaltıp parayı saymış, tam elli gümüş para varmış.

Dedem paraları alıp, "Oğlum, gidelim," demiş.

Babam, "Baba, nereye gidiyoruz?" diye sormuş.

Dedem, "İlçeye gidip mermi alacağız, sonra da Çopur Leng'la hesaplaşırız," demiş.

Babamla dedem ilçenin kuzeyine geldiklerinde güneş iyice batıya çekilmiş, Jiaoji demiryolu darıların arasında uzun kara bir kuyruğu andırıyormuş, kara bir tren raylarda bir gidip bir geliyormuş. Bulutu andıran kahverengi dumanlar darıların tepesine kümelenmiş, ejderha pulları gibi parlayan raylar gözlerini almış. Trenin keskin çığlığı babamın ödünü koparınca babam dedemin eline sımsıkı sarılmış.

Dedem babamı büyük bir anıtmezara getirmiş, önünde iki insan uzunluğunda beyaz bir mezar taşı varmış, taşın üzerinde zor okunan, keskiyle yontulmuş yazılar varmış, mezarın dört bir yanında iki insanın zor sarabileceği kalınlıkta gövdeleri olan servi ağaçları varmış, ağaçların tepesindeki kara yapraklar rüzgâr olmadığında bile hışırdıyormuş. Mezarın etrafı kara bir adacığı sarmış gibi duran kan kırmızı darılarla çevriliymiş.

Dedem mezar taşının önünde bir çukur açıp silahını içine koymuş. Babam da Browning'ini çukura bırakmış.

Babamla dedem demiryolunu geçip ilçenin büyük giriş kapısına bakmış. Kapının üzerinde bir Japon bayrağı çekiliymiş, bayrağın üzerindeki kırmızı güneşle batan güneşin kırmızılığı birbirine geçince bayrak çok canlı ve

parlak görünmüş. Kapının ağzında iki nöbetçi varmış, soldaki bir Japon askeri, sağdakiyse bir Çin askeriymiş. Çinli asker ilçeye girenleri sorgulayıp üstlerini ararken, Japon askeri de elinde tüfekle Çinli askerin Çinlileri aramasını izliyormuş.

Dedem demiryolunu geçtikten sonra babamı sırtına almış, ona, "Karnın ağrıyormuş gibi yap, sızlan biraz," diye fısıldamış.

Babam iki kez sızlanıp, "Baba, böyle mi sızlanayım?" diye sormuş.

Dedem, "İçine biraz daha duygu kat," demiş.

İlçeye girmek isteyen insanlarla birlikte kapıya varmışlar. Çinli asker, "Hangi köydensiniz, ilçede ne işiniz var?" diye kükremiş.

Dedem uysal bir şekilde, "Kuzeydeki Yutan köyündeniz, çocuğum kolera oldu, Doktor Wu'yu görmeye gidiyoruz," demiş.

Babam dedemle nöbetçi arasındaki konuşmayı dinlemekten sızlanmayı unutmuş. Dedem onu bacağından sertçe çimdikleyince acıyla bağırmış.

Nöbetçi eliyle dedeme içeri girmesini işaret etmiş.

Tenha bir yere geldiklerinde dedem kızarak, "Seni küçük piç, niye sızlanmadın bakayım?" demiş.

Babam, "Baba, amma da sıkı çimdikledin," demiş.

Dedem babamı cüruf kaplama dar bir sokaktan tren istasyonuna doğru götürmüş. Güneş ışınları gittikçe çekiliyormuş. Hava çok kirliymiş. Babam tren istasyonunun eski binası yanında yeni yapılmış iki gözetleme kulesi görmüş. Kuledeki beyaz Japon bayrağının üzerinde kan varmış, ellerinde tasmalarından tuttukları Alman kurt köpeği olan iki Japon askeri mekanik hareketlerle yürüyormuş, tren bekleyen yolcular ya platforma çömelmiş duruyor ya da turnikenin arkasında sırada bekliyorlarmış. Siyah üniforma giymiş bir Çinli elinde kırmızı

bir fenerle platformda duruyormuş, birden doğudan gelen bir trenin ıslığı duyulmuş. Babamın ayaklarının altında bir sarsılma olmuş, iki Alman kurdu gelen trene doğru havlamaya başlamış. Sigara ve çekirdek satan yaşlı bir kadın yolcuların arasında bir o yana, bir bu yana gidip geliyormuş. Tren nefes nefese platformda durmuş. Babam trenin yirmiden fazla vagon çektiğini görmüş, öndeki on tanesi kare kareymiş, hem camı, hem de kapısı varmış; arkadaki on tanesinin çatısı yokmuş, içinde yeşil bir brandayla gelişigüzel örtülmüş yükler varmış. Trenin üzerinde platformdaki arkadaşlarına *cili gulu* diye seslenen Japon şeytanları varmış.

Babam demiryolunun kuzeyindeki darı tarlalarından gelen keskin bir silah sesi duymuş, yük taşıyan vagonların üstündeki uzun bir Japon şeytanı sarsılarak vagondan aşağı düşmüş. Kulelerden kurt ulumasını andıran bir siren sesi yükselince trenden inen ve trene binmek isteyen yolcular dört bir yana koşuşturmaya başlamış, Alman kurtları durmadan havlıyor, kulelerin üstündeki makineli tüfekler kuzeye doğru ateş ediyormuş. Tren bu kargaşanın içinde hareket etmiş, trenden küme küme kara duman çıkınca platformu kurum kaplamış.

Dedem babamın elinden tutup uçarcasına karanlık ve dar bir yola girivermiş. Dedem yarı açık bir kapıyı itip küçük bir avluya girmiş. Evin saçaklarından kısa, zayıf ama gizemli bir ışık saçan, kâğıttan kırmızı bir fener sarkıyormuş. Aşırı makyaj yaptığından yaşı tahmin edilemeyen bir kadın evin girişinde dikiliyormuş, yüzünde kırmızı dudakları arasındaki iki sıra ince ve beyaz dişini ortaya çıkaran bir gülümseme varmış, saçları parlak ve siyahmış, kulağının arkasına ipekten bir çiçek iliştirmiş.

"Ağabeyciğim," demiş kadın tatlı bir şekilde, "komutan olunca kız kardeşini unutuverdin." Küçük bir kız çocuğu gibi kollarını dedemin boynuna dolayıvermiş.

"Oğlumun önünde terbiyeni takın," demiş dedem. "Bugün seninle kaybedecek vaktim yok! Hâlâ 5. Kardeş'le oyun oynuyor musun?"

Kadın gücenmiş bir şekilde gidip kapıyı kapadıktan sonra feneri aşağı indirmiş. İçeri girince dudağını bükerek, "5. Kardeş, Muhafız Komutanlığı tarafından öldürüldü!" demiş.

Dedem, "Muhafız Komutanlığı'ndaki Song Shun, 5. Kardeş'in kan kardeşi değil mi?" demiş.

Kadın, "Sence çıkara dayalı bir arkadaşlık nereye kadar dayanır? Qingdao'da olanlardan beri burada bıçak üstünde oturuyorum," demiş.

"5. Kardeş seni asla satmaz, o çocuğun ağzı sıkıdır, Cao Dokuz Rüya, onu kızarttığında bunu kanıtlamıştı," demiş dedem.

"Burada ne işin var? Duyduğuma göre Japon konvoyunu basmışsın?"

"Büyük bir fiyaskoydu! Anasını siktiğimin Çopur Leng'ını geberteceğim."

"Onlarla dalaşma sakın, o kurnaz, kurbağa gözlü insanlarla baş edemezsin."

Dedem cebindeki gümüş paraları çıkarmış, masaya bırakırken, "Beş yüz mermi ver bize, kırmızı kaplamalı olanlardan," demiş.

"Kırmızı kaplamalı, mavi kaplamalı, 5. Kardeş'in başına ne zaman bir iş gelse, ben buradayım ya, o da hemen beni bulurdu, ben mermi yumurtlamıyorum burada."

"Bunu bana yapma! İşte elli *yuan*, söyle bakalım, Yu Zhan'ao sana hiç kötü davrandı mı?"

"Ağabeyciğim," demiş kadın, "bu nasıl söz öyle, kız kardeşine yabancı gibi davranma."

"O zaman beni kızdırma sen de!" demiş dedem soğuk bir şekilde.

"İlçeden çıkamazsınız," demiş kadın.

"Sen bu işe karışma. Beş yüz tane büyüğünden, elli tane de küçüğünden istiyorum."

Kadın dışarı çıkıp etrafta dinleyen var mı diye bakınmış, ardından tekrar içeri girmiş. Duvardaki gizli bir kapıyı açıp bir kutu altın gibi parlayan mermi çıkarmış.

Dedem bir çuval bulup mermileri içene koymuş, çuvalı beline bağlayıp, "Gidelim!" demiş.

Kadın onun önünü kesip, "Nasıl gitmeyi planlıyorsun?" demiş.

Dedem, "Tren istasyonunun oradaki raylardan gideceğiz," demiş.

Kadın, "Olmaz, orada kuleler var, projektörler, köpekler, nöbetçiler var," demiş.

Dedem soğuk bir gülümsemeyle, "Deneyip göreceğiz, olmazsa geri döneriz," diye karşılık vermiş.

Dedemle babam o karanlık ve dar yoldan ilerleyerek tren istasyonunun yakınlarına varmış, ilçenin etrafını çevreleyen duvar buraya kadar gelmiyormuş. Bir demirci dükkânının yanına gizlenip fener ışığında aydınlanan platformu ve platformdaki nöbetçileri izlemişler. Dedem babamı istasyonun batısına göndermiş. İstasyonun batısında üstü açık bir yükleme alanı varmış, istasyondan duvara kadar uzanan dikenli teller görmüşler. Gözetleme kulelerindeki projektörler etrafı tararken üzerinden geçtiği raylar ışıldıyormuş. Yükleme alanında uzun bir direk, direğin üstünde renkten renge giren yumurta şeklinde bir lamba varmış.

Dedemin yanına eğilmiş olan babam dikenli tellerin iç tarafında volta atan bir nöbetçi görmüş.

Batıdan bir yük treni hareket etmiş, büyük bacasından koyu kırmızı kıvılcımlar çıkıyormuş. Trenin ışıkları uzaktan bir ışık seli gibi akıyormuş, üzerine henüz yük binmemiş raylar bile gıcırdıyormuş.

Dedemle babam dikenli tellerin üzerine çıkmış, tel-

lere asılıp içinden geçebilecekleri bir aralık oluşturmaya çalışmış. Teller çok gerginmiş, babamın eli kesilmiş. Babam hafiften inlemiş.

Dedem alçak sesle, "Ne oldu?" diye sormuş.

Babam, "Elimi kestim, baba," diye fısıldamış.

Dedem, "Geçemeyeceğiz, hadi geri dönelim!" demiş.

Babam, "Silahımız olsaydı iyi olurdu," demiş.

Dedem, "Silah olsa da geçemezdik," demiş.

Babam, "Silah olsaydı şu lambayı patlatırdık," demiş.

Dedemle babam gölgeye çekilmiş, dedem bir tuğla parçası alıp tüm gücüyle raylara doğru fırlatmış. Nöbetçilerden biri bağırıp ateş açmış, projektörler hemen etrafı taramaya başlamış, rüzgâr gibi esen makineli tüfek sesi babamı neredeyse sağır edecekmiş, raylara isabet eden mermiler kıvılcımlar saçmış.

28 Eylül Ay Çöreği Bayramı'nda Gaomi ilçesinde büyük bir pazar kurulmuş. Savaş zamanı olmasına rağmen halk hâlâ yaşıyormuş, yaşayan insanın yemek yemeye ve giyinmeye ihtiyacı varmış, bu da alışveriş demekmiş. İlçeye girip çıkanlar büyük bir kalabalık oluşturmuş. Sabah sekizde Gao Rong adında genç bir adam ilçenin kuzey giriş kapısında ilçeye girip çıkanları kontrol etmek için nöbetteymiş. Karşısında duran Japon askerinin kendisini hiç de dost canlısı olmayan bakışlarla süzdüğünü fark etmiş.

Ellilerinde bir adamla onlu yaşlarında bir erkek çocuğu bir dağ keçisiyle birlikte ilçeden çıkıyormuş, yaşlı adamın yüzü koyu, gözleri metal mavisiymiş; çocuğun yüzü kırmızıymış ve çok gergin bir haldeymiş gibi terliyormuş.

İlçeye girip çıkan çokmuş, kapının ağzına sıkışmış olan Gao Rong çok titiz bir şeklide arama yapıyormuş.

"Nereye gidiyorsunuz?"

"İlçeden çıkıp eve dönüyoruz!" demiş yaşlı adam.

"Pazara uğramayacak mısınız?"

"Çoktan gittik, bu yarı ölü keçiyi aldık çok ucuza."

"İlçeye ne zaman girdiniz?"

"Dün öğleden sonra, bir akrabada kaldık, bu sabah ilk iş bu keçiyi aldık."

"Şimdi, nereye gidiyorsunuz?"

"Eve dönüyoruz."

"Hadi gidin!"

Dedemle babam keçiyle birlikte ilçeden çıkmış. Keçi midesindeki ağırlık yüzünden zar zor hareket ediyormuş. Dedem bir darı sapıyla keçinin kıçına vurunca keçi bağırmış, kuyruğunu acıyla sallayarak Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na giden toprak yolda ilerlemeye başlamış.

Dedemle babam anıtmezarın oradan silahlarını almış.

Babam, "Baba, keçiyi salacak mıyız?" demiş.

Dedem, "Hayır, yanımıza alacağız, eve varınca keseriz, ikimiz baş başa Ay Çöreği Bayramı'nı kutlarız," demiş.

Dedemle babam öğle olduğunda köyün girişine varmış. Köyün geçen senelerde tamir edilen kara topraktan yapılmış o uzun duvarını gördüklerinde köyün içinden ve dışından gelen silah sesleri duymuşlar. Dedem köyün büyüklerinden Zhang Ruolu'nun endişelerini hatırlamış, şu birkaç gündür içinde olan sıkıntıyı hatırlamış, bu korkunç felaketin er ya da geç geleceğini biliyormuş. Sabah ilçeden ayrıldığına gizlice sevinmiş, ne kadar riskli olsa da olan olacakmış, ne yapılması gerekiyorsa yapacakmış.

Dedemle babam yarı ölü keçiyi kucaklayıp darı tarlalarına taşımış. Babam keçinin kıçını diktikleri kenevir ipi kesmiş. Babam ipi keserken o kadının mermileri keçinin kıçına sokmasını hatırlamış, keçinin kıçına beş yüz elli tane mermi girince keçinin karnı hilal gibi sarkmış. Babam yol boyunca mermilerin keçinin karnını yarıp

düşeceğinden ya da keçinin bir şekilde mermileri sindireceğinden endişelenip durmuş.

Babam ipi çıkarınca keçinin kıçı erik çiçeği gibi birden açılmış, içinde birikmiş dışkılar fasulye taneleri gibi patır patır dökülmüş. Rahatlayan keçi her yeri dışkıya bulamış. Babam panik içinde, "Baba, olamaz, mermiler keçi bokuna dönmüş," diye bağırmış.

Dedem keçiyi boynuzlarından tutup ayağa kaldırmış, keçiyi aşağı yukarı sallayınca keçinin sıkılığını kaybetmiş rektumundan ışıldayan mermiler patır patır dökülmeye başlamış.

Dedemle babam mermileri alıp önce silahlarını doldurmuş, geri kalanlarıysa ceplerine koymuşlar. Keçinin yaşayıp yaşamadığına aldırmadan darı tarlalarından köye doğru koşmuşlar.

Japon şeytanları köyü çoktan kuşatmış, köyü duman kaplamış, bazı yerlerden siyah dumanlar yükseliyormuş. Babamla dedem ilk olarak darı tarlasına saklanmış havan toplarına bakmaya gitmişler. Namlu uzunluğu yarı insan boyunda, çapı yumruk büyüklüğünde olan sekiz tane havan topu varmış. Toprak sarısı üniforma giymiş yirmiden fazla Japon şeytanı topları hazırlamakla meşgulmüş, başlarında elinde küçük bir bayrakla onlara emir veren sıska bir Japon şeytanı varmış. Her topun arkasında bir şeytan varmış, o zayıf şeytanın bayrağı sallamasıyla ellerindeki topları namluların içine koyuyorlarmış. Çıkan sesi takiben namlunun ucundan ateş çıkıyor, namlu arkaya doğru yatınca içinden parlak bir nesne çıkıyor, ardından köyün duvarlarına çarpıyormuş. Köyde önce sekiz ayrı yerden duman yükseliyor, sonra birleştiklerinde büyük bir gürültü çıkaran sekiz patlama duyuluyormuş. Havaya yükselen dumanlar açmakta olan kara bir çiçeği andırıyormuş. Japonlar bir

sekizlik daha ateşlemiş. Dedem bir rüyadan uyanmış gibi tüfeğini kapıp o elinde bayrak olan sıska şeytana ateş etmiş, adam hemen yere yığılmış. Babam o sıska şeytanın kuru bir turpu andıran kafasının patladığını görünce şunun bilincine varmış: Savaş başladı. Babam kafası karışık bir halde silahını ateşlemiş, mermi havan topunun dibine isabet etmiş, metalik bir ses çıkarıp başka bir yöne savrulmuş. Havan toplarını yüklemekle uğraşan Japon şeytanları silahlarını alıp ateş etmeye başlayınca dedem babamı tutup darı tarlalarına sıvışmış.

Japon şeytanları ve Çinli kuklalar saldırıya geçmiş. Çinli kuklalar öne çıkmış, darıların arasındaki boşluklara çömelip gelişigüzel ateş etmeye başlamışlar. Japon şeytanları onların arkasında yere yatıp siper almışlar.

Darı tarlalarını makineli tüfek gürültüsü sarmış. Duvarın üstündeki kargalar sessizliğe bürünmüş. Çinli kuklalar duvara yaklaşınca köyden gelen el bombalarıyla karşılaşmışlar –dedem bunların İhtiyar Ruolu'nun Leng Zhidui'in cephaneliğinden satın aldığı el bombaları olduğunu bilmiyormuş– el bombaları hep birlikte patlayınca onlarca Çinli kukla yere serilmiş, geriye kalanlar geri dönüp kaçmaya başlamış, onları gören Japon şeytanları da kaçmış. Ellerinde av tüfekleri ve kendi imalatları olan havan toplarıyla onlarca adam duvara tırmanıp ateş etmeye başlamış, ardından geri çekilmişler. Duvar tekrar sessizliğe bürünmüş.

Babamla dedem daha sonra köyün kuzey, doğu ve batısında da aynı derecede tuhaf çarpışmalar olduğunu öğrenmiş.

Japon şeytanları tekrar top atışına başlamış, toplar iki kanatlı, büyük, demir giriş kapısına isabet etmiş, atılan her top kapıda bir delik açıyormuş, sonunda kapıda kocaman bir delik açılmış.

Dedemle babam topların başındaki Japon şeytanla-

rına tekrar ateş açmış. Dedem dört el ateş edince iki Japon şeytanı yere serilmiş. Babam bir el ateş etmiş. Babamın ateş ettiği şeytan bir havan topunun üzerinde iki eliyle namluya top yüklemeye çalışıyormuş. Babam kendini emniyete almak için Browning'ini iki eliyle tutuyormuş, Japon şeytanının geniş sırtına nişan almış, ama mermi şeytanın gözüne isabet etmiş. Japon şeytanı bir an tereddütte kalmış, öne doğru eğilip namlunun ucuna yaslanınca top ateş almış. Babam olduğu yerde neşeyle sıçrarken başının üzerinden mermi vızıltıları geçmiş. O Japon şeytanının önünü kesmesiyle infilak eden havan topundan fırlayan bir cıvata havada onlarca metre süzülüp babamın önüne düşüvermiş, eğer birkaç santim daha gelseymiş babamı öldürürmüş.

Babam yıllar sonra bile bu şanlı bir zaferle sonuçlanan atıştan bahsetmekten vazgeçmedi.

Köyün giriş kapısı patlatıldıktan sonra bir Japon süvari alayı ellerinde kılıçlarla köye dalmış. Babam bu kahraman ve güzel savaş atlarına hem korku hem de hayranlık içinde bakakalmış. Parçalanmış darı sapları atların ayağına takılıp yüzlerini çiziyormuş, atlar zar zor ilerlemiş. Süvari alayı kapıdaki delikten girerken atlar bu delikten geçmek için sanki bir ahıra girer gibi birbirlerine iyice yaklaşmış. Kapıdan geçerken sayısız tırmık ve pulluk, tuğla ve kiremit parçaları ve kaynar darı lapasıyla karşılanmışlar, bağrışan süvariler elleriyle başlarını kapamış, korkudan ayakları birbirine dolanan atların kimi köyün içine dalmış, kimi de geri dönmüş. Süvarilerin bu başarısız saldırısını gören dedemle babamın yüzünde garip bir gülümseme belirmiş.

Dedemle babamın tacizi Çinli kuklaların dikkatini kendilerine çekmiş, ardından süvariler de onlara katılmış. Japon süvari kılıçları pek çok kez babamın başı üzerinde gezinmiş, ama her seferinde darı sapları tarafından

engellenmiş. Dedemin başını bir mermi sıyırmış. Darıların sıklığı dedemle babamın hayatını kurtarmış. Avcıların kovaladığı tavşanlar gibi yerde sürünmüşler. Öğleye doğru Mo Nehri'ne varmışlar.

Dedemle babam ellerinde kalan mermileri saydıktan sonra tekrar darı tarlalarına girmişler. Aşağı yukarı beş yüz metre ilerlediklerinde önlerinde şöyle bağrışmalar duymuşlar: "Yoldaşlar, ileri, kahrolsun Japon emperyalizmi!"

Slogan bittikten sonra di di da da diye borazan sesleri yükselmiş. Sanki iki makineli tüfek darı tarlalarından ateş ediyormuş.

Dedemle babam heyecanla o makineli tüfek sesine doğru koşturmuş. Sesin geldiği yere vardıklarında kimseyi görememişler, darı sapları arasında sadece iki yağ tenekesi ve tenekelere asılmış patlayan havai fişekler varmış. Borazan sesleri ve sloganlar yanlarındaki darı tarlalarında yankılanmaya devam ediyormuş.

Dedem küçümseyen bir gülümsemeyle, "Böyle aptalca bir aldatmaca ancak 8. Yol Ordusu'nun aklına gelir," demiş.

Yağ tenekelerindeki patlamayla sallanan olgunlaşmış darı taneleri hışır hışır yere dökülmüş.

Japon süvarileri ve Çinli kukla ordu bir yandan ateş ediyor, bir yandan ilerliyormuş. Dedem babamı kolundan tutup geri çekilmiş. Bellerinde el bombaları asılı olan 8. Yol Ordusu koşarak yanlarına gelmiş. Babam 8. Yol Ordusu'ndan bir askerin diz çöküp Japon atlarının çarptığı darı saplarına doğru ateş ettiğini görmüş, tüfekten çıkan ses bir saksının parçalanırken çıkardığı sese benziyormuş. Asker boş kovanı silahından çıkarmaya çalışmış, ama kovan bir türlü çıkmıyormuş. Bir Japon atı askerin üzerine doğru atağa geçmiş, babam atın üstündeki süvarinin parlak kılıcının havada dönüp askerin ba-

şını sıyırdığını görmüş. Asker tüfeğini atıp koşmaya başlayınca at da peşinden gitmiş, kılıç askerin başını ikiye ayırınca askerin beyni darı yapraklarına sıçramış. Babamın gözü kararmış, ardından kendini yerde bulmuş.

Babam kendine geldiğinde dedemi görememiş, Japon süvarilerinin dedemle aralarına girdiğini düşünmüş. Darıların tepesinde olan güneş darı tarlalarında uzun ve koyu gölgeler oluşturmuş, babamın önünden üç tane tilki yavrusu geçmiş, babam elini uzatınca bir tanesini tüylü ve sevimli kuyruğundan yakalamış, babam darı tarlalarından gelen titrek bir uluma duyunca kızıl tüylü büyük bir tilki yıldırım hızıyla babamın önüne sıçramış, dişlerini göstererek babamın üzerine yürümüş. Babam yavru tilkiyi hemen bırakıvermiş, anne tilki yavrusunu alarak uzaklaşmış.

Köyün doğu, batı ve kuzeyinden hâlâ silah sesleri geliyormuş, güneyindeyse tuhaf bir sessizlik hâkimmiş. Babam önce alçak sesle, ardından avazı çıktığı kadar bağırmış. Dedemden hiçbir ses çıkmamış. Babamın zihninde uğursuz kara bulutlar dolaşmaya başlamış, panik içinde silah sesinin geldiği yöne koşmuş. Darı tarlalarında hava daha da karanlıkmış, günbatımının iyice kararttığı darılar babamın başına çöreklenmiş. Babam ağlamaya başlamış.

Babam dedemi ararken 8. Yol Ordusu'ndan üç askerin cesediyle karşılaşmış, üçü de kılıçtan geçirilmiş, ölü yüzleri karanlıkta daha da ürkünç görünüyormuş. Babam daha sonra bir grup köylüye denk gelmiş, ellerinde yük taşımak için kullandıkları sopalarla darı tarlasına çömelmiş, korku içinde bekleşiyorlarmış.

Babam, "Babamı gördünüz mü?" diye sormuş.

Köylüler, "Evlat, köy açıldı mı?" diye sormuşlar.

Babam köylülerin konuşma biçiminde onların Jiao ilçesinden olduğunu anlamış. Babam yaşlı bir adamın oğluna şöyle tembihlediğini duymuş: "Yingzhu, Ying-

zhu, iyi dinle, eskimiş battaniyeler de olur, ama önce bir tencere bul, bizimki çoktan kırıldı."

Yaşlı adamın gözleri, gözyuvalarına yapıştırılmış iki topak sümük gibiymiş. Babam onları kendi hallerine bırakıp kuzeye doğru koşmaya devam etmiş. Köyün girişine yaklaştığında ninemin, dedemin ve babamın rüyalarına sık sık giren manzarayla karşılaşmış. Köyün doğu, kuzey ve batısı silah ve patlama sesleriyle inliyor, köydeki kadın, erkek, yaşlı, çocuk herkes gürültülü bir sel gibi köyün duvarlarından taşıp darı tarlalarına doğru akıyormuş.

Babamın önünde kasırga gibi esen silah sesleri yankılanmış, babam sayısız merminin çekirge sürüsü gibi köyün girişindeki darı tarlalarına saldırdığını görmüş. Etrafta koşuşturan kadın, erkek, yaşlı, çocuk, herkes, hatta darılar bile vurulup yere serilmiş. Havaya sıçrayan kan göğün yarısını kana bulamış. Babam ağzı açık bir halde yere oturmuş, nereye baksa kan görüyormuş, her yeri kanın o tatlı ama mide bulandıran kokusu sarmış.

Japonlar köye girmiş.

İnsan kanına bulanmış güneş dağların ardında batarken eylül ayının kan kırmızısı parlak ayı darıların üstünden doğmaya başlamış.

Babam dedemin sessiz çığlığını duymuş:

"Douguan!.."

Darı cenazesi

1

Zalim nisan ayında, güneşin ısı yayan parlak ışınlarından istifade eden kurbağalar Mo Nehri'ne yumurtalarını bırakır, güneşin güçlü ışınları nehri yeni sıkılmış soya yağı gibi ısıtır. Yumurtadan çıkan kurbağa yavruları nehrin ılık sularında dağılmayan bir mürekkep[1] gibi yüzer. Nehir kıyısındaki sazlıklar deli gibi büyümeye başlar, sazların arasında kızgınlıkla açan ballıbabalar mora çalan bir kırmızıya bürünür. Bu kuşlar için güzel bir günmüş. Beyaz benekleri olan toprak sarısı tarlakuşları tiz çığlıklar atarak gökte süzülüyormuş. Kırmızı kahverengi göğüslü parlak kırlangıçlar suyun ayna gibi yüzeyinde durmadan sekiyormuş. Kırlangıç sürülerinin makası andıran koyu gölgeleri nehrin içinde uçarcasına kayıyormuş. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın kara toprağı kuşların kanatları altında hantalca dönüyormuş. Kavurucu lodos, Jiaoping Yolu'na toz bulutları savuruyormuş.

Bu ninem için de güzel bir günmüş, Demir İrade topluluğuna katılıp sonunda Kara Göz'ün yerini alan dedem topluluğun lideri olmuş, ölümünün üzerinden iki yıl geçmiş olan nineme büyük bir cenaze töreni düzen-

1. Mo Nehri'ndeki mo kelimesi mürekkep anlamına gelir.

lemek istiyormuş. Bu, dedemin ninemin geçici mezarı önünde verdiği bir sözmüş. Bu büyük cenazenin haberi, cenazeye bir ay kala Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bütün mahallelerine ve komşu köylere yayılmış. Cenaze tarihi nisanın sekizinci günüymüş. Nisanın yedinci günü öğle vakti, üzerinde uzak köylerden gelen ailelerin bulunduğu eşek arabaları ve kağnılar bizim köye toplanmış. Seyyar satıcılar da küçük bir servet yapmak için köyün yolunu tutmuş. Köyün sokakları ve köyün girişindeki ağaçların gölgesi mantıcıların ocakları, çörek satanların tencereleri ve soğuk maş börülcesi satıcılarının beyaz çadırlarıyla dolup taşmış. Beyaz saçlısı, kırmızı yanaklısı, kadın, erkek, yaşlı, çocuk, herkes bizim köye doluşmuş.

1941 yılı baharında Kuomintang'dan Leng Zhidui'in birliği ile Komünist Partisi'nden Jiao-Gao bölüğü arasında sık sık sürtüşme yaşanmış, dedemin başında olduğu Demir İrade topluluğu tarafından yapılan adam kaçırma operasyonlarında ve Japonlarla Çinli kukla ordusunun gerçekleştirdiği saldırılarda büyük kayıplar verilmiş. Söylentiye göre Leng Zhidui'in birliği gücünü toparlamak için Changyi'deki Üç Nehir Dağı'na çekilmiş; Jiao-Gao bölüğü de Pingdu ilçesindeki Büyük Bataklık Dağı'na gizlenip yaralarını yalamaya çalışıyormuş. Bir zamanlar ezelî düşmanı olan Demir İrade topluluğunun başına geçen dedem bir yıl gibi kısa bir sürede iki yüzden fazla tüfek ve elliden fazla savaş atı toplamış, ama işlerini büyük bir gizlilik ve batıl bir dindarlık içinde yürüttükleri için Japonlarla Çinli kuklaların dikkatini çekmemişler. 1941 yılı ülkenin geneli için Japonlara karşı verilen direniş savaşının en zalim dönemiymiş, ama kısa bir süre de olsa Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na barış ve huzur hâkimmiş. Katliamdan kurtulanlar önceki yılın çürümüş darı cesetleri üzerine yeni bir darı ekimi yapmış. Ekimden kısa bir süre sonra hafif ama o bereketli toprakları ıslat-

maya yetecek miktarda yağmur yağmış, güneş toprağı ısıtmaya devam etmiş, darı filizleri sanki bir gecede büyümüş, zayıf ama parlak kırmızı darı tomurcuklarının üzerinde çiğ taneleri birikmiş. Ninemin cenazesi çiftçiler için bir dinlenceye dönüşmüş.

Yedinci günün akşamı, 27 Eylül 1939'da çıkan büyük yangınla harabeye dönen köyde büyük bir kalabalık toplanmış. Toza bulanmış sokaklarda onlarca ahşap tekerlekli yük arabası durmuş, arabaları çeken eşek ve sığırlar ağaçlara ya da arabaların dingillerine bağlanmış. Batmakta olan güneş hayvanların soluk ve kirli tüylerine vuruyor, derilerini parlatıyormuş, henüz tam büyümemiş ağaç yaprakları güneş ışınlarıyla kan kırmızısına boyanmış, yaprakların gölgesi hayvanların sırtlarına vurulmuş eski sikkeler gibi görünüyormuş.

Güneş dağların arasında kaybolurken köyün batısındaki yoldan katır üzerinde bir şifacı gelmiş. Adamın kara burun deliklerinden kırlangıç tüyünü andıran sert kıllar sarkıyormuş, alnı ve başı yırtık pırtık bir şapkayla sarmalanmış, eğik kaşlarının altındaki kara gözleri parlıyormuş. Şifacı köye girer girmez sıska katırından inmiş, bir elinde altın gibi parlayan pirinç bir çan, diğerinde kenevirden yeşil bir urgan tutuyormuş, gösterişli bir tavırla köyün meydanına gelmiş. Katır çok yaşlıymış, dökülen tüylerinin altından çıkmaya çalışan tüyleriyle uyuz olmuş bir hayvanı andırıyormuş. Sarkık dudakları arasından morumsu dişetleri görünüyormuş, göz yuvaları iki yumurtanın sığabileceği büyüklükteymiş.

Şifacıyla sıska katırı alana vardıklarında cenazeye katılmak için gelenler tuhaf bakışlarla onları süzmüşler. Şifacının katır sürüşünde bir tuhaflık varmış. O parlak çandan gelen hoş melodi gizemli bir bilmeceyi andırıyormuş. Kalabalık istemsiz bir halde tozu dumana katarak şifacının ardından gitmeye başlamış, havaya kalkan

toz şifacının terli yüzüne ve tüm bedeninden ekşi bir ter kokusu yayılan katırının sırtına yapışmış. Şifacının gözleri parlıyor, burnu seğiriyor, burun deliklerinden sarkan kara kıllar tuhaf bir şekilde oynuyormuş. Keskin bir hapşırık koyuvermiş, kuru katır da gürültülü bir osuruk salmış. Büyü bozulunca herkes gülmeye başlamış, oradan ayrılıp geceyi geçirecek bir yer aramaya başlamışlar.

Yeniay ağaçların tepesinde ortaya çıktığında köyü koyu bir karanlık kaplamış. Tarlalardan serin bir rüzgâr esmiş, Mo Nehri'nden kurbağa sesleri yayılıyormuş, cenaze için köye insanlar gelmeye devam etmiş, köye sığmayınca darı tarlalarına yerleşmeye başlamışlar. Bu büyük cenaze töreninden sonra bizim köyden ta Mo Nehri'ne kadar tonlarca darı ezilmiş, ezilmiş darılar çamurlu toprağa karışıp yeşil özlerini salmış, mayıs ayında tekrar yağmur yağınca darılar kendilerini ancak toparlayabilmiş. Ezilen darı filizleri yabani otların arasından inatla baş göstermiş, darı yaprakları ve yabani otların gölgelerine çoktan paslanmış pirinç mermi kovanları gizlenmiş.

Şifacı katırına binip elindeki çanı çalarak karanlıkta dolanmaya başlamış, abartılı bir şekilde hapşırıp durmuş. Köy meydanına gelip dedemin Demir İrade topluluğunun geçici olarak kurduğu çadırın etrafında birkaç tur atmış. Bu çadır çok yüksek ve korkutucuymuş, köyümüzde şimdiye kadar bu kadar yüksek bir yapı hiç görülmemiş. Çadırın ortasında ninemin tabutunun konduğu bir masa varmış, çadırın içi sıra sıra mumlarla aydınlatılmış. Demir İrade topluluğundan iki kişi ellerinde tüfeklerle çadırın ağzında nöbet tutuyormuş, saçlarının dörtte biri kazınmış olan bu adamların kafa derileri parlıyormuş. Topluluktakilerin hepsinin saçları böyleymiş, onları görenlerin korkudan ödü patlıyormuş. İki yüzden fazla topluluk üyesi büyük çadırın etrafına yıldızlar gibi yayılmış küçük çadırlarda kalıyormuş, elliden fazla besi-

li savaş atı çevredeki söğüt ağaçlarının dallarına bağlıymış. Atların önlerinde uzun bir yemlik varmış, burunlarından soluyan atlar nallarıyla yeri dövüyor, kuyruklarıyla atsineklerini kovuyormuş. Yemlikten düşen darılar söğütlerin altını kavrulmuş darı kokusuna boğmuş.

Şifacının sıska katırı yemlikten gelen hoş kokuyla kendinden geçip o tarafa doğru seyirmiş, şifacı gözlerinde soğuk bir gülümsemeyle yaşlı katırının acınası gözlerine bakmış, kendi kendine konuşur gibi katıra, "Acıktın mı? Sana *söyleyeyim*, âşıkların ve düşmanların kaderinde karşılaşmak vardır, para adam öldürür, kuşlar yem ararken ölür, gençler yaşlılara gülmemelidir, çiçeklerin kırmızılığı birkaç gün sürer, insan kendini ve yerini bilmeli, aptalca davranırsan sonra acısını çıkarırlar," demiş.

Katırını çekiştiren şifacının deli deli konuşması ve sinsi davranışları cenazeye gelenler gibi giyinmiş olan Demir İrade topluluğundakilerin dikkatini çekmiş. Topluluktan iki kişi şifacının peşine takılmış, şifacı kendi kendine konuşup elindeki çanı kâh hızlı kâh yavaş bir biçimde çalarak at sürüsünün yanına tekrar geldiği zaman, adamlardan biri önden, biri arkadan ellerindeki tüfeklerle şifacıyı durdurmuş.

Şifacı hiç korkmamış, karanlıkta tiz bir kahkaha atmış. Adamların elleri istemsiz bir halde titremeye başlamış. Önde olan, şifacının gözlerinin ateş gibi parladığını görmüş, arkadakiyse şifacının gülerken düzleşip katılaşan kara boynunu görmüş. Sıska katırın gölgesi bir duvar gölgesi gibi yere vuruyormuş, at sürüsünün içinden iki atın yem için birbiriyle didiştiği duyulmuş.

Ortadaki büyük çadırın içinde yirmi dört tane kırmızı mum varmış, mumların alevleri tedirgin bir şekilde oynuyormuş, çadırın içinde huzursuzca oynaşan ürkütücü gölgeler varmış. Ninemin tabutunun konduğu koyu kırmızı masa çadırın ortasındaymış, bu koyu kırmızılık

mum ışığı altında altın sarısına karışıp sonsuz bir gizeme bürünüyormuş. Tabutun etrafında beyaz elişi kâğıdından kesilmiş çam ve söğüt ağaçları, tabutun iki yanında birer figür varmış, soldaki yeşil bir erkek çocuğu, sağdakiyse kırmızı bir kız çocuğuymuş. Bu iki figür köyün meşhur zanaatçısı Bao'en tarafından darı sapları ve elişi kâğıtları kullanılarak yapılmış, ninemin tabutunun arkasında sıradan bir tahta parçasıyken maharetle işlenip hayat bulan bir kitabe varmış.

Kitabenin üzerinde şöyle yazılıymış:

Dai soyundan gelen annemin ruhuna.

Oğlu Yu Douguan

Kitabenin önünde kahverengi bir buhurdan varmış, buhurdanın içinde kayısı sarısı tütsüler yanıyormuş, tütsülerden çıkan duman kıvrılarak havaya karışırken tütsü külleri mumların kırmızı alevleri üzerine düşüyormuş. Kendisinin Demir İrade topluluğundan olduğunu göstermek için babam da alnını kazımış.

Dedemin de alnı kazınmış, başında bir hilal var gibiymiş, dedemle Demir İrade topluluğunun lideri Kara Göz, tabutun üzerine konduğu masanın arkasında yan yana oturmuş, Jiao ilçesinden gelen cenaze töreni üstadının babama uygulattığı seremoniyi izliyorlarmış. Babam üç kere diz çökmüş, altı kere eğilmiş, dokuz kere secde etmiş. Üstat altmış yaşlarında, beyaz sakallı, beyaz dişli, ağzı laf yapan biriymiş, daha ilk bakışta zihni açık, işten anlayan bir adam olduğunu görebilirmişsiniz. Üstat babama sabırla seremoninin nasıl işlediğini gösterirken babam bir türlü yerinde duramıyor, hareketleri baştan sağma yapıyormuş.

Dedem yan taraftan sertçe, "Douguan, adam gibi yap

şunu, anana saygıda kusur etme, ne gerekiyorsa adam gibi yap!" demiş.

Babam hareketleri ciddi bir şekilde yapmaya başlamış, ama dedemle Kara Göz'ün konuştuğunu görünce hareketleri yine birbirine karıştırmış. Çadıra biri girip üstada seremoni ücretini sormuş, dedemin iznini alan üstat gelen kişiyle birlikte çadırdan çıkmış. Demir İrade topluluğu ninemin cenazesi için çok para harcamış. Dedemler, Leng Zhidui ve Jiao-Gao bölüğü, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndan çekildikten sonra işleri finanse etmek için ottan yapılma kaba kâğıtlara kendi para birimlerini basmaya başlamış, bin ve on bin *yuan* olmak üzere iki çeşit para basmışlar, kâğıt paraların üzerindeki desenler çok basitmiş (kaplana binen garip bir yaratık varmış), baskı yöntemleri çok gelişigüzelmiş (yeni yıl afişleri için kullanılan ahşap baskıları kullanmışlar). O sıralar Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda dört farklı para birimi kullanılıyormuş. Paranın değeri ve kullanım gücünü parayı işletenlerin gücü belirliyormuş. Askerî güç tarafından zorla yürütülen para birimi halkı sömürüyormuş. Ninemin cenazesini düzenlemek için dedem de bu zorba yönteme başvurmuş. Leng Zhidui ve Jiao-Gao bölüğü Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndan çekildikten sonra dedemlerin para birimi en güçlü para birimi olmuş, ama bu durum sadece birkaç ay sürmüş. Ninemin cenazesinden sonra halkın elinde kalan kaplanlı paraların hiçbir değeri kalmamış.

Demir İrade topluluğundan iki adam, yakaladıkları şifacıyla çadıra girince içerdeki mum ışığından gözleri kamaşmış.

"Neler oluyor!" diye homurdanmış dedem oturduğu yerden ayağa kalkerken.

Adamlardan biri iki eliyle başındaki parlak kafa derisini kapatıp yere diz çökerek, "Başkan yardımcısı, bir casus yakaladık!" demiş.

Sol gözünün etrafı büyük ve siyah benlerle çevrilmiş olan Demir İrade topluluğunun lideri Kara Göz, masanın ayağını tekmeleyip, "Kellesini uçurun, kalbini ve ciğerini söküp içkinin yanına meze edin!" demiş.

"Yavaş olun biraz!" demiş dedem o iki adama, ardından Kara Göz'e bakıp, "Kara, öldürmeden önce sorgulasak daha iyi olmaz mı?" demiş.

"Anasının amını sorayım!" demiş Kara Göz masadan aldığı kilden çaydanlığı fırlatırken, ayağa kalkınca silahı sallanmış, az önce konuşan adamına kızgın kızgın bakmaya başlamış.

"Başkanım..." diye kekelemiş adam korkuyla.

"Ananı sikeyim senin, Zhu Shun! Senin sözlüğünde başkanın yeri var mı? İtin dölü seni, bir daha sakın karşıma çıkma, seni anasını sattığımın dikeni seni!" diye sövmüş sinirle Kara Göz, yerdeki çaydanlığa bir tekme atmış, çaydanlık parçalanıp havaya uçmuş, parçalar tabutun iki yanındaki beyaz elişi kâğıdından yapılma söğüt ağaçlarının arasına karışmış.

Hemen hemen babamın akranı olan bir çocuk çaydanlık parçalarını toplayıp çadırın dışına fırlatmış.

Dedem çocuğa, "Fulai, başkanı yatağına götür de dinlensin, sarhoş oldu!" demiş.

Fulai, Kara Göz'ün kolundan tutunca, Kara Göz çocuğu itip bir yana fırlatmış. Kara Göz, "Sarhoş mu, kim sarhoş olmuş? Seni nankör şey! Açtığım dükkâna gelip hazıra konmadın mı? Kaplan, ayı gelip yesin diye mi öldürür avını! Seni ucuz, küçük şeytan seni, Kara Göz'ün gözüne kum atıp kaçabileceğini mi sandın! Bekle de gör!" demiş.

Dedem, "Kara, bu kadar kardeşinin önünde itibarını yitirmekten çekinmiyor musun?" demiş. Dedemin yüzünde soğuk bir gülümseme varmış, ağzının kenarında zalim bir ifade belirmiş.

Kara Göz elini silahının bakalit kabzasına götürmüş.

Yorgun boğuk bir sesle, "Siktir git buradan! Şu küçük orospu çocuğunu da götür," demiş.

Dedem, "Tanrıları davet etmek kolaydır, ama göndermek zordur," diye karşılık vermiş.

Kara Göz silahını çekip dedeme doğru sallamış.

Dedem içki kadehini alıp bir yudum içmiş, kadehi ağzının kenarında döndürdükten sonra içkiyi Kara Göz'ün yüzüne boca etmiş. Dedem bileğini kıvırıp yumurta büyüklüğündeki yeşil seramik kadehi Kara Göz'ün silahının namlusuna fırlatmış, kadeh kırılıp parçalara ayrılmış. Kara Göz'ün eli seğirmiş, silahının namlusu düşmüş.

"Kaldır silahını!" demiş dedem bileğitaşını andıran bir sesle. "Seninle işim daha bitmedi, Kara, bana küstahlık taslama."

Kara Göz'ün tüm yüzü içki olmuş, biraz homurdanmış, silahını alıp deri kemerine sokmuş, ardına dönüp kalktığı yere oturmuş.

Dedem küçümseyerek ona bakmış, o da sinirli bir şekilde dedemi süzmüş.

Katırının üzerinde olayı yüzünde soğuk bir ifadeyle izleyen şifacı birden deli gibi gülmeye başlamış, sanki biri koltukaltını gıdıklıyormuş gibi bir öne bir arkaya savurmuş bedenini kıkırdayarak. Attığı kahkahalar çadırın içindekileri çok rahatsız etmiş. Şifacı gülerken gözyuvalarından yaşlar süzülmüş.

Kara Göz, "Neye gülüyorsun! Ananı sikeyim, niye gülüyorsun?" demiş.

Şifacının kahkahası birden kesilmiş, ciddi bir tavırla, "Git de sik be, harbi gider misin? Anam çoktan öldü, on yıldır kara toprağın altında, git de görelim!" demiş.

Kara Göz birden kalakalmış, bir şey diyememiş, gözünün etrafındaki benler yaprak yeşiline dönmüş. Taburededen fırlayıp şifacıya yedi-sekiz tokat atmış. Şifacının yamulmuş burun deliklerinden sarkan kıllar boyunca

kan süzülmüş, kan damla damla dudaklarına inmiş. Dudaklarında tatlı bir şey varmış gibi dudaklarını yalayınca porselen beyazı parlaklığındaki dişleri kana bulanmış.

"Seni kim gönderdi buraya?" diye sormuş dedem.

"Katırım nerede?" demiş şifacı sanki kan yutuyormuş gibi yutkunarak, "Katırıma ne yaptınız?"

"Kesinlikle Japonların casusu olmalı!" demiş Kara Göz, "Kırbacımı getirin de şu itin dölünü döveyim bir güzel!"

"Katırım! Katırımı geri verin bana! Katırımı verin," demiş şifacı panik içinde, uçarcasına çadırın ağzına doğru koşmuş, Demir İrade topluluğundan iki kişi onu kollarından yakalayınca şifacı deli gibi bağırmış. Adamlardan biri şifacının şakaklarına bir yumruk patlatınca şifacının boynu, kırılmış darılar gibi düşüvermiş, ardından gevşek bir halde yere düşmüş.

"Üstünü arayın!" diye emretmiş dedem.

Demir İrade topluluğundakiler şifacının her yerini aramış, üzerinden biri kırmızı biri yeşil iki misket çıkmış. Misketlerin içinde kedi gözünü andıran birer çizgi varmış. Dedem misketleri alıp mum ışığında incelemiş, misketler mum ışığında rengârenk parlamış, çok göz alıcıymışlar. Dedem kafası karışmış bir halde başını sallayıp misketleri masanın üzerine koymuş. Babam masanın yanına gidip misketleri almış.

Dedem, "Birini Fulai'a ver," demiş.

Babam elini gönülsüz bir halde Kara Göz'ün yanında duran Fulai'a uzatıp, "Hangi rengi istersin?" demiş.

Fulai, "Kırmızı olanı istiyorum," demiş.

Babam, "Olmaz, sana yeşil olanı vereyim!" demiş.

Fulai, "Ben kırmızı olanı istiyorum!" demiş.

"Yeşilini al!" demiş babam ısrarla.

"Yeşili veriyorsan yeşil olsun madem," demiş Fulai çaresiz bir halde babamın elinden misketi alırken.

Şifacı yavaşça boynunu kaldırıp kötü kötü bakmış,

kana bulanmış sakalları havaya dikilmiş.

"Söyle bakalım, *Japon casusu musun*, değil misin?" diye sormuş dedem.

Şifacı inatçı bir çocuk gibi ısrarla, "Katırım! Katırım! Eğer bana katırımı geri vermezseniz hiçbir şey söylemem!" demiş.

Dedem yaramaz bir şekilde gülmüş, ardından hoşgörülü bir tavırla, "Getirin katırı, bakalım bize ne ilacı satmaya çalışacak?" demiş.

Katırı çadırın içine getirmişler. Yanan mumların, parlayan tabutun ve koyu ağaçların yarattığı cehennemî ortamı gören katır öyle korkmuş ki çadırın ağzında durmuş, ileri bir adım dahi atmamış. Kuru çıra gibi titreyen bacaklarıyla babamların önünde durup ninemin tabutuna doğru bir dizi osuruk salmış.

Şifacı katırın boynuna sarılıp tahta gibi alnına vurarak içten bir şekilde, "Ahbap, korktun mu? Korkma, sana korkma diyorum, kafanı yarıp kâse büyüklüğünde bir yara açsalar da korkma!" diye sayıklamış.

Kara Göz, "Çok büyük bir kâse hem de!" demiş.

Şifacı, "Yalak büyüklüğünde bir yara olsa da korkma, yirmi sene sonra büyük bir kahraman olursun!" demiş.

"Söyle bakalım seni kim gönderdi, buraya ne yapmaya geldin?" diye sormuş dedem.

"Babamın ruhu gönderdi beni ilaç satayım diye," demiş şifacı katırın sırtındaki heybesinden bir paket ilaç çıkarmış, ardından şöyle şakımaya başlamış: "Bir *kroton*[1], iki *bezoar*[2], üç yakıböceği, dört misk, yedi kök beyaz taze soğan, yedi hünnap, yedi acı biber, yedi zencefil."

Herkes donakalmış, şifacının yüzüyle ağzına, ahenk

1. Güneydoğu Asya kökenli bitki.

2. Sindirim sisteminde oluşan ve her türlü zehire antidot olduğuna inanılan kütle.

ve renkliliğine, eline ve elindeki ilaç paketine bakakalmışlar. O yaşlı katır yavaş yavaş ortama alışmış, bacakları artık titremiyormuş, kırıldı kırılacak solgun bacakları sonunda gevşemiş.

"Ne ilacı bu?" diye sormuş Kara Göz.

"Etkisini hızla gösteren kürtaj ilacı," demiş şifacı kurnazca gülümseyerek, "Bakır, demir ya da çelikten yapılmış da olsan, bu ilaçtan günde üç kere aldın mı bebek memek hak getire, düşmezse para iade garantili!" demiş.

"Anasını, seni ahlaksız piç!" diye sövmüş Kara Göz.

"Dahası da var, dahası da var!" demiş şifacı heybesinden başka bir paket çıkarıp, paketi havaya kaldırıp şöyle şakımış: "İmparatorlara köpek penisi, bakanlara keçi penisi, biraz *huangjiu*[1], biraz taçlı ginseng, biraz *eucommia* kabuğu[2], bir tutam eğreltiotu, biraz fok balığı testisi ve mart ayında toplanmış bambu kökü."

"Neyin tedavisinde kullanılır?" diye sormuş Kara Göz.

"İktidarsızlığa birebir, ipekli iplik kadar ince olsan da, bir top pamuk kadar yumuşak olsan da, bu ilaçtan günde üç kere aldın mı, tüm gece çelik gibi olursun, eğer işe yaramazsa para iade garantili."

Kara Göz parlak başını kaşıyıp çapkınca gülmüş.

"Anasını, sen demek insanlık dışı işlere bulaşmış vahşi bir adamsın!" demiş Kara Göz. Şifacının elindeki ilacı alıp incelemiş.

Şifacı katırın sırtındaki heybesini alıp dedemle Kara Göz'ün yanına gitmiş. Heybeden birtakım ilaçlar çıkarırken bir yandan da tuhaf ilaç isimleri söylemeye başlamış. Kara Göz bir paket alıp içinden kuru dala benzeyen bir şey çıkarmış, burnuna götürüp koklamış, kokladıktan

1. Sarı pirinçten elde edilen Çin içkisi.

2. Kabuğu geleneksel Çin tıbbında kullanılan küçük bir ağaç.

sonra, "Sen şimdi buna anasını sattığımın köpek penisimi diyorsun!" demiş.

"O hakiki bir kara köpek penisidir!" demiş şifacı.

"Yu, şuna bir bak da söyle bakalım, bu bildiğimiz kuru bir ağaç dalı değil mi!" demiş Kara Göz elindekini dedeme uzatırken. Dedem elindeki nesneyi mum ışığına tutup gözlerini kısarak bir süre incelemiş.

Şifacı birden titremeye başlamış, çenesi seğirmiş, çenesinin burnundan akan kana bulanmamış yerleri gümüş gibi parlamış. Babam misketiyle oynamayı bırakıp gözlerinin önünde tirtir titreyen şifacıya bakınca kalbi birden hızla çarpmaya başlamış. Yaşlı katır başını eğmiş, mumların kırmızı alevi o cansız başını aydınlatınca başında duvağıyla gerdek yatağında utanç ve endişe içinde oturmuş orta yaşlı bir gelini andırmış. Burnundan soğan yeşili sümükler akıyormuş, babam bu yaşlı damadın ruam hastalığına yakalandığını düşünmüş.

Şifacı titrerken sol elini heybenin içine sokmuş, sağ eli hâlâ seğiriyormuş, dedemin yüzüne bir paket ilaç fırlatmış, dedemin yüzüne çarpan paket bir çiçek gibi açılmış. Babam şifacının sol elinde mum ışığında yeşil yeşil parlayan bir hançer görmüş. Herkes şaşkınlıkla donakalmış, sessizce dedeme bakan şifacı kara bir kedi çevikliğiyle o soğuk soğuk parlayan yeşil hançeri dedemin boynuna savurmuş. Yüzüne fırlatılan paketin ardından saliseler geçmeden boynuna savrulan hançeri gören dedem ani bir refleksle geri çekilip boynunu elleriyle korumuş. Şifacının yeninden soğuk bir esinti gelmiş. Dedem darbeyi savurmuş, ama kolunda derin bir yara açılmış. Dedem masayı bir tekmeyle devirip silahına davranmış, ardı ardına üç el ateş etmiş. Yüzüne fırlatılan ilaç yüzünden gözleri yanıyor, kokladığı köpek ve keçi penisi yüzünden burnu kaşınıyormuş. İlk atışı çadıra isabet etmiş, ikincisi tabuta isabet etmiş, onlarca kez verniklenmiş tabutun yüzeyi

çok sert olduğundan mermi çadırın dışına sekmiş; üçüncü mermi yaşlı katırın sol ön bacağına isabet etmiş, katır öne atılmış, başı yere düşmüş, ama yeniden ayağa kalkmış, acıyla anırmış, vurulan dizinden beyaz ve kırmızı sıvılar süzülmüş. Katır o kar beyazı çam ve söğüt ağaçlarına yönelmiş, ağaçlar patır patır yere devrilmiş, tabutun üzerindeki mumlar yere düşünce ağaçlar hemen alev almış. Ninemin anısına düzenlenmiş masa birden parlamaya başlamış, çadır bezinin kuru yerleri alevlerin etkisiyle kıvrılmış. Alevleri görünce kendine gelen Demir İrade topluluğu üyeleri kendilerini çadırın dışına atmış. Derisi alevler içinde eski bir bakır gibi yeşil yeşil parlayan şifacı tekrar dedemin üzerine saldırmış. Babam, şifacının elindeki hançerin küçük bir yılan gibi dedemin boynuna doğru kıvrıldığını görmüş. Kara Göz elinde silah olmasına rağmen bir türlü ateş etmiyormuş, yüzünde dedemin başına gelen bu felaketten sevinç duyan bir gülümseme varmış. Babam kendi Luger'ini çıkarıp ateş etmiş, yuvarlak mermi ıslık çıkararak şifacıyı omzundan vurmuş. Şifacı sert bir hareketle kolunu kaldırınca elindeki hançer masanın üzerine düşmüş. Şifacı hemen masaya doğru dönmüş. Babam silahını tekrar kurup ateş etmeye hazır hale getirmiş. Dedemin gözleri kan çanağına dönmüş, ateşte parlayan gözlerle, "Ateş etme!" demiş.

Kara Göz'ün silahı pat pat pat diye üç el patlayınca şifacının kafası haşlanmış bir yumurta gibi dağılmış.

Dedem nefretle ona bakmış.

Demir İrade topluluğundan bir grup adam çadırın içine dalmış. Çadırın içinden duman ve alev yükseliyormuş, patlama sesleri yankılanmış, çadır dört bir yandan devrilmeye başlamış. Yanan katır kendini yere atıp yuvarlanınca üzerindeki ateş sönmüş, ama tekrar ayağa kalktığında tekrar yanmaya başlamış. Yanan katır derisinin kokusu insanın boğazını yakıyormuş.

Çadırın içindekiler kovandan çıkan arılar gibi dışarı fırlamış.

Kara Göz, "Yangın var! Söndürün çabuk! Hadi! Tabutu kurtarana elli milyon kaplanlı para vereceğim!" diye bağırmış.

O sıralar bahar yağmurları yeni dindiğinden köyün başındaki hendekler su doluymuş, Demir İrade topluluğundakilerle cenazeye gelen halk hep birlikte bu kızıl bir bulut gibi yanan çadırı söndürmüş.

Ninemin tabutunu yeşil alevler sarmış, üzerine birkaç kova su dökülünce tabut da sönmüş, tabutun üzerinden koyu yeşil dumanlar yükselmiş. Tabut bu koyu dumanlar içinde bile hâlâ eskisi gibi sağlam görünüyormuş. Sıska katırın bükülmüş bedeni tabutun yanında uzanıyormuş, yanık kokusu havaya karışınca insanlar yenleriyle burunlarını kapatmış, soğuyan tabutun üzerinden verniğin çatlama sesi yankılanmış.

2

Gece çıkan olaylar ninemin cenaze tarihinin değişmesine neden olmamış. Demir İrade topluluğundan ilkyardımdan anlayan biri dedemin kolunun üzerindeki yarayı sararken Kara Göz yüzünde alaycı bir ifadeyle cenaze törenini ertelemeyi önermiş. Dedem ona bakmamış, göz ucuyla mumların üzerinden dizi dizi damlayan beyaz mum damlalarına bakarken onun fikrini kesin bir dille reddetmiş. Dedem tüm gece gözünü kırpmamış, yarı açık yarı kapalı kanlı gözlerle bir tabureye oturup soğuk parmaklarını silahının kabzasında gezdirmiş, sanki oturduğu yere kaynak yapılmış gibi hiç kıpırdamamış.

Babam çadırın içine uzanmış, dedemi izlerken halsiz bir halde uykuya dalmış. Şafak sökmeden bir kez uyanıp kıvrılan mum alevleri içinde kaskatı duran dedemi gizli gizli izlemiş, dedemin omzundaki beyaz kumaş parçasının üzerindeki siyah kan lekelerine bakmış, bir şey söylemeye cesaret edemeden gözlerini kapamış. Sabaha doğru çadırın içi cenaze için tutulan beş çalgıcının sesleriyle çınlamış, aralarında bir anlaşmazlık varmış, her biri borazan sesleriyle karşı tarafın uykusunu bölmüş, kızgın borazan sesleri çadırın içinde uyuyan babamın kulağında eski dostların hararetli nefes alıp verişleri gibi çınlamış. Babamın burnu ekşimiş, gözlerinden süzülen sıcak gözyaşları kulaklarına varmış. Babam göz açıp kapayıncaya kadar on altı yaşına gireceğini düşünmüş. Bu sıkıntılı günlerin ne zaman sona ereceğini bilmiyormuş. Bu bilinmezlik içinde babasının kanlı omzuna ve mum sarısı yüzüne bakmış, onun yaşına ait olmaması gereken kasvetli bir ruh hali babamın o yorgun, kabuk bağlamış kalbine doğru tırmanmış.

Köyün yalnız horozu sabahı müjdelemiş, şafak sökmeden esen hafif bir rüzgâr nisan ayının o acı nefesini çadıra taşıyınca yavaş yavaş ölmek isteyen çirkin mum alevleri titremiş. Erken uyanan köylülerin mırıldanmaları duyulmuş, söğütlerin altındaki savaş atları tepinip burunlarından solumaya başlamış, sessizce gelen sabah esintisinin taşıdığı soğukluk babamın tatlıca kıvrılmış bedenini ayağa kaldırmış. Babam bu sırada gelecekte annem olacak Qianer'ı ve benim üçüncü ninem sayılabilecek uzun ve iri yapılı Liu Hanım'ı düşünmüş, ikisi de üç ay önce hiç iz bırakmadan ortadan kaybolmuş. O sıralar babamla dedem Demir İrade topluluğuyla birlikte demiryolunun güneyindeki bir yere askerî eğitim almaya gitmiş. Döndüklerinde baraka boşmuş, sevdikleri yokmuş. 1939 yılının kışı, ince bir örümcek ağı gibi o toprak barakanın üzerini kaplamış.

Güneş kırmızı başını çıkarınca köyün içi kaynamaya başlamış, yemek satan seyyar satıcılar etrafta bağırıyormuş, mantıcıların ocakları, *wonton*[1] satıcılarının kazanları, çörek satanların tavaları hoş kokulu buharlarını etrafa yaymış. *Wonton* satan bir satıcıyla *wonton* alan çopur yüzlü bir köylü tartışmaya başlamış, satıcı çopur köylünün verdiği 8. Yol Ordusu'nun bastığı Beihai parasını almayı reddetmiş, çopur köylüde Demir İrade topluluğunun bastığı kaplanlı paralardan yokmuş. Yirmi *wonton* çoktan midesini boylamış olan çopur köylü, "İstiyorsan al, elimde bir bu var, eğer almazsan yirmi *wonton*'unu gitmiş say," demiş. Etraflarını saran kalabalık satıcıya Beihai parasını almasını tavsiye etmiş, 8. Yol Ordusu geri döndüğünde paralarının değeri artacakmış. Konuşma buraya varınca etraftakiler dağılmış, satıcı Beihai parasını alıp kendi kendine bir şeyler söylenmiş, ardından sesini yükselterek, "Çörekçi! Çöreklerim var! Fırından yeni çıkmış etli çörek!" diye bağırmış.

Karnı doymuş kalabalık çadırın etrafında umutla beklemeye başlamış, fakat kafa derileri yeşil yeşil parlayan Demir İrade topluluğundan korktukları için kimse içeri girmeye cesaret edememiş. Çadır geceki yangında kötü yanmış, Demir İrade topluluğu üyeleri, şifacı ve sıska katırının kömürleşmiş cesetlerini çadırdan elli adım uzaklıktaki hendeğe sürüklemişler, leş yemeye alışkın kargalar kokuyu alınca önce tek tük, ardından toplu bir şekilde cesetlerin üzerine üşüşmüş, cesetlerin üzeri birden metal mavisi kanatlarla örtülmüş. Etraftaki kalabalık daha dün akşam canlı olan şifacının göz açıp kapayıncaya karga yemine dönüşmesine çok şaşırmış, kimse ağzını açmamış.

Demir İrade topluluğundan birkaç kişi ellerinde sü-

1. Bir çeşit Çin mantısı.

pürgeyle ninemin tabutunun etrafındaki enkazı süpürmeye başlamış, kimisi kırılmış kadehlerin arasındaki sağlam kadehleri toplamış, elinde kürek olan bir başkası kırılmış parçaları dışarı atıyormuş. Ninemin tabutu parlak gün ışığı altında çok ürkütücü görünüyormuş. Başlardaki o gizemli morumsu kırmızılığı yangında dökülmüş, üç parmak kalınlığındaki yeşil vernik kaplaması yanmış, üzerinde çarpık çizgiler oluşmuş. Nineme diğer yaşamında eşlik edecek olan tabut kararmış, üzerinde sadece bir kat eğri büğrü, pis kokan astar kalmış. Ninemin tabutu nadir görülen bir büyüklükteymiş, on altı yaşında olan babam tabutun başında durduğu zaman tabut sadece âdemelmasına kadar gelmesine rağmen tabutun çok daha yüksek olduğunu hissetmiş, tabutun büyüklüğü babamı nefessiz bırakmış. Babam tabutu ele geçirdikleri günü hatırlamış. Neredeyse yüz yaşında, başının arkasında küçük beyaz bir atkuyruğu olan, yaşlı bir adam elini tabutun üstüne koyup ağlayarak bağırıyormuş: "Bu benim evim... Kimse onu benden alamaz... Ben Büyük Qing hanedanında bir bilgeydim, ilçe kaymakamı bile beni ağabeyi olarak görürdü... Önce beni öldürmeniz gerekir... Sizi soyguncular..." Yaşlı adam ağladıktan sonra sövmeye başlamış.

Dedem o gün gelmemiş, en güvendiği adamı olan süvari kıtasının komutanı olan teğmenle birlikte birkaç adam gönderip tabutu almalarını söylemiş, babam da onların ardından gitmiş. Babamın duyduğuna göre bu tabut dört parça servi ağacından yapılmış, servilerin kalınlığı on beş santimmiş. Cumhuriyetin[1] ilk yılında imal edilmiş, her yıl üzerine vernik çekilmiş, şimdiden otuz yıllık bir tabutmuş. Yaşlı adam tabutun önüne yatıp eşek gibi yuvarlanmış, gülüyor mu yoksa ağlıyor mu ayırmak

1. Çin'de Cumhuriyet 1912'de Bing Hanedanı'nın yerini almıştır.

imkansızmış, açıkçası delirmiş gibiymiş. Kıta komutanı bir tomar kaplanlı parayı adamın göğsüne fırlatmış. İnce uzun kaşını kaldırıp adama, "Seni yaşlı piç, parasını verip alıyoruz," demiş. Yaşlı adam para tomarını alıp yırtmış, ağzındaki tek tük dişleriyle ısırmaya başlamış, "Sizi eşkıyalar, kanlı canlı eşkıyalar, imparatorun kendisi gelse elimden alamaz bu tabutu, sizi soyguncular," diye sövmüş. Kıta komutanı, "Seni yaşlı piç, şimdi diyeceklerimi iyi dinle, Japonlarla savaşırken herkes kendi üzerine düşeni yapar, seni bunak eşek dölü, birkaç darı yaprağına sarılıp yerin dibini boylamadığın için kendini şanslı say, böyle bir tabut senin neyine! Bu tabut bir kahramana verilecek!" demiş. Yaşlı adam, "Hangi kahramana?" diye sormuş. Müftreze komutanı, "Şimdi Demir İrade topluluğunun başında olan Komutan Yu'nün ölmüş eşine," demiş. "Aman Tanrım, yerle gök izin vermez buna, yerle gök izin vermez! Benim evime bir kadın girsin, olacak iş değil... Kendimi öldürürüm daha iyi..." diyerek yaşlı adam kendini tabutun önüne fırlatmış. Kafasını tabuta çarpınca içi boş olan tabut tok bir ses çıkarmış. Babam yaşlı adamın ince boynunun göğsüne yapıştığını ve düzleşen kafasının kemikli omuzları arasına girdiğini görmüş... Babam yaşlı adamın burun deliklerinden sarkan beyaz burun kıllarını ve çenesinden altın külçesi gibi sarkan sakallarını hatırlayınca zihninde aniden içindeki koyu şüpheyi aydınlatan bir şimşek çakmış. Babam içine doğan bu düşünceyi dedeme hemen anlatmayı çok istemiş ama dedemin bulutlu yüzünü görünce bu düşünceyi içine atmış.

Dedem yaralı sağ kolunu siyah bir kumaş parçasıyla boynundan sabitlemiş, sıska yüzü yorgun kırışıklıklarla doluymuş. Kaşları uzun ve ince olan süvari kıta komutanı at sürüsünün yanından gelip dedeme birkaç soru sor-

muş. Babam dün gece uyuduğu küçük çadırın ağzında dikilirken dedemin, "Beş Bela, benden izin almana gerek yok, hadi git!" dediğini duymuş.

Babam dedemin süvari kıta komutanı Beş Bela'ya anlamlı bakışlar attığını görmüş, Beş Bela anlayışlı bir şekilde başını sallayıp atların yanına dönmüş.

Küçük çadırların birinden Kara Göz çıkmış. Beş Bela'nın önüne dikilip yolunu kesmiş, sinirli bir şekilde, "Ne yapmaya gidiyorsun böyle?" diye sormuş.

Beş Bela soğuk bir tavırla, "Süvarileri nöbete gönderiyorum," demiş.

Kara Göz, "Ben sana böyle bir emir vermedim!" demiş.

"Evet, emri sen vermedin!" demiş Beş Bela.

Dedem yanlarına gidip alaycı bir tebessümle, "Kara, gerçekten bana sorun mu çıkarmak istiyorsun?" demiş.

Kara Göz, "Nasıl istersen öyle olsun, ben sadece sormuştum," demiş.

Dedem sağlam eliyle Kara Göz'ün geniş omuzlarına vurarak, "Bu cenaze töreniyle sen de ilgilisin, aramızdaki hesabı törenden sonra halledelim, olur mu?" demiş.

Kara Göz cevap vermemiş, sadece dedemin dokunduğu omzunu silkmiş, cenazeyi görebilmek için etrafı saran kalabalığa doğru, "Biraz uzakta durun! Ananızı sizin! Siz oradaki kadınlar, tören şapkası giymeyecek misiniz siz?" diye sövmüş.

Beş Bela atların bağlı olduğu söğüt ağaçlarının altında durmuş, göğsünden sarı bakırdan bir düdük çıkarıp üç kere çalınca Demir İrade topluluğundan elli kişi söğütlerin çok uzağında olmayan bir çadırdan çıkmış, herkes kendi atına binince yola koyulmuşlar. Atlar heyecanla kişnemiş, atların çiğnediği söğütler kuru ve beyaz dallarıyla neredeyse çıplak kalmış. Bu elli adamın hepsi çok istekliymiş, silahları çok hafif ve iyi silahlarmış. Ellerinde keskin kılıçlar, sırtlarında Japon karabinaları varmış. Beş

Bela ve iri yapılı dört adamı karabina yerine Rus yapımı yarı otomatik makineli tüfek taşıyormuş. Atlarına binip bir araya geldikten sonra iki gruba ayrılmışlar, atlar kısa ama koşar adımlarla köyün dışındaki Mo Nehri'nin büyük köprüsüne giden toprak yola çıkmış. Atların toynaklarının üzerindeki renkli tüyler sabah esintisiyle salınmış, nalları yumuşak ve gümüşsü parıltılar saçmış, topluluk üyeleri parlak siyah eyerlerin üzerinde ritmik bir şekilde sallanıyormuş. Beş Bela, süvari kıtasının en önündeymiş, güçlü ve benekli bir ata biniyormuş, babam atların düz kara toprakta toplanmış kara bulutlar gibi dörtnala koşmasını izlemiş.

Siyah bir cüppe ve geleneksel bir ceket giymiş olan cenaze üstadı yüksek bir tabureye çıkıp avazı çıktığı kadar, "Borazancılar!" diye seslenmiş.

Siyah giysili, kırmızı şapkalı bir grup borazancı, sanki yerden fırlamış gibi birden ortaya çıkıp yolun kenarındaki sahneye doğru koşmuş. Ağaç ve sazlıklardan yapılmış, altı ayak yüksekliğinde birkaç sahne varmış. Borazancılar karınca sürüsünü andıran kalabalığı yarıp sahnedeki yerlerini almışlar.

Üstat, "Hazır..." diye bağırmış. Borazan ve *suona*'lar çalmaya başlamış. Gürültüyü duyan kalabalık kendini öne atmış, herkes daha iyi görebilmek için boynunu uzatıyormuş. Arkada kalanlar öndeki kalabalığı dalga gibi itince sahne gıcırdayarak sallanmaya başlamış, korkan çalgıcılar çalma sıraları şaşırıp şeytanlar gibi bağırmış, etraftaki ağaçlara bağlanmış inek ve katırlar da bu kargaşaya bağrışarak eşlik etmiş.

Dedem kibarca, "Kara, şimdi ne yapmalı?" demiş.

Kara Göz, "Üç Numara, birliği getir hemen!" diye bağırmış.

Demir İrade topluluğundan elli kadar adam ellerinde tüfeklerle yerden biter gibi kalabalığın arasına karışmış,

tüfeklerinin namluları ve kabzalarıyla kalabalığı dürtmüşler. Elli adam cenazeye katılmak için gelen milyonlarca insanı zaptetmeye çalışırken ölesiye yorulmuş.

Kara Göz silahını çıkarıp havaya bir el ateş etmiş; ardından etrafı saran esmer insan kafalarına ateş etmiş. Demir İrade topluluğundakiler de havaya ateş etmiş. Silah sesini duyan öndeki kalabalık arkaya hücum etmiş, arkadakiler de öne doğru fırlayınca ortada kalanlar kara kulağakaçanlar gibi kendilerini havada bulmuş. Yere düşüp ayaklar altında kalan çocuklar keskin çığlıklar atmış. Sahnelerden ikisi yavaş yavaş yıkılınca çalgıcılar da bu hengâmeye karışmış. Borazanların keskin çığlıkları ezilenlerin bağrışlarıyla birleşince ortalık iyice karışmış, gürültü iyice keskinleşmiş. Kalabalığın içinde kalan bir katır bataklığa düşmüş gibi başını kaldırmış, yumurta büyüklüğündeki gözleri bakır bir çan gibi dışarı fırlayınca acınası bir mavilikle etrafa bakınmış. Bu hengâmede en azından bir düzine yaşlı ve hasta ezilerek ölmüş, ezilmiş katır ve ineklerin cesetleri aylarca alanda kalmış, etrafa saçtıkları kötü koku sinekleri davet etmiş.

Demir İrade topluluğu sonunda kalabalığı sakinleştirmiş. Birkaç kadın yeniden sahne alan çalgıcılara eşlik etmeye başlamış. Kalabalığa karışmayan büyük bir çoğunluk köyün dışında, ninemin mezarına giden yolun üzerinde töreni beklemeye başlamış. Genç ve yakışıklı Beş Bela, adamlarına oraya gidip etrafı kolaçan etmelerini söylemiş.

Hengâmede kötü sarsılmış olan üstat taburesinin üstünde, "Küçük sayvanı getirin!" diye seslenmiş.

Bellerine beyaz kuşaklar sarılı iki topluluk üyesi gök mavisi küçük sayvanı getirmiş. Sayvan bir metre uzunluğunda ve dikdörtgen biçimindeymiş, ortasından başlayan ejderha başı şeklinde bir desen ve ucunda kan kırmızı cam işlemeler varmış.

Üstat, "Kitabe lütfen!" diye seslenmiş.

Annem bana bir keresinde kitabelerin hayaletler için kullanıldığını söylemişti, daha sonra öğrendim ki bu kitabelerin hayaletlerle hiçbir ilgisi yokmuş, merhumların sosyal statülerini belirtmek için kullanılır ve "ruh kitabeleri" olarak bilinirlermiş, önlerine konulan bayraklarla birlikte onurlu bir şekilde merhumun statüsüne tanıklık ederlermiş. Ninemin kitabesi çadırda çıkan yangında yandığı için geçici olarak kullanılan kitabenin mürekkebi daha kurumamış, kitabeyi Demir İrade topluluğundan iki yakışıklı genç taşımış. Kitabede şöyle yazıyormuş:

Büyük Qing hanedanı İmparator Guang Xu'nün otuz ikinci yılında beşinci ayın beşinde doğmuş, Çin Cumhuriyeti'nin sekizinci yılında dokuzuncu ayın yirmi birinde vefat etmiştir, Çin Cumhuriyeti'nin Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndan gerilla komutanı ve Demir İrade Topluluğu'nun çete başı olan Yu Zhan'ao'ın ilk karısıdır, Daiların soyundan gelir, otuz iki yaşında vefat etmiştir, Beyaz At Dağı'nın Yang'ıyla Mo Nehri'nin Yin'ine gömülüdür.

Ninemin kitabesine bir metre uzunluğunda beyaz kumaş sarılıymış, kitabe çok canlı ve şık duruyormuş; gençler kitabeyi sayvanın üzerine itinayla yerleştirdikten sonra iki yana çekilip saygıyla durmuş.

Üstat, "Büyük sayvanı getirin! diye seslenmiş.

Demir İrade topluluğundan altmış dört kişi, üzerinde karpuz büyüklüğünde mavi işlemeler olan koyu kırmızı sayvanı borazancıların çaldığı melodi eşliğinde taşımış. Kubbenin önünde yürüyen topluluk gruplarından birinin elebaşının elinde belli bir ritimle çaldığı bir gong varmış, sayvanı taşıyan altmış dört kişi gongun sesine ayak uydurarak yürüyormuş. Kalabalığın çıkardığı ses birden kesilmiş, sadece çalgıcıların çaldığı hüzünlü ez-

giyle çocukları ezilerek ölmüş olan kadınların umutsuz haykırışları varmış, gong çalınca kalabalık gözünü bile kırpmadan tapınağı andıran sayvanın önlerinden yavaşça geçişini izlemiş, havadaki ciddiyet kalabalığın düşüncelerini bir noktada toplamış.

Dedemin yaralı kolu üzerinde iğrenç bir atsineği dönüyormuş, atsineği dedemin yarasının etrafındaki kara kan lekesine konmak için çırpınıyormuş. Dedem onu eliyle kovalayınca atsineği birden havalanıp sinirli bir tavırla dedemin başında dolanıyor, kükrer gibi sesler çıkarıyormuş. Dedem onu pestile çevirmemek için kendini zor tutmuş, elini kaldırınca kendi yarasına vurmuş, yara iğne batırılmış gibi acımış.

Büyük sayvan titreyerek ninemin tabutunun önünde durmuş, sayvanın mavi kırmızı uyumlu renkleri ve gongun dong dong dong diye çıkardığı yaslı sesler dedemin geçmiş yaşamında örtülü kalan anılarını canlandırmış.

Dedem rahibi öldürdüğünde on sekiz yaşındaymış, evden kaçıp yirmi bir yaşına kadar dört bir yanda dolanmış, ardından Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na gelip "düğün ve cenaze hizmeti şirketi"nde taşıyıcılık yapmaya başlamış. O zamana kadar görüp görebileceği bütün acıları tatmış, kırmızı siyah bir pantolon giyip sokakları süpürürken bu cezanın tüm aşağılanmalarına katlanmış, kemik gibi sert kalbi ve goril gibi vücuduyla bir haydut olabilmek için gerekli temel meziyetlere sahipmiş, taşıyıcılık yapmanın hiç de kolay olmadığını biliyormuş, ama bundan çekinmiyormuş da. Dedem 1920 yılında Jiao ilçesinde Qi ailesinden bir Hanlin[1] bilgininin evinde yediği tokadı hiç unutamamış. Dedem başına bela olan o deli atsineğini unutmuş, dedemin yarasından bir ısırık

1. Hanlin Akademisi, VIII. yüzyılda kurulmuş akademik ve idari bir kurumdur. Üyelerinin başlıca görevi Konfüçyüsçü klasikleri yorumlamaktı.

almak için fırsat kollayan atsineği kanlı beze konmuş, bir yandan ağzından tükürükler saçıyor, bir yandan da dedemin kanını içine çekiyormuş. Henüz yıkılmamış ama hâlâ sarsılan sahne üzerindeki çalgıcıların yanakları üzerlerine vuran parlak sarı ışık altında küçük topları andırıyormuş, yüzlerinden süzülen ter boyunlarına inmiş, borazancılar ve *suona*'cıların ağız suları çaldıkları aletlerin içinden geçip dışarı süzülmeye başlamış. Kalabalık parmak uçlarında duruyormuş, yüzlerce gözden yayılan ışık yaşayanlara ve insan figürlerine eski ve görkemli bir kültürle karşıt ve gerici fikirleri andıran tedirgin bir ay ışığı gibi vuruyormuş. Babam çevresini saran kötü insanların gözünden yayılan o güzel ve parlak ışık altında önce kalbine kırmızı mor üzüm salkımları gibi dizilmiş olan bir öfke, ardından da gökkuşağı gibi rengârenk bir ağrı hissetmiş. Babam dizine kadar gelen kalın ve beyaz yas giysileri giyiyormuş, belinde kenevirden yapılma gri bir kemer varmış, yarısı kazınmış parlak başında kare bir tören şapkası varmış. Kalabalıktan yayılan ekşi ter kokusuyla ninemin tabutundan gelen katran kokusu birbirine karışıp çok pis bir koku oluşturmuş, babamın bu kokuya katlanacak gücü kalmamış. Babam ter içindeymiş, ama zihninde birbiri ardına serin gölgeler geziniyormuş, borazancıların yaydığı o cıvıl cıvıl ve keskin sesler, kütük gibi boş gözlerle cenazeyi izleyen kalabalık, o yuvarlak ve yaşlı gözler ve babamın omuriliğindeki o aşırı hassas, beyaz, ipeksi tel, çok hafif ve şubat donu gibi soğuk sinyaller gönderiyormuş. Ninemin tabutu bir an son derece ürkütücü görünmüş, üzerinde noktaları olan, ön tarafı yüksek, arka tarafı alçak, üst kısmı bıçak keskinliğinde bir eğime sahip olan tabut, şaşkınca yere uzanmış devasa bir hayvan gibiymiş. Babam tabutun aniden esneyip ayağa kalkacağını ve karga sürüsünü andıran kalabalığa saldıracağını düşünmüş, o kara tabut babamın zihninde ka-

ra bir bulut kümesi gibi kabarmış, ninemin kalın ahşap ve kırmızı tuğla tozuyla çevrili olan kalıntıları birden açık bir şekilde babamın gözünde canlanmış. Dedem Mo Nehri'nin kıyısında elinde bir kürekle daha yeni yeşeren otların içine bir mezar kazıp çürümüş darı saplarıyla ninemin üzerini kapattığı sırada babam ninemin hâlâ canlıymışçasına duran vücudunu görmüş. Babam ninemin kızıl darılara çevrilmiş yüzünü unutmayacağı gibi mezarın içindeyken beliren yüzünü de unutmayacakmış, ama bu önünde serap gibi beliren yeni yüz baharın ılık esintisiyle hemen eriyivermiş.

Babam bu sıkıcı cenaze ritüellerini uygularken aynı zamanda hayatındaki o iki önemli anı da tekrar yaşamış olmuş. Güneşin altında iyice kurumuş bir sesle, "Tabutu kaldırın!" diye seslenmiş Üstat.

Büyük sayvanı taşıyan altmış dört adam arı gibi tabutun önüne üşüşmüş, hep birlikte bağırarak tabutu kaldırmaya çalışmışlar, ama tabut sanki kökleri varmış gibi yerinden kıpırdamamış, adamlar tabutun etrafını bir domuz leşinin etrafını saran karınca sürüsü gibi sarmış. Dedem atsineğini kovalayıp hor bakışlarla tabutun yanında yardıma muhtaç bir şekilde duran adamları süzmüş, eliyle grubun komutanının çağırıp, "Gidip biraz halat getirin, halatsız gündoğumuna kadar uğraşsanız da yine de kaldıramazsınız tabutu!" demiş. Komutan dedeme tedirgince bakınca dedem gözlerini kara toprağı ikiye bölen Mo Nehri'ne dikmiş.

Jiao ilçesindeki Qi ailesinin evinin girişinde rengini çoktan yitirmiş olan iki bayrak direği varmış, bu iki eski ahşap direk ailenin statüsünü simgelermiş, o geç Qing hanedanı döneminde yaşamış olan Hanlin bilgini ölünce onunla güzel günler geçirmiş olan çocukları ve torunları, bilgin için büyük bir cenaze töreni düzenlemek istemiş.

Her şey hazır olmasına rağmen defin günü ertelenmiş ve ne zaman olacağı kimseye bildirilmemiş. Tabut evin avlusundaki son odanın içinde duruyormuş. Tabutu dışarı çıkarmak için yedi tane dar kapı ağzından geçirmek gerekiyormuş. Onlarca "düğün ve cenaze hizmeti şirketi" işletmecisi gelip tabuta ve araziye göz attıktan sonra, Qi ailesi inanılmaz bir ücret teklif etmesine rağmen başlarını önlerine eğip geri dönüyormuş.

Bu haber dönüp dolaşıp Gaomi Kuzeydoğu Bucağı "düğün ve cenaze hizmeti şirketi"ne kadar ulaşmış. Tabutu evden çıkarana ödül olarak beş yüz *yuan* gümüş para verilecekmiş, bu cazip yemle baştan çıkan dedem ve iş arkadaşlarının kafası karşısına çıkan genç ve yakışıklı bir erkeğin flört ettiği genç ve güzel bir kadın gibi karışmış. Dedemle iş arkadaşları işletmenin başında olan Üstat 2. Cao'a gidip Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın şerefi üzerine bu işi halledeceklerine söz vermişler, kazanacakları beş yüz *yuan* da işin cabasıymış. 2. Üstat Cao kaya gibi kıpırtısız bir şekilde sandalyesinde oturuyor, osurmuyormuş bile. Dedemlerin gördüğü hareket eden tek şey Üstat'ın soğuk, ama akıllıca dönen gözleriymiş. Duydukları tek şeyse Üstat'ın iki eliyle tuttuğu nargileden çıkan fokurdamaymış. Dedemler heyecanlı bir şekilde şöyle bağırmış: "2. Üstat Cao, para için yapmıyoruz! İnsan dünyaya bir kere gelir, isim yapmak için çörek yapmıyoruz biz! Bizi küçük görmelerine izin vermeyin, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndakilerin beceriksiz olduğunu düşünmelerine izin vermeyin!" 2. Üstat Cao, bu sırada kıçını oynatıp yavaşça bir osuruk salarak, "Gidip dinlenin iyice, olur da başınıza bir şey gelirse bazılarınız ezilerek ölebilir, ama olur da Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndakilerin yüzünü kara çıkarır ve benim işlerimi bozarsanız, bu da başka bir mesele, harçlığınız yoksa biraz vereyim," demiş. 2. Üstat Cao konuşmasını bitirir bitir-

mez gözlerini yummuş, içlerine ateş düşen adamlar şöyle yaygara koparmış: "2. Üstat Cao, başkalarının hırsını öne sürerek şanınızı sarsmayın!" 2. Üstat Cao, "Karnınızı eğmeden tırpan yutmayın! Bu beş yüz *yuan*'ı kolayca kazanabileceğinizi mi sanıyorsunuz! Qi ailesinin yedi kapısı var, tabut ağır mı ağır, içi cıva dolu cıva! Dediğimi duydunuz mu? Cıva! Saksılarınızı çalıştırın da o tabutun kaç kilo geldiğini hesaplayın bir," diye sövüp gözlerini kısmış, soğuk bir ifadeyle adamlarına bakmış. Tabut taşıyıcıları birbirlerine bakmış, hepsinin yüzünde hevesli bir ifade varmış, ama kalplerini bir korku bulutu kaplamış. 2. Üstat Cao onların bu halini görünce onlara göz ucuyla bakmış, alaylı bir ifadeyle, "Defolun gidin gözümün önünden, bırakın gerçek kahramanlar gerçek paralarla geri dönsün! Size gelince, küçük adamın kazancı da küçük olur, gidin de yirmi-otuz *yuan*'ınızı kazanın, fakirlerin kâğıt inceliğindeki tabutlarını taşımak neyinize yetmiyor!" demiş.

2. Üstat Cao'ın sözleri adamların kalplerini zehirli oklar gibi vurmuş. Dedem diğerlerinden önce ileri atılıp, "Üstat 2. Cao, senin gibi işe yaramaz biriyle çalışmak, anasını sikeyim, adamı nefessiz bırakır, balık baştan kokarmış! İstifa ediyorum!" diye bağırmış.

Dedemle hemfikir olan delikanlılar da bağırmaya başlayınca 2. Üstat Cao ayağa kalkmış, ağır adımlarla dedemin yanına gidip omzunu sıvazlayarak içten bir tavırla, "Zhan'ao, işte şimdi erkek oldun! Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın tohumusun sen! Qi ailesi, bizim gibi ekmeğini tabut taşıyarak çıkaranlardan faydalanır, eğer kardeşlerinle birlikte uyum içinde çalışıp o tabutu evden çıkarırsanız, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın şanı her yerde duyulur, böyle şanlı bir zafer parayla satın alınamaz. Ama bu Qi ailesi, Qing hanedanından bir Hanlin bilgininin ailesidir, ev sıkı kurallarla yönetilir, o tabutu evden

çıkarmak hiç kolay olmayacak, kardeşlerim eğer gece uyku tutmazsa, tabutu o yedi kapıdan nasıl geçireceğinizi iyice düşünün bir," demiş.

Adamlar durumu kendi aralarında tartışırken dış görünüşleri oldukça etkileyici iki adam sanki önceden planlanmış gibi içeri girip kendilerinin Hanlin bilgininin evinde uşak olduklarını ve Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın tabut taşıyıcılarına büyük para kazandıracak bir iş olduğunu söylemişler.

Qi ailesinin uşakları gelme amaçlarını açıkladıktan sonra 2. Üstat Cao isteksiz bir tavırla, "Ne kadar ödeyeceksiniz?" diye sormuş.

"Beş yüz gümüş para! Üstadım, böyle bir ücrete çok sık rastlanmaz!" demiş uşaklar.

2. Üstat Cao gümüş marpucunu masanın üzerine çarpıp soğuk bir ifadeyle gülerek, "Yaptığımız işte hiçbir sıkıntımız yok, bu bir; ikincisi para harcama konusunda da hiçbir eksiğimiz yok, hadi başka kapıya!" demiş.

Qi ailesinin uşaklarından biri zeki bir şekilde sırıtarak, "Üstat, hepimiz işadamı değil miyiz!" demiş.

2. Üstat Cao, "Evet, aynen öyle. Böyle bir ücrete, tabutu taşımaya her zaman adam bulunur," diye karşılık vermiş.

2. Üstat Cao uykusu gelmiş gibi gözlerini yummuş.

İki uşak birbirine bakmış. Öndeki, "Üstat, lafı geveleмeyin, ne kadar istediğinizi söyleyin yeter!" demiş.

2. Üstat Cao, "Birkaç kuruş için adamlarımın hayatını tehlikeye atmam," demiş.

Uşak, "Altı yüz! Altı yüz gümüş para!" demiş.

2. Üstat Cao taş gibi yerine oturmuş.

"Yedi yüz! Yedi yüz *yuan*, Üstat! Ticaretin de bir vicdanı var!"

2. Üstat Cao dudağını bükmüş.

"Sekiz yüz, sekiz yüz, bir kuruş fazlası dahi olmaz!"

2. Üstat Cao gözlerini iyice açıp kesin bir tavırla, "Bin *yuan*!" demiş.

Uşağın yanakları dişi ağrıyor gibi şişmiş, sert bir tavırla Üstat 2. Cao'ın zalim yüzüne bakınmış.

"Üstat... Buna biz karar veremeyiz..."

"Öyleyse gidip efendinize söyleyin, bin *yuan*, bir kuruş eksiği dahi olmaz."

"Tamam, bizden haber bekleyin."

İkinci günün sabahı uşaklardan biri mor bir atın üzerinde Jiao ilçesinden dörtnala gelip kararlaştırılan tarihi söylemiş, avans olarak beş yüz gümüş para vermiş, geri kalan beş yüz iş bittikten sonra verilecekmiş. Kan ter içinde kalmış mor atın ağzında beyaz baloncuklar varmış.

Defin günü gelince altmış dört tabut taşıyıcısı gece yarısı uyanıp sağlam bir yemek yemiş, eşyalarını hazırlayıp yıldızlara basa basa Jiao ilçesine doğru yola koyulmuşlar.

Dedem o sabah göğün yıldızlarla kaplı olduğunu, çiyin soğukluğunu ve beline gizlediği demir kancanın kalça kemiğine çarpışını çok iyi hatırlıyormuş. İlçeye girdiklerinde şafak sökmek üzereymiş, sokaklar cenazeyi görmek için gelenlerle doluymuş. Dedemle iş arkadaşları kalabalıktan gelen fısıltılar duyduklarında hemen başlarını yukarı kaldırıp göğüslerini dışarı çıkarmışlar, böylece kendilerini kahraman gibi göstermeye çalışmışlar, ama akılları allak bullakmış, hepsi çok tedirginmiş, başları taş ağırlığında bir endişenin altında eziliyormuş.

Qi ailesinin kiremit çatılı evi neredeyse yolun yarısını kaplıyormuş. Dedemler ailenin uşaklarından biri eşliğinde üç kapıdan geçip küçük bir avluda beklemeye başlamış. Avluda kartopu ağaçları ve gümüş rengince çiçekler varmış, tüm avlu yakılmış günlük doluymuş, her yerden tütsü kokusu yükseliyormuş, böyle bir lükse çok az aile sahip olabilirmiş.

Uşak, Üstat 2. Cao'yı Qi ailesinin kâhyasıyla tanıştırmış. Kâhya elli yaşlarında, sıska yüzlü, koca ağzından oldukça uzakta duran küçük gaga gibi burnu olan bir adammış. Kâhya, Üstat 2. Cao'ın getirdiği adamları gözleriyle tararken dedem onun o üçgen gözlerinden çıkıp insanın üzerine üzerine gelen bakışlarını görmüş.

Kâhya, Üstat 2. Cao'a başını sallayarak, "Bin *yuan*'lık hizmetten bin nezaket bekleriz," demiş.

2. Üstat Cao da başını sallayarak karşılık verip kâhyanın peşinden son odaya doğru yönelmiş.

2. Üstat Cao odadan çıkarken her zaman parlayan yüzü küle dönmüş, uzun tırnaklı parmakları titremiş, adamlarını bir köşeye çekip dişlerini gıcırdatarak, "Çocuklar, yandık!" demiş.

Dedem, "Ne oldu, Üstat?" diye sormuş.

2. Üstat Cao, "Kardeşlerim, o tabutla kapının genişliği neredeyse aynı, tabutun kapağında ağzına kadar içki dolu bir kâse var. Qi ailesinin kâhyası kâseden dökülen her damla için bizi yüz gümüş parayla cezalandıracağını söylüyor!" demiş.

Hepsi paniklemiş, diyecek sözleri yokmuş. Cenaze odasından gelen ağıtlar bir şarkı gibi havaya yayılmış.

"Zhan'ao, sen söyle, ne yapalım?" diye sormuş 2. Üstat Cao.

Dedem, "Buraya kadar gelmişiz, tavuk gibi korkup kaçmak olmaz, tabutun içinde demir toplar olsa dahi taşıyacağız!" demiş.

2. Üstat Cao, "Çocuklar, hadi başlıyoruz, eğer tabutu dışarı çıkarırsanız hepinizi kendi çocuğum bileceğim! Bu bin gümüş paranın tek kuruşunu bile istemiyorum, hepsi sizindir!" diye fısıldamış.

Dedem ona şöyle bir bakıp, "Laf ebeliğine gerek yok!" demiş.

2. Üstat Cao, "O zaman başlayalım hadi, Zhan'ao, Si-

kui, biriniz önde, biriniz arkada durun, şu denizci halatını alın, sizlerden yirmi kişi içeri girsin, tabut yerden kalkınca hemen altına girip sırtınızla destekleyin. Geriye kalanlar kapının dışında hazır beklesin, gongla çaldığım ritim eşliğinde hareket edin. Kardeşlerim, hepinize minnettarım!"

Normalde patronluk taslayan 2. Üstat Cao, bu kez gerçekten yere kadar eğilip gözlerinde yaşlarla adamlarına saygılarını sunmuş.

Qi ailesinin kâhyası birkaç hizmetçiyle gelip soğuk bir tavırla gülerek, "Durun hele, daha üstünüzü arayacağız!" demiş.

2. Üstat Cao sinirli bir tavırla, "Bu nasıl bir nezaket öyle?" demiş.

"Bin gümüş paralık bir nezaket!" demiş kâhya sırıtarak.

Hizmetçiler dedemlerin bellerinde sakladıkları demir kancaları alıp yere atmış, kancalar dan dan diye yeri boylarken tabut taşıyıcılarının yüzüne koyu bir grilik yerleşmiş.

Kâhya kancalara bakıp sırıtmış.

Dedem içinden, olsun, demiş! Kanca kullanarak tabut kaldıran adam kahraman olamazmış, içine idam sehpasına gidiyormuş gibi bir hüzün çöreklenmiş. Pantolon paçalarını kıvırıp kemerini sıkmış, derin bir nefes alıp cenaze odasına girmiş.

Tabut taşıyıcılar odaya girince, cenazenin başında ağıtlar yakıp ağlaşan büyük küçük, kadın erkek herkes bir anda susmuş, tüm gözler adamlara ve tabutun üzerindeki ağzına kadar içki dolu kâseye çevrilmiş. Odanın içindeki duman çok boğucuymuş, yaşayanların yüzleri havada süzülen korkunç maskelere benziyormuş.

Yaşlı Hanlin bilgininin tabutu karaya vurmuş büyük bir tekne gibi dört taburenin üzerinde duruyormuş, tabut taşıyıcılarının kalpleri gümbür gümbür atmaya başlamış.

Dedem omzundaki denizci halatını alıp tabutun altından bir uçtan diğerine uzatmış, halatın iki ucunda pamuktan büyük düğümler varmış. Diğer taşıyıcılar onlarca ıslatılmış, pamuklu, kalın ipi tabutun altından geçirip iki ucundan tutmuş.

Dong diye gongu çalmış 2. Üstat Cao, gongun sesi havayı ikiye bölmüş. Dedem tabutun en tehlikeli, en ağır ve en geniş kısmı olan ucuna eğilmiş. Tabutun bir yay gibi eğimli olan ön tarafı dedemin çömelmesini güçleştiriyormuş, dedem kaba pamuklu halatı boynuna ve omuzlarına dolamış, daha ayağa kalkmadan tabutun ne kadar ağır olduğunu hissetmiş.

2. Üstat Cao gongu üç kere çalıp avazı çıktığı kadar, "Kaldırın!" diye bağırmış.

Dedem gong sesinin ardından derin bir nefes almış, nefesini içinde tutarak tüm gücünü dizlerine yönlendirmiş, bu sırada belli belirsiz bir şekilde 2. Üstat Cao'ın emrini duymuş, dizlerindeki toplanan güçle ayağa kalkmaya çalışmış. Dedem Hanlin bilgininin tabutunun tütsü dumanından bir okyanus içinde yol aldığını hayal etmiş, ama kalçalarına değen tuğla zemin ve omurgasında hissettiği ağrı bu hayali paramparça etmiş.

2. Üstat Cao, o devasa tabutun büyük bir ağaç gibi yere kök salıp kıpırdamadığını görünce neredeyse bayılacakmış, üstelik adamları da cama çarpan serçeler gibi yere dökülmüş, yüzleri kırmızıdan mora çalmış, ardından domuz çişi gibi solgun bir griye bürünmüş. Yandıklarının resmiymiş bu! Oyun burada bitmiş! Perde kapanmış! Kanı kaynayan Yu Zhan'ao'ın bile kucağında ölmüş bir çocukla bekleyen yaşlı bir kadın gibi yerde oturduğunu görünce bu oyunun gerçekten çok kötü bir şekilde sonladığını daha iyi anlamış.

Dedem içi cıva dolu tabutunun içinde onlarla alay eder gibi gülen Hanlin bilgininin kahkahalarını duymuş,

Qi ailesinin ölmüş ve yaşayan tüm bireyleri dünya üzerindeki hiçbir insanın sahip olamayacağı alaylı bir ifadeyle kahkahalar atmaktaymış. Dedem büyük bir aşağılanma, içinde canavar gibi gittikçe kabaran bir öfke ve ağrıyan omurgasının yol açtığı bir ölüm korkusu hissetmiş, bu üç his birleşip pis bir akıntı gibi doğruca kalbine yol almış.

"Kardeşlerim," demiş 2. Üstat Cao, "Kardeşlerim... benim için değil... Gaomi Kuzeydoğu Bucağı için... bu tabutu taşımalısınız..."

2. Üstat Cao ortaparmağını ısırmış, parmağın boğumundan kara kan süzülünce keskin bir şekilde, "Kardeşlerim, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı için!" diye bağırmış.

Dong! Dong! Gong tekrar çalınca dedem kalbinin ikiye ayrıldığını sanmış, tokmak gongun bombeli karnına vurunca hem dedemin hem de diğer tabut taşıyıcılarının kalbine vuruyor gibiymiş.

Dedem bu kez gözlerini kapamış, delice ve sanki intihar ediyormuşçasına ayağa kalkmış (2. Üstat Cao, tabutu kaldırırken yaşanan karmaşanın içinde takma adı "Küçük Horoz" olan bir tabut taşıyıcısının tabutun üzerindeki içki kâsesine hızla dalıp ağzına koca bir yudum yuvarladığını görmüş.). Tabut yalpalayarak taburelerden ayrılmış, tüm odaya ölüm sessizliği hâkimmiş, sadece tabut taşıyıcılarının kırılan bambu gibi ses çıkaran eklemleri duyuluyormuş.

Dedem tabutu kaldırdığı o an yüzünün bir ölü gibi solgunlaştığını bilmiyormuş, sadece boynuna yapışan ipin sıkılığını hissetmiş, boynu kırılacak gibiymiş, omurgasındaki "alıç" benzeri her bir omur ezilerek alıç çöreğine dönmüş. Belini doğrultamadığını fark edince umutsuzluk yarım saniye içinde tüm iradesini kırmış, dizleri erimiş demir gibi çözülmüş.

Tabutun içindeki cıva tabutun önüne doğru kayınca

dedemin üzerine daha çok ağırlık binmiş. Tabutun üzerindeki kâse bir yana kaymış, kâsenin içindeki renksiz içki tabutun sallanmasıyla kâseden dışarı taşacak gibi oynarken Qi ailesindekiler gözlerini iyice açarak kâseyi izlemiş.

2. Üstat Cao, dedeme bir tokat atmış.

Dedem daha sonra bu tokadın beyninde nasıl yankılandığını iyi hatırlayacakmış, belinde, bacaklarında, omuzlarında ve boynunda hissettiği tüm duygular sanki tanımadığı bir hayalete aitmiş. Gözlerinin önünde üzerinde altın rengi kıvılcımların titreşerek oynaştığı ağır siyah bir perde asılıymış.

Dedem belini doğrultmuş, tabut yerden üç ayak havalanınca altı adam hemen tabutun altına girmiş, tabutu emekler gibi sırtlanmışlar. Dedem bu sırada uzun süredir içinde tuttuğu nefesi dışarı salıvermiş, tekrar nefes alınca boğazında ve soluk borusunda bir ılıklık hissetmiş, yavaş yavaş tabutu kaldırmış...

Tabut yedi kapıdan da geçip mavi mavi parlayan büyük sayvanın içine yerleştirilmiş.

Kalın beyaz ip boynundan kurtulur kurtulmaz dedem ağzını açmış, ağzından ve burun deliklerinden koyu kırmızı kan damlaları süzülmüş.

Bu ağır ve zorlu süreçten geçen dedem, ninemin tabutunun etrafında çaresizce çabalayan Demir İrade topluluğu üyelerine küçümser gibi bakmış, ama bir şey söylemek istememiş, adamların suya batırılmış, kaba pamuklu ipi getirdiklerini görünce öne çıkıp ipi kendi elleriyle bağlamış, on altı adam seçip onları hizaya sokmuş, kaldırın diye bağırınca tabut yerden havalanmış. Ninemin tabutu otuz iki direkli büyük sayvana yerleştirilmiş. Dedem o sene yaşananları tekrar hatırlamış. Qi ailesinin düzenlediği cenaze töreni Jiao ilçesinin taşlı yolunda ilerleyen büyük beyaz bir ejderhaya benziyormuş, yolun kenarındaki yayalar cenaze sayvanının sütunlarındaki ka-

bartmalarla ilgilenmemiş hiç, hepsi üzgün bir ifadeyle o altmış dört yarı ölü taşıyıcının solgun yüzlerine bakıyormuş, taşıyıcıların burunlarından süzülen kan damlalarına bakmışlar, dedem o sırada tabutun arkasındaymış, en ince ve en hafif direği o taşıyormuş, tüm vücudu yanıyormuş, ağzında pis bir tat varmış, sert taşlarla döşenmiş yolda yağ gibi kayarak ilerlemiş...

3

Babam yas giysileri içinde elinde tüfeğiyle yüksek bir taburenin üzerinde duruyormuş, yüzünü güneybatıya dönüp tüfeğinin balmumu kaplanmış dipçiğini yere vurarak şöyle bağırmış:

"Ana-ana-güneybatıda-geniş bir yol var-uzun bir hazine gemisi-çevik bir savaş atı-yolculuk için para tamana-ana-tatlıca uzan-sıkıntılarını para gibi harca."

Üstat, babamdan bu uğurlama şarkısını üç kez söylemesini istemiş, sevilen birinin bu şarkıyı söylemesi ruhu güneybatıdaki cennete uğurlayabilirmiş. Ama babam daha birinci söyleyişinde hemen gözyaşlarına boğulmuş, tüfeği elinde kalakalmış, tüfeğini bir daha kıpırdatamamış, ağzından bir "ana" daha çıkmış, bu uzun "ana" havada büyük koyu kırmızı bir kelebek gibi süzülmüş –kelebeğin kanatlarında altın sarısı simetrik benekler varmış– kelebek kanatlarıyla güneybatıya doğru uçmuş. Orada engin bir doğa ve kesintisiz bir hava akımı varmış, mayısın sekizinci günü pırıl pırıl ışıyan güneş, Mo Nehri'nin üzerinde beyaz bir engel oluşturmuş. Bu engeli aşamayan "ana" bir süre oyalandıktan sonra doğuya yönelmiş, babam onu güneybatıdaki cennete uğurla-

mak istiyormuş, ama ninemin gönlü buna razı olmamış, ninem dedemin birliğine yumruk böreği taşıdığı kıvrılan yollardan gitmek istemiş, bir yürümüş, bir durmuş, biraz yürümüş, yine durmuş, arada başını arkaya çevirip altın sarısı gözlerle oğluna, benim babama bakıp ona yönü tayin ediyormuş. Babam elinde tüfeğin ağırlığı olmamasına rağmen birden taburenin üzerine yığılmış. Tarif edilemez biri olan Kara Göz gidip babamı tabureden aşağı indirmiş. Çalgıcıların çaldığı o güzel ezgi, kalabalıktan yükselen o pis koku ve cenaze töreninin o gösterişli parlaklığı birleşip kötü bir atmosfer oluşturmuş, bu atmosfer babamın bedenini ve ruhunu birinci sınıf bir folyo kâğıdı gibi sarmalamış.

Yirmi gün önce dedem babamı da alıp ninemin mezarını kazmaya gitmiş. O gün kırlangıçlar için iyi bir gün değilmiş, basık gökte on iki tane dağınık kara bulut topağı asılıymış, bulutlar kokuşmuş balık ve çürümüş karides gibi tütüyormuş, Mo Nehri'nin kıyısında koyu ve serin bir esinti varmış, geçen kış insanlar ve köpekler arasında çıkan savaşta el bombalarıyla öldürülen köpeklerin cesetleri koyu sarı sazlıkların arasında çürümüş, Hainan Adası'ndan yeni göç eden kırlangıç sürüleri Mo Nehri'nin üzerinde korkuyla uçuşmuş, o sırada kurbağalar da âşık olmaya başlamış, uzun kış uykusundan uyanan kara ve sıska kurbağalar aşk ateşiyle kavrulup etrafta sıçrıyorlarmış.

Babam kırlangıç ve kurbağalara bakmış, 1939 yılının acı izlerini taşıyan Mo Nehri'nin o büyük köprüsünün kalıntılarına bakınca içi yalnızlık ve sıkıntıyla dolmuş. Kış boyunca uyuyan kara yüzlü köylüler kara toprağa darı ekimine başlamış, pulluklardan çıkan ses çok uzaktan bile duyuluyormuş. Babam, dedem ve ellerinde kazma ve kürek taşıyan onlarca topluluk üyesiyle birlikte ninemin mezarına gitmiş. Ninemin mezarıyla dedemin birliğindekilerin mezarları uzun bir yılan gibi sıra-

lanmış, mezarın üzerindeki rengi solmuş kara toprakta yılın ilk altın sarısı yakup otları açmış.

Üç dakika sessizlik.

"Douguan, yanlış hatırlıyor olamam değil mi, bu mezardı sanki?" diye sormuş dedem.

Babam, "Evet, bu mezar, ben unutmadım," demiş.

Dedem, "Evet, bu, hadi kazalım!" demiş.

Demir İrade topluluğundakiler aletler ellerinde kalakalmış, kazmaya çekinmişler. Dedem iki ucu keskin bir kazma almış, meme dolgunluğundaki bir toprak parçasına nişan alıp kazmayı tüm gücüyle sallamış, kazma tok bir ses çıkarıp toprağa saplanmış, dedem kazmayı geri çekince büyük bir toprak parçası mezardan aşağı yuvarlanmış, toprak topak topak aşağı yuvarlanınca mezar da düzleşmeye başlamış.

Dedemin mezara savurduğu ilk kazma darbesini gören babamın içi öyle sıkışmış ki kalbi küçücük olmuş, dedemin bu zalimliği karşısında dedeme korku ve nefret beslemiş.

Dedem kazmayı bir kenara atıp nefes nefese, "Kazın hadi..." demiş.

Demir İrade topluluğundakiler ninemin mezarının başını sarıp ellerindeki kazma ve küreklerle çok kısa bir sürede mezarın üzerindeki tepeciği düzleştirmiş, kara toprak dört bir yana dağılmış, mezarın dikdörtgen hatları belirmeye başlayınca toprak çok yumuşamış, mezar büyük bir kapanı andırıyormuş. Demir İrade topluluğundakiler ellerindeki küreklerle çok dikkatli bir şekilde kazmaya devam etmiş. Dedem, "Daha cesaretli kazın, daha erken," demiş.

Babam 21 Eylül 1939 gecesi ninemi gömdükleri sahneyi hatırlamış, köprünün üzerinde yanan alevler ve ninemin mezarını çevreleyen meşaleler ninemin yüzünü öyle aydınlatıyormuş ki ninem sanki yaşıyor gibiymiş, bu

izlenim ninem kara toprağa karışınca kayboluvermiş. Toprak kazıldıkça aynı his babamı tekrar sarmaya başlamış, mezarın üzerindeki toprak azaldıkça babam daha da heyecanlanmış, ninemin ölümü öperkenki gülümsemesi sanki toprağın içinden görünüyormuş.

Kara Göz babamı gölgelik bir yere bırakmış, babamın yanaklarına hafifçe vurup, "Douguan! Uyan, uyan!" diye seslenmiş.

Babam uyanmış ama gözlerini açmak istememiş, vücudu sıcak sıcak terliyormuş ama kalbinde soğuk bir esinti varmış, bu esinti sanki ninemin mezarından gelip babamın içine yerleşmiş gibiymiş. Mezar artık açık bir şekilde seçiliyormuş, kürekler darı saplarına çarpıp ses çıkartmaya başladığında topluluktakilerin elleri titremiş. Darı saplarının üzerindeki son kürek toprak da dışarı atılınca durup af diler gibi dedemle babama bakmışlar. Babam adamların sıkıntılı yüzlerine ve seğiren burunlarına bakmış. Mezardan insanı bunaltan pis bir koku yayılmış. Babam bu kokuyu ninem onu emzirirken göğsünden yayılan anne sütü kokusu gibi iştahla koklamış.

"Çıkarın! Çıkarın onları!" diye acımasız bir sesle kükremiş dedem, gözlerini karartıp adamların endişeli yüzlerine bakarak.

Adamlar gönülsüz bir tavırla eğilip darı saplarını mezardan çıkarmaya başlamış, mezarın dışına atılan darıların çürümüş saplarının üzerinde şeffaf su damlacıkları varmış, terlemiş sapların pürüzsüz yüzeyleri taze bir kırmızılıktaymış, yeşim gibi parlamışlar.

Derine inildikçe koku daha da artmış, topluluktakiler yenleriyle burun ve ağızlarını kapamış, gözyaşları içindeki gözlerini soğan soyarmış gibi kırpıştırmışlar. O koku babam için zengin aromalı darı içkisi gibiymiş, babam kokudan sarhoş olmuş. Babam adamlar daha derine indikçe darıların üzerini kaplayan suyun daha da çoğaldığı-

nı renklerinin de daha canlı bir kırmızıya büründüğünü görmüş. Babam ninemin üzerindeki kırmızı ceketin belki de darıları kırmızıya boyamış olabileceğini düşünmüş, ninemin kanının son damlasına kadar aktığını biliyormuş, çünkü ninemin vücudu ölüme yaklaştığında olgun bir ipekböceğinin vücudu gibi şeffaflaşmış, bu yeşil darı saplarını sadece o kırmızı ceket böyle kırmızıya boyayabilirmiş. Adamlar darı saplarını mezardan çıkarırken son kata geldiklerinde babam bir yandan ninemin yüzünü görmek için sabırsızlanıyor, bir yandan da onu görmekten korkuyormuş. Mezarın içindeki darı sapları azaldıkça ninem sanki babamdan daha da uzaklaşıyormuş, yaşayanların dünyasıyla ölülerin dünyası arasındaki o somut belirsizlik ortadan kalkmış ama o soyut zar daha da kalınlaşmış. Darı saplarının altından birden gürültülü bir hışırtı yükselmiş, topluluktakilerin bir kısmı hayretle çığlık atmış, bir kısmı sesini bile çıkaramamış, sanki mezarın derinliklerinden aniden gelen dev bir dalga onları mezardan dışarı fırlatmış. Yüzleri kireç gibi olan adamlar uzun süre öyle kalakalmış, dedemin ısrarlarına dayanamayıp korkudan titreyerek mezarın içine tekrar bakmışlar.

Babam dört kahverengi tarlafaresinin aceleyle mezarın içinden çıktığını görmüş, mezarın ortasında eşsiz güzellikteki bir darı sapının üzerine çömelmiş bembeyaz başka bir tarlafaresi daha varmış. Herkes şaşkınlıkla mezardan çıkan kahverengi tarlafarelerine bakarken beyaz tarlafaresi kibirli bir tavırla yerinden bile kıpırdamamış, çömelip kapkara küçük gözleriyle insanlara bakmış. Babam eline biraz toprak alıp mezarın içine fırlatınca tarlafaresi yarım metre kadar sıçramış, yere inince mezarın içinde deli gibi koşturmaya başlamış. Demir İrade topluluğundakiler tüm kızgınlıklarını beyaz tarlafaresinden çıkartmış, toprak kesekleri yağmur damlaları gibi mezarın içine yağmış, tarlafaresi sonunda bir parçanın

altında ezilip ölmüş. Atılan toprakların darı sapları üzerinde çıkardığı sesler babamı yaptığına bin pişman etmiş, ilk toprağı kendi atmış, eğer böyle bir şey yapmasaymış, Demir İrade topluluğundakiler de toprak atmayacakmış, atılan toprağın yarıdan fazlası fareye isabet etmemiş, aksine ninemin vücuduna çarpmış.

Babam ninemin topraktan çıktığı anki yüzünü güzel çiçeklere benzetmiş, mezarın içi göz kamaştırıcıymış, mezardan gelen koku peri masallarındaki hoş kokuları andırıyormuş. Ama Demir İrade topluluğundakiler bunu yalanlamış, mezardan her bahsettiklerinde yüzleri çarpılıyormuş, ninenin çürümüş cesedinin korkunç görüntüsünü ve insanı boğan o pis kokuyu canlı bir resim gibi tüm ayrıntılarıyla anlatıyorlarmış. Babam onların saçmaladıklarına inanıyormuş, hepsi yalancıymış. Babam o sırada bilincinin çok açık olduğunu söylemiş, son darı sapı da kaldırılınca ninemin yüzündeki o tatlı gülümsemenin mezarın içini sanki bir yangında çatırdayan korlar gibi aydınlattığını kendi gözleriyle görmüş. O tatlı aroma ağzında güçlü bir tat bırakmış. Babamın pişman olduğu tek şey o anın çok kısa sürmesiymiş. Ninem mezardan çıkarılınca onun o tatlı güzelliği ve hoş kokusu bir sis bulutuna dönüşüp havaya karışmış, geriye sadece kar beyazı bir iskelet kalmış. Babam işte o an o dayanılmaz pis kokuyu almış, ama kalbi bu iskeletin ninemin iskeleti olduğunu inkar ediyormuş, doğal olarak bu iskeletin yaydığı pis koku da ninemin kokusu olamazmış.

O sırada dedem ölesiye üzgünmüş. Ninemin çürümüş cesedini mezardan çıkaran o yedi topluluk üyesi Mo Nehri'ne gidip nehrin koyu yeşil sularına kendi koyu yeşil kusmuklarını karıştırmış. Dedem büyük beyaz bir çarşaf açıp babamla birlikte ninemin iskeletini çarşafa taşımak istemiş. Nehrin kenarından gelen kusma seslerinden etkilenen babam boynunu tavuk gagalayan bir

horoz gibi sallamış, boğazından yutkunma sesleri gelmiş. Babam o soluk kemiklere hiç dokunmak istememiş, o sırada o kemiklere karşı büyük bir tiksinti duyuyormuş.

Dedem, "Douguan, ananın kemiklerinden nasıl iğrenirsin? Dokunulmayacak kadar pis mi ananın kemikleri?" demiş.

Dedemin çok nadir gördüğü ağlamaklı yüzünden etkilenen babam eğilip ninemin bacak kemiğini alarak kendini denemiş. Solgun kemik buz gibi soğukmuş, babam kemiği eline alınca sadece üşümemiş, iç organlarının bile donduğunu hissetmiş. Dedem ninemin iki kürek kemiğini nazikçe kaldırınca ninemin iskeleti dağılıp bir yığına dönüşmüş. Bir zamanlar ninemin su gibi parlak gözlerine yuva olan gözyuvalarından antenlerini titreten iki kırmızı karınca çıkmış. Babam ninemin bacak kemiğini fırlatmış, ardına dönüp ağlayarak koşmaya başlamış.

4

Öğlen tüm hazırlıklar tamamlanınca Üstat, "Tören başlasın!" diye bağırmış. Töreni izlemeye gelen kalabalık dalga gibi tarlalara yayılmış. Uzun süredir köyün dışında törenin başlamasını bekleyen halk, önce köyden çıkan kara kalabalığı görmüş, ardından bizim Yu ailesinin cenazesinin büyük bir buzdağı gibi yavaşça süzülmesini izlemişler. Yolun iki tarafında da her yüz metrede bir dört bir yanı açık büyük çadırlar kurulmuş, çadırların içinde cenaze için düzenlenmiş görkemli kurbanlıklar varmış, acı tatlı tuzlu ekşi ne varsa her şey keskin bir parlaklıkla misafirleri baştan çıkarıp ağızlarının suyunu akıtıyormuş. Beş Bela ve adamları yolun iki tarafındaki dar

tarlalarında gidip gelerek etrafı kolaçan ediyormuş. Kavurucu güneş en tepeye çıktığında kara topraktan dumanlar yükselmiş, savaş atları damla damla terlemiş, burunlarını iyice açmışlar, ağızlarının altındaki tüyler köpük içinde kalmış, köpüklerin üzerine toz yapışmış. Atların parlak kalçaları güneş ışınlarını yansıtıyormuş. Atların nallarının topraktan kaldırdığı siyah tozlar yere inmeye cesaret edememiş.

Cenaze alayının en önünde sol kolu ve omzunu açıkta bırakan sarı bir cüppe giymiş olan şişman bir rahip varmış, rahibin elinde başının üzerinde sallarken sesler çıkaran bir teber varmış, rahip teberi arada cenazeyi izleyen kalabalığa doğru sallıyormuş. Teberin üzerinde teberi rahibin vücuduna bağlayan bir ip varmış sanki, rahip ne kadar sallasa da teber rahipten ayrılmıyor, rahip teberi fırlatsa da teber yine yere düşmeyip rahibin avucuna geri dönüyormuş. Kalabalığın yarısı bu rahibi tanıyormuş, onun Tianqi Tapınağı'nın fakirlerinden biri olduğunu biliyorlarmış, asla tütsü yakmaz, Buddha'nın adını asla ağzına almazmış, büyük kâselerde *baijiu* içer, et ve balık yemekten çekinmezmiş, tapınakta bir de sıskalığına rağmen olağanüstü bir doğurganlığa sahip bir kadın yaşıyormuş, kadın rahibe bir sürü küçük rahip doğurmuş. Rahip teberiyle yolu tıkayan kalabalığı ayırmış, teber kalabalığın üzerinden salınınca kalabalık yavaş yavaş geri çekilmiş. Rahibin yüzünde mutlu bir gülümseme varmış.

Rahibin arkasında Demir İrade topluluğundan elinde uzun bir bayrak direği taşıyan biri varmış, direğin üzerinde her biri ninemin hayatından bir yılı temsil eden beyaz kâğıttan otuz iki tane ruh çağıran flama varmış. Flamalar rüzgâr olmasa da pırpır edip salınıyormuş. Onun ardından Demir İrade topluluğundan güçlü kuvvetli bir delikanlının taşıdığı bir metrelik onur bayrağı geliyor-

muş, bayrak beyaz ipekten yapılmış, bayraktan gümüş renginde püsküller sarkıyormuş, üstünde siyah mürekkeple şöyle yazıyormuş:

> Daiların kızı, otuz iki yaşında, Çin Cumhuriyeti Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndan gerilla komutanı Yu Zhan'ao'ın merhum eşinin tabutu.

Bayrağın ardında üzerinde ninemin kitabesi olan küçük sayvan, onun ardında da ninemin tabutunun konduğu büyük sayvan varmış. Demir İrade topluluğundan altmış dört kişi hüzünlü bir cenaze müziği eşliğinde altmış dört kuklayı andıran bir tavırla hızlı adımlarla yürüyormuş. Tabutun ardında sayılamayacak kadar çok bayrak, şemsiye, yelpaze, rengârenk içkiler, parşömen tomarları, kâğıttan insan ve at figürleriyle kartondan yapılma beyaz çam ve söğüt ağaçları varmış. Babam yas giysileri içindeymiş, elinde yas tuttuğunu ifade eden bir söğüt dalı varmış, Demir İrade topluluğundan saçları kazınmış iki kişi babamı taşımaktaymış. Babamın yakarışı standartları aşmıyormuş, iki gözü kuruymuş ve boş boş bakmaktaymış, yağmursuz bir şimşek gibiymiş, bu kuru ağıtlar salya sümük ağlamaktan daha etkiliymiş, babamın bu halini gören kalabalık çok etkilenmiş.

Dedemle Kara Göz babamın ardında omuz omuza yürüyormuş, ikisinin de suratı asıkmış, kafalarının neyle meşgul olduğunu söylemek imkansızmış.

Dedemle Kara Göz'ün çevresinde ellerinde tüfeklerle yirmiden fazla topluluk üyesi varmış, tüfeklerinin süngüleri gün ışığında mavimsi parıltılar saçıyormuş. Çıkabilecek herhangi bir olaya karşı hazırlıklıymış gibi gergin görünüyorlarmış. Onların ardında Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın çalgıcılarıyla peri masallarındaki gibi giyinmiş, yüksek cambaz sırıkları üzerinde yürüyen birkaç

adam varmış, en sonda koca kafalı bir çocuğun başlarını ve kuyruklarını salladığı iki aslan figürü duruyormuş.

İşte bizim ailenin bu yılan gibi kıvrılan cenaze alayı bir kilometre uzunluğundaymış, insanlar çoğaldıkça yol daralıyor, yürümek güçleşiyormuş, hele her çadırın önünde durup ölmüşlerin ruhlarına saygı gösterilerinde bulunmak daha da zormuş, tabutu her çadırın önünde durdurup tütsü yakmak gerekiyormuş, Üstat elindeki bakır içki kâsesiyle eski ritüelleri tekrarlayıp durunca alayın ilerlemesi de haliyle çok yavaş oluyormuş. Teberini sallamaktan çok yorulmuş olan rahip pis pis ter kokuyormuş, sarı cüppesi sırılsıklam olmuş, teber de yorulmuş olacak, artık o kadar yükseğe ve uzağa sallanmıyormuş. Cenazeye katılan herkesin ruhu ve bedeni öyle yorgunmuş ki bu köleliğin bir an önce bitmesini dört gözle beklemeye başlamışlar. Sayvanları taşıyan topluluk üyeleri Üstat'a kızgın bakışlar atmaya başlamış, onun o caka satan, bitmek bilmeyen, sistematik bir şekilde işleyen, sahte hüznünü ve kokuşmuş erdemini izlerken Üstat'ın o yuvarlak ağzına bir yumruk atıp dişlerini kurban etmemek için kendilerini zor tutuyorlarmış. En çok Beş Bela'nın önderliğindeki süvari kıtası yorulmuş, köyle mezar arasında mekik dokur gibi gelip gidiyorlarmış, atların hepsi nefes nefese kalmış, bacakları ve karınları kara toprağa bulanmış.

Cenaze alayı köyden bir buçuk kilometre ayrıldığında bir çadırın önünde daha durmuş, Üstat hâlâ enerjik ve ciddi bir tavır içindeymiş, birden cenaze alayının önünden bir silah sesi duyulmuş, Demir İrade topluluğundan o bayrak taşıyan delikanlı yere oturunca elindeki bayrak direği kalabalığın üzerine düşmüş. Silah sesi duyulur duyulmaz bir izdiham yaşanmış, kalabalık kara bir yumurtaya dolanan karınca sürüsü gibi birbirine girmiş, sadece koşuşturan sayısız bacak ve aceleyle dönen sayı-

sız kafa görünüyormuş, çığlık ve yakarışlar bendinden taşan bir sel gibi kükremiş.

Silah sesinin ardından yolun iki tarafındaki kalabalığa doğru birkaç siyah el bombasının geldiğini görmüşler, el bombaları beyaz dumanlar yayarak Demir İrade topluluğunun ayakları dibine düşmüş.

Yolun kenarından biri, "Yere yatın!" diye bağırmış.

Kalabalık birbirine o kadar girmiş ki bırakın yere yatmayı adım atacak yer yokmuş, Demir İrade topluluğundakilerin yere yattığını, ahşap sapları beyaza boyanmış el bombalarının titrek tıslamalarını ve lacivert bir ölüm yayan patlamalarını görmüşler sadece.

El bombaları birbiri ardına patlayınca altın sarısı bir yelpaze şeklinde bir patlama dalgası göğe doğru yükselmiş, Demir İrade topluluğundan onlarca kişi ölmüş, bir o kadarı da yaralanmış, Kara Göz'ün kıçında bir delik açılmış, delikten hemen kan süzülmüş. Eliyle yarasını kapatırken, "Fulai, Fulai," diye seslenmiş. Babamla hemen hemen yaşıt olan Fulai, onun çağrısına cevap veremeyecek, yardımına gelemeyecek bir haldeymiş. Babam dün gece şifacının cebinden çıkan biri kırmızı, diğeri yeşil misketlerden yeşil olanı ona verince Fulai hazine almış gibi olmuş, misketi ağzına atıp dilinin üzerinde gezdirmeye başlamış. Babam şimdi o misketin Fulai'ın ağzından süzülen kana demir attığını görmüş, misket zümrüt yeşili gibi parlıyormuş, öyle yeşilmiş ki sanki ondan başka bir yeşil daha düşünülemezmiş, efsanelerde söylenen tilki ruhunun ağzından çıkan yaşam iksiri gibi yeşil yeşil parlıyormuş.

Elinde sürekli bronz içki kâsesini taşıyan Üstat'ın boynundaki atardamar fasulye büyüklüğünde bir şarapnel parçasıyla kesilince Üstat hemen yere yığılmış, bronz kâseden dökülen içki kara toprağa karışır karışmaz buharlaşmaya başlamış. Üstat'ın kara toprağa bardaktan

boşanırcasına akan kanı yerde yumruk büyüklüğünde bir gölet oluşturmuş, büyük sayvan yana doğru devrilip ninemin kara tabutunu ortaya çıkarmış.

Yolun kenarındaki kalabalıktan biri, "Çabuk yere yatın!" diye bağırmış, bağırtı bitmeden bir dizi el bombası daha uçuşmuş. Dedem babamı yakalayıp yolun kenarındaki bir hendeğe yuvarlanmış, hendekte siper almış ayaklar dedemin yaralı koluna çarpınca dedem hiç acı duymamış, sadece yaranın üzerinde bir baskı hissetmiş. Demir İrade topluluğundakilerin yarısı tüfeklerini atıp deliğine kaçan fareler gibi apar topar kaçışmış; geri kalanlarsa büyülenmiş gibi kalakalmış, sessizce dikilip el bombalarının patlamasını beklemişler. Dedem sonunda el bombalarını atanlardan birini görmüş. Dedem o el bombası atan adamın yüzünde uzun bir yol görmüş, yolun üzeri toprak sarısı kibirli bir tozla kaplıymış, tozun içinden kurnaz bir tilki kokusu geliyormuş. Bu yüzün üzerinde 8. Yol Ordusu'nu hatırlatan bir iz varmış, Jiao-Gao bölüğüymüş bu! Küçük Ayaklı Jiang'ın adamıymış! 8. Yol Ordusu!

El bombaları yine dehşetle patlamış, toprak yoldan dumanlar savrulmuş, göğe toz yükselmiş, şarapnel parçaları ıslıklar çıkararak çekirge gibi yolun iki yanına sıçramış, kalabalık hasat edilmiş darı taneleri gibi etrafa kaçışmış. Yolda duran birlik üyeleri patlamanın etkisiyle havalanmış, kolları ve bacakları kopmuş, bağırsakları dışarı fırlayıp kokmaya başlamış, kopan uzuvları kalabalığın üzerine dolu gibi, güzel ve nazik bir aşk gibi yağmış.

Dedem titreyerek silahını çıkarıp 8. Yol Ordusu askerinin on binlerce kafanın arasında bir aşağı bir yukarı oynayan kafasına nişan almış, tetiği çekince adamı iki kaşının ortasından vurmuş, adamın o iki yeşil gözü yumurtadan çıkan güve gibi gözyuvalarından fırlamış.

"Yoldaşlarım! Çabuk silahlarınıza sarılın!" diye bağırmış kalabalığın içine karışan 8. Yol Ordusu'ndan biri.

Kendine gelen Kara Göz ve Demir İrade topluluğundakiler kalabalığa doğru gelişi güzel ateş etmeye başlayınca atılan her mermi bir et parçası koparmış, mermiler isabet ettikleri vücutları delip geçerken ya yeni bir vücuda girip orada kalmış ya da kara toprağın üzerine güzelim yara izleri açmış.

Dedem insan okyanusunun içinde 8. Yol Ordusu'nun o bildik yüzlerini görmüş. Boğulan biri gibi mücadele ediyorlarmış, yüzlerindeki o açgözlü ve acımasız ifade dedemin kalbine bir bıçak gibi saplanmış. Geçmişte 8. Yol Ordusu'na karşı beslediği bütün iyi duygular dişlerini gıcırdatan bir nefrete dönüşmüş, dedem işte o tanıdık yüzlere iyice nişan alıp hepsini teker teker dağıtmaya başlamış, masumları vurmadığından eminmiş, daha sonra yalnız geçireceği yıllar boyunca Kara Göz ve Demir İrade topluluğundakilerin mermilerinin kara toprağa serdiği insanların hiçbir suçu olmayan, iyi kalpli, masum siviller olduğunu düşünüp durmuş.

Dedemin koltukaltından kurtulan babam Luger'ini çıkarıp ateş etmeye başlamış, silahın çıkardığı ses neredeyse kulağını sağır edecekmiş. Babamın bilinçaltında bir silah sesi patlamış. Babam her zamanki alışkanlığıyla attığı ilk merminin peşine düşmüş. O yuvarlak uçlu mermisi ardına kadar açılmış bir ağzın içine girmiş. Yirmili yaşlarında, saçlarını başında küçük bir topuz yapmış olan bir kadına aitmiş bu ağız, parlak kırmızı dudaklar, yeşim gibi bembeyaz dişler, dolgun bir çene, bunların hepsi, bir kadının güzelliğini oluşturan o önemli unsurların hepsi bu kadında varmış. Babam ağzın içinde bir kurbağa vraklaması duyunca içi kan dolu olan kırık dişler taşmaya başlamış, kadın duygu yüklü büyük yeşil gözlerini dikerek babama bakmış, ardından hızla kara toprağın üstüne devrilmiş, insan seli kadını kaptığı gibi sürüklemiş.

Dedem köyde bir çağrı borusu duymuş, Jiao-Gao bölüğünden yüzden fazla askerin Küçük Ayaklı Jiang'ın önderliğinde ellerinde kılıç, tüfek ve sopalarla bağırarak üzerlerine geldiğini görmüş. Güneydeki darı tarlalarında olan Beş Bela, kılıcının sapıyla benekli atının kıçına vurup adamlarını da peşine alarak var gücüyle kuzeye doğru koşturuyormuş. Benekli at tüberkülozlu bir hayalet gibi soluyormuş, boynundaki ter damlaları bal gibi yoğun ve yapışkanmış. Etrafa dağılmış insan seli süvarilerin yolunu kapatınca Beş Bela atını kalabalığın üzerine sürmüş, süvariler de onu izlemiş, kalabalık atlarla çarpışınca atlar bataklığa saplanmış gibi boyunlarını kaldırıp umutsuzca kişnemiş. Beş Bela'nın yanındaki iki at çıldırmış kalabalık tarafından yere serilmiş, süvariler de atlarla birlikte yeri boylamış, sayısız kara ayak atları ve süvarilerini ezerken atlar ve süvariler ağlamaklı çığlıklar atmış. Jiao-Gao bölüğünden av tüfeği taşıyan biri –belki de Demir İrade topluluğundan desteğe gelen pek çok adamı vurmuştur– insan seliyle Beş Bela'nın önüne sürüklenenince Beş Bela'nın o güzel yüzü kırışmış, adam ateş etmiş ama mermileri Beş Bela'yı ıskalayıp göğe yükselmiş, Beş Bela Japon süvari kılıcını kaldırıp adamın küçük ve düz başını kesivermiş. Adamın başı siyah fötr bir şapka gibi kalabalığın üzerine uçup onlarca insanın yüzünü kana bulamış. Yoldaki Demir İrade topluluğu üyeleri dedemin çağrısıyla bir araya gelip karşı atağa geçmiş, cenaze bayraklarını siper alarak Küçük Ayaklı Jiang'ın adamlarına ateş etmeye başlamışlar.

Dedemin Demir İrade topluluğu Jiao-Gao bölüğünün gücünü kesmiş, bölük iyice zayıflamış, ellerinde yeterli silah yokmuş ama kendilerini her an feda etmeye hazır bir şekilde cesaretle ilerliyorlarmış. Demir İrade topluluğu onlara ateş etmeye devam ederken ellerinde sadece adam adama dövüşecek ilkel silahlar olmasına

rağmen yine de hızlarını kesmemişler. Birbiri ardına muazzam bir güç ve kahramanca bir fedakârlık duygusuyla Demir İrade topluluğunun üstüne atılmışlar. Demir İrade topluluğunun bütün mermileri ıskalamış. Yaklaşan Jiao-Gao bölüğü Demir İrade topluluğunun üzerine onlarca el bombası atmış, bombaları gören topluluk panik içinde kaçışmış, acımasız şarapnel parçaları vücutlarına saplanmış. Atılan el bombaları yolun iki tarafındaki çalgıcıları, sırıkla yürüyenleri ve aslan figürünü yere serip toz duman içinde bırakmış. Çalgıcılar müzik aletleriyle birlikte havalanıp parçalar halinde yere düşmüş. Sırıkla yürüyenlerin yarısı kazık gibi kara toprağa çakılmış, kurumuş ağaçlar gibi darı tarlalarında dikilmişler. Şarapnel parçaları arasında kalanlarsa acı çığlıklar atmış, yüzlerinde korkunç bir ifade belirmiş.

Beş Bela kaçışan topluluk üyelerini görünce kafası karışmış, sinirli bir şekilde kılıcını sallamaya başlamış, benekli atı da bir köpek gibi önüne geleni ısırıyormuş, Beş Bela'nın önü ve arkasında kılıcın ete saplanan parlak sesiyle ölümüne korkmuş kalabalığın içten kahkahaları yankılanmış. Beş Bela süvari alayını yola sürünce Jiao-Gao bölüğünün tahta kulplu el bombalarıyla karşılaşmış. Dedemle babam yıllar sonra bile Jiao-Gao bölüğünün el bombalarını değersiz rakibine yenilen bir satranç ustası gibi hatırlamış, yenildiklerini kabullenmek istememişler ama içlerinden bir ses yenildiklerini söylemiş durmuş.

O gün Mo Nehri'ne çekilirlerken babam Jiao-Gao bölüğünün eskimiş Hanyang tüfeklerinden çıkan ıskarta mermilerle vurulmuş. Dedem o ana dek hayatında böyle bir mermi yarası görmemiş, akan kan kudurmuş bir köpeğin ağzındaki salya gibi yapış yapışmış. Jiao-Gao bölüğü mermi sıkıntısı çektiğinden mermi kovanlarını yeniden bir araya getirmek için topluyormuş, yenilenen mermiler nasıl bir bokla dökülüyorsa namludan çıkar çık-

maz eriyip vurduğu insana sıcak bir sümük gibi yapışıyormuş. Babam işte böyle bir mermiyle vurulmuş. El bombaları Beş Bela'nın liderlik ettiği süvari birliğini ekin gibi biçmiş, adamlar havaya uçuşmuş, atlar yere savrulmuş. Beş Bela'nın benekli atı acı bir çığlıkla sıçrayıp bir duvar gibi yere çökmüş, karnında açılan büyük bir delikten kanlı bağırsakları dışarı fırlamış. Beş Bela yolun kenarındaki bir hendeğe yuvarlanmış, hendekten dışarı çıkınca 8. Yol Ordusu'nun süngüleriyle üzerine doğru koşturduğunu görmüş. Boynunda asılı duran yarı otomatik tüfeğiyle onlarca askeri vurmuş. Süvari kıtasından sağ kalanlar 8. Yol Ordusu'nun üzerine saldırmış, askerleri kesip biçerlerken askerler de süngüleriyle onların atlarının karınlarını deşmiş. Büyük bir hengâme çıkmış, hengâme iki tarafın da Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın kara toprağına serilmesiyle sonlanmış, bir daha ayağa kalkamamışlar. Patlamadan kaçan iki at yelelerini savurarak nehir kıyısına yönelmiş, atların mahmuzları kırbaç gibi karınlarına vuruyormuş, oldukça cesur ve pervasız görünüyorlarmış.

Jiao-Gao bölüğünden üç kişi dişlerini sıkıp süngülerini nefretle Demir İrade topluluğu süvari birliğinin günahkâr kıta komutanının karnına ve göğsüne sokmaya başlamış. Beş Bela bir silahın yanan namlusunu elleriyle durdurmuş, vücudu titremiş, gözbebekleri dönmüş, kara gözbebekleri gözyuvalarının içinde kaybolmuş. Uzun kirpikleri gümüş grisi gözlerini kapamış, ağzından sıcak kan süzülmüş. Askerler kana bulanmış süngülerini güçlükle geri çekmiş. Beş Bela bir saniye kadar ayakta dikilip yavaşça hendeğe yuvarlanmış, gün ışığı porselen beyazlığındaki gözaklarına vurmuş, gözlerinden iki soluk parıltı geçmiş. Üç asker açgözlü bir şekilde Beş Bela'nın üzerine saldırıp boynundaki Rus yapımı yarı otomatik tüfekle, belindeki Alman yapımı Mauser'i almış. Eli ayağı bir-

birine dolanan bir kertenkele Beş Bela'nın göğsüne çıkıp bir süre çömelmiş, kertenkelenin gri beyaz vücudu kana bulanmış, gözlerinde insanı ürküten sürüngenlere özgü bir donukluk varmış.

Demir İrade topluluğundan patlamada bacağı sakatlanmış olan bir genç karabinasını ve kılıcını yere atmış, iki solgun elini havaya kaldırıp Jiao-Gao bölüğüne doğru ilerlerken o daha yeni çıkmış, seyrek ve yumuşak sakallarının üzerindeki dudağı sevimli bir şekilde bükülmüş, çekik gözlerinde ölüm korkusunun yol açtığı gözyaşlarıyla, "Amca... beni öldürme... amca... beni öldürme..." diye yalvarmış. Sarı gözlü bir Jiao-Gao askeri bir an tereddüt ettikten sonra gencin kafasına fırlatacağı el bombasını geri çekmiş, yere eğilip karabina ve kılıcı almak istemiş, daha belini doğrultamadan bir silah sesi duymuş, o gencin karnına bir süngünün girip sırtından çıktığını görmüş, sarı gözlü yaşlı asker o körpecik delikanlının tüm vücudunun gözleri önünde titrediğini görmüş, delikanlı iki eliyle tüfeği kavrayıp, "Anam!.." diye bağırmış. O güzel baş birden yaşlı askerin omuzlarına düşmüş. Sarı gözlü yaşlı asker kızgınca ardına dönünce karnından vurulmuş bir meslektaşını görmüş –kara yüzlü, orta yaşlı bir adammış, acı bir inlemeyle delikanlının üzerine yığılıp onunla tek vücut olmuş– Demir İrade topluluğundaki delikanlının karnına süngü saplarken topluluktaki diğer adamlar da bir karabinayla onu sol böbreğinden vurmuş.

Süvari alayının katledilmesi topluluktakilerin moralini iyice bozunca cenaze bayraklarının arkasında inatla direnen adamlar silahlarını bırakıp nehrin güneyine kaçmış, dedem ve Kara Göz ne kadar kükreseler de onların tavşan ayaklarını durduramamışlar. Dedem içini çekip kolunu babamın omzuna dolamış, bir yandan ateş edip bir yandan da Mo Nehri'ne doğru koşturmuşlar.

Jiao-Gao bölüğünün yiğit savaşçıları Demir İrade

topluluğunun bıraktığı silahları alıp neşeli tezahüratlarla takibe devam etmiş, bölükbaşı Küçük Ayaklı Jiang hâlâ en önde ilerliyormuş. Dedem kaçmaktan başka bir çaresi olmayan topluluğun bıraktığı Japon yapımı 38'liği almış, bir gübre yığınının ardına çömelip tüfeğine mermi koymuş –ilk silah sesinin ardından dedemin boynunda asılı olan yaralı kolu önüne düşmüş– tüfeği omzuna almış, kalbi deli gibi atmaya başlayınca Küçük Ayaklı Jiang'ın namlunun ucundaki kafası bir aşağı bir yukarı oynamış. Dedem daha iyi bir atış yapabilmek için onun göğsüne nişan almış. Dedem ateş etmiş, silah sesini duyan babam Küçük Ayaklı Jiang'ın iki kolunu yana açarak yere yuvarlandığını görmüş. Jiang'ın arkasında olan askerler yere yatınca bu fırsatı kaçırmayan dedem babamın kolundan tutup kara dumanların arasından geçerek topluluk üyelerinin peşinden gitmiş.

Ayak bileğinden vurulan Küçük Ayaklı Jiang'ın yanına gelen sağlık biriminden biri yarayı hemen sarmış. Bölük liderlerinden biri gelip ona bakmış, Jiang'ın solgun yüzü ter içindeymiş ama sert bir tavırla, "Devam edin, beni boşverin şimdi, peşlerine düşün çabuk! Silahlarını ele geçirin! Tek bir silahı bile kaçırmayın, ileri! Yoldaşlarım!" demiş.

Yerde yatan askerler, Küçük Ayaklı Jiang'ın cesaretlendirmesiyle ayağa kalkmış, kendilerini kör mermilerin önüne atıp daha vahşi bir şekilde atağa geçmiş. İyice bitkinleşmiş topluluğun koşmaya mecali yokmuş, silahlarını fırlatıp teslim olmayı bekliyorlarmış.

"Ateş edin, ateş edin!" diye kükremiş dedem kızgınca.

İçlerinden biri, "Komutanım, onlara bulaşmayalım, sadece silahlarımızı istiyorlar, evlerimize dönüp darı yetiştirmeye devam edelim," demiş dürüst bir tavırla.

Kara Göz, bir el ateş etmiş, kimsenin kılına bile zarar gelmemiş, Jiao-Gao bölüğü yarı otomatik tüfekleriyle

yaylım ateşi yaparak karşılık vermiş, topluluktan üç kişi bayramlık olmuş, biri vurularak ölmüş. Bölüğün elindeki o üç yarı otomatik tüfek dedemin Çopur Leng'dan fidye karşılığı aldığı, şimdi başkalarının elinde kendi ölüm makinelerine dönüşmüş olan silahlarmış. Çopur Leng'ın bu silahları nereden tedarik ettiğini hayaletler bile bilmiyormuş.

Kara Göz bir kez daha ateş edecekken topluluktan biri kollarını onun beline dolayıp Kara Gözü durdurmuş. Onu durduran adam, "Bu kadarı yeter, Komutanım, bu kuduz köpekler kışkırtmaya gelmez," demiş.

Bölük iyice yaklaşmış, bu sevimli kötü adamları gören dedem gönülsüzce silahının namlusunu indirmiş.

Bu sırada Mo Nehri tarafından köpek havlamasını andıran makineli tüfek sesleri yayılmaya başlamış. Demir İrade topluluğu ve Jiao-Gao bölüğünü nehrin ardındaki duvarda daha acımasız bir savaş bekliyormuş.

5

1939 yılının yağmurlu ve hüzünlü sonbaharını dondurucu bir kış takip etmiş. Babam, annem ve onların cesur ve yetenekli arkadaşlarının silah ve el bombalarıyla öldürdüğü köpekler o vıcık vıcık olmuş bataklıkta devrilmiş darılarla birlikte donup kalmış. Mo Nehri'nde liderlik için birbiriyle kapışan ve Japon el bombalarıyla öldürülmüş olan köpekler nehirdeki solgun sazlıklar arasına karışıp donmuş. Aç karga sürüleri mor ve sert gagalarıyla donmuş köpek leşlerini didikliyormuş, nehir ve bataklık arasında kara bir bulut kümesi gibi gidip geliyorlarmış. Mo Nehri'nde kalın bir buz tabakası oluşmuş, tabakanın

hemen altında kalan köpek leşlerinin üzeri yeşil karga bokuyla kaplanmış. Bataklık da donmuş, buz ve toprak bir olmuş, buzun üzerinde yürürken katır kutur sesler çıkıyormuş. Köyün başına çöreklenen bu uzun kış, dedem, babam, annem ve Liu Hanım'ı kış uykusuna yatırmış. Babamla annem Liu Hanım ve dedem arasındaki ilişkiyi biliyormuş, ama bu onları hiç rahatsız etmemiş. Liu Hanım'ın bu zorlu günler boyunca dedem, babam ve annemle ilgilenmesi onlarca yıl geçtikten sonra bile bizim ailede bahis konusu olmuş ve unutulmamıştır. Liu Hanım'ın adı "aile kütüğümüze" parlak harflerle yazılmıştır. Onun adı Lian'er'dan sonra gelir, Lian'er ninemden sonra, ninemin adı da dedeminkinden sonra yazılıdır.

Babamın testislerinden biri bizim evin kızıl köpeği tarafından parçalandıktan sonra dedem büyük bir umutsuzluğa kapılmış. Liu Hanım, "Tek diş sarmısak daha ateşlidir," diyerek dedemi teselli etmiş. Qianer annem, Liu Hanım'ın buyruğuyla babamın o yaralandıktan sonra çirkin ve tuhaf bir hal alan kuşunu kaldırıp Yu soyunun kurumadığını kanıtlayınca dedem deli gibi sevinip barakanın dışına koşturmuş, açık mavi göğe doğru dualar etmiş; tüm bunlar sonbaharın sonlarına doğru olmuş, o sıralar gökyüzünde sıra sıra güneye doğru uçan yabankazları varmış, bataklıkta köpek dişini andıran buzlanmalar olmuş, karayel de esmeye başlayınca tarihte çok nadir görülen dondurucu kışlardan biri başlamış.

Dedemler barındıkları barakaya kurumuş darı yaprakları istiflemiş; yemek yapılan barakada da darı yığınları varmış. Dengeli beslenip fiziksel olarak güçlenmek için dedemle babam sık sık köpek avına çıkmış. Üstlerinde Liu Hanım'ın diktiği köpek derisi pantolon ve ceket, başlarında Liu Hanım ve annemin birlikte diktiği köpek derisi şapkalarla bataklığın arkasındaki tepeciğe gizlenip köpek vuruyorlarmış. Bataklığa insan eti yemek için ge-

len köpekler bir sürüye ait olmayan, başıboş ve vahşi köpeklermiş. Bizim evin kızıl köpeği öldürüldükten sonra Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda bir daha köpek sürülerine rastlanmamış, hepsi başıboş gezen köpeklermiş. Sonbaharda sanki köpek egemenliği altına girmiş olan insan dünyası kışın tersine dönmüş, insan ırkı köpeklere galip gelmiş, köpek sürülerinin patileriyle açtığı gri beyaz patikalar yavaş yavaş kara toprağa karışmış, köpeklerin açtığı bu patikalar artık sadece hafıza ve hayallerde belli belirsiz bir yer ediyormuş.

Babamla dedem iki günde bir kez köpek avlıyor, her seferinde de sadece bir köpek vuruyormuş. Köpek eti iyi beslenmelerini ve vücut ısılarını korumalarını sağlıyormuş, ikinci yılın baharı babam ve dedem enerji doluymuş. Köyün yıkık duvarına çivilenmiş köpek derilerine uzaktan bakınca güzel bir duvar resmine bakmış gibi oluyormuşsunuz. Babamın boyu köpek eti yemekten 1940 yılı baharında iki yumruk boyu kadar uzamış. Köpekler çok yağlı ve besiliymiş. Donmuş insan eti yiyen köpekler iyice şişmanlamış. Bütün bir kış köpek eti yemiş olan babam sanki bütün bir kış insan eti yemiş gibiymiş. Babam daha sonra iri yapılı, gözünü kırpmadan adam öldüren biri haline gelmiş, acaba bunun o kış boyunca köpekler aracılığıyla dolaylı da olsa insan eti yemesiyle bir ilişkisi var mıdır?

Doğal olarak arada damak tatlarını değiştiriyorlarmış. Dedem babamı bataklığa kaz avlamaya da götürüyormuş.

Güneş dağların ardında batarken harekete geçip birbirine geçmiş ölü darı sapları arasına gizlenmişler, büyük bir kan çöreği gibi batan güneşe bakınca bataklıktaki buz tabakasının üzerinin kana bulandığını görmüşler, başlangıçta suyun yüzeyinden görünen insan ve köpek kemikleri şimdi de buz tabakasının üzerinde görünüyor-

muş, köpek cesetleri dişlerini göstererek sert sert bakıyormuş, insan cesetleri de dişlerini göstererek sert sert bakıyormuş. Karnı doymuş kargalar altın kırmızısı kanatlarıyla köye doğru uçuyormuş, köydeki yüksek ağaçların tepesi tünekleri olmuş. Bataklıkta yeşil yeşil parlayan bataklık yakamozu ayağa kalkmış; onlarca yıl sonra bile burada bataklık yakamozları görülmüş, ama o sıradaki parıltısı hiçbir zaman geçilememiş; bataklığın üzerini çok sevimli yeşil ışıklar kaplamış. Köpek derisi giysileri içindeki dedemle babam insandan çok köpeği andırıyormuş. Babam darı ekmeğinin arasına konulmuş köpek etini ağzını şapırdata şapırdata iştahla yiyormuş. Kazların bunu duyup kaçacağından korkan dedem daha sessiz olması için babama hafifçe vurmuş. Dedem yabankazlarının kulaklarının çok keskin olduğunu söylemiş, rüzgâr sesleri beş kilometre taşırmış, rüzgâra karşı söylenenler de iki kilometre öteden duyulabilirmiş. Babam bundan bir şey anlamamış, yemeye devam etmiş, ama bu sefer ağzını şapırdatmamış. Güneş batınca yerle gök arasını mor bir sis tabakası kaplamış, buzlar karanlık ve ruhsuz bir ihtişamla ışıldamış, sürünün içinde kırktan fazla yabankazı varmış, bir yandan uçuyor bir yandan ötüyorlarmış. Kaz sesleri çok hüzünlüymüş, babam ninemi, anasını hatırlamış. Babam arka kapısından çok kötü kokan bir gaz salmış. Dedem burnunu kapayıp, "Çok fazla yedin!" diye fısıldamış. Babam gülerek, "Köpek kıçı kokuyor," demiş. Dedem babamın kolunu bükerek, "Dayak mı istiyorsun, küçük piç!" diye çıkışmış. Kaz sürüsü buzun üzerinde uçuyormuş. Dedemle babam nefeslerini tutup ilk kazın buzun üstüne konmasını izlemiş, ilk kazın ardından bütün sürü aşağı inmiş. Kazlar buzun üzerinde aptal aptal dolanıyormuş, babamla dedemin saklandıkları yerden on adım uzaktalarmış. Kaz sürüsü daha sonra gruplara ayrılmış, her grubun başında grubun

dışında yalnız başına bir nöbetçi gibi dikilen bir kaz varmış. Yerle gök önce portakal kabuğu sarısına bürünmüş, ardından metalik bir griliğe, ardında da hava kararmış. Gökte yedi-sekiz tane yıldız belirip parlamaya başlamış, yıldızlar buzun üzerinde yansımıyormuş, kaz sürüsü belli belirsiz seçilen birer top gölgeye dönüşmüş. Dedem yanında getirdiği darı saplarını yakınca kaz sürüsü alarma geçmiş, birkaçı uçmaya hazırlanmış, hiç de efsanede söylendiği gibi değilmiş. Efsaneye göre kaz avcısı ateş yakınca kaz sürüsü bağrışır, etrafı kolaçan edip hareket eden bir şey göremeyince uyumaya devam edermiş, yanlış alarm verip diğerlerini uyandıran kazın başına toplanır onu gagalarlarmış, bu karışıklıktan faydalanan kaz avcısı da canlı canlı pek çok kaz yakalayabilirmiş. Bu efsane akla yatkın olabilirmiş, ama pratikte hiç de öyle olmuyormuş. Belki de bir milyon kez denerseniz iki kere filan işleyebilirmiş bu numara. Bu efsane çok eğlenceli ve oldukça heyecan vericidir, ama babamın "oltayla kaz avlama" planı kadar değil. Babam barakaya döndüğünde anneme, "Qianer, bir olta alıp kaz avlamaya gidelim, kancanın ucuna köpek eti takarız, uzun bir misinamız olur, ilk kaz kancayı yutunca kıçından çıkarır, sonra ikinci kaz da kancayı yutup çıkarır, üçüncü ve dördüncü de aynı şeyi yapar, beşinci, altıncı, yedinci... derken en sonuncuda oltayı çeker, koca bir kaz sürüsünü avlamış oluruz, ne dersin?" demiş. Annem, "Köpek eti yemekten sende akıl kalmamış!" diye cevap vermiş. Kaz sürüsü havalanınca babam üstlerine atılıp birkaçını ayağından yakalayabileceğini sanmış, ama hiç de düşündüğü gibi olmamış. Kazların kanatlarının çıkardığı serin bir esinti babamın yüzünü yalamış. İkinci gün kaz avlamaya tüfekleriyle gitmişler, anında üç kaz vurup eve dönmüşler, kazların tüylerini yolmuş, karınlarını deşip bağırsaklarını çıkarmış, ardından tencerenin içine atıp pişirmişler. Pi-

şirdikten sonra tencerenin başında dört kişi kaz eti yerlerken annem babamın "kaz avlama tekniğini" anlatınca hep birlikte gülüşmüşler. O gece rüzgârlıymış, rüzgâr tarlalarda eserken darıları inletmiş, gökte yalnız kazların sesleri yankılanmış, uzaktan belli belirsiz köpek ulumaları duyulmuş. Kaz eti taze bir ot kokusu taşıyormuş, çok sertmiş ve tadı da oldukça sıradanmış.

Kış bitmiş, ilkbahar gelmiş. Tüm gece güneydoğudan ılık bir rüzgâr esmiş, ertesi gün Mo Nehri'ndeki buzların kırılma sesleri yankılanmış. Kavak ağaçları birden pirinç iriliğinde pamukçuğa bürünmüş, şeftali çiçekleri de pembe pembe açmış, erken gelen kırlangıçlar bataklığın içinde ve nehrin üstünde uçuşmaya başlamış, yabani tavşanlar çiftleşmek için birbirini kovalamış, otlar yeşermiş. Duman gibi, sis gibi yağan bahar yağmurlarının ardından dedemle babam üzerlerindeki köpek derisi giysileri çıkarmış. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın kara toprağı gece gündüz on binlerce canlının büyüme sesiyle yankılanmış.

İyice kendilerine gelen dedemle babam, havalar ısınınca barakada duramaz olmuş, Mo Nehri'nin kıyısına gidip taş köprünün etrafında dolanmışlar, ninemle dedemin birliğinin mezarının önünde dikilmişler.

"Baba, 8. Yol Ordusu'na katılalım," demiş babam.

Dedem olmaz gibilerden başını sallamış.

"Leng Zhidui'in birliğine katılalım?"

Dedem yine başını sallamış.

O sabah gün ışığı hiç olmadığı kadar parlak ve güzelmiş, gökte bir bulut bile yokmuş, dedemle babam ninemin mezarı önünde birbirlerine tek söz bile söylememiş.

Uzaktan, köprünün doğusundaki nehrin kuzeyinden yedi tembel atın ağır ağır ilerlediğini görmüşler, atların üzerinde yüzleri hayaleti andıran yedi adam varmış, hepsinin kafası kazılıymış, grubun başında sol gözü-

nün etrafında kara benler olan kara yüzlü bir adam varmış. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı Demir İrade topluluğunun çete başı Kara Göz'müş o adam. Kara Göz'ün şanı dedemin haydutluk yaptığı zamanlardan beri biliniyormuş. O zamanlar haydutlar ve Demir İrade topluluğu birbirine pek ilişmezmiş, kuyu suyu nehir suyuna karışmazmış, dedem onu hor görürmüş. 1929 yılının kış başında dedem ve Kara Göz Yan Nehri'nin tozlu kıyısında ölüm kalım savaşına girmiş ama yenişememişler.

Atlar ninemin mezarının bulunduğu kıyıya varınca Kara Göz atını dizginlemiş, attan inip favorilerini sallamış, başını eğip kıyıdaki kuru otların yanına gitmiş.

Dedemin eli Japon yapımı silahının bağa kabzasına uzanıvermiş.

Kara Göz atına binip, "Demek sendin, Komutan Yu!" demiş.

Dedem eli titreyerek, "Evet, benim!" demiş.

Dedem ölümcül bir bakışla gözlerini Kara Göz'e dikmiş. Kara Göz bir iki kere aptalca sırıtıp atından inmiş, yukardan bakar bir tavırla ninemin mezarına bakıp, "Öldü demek?" demiş.

Dedem, "Evet, öldü!" demiş.

Kara Göz sinirli bir halde, "Anasını, bu kadar iyi bir kadın senin ellerinde can verdi!" demiş.

Dedemin gözleri kıvılcımlar saçmış.

"Başta sana dönmesine izin vermeseydim de benimle gelseydi, tüm bunlar olmayacaktı!" demiş Kara Göz.

Dedem silahını çekip Kara Göz'e nişan almış.

Kara Göz sakin bir tavırla, "Onun intikamını almak mı istiyorsun, beni vurmak sadece tavuk kadar korkak olduğunu gösterir!" demiş.

Aşk nedir? Herkesin kendi cevabı vardır. Bu şeytani olay sayılamayacak kadar çok yiğit erkeğe ve yetenekli

kadına işkence etmiştir. Dedemin aşk tarihinden, babamın canlı aşk ilişkilerinden ve benim çorak aşk çölümden hareketle bizim ailenin üç kuşağının değişmez kuralını şöyle özetleyebilirim: Aşkın ilk unsuru olan fanatizm yürek acısıdır, delinmiş yürekten çamsakızını andıran bir sıvı gibi damla damla damlar, acıdır ve taze kanla ödenir, kanama midede başlar, oradan ince ve kalın bağırsaklara geçer, zifti andıran bir bok gibi vücut dışına atılır; aşkın ikinci unsuru olan zulüm acımazsızca eleştirmektir, iki taraf da karşısındakinin derisini, gerçek ve ruh derisini yüzmek için sabırsızlanır, birbirlerinin damarlarını, kaslarını, kara veya kırmızı kalpleri de dahil tüm iç organlarını söküp atmak ister; sonra söktükleri kalpleri birbirlerine fırlatırlar, havada çarpışan o iki kalp parçalara bölünür; aşkın üçüncü unsuru olan soğukluk sürüncemeli ağır bir sessizliktir, soğuk duygular aşıkları buzlu çubuk dondurmaya çevirir, önce kış rüzgârları eser, sonra yere kar düşer, ardından buz gibi sulara girilir, en sonunda çağdaş uygarlığın buzdolabına kaldırılır, domuz eti gibi soğuk hava deposuna asılır, sarıağız balığı gibi soğutma odasına kapatılır. Bu yüzden gerçek âşıkların yüzünü kırağı tutmuştur, vücut ısıları yirmi beş derecedir, sadece dilsiz bir davul çalarlar, konuşamazlar, konuşmak istemediklerinden değildir bu, dişleri öyle şiddetle birbirine çarpar ki çoktan konuşamaz hale gelmişlerdir, onları gören dilsiz sanır.

Bu yüzden fanatik, zalim ve soğuk aşk = mide kanaması + deri yüzülmesi + dilsizi oynamak. Bu döngü durup dinlenmeden sonsuza dek kendi etrafında dönenir.

Aşk taze kanın zift karası bir boka dönüşme sürecidir, aşkın tezahürü kötü sakatlanmış iki insanın birlikte uzanmasıdır, aşkın sonucu gri beyaz gözlerini açmış iki dondurma çubuğudur.

1923 yazında dedem ninemi eşeğinden indirip darı

tarlasına taşımış, kenevirden yapılma giysisini yere sermiş, bu onların trajik "mide kanamasının" başlangıcıymış. 1926 yazında babam iki yaşındayken ninemin işe aldığı hizmetçi kız Lian'er, güzel kalçalarını dedemle ninemin arasına sokarak aşk üçgenine katılmış, bu deri yüzülmesini başlatmış, aşkları fanatizmin cennetinden zulmün cehennemine geçmiş.

Lian'er, ninemden bir yaş daha küçükmüş, 1926 baharında ninem on dokuz yaşındaymış. On sekiz yaşındaki Lian'er'ın güçlü ve sağlıklı bir vücudu varmış, bacakları uzun, ayakları büyükmüş, esmer yüzünde iki yuvarlak gözü, küçük ve şuh burnunun altında etli ve seksi dudakları varmış. O sıralar bizim içki imalathanesi refah dönemindeymiş, kaliteli *baijiu* etraftaki tüm köylere yayılmış, içki kokusu bizim avluları ve tüm odaları sarmış, bu sonsuz etkinin altında evin tüm erkek ve kadınları sünger gibi içki içmiş, hepsi de çok iyi içicilermiş. Dedem ve ninemden söz etmeye bile gerek yok, hatta o zamana kadar elini içkiye sürmemiş olan Liu Hanım bile bir oturuşta yarım sürahiyi devirir olmuş. Başlarda sadece nineme içki içerken eşlik eden Lian'er, sonunda elinde içki olmadan adımını atmaz olmuş. İçki insanı açık sözlü yapar, cesaretlendirir, tüm tehlikelere, hatta ölümle yüzleşmeye bile açık hale getirir; insana kendini unutturur, yozlaştırır, şehvetin kucağına atar. İşte dedem o sıralar haydutluk yaşamına adım atmış, para pul kazanmak için değilmiş bu, hayatı öğrenmek içinmiş. İntikam, intikamın intikamı, intikamın intikamının intikamı, bu zalim yasanın kısırdöngüsü iyi kalpli sıradan birini kara kalpli bir akrebe, işini bilir, yürekli bir hayduda dönüştürmüş. Dedem uzun süre çalıştığı "yedi erik çiçeği" tekniğiyle "Benekli Boyun" ve adamlarını öldürmüş. Açgözlü büyük dedemi neredeyse felç edecek kadar korkuttuktan sonra içki imalathanesinden ayrılıp sık

ve yeşil perdenin içinde romantik bir çapulculuk hayatına adım atmış. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın her yerine haydut tohumları ekilmiş, hükümet haydut yaratmaya başlamış, yoksulluk insanları haydut etmiş, zina ve tutku cinayetleri haydut yaratmış, haydutlar haydut yaratmış. Bir katır ve iki silahla neredeyse "Benekli Boyun" ve adamlarının hepsini Mo Nehri'nde öldüren dedemin kahramanlığı şimşek hızıyla bütün ilçeye yayılmış ve dedem küçük haydutların akınına uğramış, 1925-1928 yılları arasında Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın haydutları kendi tarihlerinin altın çağını yaşamışlar, dedemin şanı hükümeti bile sarsmış.

Bu süre boyunca sırrına erişilmez sertlikteki Cao Dokuz Rüya, Gaomi kaymakamlığı yapmış. Dedem, Cao Dokuz Rüya'nın ayakkabı tabanıyla derisinde açtığı yaraları unutamamış, bir boşluğa denk getirip intikam almayı dört gözle bekliyormuş. Doğrudan hükümete saldırmak dedemin şanlı haydutluk hayatının önemli unsurlarından biriymiş. Dedem 1926 yılı başlarında yanında iki adamla birlikte ilçeye gidip Cao Dokuz Rüya'nın on dört yaşında olan tek oğlunu kaymakamlık binasının önünden kaçırmış. Dedem ağlayan yakışıklı çocuğu koltukaltına sıkıştırmış, bir elinde de silahı varmış, granit taşı döşeli caddede çalımla yürümüş. Kurnaz Yaver Yan ve birkaç asker dedeme çok da yaklaşmaya cesaret edemeden, aralarında belli bir mesafe koyup bağırarak arkalarından koşturmuş. İlçe askerleri gelişigüzel bir şekilde uzaktan dedeme ateş etmiş. Dedem ardına dönmüş, silahını çocuğun şakaklarına dayayıp, "Yan, git de Cao Dokuz Rüya denen yaşlı köpeğe söyle, eğer oğlunu geri almak istiyorsa on bin gümüş para getirsin, üç gün mühlet veriyorum ona, eğer getirmezse oğlunu ölmüş bilsin!" diye kükremiş.

Yan sakin bir tavırla, "Yu, takas nerede yapılacak?" diye sormuş.

Dedem, "Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndaki Mo Nehri'nin ahşap köprüsünün ortasında," demiş.

Yan, adamlarını alıp kaymakamlık binasına geri dönmüş.

Dedem ilçeden çıkarken çocuk, "Vay anam, vay babam!" diye çığlıklar atarak ölümüne mücadele etmiş. Çocuğun beyaz dişleri ve kırmızı dudakları varmış, yüzü ağlarken çirkin bir ifade alsa da yine de çok sevimli görünüyormuş. Dedem, "Ağlama, ben senin vaftiz baban sayılırım, seni vaftiz ananı görmeye götürüyorum!" demiş. Çocuk daha çok ağlamaya başlamış. Sabrı taşan dedem ışıl ışıl parlayan küçük kılıcını çıkarıp, "Ağlamak yasak, eğer bir daha ağlarsan kulağını keserim senin!" demiş. Çocuk bir daha ağlamamış, şaşkın gözlerle onu taşıyan iki hayduda bakmış.

İlçeden iki buçuk kilometre uzaklaştıklarında dedem arkalarından gelen nal sesleri duymuş. Hemen ardına dönmüş, cadde üzerinde bir toz ve duman bulutu varmış, bir at sürüsü dörtnala üzerlerine doğru geliyormuş. Kurnaz Yan en ön sıradaymış. Dedem iyi görememiş, iki hayduda yolun kenarına çekilmelerini emretmiş, üçü çocuğu aralarına alıp başına silah dayamışlar.

Dedemlere bir ok atımı uzaklıktayken Yan ve adamları darı tarlalarına yönelmişler. Hasadın ardından darı tarlalarında tek tük darı sapları kalmış, kış rüzgârı tarlanın tozunu savuruyormuş, tarlalar dümdüzmüş. Yan'in önderliğindeki atlılar büyük bir daire çizip dedemlerin önüne çıkmış, ardından tekrar toprak yola sapmış, tozu dumana katarak Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na doğru ilerlemişler.

Dedem önce şaşırmış, hemen ardından ne olup bittiğini sezmiş. Eliyle bacağına vurup, "Kahretsin, burada vaktimizi boşa harcıyoruz!" demiş.

İki haydut bir şey anlamayınca şaşkınca, "Nereye gidiyorlar?" diye sormuş.

Dedem tek laf etmemiş, atlılara ateş etmeye başlamış, ama atlılar çoktan uzaklaştığından mermiler arkalarında bıraktıkları toza karışmış.

Kurnaz Yan'in liderliğindeki atlılar Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na vardıklarında doğruca bizim eve yönelmişler, Yan en hızlı atı sürüyormuş ve atı bizim evin yolunu biliyormuş. Bu sırada dedem de dörtnala bizim köye doğru koşuyormuş. Cao Dokuz Rüya'nın şımartılmaya alışık oğlu hayatında nerede böyle bir zorlukla karşılaşmış ki? Beş yüz metre koştuktan sonra hemen kendini yere atıp hareketsiz kalmış. Haydutlardan biri, "Şunun işini bitirelim, bu çocuk başa bela," demiş.

Dedem, "Yan, oğlumu kaçırmaya gidiyor!" deyip Cao'ın bayılan oğlunu omzuna alıp yavaşça kaldırmış. Haydutlar acele edince dedem, "Artık çok geç, biraz yavaşlayalım, bu küçük hayvan yaşadığı sürece bir şey yapamazlar," demiş.

Yan ve adamları eve dalıp ninemle babamı yakalamış, ardından atların üzerine bağlamışlar.

Ninem, "Seni kör köpek, ben Cao Dokuz Rüya'nın vaftiz kızıyım!" diye sövmüş sinirle.

Yan sırıtarak, "Tamam, biz de vaftiz kızını yakalamaya gelmiştik!" demiş.

Yan ve adamları yolun yarısında dedemlere rastlamış. Kafalarına silah dayalı olan "rehineler" birbirlerine o kadar yakınmış ki ellerini uzatsalar birbirlerine dokunabilirlermiş, ama kimse hareket etmeye cesaret edememiş.

Dedem elindeki kılıca, atın üzerinde elleri arkadan bağlı nineme ve Yan'in kucağındaki babama bakmış.

Yan'in adamları atlarını dedemin üzerine sürmüş, atların nalları hafifçe çınlamış, boyunlarındaki ziller şıngırdamış, atlıların yüzlerinde bir gülümseme varmış, yüzünde kızgın bir ifade olan ninem yolun kenarında duran asık yüzlü dedeme, "Zhan'ao, çabuk vaftiz babamın

oğlunu salıver, onlar da bizi bırakacak," diye bağırmış.

Dedem çocuğun elini sıkmış, er ya da geç çocuğu bırakacakmış, ama şimdi olmazmış.

Rehinelerin salıverilmesi Mo Nehri'nin ahşap köprüsü üzerinde olacakmış. Dedem Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bütün haydutlarını desteğe çağırmış, iki yüz otuzdan fazla adam toplamış, hepsi silahlanmış bir şekilde ahşap köprünün kuzey girişinde uzanmış ya da oturur vaziyette toplanmış. Nehrin donmuş suyu baharın etkisiyle parça parça çözülmeye başlamış, buz tabakasının ortasında erimeye başlamış bölümler varmış, kuzey rüzgârının getirdiği kara toprak buzun üzerini örtüyormuş.

Öğleye doğru ilçe askerleri köprünün güney girişine varmış. İçlerinden dördü sallanarak bir tahtırevan taşıyormuş.

İlçeden gelenler köprünün güneyinde durup karşı tarafla pazarlığa başlamış. Dedemle pazarlık yapan kişi asil ve onurlu Kaymakam Cao Dokuz Rüya'ymış. Yüzünde bir gülümsemeyle nazik ve samimi bir tavırla dedeme, "Zhan'ao, sen benim vaftiz kızımın kocasısın, nasıl olur da kendi yeğenini kaçırırsın? Paraya sıkıştıysan vaftiz babana söylemen yeterdi!" demiş.

Dedem, "Paraya sıkışmadım, o üç yüz ayakkabı tabanını unutamıyorum!" demiş.

Cao Dokuz Rüya ellerini ovuşturarak gülmüş, dedeme, "Yanlış anlamaydı o, yanlış anlamışım! Ama seni dövdürmeseydim hiç tanışamayacaktık! Değerli damadım, 'Benekli Boyun'un icabına bakarak çok büyük bir iş başardın, bunu üstlerime bildireceğim ki sana büyük bir ödül versinler," demiş.

Dedem, "Senden ödül isteyen kim?" demiş, ağzından çıkan sözler böyle kaba olmasına rağmen kalbi bir an yumuşamış.

Yan, tahtırevanın perdesini kaldırınca kucağında ba-

bam olan ninem yavaşça ilerlemiş.

Ninem köprüye doğru ilerlerken Yan onu durdurmuş. Yan, "Yu, çocuğu köprüye bırak, aynı anda salıverelim rehineleri," diye seslenmiş.

Yan, "Rehineleri salın!" diye emretmiş.

Cao'ın oğlu, "Baba!" diye çığırarak köprünün güneyine uçarcasına koşmuş, ninem kucağında babamla köprünün kuzeyine yürümüş.

Dedemin adamlarının elinde kısa tüfekler, ilçeden gelenlerin ellerinde uzun tüfekler varmış.

Ninemle çocuk köprünün ortasında karşılaşmış. Ninem eğilip çocuğa bir şeyler söylemek istemiş, çocuk ağlayarak ninemin yanından uzaklaşmış, doğruca köprünün güneyine koşmuş.

Bu oyun gibi kaçırma sürerken Kaymakam Cao Dokuz Rüya'nın içinden *San Guo zhi yanyi*'deki[1] gibi bir plan geçmiş, bu plan Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndaki haydutların altın çağını zalimce sonlandırmış.

1926 yılının üçüncü ayında büyük ninem ölmüş. Ninem babamı alarak kara katırıyla cenaze işlerini halletmek için ana evine dönmüş, üç günlüğüne gidip dönmeyi planlıyormuş, ama solgun göğün işleri karıştıracağını nereden bilecekmiş, ninemin gittiğinin ikinci günü bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başlamış, yağmur öyle yoğunmuş ki rüzgâr esecek aralık bulamamış, yer ve gök birbirine geçmiş. Darı tarlalarında konuşlanmış dedem ve adamları yağmur yüzünden evlerine dönmüş, böyle bir havada kırlangıçlar bile yuvalarından çıkmaz, hülyalı cıvıltılarla yuvalarında saklanırlarmış, ilçe-

1. "Üç Krallık Romanı", Çin edebiyatının dört büyük klasik romanından biri olan eser Luo Guanzhong'a aittir; 120 bölümden oluşur, yaklaşık 800 000 kelime içerir.

deki askerler bile dışarı çıkmamış, bahardaki o tuhaf kaçırma olayından sonra dedemle Kaymakam Cao Dokuz Rüya arasında sanki sessiz bir anlaşma yapılmış gibiymiş, Gaomi ilçesinde askerler ve haydutlar arasında ateşkes ilan edilmiş. Haydutlar evlerine dönüp silahlarını yastıklarının altına koymuş, tüm günü uyumakla geçirmeye başlamışlar.

Dedem kenevir yağmurluğuna bürünüp eve dönmüş, Lian'er dedeme ninemin cenaze için ana evine gittiğini söylemiş, dedem yıllar önce kara katırına atlayıp o yaşlı paragözü korkutmaya gittiği günleri hatırlayınca kendini tutamayıp gülmüş. Ninem başlarda büyük dedem ve büyük ninemden nefret etmiş, ama büyük konuşmamak gerekmiş işte, aradan onca yıl geçmiş, yağmur cenazeyle geri dönmüş, "Fırtına uzun sürmez, sevenler uzun süre ayrı kalmaz," derler ya.

Pencerenin dışındaki yağmur sesi su dalgalarını andırıyormuş, yağmur saçaklardan şelale gibi dökülüyormuş. Avludaki yağmur suyu yarım insan boyuna gelmiş. Yağmur toprağı şişirmiş, avlu duvarlarının arası açılmış, duvarın bazı kısımları aşınıp devrilmiş. Duvarlar yıkılınca darı tarlalarının gri yeşilliği pencereden görünür olmuş. Dedem *kang*'ına uzanmış, ama gözüne uyku girmiyormuş, aklında hep darı tarlalarının o uçsuz bucaksız gri yeşil denizi varmış, alçak bulutlar darı dalgalarının üzerini kaplamış, dalga sesi hiç kesilmemiş, toprağın o güçlü kokusuyla çimen kokusu birbirine karışıp dedemin odasını kaplamış. Yağmur dedemin aklını başından almış, her şeye karşı duyarsızlaşmış, içmiş uyumuş, uyumuş içmiş, gece ve gündüz ayrımı kalmamış, tam bir kaos hâkimmiş havaya. Bizim evin o kara katırı yularını koparıp doğu avlusuna gitmiş, ninemin penceresinin önünde hareketsiz beklemiş. Dedem darı içkisinin kızarttığı gözlerini katıra dikince sanki tüm vücudunda

karıncalar geziniyormuş gibi bir karıncalanma hissetmiş. Yağmur katırın sırtını kılıç darbeleri gibi dövüyormuş, bir kısmı düştüğü gibi sıçrıyor, bir kısmı o koyu tüylerine yapışıyormuş, katırın karnından aşağı süzülen yağmur suları yerde bir gölet oluşturmuş. Yağmur damlaları suyun yüzeyinde patlamış mısır gibi zıplıyor ama katır hiç istifini bozmuyormuş, arada bir yumurta büyüklüğündeki gözlerini açıp yukarı bakıyor, ardından yine kapatıyormuş. Dedem hayatında hiç sıkılmadığı kadar sıkılmış. Üzerindekileri çıkarıp sadece donuyla kalmış. Göğsündeki ve uyluklarındaki kıvırcık kara tüyleri kaşımaya başlamış, ne kadar kaşırsa o kadar çok kaşınıyormuş. *Kang*'ın her yerine tuzlu bir kadın kokusu hâkimmiş. Bir içki kâsesini *kang*'a fırlatmış, kâse kırılmış, kaplan ağzı büyüklüğünde bir fare dolapların birinden sıçrayıp dedeme alaycı bir ifadeyle baktıktan sonra pencerenin pervazına çıkmış, iki ayağının üzerinde dikilip pençelerini yalamaya başlamış. Dedem fareye ateş edince fare pencerenin dışına düşmüş, silah sesi odada yankılanmış.

Lian'er kabarmış saçlarıyla odaya girmiş, *kang*'ın üzerinde dizkapaklarını tutan dedemi görünce tek laf etmemiş, yerdeki kâse kırıklarını toplayıp odadan çıkmaya yeltenmiş.

Dedemin boğazına bir sıcaklık yayılmış, boğazını temizleyerek, "Sen... dursana..." diyebilmiş zar zor.

Lian'er ardına dönüp bembeyaz dişleriyle kalın dudaklarını ısırmış, gülümseyince o karanlık odada sanki altın gibi bir şey parıldamış, dışarıdan gelen yağmur sesi sanki yeşil bir duvarla örülmüş gibi dinmiş. Dedem, Lian'er'ın dağılmış saçlarına, yarı saydamlaşmış narin ve küçük kulaklarına, davul gibi inip çıkan göğsüne bakarak, "Büyümüşsün sen," demiş.

Lian'er ağzını oynatınca dudaklarının kenarında kurnaz bir ifade belirmiş.

"Ne yapıyordun?" diye sormuş dedem.

"Uyuyordum!" demiş Lian'er esneyerek, "Bu lanet yağmur daha ne kadar sürecek, sanki Samanyolu'nu bıçaklamışlar."

"Douguan'la anası orada mahsur kalmış olmalı, üç güne döneriz dememişler miydi? O yaşlı karı şimdiye çürümüştür!" demiş dedem.

"Başka bir şey var mıydı?" diye sormuş Lian'er.

Dedem başını eğip bir süre düşündükten sonra, "Yok," demiş.

Lian'er dudaklarını ısırarak yine gülmüş, kalçalarını sallayarak odadan çıkmış.

Odanın içi yine kararmış, dışarıdaki koyu yağmur perdesi daha da kalınlaşmış, daha da ağırlaşmış. Kara katır dört bacağı da suyun içinde hâlâ dışarıda duruyormuş. Dedem katırın kuyruğunu salladığını görmüş, katırın bacakları arasından uzun bir et parçası seyirmiş.

Lian'er tekrar odaya girmiş, kapıya yaslanıp buğulu gözlerle dedeme bakmış. O su gibi berrak gözlerini koyu mavi bir duman kaplamış.

Yağmur sesi yine uzaklaşmış, dedem eli ve ayağının terlediğini hissetmiş.

"Ne istiyorsun?" diye sormuş dedem.

Lian'er dudağını ısırarak hafifçe gülümsemiş. Dedem odanın tekrar altın sarısına büründüğünü görmüş.

"İçki içer misin?" diye sormuş Lian'er.

"Bana eşlik eder misin içerken?"

"Tamam, ederim."

Lian'er bir sürahi içki getirip bir kâse yumurta doğramış.

Yağmur yağmaya devam ediyormuş, kara katır kara bir kaya gibi pencerenin dışına dikilmiş, katırın bedeninden yayılan soğuk bir hava akımı yavaşça odaya süzülüp dedemin çıplak vücudunu sarınca dedem irkilmiş.

"Üşüdün mü?" diye sormuş Lian'er küçümser bir tavırla.

"Yanıyorum!" demiş dedem sinirli bir tavırla.

Lian'er, iki kâseye içki doldurup birini dedeme uzatmış. Kadeh tokuşturmuşlar.

Boşalan kâseleri *kang*'ın üzerine fırlatmışlar. İkisi de birbirini süzmüş.

Dedem odanın içinde altın sarısı bir alevin parladığını görmüş, odanın her yerini saran altın sarısı alevin içinde iki mavi kıvılcım titreşerek dans ediyormuş. Altın sarısı alev dedemin vücudunu, mavi kıvılcımsa dedemin kalbini yakıyormuş.

"Efendi olan üzerinden on yıl geçse de intikamını alır!" demiş dedem, soğuk bir ifadeyle silahını kılıfına sokarken.

Nehrin kıyısında dikilen Kara Göz başını kaldırıp ninemin mezarının önüne gelmiş, mezarın etrafında bir tur atıp toprağı tekmelemiş, iç çekerek, "Ah, insan bir ömür yaşar, otlarsa sonbahara kadar! Yu, Demir İrade Japonlarla savaşacak, bize katıl!" demiş.

"Sizin şu batıl inançlı topluluğunuza mı katılayım?" demiş dedem küçümseyerek.

"Anasını, öyle büyük konuşma, tanrılar Demir İrade'yi koruyor, göğün iradesi ve halkın kalbi bizle, bize katılmak büyük bir onurdur!" demiş Kara Göz ayağını ninemin mezarının üstüne koyarken, "Kara buraya onun hatırına geldi."

"Ben senin gibi anasını siktiğimin acımasını istemiyorum, bir gün neyin ne olduğunun farkına varacaksın, seninle işimiz daha bitmedi!" demiş dedem.

"Senden korktuğumu mu sanıyorsun?" demiş Kara Göz belinde asılı silahına vurarak, "Silah kullanmasını ben de biliyorum."

Setin üzerinden kaşı gözü yerinde bir topluluk üyesi gelip dedemin elini sıkmış, alçakgönüllü bir beyefendilikle, "Komutan Yu, Demir İrade topluluğu üyeleri sizin şanlı adınıza büyük saygı duyuyor, dört gözle topluluğumuza katılmanızı bekliyoruz, dağlar nehirler dağıldığında herkes ülkesi için görevini yerine getirmelidir! Japonları yenmek için hepimiz savaş baltalarımızı bir kenara gömmeliyiz. Kişisel sorunları Japonlarla savaştıktan sonra çözmeli," demiş.

Dedem bu genç adama ilgiyle bakmış, kendi yaverini hatırlamış, kendi silahını temizlerken ölen şanssız, genç ve yakışıklı Yaver Ren'ı. "Komünist Partisi'nden misin?" diye sormuş dedem alayla.

Genç adam, "Ne Komünist Partisi'ndenim ne de Kuomintang'danım, ikisinden de nefret ediyorum," demiş.

Dedem, "İyi, aferin!" demiş.

Genç adam, "Benim adım Beş Bela," demiş.

Dedem onun elini sıkarak, "Bunu unutmayacağım," demiş.

Dedemin yanında duran babam uzun süre hareket etmemiş. Merakla Demir İrade topluluğu üyelerinin kafalarını izliyormuş, hepsinin kafası kazılıymış, bu topluluğun simgesiymiş, babam onların kafalarını niye böyle kazıdıklarını bilmiyormuş.

6

Lian'er'la dedem, üç gün üç gece deli gibi sevişmişler, Lian'er'ın kalın dudakları iyice şişmiş, dudaklarından ince bir kan süzülüp ağzına ve dişlerine kadar akmış. Onu öperken aldığı kan tadı dedemi çıldırtıyormuş. Yağmur üç

gün boyunca hiç durmamış, odanın içindeki o altın sarısı ve gök mavisi alevler kaybolduğunda dedem darı tarlalarından gelen darıların o gri yeşil çağrısını, kurbağaların ıslak vraklamalarını ve yabani tavşanların diş tıkırdatmalarını duymuş. O soğuk havaya karışmış binlerce canlının kokusunu almış, bu kokuların en baskını kara katırın kokusuymuş. Katır hâlâ pencerenin önünde dikiliyormuş, yerinden bir milim bile kıpırdamamış. Dedem, katırın kokusunu her aldığında katırın büyük bir tehdit olduğunu düşünüyormuş. Dedem onun o düz kafasını silahıyla dağıtma zamanının geldiğini hissediyormuş. Dedem silahını kaç kez doğrultmuş, ama silahını her kaldırdığında o altın sarısı alev odayı tekrar dolduruyormuş.

Dördüncü günün sabahı dedem gözlerini açınca yanında uzanan Lian'er'ın ne kadar zayıfladığını fark etmiş, kapalı gözlerinin etrafında koyu mor halkalar belirmiş, kalın dudakları çatlayıp soyulmaya başlamış. Bu sırada köyde bir evin yıkıldığını duymuş. Alelacele üzerini giyinip sendeleyerek *kang*'dan aşağı inmiş, *kang*'dan inerken tepetaklak aşağı yuvarlanmış. Yerde yatarken karnının acıktığını duyumsamış, ayağa kalkmaya çalışmış, yorgun bir sesle Liu Hanım'a seslenmiş, ama kimse cevap vermemiş. Lian'er ve Liu Hanım'ın kaldığı odanın kapısını açıp içeri bakınca *kang*'ın üzerinde yeşil bir kurbağadan başka bir şey görememiş, Liu Hanım'ın gölgesi bile yokmuş. Penceresinin önünde kara katırın olduğu odaya geri dönünce tuza batırılmış yumurtaları kabuklarıyla birlikte yemiş. Tuzlu yumurtalar dedemi daha da çok acıktırmış, mutfağa dalıp dolapları açmış, bir solukta dört küflenmiş çörek, dokuz tuzlu yumurta, iki kokuşmuş tofu, iki sap yeşil soğan yiyip üzerine bir kepçe fıstık yağı içmiş.

Güneş, darı tarlalarının üzerine kan gibi yayılırken Lian'er hâlâ uyuyormuş; dedem onun, kara katırın derisi gibi parlayan vücuduna bakmış, vücudu gözlerinin

önünde altın sarısı bir yıldız gibi parlıyormuş. Pencereden içeri giren kırmızı güneş ışığı, o altın sarısı yıldızı yutuvermiş. Dedem, silahının namlusuyla Lian'er'ın karnını dürtünce Lian'er gözlerini açıp gülümsemiş, gözlerindeki mavi kıvılcım tekrar dans etmeye başlamış. Dedem sendeleyerek avluya çıkmış, henüz tam doğmamış güneş hem büyük hem de yuvarlakmış, üzerinde kan olan yeni doğmuş bir bebek gibi ıslakmış, bahçedeki su birikintileri kıpkırmızıymış, sokaktaki su şırıl şırıl darı tarlalarına doğru akıyormuş. Tarlalardaki yarılarına kadar suya batmış olan darılar göldeki su kamışlarını andırıyormuş.

Avludaki su yavaş yavaş çekilince yumuşamış toprak ortaya çıkmış. Doğu ve batı kanadını ayıran duvar da yıkılmış, Luohan Amca, Liu Hanım ve diğer çalışanlar hep birlikte güneşin doğuşunu izliyormuş. Dedem onların ellerinin ve yüzlerinin yeşil bir pasa bulanmış olduğunu görmüş.

"Üç gün üç gece kumar mı oynadınız?" diye sormuş dedem.

"Evet, üç gün üç gece kumar oynadık," demiş Luohan Amca.

"Katır geçen sene açılan çukurun içine sıkışmış, gidip çıkarın şunu," demiş dedem.

Atölye çalışanları katırın karnına ip dolayıp sırtına iki düğüm atmış, iki kalas alıp katırın altına sokmuş, on kadar adam hep bir ağızdan bağrışarak hayvanın dört bacağını havuç söker gibi çekiştirmeye başlamış.

Yağmur dinip hava açınca yağmur suları da hemen çekilmiş, toprağın üzerinde yağ gibi parlak bir çamur tabakası kalmış. Ninem babamı alıp katırına binmiş, çamurlu darı tarlalarında dönüş yoluna koyulmuş. Katırın karnına ve ayaklarına çamur sıçramış. Kaç gündür birbirinden ayrı olan katırlar birbirlerinin kokusunu alınca

toynaklarını yere vurup anırmaya başlamış, yemliğin önüne bağlandıklarında sevgiyle birbirlerinin tüylerini ısırmışlar.

Dedem utangaç bir tavırla ninemin yanına gidip babamı kucağına almış. Ninemin gözleri şişmiş ve kan çanağına dönmüş, ekşi eşki kokuyormuş. "İşleri hallettin mi?" diye sormuş dedem.

Ninem, "Bu sabah defnettik, eğer iki gün daha yağmur yağsaydı, kurtçuklar yiyip bitirecekti," demiş.

"Bu yağmur, gerçekten iyi yağdı, sanki Samanyolu delinmişti." Dedem babama sarılıp, "Douguan, vaftiz baba de bakayım!" demiş.

"Ne 'vaftiz babası', 'öz baba' diyecek!" demiş ninem, "Vaftiz babalığında kan bağı yoktur, senin onunla bağın ise kanlı," diye lafını esirgememiş. "Sen çocuğu tut da ben gidip üstümü değişeyim."

Dedem kucağında babamla avluda dolaşmış, katırın sıkıştığı çukuru işaret ederek, "Douguan, küçük Douguanım, şuraya bak, kara katır çukura düşmüş, orada üç gün üç gece dikildi durdu," demiş.

Lian'er elinde bakır tasla su almak için dışarı çıkmış, dedeme doğru dudaklarını ısırıp büzmüş, dedem kasten gülünce aldırmaz bir tavır takınmış.

Dedem, "Neyin var?" diye fısıldamış.

Lian'er, "Hep bu lanet yağmurun suçu!" demiş acıyla.

Lian'er suyu alıp içeri girdiğinde dedem ninemin ona, "Onunla ne konuştunuz?" dediğini duymuş.

Lian'er, "Bir şey konuşmadık," demiş.

"Hep bu lanet yağmurun suçu demedin mi?"

"Yok, yok, şu lanet yağmur, sanki Samanyolu delinmiş gibi yağdı dedim!" demiş Lian'er.

Ninem bir "Ya!" çekmiş, dedem tasın içindeki suyun sıçradığını duymuş.

Lian'er dışarı tasın içindeki suyu dökmeye çıktığın-

da dedem onun yüzünün morardığını ve gözünün ferinin kalmadığını görmüş.

Üç gün sonra ninem, büyük ninem için günlük yakmak istediğini söylemiş. Babamı alıp kara katıra binerken Lian'er'a, "Bugün geri gelmem," demiş.

O günün gecesi Liu Hanım da doğu kanadında çalışanlarla kumar oynamaya gitmiş, ninemin odası yine o altın sarısı alevlere bürünmüş.

Ninem, yıldızlar çıkınca geri dönmüş. Pencerenin önünde durup içeriyi dinlemiş, ardından sövüp saymaya başlamış.

Ninem, Lian'er'ın yüzünü tırmalayarak kan içinde bırakmış, dedemin sol yanağına bir tokat atmış. Dedem gülmüş. Ninem elini tekrar kaldırıp dedeme bir tokat daha atmak istemiş, ama eli dedemin yüzüne varmadan ölü gibi durmuş, ardından dedemin omzunu kavramış. Dedem bir tokatla ninemi yere sermiş.

Ninem iki göz iki çeşme ağlamış.

Dedem, Lian'er'ı alıp gitmiş.

7

Demir İrade topluluğu atlarından birini binmeleri için dedemle babama vermiş. Kara Göz en başta dörtnala ilerliyormuş, Komünist Parti ve Kuomintang'dan nefret ettiğini açık bir dille dile getiren Beş Bela dedemlerin yanındaymış. Beş Bela'nın benekli atı çok gençmiş, diğer atlara yetişmek için büyük bir istek duyuyormuş, ama binicisi onu dizginliyormuş. Benekli at dedemin bindiği siyah atı ısırarak binicisine olan memnuniyetsizliğini göstermiş. Siyah at da toynaklarını kaldırarak benekliye

cevap vermiş. Dedem atını dizginleyip beneklinin öne geçmesini sağlamış, araları birkaç metre açılınca Beş Bela'nın ardından yola koyulmuş. Mo Nehri'nin ılık, koyu renk suları buharlar çıkarıp darı tarlalarına doğru salınıyormuş. Savaşın ardından toparlanamayan darılar güneşin altında yere serilmiş, birkaç şaşkın köylü ne yapacaklarını bilmeyen bir halde darıların arasında dikilmiş, akıllı olanlarsa kendi tarlalarını ateşe vermiş, kuru darı sapları yanarak çıktıkları kara toprağa geri karışmış.

Köylülerin ateşe verdiği darılardan çıkan alevler eski püskü ve koyu kırmızı bir kumaş parçası gibi Mo Nehri'nin iki yakasındaki darı tarlalarının üzerinde titremiş, mavi duman bulutları buz netliğindeki göğü sarmış, yanık darı kokusu dedemin burnuna ve boğazına dolmuş. Atının üzerinde durmadan konuşan Beş Bela dedeme, "Komutan Yu, kardeşiniz tüm gün konuşup durdu, sizin fikirlerinizi henüz duyma şansım olmadı," demiş.

Dedem acı bir gülümsemeyle, "Bendeniz ancak iki yüz kelime bilirim, o da adam öldürmek ve kundaklamakla ilgili, o konularda üzerime yoktur; ülkenin durumundan, partilerden bahsetmek beni mezbahaya götürmekle bir!" demiş.

"Japonları ülkeden atınca sizce hangi tarafa meyletmeliyiz?"

"Bu beni ilgilendirmez, kimse benim sikimi ısıramaz, ben bunu bilirim!"

"Yönetimi Komünist Partisi ele geçirirse, sizce nasıl olur?"

Dedem hor gören bir tavırla burnunu sümkürmüş.

"Ya Kuomintang başa gelirse?"

"Hepsi aynı bok! Piç sürüsü!"

"Aynen öyle, Kuomintang'dakiler tam bir düzenbaz, Komünist Partisi kurnazın önde gideni, Çin'in ihtiyacı olan şey bir imparator! Küçüklüğümden beri 'Üç Krallık

Romansı' ve *Shuihu Zhuan*'ı[1] okurum, onlardan şunu çıkardım, mücadele gelip geçer, uzun süren bölünmeler biter, uzun süren birleşmeler bölünür, ülkenin iradesi bir imparatorun elinde olmalıdır, ülke imparatorun evidir, ev imparatorun ülkesidir, bu sebeple ülkeyi tüm kalbiyle yönetir. Ülkeyi bir parti yönetirse herkesin söyleyecek bir sözü olur, işler karışır, kayınpeder soğuktan, kayınvalide sıcaktan şikâyet eder, sonunda işler sarpa sarar."

Beş Bela benekli atını durdurup dedemin siyah atını beklemiş, ardına dönüp bir sır verir gibi, "Komutan Yu, ben de çocukluğumdan beri 'Üç Krallık Romansı' ve 'Bataklık Kaçkınları'nı okurum, içeriklerini avucumun içi gibi bilirim, cesaretim de yerinde, ama acıdır ki önümde bir lider yok. Kara Göz'ün o kahraman lider olduğunu sanırdım, bu yüzden evden ayrılıp topluluğa girdim. Başlarda evlenip bir düzen kurma hayalim vardı, Kara Göz'ün domuz gibi aptal, inek gibi salak, cesaretsiz, hedefsiz biri olduğunu bilmezdim, tek derdi Yan Nehri Ağzı'ndaki üç dönümlük arazisini korumak. Bizim orada bir söz vardır: Kuşlar sağlam dala yuva yapar, atın iyisi sahibini görünce kişner. Düşündüm taşındım, bu koca Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda bir siz varsınız Kahraman Komutan Yu. Birkaç arkadaş birleşip Kara Göz'den sizi topluluğa almasını istedik, buna kaplanı yuvaya alma planı derler. Yue Hükümdarı Goujian[2] gibi başarılar kazandıkça toplulukta sempati ve prestij kazanacaksınız. Sonrasında Kara Göz'den kurtulacağız, sizi lider olarak destekleyeceğim, toplulukta disiplini sağlayınca ekibi genişletip önce Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nı ele geçirir, sonra da kuzeye doğru ilerleriz, Pingdu Güneydoğu ve

1. "Bataklık Kaçkınları." Dört büyük klasik romandan biridir, Song hanedanı döneminde Shi Nai'an tarafından yazıldığı söylenir.

2. MÖ 494-465 yıllarında bugünkü Zhejiang eyaletinde hüküm sürmüş bir kral.

Jiao Kuzey Köyü'nü de ele geçirip bu üç yeri bir çatı altında toplarız. Böylece sizin önderliğinizde Yan Nehri' ne Demir İrade bayrağını dikeriz. Ardından atlı birliklerle Gaomi, Pingdu ve Jiao'a saldırır, buradaki Komünist Partilileri, Kuomintang üyelerini ve Japonları hakladık mı üç merkez de elimize geçer, kendi imparatorluğumuzu kurarız!"

Dedem neredeyse attan düşecekmiş, bu kalbi imparatorluk hayalleriyle yanan yakışıklı gence şaşkınlıkla bakmış. Dedem atını durdurmuş, gözünün önündeki kara şaşkınlık perdesi geçtikten sonra attan inmiş, Beş Bela'nın önünde eğilmenin yakışıksız kaçacağını düşünüp elini uzatmış, Beş Bela'nın terli elini sıkarak, "Beyefendi! Seni küçük piç, neden senle daha önce karşılaşmadık ki, niye bu kadar uzun sürdü karşılaşmamız," demiş titrek bir sesle.

"Efendim, bir lider böyle konuşmamalı, aynı yolda birlik olup büyük işler başaracağız!" demiş Beş Bela gözlerinde yaşlarla.

Onlardan yarım kilometre kadar ileride olan Kara Göz atını durdurup, "Hey, siz ikiniz, gelmiyor musunuz?" diye bağırmış.

Beş Bela elini ağzına götürüp, "Geliyoruz, Yu'nün eyeri çözülmüş, bağlayıp geliyoruz!" diye bağırmış.

Kara Göz'ün küfrettiğini duymuşlar, Kara Göz, atına kamçıyla vurunca bütün birlik tavşan gibi dörtnala öne atılmış.

Beş Bela, atın sırtında parlak kara gözleriyle oturan dedeme, "Efendi Yu, seninle çok önemli konulardan konuştuk, bunlardan sakın kimseye bahsetme!" demiş.

Dedem başıyla onaylamış.

Beş Bela atının gemini gevşetince benekli at ön ayaklarını sanki avuç içiymiş gibi oynatmış, kuyruğunu sallayıp uçarcasına koşmaya başlamış, atın nalları altındaki

kara toprak sanki kazılmış gibi nehre yuvarlanmış.

Dedem hayatında hiç hissetmediği kadar zihninin açıldığını duyumsamış. Beş Bela'nın sözleri dedemin kalbini bir bez parçası gibi cilalamış, kalbi ayna gibi parlıyormuş, şimdiye kadar verdiği mücadele, sonunda bir anlama bürünmüş, içini büyük bir umut dalgası kaplamış. Dedem kucağında oturan babamın bile duymakta zorlandığı bir şekilde şöyle demiş: "Göğün adaleti!"

Atlar bir yavaş bir tırısa geçerek öğleye doğru Mo Nehri'ne varmış; öğleden sonra Mo Nehri arkalarında kalmış; akşama doğru dedem atın üzerinde çorak alkali topraklar arasında akan ve Mo Nehri'nden daha dar olan Yan Nehri'ne bakmış. Nehrin buğulu camı andıran yüzeyi belli belirsiz bir ışık saçıyormuş.

8

1928 sonbaharı sonuna doğru Kaymakam Cao Dokuz Rüya dedemin liderliğindeki Gaomi Kuzeydoğu Bucağı haydutlarını ortadan kaldırmayı planlamış. Dedem Japonya'nın Hokkaido Adası'nın çorak tepeleri ve ıssız sırtlarındayken bu trajediyi defalarca hatırlamış. O kuzgun karası "Chevrolet" sedanıyla Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın engebeli yollarından geçerken emsalsiz bir aptallıkla ne kadar mutlu olduğunu hatırlamış. Kendini sekiz yüz yiğidi ağına çeken bir kuş yemi olarak düşünmüş. Jinan ili dışında kalan ücra bir dere kenarında o sekiz yüz yiğidin makineli tüfeklerle eleğe dönüşünü her hatırladığında tüm uzuvlarını soğuk bir ürperti kaplamış. Yarım ay şeklindeki Hokkaido Adası'nın sırtlarında üzerinde yırtık bir çuvalla gri mavi dalgaların ardından koşturup

sığ sularda yırtık bir ağla balık avlamaya çalışırken Mo ve Yan nehirlerini düşünüp durmuş, ağaç dallarıyla ateş yakıp Hokkaido Adası'nın sığ nehirlerinden tuttuğu küçük sazan balıklarını pişirirken sekiz yüz kişinin hayatına mal olan hatasını düşünerek acıyla kıvranmış.

Dedem sabahın erken saatlerinde kırık tuğlaları üst üste koyarak kendini Jinan Polis Departmanı'nın yüksek duvarının öbür tarafındaki kâğıt atıkları ve çürümüş otların arasına atmış, etrafta dolaşan birkaç başıboş kedi görünce ürkmüş. Civardaki evlerden birine gizlice girip üzerindeki düz siyah askerî üniformayı birkaç eski püskü giysiyle değiştirip sokaktaki kalabalığın arasına karışmış, ardından bir yük vagonuna bindirilen köylüleri ve kendi adamlarını görmüş. Vagonun üzerinde yüzlerinde ölümcül bir ifade taşıyan nöbetçiler varmış, vagondan keskin bir çığlık gibi kurum ve kara is yayılıyormuş.

Dedem paslı rayların üzerinde güneye doğru bir gün bir gece yürümüş. Şafağa doğru kuru bir nehir yatağı yakınlarından pis bir kan kokusu yayılmış. Dedem yıkık ahşap köprünün altındaki solgun kayaların üzerinde kan ve beyin parçaları görmüş, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın sekiz yüz haydudu yığınlar halinde nehir yatağının yarısını doldurmuş. Dedem vicdan azabı, korku ve intikam alma hırsıyla dolmuş. Köprünün üzerinde dikilmiş, yaşama arzusu çok güçlü olmasına rağmen hayatın o öldürmek ya da öldürülmek, yemek ya da yenilmek üzerine kurulu döngüsünden iyice bıkmış. Sessiz köyündeki bacalardan kıvrılan dumanları hatırlamış, kuyudan su çekerken çıkrığın gıcırdamasını ve mor tüylü bir eşeğin kovadan berrak kuyu suyunu içişini hatırlamış, kırmızı bir horozun hünnap ağaçlarıyla çevrili toprak bir duvar üzerinde sabahı karşılayan ötüşünü hatırlamış. Eve dönmeye karar vermiş.

Bütün yaşamını Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın sınır-

ları içinde geçiren dedem, hayatında ilk kez oradan bu kadar uzakta olduğunu anlayınca köyün sanki dünyanın öbür ucunda kaldığını hissetmiş. Dedem trenin Jinan'a gelirken sürekli batıya ilerlediğini hatırlayınca tren raylarını doğuya doğru takip ederse sonunda sorunsuz bir şekilde Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na çıkabileceğini düşünmüş. Koca Yangtze Nehri bile kıvrılırken insan yapımı tren rayları da elbet kıvrılacakmış. Bazen raylar üzerine işeyen erkek köpeklere rastlıyormuş, bazen de dişi köpekler çıkmış karşısına. Arada tren geçerken ya yoldaki hendeklere ya da yolun kenarındaki tarlalara saklanıp trenin kara ya da kırmızı tekerleklerinin titreyerek geçişini izliyormuş, raylar tekerlerin altında kıvrılıyormuş; trenin keskin düdüğü ekinlerin yapraklarını yalıyor ve etraf toz ve dumana karışıyormuş. Tren geçtikten sonra raylar acı bir şekilde eski hallerine dönüyor, bu kaçınılmaz baskıya boyun eğmek zorunda kalıyorlarmış. Trenden atılan Çinli ve Japon dışkıları aynı kokuya sahipmiş, fıstık ve çekirdek kabukları rayların arasına giriyormuş.

Dedem girdiği köylerde yemek dileniyor, karşısına çıkan nehirlerden su içiyormuş, gece gündüz demeden doğuya doğru ilerlemiş. İki hafta sonunda Gaomi tren istasyonunun o tanıdık kulelerini görmüş. Gaomi ilçesinin ileri gelenleri istasyonda Shandong eyaleti Emniyet Müdürlüğü'ne terfi eden Kaymakam Cao Dokuz Rüya'yı uğurlamaktaymış. Dedem niyeyse birden bayılmış, burnuna kara toprağa karışmış kan kokusu gelene kadar uzun süre yerde kalmış.

Dedem o soğuk rüyalarında sık sık ninemin kar beyazı vücudunu ve babamın o garip ama naif gülümsemesini görmesine rağmen onları görmeye gitmekten vazgeçmiş, kendine geldiğinde kirli yüzünden sıcak gözyaşları süzülüyor, yumruk gibi sıkılmış kalbi acıyormuş. Başını kaldırıp yıldızlı göğe baktığında karısı ve oğlunu ne

kadar çok özlediğini hatırlamış. Artık bir karar vermeliymiş, damıtılmış darı içkisi kokusu alınca önce bir tereddüt etmiş. Ninemin dedeme attığı o bir buçuk tokat ikisinin arasına soğuk bir nehir gibi girivermiş. Ninem ona sövmüş: Seni eşek herif! Seni domuz herif! Ninem ona söverken kaşlarını kaldırmış, eli belinde arkaya doğru gerilmiş, boynunu ileri doğru uzatmış, ağzından kan damlıyormuş. Bu çirkin görüntü dedemin aklını tamamen karıştırmış, dedem hayatında hiçbir kadından böylesine öfkeli küfürler duymamış, hiçbir kadın ona şimdiye kadar tokat atmamış.

Lian'er'la yaşadığı yasak aşktan utanç duymuyor değilmiş, ama yediği küfür ve tokattan sonra suçluluk hissi kaybolmuş, başlangıçta duyduğu özeleştiri ihtiyacı yerini güçlü bir intikam duygusuna bırakmış. Kendinden emin bir tavırla Lian'er'ı alıp bizim köye yedi kilometre uzaklıktaki Yan Nehri Ağzı'na giderek bir ev satın almış. Bu süre zarfında yaptığı hataların farkına varmış, Lian'er'ın zayıflıkları ninemin iyi noktalarını ortaya çıkarmış. Şimdiyse verdiği o ölüm kalım mücadelesinden sonra ayakları onu buraya getirmiş, o tanıdık kan kokusunu alırken çok üzülmüş. O iyi ve kötü anılarla dolu avluya dönmeyi çok istiyormuş, ama o küfürlerin yankısı ve küfrederken uzun ve kambur bir çiti andıran boynun o çirkin görüntüsü önünde uzanan yolu kapatıyormuş.

Dedem gece yarısı o yorgun düşmüş vücudunu Yan Nehri Ağzı'na sürüklemiş. İki yıl önce satın aldığı evin önünde dikilip güneybatıya, ayın parladığı göğe bakınmış. Gök metal grisi, ay portakal sarısıymış, ay yarımaymış, ama görünen yerleri bu eksikliğine rağmen ışıl ışıl parlıyormuş. Ayın etrafında birkaç tane yalnız yıldız varmış. Evin ve sokağın üzerine ay ve yıldızların soğuk yansıması vuruyormuş. Lian'er'ın o kara, güçlü, ince ve uzun vücudu dedemin gözleri önünde süzülmüş. Dedem onun

vücudunu saran o altın sarısı alevle gözlerinden çıkan mavi kıvılcımları düşünmüş, derisine işleyen bir özlem dedeme ruhundaki ve vücudundaki acıları unutturmuş, avlunun duvarına tırmanıp içeri atlamış.

Dedem pencerenin kanatlarına vurmuş, duygularını bastırarak alçak bir inlemeyle şöyle fısıldamış:

"Lian'er... Lian'er..."

Evden önce hafif bir inilti, ardından korkuyla titreyen bir ses, sonunda da kesik kesik hıçkırıklar duyulmuş.

"Lian'er, Lian'er, geldiği mi duymadın mı? Benim ben, Yu Zhan'ao! "

"Ağabeyim... Ağabeyciğim! Beni ölesiye korkuttun, ama yine de korkmadım! Hayalet olsan da seni görmek isterim! Hayalet oldun biliyorum, hayalet olsan da yine de beni görmeye geldiğin için çok mutluyum... Beni hâlâ hatırlıyorsun... Gir içeri... Hadi gir."

"Lian'er, ben hayalet değilim, hâlâ hayattayım, yaşıyorum, kaçıp buraya geldim!" demiş dedem yumruğuyla pencereye vurarak, "Dinle bak, hayaletler pencereyi çalar mı?"

Lian'er ağlamaya başlamış.

Dedem, "Ağlama, biri duyacak," demiş.

Dedem, daha kapının ağzına varmadan Lian'er büyük bir turnabalığı gibi çırılçıplak dedemin kollarına atılıvermiş.

Dedem *kang*'a uzanıp kâğıt kaplı tavana şaşkınlıkla bakmış. İki ay boyunca dışarı adım bile atmamış, Lian'er her gün sokakta Gaomi Kuzeydoğu Bucağı haydutları hakkında duyduklarını dedeme anlatıyormuş, dedem bu yüzden her gün o büyük trajedinin anıları içine dalıyormuş. O büyük trajedinin bazı ayrıntılarını hatırlayınca dişleri nefretle gıcırdıyormuş. Bir ömür boyu kaz vurduktan sonra sanki kazlardan birinin kendi gözlerini oyduğunu hissetmiş. Yaşlı köpek Cao Dokuz Rüya'nın ha-

yatını sonlandırmak için eline sayısız fırsat geçirmesine rağmen her seferinde canını bağışlamış. Bu sefer ninemi düşünmüş. Onunla Cao Dokuz Rüya'nın yarı şaka yarı ciddi vaftiz baba-kız ilişkisi dedemi engelleyen önemli nedenlerden biriymiş, belki de ninemden Cao Dokuz Rüya'dan nefret ettiği için nefret etmiş olabileceğini düşünmüş. Kim bilir belki de ikisi dedemi tuzağa düşürmek için bir oyun oynamış olabilirlermiş. Lian'er'ın anlattıklarının da bunda payı varmış, Lian'er dedeme, "Ağabeyciğim, sen onu unutamadın, ama o seni çoktan unuttu, sen vagona bindirildikten sonra, o Demir İrade topluluğunun çete başı Kara Göz'le çekip gitti, Yan Nehri Ağzı'na gideli aylar oldu, hâlâ geri dönmedi," demiş.

Lian'er bir yandan konuşmuş, bir yandan da dedemin göğsünü okşamış. Dedem onun doymak bilmeyen kara vücuduna bakınca içinde dalga dalga bir isteksizlik büyümüş. Gözünün önündeki bu kara vücut ona ninemin kar beyazı vücudunu hatırlatmış, onlarca yıl önce ninemi darıların üzerine serdiği kenevir giysisine yatırdığı o bunaltıcı öğleden sonrasını hatırlamış.

Dedem doğrulup, "Benim şu silah hâlâ burada mı?" diye sormuş.

Lian'er korkuyla dedemin koluna sarılıp, "Ne yapacaksın onunla?" demiş.

Dedem, "Şu köpek piçlerini öldüreceğim!" demiş.

"Zhan'ao, canım ağabeyciğim, daha fazla insan öldürme! Daha kaç cana kıyacaksın şu hayatta!" demiş.

Dedem, Lian'er'ın karnına bir tekme atıp, "Fazla konuşma, silahı getir!" demiş.

Lian'er acıyla inlemiş, yastığın dikişlerini söküp silahı içinden çıkarmış.

Dedemle babam Demir İrade topluluğunun o genç üyesi Beş Bela'nın ardından dörtnala ilerliyormuş, uzak-

tan Yan Nehri'nin bulanık ışıltısı görünmüş, nehrin iki yakasında çorak, beyaz topraklar uzanıyormuş, dedem Beş Bela ile yaptığı konuşmanın heyecanını üzerinden henüz atamasa da aklı hâlâ Mo Nehri'nde Kara Göz'le yaptığı kavgada kalmış.

Dedem, kolunun altında silahıyla sürekli anıran bir eşeğin üzerinde Yan Nehri Ağzı'na varmış. Eşeğini kabuklarını kemirmesi için köyün dışındaki bir karaağacın altına bağlamış. Yırtık pırtık şapkasını kaşları hizasına çekip koca adımlarla köye koşturmuş. Yan Nehri Ağzı koca bir köymüş, dedem yol sormadan doğruca büyük çatılı evleri takip etmiş. Kışın eli kulağındaymış, köyde birkaç inatçı sarı yaprağı rüzgârda salınan kestane ağacı varmış. Rüzgâr çok sert esmese de yine de insanı bıçak gibi kesiyormuş.

Dedem Demir İrade'nin toplantı yaptığı büyük bir avluya gizlice girmiş. Tapınağı andıran büyük bir yapının duvarında vahşi bir kaplana binmiş garip bir adamı tasvir eden solgun bir resim asılıymış. Resmin altında bazı garip nesneler varmış (dedem daha sonra bu nesnelere yakından bakınca onların maymun pençesi, tavuk kafatası, kurutulmuş domuz safra kesesi, bir kedi kafası ve bir eşeğin nalı olduğunu görmüş), salınan tütsü dumanlarının içinde bir gözünün etrafı benlerle kaplı bir adam bir sac parçasının üzerinde oturuyormuş, sol eliyle çıplak başını kaşıyor, sağ eliyle kıçının çatalını kapatarak yüksek sesle şöyle bir mantra söylüyormuş: "Amalay, amalay, demir kafa demir kol demir ruh sunağı demir tendon demir kemik demir sülüğen sunağı demir yürek demir karaciğer demir akciğer sunağı ham pirinç dövülüp demir duvara dönüşür demir bıçak demir silah hiçbir çıkış yolu yok demir atalarımız demir kaplana biner acil ferman amalay amalay amalay..."

Dedem Gaomi Kuzeydoğu Bucağı ünlü yarı insan yarı iblis Kara Göz'ünü hemen tanımış. Mantrayı okuması bitince Kara Göz aceleyle ayağa kalkıp demir kaplana binen demir atasına üç kez secde etmiş, sonra sacın üstüne oturup iki elini yumruk yaparak havaya kaldırmış, tırnakları elinin içine gömülmüş. Sonra tapınağın içinde oturan topluluk üyelerine dönüp onları başıyla selamlamış. Topluluk üyeleri sol elleriyle tıraşlı başlarını kaşıyıp sağ elleriyle kıçlarının çatalını kapamış, gözlerini kapayıp hep bir ağızdan yüksek sesle Kara Göz'ün söylediği mantrayı tekrar etmişler. O "Amalay... amalay..." diye bağrışları bir şarkı gibi yükselmiş, dedem tapınağın içinin hayaletimsi bir havaya büründüğünü hissetmiş, dedemin içindeki intikam ateşinin yarısı kendiliğinden sönüvermiş –dedemin buraya gelmekteki amacı Kara Göz'ü öldürmekmiş– Kara Göz'e olan yoğun nefreti ipeksi bir haşmetin içine karışmış.

Mantrayı söyledikten sonra topluluk üyeleri de demir kaplana binen demir şeytana secde etmiş, sonra ayağa kalkıp iki sıra halinde Kara Göz'ün önünde toplanmışlar. Kara Göz'ün önünde içinde kızıl darılar olan büyük, soya sosu kırmızısı bir fıçı varmış, dedem daha önceden Demir İrade topluluğundakilerin çiğ darı yediğini duymuş, ama bunu kendi gözleriyle ilk defa görüyormuş. Topluluğun her bir üyesi ellerinde birer kâseyle fıçıdan darı alıp midelerine indirivermiş, ardından teker teker sunağa gitmiş, sunağın üzerindeki maymun pençesi, eşek nalı ve tavuk kafatasını alıp tıraşlı kafa derilerine sürmüşler.

Demir İrade topluluğu seremonilerini bitirdiğinde beyaz güneş ışınları kırmızıya dönmüş, dedem duvardaki resme bir el ateş edince demir kaplana binen demir şeytanın yüzünde bir delik açılmış. Silah sesiyle düzenlerini bozan topluluk kısa sürede toparlanıp dedemin etrafını sarıvermiş.

"Bu yavuz hırsız da kim?" diye sövmüş Kara Göz.

Dedem duvarın önüne çekilip kaşlarını saran eski püskü şapkasını çıkarmış, ardından, "Muhterem atanız Yu Zhan'ao!" demiş.

Kara Göz, "Sen hâlâ yaşıyor musun?" demiş.

Dedem, "Önce senin öldüğünü görmek isterim!" demiş.

Kara Göz, "Beni elindeki oyuncakla öldürebileceğini mi sanıyorsun? Çocuklar, bana bir satır getirin!" demiş.

Topluluktan biri bir satır getirmiş, Kara Göz nefesini tutup gelen adama işaret vermiş. Dedem keskin satırın Kara Göz'ün çıplak karnını sert bir ağaç dalını keser gibi çatırtıyla kestiğini görmüş, ama Kara Göz'ün karnında sadece satırın bıraktığı birkaç iz kalmış.

Demir İrade topluluğu hep bir ağızdan mantrayı söylemeye başlamış: "Amalay amalay amalay demir kafa demir kol demir ruh sunağı... demir atalarımız demir kaplana biner acil ferman amalay... amalay... amalay..."

Dedem şaşırmış kalmış, şimdiye kadar dünya üzerinde mermi ve satırın işlemediği hiç kimseyi görmemiş, topluluğun söylediği mantrayı düşünmüş, gözler dışında neredeyse vücudun tamamının demir olduğunu söylüyorlarmış.

"Peki gözlerin benim sıktığım mermiyi durdurabilir mi?" diye sormuş dedem.

"Peki sen karnınla bir satırı durdurabilir misin?" diye cevaplamış Kara Göz.

Dedem kendi karnının kesinlikle bir satırı durduramayacağını biliyormuş; Kara Göz'ün gözlerinin bir mermiyi durduramayacağını da biliyormuş.

Topluluktakiler tapınaktaki silahlarını kuşanıp dedemin etrafını sarmış, avının üzerine atlamak üzere olan bir kaplan gibi dedeme bakıyorlarmış.

Dedem silahında sadece dokuz mermisi olduğunu

hatırlamış, şimdi Kara Göz'ü öldürürse topluluğun kuduz bir köpek gibi üzerine atlayıp onu kıymaya çevireceğinden eminmiş.

"Kara Göz, senin ne kadar özel biri olduğunu gördüm, deden sana iki güzel taşak bırakmış! O orospuyu bana geri ver de hesabımız kapansın!" demiş dedem.

"O senin malın mı? Çağırsan gelir mi bakalım? Hükümet nikâhınız var mı? Dul bir kadın sahipsiz köpeğe benzer, kim bakarsa onun olur! Canını seviyorsan buradan defolup gidersin, sonra başına bir şey gelirse sakın Kara'yı suçlama!" demiş Kara Göz.

Dedem silahını doğrultmuş. Topluluk üyeleri de soğuk bir ışıltıyla parlayan silahlarına davranmış. Adamların mantrayı sayıklamaya başladıklarını gören dedem göze göz, dişe diş diye düşünmüş!

Bu sırada ninem kalabalığın ardından soğuk bir kahkaha salıvermiş. Dedem silahını indirmiş.

Ninem kucağında babamla taş bir basamağa çıkmış, tüm vücudu batan güneşin altında ışıl ışıl parlıyormuş. Saçları yağ gibi parlakmış, yanakları kırmızıymış, gözlerinde hem aşk hem de nefret okunan bir parıltı varmış.

Dedem dişlerini sıkarak, "Orospu!" diye sövmüş.

Ninem arsızca, "Seni eşek herif! Seni domuz herif! Seni sefil şey, sadece hizmetçi kızları düzmeye yararsın sen!" demiş.

Dedem silahını doğrultmuş.

Ninem, "Vur be! Öldürsene beni! Oğlumu da öldür!" demiş.

"Vaftiz babam!" diye bağırmış babam.

Dedem silahını yine indirmiş.

O yeşil darı tarlalarındaki ateşli öğleyi hatırlamış, pencerenin önünde çamura saplanan o kara katırı hatırlamış, Kara Göz'ün koynunda yatan o solgun vücudu düşünmüş.

Dedem, "Kara Göz, sadece ikimiz kapışalım, silah olmadan, yumruk yumruğa, ya balık ölsün ya da ağ parçalansın; köyün dışındaki nehir kenarında seni bekliyorum," demiş.

Dedem, silahını beline sokup aptal aptal bakınan topluluk üyelerinin arasından geçmiş, nineme bakmamış bile, sadece göz ucuyla babama bakıp koca adımlarla köyden çıkmış.

Dedem, Yan Nehri'nin buharlar çıkaran kıyısına varınca pamuklu ceketini çıkarmış, silahını bir kenara fırlatmış, kemerini iyice sıkıp beklemeye başlamış. Kara Göz'ün geleceğinden eminmiş.

Yan Nehri'nin bulanık suları bu sırada güneşin altın sarısı ışıklarını buzlu bir cam gibi yansıtıyormuş.

Kara Göz gelmiş.

Kucağında babamla ninem de gelmiş. Ninemin gözleri bir başka parlıyormuş.

Demir İrade topluluğu da gelmiş.

"Yumruk yumruğa mı dövüşelim yoksa savaş sanatı tekniklerini mi kullanalım?" diye sormuş Kara Göz.

"İkisi arasındaki fark ne?" diye sormuş dedem.

"Yumruk yumruğa dövüşte önce sen bana üç yumruk atarsın, sonra ben sana üç yumruk atarım; savaş sanatı tekniklerinde işte, sıra mıra yok, karşılıklı rastgele dövüşürüz!" demiş Kara Göz.

Dedem şöyle bir düşünüp, "Yumruk yumruğa olsun!" demiş.

Kara Göz kendinden emin bir tavırla, "Önce ben mi sana vurayım yoksa sen mi bana vurursun?" demiş.

Dedem, "Bahtımıza ne çıkarsa o, sazlıklardan sap çekelim, uzun sapı çeken ilk yumruğu atar!" demiş.

"Sapları kim hazırlayacak?" diye sormuş Kara Göz.

Ninem babamı kucağından indirip, "Ben yaparım," demiş.

Ninem iki sap koparıp arkasına saklamış, sonra elindeki sapları onlara uzatıp, "Çekin!" demiş.

Ninem göz ucuyla dedeme bakmış. Dedem sapı çekerken ninem avucunu açıp kalan sapı göstermiş.

"Uzun sapı sen çektin, önce sen başla!" demiş ninem.

Dedem, Kara Göz'ün karnına bir yumruk atmış. Kara Göz haykırmış.

İlk yumruğu karnına yiyen Kara Göz'ün gözlerinde mavi bir ışık parlamış, ikinci darbe için beklemeye başlamış.

Dedem bu kez kalbine bir yumruk atmış.

Kara Göz bir adım gerilemiş.

Dedem, son yumruğu tüm gücüyle Kara Göz'ün karnının ortasına sallamış.

Kara Göz iki adım gerilemiş, yüzü mum sarısına dönmüş, eliyle göğsünü tutup iki kez öksürmüş, ağzından ağız dolusu pıhtılaşmış kan gelmiş.

Ağzını silip dedemi başıyla onaylamış. Dedem nefesini tutup tüm gücünü göğsü ve karnında toplamış.

Kara Göz nal büyüklüğündeki yumruğunu şöyle bir savurmuş, ama yumruk tam dedeme değecekken kolunu geri çekmiş.

"Göğün hatırına, ilk yumruğu atmayayım!" demiş Kara Göz.

Kara Göz ikinci yumruğunu da durdurup dedeme, "Bu da yerin hatırına olsun," demiş.

Kara Göz'ün üçüncü yumruğu dedemi havaya kaldırmış, dedem alkali toprağa düşen koca bir çamur parçası gibi tok bir sesle yere çakılmış.

Dedem zar zor ayağa kalkmış, ceketini ve silahını yerden kaldırmış, yüzünde soya fasulyesi iriliğinde ter damlaları varmış.

"On yıl sonra görüşürüz," demiş dedem.

Nehrin içinde kahverengi bir ağaç kabuğu süzülü-

yormuş, dedem dokuz kez üst üste ateş edip ağaç kabuğunu parçalara ayırmış. Silahını beline sokup sendeleyerek çorak topraklara doğru ilerlemiş. Güneş ışınları çıplak omuzlarına vurmuş, kıvrımlı sırtı bakır gibi parlıyormuş.

Kara Göz, nehirde süzülen kabuk parçalarına bakıp ağız dolusu kan tükürmüş, ardından yere oturmuş.

Kucağında babamı taşıyan ninem ağlayarak, "Zhan'ao," diye seslenmiş, yalpalayarak dedemin peşinden koşturmuş.

9

Mo Nehri'nin bendinin arkasındaki makineli tüfek sesleri üç dakika boyunca ortalığı inletmiş, ardından kısa bir sessizlik olmuş. Az önce zafer naralarıyla atağa geçen Jiao-Gao bölüğündekiler kendilerini birden yakılmış darılarla solgun yolun üzerinde bulmuşlar. Dedemin Jiao-Gao bölüğündekilere teslim olmayı düşünen adamları kesilmiş darılar gibi parçalara ayrılmış, aralarında Kara Göz'ün yıllardır Şeytan'a tapan eski adamlarıyla dedemin kahramanlıklarını duyup topluluğa yeni katılanlar da varmış. Ne saçlarını kazıtmaları, ne kuyu suyu ve ham darıyla şişmiş karınları, ne demir kaplana binen demir ataları, ne de kafalarına sürdükleri eşek nalı, maymun pençesi ve tavuk kafatası, et ve kandan ibaret olan vücutlarını koruyamamış, uçarcasına gelen arsız makineli tüfek mermileri omurgalarını ve bacak kemiklerini parçalamış, göğüs ve karınlarını delip geçmiş. Demir İrade topluluğundakilerin parçalanmış vücutlarıyla Jiao-Gao bölüğündekilerin kanlı cesetleri birbirine geçmiş, Jiao-Gao bölüğündekilerin kırmızı kanıyla Demir İrade topluluğundakilerin yeşil kanı birleşip kara tarlaları ve

kara yolu besleyen mor bir kan havuzu oluşturmuş. O kadar yıl geçtikten sonra bile buraları hâlâ çok verimli topraklardır, burada yetişen darılar çabuk olgunlaşır, bu parlak darı yaprakları ve saplarının en büyük ayırt edici özelliği erkek hayvanlarının üreme organlarına bir çeşit canlılık katmasıdır.

Jiao-Gao bölüğüyle dedemin Demir İrade topluluğu ortak düşmana yenildikten sonra göz açıp kapayıncaya kadar kanlı düşmanlardan dost yoldaşlara dönüşmüşler. Ölenlerle sağ kalanlar, acı acı inleyenlerle yerle bir olanlar, bacağından yaralanan Küçük Ayaklı Jiang'la kolundan yaralanan dedem birlik olmuş. Başını Küçük Ayaklı Jiang'ın gazlı bezle sarılı bacağına dayayan dedem Küçük Ayaklı Jiang'ın ayaklarının aslında hiç de o kadar küçük olmadığını keşfetmiş, ama ayaklarındaki o pis koku kan kokusundan daha betermiş.

Makineli tüfekler tekrar ateş etmeye başlamış, yola ve darı tarlalarına isabet eden mermiler tozu dumana katmış, toprağa giren mermi sesleriyle ete saplanan mermi sesleri aynı ürkünçlükle yaşayanların ruhlarını kemirmiş. Jiao-Gao bölüğüyle Demir İrade topluluğu kara toprağın içinde yol açmayı sabırsızlıkla bekliyormuş. Arazi çok kötüymüş, her yer dümdüzmüş, bir ot bile yokmuş, mermi ağı büyük ve keskin bir kürek gibi başlarında dolanıyormuş, kim başını kaldırsa oracıkta ölüyormuş.

Kısa bir sessizlik daha olunca dedem Küçük Ayaklı Jiang'ın, "El bombaları!" diye bağırdığını duymuş.

Silah sesleri yine başlamış. Sonra yine kısa bir sessizlik. El bombası kullanmaya alışık olan Jiao-Gao bölüğü bende onlarca el bombası fırlatmış, büyük bir patlamanın ardından askerlerin, "Vay anam vay babam!" diye çığlıkları duyulmuş, gri bir kumaş parçasına sarılı bir kol havada süzülmüş, dedem bu kısa kolun seğiren parmaklarına bakınca sanki Küçük Ayaklı Jiang'la konuşur gibi,

"Leng Zhidui! Bu Kıta Komutanı Çopur Leng, o piç," demiş.

Jiao-Gao bölüğü bir düzine el bombası daha fırlatmış, uçan şarapnel parçaları nehrin üzerine düşmüş, bendin arkasından ağaç gibi dumanlar yükselmiş. Jiao-Gao bölüğünden yedi-sekiz kişi bende doğru hücum etmiş, tam bendin tepesine vardıklarında mermilerle karşılaşıp geri yuvarlanmışlar, ölen ve hâlâ hayatta olanlar birbirine karışmış, kimin kim olduğunu söylemek zormuş.

"Geri çekilin!" diye bağırmış Küçük Ayaklı Jiang.

Jiao-Gao bölüğü bir düzine el bombası daha fırlatmış, patlama yankılanırken ölülerin arasına karışmış olanlar ayağa kalkmış, bir yandan ateş edip bir yandan da kuzeye doğru koşmaya başlamışlar. Adamlardan ikisi Küçük Ayaklı Jiang'ın ayağa kalkmasına yardım etmiş, onlar önde Jiang arkada koşuşturmuşlar. Dedem hareketsiz bir şekilde yerde uzanıyormuş, o an kaçmanın çok tehlikeli olduğunu düşünmüş, kaçmak istiyormuş, ama şimdi zamanı değilmiş. Demir İrade topluluğunun bir kısmı da Jiao-Gao bölüğüne katılıp geri çekilmeye başlamış, geri kalanlar da kaçmak isteyince dedem, "Kıpırdamayın," diye fısıldamış.

Bendin ardından dumanlar yükselmiş, el bombalarıyla yaralananların acı çığlıkları duyulmuş, dedem tanıdık bir sesin kısık kısık, "Ateş edin! Makineli tüfekleri kullanın! Makineli tüfekleri!" dediğini duyunca yüzünde soğuk bir gülümseme belirmiş. Duyduğu Çopur Leng'in sesiymiş.

Dedem, babamla birlikte Demir İrade topluluğuna katılmış, aynı günün akşamı kurallar gereğince başının ön tarafındaki saçlarını kazıtmış. Kaplana binen atanın önünde secde ederken adamın yüzünde kendi attığı merminin kapatılmış izini görünce kendi kendine gülmüş,

olanlar sanki dün yaşanmış gibiymiş. Babamın da saçları kazınmış, Kara Göz'ün elindeki siyah usturayı görünce içini bir ürperti sarmış, bu onlarca yıl önceki dövüşü babam hâlâ hayal meyal hatırlarmış. Babamın saçları olay çıkmadan kazındıktan sonra Kara Göz eşek nalı, tavuk kafatası ve diğer tuhaf nesneleri babamın kafasına birkaç kez sürtmüş. Tören bittikten sonra babam tüm vücudunun sertleştiğini, et ve kanının demir gibi sertleştiğini hissetmiş.

Demir İrade topluluğundakiler dedemin aralarına katılmasını sevinçle karşılamış, babamdan durmadan Mo Nehri'nde yaptıkları savaşı anlatmasını istemişler. Beş Bela'nın teşviki ve diğer üyelerin diretmesiyle Kara Göz, dedemi yardımcısı yapmış.

Demir İrade topluluğunun başkan yardımcısı unvanı dedeme verildikten sonra Beş Bela biraz da topluluğun savaşçı ruhunu hareketlendirmek istemiş. Binlerce günlük askerî eğitimin kendini sadece bir anlığına gösterdiğini söylemiş, Japon istilacılar çoktan ülkeye girmiş, yuvalar yıkılmış, ülke paramparça olmak üzereymiş, hal böyleyken topluluk üyeleri demir iradelerini ne zaman gösterip o cüce düşmanları öldürmeye başlayacakmış? Topluluğun yarıdan fazlası kanı kaynayan gençlerden oluşuyormuş, hepsi Japonlardan iliklerine kadar nefret ediyormuş, Beş Bela bir hatip gibi dilini körükleyince topluluktakilerin hepsi hünerlerini göstermek için yanıp tutuşmaya başlamış. Kara Göz de durumu kabullenmek zorunda kalmış. Dedem, Beş Bela'yı bir kenara çekip, "Senin şu demir irade yeteneklerin bir kurşunu durdurmaya yeter mi?" demiş. Beş Bela kurnazca gülmüş, bir şey söylememiş.

Demir İrade topluluğunun ilk savaşı pek büyük değilmiş, Japon kukla ordusunun Zhang Zhuxi'nin başında olduğu Gao taburuyla küçük bir çatışmaya girmişler. De-

mir İrade topluluğu Xia ailesinin dükkânına bir baskın yapmak istemiş, Gao taburuysa tahıl ihtiyaçlarını gidermek için dükkâna yaptıkları baskından dönüyormuş, iki grup yol kavşağında karşılaşıp birbirini süzmüş. Gao taburunda altmış kadar adam varmış, üzerlerindeki kayısı sarısı askerî üniforma, aynı renk silahlar ve bellerinde dizi dizi el bombasıyla tam donanımlıymışlar. Taburun arasında çuval çuval tahıl taşıyan bir düzine eşek ve katır varmış. Demir İrade topluluğu siyah giysiler içindeymiş, ellerinde mızrak, bıçak ve kılıç varmış, sadece on kadarı belinde silah taşıyormuş.

"Hangi bölüktensiniz?" diye sormuş Gao taburundan şişman bir subay atının üzerinden.

Dedem elini beline atmış, sürekli belinde taşıdığı silahını çıkarıp, "Vatan hainlerini öldüren bölükteniz!" diye bağırmış.

Kafası kan kırmızısı bir turba benzeyen subay atından inmiş.

Demir İrade topluluğundakiler hep bir ağızdan, "Amalay amalay amalay!" diye bağırmaya başlayınca tahıl yüklü eşek ve katırlar kaçışmış, panikleyen kukla ordu da kaçmaya çalışmış, ama hızlı koşamayanlar topluluğun bıçak ve kılıçları altında can vermiş.

Kukla ordu bir ok atımı kaçamadan akılları başlarına gelmiş, bir araya gelip ateş etmeye başlamışlar. Demir İrade topluluğunun yiğitleri mantralarını şakıyarak yere serilmiş.

Dedem, "Dağılın, yere eğilin!" diye bağırmış.

Dedemin sesi Demir İrade topluluğundakilerin mantrayı söylerkenki bağrışmaları arasında duyulmamış, bir araya gelip göğüsleri dışarıda başları yukarda ileri atılmışlar.

Kukla ordunun ilk atışı yirmiden fazla adamı yere sermiş, etrafa kan sıçrarken yaralanmış topluluk üyeleri-

nin çığlıkları sağlam olanların ayaklarına dolanmış.

Demir İrade topluluğu donmuş kalmış. Kukla ordu tekrar ateş edince bu kez daha fazla adam yere serilmiş.

Dedem, "Dağılın, yere yatın!" diye bağırmış.

Kukla ordu yine atağa geçmiş, dedem belini büküp sıkışmış silahını düzeltmeye çalışıyormuş. Kara Göz yarı beline kadar doğrulup, "Ayağa kalkın, mantrayı söyletin, demir kafa demir kol demir duvar demir yürek demir safrakesesi demir sac mermilerden korur sakın yaklaşmayın demir atalarımız demir kaplana binmiş geliyor acil ferman amalay..." diye sinirle kükremiş.

Bir mermi kafasının üzerinden geçince Kara Göz sıçan bir köpek gibi yere çömelmiş, yüzü mum sarısına dönmüş.

Dedem yüzünde alaycı bir ifadeyle yere eğilmiş, Kara Göz'ün titreyen elinden silahını alıp, "Douguan!" diye bağırmış.

Babam yerde iki kere yuvarlanıp dedemin yanına gelirken, "Baba, ben buradayım!" demiş.

Dedem Kara Göz'ün silahını ona verirken, "Nefesini tut, hareket etme, iyice yaklaştıklarında ateş et," demiş.

Dedem, "Silahı olan hazırlansın, iyice yaklaştıklarında ateş edin!" diye adamlarına bağırmış.

Kukla ordu cesaretle öne atılmış.

Elli metre, kırk metre, yirmi metre, on metre, babam artık kukla ordunun sarı dişlerini görebiliyormuş.

Dedem ayağa fırlamış, sağ ve sol ellerinde birer silahla yedi-sekiz kuklayı yere sermiş. Babam ve Beş Bela'nın da attığı her mermi hedefini vurmuş. Kukla ordu geri çekilip kaçmaya başlamış. Dedemler kaçanları sırtlarından vurmuş. Kendi silahları yetmeyince, dedem kaçan kuklalardan birinin bıraktığı av tüfeğini alarak ateş etmeye devam etmiş.

Bu küçük çatışma dedemi Demir İrade topluluğu-

nun lideri konumuna getirmiş. Onlarca adamın trajik ölümü Kara Göz'ün büyücülük numaralarında koca bir delik açmış. Topluluktakiler o günden sonra bir daha demir irade merasimine katılmamış; ya silah, onların ihtiyacı olan şey silahmış, hiçbir büyücülük numarası bir sıra merminin önünde duramazmış.

Dedemle babam Jiao-Gao bölüğüne katılmış gibi yapıp Küçük Ayaklı Jiang'ı güpegündüz kaçırmış. Aynı yöntemle Leng Zhidui'in birliğine de sızıp yine güpegündüz Çopur Leng'ı da kaçırmışlar.

Bu iki "fidyelik" topluluğa büyük miktarda silah ve savaş atı getirmiş, o sırada büyük bir deprem yaşayan toplulukta dedem birinci adam olmuş. Kara Göz bir fazlalık, ayak altında dolaşan biri haline gelmiş. Beş Bela birkaç kez ondan kurtulmak istemiş, ama dedem her seferinde onu engellemiş.

Kaçırmaların ardından Demir İrade topluluğu Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda en etkili güç olmuş, Leng Zhidui'in birliği ve Jiao-Gao bölüğü iz bırakmadan ortadan kaybolmuş, köye sanki huzur hâkim olmuş, dedemin zihninde nineme büyük bir cenaze töreni düzenleme fikri işte o zaman filizlenmeye başlamış. Ondan sonra cenaze için ne yapılması gerekiyorsa onu yapmış, tabut bulmuş, önüne kim çıkarsa öldürmüş; Yu ailesinin adı, açan çiçekler ve içine benzin dökülen bir yangın gibi yayılmış, ama dedem diyalektiğin basit kurallarını unutmuş, güneş kararır, ay solar, dolu bardak taşar, bolluk eninde sonunda bitermiş, ninem için büyük bir cenaze töreni hazırlamak dedemin hayatında yaptığı en büyük hataymış.

Bendin arkasından yine makineli tüfek sesleri gelmeye başlamış, dedem sadece iki makinelinin olduğunu

duymuş, diğerleri Jiao-Gao bölüğünün el bombalarıyla imha edilmiş. Bentten yüz metre kadar uzaklaşan Jiao-Gao bölüğü ve onların arasına sıkışan Demir İrade topluluğu üyeleri makineli tüfeklerle delik deşik olmuş, etraf renk cümbüşüne dönmüş, askerler açık arazide bir kez daha faka bastırılmış. Kurnaz Leng Zhidui kolay kolay hücum etmezmiş, o iki makineli tüfek yetmiş.

Dedem bendin yamacında mermi yağmuru içinde kalan Jiao-Gao bölüğünden üstü başı kan içinde kalmış sıska birinin yavaşça tırmandığını görmüş. Adam bir ipekböceği ya da bir solucan veya bir salyangoz yavaşlığında tırmanıyormuş, vücudu sanki birkaç büyük parçaya ayrılmış gibi hamle hamle hareket ediyormuş, kan vücudundan küçük bir pınar gibi fışkırıyormuş. Dedem bu adamın Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın tohumlarından yiğit bir kahraman olduğunu anlamış. Ağır yaralanmış Jiao-Gao bölüğü üyesi yamacın yarısında duruvermiş. Dedem onun güçlükle hareket ettirdiği vücuduna bakmış, asker sanki karnından bir bebeği çıkarır gibi belindeki kanla ıslanmış el bombalarından birini çekmiş. El bombasının pimini dişleriyle çekip kendini yamaçtaki varla yok arası otların arasına sürüklerken el bombası beyaz dumanlar saçmaya başlamış. Makineli tüfeklerin yeşil namluları yamacın üzerinde dans ediyor, yamaçtan silah dumanı yükseliyor, parlak mermi kovanları etrafa sıçrıyormuş.

Dedem pişmanmış, bu kadar yufka yürekli olmasına pişman olmuş. Çopur Leng'ı kaçırdığı o gün fidye olarak sadece yüz tüfek, beş yarı otomatik silah ve elli at istemiş. Aslında o makineli tüfekleri istemeliymiş, unutmuş ya da o sırada makineli tüfeklerin pek bir yararı olmayacağını düşünmüş olmalı, o kadar yıl haydutluk yaparken elini sadece kısa silahlara alıştırmış, uzun namlulu silahları tanımıyormuş. Eğer fidye olarak makinelileri isteseymiş, işte şimdi Çopur Leng'ın öfkesiyle karşılaşmayacakmış.

Otların arasına karışmış ağır yaralı Jiao-Gao askeri el bombasını fırlatmış, bomba bendin arkasında keskin bir sesle patlamış, makineli tüfek parçaları havaya karışıp hemen ardından yere düşmüş. Bombacı yamacın üzerine hareketsiz uzanmış, hâlâ kan kaybediyormuş, kan acı bir yavaşlıkla akıyormuş. Dedem iç geçirmiş.

Çopur Leng'ın makinelilerinin icabına işte böyle bakılmış. Dedem, "Douguan!" diye seslenmiş.

Babam iki ağır cesedin altında bilinçsizce yatmaktaymış, kendinin çoktan öldüğünü düşünmüş, tüm vücudu sıcak ve yapışkan kana bulanınca kanın cesetlerden mi yoksa kendi vücudundan mı aktığını bilememiş. Dedemin seslendiğini duyunca başını cesetlerin arasında çıkarmış, eliyle kanlı yüzünü ovuşturup nefes nefese, "Baba, ben buradayım..." demiş.

Çopur Leng'ın bendin arkasındaki adamları yağmurun ardından çıkan mantarlar gibi başlarını çıkarıp ellerinde silahlarıyla aşağı yollanmış, kendilerine gelen Jiao-Gao askerleri yüz metre önlerindeki birliğe Beş Bela'nın ele geçirdiği yarı otomatik silahlarla ateş etmeye başlayınca Leng Zhidui'in adamları başını kabuğuna çeken kaplumbağalar gibi kaçışmış.

Dedem cesetleri kaldırıp babamı kurtarmış.

"Bayramlık mı oldun?" diye sormuş dedem.

Babam kollarını ve bacaklarını kontrol ettikten sonra, "Hayır, karnımdaki kan az önceki 8. Yol Ordusu askerinin kanı," demiş.

"Kardeşlerim, hadi gidelim buradan!" demiş dedem.

Yirmi kadar yaralı Demir İrade askeri tüfeklerinden destek alıp ayağa kalkmış, sendeleyerek kuzeye doğru yürümeye başlamışlar. Jiao-Gao askerleri ateş etmemiş. Leng Zhidui'in adamları birkaç el ateş etmiş, ama mermileri tiz bir ıslıkla sadece göğü delmiş.

Arkasında bir silah sesi duyan dedem sanki birinin

boynuna yapıştığını hissetmiş, vücudundaki tüm sıcaklık buraya toplanmış. Eliyle boynunu yoklayınca tüm eli kana bulanmış. Dedem ardına dönünce bir kurbağa gibi yere uzanmış Kara Göz'ün dağılmış bağırsaklarını görmüş, Kara Göz büyük kara gözlerini üç kez kırpıştırmış, yüzünden iki damla altın sarısı gözyaşı süzülmüş. Dedem, Kara Göz'e hafifçe gülümseyip yavaşça başını sallamış, babamı kolundan tutup ardına dönmüş ve yavaşça yürümeye başlamış.

Arkalarından bir el silah sesi daha gelmiş.

Dedem uzunca iç geçirmiş. Babam ardına dönünce Kara Göz'ün şakaklarında küçük, kuzguni bir delik görmüş, delikten beyaz bir sıvı ve duman yükseliyormuş.

Akşama doğru Leng Zhidui'in birliği ninemin cenazesinde umutsuzca direnen Jiao-Gao bölüğü ve dedemin adamlarının etrafını sarmış. Mühimmatları tükenmiş, iyice yorulmuşlar, dişleri birbirine kenetlenmiş ve kan çanağına dönmüş gözlerle Leng Zhidui'in birliğine desteğe gelmiş 7. Yol Ordusu'na bakakalmışlar. Günbatımı acıyla inleyen kara toprağa iniyormuş. Toprağın üzerinde Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın kızıl darı yiyerek yetişmiş çocuklarının birbirine geçmiş cesetleri uzanıyormuş, kanları küçük bir dere oluşturup nehre akıyormuş. Kan kokusu leş kargalarını cesetlerin başına toplanmış, yuvalarına gitmeyi unutan kuşlar savaş alanında uçuşuyormuş. En çok karga atların başına toplanmış, açgözlü çocuklar gibi en büyük parça için çekişmeye başlamışlar.

Ninemin tabutu büyük sayvanın dışına çıkmış, üzerinde soluk mermi izleri varmış, tabut çatışma sırasında 8. Yol Ordusu ve Demir İrade ile Leng Zhidui'in birliği arasında bir siper olmuş. Yolun kenarındaki küçük çadırda bulunan kavrulmuş tavuk, ördek, domuz ve keçi etle-

ri neredeyse toza dönüşmüş. 8. Yol Ordusu askerleri çatışma sırasında bir yandan çadırdaki yemekleri yiyor, bir yandan da ateş ediyormuş.

Jiao-Gao bölüğünden birkaç kişi süngüleriyle öne atılınca Leng Zhidui'in mermileriyle yere serilmiş.

"Eller yukarı, teslim olun!" diye bağırmış Leng Zhidui'in birliğindekiler.

Dedem, Küçük Ayaklı Jiang'a bakmış, Küçük Ayaklı Jiang da dedeme bakıyormuş, ikisi de bir şey söylememiş, neredeyse aynı anda ellerini kaldırmışlar.

Jiao-Gao bölüğünden ve dedemin adamlarından sağ kalan kalıntılar hep birlikte kanlı ellerini havaya kaldırmış.

Beyaz eldivenler giymiş olan Leng Zhidui korumasının yanından ayrılıp gülerek, "Komutan Yu, Komutan Jiang, yine karşılaştık, düşmanların ve âşıkların kaderinde karşılaşmak vardır, söyleyin bakalım şimdi ne yapmayı düşünüyorsunuz?" demiş.

Dedem, "Pişmanım!" demiş üzgünce.

Komutan Jiang, "Sizi Jiaodong'da Japonlara karşı verdiğimiz direnişi bozduğunuz için Kuomintang'a rapor edeceğim!" demiş.

Çopur Leng onu kamçılayarak, "8. Yol Ordusu, kemikleriniz değil, ama ağzınız bakıyorum da çok sıkı!.." demiş.

"Şunları köye götürün!" demiş Leng Zhidui adamlarına.

O gece Leng Zhidui'in birliği bizim köyde kalmış, Jiao-Gao bölüğü ve Demir İrade topluluğu büyük bir çadırın içine kapatılmış, yirmi kadar asker çadırın etrafında nöbet tutmuş, kendi hayatlarını değil de diğerlerinin hayatını düşünen adamların hiçbiri yerinden bile kıpırdamamış, yaralı askerlerin acı inlemeleriyle ana babasını, eşini ya da sevgilisini düşünen gençlerin ağlama-

ları tüm gece dinmemiş. Babam yaralı bir kuş gibi dedemin göğsüne yapışmış, dedemin bir hızlı bir yavaş atan kalbini bir zilin çalışını dinler gibi dinlemiş. Güneyden esen ılık bir rüzgârın dokunuşuyla derin bir uykuya dalmış. Rüyasında hem nineme hem de Lian'er'a benzeyen bir kadın görmüş, kadın sıcak parmak uçlarıyla babamın yaralı kuşunun başına dokunurken babam omurgasında şimşek gibi bir patlama duyumsamış. Babam birden uyanmış, nerde olduğunu bilememiş, kaybolmuş gibiymiş, yaralıların tarlalardan gelen iniltilerini duymuş. Rüyasını hatırlayınca hem şaşırmış, hem de ürkmüş, dedeme anlatmaya cesareti yokmuş, çadırın içinde sessizce oturup Samanyolu'nu izlemiş. Birden şunun farkına varmış: Artık on altı yaşındayım!

Gün aydınlandıktan sonra Leng Zhidui'in birliği birkaç çadırı sökmüş, çadır bezlerinden kalın halatlar yapıp esirleri beşerli gruplar halinde birbirine bağlamış, Demir İrade topluluğunun gece atlarını bağladığı söğüt ağaçlarının oraya sürmüşler. Küçük Ayaklı Jiang, dedem ve babam birlikte en uçtaki söğüde bağlanmış, önde babam, ortada dedem, arkada Küçük Ayaklı Jiang varmış. Babamın ayaklarının altında at sidiğiyle çamurlaşmış toprak ve at pisliği varmış, ayak altında ezilen at pislikleri düzleşmiş, üzerlerinde ot ve darı kalıntıları varmış. Şifacı ve katırının sadece iskeletleri kalmış, koyun kenarındaki tek söğüt ağacının altında Dişlek Yu'nün mezarı varmış, nehirde nilüferler açmış, yepyeni yapraklarıyla suyun yüzeyini kaplamışlar. Açık yeşil sumercimekleri de varmış, kurbağalar arada suyun yeşil yüzeyini dalgalandırıyormuş. Babam köy duvarının ötesindeki bugünün tarlalarında dünün yara izlerini görmüş, cenaze alayı yolun üzerinde ölü bir piton gibi uzanıyormuş. Leng Zhidui'in birliğinden on kadar adam ellerinde baltalarla insan ve at

cesetlerini parçalıyormuş. Temiz ve serin havaya koyu bir kan kokusu yayılmış.

Babam Jiao-Gao bölüğünün komutanı Küçük Ayaklı Jiang'ın uzun uzun inlediğini duyunca başını acıyla çevirmiş, dedem de başını çevirmiş. Babam, dedem ve Küçük Ayaklı Jiang'ın dört göz olup karşılıklı birbirlerine baktıklarını görmüş, yüzlerinde umutsuz bir ifade varmış, yaralı yüzlerindeki gözleri donukmuş. Dedemin yaralı kolu daha da kötüleşmiş, yara kokuşmaya başlamış, bu koku arada katır ölüsü ve cesetlerin üzerinde dolanan kırmızı başlı yeşil atsineklerini üzerine çekiyormuş. Küçük Ayaklı Jiang'ın bacağındaki sargı çözülmüş, derisi bir sosis zarı gibi ayak bileğinden sarkıyormuş. Dedemin açtığı yarasından ığıl ığıl kan sızıyormuş.

Babam, dedem ve Küçük Ayaklı Jiang'ın bir şey söylemek ister gibi birbirlerine baktıklarını görmüş, ama ikisi de konuşmuyormuş. Babam içini çekip başını çevirmiş, süt beyazı bir sisle kaplı engin kara toprağa bakmaya başlamış, tarlalarda ölenlerin hayaletleri uluyormuş. Babamın kulakları çınlıyormuş, gözlerinin önüne bir sis perdesi inmiş, bu bulanıklıkta Leng Zhidui'in birliğindekilerin kanlı at parçalarını sürüyerek koyun kenarına taşıdıklarını görmüş, adamların üzerinde ağzında bir at bağırsağı olan karga uçuyormuş, karga zar zor söğüt ağaçlarına doğru süzülmüş.

Söğüt ağaçlarına bağlanmış seksenden fazla adam varmış. Yirmi kadar Demir İrade topluluğu üyesi Jiao-Gao bölüğündekilerle birlikte esir düşmüş. Babam kırklı yaşlarında bir Demir İrade topluluğu üyesinin ağladığını duymuş, adamın elmacık kemikleri üzerinde şarapnel parçalarının açtığı büyük bir yara varmış, adamın gözyaşları yarasının içine akıyormuş. Yanında duran bir Jiao-Gao askeri adamın omzunu tutarak, "Enişte! Ağlama, bir gün Zhang Zhuxi'den intikamımızı alacağız!" demiş.

Adamın başı önüne düşmüş, kirli yeniyle kirli yüzünü silmiş, burnunu çekerek, "Ben senin ablan için ağlamıyorum! Ablan öldü, ağlamak onu geri getirmez. Ben halimize ağlıyorum. Burada hepimiz komşuyuz, komşu köylerdeniz, her gün birbirimizin yüzüne bakardık, işler nasıl oldu da bu raddeye vardı aklım almıyor bir türlü? Ben senin yeğenin için ağlıyorum, oğlum için, Yingzi için, daha yeni on sekizine girmişken birlikte Demir İrade'ye katıldık, böylece ablanın intikamını alacaktı, ama intikam filan alamadan sizin ellerinizde can verdi. Onu süngülerinizle öldürdünüz. Diz çökmüştü, diz çöktüğünü kendi gözlerimle gördüm, ama siz yine onu öldürdünüz! Sizi gidi kurt kalpli, köpek ciğerli, soğukkanlı piçler! Sizin çocuğunuz yok mu?" demiş.

Yaşlı adamın gözyaşları fevrinden kurumuş, korkunç bir vahşilikle başını kaldırıp kendi gibi ağaca bağlanmış yırtık pırtık giysiler içindeki Jiao-Gao askerlerine, "Hayvanlar! Gidip Japonları vurmalıydınız! Sarı benizlileri vurmalıydınız! Demir İrade'yi vurmakla ne elde ettiniz? Sizi vatan hainleri! Sizi yabancı uşakları, sizi Zhang Bangchanglar, sizi Qin Huiler..."[1] diye kükremiş.

"Enişte, enişte, celallenme hemen!" diye uyarmış onu zayıf bir Jiao-Gao askeri.

"Nerden senin enişten oluyorum? O siktiğimin el bombalarını yeğenine fırlatırken bir enişten olduğunu unuttun galiba? Siz Komünist Partisi'nin 8. Yol Ordusu taştan fırladınız sanki? Ne karınız, ne çocuğunuz var?" Yaşlı adamın yarası yüzündeki gerilmeyle tekrar kanamaya başlamış.

"Bunak, olaya tek taraflı bakma! Eğer siz Demir İrade topluluğu bizim Komutan Jiang'ı kaçırıp karşılığında

1. Zhang Bangchang (1081-1127), Qin Hui (1090-1155): Song hanedanı döneminde vatan haini olarak yargılanan iki tarihî kişilik.

yüz tüfeğimizi almasaydınız size hiç bulaşmazdık. Sizinle savaşmamızın tek nedeni Japonlara karşı mühimmat toplamak, silahlarımızı çoğaltıp Japonlarla savaşa girmek!" demiş Jiao-Gao bölüğünden bir bölükbaşı yaşlı adamın dediklerini çürütmek için.

Sesi gittikçe kalınlaşan babam da dayanamayıp, "Önce siz başlattınız, kuyuya sakladığımız tüfekleri çaldınız, duvara kuruması için bıraktığımız köpek derilerini çaldınız, biz de bu yüzden kaçırdık komutanınızı!" demiş boğuk boğuk.

Babam öksürüp balgam çıkarmış, balgamı o subayın çirkin suratına tükürmüş ama balgam o kısa boylu subay yerine ondan daha uzun olan hafif kambur bir Demir İrade üyesinin alnının ortasına yapışmış.

Demir İrade üyesi yüzünü ekşitmiş, başını kaldırıp yüzünü söğüt ağacına sürtmüş. Ağaca sürttüğü alnında yeşil çizikler oluşmuş. Birden ardına dönmüş –onu silahla vursanız bu kadar sinirlenemezmiş– sövmeye başlamış: "Douguan, yaşayan ananı sikeyim!"

Esirler gülmeye başlamış, kolları arkalarında bir ağaca bağlanmış olmaları ve geleceğin kendilerine ne getireceğini bilmedikleri halde gülmüşler.

Dedem acı bir gülümsemeyle, "Neyin kavgasını ediyorsunuz? Sonuçta hepimiz yenilmiş bir ordunun komutanı gibi burada kalakaldık," demiş.

Dedem daha cümlesini bitirmeden kolunun çekildiğini hissetmiş, ardına bakınca ip gevşemiş, yüzü küle dönen Küçük Ayaklı Jiang birden yere devrilmiş. Bir kavun gibi şişmiş ayağından ne kana ne de irine benzeyen lapa gibi bir sıvı süzülüyormuş.

Jiao-Gao bölüğündekiler hemen öne atılmış, ama halat tarafından engellenip ağaca geri toslamışlar. Çaresiz gözlerle baygın komutanlarına bakmışlar.

Güneş ışınları nehrin yüzeyinden buhar çıkarmış,

dört bir yan altın sarısına bürünmüş, tüm dünyaya kan gibi sıcak bir şefkat ve sevgi yayılmış. Leng Zhidui'in aşçısı bir gün önce Demir İrade'nin kullandığı kazanda darı lapası pişiriyormuş, lapa kaynarken levreği andıran yumruk büyüklüğünde lapa parçaları altın parıltısının içinde yükselip dağılıyormuş. Kan ve ceset kokusunun içine darı lapasının hoş kokusu da karışmış. Leng Zhidui'in birliğinden dört kişi iki kalas üzerinde büyük at eti parçaları taşıyormuş, bütün bir at bacağını nehrin kenarına taşımışlar. Söğütlere bağlı esirlere sempati dolu bakışlarla bakmışlar. Esirlerden bazıları bayılmış Küçük Ayaklı Jiang'a, bazılarıysa köy duvarının üstünde elde tüfekle devriye gezen nöbetçilere bakıyormuş, nöbetçilerin süngüleri kıvrılan gümüş renginde bir yılan gibi parlıyormuş. Bazılarıysa Mo Nehri'nin üzerindeki hafif, pembe kırmızı sis tabakasının süzülüşünü izliyormuş. Babam nehrin kenarında at eti yıkayan dört adamı izlemiş.

Kalasları nehrin kenarında yere koyup ters çevirince kalaslardan kan süzülmüş, kalasın kenarında toplanan kan damla damla nehre akıp sumercimeklerinin üzerine düşmüş. Sumercimeklerinin yapraklarının bazısı ters dönmüş, bazısı da tekrar eski haline dönüp göğe bakmaya devam etmiş. Sumercimeklerinden yansıyan o sıcak mor ışık Leng Zhidui'in birliğindekilerin duyarsız yüzlerine vuruyormuş.

"Ne kadar çok sumercimeği var burada!" demiş içlerinden balıkçılı andıran biri. "Nehri yeşil bir at derisi gibi kaplamışlar."

Koydaki su çok pismiş.

Biri buradan su içerlerse cüzama yakalanabileceklerini söylemiş.

Peki bu nasıl olabilir?

Birkaç yıl önce burada iki cüzamlı yıkanmış, sazan balıkları bile ölmüş.

Göz görmeyince her şey temiz sanılabilirmiş. Suyun temiz olduğunu sanmışlar.

Balıkçılı andıran uzun bacaklı asker ayaklarını suya sokar sokmaz hemen geri çekmiş, nehrin çamurlu suyu ayaklarından süzülmüş, ama çamur Japon yapımı deri botlarına yapışmış.

Babam Mo Nehri'nin büyük köprüsünde yapılan savaştan sonra Leng Zhidui'in birliğinin ölü Japon şeytanlarının botlarını çıkardığını hatırlamış. Japonların deri botlarını çıkarır çıkarmaz yere oturup kendi bez ayakkabılarını bir kenara fırlatmışlar. Babam deri Japon botları giyen adamların nasıl da yeni nal vurulmuş katır ve atlara benzediğini hatırlamış, yürürken korkuyla karışık bir gurur taşıyorlarmış.

Leng Zhidui'in adamları kalasları sumercimeklerinin üzerine fırlatınca suyun yeşil yüzeyi kabarmış. Uzakta bulunan sumercimekleri hemen kalasların yarattığı boşluğu doldurmuş. Sumercimeklerinin süzülürken çıkardığı ses yırtılan ipek sesine benziyormuş, babam bu sesi duyunca tüm vücuduna yayılan bir huzursuzluk hissetmiş.

Ceviz büyüklüğündeki küreğimsi başını sudan çıkaran kahverengi bir suyılanı bir an durmuş, sonra tüm vücudunu su yüzeyine çıkarıp kıyıya doğru yüzmüş, suyılanı yeşil sumercimeklerin arasında geçtikten hemen sonra kaybolan eğriler çizmiş. Suyılanı yüzerken birden suya dalmış, suya daldığında birkaç sumercimeği ters dönmüş, hemen ardından yine eski hallerini almışlar.

Babam birlikten dört adamın suyılanını izlediğini görmüş. Kıyıdaki çamurda fazla iz bırakmamışlar, suyılanını izlerken onlar da hareket etmeyi unutmuşlar sanki.

Suyılanı gözden kaybolunca adamlar uzun bir nefes salmış. Sumercimeği toplamaya devam etmişler. İçlerinden uzun boylu biri elindeki at bacağını suya sertçe batırınca etrafa çiçek demeti gibi yeşil su damlaları sıçramış.

"Biraz yavaş olsana, anasını," diye mırıldanmış iki ucu keskin bir balta taşıyan üyelerden biri. Uzun boylu olan at bacağını yıkamaya devam ederken sumercimekleri tekrar dağılmış.

Baltalı olan, "Oldu oldu, kazana atılabilir artık," demiş.

Uzun boylu olan at bacağını alıp kalasın üzerine koymuş, baltalı olan da bacağı kesivermiş, bacak kesilirken çıkan ses sopayla su yüzeyine vururken çıkan sesi andırıyormuş.

Babam bu dört adamın at bacağını yıkamasını, baltayla bacağı parçalara ayırmalarını ve kalas üzerinde geri taşımalarını izleyip durmuş, adamların at etini parça parça kazana atmalarını da izlemiş. Kazanın altındaki koyu kırmızı alevler horoz tüyü gibi dalgalanıyormuş. Aşçılardan biri keskin bir satırla at eti doğrayıp kazana atıyormuş, pişen at eti kaynarken ağustosböceği gibi sesler çıkarıyormuş.

Babam bu sıra iyi giyimli Leng Zhidui'in çadırdan çıktığını görmüş. Elinde bir at kırbacı varmış, emrindekilerle birlikte Demir İrade ve Jiao-Gao bölüğünden ele geçirdikleri yüzlerce tüfek ve iki yığın halinde duran el bombalarını inceliyormuş. Yüzünde bilmiş bir gülümsemeyle kamçısını sallayarak esirlerin yanına gitmiş. Babam arkasında derin derin nefes alan birini duymuş. Babam başını ardına çevirmemiş, dedemin yüzündeki kızgın ifadeyi görüyor gibiymiş. Leng Zhidui ağzını açınca yanaklarındaki çizgiler küçük mutlu yılanlar gibi kıvrılmış.

"Komutan Yu, sana ne yapacağımı düşündün mü?" demiş Leng Zhidui kahkaha atarak.

"Fark etmez!" demiş dedem.

Leng Zhidui, "Seni öldürsem bir yiğide yazık olacak; öldürmesem yarın öbür gün beni yine kaçırabilirsin!" demiş.

"Ölürsem gözüm açık giderim!" demiş dedem.

Babam bir tekme atıp yerdeki bir at pisliğini Leng Zhidui'in göğsüne fırlatmış.

Leng Zhidui kırbacını kaldırmış, ardından indirip gülümseyerek, "Duyduğuma göre bu küçük hayvanın tek bir yumurtası varmış, biriniz gelin hemen! Diğer yumurtayı da keselim de bir daha kimseyi ısırıp sağa sola tekme atamasın!" demiş.

Dedem, "Leng, o daha çocuk, ona ne yapacaksan bana yap!" demiş.

Leng Zhidui, "Çocuk mu? Bu küçük piç, kurt yavrusundan daha vahşi!" demiş.

Kendine gelen Küçük Ayaklı Jiang ayağa kalkmaya çalışmış.

Leng Zhidui kahkaha atarak ona, "Komutan Jiang, söyle bakalım senin icabına nasıl bakayım?" diye sormuş.

Küçük Ayaklı Jiang, "Leng Zhidui, Kuomintang ve Komünist Partisi arasındaki bağ kopmadan beni öldürmeye hakkın yok," demiş.

"Seni karınca ezer gibi ezerim!" demiş Leng Zhidui.

Babam Komutan Jiang'ın uzun boynunda iki gri bit görmüş, Komutan Jiang başını eğip bitleri ısırmış. Babam onu kaçırdıkları gün Jiao-Gao bölüğündekilerin hepsinin soyunup gün ışığında birbirlerinin sırtlarından bit ayıkladıkları manzarayı düşünmüş.

"Leng Zhidui, beni öldürmenin sonu iyi olmaz, bizim 8. Yol Ordusu öldürmekle bitmez, gün gelir halk sizi Japonlara direnen vatanseverleri katletmekten suçlu bulur!" demiş Komutan Jiang tüm yüzü ter içinde ama kendine güvenen bir tavırla.

Leng Zhidui, "Şimdilik burada eğlenmene bak, yemek yedikten sonra seninle tekrar ilgilenirim," demiş.

Leng Zhidui'in birliği bir araya toplanıp at eti yemiş ve darı içkisi içmiş.

Köyün duvarında bekleyen nöbetçi bir el ateş etmiş,

elinde silahla köyün içine doğru koşmaya başlamış, bir yandan koşuyor, bir yandan da, "Japon şeytanları geldi! şeytanlar geldi!" diye bağırıyormuş.

Birlik kamp düzenini bozmuş, toparlanırken birbirlerine çarpıp durmuşlar, at eti ve darı içkisi etrafa saçılmış.

Nöbetçi nefes nefese kalmış, Leng Zhidui nöbetçinin yakasına yapışıp kızgın bir tavırla, "Kaç şeytan var? Gerçek Japonlar mı yoksa kuklaları mı?" diye sormuş.

Nöbetçi, "Görünüşe göre kuklalar, hepsi kayısı sarısı üniforma giymiş, sarı bir dalga köyün içine doğru koşturuyor," demiş.

"Kuklalar demek? Şu itin döllerini öldürelim. Takım başı Qi, adamlarını toplayıp hemen duvarın oraya gidin!" diye emretmiş Leng Zhidui.

Adamlar silahlarını kapıp arı sürüsü gibi duvara üşüşmüş. Leng Zhidui ellerinde yarı otomatik silah olan iki korumasına, "Bunlara iyi bakın, bir yanlışlarını görürseniz hemen vurun!" diye emretmiş.

Komutan Leng, korumaları arasına gizlenerek köyün kuzeyine doğru koşturmuş.

On dakika kadar sonra köyün kuzeyinde çatışma başlamış, tüfeklerin sesi kesildikten sonra makineli tüfeklerin çığlıkları başlamış. Ardından havaya keskin bir ıslık yayılmış, köyde havan topları patlamış, şarapnel parçaları duvara ve ağaç gövdelerine saplanmış. Bağırıp çağrışan insan seslerinin arasına *ciligulu* diye yabancı sesler karışmış.

Gelenler gerçek Japon şeytanlarıymış, hiç de sahte Japon şeytanlarına benzemiyorlarmış.

Leng Zhidui'in köyün duvarına konuşlandırdığı inatla direnen adamlar birer birer vurulup yere serilmiş.

Yarım saat sonra Leng Zhidui'in birliği duvardan çekilip yıkıntıların arasına karışmış, duvarı kuşatan şeytanlarla kahramanca savaşmışlar.

Şeytanların havan topları koya varmış. Jiao-Gao bölüğü ve Demir İrade topluluğundakiler başlarını eğip tepinmeye başlamışlar, bir yandan da, "Çözün bizi! Çözün bizi! Analarını siktiklerim!" diye kızgınca sövmeye başlamışlar.

Leng Zhidui'in ellerinde yarı otomatik tüfek iki adamı birbirlerine kararsız bir şekilde bakakalmış.

Dedem, "Eğer Çinli kamışından çıktıysanız bizi salarsınız, Japon kamışından çıktıysanız öldürün bitsin!" demiş.

Adamlar mühimmat yığınına gidip iki süvari kılıcı almış, esirlerin bağlı olduğu halatı kesivermişler.

Seksenden fazla adam deli gibi tüfek ve el bombası yığınlarına koşturmuş, kollarının uyuşukluğuna ve karınlarının açlığına aldırmadan vahşi çığlıklar atarak kendilerini Japon şeytanlarının mermilerinin önüne atmış.

On dakika kadar sonra duvarın ardından duman yükselmeye başlamış, bu duman Jiao-Gao bölüğü ve Demir İrade topluluğundakilerin fırlattığı ilk el bombalarının patlamasıyla yükseliyormuş.

Garip ölüm

1

Esmer kadınlara özgü o kızıl mor üzümler gibi dolgun dudakları ikinci nineme –Lian'er'a– sonsuz bir cazibe katıyordu. Onun kökeni ve geçmişi çoktan yılların tozu altında kaldı. Onun dolgun, esnek ve genç bedeniyle fasulye tanesi dolgunluğundaki yüzü, ölümsüz gibi görünen kiremit mavisi gözleri, nemli sarı toprağın altına gömüldü; onun o öfkeli, göğü ve yasayı tanımayan, kötü dünyaya meydan okuyan, güzel dünyaya hayran olan ve çok yoğun bir cinsellikle dolu bakışı sonsuza dek söndü. İkinci ninem aslında kendi köyünün kara toprağında gömülüdür. Onun o kan kokusu yayan vücudu söğütten yapılmış ince bir tabuta konmuş, tabutun üzerine düzensizce çekilen soya sosu kırmızısı cila, tabutun üzerindeki böcek yeniği delikleri kapatamamıştı. Ama ninemin o kuzgun karasına dönmüş parlak cesedinin altın sarısı toprak tarafından yutulması beynime öyle kazındı ki, bu imgeyi sonsuza kadar zihnimden çıkaramam.

Ilık ve kırmızı güneş ışınlarının vurduğu ağır ve derin bir kum tepesinde insan vücudunu andıran bir kabartı gördüm. Tıpkı ikinci ninemin o kıvrımlı ve biçimli vücudunu, ikinci ninemin o dik göğüslerini, ikinci ninemin üzerinden ince kum tanecikleri süzülen o çıkık alnını, ikinci ninemin altın kumlardan kabaran o şehvetli

dudaklarını andırıyordu; muhteşem bir giysiye bürünmüş o cesur ve pervasız ruhunun sanki bana seslendiğini duyar gibiydim... Tüm bunların bir yanılsama olduğunu biliyorum, ikinci ninemin köyünün kara toprağında gömülü olduğunu da biliyorum, mezarının etrafında sadece onu bir duvar gibi saran kızıl darılar var, mezarının önünde durduğunuzda –eğer tüm bitkilerin donduğu ya da öldüğü kış mevsimi veya ılık ve kırgın bir güney esintisinin olduğu bahar mevsimi değilse– ufuk çizgisini bile göremezsiniz, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın kâbus gibi sık darıları sizi engeller, burnunuzun ucunu bile göremezsiniz. Ama solgun başınızı ayçiçeği gibi kaldırıp darıların arasından baktığınızda cennet krallığının o nefes kesen parlaklığını görebilirsiniz! Mo Nehri'nin hüzünlü hıçkırıkları içinde, kayıp ruhların cennet krallığından süzülen müziğini duyabilirsiniz!

2

O günün sabahı, gökyüzü masmavi bir berraklıktaymış, güneş daha doğmamış, erken kışın kaotik ufkunda göz kamaştıran koyu bir kırmızılık belirmiş. İhtiyar Geng meşale gibi bir kuyruğu olan kırmızı bir tilki vurmuş. İhtiyar Geng, Yan Nehri Ağzı'ndaki köyler içinde eşi benzeri olmayan bir avcıymış, yabankazı, yabantavşanı, yabanördeği, gelincik ve tilki vurur, geriye avlanacak bir şey kalmayınca da serçe vururmuş. Geç sonbahar ve erken kış aylarında Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın engin toprakları üzerinde dağınık kahverengi bulut kümelerini andıran serçe sürüleri uçuşurmuş. Akşama doğru köye geri döner, söğüt ağaçlarının tek tük yaprağı kalmış, kuru

ve çıplak dallarına tünerlermiş, serçelerin ağırlığıyla bazı ağaç dalları yere doğru eğilir, bazılarıysa dimdik göğe uzanırmış. Akşam güneşinin bulutları kavuran kırmızılığı içinde dallara konmuş serçelerin altın sarısı kıvılcımlar saçan kara gözleri parıldarmış. Serçeler dalların üzerinde bir oraya, bir buraya sıçrayıp dururmuş. İhtiyar Geng av tüfeğini çıkarmış, gözlerini kısıp nişan aldıktan sonra tüfeğini ateşleyince iki serçe dolu gibi yere düşerken saçmalar söğüt dallarını çatırdatarak süzülmüş. Vurulmayan serçeler bir an düşünmüş, yoldaşlarının yere düştüğünü görünce kanatlarını açıp kaçmışlar; uykulu göğü delen şarapnel parçaları gibi uçuşmuşlar. Babam gençliğinde İhtiyar Geng'ın vurduğu serçelerden yemiş. Serçe eti çok lezzetli ve besleyiciymiş. Otuz yıl sonra ağabeyimle ben darı tarlalarında kurnaz serçelerle sıkı bir mücadeleye girişmiştik. İhtiyar Geng o sıralar yetmiş yaşlarındaydı, kendi başına yaşayıp "Beş Güvence"nin[1] keyfini çıkarıyordu, köyün en saygı duyulan adamıydı, eski düzene yönelik şikâyet toplantılarında başı o çekerdi. Her toplantıda sahneye çıkıp giysilerini çıkararak yaralarını gösterirmiş. Her seferinde, "Japon şeytanları beni on sekiz kez süngüyle doğradılar, tüm vücudum kanlar içindeydi ama ölmedim. Peki nasıl sağ kaldım? Ölümsüz bir tilki beni korudu da ondan. Orada ne kadar uzandım bilmiyorum, gözlerimi açtığımda gözümü kırmızı bir ışık sardı, işte o büyük iyilik sahibi ölümsüz tilki dilini uzatmış yaralarımı yalıyordu," dermiş.

İhtiyar Geng'ın –namı diğer On Sekiz Kesik Geng'ın evinde o ölümsüz tilki için bir kitabe varmış, Kültür Devrimi'nin başlarında Kızıl Muhafızlar evine gelip kitabeyi kırmak isteyince, İhtiyar Geng eline bir satır alıp kitabe-

1. Çince, *Wubao*. 1956-1967 arasında Çin hükümetinin kimsesi olmayanlara sağladığı gıda, giyim, yakacak, eğitim ve defin yardımı.

nin önünde diz çökmüş, Kızıl Muhafızlar da geri çekilmek zorunda kalmış.

İhtiyar Geng, o kırmızı ölümsüz tilkinin peşine düşmüş ama onu vurmaya gönlü hiç elvermemiş. Tilkinin o uzun, kalın, bol tüylü, çok güzel kürküne bakakalmış, kürkü satsa çok para kazanabilirmiş. Onu vurma zamanının geldiğini biliyormuş artık, tilki bu dünyanın keyfini yeterince çıkarmış olmalıymış. Her gece bir kümese girip tavuk çalıyormuş. Köylüler kümeslerini ne kadar sağlamlaştırsalar da tilki bir yolunu bulup kümese giriyormuş; kaç tane tuzak kursalar da tilki yine de kaçmanın bir yolunu buluyormuş. Köyün kümesleri o yıl tilki için sanki bir yiyecek deposuna dönüşmüş. İhtiyar Geng horozların üçüncü ötüşüyle birlikte köyden çıkmış, köyün girişindeki bataklığın yanında bulunan alçak toprak duvarın ardında tavuk hırsızının dönmesini beklemeye başlamış. Bataklıkta yarı insan boyunda cılız sazlıklar varmış, sonbaharın soğuk havası bataklığın üzerinde ince, ama üzerinde insan yürüyebilecek kalınlıkta bir buz tabakası oluşturmuş, sazlıkların sarı püsküllleri sabahın erken saatlerinin o soğuk havasında titriyormuş, güneş doğudan giderek güçlenen bir ışıltıyla buz tabakasının üzerine sazanların pullarını andıran bir parlaklıkla vuruyormuş. Güneş doğuda yükselirken buz tabakasının ve sazlıkların üzerini kan sıçramış gibi boyamaya başlamış. Tilkinin kokusunu alan İhtiyar Geng, birbirine geçmiş sazlıkların yavaş yavaş dalgalandığını ve dalgalanan yerlerin hemen eski haline döndüğünü görmüş. Soğuktan donmuş sağ işaretparmağını ağzına götürüp birkaç kez hohladıktan sonra buz tutmuş tetiğe koymuş. Tilki sazlıkların arasından sıçrayıp buz tabakasının üzerinde durmuş. Buz tabakası birden alev almış gibi bir kırmızılığa bürünmüş. Tilkinin ince dudaklarının üzerinde donmuş tavuk kanı varmış, tilkinin bıyıklarına kenevir rengi bir

tavuk tüyü yapışmış. Tilki buzun üstünde görkemli bir zarafetle yürüyormuş. İhtiyar Geng seslenince tilki hemen durmuş, gözlerini kısıp toprak duvara bakınmış. İhtiyar Geng titremeye başlamış, tilkinin gözlerindeki tekinsiz öfke İhtiyar Geng'ın kalp atışlarını hızlandırmış. Tilki pervasızca buzun üzerindeki sazlıklara yönelmiş, ini o sazlıkların içinde olmalıymış. İhtiyar Geng gözlerini kapayıp ateş etmiş, tüfek geri tepip omzuna çarpınca omzu uyuşmuş. Tilki bir ateş topu gibi sazlıkların arasına yuvarlanmış. İhtiyar Geng kendini toparlayınca, elinde tüfekle, tüfekten çıkan koyu yeşil dumanın soğuk havada süzülüşünü izlemiş. Tilkinin sazlıkların arasından nefretle onu izlediğini biliyormuş. İhtiyar Geng gümüşsü göğün altında dururken daha iri ve daha uzun görünüyormuş. İhtiyarın içine suçluluk duygusuna benzer bir duygu yerleşmiş, bir an yaptığına pişman olmuş. Bir yıl boyunca tilkinin ona nasıl güvendiğini düşünmüş, tilki onun toprak duvarın ardında saklandığının farkındaymış, ama yine de buzun üzerinde sanki onun vicdanını sınamak için yavaşça yürümüş. Tilkiye ateş etmesi hiç şüphesiz kendisiyle aynı türden olmayan bu dostuna karşı bir ihanetmiş. Tilkinin içinde kaybolduğu sazlıklara bakıp başını eğmiş, ardında yaklaşan ayak sesleri duymuş, ama dönüp de bakmamış bile.

Ardından beline buz gibi saplanan bir ağrı hissetmiş, öne doğru eğilmiş, ardına dönerken tüfeğini buzun üzerine düşürmüş. Pamuklu pantolonunun belinde sıcak bir akış hissetmiş. Başını kaldırınca üzerine doğru gelen bir düzine toprak sarısı üniforma giymiş adam görmüş. Ellerinde parlak süngüleri olan tüfekler varmış. Birden istemsiz bir çığlık atmış: "Japonlar!"

Onlarca Japon askeri öne atılıp süngülerini ona batırmış, askerlerin her biri onun göğsüne ve karnına birer süngü sokmuş. Bir tilkinin eşini çağırması gibi acıyla in-

leyip buzun üzerine düşmüş. Alnı buza çarpınca buz kırılmış. Yaralarından akan kanın sıcaklığı buzda delikler açmış. Vücudunun üst tarafının alev alev yandığını duyumsamış, iki eliyle yırtık pırtık pamuklu gömleğini parçalamış.

Yarı bilinçli bir haldeyken o kırmızı tilkinin sazlıkların arasından çıktığını görmüş, tilki etrafında bir tur atmış, sonra önünde çömelip İhtiyar'a halinden anlar gibi bakmaya başlamış. Tilkinin kürkü pırıl pırılmış, tilkinin yarı şaşı gözleri zümrüt gibi parlıyormuş. Ardından tilkinin sıcak kürkünü kendi bedeninde hissetmiş, tilkinin o keskin dişlerini vücuduna geçirmesini beklemiş. İnsanların bile birbirine ihanet ettiği bu zamanda vahşi bir hayvandan da başka türlüsünü beklemiyormuş, tilki onu dişleriyle paramparça etse de buna hiç gücenmezmiş. Tilki o soğuk ve pütürlü dilini çıkarıp İhtiyarın yaralarını yalamaya başlamış.

İhtiyar, ihanetine karşılık tilkinin kendi hayatını ikinci kez kurtardığı konusunda oldukça ısrarlıydı, on sekiz yerinden iki kez süngü yiyip de hâlâ yaşıyor olan birini dünya üzerinde başka nerede bulabilirsiniz ki? Tilkinin dili işte her derde deva mucizevi bir iksir içeriyormuş, tilkinin yaladığı her yara sanki nane yağıyla ovulmuş gibi birden yatışmış ya da İhtiyar Geng öyle söylüyordu.

3

İlçeye sandalet satmak için giden köylüler geri döndüklerinde şöyle demişler: Gaomi ilçesini Japonlar istila etmiş, ilçe girişinde Japonların yükselen güneş bayrağı dalgalanıyor. Bu haberi duyan köylüler panik içinde fela-

ketin gelmesini beklemeye başlamış. Köylülerin hepsi huzursuzluk içindeymiş, kalpleri çarpıyor, etleri titriyormuş, aralarında sadece iki kişi kaygısızca gündelik hayatlarına devam ediyormuş. Bu iki kişiden biri daha önce anlattığım avcı İhtiyar Geng'mış, diğeriyse Pekin operası[1] söylemeye bayılan çalgıcı Çopur Cheng'mış.

Çopur Cheng karşılaştığı herkese şöyle dermiş: "Niye korkuyorsunuz? Endişelenecek neyiniz var? Kim başa geçerse geçsin bizler sonuçta sıradan halk olarak kalacağız. İmparatora direnip tahıl vermediğimiz mi var, yoksa hükümete direnip vergi mi ödemiyoruz, yatın dediklerinde yatıyor, diz çökün dediklerinde diz çöküyoruz, bir de utanmadan bizi cezalandıracaklar mı? Sen söyle, kim bizi cezalandırabilir?"

Çopur Cheng pek çok kişiyi böylece sakinleştirmiş, herkes tekrar uyumaya, yemek yemeye ve çalışmaya başlamış. Çok geçmeden Japon zulmü soğuk bir rüzgâr gibi esmeye başlamış: Adam öldürmüşler, kule inşaatları başlamış, öldürdüklerinin kalplerini parçalayıp kurt köpeklerini beslemişler, altmış yaşındaki yaşlı ninelere tecavüz etmişler, ilçedeki elektrik direklerine kafatası asmaya başlamışlar. Köylüler Çopur Cheng ve İhtiyar Geng gibi iki kaygısız örneğin peşinden gitmeyi çok istemiş, ama öğrenilen ezgiyi kendi başına çalması çok zormuş, köylüler rüyalarında bile bu söylentileri tasvir eden zalim resimler görüyormuş.

Çopur Cheng pek mutluymuş, Japonların yakında köyü istila edecekleri haberi köydeki ve köyün etrafındaki köpek pisliği sayısını artırmış, genelde erken kalkıp köpek pisliği toplayan çiftçiler iyice tembelleşmiş, etrafa saçılan köpek pisliklerini toplayan kimse yokmuş, Çopur

1. Pekin operası, XVIII. yüzyılda ortaya çıkmış, XIX. yüzyıl ortalarında bugünkü halini almış bir Çin operası formudur.

Cheng sanki bu işe devam eden tek kişiymiş. O da horozların üçüncü ötüşünde kalkıp dışarı çıkmış, köyün girişinde tüfeğini sırtlanmış İhtiyar Geng'a rastlamış, selamlaştıktan sonra ikisi de kendi yoluna gitmiş. Gök doğuda kızıllığa büründüğünde Çopur Cheng'ın sepetindeki köpek dışkıları bir tepenin zirvesini andırıyormuş. Sepetini yere koyup eline bir kürek almış, köyün güneyindeki duvarın orada dikilmiş, tatlı ve serin havayı içine çekince boğazı kaşınmış. Boğazını temizleyip pembe bulutlara karşı yüksek sesle şakımaya başlamış: "Ben sabah çiyini yudumlayan uzun süre susuz kalmış bir fidanım..."

Bir silah sesi duyulmuş.

Çopur Cheng'ın eski püskü, kanatsız şapkası havada süzülmüş. Boynunu omuzlarının arasına çekip kendini duvarın altındaki hendeğe mermi gibi fırlatmış. Başı buz tutmuş toprağa sertçe çarpmış, ama hiç acı hissetmemiş. Ardından ağzının kenarına kül gibi bir pisliğin bulaştığını fark etmiş, sapları dökülmüş bir çalı süpürgesinin yanında uzanan tüm vücudu küle bulanmış ölü bir fare görmüş. Ölü mü yoksa diri mi olduğundan emin olamayınca kolunu ve bacağını oynatmış, oynuyorlarmış, ama üzerlerinde bir ağırlık varmış. Pantolon ağı yapış yapışmış. Birden içini bir korku kaplamış, lanet olsun, yaralandım diye düşünmüş. Oturmaya çalışıp pantolon ağına dokunmuş. Yüreği ağzında elini geri çekmiş, elinin kana bulandığını sanıyormuş ama elinin sarı bir şeye bulandığını görmüş. Burnuna çürümüş fide kokusu dolmuş. Elindeki şeyi hendeğin kenarına sürtüp elini temizlemeye çalışmış, ama pislik bir türlü çıkmamış, sonra eline o kel süpürgeyi alıp temizlemeye çalışmış, eliri süpürgeyle ovuştururken hendeğin dışından şöyle bir kükreme duymuş: "Ayağa kalk!"

Başını kaldırınca otuzlu yaşlarında, yüzü sanki bıçakla doğranmış gibi duran, sarı benizli, uzun ve sivri çe-

neli, başında kestane rengi bir şapka olan, elinde kuzgun karası silah tutan bir adam görmüş. Adamın arkasında toprak sarısı bir ormanı andıran onlarca ayrık bacak görmüş, bu bacaklar geniş kumaş parçalarıyla çapraz bağlanmış gibiymiş, gözleriyle bacakları yukarı doğru takip etmiş, sonunda yere çömelmiş kalçalar ve onlarca yabancı yüzle karşılaşmış, yüzlerde sıçmanın verdiği bir rahatlama ifadesi varmış. Kare şeklinde bir Japon yükselen güneş bayrağı sabah kızıllığında dalgalanıyor, bir dizi süngü yeşil soğan gibi parlıyormuş. Çopur Cheng'ın karnında bir hareketlenme başlamış, gerilmiş bağırsaklarından dışarı doğru rahatlatıcı bir boşalma hissetmiş.

"Buraya gel!.." diye kükremiş, kestane rengi şapkalı adam.

Çopur Cheng kemerini sıkmış, hendeğe tırmanmış, elini ayağını nereye koyacağını bilememiş, gözbebekleri büyümüş, ne diyeceğini bilememiş, sadece durmadan eğilerek selam vermiş.

Kestane rengi şapkalı adam burnu seğirerek, "Köyde Kuomintang birliği var mı?" diye sormuş.

Çopur Cheng adama boş boş bakmış.

Bir Japon askeri üzerinden kan damlayan süngüsünü Çopur Cheng'ın göğsüne ve yüzüne doğru sallamış, süngünün soğuk sivri ucu Çopur Cheng'ın gözlerini kamaştırmış, karnında tekrar bir hareketlenme hissetmiş, karnının gulu gulu diye seslendiğini duymuş, bağırsakları durmadan buruluyormuş, bağırsaklarında hissettiği hareketlenme her an boşalabilirmiş. Japon askeri bağırıp süngüsüyle Çopur Cheng'ın ceketini iki parçaya ayırmış, pamuklu gömleği ortaya çıkmış, yarılmış göğüs kafesinden kas ve et parçaları ortaya çıkmış. Çopur Cheng'ın dertop olan vücudundan gözyaşı, sümük, dışkı ve idrar neredeyse hep birlikte dışarı akıvermiş.

Japon askeri yine *cilu* diye bir şeyler gevelemiş, çok

uzun sürmüş bu geveleme, *tulu tulu* diye üzüm salkımı gibi uzamış. Acı içinde yalvararak Japon askerinin öfkeli yüzüne bakmış, ardından ağlamaya başlamış.

Kestane rengi şapkalı adam silahının namlusuyla Çopur Cheng'ın alnına vurup, "Ağlama! Efendi sana bir şey sordu! Bu köyün adı ne? Yan Nehri Ağzı mı?" demiş.

İnlemelerini önlemeye çalışırken başını sallayarak doğrulamış.

"Bu köyde hasır sandalet yapan biri var mı?" diye sormuş yumuşak ve daha nazik bir tavırla kestane rengi şapkalı adam.

Acısını unutup aceleyle ve yaranmaya çalışan bir tavırla, "Var, var, var," demiş.

"Dün Gaomi pazarına sandalet satmaya gitti mi peki?" diye sormuş kestane rengi şapkalı adam.

"Evet, evet, evet," demiş. Göğsünden süzülen sıcak kan karnına kadar inmiş.

"Bu adamın adı salatalık turşusu mu?"

"Bilmiyorum... Hayır..."

Kestane rengi şapkalı adam Çopur Cheng'ın ağzına bir tokat atıp, "Cevap ver! Salatalık turşusu mu, değil mi!" diye bağırmış.

"Evet, evet, evet, Sayın Başkan," demiş Çopur Cheng, ardından yine sızlanmaya başlamış: "Sayın Başkan, köydeki her evde salatalık turşusu olur, turşu fıçılarında salatalık turşusu bulabilirsiniz."

"Anasını, bana aptalı oynama! Sana salatalık turşusu adında biri var mı diye soruyorum?" demiş kestane rengi şapkalı adam, ardından Çopur Cheng'ın ağzına bir dizi tokat savurup, "Seni inatçı köylü, salatalık turşusu adında biri var mı?" diye yine sormuş.

"Var... yok... var... yok... Sayın Başkan... vurmayın bana... dövmeyin beni, Sayın Başkan..." diye homurdanmış üst üste tokat yerken.

Japon askeri yine konuşmuş, kestane rengi şapkalı adam şapkasını çıkarıp Japon şeytanının önünde eğilmiş, ardını döndüğünde yüzündeki gülümseme birden kaybolmuş, Çopur Cheng'ı itip kaşlarını çatarak, "Düş önüme, köydeki sandaletçilerin hepsini teker teker bana göstereceksin," demiş.

Köy duvarının yanına bıraktığı dışkı sepetini ve küreğini hatırlayan Çopur Cheng farkında olmadan o yöne doğru bakınca yanağına kar gibi parlayan bir süngü darbesi yemiş. Hayatının bir sepet ve kürekten daha değerli olduğuna karar verince bir daha ardına bakmamış, çarpık bacaklarıyla köye doğru yürümeye başlamış. Ardında birkaç düzine Japon askeri varmış, deri botları kırağı tutmuş otları gürültüyle eziyormuş. Köy duvarının kenarında uzanmış birkaç boz köpek ihtiyatla havlamış.

Gökyüzü giderek aydınlanıyormuş, henüz yarısı çıkmış güneş kahverengi toprağın üzerinde ışımaya başlamış. Köyün içinden yükselen bebek ağlamaları pusuda bekleyen korkunç bir olayın habercisi gibiymiş. Japon askerleri belirli bir düzende, sanki çalan bir davul eşliğinde yürüyormuş, askerlerin yürüyüşü Çopur Cheng'ın kulaklarını çınlatmış, attıkları her adım sanki göğsünü eziyormuş. Göğsündeki yaranın ateş gibi yaktığını duyumsamış, pantolonundaki dışkı daha da yapışkan ve soğuk bir hale gelmiş. Çopur Cheng, bu sefer gerçekten boku yedim. Benden başka kimse köpek boku toplamaya gitmedi, ben de bokun içine balıklama daldım, diye düşünüyormuş. Bu iyi yurttaş tavrını Japonların değerlendirmeyişine içerliyormuş. Onları köydeki tüm sandaletçilerin tezgâhlarına götürmüş aceleyle. Salatalık Turşusu kimse başı gerçekten büyük beladaymış. Çopur Cheng uzakta kendi evini görmüş, yaz yağmurlarının evin çatısında açtığı deliklerde birkaç solgun ot varmış, yalnız mutfak bacasından havaya yeşil dumanlar süzülüyormuş, evine

karşı şimdiye kadar hiç böyle büyük bir özlem duymamış, bu işi halleder halletmez evine dönmeyi düşünmüş, temiz bir pantolon giyecekmiş, karısından göğsünde süngülerin açtığı yaralara kireç sürmesini isteyecekmiş, hızla kan kaybediyormuş, gözünün önünde yeşil yıldızlar uçuşmaya başlamış, bacakları çoktan güçten düşmüş, midesindeki bulantı hissi boğazına tırmanmış. Hayatında hiç bu kadar kötü bir duruma düşmemiş, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın *suona* ustası hayatında hiç bu kadar utanmamış. Ayakları sanki bulutların üzerindeymiş, gözlerine iki soğuk damla dolmuş. O güzelim karısını düşünmüş, başlarda Çopur Cheng'ın çiçekbozuğu yüzünden hiç hoşlanmayan, ama sonunda horoza varan horozun, köpeğe varan köpeğin peşinden gider düsturuyla ona varan karısını düşünmüş.

4

Sabahın köründe köyün dışından gelen bir silah sesi rüyasında ninemle saç saça baş başa kavga eden ikinci ninemi uykusundan uyandırmış. Yatağa oturmuş, kalbi hızlı hızlı çarpıyormuş, uzun uzun düşünmüş, ama köyden gelen silah sesinin gerçek mi olduğunu yoksa rüyasında duyduğunu mu bir türlü çıkaramamış. Pencereler şafağın ince ışığıyla kaplıymış, pencere camında yumruk büyüklüğünde grotesk şekilleri olan kırağı birikmiş. İkinci ninemin omuzları titremiş, başını eğince yanında uzanan kızını görmüş, küçük halam derin bir uykudaymış. Beş yaşındaki kızının uykusunda tatlı tatlı soluması ikinci ninemin kalbindeki korkuyu yatıştırmış. İkinci ninem bu silah sesinin İhtiyar Geng'ın vurduğu vahşi bir hay-

vandan, belki de bir dağ aslanını vurmasından olabileceğini düşünmüş, tahmininin ne kadar doğru olduğunu bilmiyormuş, bir süre oturduktan sonra yorganı üstüne çekip yeniden uykuya daldığında Japon askerlerinin süngülerini İhtiyar Geng'ın sert etine geçirdiğiniyse hiç bilemezmiş. Halam yatakta dönüp ikinci ninemin koynuna girmiş, ninem ona sarılınca kızının ılık soluğunu göğsünde hissetmiş. Ninem, ikinci ninemi kapı dışarı edeli sekiz sene olmuş, bu dönemde dedem kandırılıp Jinan Emniyet Müdürlüğü'ne atılmış, burada neredeyse hayatını kaybedecekmiş. Ama dedem kaçmayı başarıp köye geri dönmüş, ninem o sırada babamı alarak Demir İrade topluluğunun lideri Kara Göz'le birlikte yaşamaya başlamış. Dedem ile Kara Göz, Yan Nehri'nde kapışmış, dedem Kara Göz'e yenilmesine rağmen ninemin kalbindeki o ölmeyen sevgi tekrar uyanmış. Ninem dedemin peşinden tekrar köye dönmüş, içki ticareti yeniden canlanmış. Dedem elini yıkayıp silahlarını bir kenara kaldırmış, tekrar haydutluk yapmayacakmış, birkaç yıl zengin bir köylü hayatı sürmüş. Bu yıllar boyunca dedemin kafasını kurcalayan tek şey ninemle ikinci ninemin arasındaki kıskançlık çekişmesiymiş. Bu çekişmenin sonunda "üç kişilik bir anlaşmaya" varmışlar: Dedem on gün ninemin evinde kalacak, ardından on günlüğüne ikinci ninemin evine dönecekmiş, bu süre on günü geçmeyecekmiş. Dedem bu kurala uymuş, çünkü bu iki kadından hiçbiri hafife alınacak gibi değilmiş.

İkinci ninem halamı kucakladığında içine tatlı bir hüzün dolmuş. Yine hamileymiş, hem de üç aylık. Gebelik sonrasında kadınlar genelde iyi huylu ve nazik olurmuş, ama aynı zamanda zayıf, bakıma ve korunmaya muhtaç da olurlarmış. İkinci ninem de bir istisna değilmiş, parmaklarıyla gün sayar, dedemi dört gözle beklermiş, dedem ertesi gün gelecekmiş.

Köyün dışından yine bir silah sesi duyulmuş. İkinci ninem aceleyle doğrulmuş, üzerini giyerken eli ayağı birbirine dolanmış. Japonların köyü istila edeceği söylentisi çoktan kulaklarına çalınmış, tüm gün panik içindeymiş, kalbinde büyük bir felaketin kara önsezisini taşıyormuş. Dedemle köye geri dönmeyi bile düşünmüş, ninemin tacizine katlanmak Yan Nehri Ağzı'nda korku içinde beklemekten daha iyiymiş. Bunu dedeme anlattığında dedem kesin bir tavırla reddetmiş önerisini. Dedemin ikinci ninemin bu isteğini, yeminli düşmanlar olan ninem ve ikinci ninemden çekindiği için reddettiğine inanıyorum. Dedem çok geçmeden buna çok pişman olmuş, ertesi gün ekim sonunun ılık güneş ışınları altında o hayvanların ayak izleriyle kaplı avluda durduğu zaman, hatasının yol açtığı korkunç trajedinin sonuçlarını görmüş.

Halam yine uyanmış, o bakır düğmeler gibi ışıl ışıl parlayan iki gözünü açıp esnemiş, ardından büyümüş de küçülmüş biri gibi içini çekmiş. İkinci ninem halamın uzun uzun iç çekmesine çok şaşırmış, kızının esnemesini ve içini çekmesini yaşlı gözlerle izlemiş, uzun süre konuşmaya cesaret edememiş.

Halam, "Ana, üzerimi giydir," demiş.

İkinci ninem halamın pamuklu küçük kırmızı ceketini eline aldığında normalde tembellik edip yataktan çıkmak istemeyen, ama bugün yataktan çıkmak ve giyinmek için ikna etmek zorunda kalmadığı kızının yüzüne şaşkın şaşkın bakmış. Yüzünde kırışıklıklar varmış, kaşları sarkmış, ağzı düşmüş, küçük yaşlı bir kadına benziyormuş. İkinci ninemin içi titremiş, küçük kırmızı ceketin buz gibi soğuduğunu hissetmiş. İkinci ninemin kalbine bir acıma duygusu yerleşmiş, telleri kopmuş bir sitarı andıran titrek bir sesle küçük halama göbek adıyla seslenmiş: "Xiangguan... Xiangguan... dur biraz... anan ceketini biraz ısıtsın da öyle giyersin..."

Halam, "Gerek yok, ısıtmasan da olur, ana," demiş.

İkinci ninem gözyaşlarına boğulmuş, kızının o uğursuz bir solgunluk taşıyan yüzüne bakmaya cesaret edememiş, hayatı buna bağlıymış gibi mutfağa koşturmuş, biraz saman sapı alıp ocağı yakarak kızının ağır mı ağır ceketini ısıtmaya koyulmuş. Saman sapları tutuşurken ateş alan bir silah gibi sesler çıkarmış, ceket huzursuz alevler içinde kıvrılmış, yırtık pırtık ama ağır mı ağır bayrakları andırıyormuş, parlak alevler ikinci ninemin elini buz gibi yakmış. Kolay tutuşan saman sapları hemen sönüvermiş, saplar biçimlerini koruyarak birbiri ardına küle dönüşmüş, samanlardan çıkan mavi dumanlar çatıya doğru süzülünce mutfağın içinde küçük bir hava akımı oluşmuş. Halam odadan yüksek sesle seslenince ceketi ısıtırken dalıp gitmiş olan ikinci ninem kendine gelmiş. Elinde dumanı tüten ceketle odaya dönünce halamın yorganın üzerinde oturduğunu görmüş, çocuk derisinin o beyazlığıyla yorganın moru keskin bir tezatlık içindeymiş. İkinci ninem ceketin yenlerini halamın güçsüz ve zayıf kollarından geçirmeye çalışırken halam alışılmadık bir şekilde uysal davranmış, köyden gelen ani patlama sesleri bile bu yavaş ceket giydirme anını bozamamış.

Patlama sesleri sanki yerin altından geliyormuş, çok boğucu, üstelik uzun süre kesilmeyen seslermiş bunlar, pencereyi kaplayan beyaz kâğıtlar titremiş, avluya yemlenmeye gelen serçeler korkuyla uçuşmuş. Patlama sesleri tam kesildiği sırada birden yine başlamış. Köyde büyük bir gürültü kopmuş, *gugu lulu* diye kükremeler duyulmuş. İkinci ninem halamı kucağına alarak sımsıkı sarmış, ana kız tek vücut olup titremiş.

Bağrışmalar kısa bir süre kesilince köy korkunç bir ölüm sessizliğine bürünmüş, sadece ağır ayak sesleri duyuluyormuş, arada keskin bir köpek havlaması ve kulak delen bir silah sesi duyulduğu da oluyormuş. Ardından

iki patlama daha duyulmuş, bunu bir dizi patlama sesi takip etmiş, insanlar öldürülmeden önce acı çığlıklar atan domuzlar gibi bağırıyormuş. Birden köyün içinde bendinden taşan bir nehrin tekdüze sesini andıran bir ses titremiş, ani bir koşuşturma başlamış, kadınlar çığlık atmış, çocuklar ağlamış, köyün duvarına veya ağaçların üzerine sıçrayan tavuklar gıdaklamaya başlamış, yularından kurtulmaya çalışan katırlar uzun uzun anırmış, tüm bu sesler birleşerek büyük bir gürültüye dönüşmüş. İkinci ninem kapının mandalını itmiş, kapının ardını iki kalasla desteklemiş, sonra *kang*'ın üzerine çıkmış, sırtını duvarın köşesine iyice yaslayıp felaketin gelmesini beklemiş. Dedemin gelmesini uzun süredir bekliyormuş, onu çok özlemiş, ama ondan nefret de ediyormuş. Dedem ertesi gün gelirse önce salya sümük ağlayacak, ardından ona kafa tutacakmış. Parlak gün ışığı penceredeki küçük cama vuruyormuş, camdaki kırağı erimeye başlamış, iki parlak su damlası camda süzülüyormuş. Köydeki silah sesleri artınca dört bir yandan kadın çığlıkları yükselmiş. İkinci ninem bu kadınların neden çığlık attığını biliyormuş elbet. Japon askerlerinin hayvan gibi olduğunu, yetmiş yaşındaki kadınlara bile saldırdığını duymuş önceden. Odanın içine yangın ve duman kokusu dolmuş, alevlerin çıtırdaması duyulmuş, bu çıtırdamanın arasına ara sıra erkeklerin bağrışmaları karışıyormuş. Ninem korkudan donmuş kalmış, giriş kapısından bir ses duymuş. Dahası da varmış, Japonların o garip seslerini duymuş, kapının ardından kapıya vuruyorlarmış. Halam gözlerini kocaman açıp bir süre öylece kalakalmış, ardından ağlamaya başlamış. İkinci ninem eliyle onun ağzını kapatmış. Kapının kanatları acıyla inlemiş. İkinci ninem *kang*'dan inmiş, ocaktan iki eliyle kül alıp yüzüne sürmüş. Halamın yüzüne de kül sürmüş. Kapı kırıldı kırılacakmış, ikinci ninem gözlerini kırpıştırmış. Yaşlı kadınla-

ra saldırıyorlarmış, ama belki de hamile bir kadına bir şey yapmazlarmış. İkinci ninemin aklına şimşek gibi bir fikir çakmış. *Kang*'ın üstünden bir bohça almış, pantolonu açıp bohçayı içine sıkıştırmış, kemerini sıkıp iki kör düğüm atmış. Japonlar bir kusur görmesin diye elleriyle bohçayı iyice düzeltmiş. Halam duvarın köşesinden ikinci ninemin bu garip hareketini izliyormuş.

Giriş kapısı gürültüyle açılınca kapının kanatlarından biri yere düşmüş. İkinci ninem kapının kanatlarından birinin yere düştüğünü duyduktan sonra ocağa doğru koşmuş, yüzüne yine kül sürmüş. Avluda bir gürültü kopunca ikinci ninem odaya koşmuş, *kang*'ın üzerine sıçrayıp halamı kucağına almış, nefeslerini tutup beklemişler. Japon askerleri ***gugu lulu***, diye havlıyormuş, bir yandan da tüfeklerinin dipçikleriyle kapıya vuruyorlarmış. Evin giriş kapısı avlunun kapısından daha ince ve daha dayanıksızmış. Kapının açıldığını ve kapıya dayadığı iki kalasın yere düştüğünü duymuş. Japonlar artık içerdeymişler. Aralarındaki son engel yatak odasının küçük kapısıymış. Bu küçük kapının kanatları avlu kapısının kalın kanatları ve giriş kapısının sağlam kanatlarından çok daha dayanıksızmış, neredeyse kâğıt inceliğindeymiş. Avlu kapısı ve giriş kapısı Japon saldırısına dayanamadığına göre bu küçük kapıyı kırmak onlar için çocuk oyuncağıymış, her şey Japonların kapıyı kırıp kırmamayı istemelerine bağlıymış, kapıyı kırıp avlarını yakalayıp yakalamama arzularına bağlıymış artık. Durum böyle olmasına rağmen ninem kapı aralarında bir engel oluşturduğu için kendini hâlâ şanslı sayıyormuş, söylentilerden duyduğu ve hayal gücünde kurduğu tehlike sonsuza dek söylentilerde ve hayallerinde kalacakmış, gerçekleşme olasılığı yokmuş. İkinci ninem Japonların ağır ayak sesleri ve süratli konuşmalarını dinlerken içinde yükselen hafif bir kaygıyla gözlerini kapının iki kanadına dikmiş. Kapının

kanatları koyu kırmızıymış, kapı kasasının üzerinde açık gri bir toz tabakası varmış, beyaz, ahşap kapı sürgüsünün üzerinde kara ağızlı bir gelinciğe ait olan koyu kırmızı birkaç damla kan izi varmış. İkinci ninem o kara ağızlı gelinciğe vurduktan sonra gelinciğin ağzından keskin bir çığlık çıkmış, kafatası ayakaltında ezilen fıstık kabukları gibi kütürdemiş, ardından yerde bir tur atmış, kalın ve tüylü kuyruğu yerdeki kar tanelerini süpürmüş, birkaç kez çırpındıktan sonra hareketsiz kalmış. İkinci ninem elbette ki o kara ağızlı erkek gelincikten nefret etmiş.

1931 yılı sonbaharında bir akşamüstü ikinci ninem darı tarlasına devedikeni toplamaya gitmiş, kan kırmızısı parlaklığındaki darı tarlasında üzerini kuru otlar kaplamış bir mezarın üstünde dikilmiş bir gelincik görmüş. Gelinciğin tüyleri altın sarısıymış, ağzıysa mürekkep gibi karaymış. İkinci ninem çömeldiği yerden kalkacakken görmüş onu. Mezarın üzerinde dikilmiş, iki ayağı üzerinde oturuyor gibiymiş, ön pençelerini kaldırıp ikinci nineme doğru sallamış. İkinci ninem elektrik çarpmış gibi kalakalmış, ayak tabanından omurgasına, oradan da alnına doğru yılan gibi kıvrılan bir kasılma hissetmiş. İkinci ninem darı tarlasına çöküp uzun bir çığlık atmış. Kendine geldiğinde darı tarlaları çoktan karanlığa bürünmüş, koca koca yıldızlar kara gökte huzursuzca kıpırdıyor, gizemli bir şekilde parlıyormuş. İkinci ninem el yordamıyla yolu bulup tarlaların arasındaki toprak yoldan köye doğru yürümeye başlamış. O altın sarısı gelinciğin başak kılçığı gibi parlayan tüylerinin sonsuz hayali ikinci ninemin gözlerinin önünde bir belirip bir kayboluyormuş, bir belirip bir kayboluyormuş. Bu hayal ikinci ninemi avazı çıktığı kadar bağırmaya zorluyormuş. O da bağırmış, hatta kendi bile duymuş bağırdığını, boğazından çıkan ses normal bir insanın çıkarabileceği bir ses değilmiş, bu çığlığı du-

yunca kendi bile korkmuş. İkinci ninem uzun bir süre deli gibi dolanmış, köydekiler onun o altın sarısı gelincik tarafından büyülendiğini söylemiş. Kendini gelinciğin karanlık pençesi altında kontrol ediliyormuş gibi hissetmiş. Gelinciğin buyrukları doğrultusunda hareket ediyormuş, iki gözü iki çeşme ağlıyor, durmadan kahkahalar atıyormuş, anlaşılmaz bir dilde sayıklıyor, garip hareketler yapıyormuş. Ne zaman omurgasında o elektrik akımını hissetse ikiye bölündüğünü sanıyormuş. Şehvet ve ölümün çekiciliğiyle dolu koyu kırmızı bir bataklıkta mücadele veriyormuş, bazen dibe batıyor, bazen yüzeye çıkıyormuş, daha yeni yüzeye çıkmışken hemen ardından tekrar dibe batıyormuş. İki eliyle bu arzu bataklığından çıkmasına yardım edecek bir ipi tutar gibi oluyor, ama ipi tüm gücüyle çekince ip de bu arzu bataklığının çamuruna karışıp onun bir parçası oluyormuş, ardından çaresizce yine dibe batıyormuş. Bu sancılı mücadele boyunca o kara ağızlı erkek gelinciğin gölgesi gözleri önünde oynuyor, ona sırıtıyormuş, güçlü kuyruğuyla ikinci nineme dokunuyormuş, gelinciğin kuyruğu etine her değdiğinde ikinci ninem rahatsız bir heyecan duyup çığlık atıyormuş. En sonunda gelincik yorgun bir halde gidiyor, ikinci ninem de bayılıp yere düşüyormuş, ağzının kenarından beyaz köpükler taşıyor, tüm vücudu terden sırılsıklam oluyor, yüzü altın bir folyo kâğıdına dönüyormuş. Dedem ikinci ninemi bu büyüden kurtarmak için katırına binip şeytan çıkaran Taocu rahip Li Shanren'ı getirmeye Bailan kasabasına gitmiş. Li Shanren tütsü ve mum yakıp sarı kâğıt paraların üzerine kırmızı mürekkeple bazı garip semboller çizmiş, ardından tütsüler küle dönünce külün içine biraz kara köpek kanı karıştırıp ikinci ninemin burnunu kapatmış, hazırladığı karışımı ikinci ninemin ağzına dökmüş. Karışımı yutan ikinci ninem hayaletler gibi ağlamış, kurtlar gibi ulumuş, ellerini ve ayaklarını savurmuş, ruhu

vücudundan ayrılmış. O günden sonra ikinci ninem günden güne daha iyi olmuş. Daha sonra o gelincik tavuk boğazlamaya geldiğinde sarı ayaklı, büyük kırmızı horozla ölümüne bir kavgaya tutuşmuş, horoz onun gözlerini oymuş, gelincik işte tam da yerde karların üzerinde acı içinde kıvranırken kara kışa aldırmayan ikinci ninem anadan doğma bir halde elindeki beyaz ahşap kapı sürgüsüyle avluya fırlamış, kapı sürgüsünü o utanmaz haydudun sivri çenesine ve maymun yanaklarına tüm gücüyle geçirmiş. İkinci ninem sonunda intikamını işte böyle almış. Elinde kanlı kapı sürgüsüyle karın içinde bir süre dikilmiş. Eğilip deli gibi darbelerle akıl hocasına, o kara ağızlı sarı gelinciğe onu et suyuna çeviresiye vurmuş, nefreti hafifleyince yavaşça içeri girmiş.

İkinci ninem gözlerini o sarı gelinciğin beyaz kapı sürgüsü üzerindeki kurumuş kanına dikince içinde uzun süredir unuttuğu o heyecan verici zonklamayı tekrar duymuş, gözbebeklerinin deli gibi döndüğünü hissetmiş, kendi boğazından çıkan, kendinin bile korktuğu o çığlığı yeniden duymuş.

İnce kapı kanatları parçalanarak açılmadan önce yavaşça sallanmış, ardından altın sarısı bir Japon askeri elinde süngüsüyle içeri dalmış. İkinci ninem deli gibi çığlık atarken titreyen gözleriyle bir bakışta içeri giren ilk Japon askerini görmüş. Ama bu Japon askeri sivri çeneli ve maymun yanaklıymış, bu uygar görünümlü adam bir anda büyülenmiş gibi ikinci ninemin kendi elleriyle öldürdüğü o kara ağızlı sarı gelinciğe dönüşüvermiş. Sivri çenesinin üstünde bir tutam kara tüy varmış, adamın sinsi duruşu ikinci nineme o sarı gelinciği çağrıştırmış, ama gelincikten daha büyükmüş, kürkü daha sarıymış ve daha hain bir duruşu varmış. İkinci ninemin zihninin derinliklerine gömülü deliliği tekrar su yüzüne çıkmış, bu

kez hiç olmadığı kadar güçlüymüş, son raddesine varan bir delilikmiş bu. İkinci ninemin çığlığı halamın kulaklarını neredeyse sağır edecekmiş, ikinci ninemin ocağın külleriyle boyadığı yüzü ve yüzünde kuş kanadı gibi açılan dudakları halamı ölesiye korkutmuş, ikinci ninemin kendini mengene gibi saran kollarından kurtulmak için çırpınmış, kendini pencere kenarına atınca hayatında ilk ve son kez olarak altı tane Japon askeri görmüş.

Altı Japon askeri ikinci ninemin *kang*'ının önünde durmuş, parlayan süngülü tüfekleriyle birbirlerine iyice sokulmuşlar, yüzlerinde o sarı gelincik gibi hain bir ifadeyle aptal bir gülümseme varmış. Japon askerlerinin yüzleri halamın gözünde tavadan yeni çıkmış, kahverengi, kenarları koyu kırmızı, güzel, sıcak, sevecen ve tanıdık darı ekmeği gibiymiş. Halam Japon askerlerinin sivri süngülerinden biraz çekinmiş, ikinci ninemin kurumuş kabak gibi çarpılmış yüzünden ölesiye korkmuş, bunların dışında hiçbir şeyden korkusu yokmuş, Japon askerlerinin yüzü onda korku uyandırmamış, aksine bu yüzler bir çeşit çekicilik taşıyormuş.

Japon askerleri tam ya da eksik dişlerini göstererek sırıtmaya başlamış. İkinci ninemin bir yarısı elinde olmadan o sarı gelinciğin yarattığı deliliği ortaya çıkarmış; ikinci ninemin diğer yarısıysa Japon askerlerinin sırıtışı karşısında dehşete düşmüş, onların sırıtışından kendini büyük bir felaketin beklediğini sezmiş, daha önce o sarı erkek gelinciğin içinde altın sarısı müstehcen bir içerik gizli olan yaltaklanması karşısında kesin bir şekilde duyduğu önseziyi andıran bir önseziymiş bu. Bu yüzden bir yandan inlemiş, bir yandan da içgüdüsel bir şekilde iki eliyle karnını sımsıkı tutarak sırtını duvara yaslamış.

Boyu yaklaşık bir metre altmış beş santim olan, otuz beşle kırk yaşları arasındaki bir Japon askeri *kang*'ın ucuna gelmiş, kasketini çıkarıp yarı kel kafasını kaşımış, yü-

zünde soya sosu gibi kırmızı bir ifade varmış, kekeleyen bir Çinceyle, "Sen, çiçek kız, korkma çok..." demiş. Tüfeğini *kang*'ın yanına dayamış, beceriksizce *kang*'ın üzerine çıkıp tıknaz bir kurtçuk gibi ikinci ninemin yanına sürünmüş. İkinci ninem duvarın çatlaklarının arasına girmeyi dilemiş, o kadar çok ağlamış ki yüzündeki küller ıslanıp topak topak olmuş, gözyaşları parlak kara yüzünde yol açıp derisinin gerçek rengini ortaya çıkarmış. Japon askeri etli dudakları arasından sırıtmış, şişkin ve küt parmaklarıyla ikinci ninemin yüzüne dokunmuş. Adamın eli ikinci ninemin tenine değince, ikinci ninem sanki kasıklarına bir kurbağa girmiş gibi büyük bir tiksinti duymuş. Daha sert bir çığlık atmış. Japon askeri ikinci ninemi bacaklarından yakalayıp tüm gücüyle kendine doğru çekmiş, *kang*'ın üzerinde birden dümdüz uzanan ikinci ninemin kafası duvara çarpmış. İkinci ninem *kang*'a uzanınca karnı bir tepe gibi yükselmiş. Japon askeri ikinci ninemin karnına dokununca gözleri nefretle açılmış, o sahte kabarıklığa tüm gücüyle sert bir yumruk atmış. Japon askeri dizleriyle ikinci ninemin bacaklarını sabitlemiş, elini uzatıp kemerini çözmeye yeltenmiş, ikinci ninem ölümüne direnmiş, oturur gibi doğrulup adamın sarmısak başına benzeyen burnunu dişlemiş. Japon askeri garip bir çığlık atmış, elini çekip kanayan burnunu ovuşturmuş, yeni bir açıdan görüyormuş gibi tekrar duvarın köşesine çekilmiş olan ikinci ninemi süzmüş. *Kang*'ın altındaki Japon askerleri hep birlikte deli gibi gülüşmüş. Japon askeri kapkara bir mendil çıkarıp burnunun üstüne bastırmış. *Kang*'ın üzerinde ayağa kalkmış, yüzündeki sevgilisine aşk şiiri yazan o parlak, lirik şair ifadesi birden kaybolup yerini ona daha çok yakışan vahşi bir kurt ifadesine bırakmış. *Kang*'ın kenarından tüfeğini alıp süngüsünü ikinci ninemin kabarık karnına dayamış. Pencereden içeri süzülen ışık süngüyü aydınlatmış, etra-

fa soğuk bir parıltı yaymış, ikinci ninem son kez keskin bir çığlık atıp gözlerini sımsıkı yummuş.

Küçük halam pencerenin kenarına oturmuş, şişman Japon askerinin ikinci ninemi tutmasını izliyormuş. Japon askerinin dalga dalga kabaran tombul yüzünde hiçbir kötülük okumamış, hatta garip bir merakla onun o üzerinde tüy bitmez kel kafasına vuran güneş ışıklarının parıltısını yakalamaya çalışmış, öyle ki ikinci ninemin vahşi bir hayvan gibi çığlık atması bile onu tiksindirmiş. Ama Japon askerinin yüzünde hızla değişen ifadeyi ve süngüsünü annesinin karnına dayadığını görünce içi korku ve anne sevgisiyle dolup taşmış. Pencere kenarından inip ikinci nineme doğru atılmış.

O odaya ilk giren sivri çeneli, maymun yanaklı Japon askeri, *kang*'ın üzerinde dikilen şişman Japon askeriyle bir şeyler konuşmuş, ardından *kang*'ın üstüne çıkıp şişman askeri aşağı itmiş, aşağıda *kang*'ın önünde duran, burnu kanayan kızgın ve şişman Japon askerine aptal aptal gülmüş. Ardına dönmüş, bir elinde tüfek varmış, kemikli ve kavruk diğer elini uzatıp halamı havuç püskülünü andıran saçlarından yakalamış, halamı ninemin kollarından kuru topraktan havuç çıkarır gibi çekip almış, onu tüm gücüyle saçlarından kaldırıp önce pencereye doğru sallamış, ardından *kang*'ın üzerine fırlatmış, çürük pencere kasası ikiye ayrılmış, pencereyi kaplayan kâğıtlar yırtılmış. Halam hıçkırıklarını bastırmaya çalışırken yüzünün rengi çekilmiş. İkinci ninemin o iğrenç sarı gelinciğin büyüsüyle kontrol altına alınmış olan parçasının bedeni ve ruhu birden özgürlüğüne kavuşunca dişi bir canavar gibi ileri atılmış, fakat son derede çevik olan Japon askerlerinin karnına vurduğu tekmelerle karşılanmış. Japon askerleri aslında bohçayı tekmelemelerine ve bohçanın içinde de kıyafetler olmasına rağmen ikinci ninemin karnı da çok sert darbeler yemiş. Büyük bir baskı

ikinci ninemi yan odayı ayıran ince duvara sürmüş, sırtı ve alnı aynı anda ince duvara çarpmış. Baygın bir halde oturmaya çalışırken birden karnının alt kısmında içinden bir şey kopmuş gibi güçlü bir ağrı hissetmiş. Halamın bir süredir bastırmaya çalıştığı hıçkırıkları sonunda ortalığı ayağa kaldırmış, tiz, yankılanan ve baygın bir kan kokusu içeren bir çığlık koparmış. İkinci ninem birden kendine gelmiş, şimdi gözlerinin önünde dikilen zayıf Japon askeriyle o sarı gelinciğin hayalinin hiçbir bağlantısı yokmuş artık. Adamın ince bir yüzü, kalkık, keskin ve kanca gibi bir burun kemiği, kapkara ve parlak gözleri varmış, engin deneyimleri olan, çok okumuş, iyi eğitimli ve konuşkan birine benziyormuş. İkinci ninem *kang*'ın üstünde diz çöküp iki gözü iki çeşme ağlamaya başlamış, kesik kesik, "Beyefendi... Sayın Komutan... bağışlayın bizi... sizlerin de evlerinizde sizi bekleyen karılarınız ve kızlarınız yok mu... ablalarınız ya da kız kardeşleriniz..." demiş.

Japon askerinin yanaklarındaki kaslar küçük bir fareninkiler gibi iki kez seğirmiş, kara gözlerinde gök mavisi bir duman belirmiş, ikinci ninemin sözlerini anlamasa da sanki ikinci ninemin gözyaşları içinde söylediklerinin ne anlama geldiğini anlamış gibi görünüyormuş. İkinci ninem onun halamın çığlıklarını dinlerken omuzlarını yavaşça düşürdüğünü ve yanaklarındaki fareyi andıran kasların gerildiğini görmüş, yüzünde acınası bir ifade belirmiş. Ürkek bir ifadeyle *kang*'ın önünde dikilen meslektaşlarına bakmış, ikinci ninem de onunla birlikte o beş Japon askerine bakmış. *Kang*'ın önündeki Japon askerlerinin her birinin yüzünde farklı bir ifade varmış, ama ikinci ninem onların o vahşi görünüşlerinin ve sert kabuklarının altında yeşil bir yağı andıran yumuşak bir sıvının yavaşça aktığını hissetmiş. Ama adamlar o sert kabuklarını korumak için büyük bir mücadele veriyormuş, acımasız ve alaycı bir ifadeyle *kang*'ın üzerinde du-

ran zayıf Japon askerine bakıyorlarmış. Zayıf Japon askeri bakışlarını adamlardan hızla çekmiş, ikinci ninem de bakışlarını hızla ona çevirmiş. Adamın gözlerindeki o gök mavisi duman yoğunlaşmaya başlamış, yağmur bulutlarıyla sarılmış bir şimşeği andırıyormuş bakışları, sanki birazdan yağmur yağmaya başlayacakmış. Yanakları şiddetle titremeye başlamış, yanaklarındaki fareyi andıran o kaslar sanki her an yerlerinden sıçrayacak gibiymiş. İçindeki bazı duyguları dizginlemek ister gibi dişlerini gıcırdatmış, parlak süngüsünün keskin ucunu halamın ardına kadar açılmış ağzına sokuvermiş.

"Sen, pantolonunu çıkar! Sen, çıkar pantolonunu!" diye Çince konuşmuş dili taşlaşmış bir tavırla. Çincesi o kel kafalı şişmandan daha iyiymiş.

Bu sırada ikinci ninemin o sarı gelinciğin büyüsünden kurtulmuş ruhu tekrar büyünün etkisi altına girmiş, *kang*'ın üstünde duran Japon askeri bir anda çok okumuş, iyi eğitimli birine, sonra yine bir anda o kara ağızlı sarı gelinciğe dönüşüyormuş. İkinci ninemin tüm vücudu sık aralıklarla seğirmeye başlamış, arada keskin çığlıklar atıyormuş. Süngünün ucu neredeyse halamın ağzına gömülüymüş. Yüreğine inen bir sızı ve kendini dişi bir kurttan daha vahşi bir şekilde kızına adamışlıkla ikinci ninem kendini toparlamış. Pantolonunu, külotunu ve gömleğini çıkarmış, anadan doğma soyunmuş, beline sardığı bohçayı *kang*'dan aşağı atmış, bohça genç ve yakışıklı bir Japon askerinin yüzüne sertçe çarpmış. Bohça yere düşünce genç asker şaşkınlıkla parlayan gözlerle boş boş bakınmış. İkinci ninem bir yandan Japon askerine deli gibi gülmüş, bir yandan da kızgın gözyaşları dökmüş. *Kang*'ın üzerine uzanıp yüksek sesle, "Hadi becer! Hepiniz becerin! Ama kızıma dokunmayın! Kızıma sakın dokunmayın!" demiş.

Kang'ın üzerindeki Japon askeri süngüsünü geri çekmiş, kolunu yorgunca yana sarkıtmış, kolu ölü gibi ha-

reketsiz kalmış. İkinci ninemin kızartılmış darı rengindeki hoş kokulu vücudu *kang*'ın üzerinde uzanıyormuş. İkinci ninemin bacakları arasında göz alıcı parlaklıkta gümüşsü bir ışık belirmiş, sanki eski, güzel bir mit ya da efsaneyi veya ölümsüzlerin yaşadığı eski bir mağarayı ya da tanrıların nazik ama görkemli gözlerini aydınlatır gibi parlıyormuş. Japonlar kendi sevdiklerinin de sahip olduğu o tüm insanlığın geçmek zorunda olduğu yolu görünce gözlerini ikinci nineme dikmişler, yüzlerindeki sert ifadeyle kilden yapılmış altı tanrıya benziyorlarmış. İkinci ninem hissiz bir halde onları bekliyormuş, zihninde gri bir boşluk varmış.

Şimdi düşünüyorum da o gün ikinci ninemin parlak etiyle sadece bir Japon askeri karşılaşsaydı ninem bu yıkıma karşı koyabilir miydi? Hayır, karşı koyamazdı. Genelde tek başlarına yaşayan erkek orangutanlar bir araya geldiler mi artık şapkalı maymunu oynamazlar, normalin iki katı canavarlaşırlar, üzerlerindeki o işlemeli, güzel ve medeni giysiyi çıkarıp vahşi bir canavar gibi kurbanlarının üzerine atılırlar. Normal şartlar altında, güçlü ahlaki kuralların sindirdiği ve insanlar arasında yaşayan bu vahşi canavarlar vücutlarındaki o sert kılları üzerlerindeki güzel giysilerle gizlerler, huzurlu ve barışçıl bir toplum insanların eğitim alanıdır, uzun süre kafeste kalmış kaplan, kurt ve leoparlar bile zamanla kendilerini kafese kapatan sahiplerinin insanlığından bir nebze de olsa nasibini alır. Sizce de öyle değil mi? Öyle mi? Değil mi? Öyle değil mi? Eğer erkek olmasaydım ve elimde keskin bir intikam kılıcı tutsaydım dünya üzerindeki tüm erkeklerin soyunu kuruturdum! O gün ikinci ninemin karşısına tek bir Japon askeri çıksaydı belki o da kendi annesini ya da karısını düşünüp sessizce çekip gidecekti, siz ne düşünüyorsunuz?

Altı Japon askeri de yerinden kımıldamamış, ikinci ninemin sunağa konulmuş bir adak gibi duran çıplak vü-

cuduna bakakalmışlar. Kimse yerinden kıpırdamaya istekli değilmiş, hiçbiri yerinden ayrılmaya cesaret edememiş. İkinci ninem güneşin altında kızaran büyük bir yayın balığı gibi uzanıyormuş. Halam zayıf ama kısa aralıklarla hıçkırarak ağlıyormuş. Japon askerleri ikinci ninemin bu fedakârlığı karşısında kalakalmış, ikinci ninem askerlerin karşısında sanki oğullarının önünde uzanan sevecen bir anne gibi uzanınca askerlerin her biri kendi yürüdüğü yolu hatırlamış.

İkinci ninemin, eğer biraz daha dayanabilseydi bu durumdan zaferle kurtulabileceğine inanıyorum. İkinci nineciğim, oraya öyle uzandıktan sonra neden aceleyle ayağa kalkıp üzerini giyinmeye başladın? Daha bir bacağını pantolonuna sokmuşken *kang*'ın yanında dikilen Japon askerleri huzursuzlanmaya başlamıştı bile, o burnunu ısırdığın Japon askeri tüfeğini bir kenara atıp *kang*'ın üzerine fırlamış, sen onun o yaralı burnuna nefretle baktığında önlenemez deliliğin tekrar baş göstermiş. Seni bir şekilde ele geçirmiş olan o zayıf Japon askeri şişman Japon askerini bir tekmeyle *kang*'dan aşağı atıp yumruklarını sallayarak senin anlamadığın bir dilde *kang*'ın yanında dikilen Japon şeytanlarına kükremişti. Daha sen anlamadan üzerine çıkıp horoz gibi soluyarak at boku kokan nefesini senin yüzüne üflemiş.

Gözlerinin önünde o kara ağızlı sarı gelinciğin hayali yine belirmiş. Yine deli gibi çığlıklar atmaya başlamışsın. Senin deliliğin Japon askerlerinin deliliğini tetiklemiş, senin çığlıkların Japon askerlerinin çığlık korosuna karışmış.

Üzerinden zayıf Japon askerini çekip alan o kel kafalı, orta yaşlı Japon askeriymiş. Kel şeytanın korkunç yüzü senin yüzüne yapışınca gözlerini nefretle sımsıkı kapatmışsın, karnındaki üç aylık bebeğin acıyla kıpırdadığını hissetmişsin, halamın bilenen paslı bir bıçağı andı-

ran ağlamasını, kel Japon askerinin domuz gibi solumasını ve Japon askerlerinin *kang*'ın etrafında tepinen ayak sesleriyle gülüşmelerini duymuşsun. Kel Japon askeri sanki burnunu ısırmanın intikamını alır gibi keskin dişlerini yüzüne geçirmiş. Yüzün gözyaşı, taze kan, kel Japon askerinin ağzından damlayan yapışkan salya ve sümüğe bulanmış. Birden ağzından sıcak kan gelmiş, burun deliklerin o pis kokuyla dolmuş. Karnındaki bebek kıvranırken ciğerlerini paralayan bir ağrı duymuşsun, vücudundaki tüm kas ve sinirler yay gibi tek tek gerilmiş. İçindeki bebeğin sanki bu ne kadar yıkasan da temizlenmeyecek utançtan kaçarcasına içini oyarak saklanacak yer aradığını hissetmişsin. İçinde bir öfke dalgası büyümüş, Japon askerinin yağlı ve kaygan yanakları dudaklarına değince tüm gücünle onu ısırmışsın, askerin yüzündeki deri kauçuk gibi esnekmiş ve ekşi bir tadı varmış, istemeden de olsa ısırmayı bırakmışsın, tam o sırada vücudundaki tüm kas ve sinirler de gevşemiş, inme inmiş gibi uzanmışsın.

İkinci ninemin üzerine son çıkan asker genç, yakışıklı ve kısa boylu bir Japon askeriymiş. Yüzünde utangaç bir ifade varmış, sevimli gözlerinde avlanmak üzere olan bir yabani tavşanın ürkekliği okunuyormuş. Yüzünde bir tarhun kokusu varmış, titreyen, etli ve kırmızı dudakları arasından gümüşsü dişleri parlıyormuş. İkinci ninem birden ona karşı bir acıma duymuş, kalbine onu uyuşturup tatlı bir sızı veren bir iğnenin saplandığını hissetmiş. Askerin yüzünde kendinden iğrenen bir ifade varmış, boncuk boncuk terleyen yüzünün altından ince bir utanç tabakası görülüyormuş. Asker kendi vücudunu ikinci nineminkine sürtmeye başlamış ama hemen ardından durmuş ve başka bir şey yapmaya cesaret edememiş. İkinci ninem askerin belindeki deri kemerin kendi karnına değerken askerin titrediğini hissetmiş.

Kang'ın etrafındaki Japon askerleri kahkahalarla kük-

reyip o iktidarsız genç askerle dalga geçmiş. Biraz soluklanmış olan zayıf asker *kang*'ın üstüne çıkıp genç askeri aşağı itmiş, utanmaz bir tavırla kendi marifetlerini göstermeye başlamış, abartılı bir gösterişle genç askere o iş nasıl yapılırmış göstermiş. İkinci ninem boynundan aşağısının ölü gibi olduğunu hissetmiş, o sarı gölge zihninde dönmeye başlamış, sarı ve yuvarlak bir gölge...

İkinci ninem daha sonra halamın çok uzak bir yerden gelen kan donduran çığlığını duymuş. Gözlerini zar zor açınca sanki sanrıdaymış gibi şunu görmüş: O genç ve yakışıklı Japon askeri *kang*'ın üzerine çıkmış, keskin süngüsünü birkaç kez halama doğru savurup halamı bir kenara fırlatmış. Halam kanatlarını açmış büyük bir kuş gibi yavaş yavaş *kang*'ın altına süzülmüş. Halamın küçük kırmızı ceketi gün ışığı içinde uzun, yumuşak ve pürüzsüz bir ipek gibi açılıp dalga dalga odanın içine yayılmış. Halam havada süzülürken kolları donmuş gibi hiç hareket etmemiş, saçları kirpi dikeni gibi havaya dikilmiş. Genç Japon askeri elinde tüfeğiyle duruyormuş, gözlerinden masmavi gözyaşları süzülmüş.

İkinci ninem tüm gücüyle haykırıp doğrulmaya çalışmış, ama vücudu çoktan ölü gibiymiş, gözlerinin önünden önce sarı, ardından yeşil bir ışık geçmiş, en sonunda kara bir dalga tarafından yutulmuş.

Kılıçlarınızı Japon şeytanlarının kafalarına savurun!
Darılar kızıllaştı, doğudan Japon şeytanları geldi.
Memleketimizin toprağını harap ettiler, ikinci
ninemi kirlettiler.
Vatansever yurttaşlarım, direniş günü gelmiştir!

Kılıçlarınızı kuşanın, tüfeklerinizi hazırlayın, tırmıklarınızı külden çıkarın, oklavalarınızı çıkarın, Japon şeytanlarını vurun, köyümüzü koruyalım, şimdi ödeşme vaktidir!

5

Dedem ertesi sabah Yan Nehri Ağzı'na varmış. Bizim evin o iki kara katırından birini alıp gündoğumundan önce yola çıkmış, güneş dağların ardına çekilirken ancak varmış. Ayrılmadan önce ninemle bazı sorunlar yaşadığından tüm yol boyunca keyifsizmiş, güneş doğarken ne Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın kara toprağı üzerindeki durmadan değişen renkli ışıkları, ne de berrak gökte süzülen kargaların açık yeşil kanatları fark etmiş, kara katırının kıçına kenevir bir kırbaçla durmadan vurmuş, kara katır kızgın bir tavırla kendine vuran sahibine bakıp durmuş, kendinin zaten tüm gücüyle koştuğuna inanıyormuş, daha hızlı gidemezmiş. İşin aslı gerçekten de çok hızlı koşuyormuş. O günün sabahı bizim evin kara katırı dedemi sırtlayıp darı tarlalarının arasında yılan gibi kıvrılan toprak yolda uçarcasına ilerlemiş, katırın nalları kırık bir ay ışığı gibi parlıyormuş. Toprak yolun üzerinde sonbaharda yaşanan sel taşkınlarının bıraktığı izler ve kağnı tekerleklerinin bıraktığı derin ve dar izler varmış. Dedem mosmor bir yüzle katırın üstünde baston yutmuş gibi duruyormuş, katır engebeli yollardan geçerken dedemin gövdesi de sallanıp durmuş. Kahvaltı avına çıkmış tarlafareleri korkuyla kaçışmış.

Dedem artık yaşlanmış olan Luohan Amca'yla birlikte içki imalathanesinde kadeh tokuştururken birden kuzeybatıdan gelen silah ve patlama sesleri duyunca neredeyse kalbi duracakmış, hemen sokağa çıkıp etrafı kolaçan etmiş, hareket eden bir şey göremeyince dükkâna geri dönüp Luohan Amca'yla birlikte içki içmeye devam etmiş. Luohan Amca hâlâ içki imalathanesinin ustabaşıymış, 1929 yılında dedemin öldürüldüğü bildirilmiş, ni-

nem de evden çıkınca imalathanede çalışanlar yer döşeklerini toplayıp başka bir yerde iş aramaya gitmiş, Luohan Amca sadık bir bekçi köpeği gibi aile varlığının başında durmuş, karanlık gecenin geçip gideceği ve parlak şafağın yakında sökeceği konusunda ısrarlıymış; dedemin ölümü yenip hapishaneden kaçmasını, ninemle tekrar birleşmesini ve her şeyin eski güzel günlerdeki gibi olmasını beklemiş durmuş. Ninem kucağında babamla birlikte dedemin peşine düşüp Yan Nehri Ağzı'ndan geri dönmüş, avlu girişinin ıssız kapısı çalınınca Luohan Amca sığındığı saz kulübeden yaşayan bir hayalet gibi fırlamış, ev sahiplerini görünce hemen yere diz çökmüş, bitkin yüzünden sıcak gözyaşları süzülmüş. Luohan Amca düzgün bir adam, sadık ve kendini işine adamış biri olduğundan dedemle ninem ona kendi öz babaları gibi davranmış, içki imalathanesini ona emanet etmiş, tüm gelir ve gider ondan sorulur olmuş, harcamalar ne kadar çok olsa da onu asla sorgulamamışlar.

Güneş güneydoğuda yükseldiğinde patlamış mısır gibi birkaç silah sesi daha duyulmuş, dedem bu sesleri duyunca seslerin ya Yan Nehri Ağzı yakınından ya da Yan Nehri Ağzı'ndan geldiğine emin olmuş. Endişeli ve sabırsız dedem hemen katırını alıp yola koyulmak istemiş. Luohan Amca ona çok acele etmemesini, biraz beklemesini tavsiye etmiş, hemen belanın ortasına atlamamalıymış. Onun sözünü dinleyen dedem bütün gün sabırsızlıkla imalathaneye girip çıkarak Luohan Amca'nın olayın aslını öğrenmek için gönderdiği adamı beklemiş. Tam öğle olduğunda adam nefes nefese geri dönmüş, tüm yüzü ter içindeymiş, tüm bedeni çamur içinde kalmış, Japon askerlerinin şafak vakti Yan Nehri Ağzı'na girdiğini bildirmiş, köyde olan biten hakkında hiçbir şey bilmiyormuş. Köye bir buçuk kilometre uzaklıktaki sazlıkların ardına gizlenmiş, köyün içinden şeytani ağlama-

lar ve kurt gibi ulumaların geldiğini duymuş, köyden yoğun yangın dumanlarının yükseldiğini görmüş. O adam gidince dedem bir kâse içki doldurup bir dikişte bitirmiş, aceleyle odasına gidip üzerine bir duvar ördüğü, uzun süredir gün yüzü görmemiş silahını çıkarmış.

Dedem imalathaneden çıkınca, Yan Nehri Ağzı'ndan şans eseri kaçabilmiş, üstü başı yırtık giysiler içinde, solgun yüzlü yedi-sekiz mülteciyle karşılaşmış. Yanlarında gözleri yuvalarında fırlamış, yaşlı bir katır varmış, katırın sırtında iki sepet asılıymış, soldakinin içinde eski püskü yorganlar varmış, sağdakindeyse dört yaşlarında bir erkek çocuğu. Dedem çocuğun ince ve uzun boynunun üzerindeki koca kafasına ve kepçe kulaklarına bakmış, kulakmemeleri çok ağır görünüyormuş. Sepetin içinde sakince oturuyormuş, ne korkmuş ne de şaşırmış bir hali varmış, paslanmaktan kırmızıya dönmüş kırık orak parçasıyla beyaz bir söğüt dalını yontuyormuş. Elindeki dalı yontarken dudakları oynuyormuş, söğüt dalının budakları sepetten dışarı süzülüyormuş. Bu çocuk dedemin üzerinde garip bir etki yaratmış, çocuğun ana babasına köyde olan biteni sorduğu sırada aklı hep çocuğun büyük bir dikkatle yonttuğu dalda ve çocuğun şans, uzun yaşam ve büyük bir serveti simgeleyen kepçe kulaklarındaymış. Çocuğun ana babası birbirlerinin sözünü keserek ve de tamamlayarak Japonların köyde yaptıklarını anlatmaya başlamış. Kaçıp hayatlarını kurtarmalarını da o çocuğa borçlularmış. Çocuk bir önceki öğlen salya sümük ağlayarak ana babasıyla birlikte anneannesini görmeye gitmek istediğini söylemiş, hiçbir tehdit ve söz onu bu isteğinden caydıramamış. Ana baba oğullarının sözüne uyup dün sabah erkenden katırla yola koyulmuş, köyün doğusundan ilk patlama duyulduğunda çoktan köyün dışına çıkmışlarmış. Onların ardından Japon askerleri köyün dört bir yanını sarmış. Diğer mülteciler de kendi kaçış öykülerini

anlatmış, hepsi de oldukça dramatikmiş. Dedem ikinci ninemi ve halam Xiangguan'ı sorunca endişeyle başlarını sallamışlar, yüzlerinin rengi atmış, bir şeyler gevelemişler.

Sepetin içindeki çocuk meşgul ellerini beline koymuş, başını sepetin hizasına kaldırıp gözlerini kapamış, yorgun bir sesle, "Daha gitmiyor muyuz, ölmeyi mi bekleyeceğiz?" demiş. Çocuğun ana babası bir an irkilmiş, çocuğun ağzından çıkan kehanetin gerçekleşme olasılığını düşünen bir halleri var gibiymiş, bir de içinde bulundukları durumun biraz olsun farkına varmışlar. Çocuğun anası dedemin göz alıcı giysilerine bakmış uyuşuk bir tavırla, babası da katırın kıçına bir şaplak atmış, mülteciler sıra olup evsiz bir köpek gibi aceleyle ve ağdan kaçan bir balık gibi paldır küldür sokakta koşmaya başlamışlar. Dedem arkalarından onları izlemiş, özellikle o kepçe kulaklı çocuğu izlemiş. Dedemin önsezisi doğruymuş, bu küçük piç yirmi yıl sonra Gaomi Kuzeydoğu Bucağı denilen bu günahkâr toprakların başına musallat olacak şeytani bir ruha dönüşecekmiş.

Dedem batı kanadındaki odasına koşmuş, bir delik açtığı duvardan silahını almak istemiş. Ama silah yerinde yokmuş, duvarın üzerinde sadece silahın bıraktığı izler varmış. Dedem şüpheyle ardına dönünce yüzünde küçümseyici bir gülümseme olan ninemle karşılaşmış. Ninemin karanlık yüzündeki ince kaşları aşağıya doğru kıvrılmış, ağzını buruşturmuş. Yüzündeki alaycı ifade yanaklarında toplanmış. Dedem nineme düşmanca bir bakış atıp sabırsız bir tavırla, "Silahım nerede?" diye bağırmış.

Ninemin ağzı seğirmiş, kırışmış burun deliklerinden soğuk bir nefes salmış, dedemi hafife alan bir tavırla ardına dönmüş, eline ucu kuş tüylü bir toz alma püskülü alıp *kang*'ın tozunu almaya başlamış.

"Silahım nerede?" diye kükremiş dedem.

"Ben nerden bileyim senin silahının nerede olduğu-

nu!" demiş ninem masum yatağı döverken, yüzü kıpkırmızı bir halde.

"Silahımı geri ver," demiş dedem endişelendiğini gizleyen bir tavırla, ardından alçak sesle, "Japonlar Yan Nehri Ağzı'nı sarmış, gidip onların nasıl olduğuna bakacağım," demiş.

Ninem sinirle ardına dönüp, "Gidersen git, sanki kıçımdaydı!" demiş.

Dedem, "Silahımı geri ver!" demiş.

Ninem, "Bilmiyorum, nerede olduğunu bana sorma!" demiş.

Dedem nineme biraz daha yaklaşıp, "Silahımı çalıp Kara Göz'e verdin, değil mi?" demiş.

"Evet, ona verdim! Silahı ona vermekle de kalmadım, onunla yattım da, öyle güzeldi ki! Öyle mutlu oldum ki! İyi ki yatmışım!"

Dedem sırıtarak, "Ya!" demiş, yumruğunu sıkıp ninemin burnuna geçirmiş, ninemin burnundan oluk oluk kara kan fışkırmış. Ninem haykırmış, vücudu bir sütun gibi yere serilmiş. Tam yerden kalkacakken dedem bu kez boynuna bir yumruk savurmuş. Bu yumruk öyle ağırmış ki ninemi neredeyse üç-beş metre havaya savurmuş, ninem duvara dayalı duran bir konsola çarpmış.

"Kaltak! Fahişe!" diye sövmüş dedem dişlerini gıcırdatarak. Yıllardır içinde biriktirdiği kötü kan damarlarında bir zehir gibi akmaya başlamış. Dedem, Kara Göz tarafından yere çalındığı sırada duyduğu uçsuz bucaksız utancı düşünmüş, ninemin kurdu andıran Kara Göz'ün altına girip inlediğini ve utanmaz bir şekilde çığlıklar attığını kaç defa düşündüğünü hatırlamış, bağırsaklarının yılan gibi kıvrıldığını, vücudunun yaz güneşi gibi yanıp tutuştuğunu, hünnap ağacından yapılma kapı sürgüsünü kaldırıp ninemin uzandığı yerden kalkarken kıvrılan boynu üzerinde duran kana bulanmış, canlı ve son derece

inatçı başına kaç kez nişan aldığını düşünmüş.

"Vaftiz baba!" diye koşarak babamın gelişi, dedemin kapı mandalını tutan elini havada asılı bırakmış.

Eğer babam seslenmeseymiş ninem şüphesiz ölmüş olacakmış. Ayrıca ninemin kaderiymiş bu, ninemin kaderinde dedemin elinden ölmek yazılı değilmiş, ninemin kaderinde Japon mermisiyle vurulmak varmış, ninemin kaderinde olgunlaşmış kızıl darılar gibi şanlı ve şaşaalı bir ölüm varmış.

Ninem dedemin ayaklarına doğru sürünmüş, önünde diz çöküp kollarını dedemin dizlerine dolamış, titrek ve sıcak iki el dedemin çelik gibi sert bacaklarını okşamış. Karanlık yüzünü kaldırıp kan ve gözyaşı içinde hıçkırarak dedeme, "Zhan'ao... Zhan'ao... ağabeyciğim, benim canım ağabeyciğim, öldüresiye döv beni, öldüresiye vur. Sen gidince ne kadar acı çektiğimi bilemezsin, senin gitmene gönlümün razı olmadığını hiç bilemezsin, gidince geri dönmüyorsun. Orada binlerce on binlerce Japon var, sense elinde bir silah atın üzerinde, ne kadar yetenekli olsan da korkuyorum işte, bir kaplan bile kurt sürüsünün içine atılmaz, ağabeyciğim benim. Hep o küçük orospunun yüzünden, hepsi onun suçu, ben Kara Göz'ün yanındayken bile seni unutmadım. Ağabeyciğim, seni ölüme gönderemem! Sen ölürsen ben nasıl yaşarım. İlla gideceksen bari yarın yola çık, benim on günüm daha bitmedi, yarın bitecek, benden senin yarını çalıverdi... çok istiyorsan git öyleyse... günlerimden biri onun olsun... Sevgili silahınla otuz da mermiyi pirinç fıçısına sakladım..." demiş.

Ninem hırsla dedemin dizlerine kapanınca dedem ninemin kor gibi yanan başını hissetmiş, ninemin iyi yanları dedemin zihninde şöyle bir dolaşmış. Dedem yaptığına pişman olmuş, özellikle kapının ardına gizlenmiş babamı görünce çok pişman olmuş yaptığına, elinin bu kadar ağır olmasından tiksinmiş. Yere eğilip baygın

ninemi kucaklayarak *kang*'ın üstüne taşımış. Ertesi sabah ilk iş Yan Nehri Ağzı'na gitmeye karar vermiş. Tanrı onları, o ana kızı korusun, diye düşünmüş.

Dedem katırına binip bizim köyden Yan Nehri Ağzı'na giden toprak yola girmiş. Yedi buçuk kilometrelik yol önünde uzamış da uzamış, kara katırın rüzgâr gibi koşması bile dedeme çok yavaş geliyormuş, kenevir kamçısıyla katırın kıçına zalimce vurmuş durmuş. O yedi buçuk kilometrelik yolun sanki sonu yok gibiymiş. Toprak yol katırın nalları altında dört bir yana sıçramış, tarlaların üzerindeki açık havada ince bir toz tabakası asılıymış, göğün yarısı nehir gibi kıvrılan sayısız kara bulutla kaplıymış, Yan Nehri Ağzı'ndan esen rüzgâr garip bir koku taşıyormuş.

Dedem köye varınca sokaklarda birbirine karışmış olan insan ve hayvan cesetlerine bakmadan doğruca ikinci ninemin avlu girişine gitmiş, katırdan inip hemen avluya girmiş. Avlu kapısının parçalandığı görünce dedemin içi gitmiş, içerdeki yoğun kan kokusunu alınca kalbi öyle daralmış ki neredeyse kan pompalamamaya başlamış. Dedem avludan hızla eve doğru koşturmuş, yatak odasının menteşelerinin üzerinde zar zor duran kapısını görünce kalbi taş gibi ağırlaşmış. İkinci ninem *kang*'ın üzerinde küçük halam Xiangguan'ı korumak için kendini feda ettiği pozisyonda uzanıyormuş... Küçük halam Xiangguan *kang*'ın önündeki tozlu zemine serilmiş, küçük yüzü kendi kanına karışmış toza bulanmış, ağzı sessiz bir çığlık atarcasına açıkmış.

Dedem acıyla kükremiş, silahına sarılıp sendeleyerek kendini sokağa atmış, hâlâ nefes nefese olan kara katırına binip silahıyla katırın kıçına sertçe vurmuş, bir an önce ilçeye gidip Japonlardan öcünü almak istiyormuş. Bir sıra kurumuş, sarı sazlık görene kadar yanlış yola saptığını anlamamış bile. Katırı diğer tarafa yönlendirip il-

çeye doğru yola koyulmuş. Ardında bağrışmalar duymuş. O kızgınlıkla dönüp de bakmamış bile, silahıyla katırın kıçına sertçe vurup yola devam etmiş. Kara katır bu zalim işkenceye daha fazla tahammül edememiş, her kamçı darbesinde sıçrayıp dedemi üzerinden atmak istiyormuş. Katır direndikçe dedem daha da öfkeleniyormuş, dedem katıra vurdukça katır daha da aksileşiyormuş. Dedem Japonlara olan öfkesini katırın kıçına vurarak çıkarıyormuş, hayvanın gövdesi taşlaşmış gibiymiş, sonunda öyle bir sıçramış ki binicisini sırtından atıp geçen senenin darı tarlalarına fırlatmış.

Dedem yaralı bir hayvan gibi yerden kalkmış, silahını terden sırılsıklam olmuş katırın uzun ve dar başına doğrultmuş. Katır kaskatı durup başını eğmiş, nefes nefeseymiş, kıçında üzeri kara kana bulanmış yumurta büyüklüğünde bir şişkinlik varmış. Dedem silahını titreyen eliyle desteklemiş. Bu sırada sabah kızıllığı içinden sırtında Luohan Amca'yla bizim evin diğer katırı çıkıvermiş, katırın tüyleri sanki altın tozuna bulanmış gibi parlıyormuş. Dedem katırın ışığı makas gibi kesen nallarının parlaklığına bakakalmış.

Luohan Amca katırdan inmiş, çok yorgunmuş, yaşlı vücuduyla iki adım atınca neredeyse yere devrilecekmiş. Dedemle kara katırın arasına girmiş, dedemin silah tutan elini indirip, "Zhan'ao, kendine gel!" demiş.

Dedem Luohan Amca'yı görünce tüm öfkesi acıya dönüşüvermiş, iki gözü iki çeşme ağlamaya başlamış. Dedem hıçkırıklar içinde, "Amca... onlar, anası da kızı da... büyük bir felaket oldu..." demiş.

Dedem acıyla yere çökmüş. Luohan Amca onu yerden kaldırırken, "Patron, soylu bir adam on yıl geçse de öcünü alır! Önce gidip defin işlerini halledelim, gömelim de huzur içinde yatsınlar," demiş.

Dedem ayağa kalkıp sendeleyerek köye doğru yü-

rümüş. Luohan Amca, iki kara katırla onun ardından ilerlemiş.

İkinci ninem ölmemiş, *kang*'ın yanında durup ona bakan dedemle Luohan Amca'yı izliyormuş. Dedem onun kalın kirpiklerine, dumanlı gözlerine, kanayan burnuna, ısırılmış yanaklarına ve şişmiş dudaklarına bakınca kalbine bıçak saplanmış gibi bir acı hissetmiş, öyle bir acıymış ki bu, dedem onunla zar zor baş edebilmiş. İkinci ninemin gözlerinden yavaş yavaş gözyaşları süzülmeye başlamış, dudakları hafifçe kıpırdamış, şöyle seslenmiş: "Ağabeyciğim..."

Dedem acıyla, "Lian'er..." diye inlemiş.

Luohan Amca sessizce odayı terk etmiş.

Dedem *kang*'a eğilip ikinci ninemi giydirmiş. Eli ikinci ninemin tenine değince ikinci ninem birden çığlık atmış, birkaç yıl önce o sarı gelinciğin büyüsü altında kaldığı zamanki gibi anlamsız bir dilde sayıklamaya başlamış. Dedem mücadele etmesin diye onun kollarını sabitleyip pantolonunu ölü gibi uzanan kirli bacaklarına giydirmeye çalışmış.

Luohan Amca odaya girip, "Patron, ben yan komşudan bir yük arabası alayım da... kızı ve anasını götürelim buradan..." demiş.

Luohan Amca konuşurken dedemin tepkisini görmek için yüzüne bakınca dedem başıyla onaylamış.

Luohan Amca iki yorgan alıp dışarı koşmuş, yorganları yük arabasının büyük kasasına sermiş.

Dedem ikinci ninemi kaldırmış; bir kolunu ensesine, bir kolunu dizlerinin arkasındaki boşluğa paha biçilemez bir mücevheri taşır gibi dolamış, dikkatle kapının eşiğinden geçmiş, evin giriş kapısını geçince Japonların ayak izlerini bıraktığı avluya varmış, avlunun parçalanmış kapısını da geçip sokağa çıkınca durmuş. Luohan Amca katırlardan birini çoktan arabaya bağlamış, dede-

min vurarak kıçını şişirdiği zavallı katır arabanın arkasına bağlıymış. Dedem durmadan çığlıklar atan ikinci ninemi kasanın içine bırakmış. Dedem ikinci ninemin bakışlarından onun güçlü görünmek istediğini anlamış, ama bunu yapacak dermanı yokmuş. Dedem ikinci ninemi kasaya bıraktıktan sonra ardına dönünce yaşlı gözlerle halam Xiangguan'ın cesedini taşıyan Luohan Amca'yı görmüş. Dedem kıskacı andıran dev bir elin boğazını sıktığını hissetmiş, gözyaşları burnundan aşağı süzülüp boğazına kaçınca kuru kuru öksürmüş, arabanın dingiline tutunup başını yukarı kaldırmış, güneydoğudan büyük bir sekizgen gibi yükselen zümrüt yeşili güneşin başının üzerinde bir tekerlek gibi hızla döndüğünü görmüş.

Dedem halamı kucağına almış, onun büyük bir acıyla seğirmiş olan küçük yüzüne bakınca yüzünden iki damla yaş süzülmüş.

Halamın cesedini ikinci ninemin yanına uzatmış, yorganı kaldırıp halamın korkudan çarpılmış yüzünü örtmüş.

"Patron, haydi arabaya atla," demiş Luohan Amca.

Dedem uyuşmuş bir halde arabaya binip bacaklarını kasanın dışına sarkıtmış.

Luohan Amca katırı yularından çekmiş, kendi vücuduyla katırın başı birlikte hareket etmiş, yavaş yavaş yola koyulmuşlar. Ahşap tekerlekler zar zor dönüyormuş, yağlanması gereken sandal ağacından yapılma tekerlekler gıcırdıyor, çıngırak gibi sesler çıkarıyormuş, araba sarsılarak ilerlemiş. Köyden çıkınca toprak yola girmişler, bizim darı içkimizin buram buram koktuğu köyümüze doğru yol almışlar. Köydeki toprak yol daha da engebeliymiş, arabanın kasası daha da kötü sallanmaya başlamış, arabanın dingili sanki can çekişme hırıltısı gibi perişan bir biçimde gıcırdamış. Dedem bacaklarını kasanın içine toplamış. Araba sarsılırken ikinci ninem sanki uyur

gibi görünüyormuş, ama o dumanlı gri gözleri açıkmış. Dedem işaretparmağını nefes alıyor mu diye onun burnuna götürmüş, zayıf da olsa nefes aldığını hissedince biraz rahatlamış.

Araba engin tarlalar boyunca acı içinde ilerlemiş, arabanın üzerinde deniz gibi kara bir gök uzanıyormuş, kara toprak da göz alabildiğine yayılıyormuş, o topraklar üzerindeki seyrek sepelek köyler akıntıya kapılmış adacıklar gibi görünüyormuş. Dedem arabada otururken dünya üzerindeki her şeyin yeşilin farklı bir tonuna büründüğünü hissetmiş.

Bizim evin kara katırının cüssesine göre arabanın boyunduruğu çok darmış, ahşap tekerleri ise çok hafif. Karnı daracık alanda sıkışmış kalmış, dörtnala koşmak istiyormuş, ama Luohan Amca yularını öyle sıkı tutuyor ve ağzındaki metal gem canını öyle acıtıyormuş ki kıvranmaya başlamış, çok kötü durumdaymış, kendine haksızlık ediliyormuş, o da kelimenin tam anlamıyla kasıla kasıla yürümeye başlamış. Luohan Amca mırıldanarak sövmeye başlamış: "Bu lanet hayvanlar yok mu... bu insanın yediğini yemeyen lanet hayvanlar... yan komşunun tüm ailesi katledilmiş, gelinin karnını yarmışlar... daha yeni yeni belirmiş bebe karnının yanında uzanıyordu... ahlaksızlar... o daha doğmamış bebe derisi yüzülmüş fare gibiydi... bir kap sulu sarı bok... bu lanet hayvanlar yok mu bu lanet hayvanlar..."

Luohan Amca kendi kendine sövmüş durmuş, ardına dönüp dedemin dinleyip dinlemediğine bakmamış bile. Kara katırın gemini iyice çekiştirip hızlı gitmesini engellemeye çalışmış, katır öfkeyle kuyruğunu sallayıp arabanın kasasına vuruyormuş. Arabanın arkasındaki katır başını ölü gibi eğerek ilerliyormuş, yüzündeki ifadenin öfke mi, utanç mı, yoksa teslimiyet mi olduğunu söylemek çok zormuş.

6

Babam, ikinci ninemi ve Xiangguan Halamın cesetlerini taşıyan nefes nefese kalmış arabanın bizim köye tam öğle üzeri girdiğini çok net hatırlıyordu. O sırada kuzeybatıdan çok sert bir rüzgâr esip sokaktaki tozu kaldırmış, ağaçların yaprakları hışırdamış. O sıralar hava çok kuruymuş, babamın dudakları kat kat soyulmuş. Babam önünde ve arkasında bizim evin katırlarının olduğu arabayı köyün girişinde görünce onları karşılamak için uçarak koşmuş. Babam Luohan Amca'nın topallayarak yürüyüşünü ve tekerlerin gıcırdayarak dönüşünü izlemiş. Katırların, dedemin ve Luohan Amca'nın gözlerinde serçe boku gibi çapak, çapakların üzerindeyse gri bir toz tabakası varmış. Dedem arabanın sürücü yerinde başı koca ellerinin arasında kilden bir tanrı ya da ahşap bir kukla gibi oturuyormuş. Babam gözlerinin önündeki manzara karşısında ağzını bile açmaya cesaret edememiş. Babam arabayla arasında kalan yirmi metrelik mesafeyi koşarken o hassas burnuyla –açıkçası burun değil de tam anlamıyla söylersek o koku alma yetisine de sahip olan aşkın bir güçle– arabadan yükselen uğursuz kokuyu almış. Hemen eve doğru koşmuş, evde bir o yana, bir bu yana huzursuz bir şekilde yürüyen nineme, "Ana, ana, vaftiz babam döndü, bizim katır bir araba çekiyor, arabanın arkasında ölü insanlar var, vaftiz babam arabanın sürücü sırasına oturmuş, arabayı Luohan Amca kullanıyor, arabanın arkasında da bizim öteki katır var," diye bağırmış.

Babam raporunu bitirince ninemin yüzü değişmiş, bir an tereddütte kalmış, sonra babamla birlikte koşarak dışarı çıkmış.

Ahşap tekerlekler son bir kez dönüp gıcırtıyla bizim avlunun giriş kapısında durmuş. Dedem yavaşça araba-

dan aşağı inip kan çanağına dönmüş gözlerle nineme bakmış. Babam korkuyla dedemin gözlerine bakmış. Dedemin gözleri babama Mo Nehri kıyılarındaki rengi durmadan değişen kedigözü taşlarını çağrıştırmış.

Ninem savunmasız bir şekilde, korkarak arabanın yanına gitmiş, babam da onun dibinden ayrılmamış, birlikte kasanın içine bakmışlar. Pamuklu yorganın kıvrımlarına kara toprak dolmuş, yorganın üzerinde altındaki artık her neyse işte onun biçimini alan kabarıklıklar varmış. Ninem yorganı ucundan kaldırıp şöyle bir bakınca sanki eli haşlanmış gibi elini hemen geri çekmiş. Babam o bir çeşit aşırı hassas görme yetisiyle ikinci ninemin yorganın altında kalmış patlıcan püresini andıran yüzüyle halamın ardına kadar açık katılaşmış ağzını görmüş.

O ardına kadar açılmış ağız babamın aklına bir sürü tatlı anıyı getirmiş. Babam arada ninemin rızası olmadan birkaç günlüğüne Yan Nehri Ağzı'na gidermiş. Dedem ondan ikinci nineme cicianne demesini istemiş. İkinci ninem babama çok sıcak davranırmış, bu da babamın çok hoşuna gidermiş. İkinci ninemin babamın kalbinde özel bir yeri varmış, onu görmek demek eski bir dostu görmek demekmiş. Xiangguan halamın ağzı baldan tatlıymış, onun o "ağabey" demesi yeri göğü inletirmiş. Babam o kömür karası kız kardeşini çok severmiş, onun yüzündeki ayva tüylerine bayılırmış, hele o bakır düğmeler gibi parlayan iki gözü yokmuymuş. Ama her seferinde tam da oyunlarının en güzel yerinde ninem babamı almaya birini gönderirmiş. Babam gelen kişinin kucağında katıra biner, Xiangguan halamın o parlayan yaşlı gözlerine baka baka oradan uzaklaşırken çok üzülürmüş. Ninemle ikinci ninemin birbirlerinden neden bu kadar çok nefret ettiğini bir türlü anlayamazmış.

Babam bir keresinde Ölü Bebek Çukuru'na ölü bir bebeği tartmaya gittiklerini hatırlamış. Hemen hemen

iki sene önce bir akşamüstü babamla ninem köyün bir buçuk kilometre doğusundaki "Ölü Bebek Çukuru"na gitmişler; burası köydeki ölü bebeklerin bırakıldığı bir yermiş. Köyün geleneklerine göre beş yaşını doldurmadan ölen bebekler gömülemezmiş, açık havaya bırakılıp köpeklerin yemesine terk edilirlermiş. O zamanlar sadece ebeler varmış, tıbbi koşullar çok kötüymüş, bebek ölüm oranı da çok yüksekmiş, sadece güçlü olanlar sağ kalıyormuş. Bazen insan ırkının bozulmasıyla gittikçe daha zengin ve daha rahat hayat koşullarının oluşması arasında bir bağlantı olduğunu düşünüyorum. Zengin ve rahat hayat koşullarının peşine düşmek insan ırkının hedefidir, ama bu hedefe ulaşmak bazı koşullara bağlıdır, bu da kaçınılmaz olarak derin ve korkutucu bir çelişkiyi ortaya çıkarır. İnsanlar insan ırkına ait olan bazı mükemmel özellikleri kendi çabalarıyla ortadan kaldırır.

Babam ninemle birlikte köyün doğusundaki Ölü Bebek Çukuru'na gittiği zaman ninem aklını "Çiçek Piyangosu Topluluğu"yla bozmuş, varsa yoksa "kazanan" kendisi olacakmış. Bu kumarda ya çok yüksekten uçar ya da yerlerde sürünürmüşsünüz, köylüler buna bayılıyormuş, özellikle de kadınlar. Dedem o sıralar istikrarlı bir bolluk içinde olduğundan köylüler onu topluluğun başına getirmiş. Dedem bir bambu borunun içine otuz iki tane çiçek adı yazılı kâğıt atar, biri sabah, biri akşam olmak üzere günde iki kez çekiliş yaparmış, ya "Çin tıbbında kullanılan şakayık", ya "çingülü", belki "gül", belki de "japongülü" çıkarmış. Bahisçiler eğer kazanırlarsa bahse girdikleri miktarın otuz katını alırmış. Doğal olarak dedemin kasasına da bundan daha fazlası girermiş. Kazanmayı aklına takmış kadınlar kazanmak için akla hayale gelmeyecek yöntemler uydurmuş, bazısı kızını sarhoş edip onun sarhoşken yumurtladığı kehanetlere bel bağlamış, bazısı cevabı rüyalarında göreceğini sanıp zorla uykuya dalmış. Yön-

temler çok çeşitli ve çok karmaşıkmış, anlatmakla bitmez. Ama Ölü Bebek Çukuru'na gidip ölü bebekleri tartmak ninemin "büyü" dolu yetenekli zihninin duyanı korkudan tit tir titretecek yegâne buluşuymuş.

Ninem bir el kantarı yapmış, kantarın üzerine otuz iki çiçeğin adını kazımış.

O gece ortalık öyle kararmış ki elinizi uzatsanız beş parmağınızı göremezmişsiniz, tam gece yarısında ninem babamı sarsarak uyandırmış. Tam da uykusunun en tatlı yerinde dürtülerek uyandırılan babamın içi öyle sıkılmış ki küfretmek istemiş. Ninem ağzını babamın kulağına yapıştırıp, "Ses çıkarma, benimle kazanan çiçeğin adını bulmaya gel," demiş. Gizemli olaylara doğuştan meraklı olan babam hemen kendine gelmiş, çizmelerini giyip şapkalarını takmışlar, dedeme görünmemeye çalışarak gizlice avludan geçip köyden sıvışmışlar. Çok dikkatli yürüyorlarmış, öyle temkinlilermiş ki köyün köpekleri bile buna uyanmamış. Ninem babamın sol elinden tutmuş, sağ elindeyse küçük, kırmızı, kâğıt bir fener taşıyormuş; ninem babamın elini sağ eliyle tutuyormuş, sol elindeyse o özel kantar varmış.

Köyden çıkınca babam geniş yaprakları olan yeşil darıların arasında bir o yana bir bu yana esen güneydoğu rüzgârını dinlemiş, çok uzaklardan gelen Mo Nehri'nin kokusunu almış. El yordamıyla Ölü Bebek Çukuru'na doğru yol almışlar. Birkaç metre gittikten sonra babamın gözleri karanlığa alışmış, koyu kahverengi yolla yolun hemen kenarındaki yarı insan boyunda olan darıların arasındaki farkı artık çıkarabiliyormuş. Darı tarlalarından gelen hışırtılar gecenin gizemli atmosferini daha da artırıyormuş, hangi ağacın dalına tünediğini bilmedikleri bir baykuşun tiz çığlıkları gecenin gizemli atmosferini pas renginde bir korkuyla renklendirmiş.

O baykuş, Ölü Bebek Çukuru'nun tam üzerindeki

ulu bir söğüt ağacına tünemiş, ölü bebeklerle karnını doyurduktan sonra sakince söğüdün dalına oturup ötmeye başlamış. Babamla ninem ulu söğüdün yanına yaklaştıklarında baykuş hâlâ ötüyormuş. Söğüt ağacı bir bataklığın ortasındaymış, eğer gündüz vakti olsaymış söğüt ağacının gövdesindeki kan kırmızı püsküllerı görebilirmişsiniz. Baykuşun çığlıkları bataklıktaki gergin havayı ince ve şeffaf bir kamışın içi gibi titretmiş, bataklık sızlanmış. Babam baykuşun yeşil gözlerinin söğüt ağacının yaprakları arasında ciddiyetle parladığını hissetmiş. Baykuş öterken babamın dişleri birbirine çarpmaya başlamış, iki yılanı andıran bir ürperti babamın ayak tabanlarından başına doğru yükselmiş. Babam ninemin eline sımsıkı yapışmış, korkudan ödü patlıyormuş.

Ölü Bebek Çukuru'na pis kokulu, yapışkan bir hava hâkimmiş, söğüt ağacının altı öyle karanlıkmış ki babamın kulakları uğuldamış karanlıktan; kulaklarında sonbahar çekirgelerinin sesleri yankılanmış, söğüt ağacından yavaşça düşen seyrek, bakır para büyüklüğündeki kar beyazı yağmur damlaları o rüzgâr işlemez zifirî karanlıkta parlak izler bırakıyormuş. Ninem babamın elini çekiştirerek yere diz çökmesini işaret etmiş. Babam itaatkâr bir şekilde diz çökünce elleri ve bacakları bataklıktaki çılgınca büyümüş yabani otlara değmiş, otların sivri uçlu yaprakları babamı uyarmak istercesine çenesini çizmişler. Babam sırtında garip bir ürperti hissetmiş, sanki sayısız ölü çocuk gözlerini dikmiş onun sırtına bakıyormuş. Babam ölü bir çocuk ordusunun tekme ve kıvranma sesleriyle neşeli kahkahalarını duymuş.

Çatır çutur haşır huşur. Ninem çelik bir ateşleyici çıkarıp elindeki çakmaktaşına sürtünce küçük, hassas ve kırmızı kıvılcımlar ninemin titreyen ellerini aydınlatmış. Kav tutuşunca ninem ateşi üflemiş, babam ninemin ağzından çıkan serin esintiyi duymuş. Kav iyice alevlenin-

ce zifirî bataklık birden kasvetli bir aydınlığa bürünmüş. Ninem kâğıt fenerin içindeki kırmızı mumu yakınca etrafa yalnız bir hayaleti andıran top büyüklüğünde kırmızı bir ışık huzmesi yayılmış. Söğüt ağacının üstündeki baykuş şarkı söylemeyi kesince ölü çocuk ordusu bir daire şeklini alıp babamın, ninemin ve küçük kırmızı kâğıt fenerin etrafını kuşatmış.

Ninem feneri alıp bataklıkta ufak çaplı bir araştırma yaparken onlarca pervane fenere üşüşüp kırmızı kâğıda çarpıp durmuş. Ninemin bağlı ayakları yabani otlar ve yumuşak zemin üzerinde yürümesini güçleştirmiş. Babam ninemin ne aradığını bilmiyormuş, meraktan ölüyormuş ama sormaya cesareti yokmuş, sessizce ninemin peşinden gitmiş.

Ölü çocukların dört bir yana dağılmış iç organları ve ceset parçaları etrafa ekşi bir koku yayıyormuş. Kalın gövdeli ve geniş yapraklı bir pıtrak yığınının altında dürülmüş bir hasır varmış, ninem feneri babama verip kantarı yere bırakmış, eğilip hasırı almış. Babam fenerin açık kırmızı ışığı altında ninemin pembe kırmızı parmaklarının solucanlar gibi büküldüğünü görmüş. Hasır kendiliğinden açılınca içinden yırtık kumaş parçalarına sarılmış ölü bir bebek çıkmış. Bebeğin kafasında saç yokmuş, kafası kel ve parlak bir kabağa benziyormuş. Babamın bacakları titremeye başlamış. Ninem kantarı alıp kancasını o yırtık kumaşlara geçirmiş. Ninem bir eliyle kantarı tutarken diğer eliyle de ağırlığı tartmış. Kumaş parçaları cırt diye yırtılınca bebek ölüsü hızla yere düşmüş, kantarın ağırlığı ninemin ayak parmaklarına, havalanan kantar da babamın başına çarpmış. Babam bir çığlık atmış, neredeyse elindeki feneri düşürecekmiş. Söğüt ağacının üstündeki baykuş sanki onların aptallığına güler gibi garip bir kahkaha atmış. Ninem yerdeki kantarı alıp kancayı acımasızca bebek ölüsüne saplamış. Kancanın ölü bebe-

ğin etine girerken çıkardığı garip ses babamı öyle korkutmuş ki babamın tüm vücudu kestane gibi titremiş. Babam ardına bakmış, önüne dönünce ninemi elinde kantarla ölçüm yaparken görmüş, kantar çentik çentik bir yukarı bir aşağı oynamış, sonunda dengeyi tutturmuş. Ninem babama eliyle feneri yaklaştırmasını işaret etmiş. Fener kantarı kırmızı bir ışıkla aydınlatınca kantar tarafsızlığı ortaya koymuş, kazanan "şakayık"mış.

Babamla ninem köyün girişine vardıklarında baykuşun öfkeli çığlıklarını hâlâ duyabiliyorlarmış.

Ninem kendine güvenen bir tavırla "şakayık"ın üzerine bahse girmiş.

O gün kazanan "çançiçeği" olmuş.

Ninem kendini çok kötü hissetmiş.

Babam, Xiangguan halamın ardına kadar açık ağzını görünce birden o tarttıkları bebek ölüsünün ağzının da ardına kadar açık olduğunu hatırlamış, kulaklarında baykuşun kâh öfkeli kâh neşeli şarkısı yine yankılanmış, babamın derisi birden o bataklığın nemli havasını çok arzulamış, çünkü bu kuru ve göğe toz bulutları kaldıran karayel babamın dudaklarını çatlatıp dilini kurutmuş, içine bir kurt düşürmüş.

Babam dedemin avına bakan yırtıcı bir kuş gibi gözlerini kötü kötü nineme diktiğini görmüş, sanki her an ninemin üstüne atılıp onu yiyecekmiş gibi bakıyormuş. Ninem bir an sırtını kamburlaştırıp arabanın kasasına eğilmiş, yorgana vurmaya başlamış, bir yandan da salya sümük ağlayarak, "Ah, kız kardeşim... benim canım kız kardeşim... Xiangguan... yavrum benim..." demiş.

Ninem ağlarken dedemin yüzündeki öfke yavaş yavaş kaybolmuş. Luohan Amca ninemin yanına gidip ona, "Hanımım, ağlama artık, önce onları içeri alalım," demiş.

Ninem yutkunarak yorganı kaldırmış, eğilip Xiangguan halamı kucaklamış, sendeleyerek eve girmiş. Dedem

de ikinci ninemi kucaklayıp ninemin peşine takılmış.

Babam sokakta dikilip Luohan Amca'nın katırı arabanın boyunduruğundan çıkarmasını izlemiş; katırın sağrılarında araba oklarının bıraktığı yara izleri varmış, Luohan Amca arabanın arkasındaki katırı da çözmüş. İki katır sokağın ılık toprağında yorulana kadar debelenmiş, karınları bazen göğe, bazen de yere çevrilmiş. Katırlar yerde debelendikten sonra ayağa kalkıp tüm güçleriyle üzerlerindeki tozu silkeleyince ince bir dumanı andıran toz tabakası katırların tüylü vücudundan havaya doğru yükselmiş. Luohan Amca katırları avlunun doğusuna götürürken babam da onların peşine takılmış. Luohan Amca, "Douguan, eve dön artık, eve dön," demiş.

Ninem ocağın önüne oturmuş ateşi körlüyormuş, ocakta yarım kazan su kaynıyormuş. Babam gizlice odaya girince *kang*'ın üzerinde yatan ikinci ninemi görmüş, ikinci ninemin yanakları durmadan seğiriyormuş. Babam, Xiangguan halamın da *kang*'ın ucuna yatırılmış olduğunu görmüş, yüzünde o ürkütücü ifadeyi örten kırmızı bir örtü varmış. Babam o gece ninemle Ölü Bebek Çukuru'na gidip ölü bir bebeği tarttıkları sahneyi yine hatırlamış. Doğu kanadındaki avludan gelen katır anırmaları babama o baykuşun şarkısını çağrıştırmış. Babam cesetten yayılan o pis kokuyu alınca çok geçmeden birden Xiangguan'ın da Ölü Bebek Çukuru'na bırakılıp köpeklere ve o baykuşa yem olacağını düşünmüş. Babam insanların öldükten sonra bu kadar çirkin görünebileceğini hiç düşünmemiş, Xiangguan'ın kırmızı örtünün altındaki ürkütücü yüzünde babamı çeken bir şey varmış, babam gidip o örtüyü kaldırıp halamın yüzüne bakmayı çok istiyormuş.

Ninem elinde sıcak su dolu bakır leğenle odaya girmiş. Suyu *kang*'ın yanına bırakıp babamı dürterek ona, "Hadi dışarı!" demiş.

Babam buna çok içerlemiş, odadan çıkarken kapının ardından kapandığını duymuş. Babam meraktan çatlamış, kapının üstündeki bir çatlaktan odanın içinde ne olup bittiğini izlemeye başlamış. Dedemle ninem *kang*'ın üzerine çıkmış, ikinci ninemin giysilerini çıkarıp yere atmışlar, ikinci ninemin ıslak pantolonu yere düştüğünde tok bir ses çıkarmış. Babam kanın o mide bulandıran kokusunu almış. İkinci ninemin zayıf kolları hafifçe çırpınmış, ağzından korkunç bir ses çıkmış. Bu ses de babama Ölü Bebek Çukuru'ndaki o baykuşun şarkısını çağrıştırmış.

"Kollarını tut," demiş ninem dedeme yalvarır gibi. Ninemle dedemin yüzleri bakır leğenden yükselen dumandan seçilemiyormuş.

Ninem bakır leğenin içinden üzerinden duman tüten koyun derisi bir havlu alıp güzelce sıkmış, sıcak su damlaları şıp şıp diye leğenin içine düşmüş. Havlu öyle sıcakmış ki ninemin ellerini yakıyormuş, ninem havluyu bir elinden öbür eline atıp durmuş. Ninem havluyu silkeleyerek açıp ikinci ninemin kirli yüzüne koymuş, dedem koca elleriyle ikinci ninemin kollarını bastırıyormuş, ikinci ninem karşı koyarken boynu bir o yana bir bu yana dönüp durmuş, sıcak havlunun altından baykuşun korkunç çığlıklarını andıran belli belirsiz iniltiler yükselmiş. Ninem havluyu ikinci ninemin yüzünden kaldırınca babam havlunun kir içinde kaldığını görmüş. Ninem havluyu leğenin içine batırmış, yıkamış, alıp bir daha sıktıktan sonra havluyla ikinci ninemin tüm vücudunu bir güzel silmiş.

Leğenden yükselen dumanlar azaldıkça ninemin yüzünde beliren ter damlaları daha da çoğalmış, ninem dedeme, "Kirli suyu boşaltıp biraz temiz su getir," demiş.

Babam aceleyle avluya koşturmuş, dedemin elinde leğenle çıkışını izlemiş, dedem sendeleyerek tuvaletin alçak duvarına doğru yürümüş, duvarın önünde eğilirken

sırtı kamburlaşmış, suyu dökerken havada bir an renkli bir şelale belirip hemen kaybolmuş.

Babam kapının üzerindeki çatlaktan tekrar baktığında ikinci ninemin tüm vücudunun sanki yeni ovulmuş pelesenk ağacından yapılmış bir mobilya gibi parladığını görmüş. Sesi iyice incelip ağrılı bir homurtuya dönmüş. Ninem dedemden ikinci ninemi kucağına alıp kaldırmasını istemiş, ardından *kang*'ın üzerindeki çarşafı çıkarıp yere atmış; yeni ve tertemiz bir çarşaf alıp *kang*'ın üstüne güzelce sermiş. Dedem ikinci ninemi *kang*'ın üzerine yatırdıktan sonra, ninem büyük bir top pamuk alıp ikinci ninemin bacakları arasına yerleştirmiş, ardından bir yorgan alıp üzerini sıkıca örtmüş. Ninem yumuşak bir sesle, "Kız kardeşim, uyu biraz, Zhan'ao'la ben burada başında bekleyeceğiz," demiş.

İkinci ninem sessizce gözlerini kapamış.

Dedem yine pis suyu dökmeye çıkmış.

Ninem, Xiangguan halamın vücudunu silerken babam gizlice içeri girip *kang*'ın önünde durunca ninem ona şöyle bir bakmış, ama onu kovmamış. Ninem halamın vücudundaki kurumuş kan lekelerini temizlerken gözlerinden iki sıra inci gibi gözyaşları süzülmüş. Ninem halamı temizledikten sonra başını odanın duvarına yaslayıp tüm gün ölü gibi yerinden hiç kıpırdamamış.

Akşamüzeri dedem halamı bir battaniyeye sarıp kollarına almış. Babam dedemle birlikte kapı ağzına kadar geldiğinde dedem ona, "Douguan, geri dön, ananla ciciannenin yanında kal," demiş.

Luohan Amca, batı kanadındaki avlunun girişinde dedemi durdurup, "Patron, sen de eve git, ben hallederim," demiş.

Dedem, halamı Luohan Amca'ya uzatmış, evin girişine gidip babamın elini tutmuş, birlikte Luohan Amca'nın köyden çıkışını izlemişler.

7

15 Ocak 1974 tarihinde On Sekiz Kesik Geng seksen yaşına girmiş. Sabah erkenden köy meydanında çalan borunun o kulakları sağır eden sesini duymuş, boru çalarken yaşlı bir kadının hasta sesiyle, "Yongqi," diye seslendiğini duymuş. Kaba sesli bir adamın, "Ana, daha iyisin ya?" diye sorduğunu duymuş. Yaşlı kadın, "Değilim, sabahları uyandığımda başım daha bir kötü dönüyor," demiş.

On Sekiz Kesik Geng, kendini zorlayarak buz gibi *kang*'ından kalkınca sabahları uyandığında kendi başının da daha bir kötü döndüğünü hissetmiş. Dışarıda soğuk bir rüzgâr esiyormuş, kar taneleri koyu gri kâğıt pencereye hışırtıyla vuruyormuş. Güve yemiş köpek derisi ceketini omuzlarına atıp *kang*'dan kayarak aşağı inmiş, kapının ardında duvara dayalı duran ejderha başlı bastonunu alıp sendeleyerek dışarı çıkmış. Avluda kalın bir kar tabakası varmış, dağılmaya başlamış toprak duvarın ötesindeki tarlaların gümüşsü bir kar tabakasıyla örtülü olduğunu görmüş, kale gibi darı saplarının hareketsiz bir şekilde darı tarlalarının dört bir yanına dağıldığını görmüş. Lapa lapa yağan karın ne zaman dineceğini bilmiyormuş. İçinde beliren bir ümitle ardına dönüp bastonuyla pirinç ve un fıçılarının kapaklarını kaldırmış, ikisinin de tamtakır olduğunu görünce gözlerinin dün gece onu kandırmadığına kanaat getirmiş. Midesi iki gündür yemek yüzü görmemiş, yaşlı midesi ve bir işe yaramaz bağırsakları kımıldanıp duruyormuş, gururu bir kenara bırakıp şube sekreterinden biraz tahıl istemenin zamanı gelmiş artık. Karnı açlıktan gurulduyor, tüm vücudu soğuktan tir tir titriyormuş, ama o kalbi taştan bile daha sert olan piç şube sekreterinden tahıl istemenin hiç de kolay bir iş olmadığını da

biliyormuş. Biraz su kaynatmaya karar vermiş, sıcak su midesini ısıtırmış, o piçle daha sonra hesaplaşacakmış. Bastonunun ucuyla su fıçısının kapağını kaldırınca fıçının içindeki suyun buz tuttuğunu görmüş, bir damla bile su yokmuş, birden üç gündür ocağı yakmadığını ve on gündür kuyudan su çekmediğini hatırlamış. Bir kenarda kesik bir sukabağı bulmuş, avludan yirmi sukabağı dolusu kar taşıyıp yer yer çatlak olan ve hiç temizlemediği tenceresini doldurmuş. Tencerenin ağzını kapatınca yakacak çıra aramış ama hiç çırası kalmamış. Odasına gidip *kang*'ın altındaki hasırdan birkaç tel koparmış, satırını alıp darı saplarından örülmüş minderlerinden biraz çıra yontmuş, yere çömelip çelik bir ateşleyiciyi elindeki çakmak taşına sürtüp ateş yakmış. Eskiden kutusu iki *fen*[1] olan kibritler şimdi karneyle veriliyormuş, karnesi yokmuş, karnesiz satılan kibritlerden alacak parası da yokmuş, yaşlı ve meteliksiz piçin tekiymiş. Kara delikleri olan sobadan sıcak ve koyu kırmızı alevler yükselince gövdesini sobaya iyice yaklaştırıp donmuş karnını ısıtmış, karnındaki buzlar çözülmüş, ama sırtında hâlâ karakış geziniyormuş. Sobanın içine aceleyle bir avuç çıra daha atmış, ardından sırtını sobaya dönmüş. Sırtındaki buzlar çözülmüş, ama kamı yine buz tutmuş. Vücudunun yarısı soğuk, yarısı sıcak bir halde acı içinde kalakalmış. Bir yandan sobaya çıra atıp bir yandan da dört gözle suyun kaynamasını beklemiş. İçi sıcak su dolu bir mideyle o küçük piçin yanına gidip onunla dalaşacakmış, istediği tahılı alamasa da en azından o küçük piçi bir süre de olsa sobasının sıcaklığından mahrum bırakmış olurmuş. Sobadaki ateş söndü sönecekmiş, elindeki son çıraları da mutfak tanrısının o kara delikleri olan açgözlü ağzına atıp çıraların bu kez yavaş yavaş yan-

1. Çin para birimi *yuan*'ın onda biri.

ması için dua etmiş, ama çıralar göz açıp kapayıncaya kadar tutuşuvermiş. Tenceredeki su nedense bir türlü kaynamayınca kendinden beklemediği bir çeviklikle ayağa fırlayıp yatak odasına koşturmuş. *Kang*'ın altındaki hasırda kalan son çıraları da alıp ateşin son nefesini uzatmak ve karın erimesini sağlamak için sobaya atmış. Üç ayaklı taburesini insanlıktan çıkmış bir halde sobanın içine atmış, ardından artık kelleşmiş çalı süpürgesini de mutfak tanrısının o kara boğazına tıkıştırıvermiş. Mutfak tanrısı bir-iki kez geğirdikten sonra yoğun kara bir duman kusuvermiş. Korkudan yüzü kireç gibi olan On Sekiz Kesik Geng, duvarda asılı olan yelpazesini bastonunun ucuyla indirip sobanın etrafındaki dumanı savurmaya çalışmış, soba bir yandan etrafa savrulan dumanları yutuyor, bir yandan da odanın içine duman kusuyormuş, sobanın kusması sonunda kesilmiş, ardından sobanın içinde bir gürültü kopmuş, tabure ve süpürge cayır cayır yanmaya başlamış. Bu ahşap eşyaların ısıya çıradan daha dayanıklı olduğunu bildiğinden artık rahat bir nefes alabileceğini biliyormuş. Dumandan yanan yaşlı gözlerinden sümük gibi gözyaşları akmış, üç-beş damla bir olup o kuru yüzündeki sakallara doğru süzülmüş. Tencerenin içinden çekirge sesini andıran kâh kesik kesik kâh uzun uzun cızırtılar duyulmaya başlamış. Tencereden gelen sesi huşu içinde dinlerken yüzünde bebek gibi masum bir gülümseme belirmiş. Sobanın içindeki ateş yine sönmeye yüz tutunca yüzündeki gülümsemeyi toparlayıp yerine panik içinde bir ifade yerleştirmiş, birden ayağa kalkıp odanın dört bir yanında yakabileceği bir şeyler aramaya başlamış. Evin kiriş ve direkleri pekâlâ yakılabilirmiş ama onları yerinden oynatabilecek gücü yokmuş. Birden Sekiz Ölümsüz'den[1] De-

1. Tang ya da Song hanedanları döneminde doğduklarına inanılan ve kötülüklerle savaşan sekiz efsanevi ölümsüz.

mir Değnekli Li'nin[1] bacağını yakma hikâyesi düşmüş aklına. Efsaneye göre Demir Değnekli Li kendi bacağını bir sobada yakarken karısı ona, "Kardeşim, bacağını yakarsan topal olursun!" demiş. Tam da şom ağızlı karısının dediği gibi olmuş, bacağı yanmış ve topallamaya başlamış. On Sekiz Kesik Geng kendinin ölümsüz olmadığını biliyormuş, zaten bacağını yakmasa da topallıyormuş, topallasa da yine de yürüyebiliyormuş, daha şube sekreterinin evine gidip tahıl isteyecekmiş. Sobadaki ateş tam sönecekken gözleri duvara asılı olan sunağa takılmış. Sunakta kara bir ruh kitabesi varmış. Ejderha başlı bastonunun ucuyla kitabeyi yerinden oynatmış, kitabe toz ve kül bulutları kaldırarak aşağı düşerken iyi bir havai fişek gibi çatırdamış. Geng'ın yaşlı kalbi çarpmaya başlamış, birden iliklerinde bir ağrı hissetmiş. İliklerindeki acı içinde otuz altı yıldır o ölümsüz tilkiye adaklarda bulunduğu üzeri tozla kaplanmış kitabeyi sobanın midesine atıvermiş. Aç alevler hemen dilini çıkarıp kitabeyi yalamaya başlamış, kitabe cızırdayarak yanarken koyu kırmızı bir sıvı salmış, sanki o kırmızı tilkinin kendisi yanıyormuş. O tilki yorulmak nedir bilmeden onun vücudundaki on sekiz yarayı yalamış, aradan onca yıl geçtikten sonra bile tilkinin o serin ve pütürlü güzel dilini hala hatırlıyormuş. Tilkinin dilinde her derde deva mucizevi bir iksir olmalıymış, bundan hiç şüphe etmemiş. Köye döndükten sonra yaraları iltihaplanmamış, hiçbir merhem sürmemesine rağmen yaraları hemen iyileşmiş. Bu efsanevi macerayı anlattığı hiç kimse ona inanmamış. Öfkeli bir şekilde insanlara yaralarını göstermesine rağmen yine de kimse ona inanmamış. Bu mucizevi kurtuluşun kendine büyük bir şans getireceğine inanmış, ama şans hiç ka-

1. Li Tieguai, Sekiz Ölümsüz'ün en ünlüsü, bir elinde demir bir asa, diğerinde içi iksir dolu sukabağıyla tasvir edilir.

pısını çalmamış. Daha sonra "Beş Güvence" sahibi olunca şansın kapısını çaldığını düşünmüş. Ama ardından şans geldiği gibi gidivermiş, köydeki kimse onu umursamıyormuş. Eşeğinin üzerindeki sepetine ağaç dalları toplayan o küçük piç şube sekreteri, "Büyük Atılım" yıllarında dokuz kişinin ölmesinden sorumlu olduğu için eyalet parti komitesi sekreteri olamamış. O küçük piç Geng'ın "Beş Güvence"sini iptal etmiş. Bu ahşap kitabe bir tilki gibi yavaş yavaş yanıyormuş, kan gibi alevler yükselirken tencerenin içinden kaynama sesleri duymuş, su sonunda kaynamış.

Çatlak sukabağıyla kaynamış sudan bir kepçe alıp içmiş, sıcak su midesine girince şöyle bir titreyip kendine gelmiş, bir ağız dolusu sıcak su daha içince kendini ölümsüz gibi hissetmiş.

İki sukabağı kadar sıcak su içtikten sonra tüm vücudu ter içinde kalmış, ısıyla kendine gelen bitleri kımıldamaya başlamış, bu kez ısırmamışlar. Karnı daha da çok acıkmasına rağmen sanki vücuduna derman gelmiş. Ejderha başlı bastonunu alıp yavaşça dışarıdaki kış kıyamete çıkmış, yürürken ayağının altındaki kırık, beyaz yeşim taşlarını andıran karlar çatırdamış, karın yağarken çıkardığı hışırtıları duyunca zihni sıcak bir ağustos günü gibi aydınlanmış. Sokakta kimsecikler yokmuş, sadece sırtı karla kaplı küçük bir kara köpeğin temkinli adımlarla yürüdüğünü görmüş, köpek sık sık durup üzerindeki karları silkeliyormuş, köpek silkelenir silkelenmez kar yine sırtını kaplıyormuş. Kara köpekle birlikte o küçük piçin evine kadar yürümüş. Küçük piçin parlak kara giriş kapısı kapalıymış, avludaki ateş gibi açmış olan çançiçekleri duvardan açık kırmızı kar taneleri gibi dökülüyormuş. Çançiçeklerine hayranlıkla bakarken taş merdiveni tırmanmış, derin bir nefes alıp kapıya vurmuş. Avludan bir köpek havlaması yükselmiş, insandan eser yok-

muş. Çok öfkelenmiş, sallanarak avlu duvarına yaslanmış, ejderha başlı bastonuyla parlak kara kapının demir kapı tokmağına vurmuş. Avludaki köpek azgınca kükremeye başlamış.

Avlu kapısı sonunda açılınca parlak tüyleri olan şişman ve benekli bir köpek öne atılmış. Köpek hiçbir şeyi umursamaz bir tavırla üzerine atılınca bastonunu sallayarak köpeği uzaklaştırmış, köpek kar beyazı iki sıra güzel dişini göstererek deli gibi havlamaya başlayınca ardında orta yaşlı, tombul ama solgun bir kadın yüzü belirmiş. On Sekiz Kesik Geng'ı görünce kadın kibar bir tavırla, "Geng Amca, demek sizdiniz, sizin için ne yapabilirim?" demiş. On Sekiz Kesik Geng boğuk bir sesle, "Sekreteri görmeye geldim!" demiş. "O, komüne toplantıya gitti," demiş kadın kibarca. "Bırak da içeri gireyim!" demiş Geng zayıf bir kükremeyle, "Ona bir soracağım var, neye dayanarak benim 'Beş Güvence'mi kesti? Japon şeytanları beni on sekiz kez süngüyle bıçakladığında ölmedim ben, onun elinde açlıktan mı öleceğim şimdi?" demiş. Kadın utanarak, "Amcacım, gerçekten evde değil, komüne toplantıya gitti, sabah erkenden çıktı gitti. Eğer açsanız içeri gelin de bir şeyler yiyin, öyle güzel şeyler yok ama, sadece tatlı patates çöreği var," demiş. Geng buz gibi bir tavırla, "Tatlı patates mi? Sizin köpeğiniz bile tatlı patates yemez!" demiş. Kadın bıkkın bir tavırla, "Yemezseniz yemezsiniz. Evde yok. Komüne toplantıya gitti. Çok görmek istiyorsanız komüne gidin o zaman!" demiş. Sonra ışık hızıyla ardına dönüp dan diye kapıyı kapatmış. Geng bastonuyla defalarca kapıyı çalınca yorulmuş, neredeyse olduğu yerde bayılacakmış. Kar kaplı caddede topallayarak ilerlerken kendi kendine şöyle demiş: "Komüne gitti... Komüne gitti... Bu küçük piçe dava açacağım... Masum bir vatandaşı ezdiği için ona dava açacağım, tahılıma el koyduğu için ona dava açacağım." Ar-

dında iki sıra iz bırakarak topal bir köpek gibi yolda sürünmüş. Epey yürümesine rağmen çan çiçeklerinin yağan kar içindeki hoş kokularını hâlâ alıyormuş, yavaşça ardına dönüp o parlak kara kapının olduğu yöne ağız dolusu bir tükürük koyuvermiş, çançiçeklerinin ateş kırmızısı yaprakları karın içinde süzülmüş.

Gün batarken komünün giriş kapısına ancak varabilmiş. Kapının her birinin başparmak kalınlığında parmaklıkları varmış, parmaklıkların üzerinde mızrak şeklinde, gençlerin bile tırmanamayacağı keskin demirler varmış. Parmaklıkların arasından komünün avlusundaki karların çamura döndüğünü görmüş. Avluda yeni giysileri ve yeni şapkaları içinde koca kafalı, kepçe kulaklı, ağzı yağlı, bir aşağı bir yukarı gidip gelen insanlar varmış. Bazılarının elinde yolunmuş domuz kafaları varmış, domuzların kulak uçları kan kırmızısıymış; bazıları gümüş renkli balıklar, bazılarıysa kesilmiş tavuk ve ördek taşıyormuş. Ejderha başlı bastonuyla kapının demir parmaklıklarına vurmuş, ama avludakiler öyle meşgul bir halde koşturup duruyormuş ki ona doğru soğuk bir bakış atıp yollarına devam etmişler. Öfkeyle ve gözyaşları içinde, "Sayın Yargıç... Başkanım... haksızlığa uğradım... açlıktan ölüyorum..." demiş.

Ceketinin üst cebinde üç tane dolmakalem olan gençten biri gelip soğuk bir tavırla, "Moruk, ne diye gürültü ediyorsun?" diye sormuş, gencin göğsünde bu kadar çok dolmakalem görünce onu çok önemli bir memur sanıp hemen önünde karın içine diz çökmüş, elleriyle kapının parmaklıklarına sarılmış, ağlayarak, "Sayın Başkanım, bizim üretim tugayının şube sekreteri tahılımı kesti, üç gündür ağzıma tek lokma girmedi, açlıktan öleceğim. Japon şeytanlarının on sekiz süngüsü bile beni öldürmedi, şimdiyse açlıktan ölmek üzereyim..." demiş.

Genç adam, "Hangi köydensin?" diye sormuş.

Geng şaşırmış bir halde, "Sayın Başkanım, beni tanımıyor musun? Ben On Sekiz Kesik Geng'ım!" demiş.

Genç adam gülerek, "Senin On Sekiz Kesik Geng olduğunu nereden bileyim? Hadi git işine, sizin üretim tugay komutanını bul, komün birimleri tatile girdi," demiş.

Kapının parmaklıklarına ne kadar vursa da kimse onunla ilgilenmemiş. Cam pencerelerden avluya ılık, sarı bir ışık vuruyormuş, parlak pencerelerin önünden kuğu tüyünü andıran kar taneleri sessizce süzülüyormuş. Köyden havai fişek patlamaları duyulunca birden mutfak tanrısının yıllık raporunu vermek için göğe yükselme zamanının geldiğini fark etmiş. Eve gitmek istemiş, ama adımını atar atmaz sanki biri arkasından itmiş gibi kafa üstü yere kapaklanmış. Yüzü karla kaplı yere değince karın şaşırtıcı derecede ılık olduğunu hissetmiş. Bu sıcaklık ona anasının sıcak göğüslerini, hayır sıcak rahmini hatırlatmış. Anasının rahmindeyken gözlerini kapatıp balıklar gibi özgürce yüzermiş, yemek derdi yokmuş, giyinme derdi yokmuş, hiçbir derdi yokmuş. Tekrar anasının rahminde yaşama düşüncesi onu çok mutlu etmiş, orada ne açlık ne de soğuk varmış, gerçekten çok mutlu olmuş. Köyden gelen köpek havlamalarını duyunca ana rahminden çoktan ayrılıp gerçek dünyaya geldiğinin farkına varmış.

Komünün avlusundan yayılan altın sarısı ışıkla şube sekreterinin avlusundaki çançiçeklerinin ateş kırmızısı hızla yayılan bir ateş gibi yeryüzündeki her şeyi birden aydınlatınca her yerin göz alıcı bir parlaklığa büründüğünü hissetmiş, gözleri kamaşmış, kar taneleri altın ve gümüş varaklar gibi havada fırıl fırıl dönerken köydeki her hanenin mutfak tanrısı kâğıttan bir ata binip çok uzaklardaki cennete doğru süzülmüş. Üzerine yağan bu ışık yağmuru altında tüm vücudunun tutuşacakmış gibi ısındığını hissetmiş. Hemen yırtık ceketini çıkarmış – sıcak, yırtık pamuklu pantolonunu da çıkarmış – sıcak,

yırtık bez ayakkabılarını da çıkarmış–sıcak, yırtık şapkasını da çıkarmış – sıcak, anasının karnından çıktığı zamanki gibi çırılçıplak kalmış – sıcak. Kara uzanmış, kar derisini yakınca karda yuvarlanmaya başlamış. Sıcak be! Sıcak! Bir avuç kar yutunca kar taneleri yaz güneşinin altında kızışmış çakıl taşları gibi boğazını yakmış. Sıcak be! Çok sıcak! Karın içinden kalkıp bir eliyle komün avlusunun demir parmaklıklı kapısının parmaklıklarından birini avuçlayınca ateş kırmızısı parmaklık avucunu yakmış, demir parmaklığa yapışan elini ne yapsa kurtaramamış, bağırmak istediği son şey şu olmuş: Sıcak! Çok sıcak!

Göğsünde pek çok dolmakalem asılı olan oğlan sabah erkenden kar kürümeye gelmiş, başını öylesine kaldırıp kapının parmaklıklarına doğru baktığında yüzü korkudan kirece dönmüş. Dün akşam On Sekiz Kesik Geng olduğunu söyleyen moruğun anadan doğma bir halde çarmıha gerilmiş İsa gibi parmaklıklara yapıştığını görmüş. Moruğun yüzü mosmormuş, vücudu kaskatı kesilmiş, koca koca açılmış gözlerle komünün avlusuna bakıyormuş. Şöyle bir bakıldığında kimse onun açlıktan ve soğuktan ölmüş yalnız ve yaşlı bir adam olduğuna inanmazmış.

Genç özellikle gidip yaşlı adamın vücudundaki yara izlerini saymış, elbette ki on sekiz tane yara izi varmış, ne bir eksik, ne bir fazla.

8

Çopur Cheng, Japon askerlerini bombaladıkları her bir köye tek tek götürüp bütün sandaletçileri gösterdik-

ten sonra nihayet salıverilmiş. Kestane rengi şapkalı adam ciddi bir tavırla, "Başka sandalet yapan kaldı mı?" diye sormuş. O da emin bir tavırla, "Kalmadı, gerçekten kalmadı," demiş. Kestane rengi şapkalı adam Japon askerine bir bakış atınca Japon askeri onu başıyla onaylamış, kestane rengi şapkalı adam sonunda Çopur Cheng'a, "Siktir git hadi!" demiş. Çopur Cheng başını sallayıp saygıyla eğilerek on adım kadar gerilemiş, ardından hızla ardına dönüp uçarcasına koşmak istemiş, ama yorgun bacakları ve hızla atan kalbi yüzünden bir türlü koşamamış. Göğsündeki yara çok acıyormuş, pantolon ağındaki dışkı ve idrar soğuk soğuk bacaklarına yapışmış. Bir ağaca yaslanıp nefeslenmiş, etraftaki evlerden yükselen hayalet çığlıkları ve kurt ulumalarını andıran sesleri duyunca bacakları kenetlenmiş. Sırtını, yaslandığı ağacın kuru gövdesine sürtünce birden kayıp yere yuvarlanmış. Köyün üzerinden duman bulutları yükseliyormuş, bu el bombalarından çıkan dumanlar olmalıymış; ben öyle sanıyorum. Japon askerleri köydeki on iki sandaletçi dükkânına kavun büyüklüğünde yüzlerce kara el bombası fırlatmış, el bombaları dükkânların çatılarındaki açıklıktan girip kapılarından çıkmış. Japon şeytanları el bombalarını fırlattıktan sonra dükkânın çevresini sarıp kayıtsız bir şekilde dikiliyorlarmış. Dükkânların içinde şimşek gibi bir patlama kopunca yer bile sarsılıyormuş, patlamanın etkisiyle oluşan yoğun duman, el bombasının sağ bıraktıklarının acı çığlıklarıyla birlikte dükkânların çatısındaki açıklıktan göğe doğru yükseliyormuş. Japon askerleri çatılardaki açıklığı sazlıklarla kapattığında dükkânlardan gelen sesler öyle zayıflıyormuş ki duymak için kendinizi zorlamanız gerekirmiş. Çopur Cheng, Japonlara dükkânların yolunu göstererek on iki dükkânı havaya uçurmalarına yol açmış. Köydeki dört adamdan üçünün sandalet yaptığını ve sandalet yapanların hepsinin geceleri dükkânlarında uyu-

duğunu bildiğinden herhangi birinin sağ kalma ihtimali çok düşükmüş. Birden kendini suçlu hissetmiş. Köyün doğusundaki uzak bir köşede yer alan dükkânı o olmasaymış Japonlar zor bulurmuş, bu dükkân köydeki en büyük dükkânlardan biriymiş, dükkânda her gece yirmi-otuz kadar adam toplanır, bir yandan sandalet yaparken bir yandan da birbirleriyle şakalaşırlarmış. Japon askerleri bu dükkâna kırktan fazla el bombası fırlatmış, büyük bir patlamayla dükkânın çatısı havaya uçmuş. Patlamadan sonra dükkân başı kel bir mezarlığa dönmüş, dükkânın içinde sadece çatıya destek olan söğüt ağacından yapılmış uzun bir direk kalmış, direk kızıl göğe doğrultulmuş bir silah namlusunu andırıyormuş.

Çopur Cheng çok korkmuş ve yaptığına pişman olmuş. Yeni ölmüş o tanıdık yüzler etrafını sarıp öfkeyle onu azarlıyorlar gibi gelmiş. Kendini gayretle şöyle savunmuş: Bunu bana Japon askerleri silah zoruyla yaptırdı, ben olmasam da o dükkânları teker teker bulup bombalayacaklardı. Patlamalarda ölenler birbirlerine bakıp yavaşça geri çekilmiş. Vücutları paramparça olmuş o adamlara bakınca aklınca içten içe haklı olduğunu düşünmesine rağmen tüm vücudu bir buzulun içine kapatılmış gibi hem içten hem de dıştan üşümeye başlamış.

Büyük bir mücadele verip eve döndüğünde o güzel karısıyla on üç yaşındaki kızının elbiselerinin parçalandığını ve çırılçıplak bir halde avluda uzandıklarını fark etmiş, ikisinin de iç organları avlunun dört bir yanına saçılmış haldeymiş. Birden gözleri kararmış ve kendini yerde bulmuş. Yerde yatarken bazen çoktan ölmüş olduğunu, bazen de hâlâ yaşıyor olduğunu sanmış. Kendini güneybatıya doğru bir şeyin peşinden koşarken bulmuş. Güneybatıda gül renginde bir gök uzanıyormuş, gökte büyük, yuvarlak ve kırmızı bir bulut süzülüyormuş, karısı, kızı, köydeki kadın, erkek, yaşlı, çocuk bütün tanıdık yüz-

ler bu kırmızı bulutun içindeymiş. Yerde uçarcasına bulutun peşine düşmüş, başı yukarda o yavaş yavaş süzülen bulutun ardından koşuyormuş. Bulutun içindekilerin hiçbiri onunla ilgilenmemiş, hepsi ona tükürmeye başlamış, hatta kendi karısı ve kızı bile ona tükürmüş. Hemen kendini savunmaya başlamış, Japon askerlerine yardım etmekten başka bir çıkar yolu olmadığını söylemiş. Ama buluttan gelen tükürükler yağmur gibi daha da şiddetli yağmaya devam etmiş. Bulutun gözlerinin önünde uçtukça daha da yükseldiğini görmüş. Bulut gökte kan kırmızısı bir nokta haline gelene kadar yükselmiş. O genç ve güzel, yüzü ince bir porselen gibi pürüzsüz olan karısının bir çopura varması utanç vericiymiş. Karısının köyündeki bir handa her akşam *suona* çalarmış, o çalarken *suona* ağlayıp inlermiş, *suona*'yı öyle çalarmış ki neredeyse her seferinde kadının kalbi de parçalanırmış. Karısı işte o *suona*'ya varmış. Karısı bıkana kadar *suona*'yı çalmış durmuş; başından beri onun çopur yüzünden tiksinen kadın, *suona*'nın sesinden bıkınca onun yüzünü daha da katlanılmaz bulmuş. Karısı seyyar bir kumaş satıcısıyla kaçmış, ama karısının peşinden gidip onu geri getirmiş. Kadının kıçına o kadar çok vurmuş ki kıçı şişip yoğrulmuş hamura dönmüş. Karısı bundan sonra kendini evine adamış. Önce bir kız, ardından da bir oğlan doğurmuş. Çopur Cheng kendine gelince oğlunu aramış, sekiz yaşındaki oğlu baş aşağı bir halde bir su fıçısının içindeymiş, oğlanın vücudu kalas gibi kaskatıymış.

Çopur Cheng elindeki ipi kapının kasasına geçirip ucuna bir ilmik atmış, başını ilmikten geçirip ayakları altındaki tabureye bir tekme atınca ip boynuna yapışmış. Elinde bıçak olan bir erkek çocuğu uzanıp ipi ikiye kesmiş. Çopur Cheng kapının eşiğine çakılmış.

Çocuk öfkeyle, "Çopur Amca! Japonların bizi öldürmesi yetmedi mi? Bir de intihar mı edeceksin? Ölürsen

intikamını kim alacak! Amca!" demiş.

Çopur Cheng çocuğa, "Chunsheng, yeğenim, halan, Lanzi ve Zhuzi, hepsi öldü, tüm ailem öldü!" diye yakarmış gözyaşları içinde.

Chunsheng elinde bıçakla avluya çıkmış, odaya geri döndüğünde yüzü kireç gibiymiş, gözleri kan çanağına dönmüş, Çopur Cheng'ı yerden kaldırırken, "Amca, hadi gidelim! 8. Yol Ordusu'na katılalım! 8. Yol Ordusu'nun Jiao-Gao bölüğü şimdi Liangxian köyünde adam toplayıp at satın alıyor!" demiş.

"Ya evim ne olacak, peki ya eşyalarım?" demiş Çopur Cheng.

"Seni yaşlı bunak! Az önce kendini asmak isteyen sen değil miydin, sen ölünce evin ve eşyaların kime kalacaktı? Hadi gidelim!"

1940 yılının bahar başlarında hava anormal bir şekilde soğumuş, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın bütün köyleri yerle bir olmuş, geriye kalan köylüler dağ sıçanı gibi oyuklarda yaşıyormuş. Sayıları giderek artan Jiao-Gao bölüğündekiler açlık ve soğukla boğuşuyormuş, içlerinden çoğu hastalanmış. Komutanından askerine kadar hepsinin yüzü sararmış ve çok zayıflamışlar, bir-iki parçadan oluşan yırtık pırtık giysilerinin içinde soğuktan tir tir titriyorlarmış. Yan Nehri Ağzı'nın yakınlarındaki küçük bir köyde her gün güneş doğarken yıkılmış bir duvarın üzerine uzanıp bitlerini ayıklarken kemiklerini ısıtıyorlarmış. Gündüz gözüyle hareket etmeye cesaret edemiyorlarmış, geceleriyse nerdeyse soğuktan donuyorlarmış, Japon şeytanları tarafından öldürülmekten çok soğuktan donarak ölmekten korkuyorlarmış.

Bu sırada Çopur Cheng, Komutan Küçük Ayaklı Jiang'ın güvenini kazanıp Jiao-Gao bölüğünün ünlü korkusuz kahramanlarından biri olmuş bile. Çopur Cheng

silah kullanmak yerine el bombalarıyla savaşıyormuş, giriştikleri bütün mücadelelerde hep ön cephede olur, ahşap saplı el bombalarını gözü kapalı fırlatırmış. Düşmanın yedi-sekiz metre yakınında bile el bombası fırlattığı olurmuş, el bombalarını fırlatırken eğilmeye tenezzül bile etmezmiş, öyle gariptir ki şarapnel parçaları çekirge gibi üzerinden sıçrar, ona hiçbir şey olmazmış.

Komutan Küçük Ayaklı Jiang, soğuk ve açlık sorununu çözmek için bir gün subaylarını bir araya toplayıp bir görüşme yapmış. Çopur Cheng öfkeli bir tavırla yere çömelip çiçekbozuğu yüzünü asmış, tek kelime etmemiş. Küçük Ayaklı Jiang ona, "Cheng, bu konuda sen ne düşünüyorsun?" diye sormuş.

Çopur Cheng sessizliğini korumuş.

Okumuş etmiş bir manga başı, "Mevcut duruma bakılırsa Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nda kalırsak burada şüphesiz boş boş oturmuş oluruz. Bu ölüm bekleyişinden bir an önce çıkmamız gerek, Güney Jiao'ın pamuk fabrikaları olan bölgesine gitmeliyiz, böylece giyecek ihtiyacımızı karşılamış oluruz, orada tatlı patates de yetişir, açlıkla da ilgili bir sorunumuz olmaz," demiş.

Komutan Jiang göğsünden fotokopiyle çoğaltılmış bir bulvar gazetesi çıkarıp, "Haberlere göre Güney Jiao'ın durumu buradan daha kötü, Demiryolu Tugayı Japonlar tarafından kuşatılmış, tüm tugay çoktan öldürülmüş. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı diğer yerlere oranla gerilla harekâtı için en uygun yer. Buranın arazisi geniş, köyler küçük ve aralarında epey mesafe var, Japonların ve kukla ordularının gücü burada zayıflar, geçen seneki darıların yarıdan fazlası hâlâ hasat edilmediğinden saklanacak yerimiz de olur, tek sorunumuz soğuk ve açlık, burada biraz daha dayanırsak düşmana saldırmak için bir şansımız olur," demiş.

Yüzü hayaleti andıran bir subay, "Bu sorunu nasıl çö-

zeceğiz? Nereden kumaş bulacağız? Nerde pamuk tarlası var? Ya açlık sorunu? Her gün bir avuç darı filizi yemek adamı öldürür! Bana kalırsa kukla ordusunun başındaki Zhang Zhuxi'ye katılır gibi yapıp giyecek ve mühimmat sorunumuzu hallettikten sonra aralarından sıvışalım," demiş.

Okumuş etmiş manga başı öfkeyle ayağa kalkıp, "Bizden vatan haini olmamızı mı istiyorsun?" demiş.

Yüzü hayaleti andıran subay, "Kim sana vatan haini ol diyor? Aralarına katılmış gibi yapacağız! Üç Krallık Dönemi'nde Jiang Wei ve Huang Gai[1] da böyle yapmıştır, teslim olur gibi yapıp düşmanın arasına karışmışlardır," demiş.

"Bizler Komünist Partisi'ndeniz, açlıktan ölsek de başımızı eğmeyiz, soğuktan donsak da diz çökmeyiz, düşmanın koynuna girmek bütünlüğümüzü bozar, bunu yapan kim olursa olsun karşısında silahımla beni bulur!"

Yüzü hayaleti andıran subay gözdağı veren bir tavırla, "Komünist Partisi, üyelerinin açlıktan ve soğuktan ölmesini ister mi sence? Komünist Partisi akıllıdır, esnek olmalıyız, bazı şeylere tolerans göstermeliyiz, bu savaştan galip çıkmak istiyorsak devrimci gücümüzü korumalıyız!" demiş.

Komutan Jiang, "Yoldaşlarım, yoldaşlarım, birbirimizle dalaşmayalım, söyleyecek sözü olan varsa oturup güzel güzel konuşalım," demiş.

Çopur Cheng, "Komutanım, benim bir planım var," diye atılmış.

Çopur Cheng'ın planını duyan Küçük Ayaklı Jiang öyle sevinmiş ki Çopur Cheng'ın elini uzun uzun sıkıp ona övgülerde bulunmuş.

Gecenin karanlığından faydalanan Jiao-Gao bölüğü

1. Çin'de hüküm sürmüş Üç Krallık Dönemi'nde (220-280) yaşamış iki komutan.

Çopur Cheng'ın planını uygulayarak babamla dedemin köyün yıkık duvarına kurumaları için astıkları yüzden fazla köpek derisini ve kuru kuyunun içine sakladıkları elli tüfeği çalmış. Planın bu bölümünü uyguladıktan sonra dört bir yana dağılıp köpek avlamışlar, köpek eti yiyerek güçlenen vücutlarına köpek derilerini geçirmişler; her biri bir köpek derisi giymiş. O yılın buz gibi baharında Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın engin topraklarında ortaya köpek derisine bürünmüş kahraman bir ordu çıkmış, küçüklü büyüklü onlarca mücadeleye girmişler, kukla ordularını, özellikle Zhang Zhuxi'nin komutasındaki yirmi sekizinci taburu vahşi havlamalarıyla ölesiye korkutmuşlar.

İlk savaş martın üçünde, eski takvime göre ikinci ayın ikinci gününde, efsanelerde bahsedilen Ejderhanın Başını Kaldırdığı Gün'de[1] gerçekleşmiş. Köpek derisine bürünmüş ve ellerinde tüfekler olan Jiao-Gao bölüğü Zhang Zhuxi'nin komutasındaki yirmi sekizinci taburdan dokuzuncu bölükle bir Japon taburunun işgal ettiği Ma Ailesinin Köyü'ne girip düşmanın etrafını kuşatmış. Kukla ordusu karargâhını köyün tek ilkokuluna kurmuş. Okul, etrafı mavi tuğlalarla örülmüş yüksek bir duvarın içinde olan mavi çinili dört odadan oluşuyormuş. Duvarın üzeri dikenli telle çevriliymiş. Japon şeytanları 1938 yılında dört odalı mavi okul binasının ortasına bir kule inşa etmiş, ama temelleri iyi atılmayan kule geçen seneki sonbahar yağmurlarıyla yerinden oynamış, neredeyse yıkılmak üzereymiş, Japon mangası buraya taşınınca kule yıkılmış. Karakışın gelmesiyle kule tamir edilemeyince Japonlar ve kukla ordunun dokuzuncu bölüğü o dört odanın içinde kalmaya başlamış.

1. Longtaitou Festivali: Ejderhanın Başını Kaldırması Festivali. Tarımsal üretime dayalı eski Çin toplumunda ejderhanın yağmur yağdırdığına inanılırmış.

Kukla ordunun dokuzuncu bölüğünün komutanı Gaomiliymiş, kurt gibi kalbi ve zehirli elleriyle çok zalim bir adammış, tüm gün yüzünde aldatıcı tatlı bir gülümsemeyle dolaşırmış. Kış başından beri tuğla, taş ve kalas toplayıp kuleyi yeniden inşa etmeyi planlıyormuş. Malzemeleri elde etmek için bir servet harcamış. Köylüler ondan iliklerine kadar nefret edermiş.

Ma Ailesinin Köyü, Jiao ilçesinin kuzeybatı sınırları içinde olan çok küçük bir köymüş, Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'na komşuymuş, Jiao-Gao bölüğünün karargâhından da on beş kilometre uzaklıktaymış. Jiao-Gao bölüğü köyden ayrılmak için güneşin batmasını beklemiş, köyden biri o sırada gördüğü manzarayı şöyle anlatıyor: 8. Yol Ordusu'ndan iki yüzden fazla kişi, kan kırmızısı alacakaranlıkta nerdeyse köpek pozisyonunda eğilerek köyden ayrıldı. Her birinin üzerinde kürkleri dışarıya dönük köpek derisinden giysiler vardı, köpeklerin kuyrukları bacaklarının arasında sarkıyordu. Güneş köpeklerin tüylerine öyle vuruyordu ki rengârenk olmuşlardı, çok güzel ve bir o kadar da garip bir görüntüydü, şeytanlardan oluşmuş bir ordu gibi ilerlediler.

Üzerlerindeki köpek derisiyle ilk savaşlarına giden Jiao-Gao bölüğü askerleri de kendilerini garip şeytanlar gibi hissetmiş, güneşin yoldaşlarının üzerine vuran kan kırmızısı ışıklarını görünce hepsi afallamış, ayakları havada hızla kayan bir bulut gibi aceleyle yürüyen bir köpek sürüsünü andırıyorlarmış.

Komutan Küçük Ayaklı Jiang üzerinde kocaman kızıl bir köpek derisiyle –bu bizim evin o kızıl köpeğinin kürkü olmalı– en önde ilerliyormuş, küçük ayaklarıyla kısa adımlar atarken üzerindeki köpek derisi sallanıyormuş, bacaklarının arasındaki uzun ve tüylü köpek kuyruğunun sivri ucu salınırken nerdeyse yeri süpürmüş. Çopur Cheng'ın üzerinde kara bir köpek derisi varmış,

göğsünün önünde içinde yirmi sekiz el bombası olan bez bir çanta asılıymış. Köpek derilerini hepsi aynı şekilde giymiş: Köpeklerin ön bacak derilerini kenevir bir iple birbirine tutturup boyunlarına asmışlar; köpeklerin karın derilerini ikiye ayırıp her birine birer delik açmış, deliklere kenevir ipler bağlamışlar, sırtlarına giydikleri deriyi kenevir iplerle göbeklerinde sıkılaştırmışlar.

Ma Ailesinin Köyü'ne girdiklerinde gece yarısıymış, gökte soğuk soğuk parlayan yıldızlar varmış, her yer kırağı içindeymiş. Üzerlerinde köpek derisi olan Jiao-Gao bölüğü askerlerinin önleri donarken sırtları sıcakmış. Köye girerlerken birkaç köpeğin dost havlamalarıyla karşılanmışlar. Genç ve yaramaz bir asker köpeklere havlayarak cevap vermiş, askerin köpeklerin diliyle konuşması bölüktekilerin çok hoşuna gitmiş, ama bölüğün en ön sırasından komutanın emri duyulmuş: "Köpek gibi havlamayın! Havlamak yok! Havlamak yasak! Havlamayın!"

Daha önceden yaptıkları keşif gezileri ve uzun uzun düşündükleri planlarından hareketle giriş kapısının yüz metre ilerisinde pusu kurmuşlar. Pusu kurdukları yer bahardaki kule inşaatını bekleyen malzemelerin yığıldığı alanmış.

Komutan Küçük Ayaklı Jiang, hemen ardındaki Çopur Cheng'a, "Çopur, hadi harekete geçelim!" demiş.

Çopur Cheng, "Altı Numara, Chunsheng, siz ikiniz beni takip edin," diye fısıldamış.

Çopur Cheng daha rahat hareket etmek için göğsünde asılı olan çantayı çıkarmış, içinden bir el bombası alıp beline sokmuş. Çantasını uzun boylu bir askere uzatırken, "Kapının ağzına vardığımız zaman bunu hemen bana getir," demiş. Asker başını sallayarak anladığını göstermiş.

Yıldızlar zayıf ışıklarıyla yeri az da olsa aydınlatıyormuş, kukla ordunun kamp kurduğu avludaki birkaç at

arabası feneri avluyu akşamüstü alacakaranlığına çevirmiş. Giriş kapısında uzun gölgeleri yere vuran, iki kukla hayalet gibi bir o yana bir bu yana gidip gelen iki nöbetçi varmış. Tuğla ve taş yığınlarının arkasından yaşlı ve kara bir köpek çıkınca Çopur Cheng korkuyla koşmaya başlamış; Cheng'ın ardından biri beyaz, biri benekli, iki köpek daha kovalamaya başlamış. Cheng'la üç köpek hırlaşarak yerde yuvarlanmış, kapıya doğru yaklaştıklarında olan biteni görmek daha kolaylaşmış. Kapıdan on adım uzaklıktaki bir kalas yığınının gölgesinde köpek kavgası iyice kızışmış. Uzaktan bakınca üç köpeğin lezzetli bir yemekten bir lokma almak için birbirleriyle kapıştığını sanabilirmişsiniz.

Komutan Küçük Ayaklı Jiang, tuğla ve taş yığınlarının arkasından Çopur Cheng'ın sergilediği muhteşem gösteriyi izlerken birden onun bölüğe ilk katıldığı zamanlardaki o korkak ve zayıf halini hatırlamış, o zamanlar salya sümük ağlayan adam şimdi yaşlı bir kurda dönüşmüş.

Çopur Cheng ve yanındaki ikili köpeklerle savaşırken, nöbette olan o iki kukla omuz omuza verip şaşkın bir halde hırlaşmayı dinliyormuş. Kuklalardan biri yerden bir taş parçası alıp karanlığa doğru fırlatırken, "Sizi uyuz köpekler!" diye sövmüş.

Çopur Cheng taş yemiş bir köpek gibi acıyla havlamış. Havlaması çok gerçekçiymiş. Komutan Jiang kendini tutamayıp gülmüş.

Jiao-Gao bölüğündekiler Ma Ailesinin Köyü'ne saldırmayı planlamaya başladıklarından beri köpek gibi havlama alıştırmaları yapıyormuş. Pekin operasına meraklı olan ve çok iyi bir suona virtüözü olan Çopur Cheng, sesini çok iyi kullanırmış, sesi çok gür, dili çok esnekmiş, alıştırmalar sırasında şampiyon olmuş, Altı Numara ve Chunsheng da fena değilmiş. Düşman nöbetçilerini tuza-

ğa düşürme görevi bu yüzden onlara verilmiş.

Sabırsız kukla nöbetçiler daha fazla dayanamayıp ellerinde süngülü tüfekle dikkatli adımlarla kalas yığınına doğru yürümüşler. Köpek dalaşı o sırada zirve yapmış. Kuklalar kalas yığınına üç beş adım kala köpeklerin havlamaları yerini uyuz inlemelere bırakmış, köpekler korkuyormuş, ama yine de geri adım atmıyorlarmış.

Kuklalar öne doğru temkinli bir adım daha atmış.

Çopur Cheng, Altı Numara ve Chunsheng üzerlerine vuran kamp fenerinin o sarı ışığının parlattığı kürkleriyle yerden uçarcasına fırlayıp üç şimşek gibi kuklaların üzerine atlamışlar. Çopur Cheng el bombasını kuklalardan birinin başına fırlatmış, Altı Numara ve Chunsheng da süngülerini diğer kuklanın göğsüne saplamışlar. Kuklaların ikisi de birer kum çuvalı gibi yere serilmiş.

Üzerlerinde köpek derisi olan Jiao-Gao bölüğü askerleri kuduz bir köpek sürüsü gibi düşman kampını basmış. Kapının girişinde el bombası dolu çantasına yeniden kavuşan Çopur Cheng deli gibi tuğla odalara koşturmuş.

Tüfek sesleri, el bombalarının patlamaları, bağrışmalar, Japonlar ve kuklaların acı çığlıkları Ma Ailesinin Köyü'nün sessiz gecesini bozunca köyün köpekleri hep birlikte ulumaya başlamış.

Çopur Cheng yirmi el bombasını bir pencereden içeri ikişerli üçerli fırlatmış, ardından gelen patlama sesi ve yaralananların acı çığlıkları birden ona Japon şeytanlarının yıllar önce sandalet imalathanelerine düzenledikleri bombalı saldırıları çağrıştırmış. Ama bu sahne onu hiç de intikamını almış gibi mutlu etmemiş, aksine içine keskin bir bıçağı andıran bir ağrı saplanıp kalbinde derin bir yara bırakmış.

Bu savaş Jiao-Gao bölüğü kurulduğundan bu yana yaptıkları en büyük savaş olmuş, hatta Binhai Merkezi'nin verdiği tüm savaşlar içinde kazanılan en parlak zafermiş.

Komünist Partisi Binhai Merkezi bu şanlı bölüğün önünde saygıyla eğilmiş. O günlerde köpek derisine bürünmüş Jiao-Gao bölüğünün neşesine diyecek yokmuş, ama çok geçmeden iki tane hayal kırıklığı yaratan olay olmuş. Birincisi Ma Ailesinin Köyü'ndeki savaşta ele geçirdikleri silah ve mermilerin Binhai Bağımsız taburuna tahsis edilmesiymiş. Komünist Partisi'ne üye olan Komutan Jiang'a göre Binhai Merkezi'nin verdiği karar çok doğruymuş, ama askerleri aksini düşünmüş, aralarında homurdanıp sövmüşler. Mühimmatı almaya gelen bağımsız tabur, üzerlerinde köpek derisi olan, yüzleri sararmış bu sıska adamları görünce çok utanmış. İkinci olaysa Ma Ailesinin Köyü'ndeki savaşta kahramanlığını bir kez daha gösteren Çopur Cheng'ın köyün girişindeki söğüt ağacında asılı bulunmasıymış. Bütün kanıtlar intihar ettiğini gösteriyormuş. Kendini astığında köpek derisi üzerindeymiş, arkadan bakınca ağaca asılmış bir köpek görünüyormuş; önden bakınca ağaca asılmış bir adam.

9

İkinci ninem, vücudu ninem tarafından sıcak suyla temizlendikten sonra bir daha çığlık atmamış. Yorgun ve yaralı yüzünde tüm gün sıcak bir gülümseme varmış. Ama belden aşağısı gece gündüz durmadan kanamış. Dedem köydeki bütün doktorları çağırmış, sepet sepet ilaç denenmiş, ama ikinci ninemin hastalığı günden güne daha da ağırlaşmış. O günlerde ninemin odasını yoğun bir kan kokusu kaplamış, ikinci ninemin tüm kanı çekilmiş gibiymiş, hatta kulakları jöle gibi saydamlaşmış.

En son gelen doktoru Luohan Amca Pingdu ilçesin-

den getirmiş. Doktor, seksenli yaşlarında, ak sakallı, alnı kel ve geniş, uzun tırnaklı bir adammış, üzerindeki mandarin cüppesinin düğmelerinde öküz boynuzundan bir tarak, gümüş bir kulak temizleme çubuğu ve kemik bir kürdan asılıymış. Babam yaşlı doktorun parmaklarını ikinci ninemin bileğine koyduğunu görmüş. Sol eline baktıktan sonra sağ eline de bakmış. Sağ eline de bakınca, "Cenaze hazırlıklarına başlasanız iyi olur!" demiş.

Dedemle ninem yaşlı doktoru uğurladıktan sonra çok perişan olmuşlar. Ninem ikinci ninem için gece yarısına kadar cenaze giysisi dikmiş; dedem de Luohan Amca'yı tabut yaptırması için bir marangoza göndermiş.

Ertesi gün ninem komşu kadınların yardımıyla yeni diktiği giysileri ikinci nineme giydirmiş. İkinci ninemin yüzünde dargınlıktan eser yokmuş, kırmızı ipekten bir ceket, mavi saten bir pantolon, yeşil ipekten bir bluz ve üzeri çiçek işlemeli kırmızı ayakkabılarıyla *kang*'ın üzerinde kımıltısız bir şekilde uzanıyormuş. Yüzünde bir gülümseme varmış, göğsü arada nefes alır gibi kesik kesik inip kalkıyormuş.

Tam öğle olduğunda babam mürekkep karası gibi kara bir kedinin evin çatısında dolandığını görmüş, kara kedi insanın tüylerini ürperten keskin bir çığlık atmış. Babam kırık bir tuğla parçası alıp kediye fırlatınca kedi havaya sıçramış, ardından dört ayağı üzerinde çatının kiremitlerine düşüp sakince yoluna devam emiş.

Fenerlerin yakılma zamanı gelince, içki imalathanesi çalışanları tabutu avluya taşımış. Ninem odasındaki soya yağıyla yanan fenerine çok özel bir an olmasından dolayı üç fitil koyup üçünü de yakmış. Fenerden yükselen dumanlar koyun kavurması gibi kokuyormuş. Herkes kaygıyla ikinci ninemin son nefesini vermesini bekliyormuş. Babam kapının ardına gizlenip ikinci ninemin fener ışığı altında kehribar rengine bürünmüş, hatta kehribar gibi

saydamlaşmış kulaklarına bakarken içinde rengârenk bir gizem duygusunun dalga dalga kabardığını duyumsamış. Bu sırada babam o mürekkep karası kedinin yine çatının üzerinde dolandığını hissetmiş, hatta kedinin gecenin karanlığında ışıl ışıl parlayan fosforlu gözlerini ve ahlaksız çığlıklarını da hissetmiş. Babamın kafa derisi ateş gibi ısınmış, saçları bir kirpinin dikenleri gibi havaya dikilmiş. İkinci ninem birden gözlerini kocaman açmış, bakışları sabitmiş, ama gözkapakları yağmur damlası gibi dalgalanmış. Yanakları heyecanla seğirmiş, dudakları bir iki üç kez titremiş, üçüncü titreyişten sonra dudaklarından mart kedilerinin çığlıklarından daha ürkünç bir ses çıkmış. Babam fenerin içindeki altın sarısı alevin göz açıp kapayıncaya kadar soğan yaprağı yeşiline döndüğünü fark etmiş, ikinci ninemin yüzü bu titrek yeşil ışığın altında artık bir insana benzemiyormuş.

Ninem başlarda ikinci ninemin hâlâ yaşıyor olmasına çok sevinmiş, fakat bu sevinç kısa sürede yerini korkuya bırakmış.

Ninem, "Kız kardeşim, kız kardeşim, neyin var?" demiş.

İkinci ninem ağzını açar açmaz sövmeye başlamış: "Seni orospu çocuğu! Seni asla affetmeyeceğim, vücudumu öldürebilirsin, ama ruhumu asla elimden alamazsın, senin *derini canlı canlı yüzeceğim, senin sinirlerini* tel tel yolacağım!"

Babam bu sesin ikinci nineme ait olmadığını hemen anlamış, olsa olsa yüz yılı yarılamış yaşlı bir kadına ait olabilirmiş.

İkinci ninemin küfürlerini duyan ninem büzülerek geri çekilmiş.

İkinci ninemin gözkapakları hâlâ bir şimşek hızıyla açılıp kapanıyormuş, ağzından çıkan çığlıklar bitmeden hemen sövmeye başlıyormuş, sövmeyi bırakınca hemen

çığlık atmaya geri dönüyormuş, bu çığlıklar evin kirişlerini titreterek soğuk bir hava gibi odayı doldurmuş. Babam ikinci ninemin boynundan aşağısının tahta gibi sert olduğunu görünce bu deli çığlıkları çıkaran gücün nereden geldiğini bilememiş.

Ne yapacağını bilemeyen dedem, Luohan Amca'yı çağırması için babamı batı kanadındaki avluya göndermiş. İkinci ninemin korkunç çığlıkları oradan da duyuluyormuş. Yedi-sekiz çalışan Luohan Amca'nın odasında oturmuş durumu tartışıyormuş, babamın içeri girdiğini görünce hemen susmuşlar; babam, "Amca, vaftiz babam seni çağırıyor," demiş.

İçeri giren Luohan Amca ikinci nineme şöyle bir bakıp dedemi yeninden çekiştirerek dışarı çıkarmış, babam da peşlerinden çıkmış. Luohan Amca sakin bir tavırla, "Patron, çoktan ölmüştü, içine nasıl bir şeytan girdi bilmem," demiş.

Luohan Amca daha lafını bitirmeden ikinci ninemin odadan gelen küfürlerini duymuş: "Liu Luohan, seni itin dölü! Senin ölümün hiç de kolay olmayacak, senin sinirlerini de tel tel yolacağım, senin derini de canlı canlı yüzeceğim, o çükünü de koparacağım..."

Dedem ile Luohan Amca birbirlerine korkuyla bakmış, ikisi de bir şey diyememiş.

Luohan Amca bir an düşündükten sonra, "Onu nehir suyuyla yıkayalım, nehir suyu şeytanları kovar," demiş.

İkinci ninem odanın içinde küfredip duruyormuş.

Luohan Amca elinde bir çömlek kirli nehir suyu ve peşinde dört iriyarı çalışanla birlikte odaya girince ikinci ninemin kıkırdayan kahkaha dalgasıyla karşılaşmış: "Luohan, Luohan, dök hadi, döksene suyu, bak yaşlı halan nasıl da susadı!"

Babam çalışanlardan birinin içki satarken kullandıkları huniyi zorla ninemin ağzına soktuğunu görmüş, baş-

ka bir çalışan da çömleğin içindeki suyu huniye boşaltıyormuş, huninin içindeki su girdap gibi dönerek hızla aşağı akıyormuş, su o kadar hızlı akıyormuş ki gören bu suyun ikinci ninemin midesine aktığına inanmazmış.

Bir çömlek su boşalınca ikinci ninem sessizleşmiş. Karnı her zamanki gibi dümdüzmüş, ama göğsü sanki nefes alıyormuş gibi kabarmış.

Herkes rahatlar gibi bir oh çekmiş.

Luohan Amca, "Tamamdır, artık yaşlandı!" demiş.

Babam yine çatının üzerinde gezinen ayak sesleri hissetmiş, o kara kedi sanki etrafı kolaçan ediyormuş.

İkinci ninemin ölü yüzündeki o insanı büyüleyen gülümseme yine hortlamış. Boynu yavrusunu gagalayan bir tavuk gibi gerilmiş, yüzü öyle gerilmiş ki sanki saydamlaşmış, birkaç keskin çığlık attıktan sonra ağzından çamurlu bir su püskürtmüş. Püsküren su en azından iki ayak yükselip ardından yere dökülmüş, yere dökülen su damlaları krizantem yaprakları gibi etrafa saçılıp ikinci ninemin yeni dikilmiş cenaze giysilerini kirletmiş.

İkinci ninemin fıskıye numarası o dört çalışanı öyle korkutmuş ki odadan koşarak kaçmaya davranmışlar. İkinci ninem arkalarından, "Koşun, koşun, koşun bakalım, koşsanız da kaçamazsınız benden, rahip kaçabilir ama tapınak kalır," diye bağırmış.

Ninemin böyle bağırması dört adamı analarından iki bacakla doğduklarına pişman etmiş.

Luohan Amca yalvaran bakışlarla dedeme bakmış, dedem de yalvaran bakışlarla Luohan Amca'ya bakmış. Bu dört göz çarpışınca çaresiz iki iç çekiş duyulmuş.

İkinci ninemin küfürleri giderek daha da azmış, artık sadece küfretmekle kalmıyor, küfrederken kol ve bacaklarını da oynatıyormuş. Şöyle sövmüş: "Japon köpekleri, Çinli köpekler, otuz yıl sonra her yerde olacaklar, Yu Zhan'ao, sen de kaçamazsın, kurbağanın sineği yemesi

gibi en kötüsü senin başına gelecek!"

İkinci ninemin vücudu yay gibi gerilmiş, sanki oturmak istiyormuş.

Luohan Amca, "Olamaz, oturmak isteyen bir ceset! Çabuk bana hemen bir çakmaktaşı getirin," diye bağırmış.

Ninem çakmaktaşını getirmiş.

Dedem birden cesaretini toplayıp ikinci ninemin üzerine atlamış. Luohan Amca çakmaktaşını onun vücuduna bastırmış. Ama bir işe yaramamış.

Luohan Amca odadan çıkmak isteyince dedem, "Amca, şimdi gidemezsin!" demiş.

Luohan Amca, "Hanımım, bana bir kürek getirin çabuk!" diye seslenmiş.

İkinci ninem göğüs kafesine kürek bastırılınca birden durulmuş.

Dedemle Luohan Amca odadan çıkarken babam da onların peşine takılmış.

Ninem, dedem, Luohan Amca ve babam avluya çıkmış. İkinci ninemi acı çekmesi için odada tek başına bırakmışlar.

İkinci ninem odanın içinden, "Yu Zhan'ao, sarı bacaklı bir horoz yemek istiyorum!" diye bağırmış.

Dedem, "Silahla vuralım!" demiş.

Luohan Amca, "Olmaz, olmaz ki, o zaten ölü!" demiş.

Ninem, "Amca, çabuk bir şeyler düşün!" demiş.

Luohan Amca, "Zhan'ao, ben Bailan pazarına gidip Taocu rahip Shanren'ı getireyim!" demiş.

Sabahın erken saatlerinde ikinci ninemin çığlıkları neredeyse kâğıt pencereleri parçalayacakmış. "Luohan, Luohan, seninle ben, iki yeminli düşman, aynı göğün altında yaşayamayız!" diye haykırıyormuş.

Luohan Amca'yla Shanren denilen rahip odaya girince ikinci ninemin küfürleri yerini uzun iç çekişlere

bırakmış. Rahip Shanren aşağı yukarı yetmiş yaşında, kara cüppeli biriymiş, cüppesinin önünde ve arkasında garip semboller varmış. Sırtında şeftali ağacından yapılma bir kılıç asılıymış, elinde de bir bohça tutuyormuş.

Dedem onu görür görmez onun yıllar önce ikinci ninem o sarı gelinciğin tesiri altına girdiği zaman çağırdığı rahip olduğunu hemen anlamış, ama Rahip arada geçen yıllarda daha da zayıflamış.

Rahip Shanren şeftali ağacından yapılma kılıcıyla kâğıt pencereyi parçalayıp içeriye şöyle bir göz atmış, başını pencereden geri çekerken yüzü kireç gibiymiş, saygıyla eğilip dedeme, "Beyim, benim güçlerim bu iblisin yanında yetersiz kalır," demiş.

Yüreği ağzına gelen dedem, "Rahip Shanren, gidemezsiniz, ondan nasıl olursa olsun kurtulmalıyız, bunun için sizi ödüllendireceğim," demiş.

Rahip Shanren şeytansı gözlerini kırpıştırarak, "Tamamdır, Rahip Shanren biraz cesaret çorbası içince bu şeytanın kafasını altın çana çalar!" demiş.

Rahip Shanren'ın ikinci ninemin içindeki şeytanı kovma efsanesi köyümüzde bugün bile anlatılır.

Efsaneye göre Rahip Shanren önce saçlarını bir güzel karıştırıp darmadağın etmiş, ardından avluda bir şeytan çıkarma dansı yapmış, abrakadabra gibi bir şeyler mırıldanıp şeftali ağacından yapılma kılıcını havada fırıl fırıl döndürmüş, ikinci ninemse bu sırada *kang*'ın üzerinde bir o yana bir bu yana savrulmaya başlamış, çığlıkları ve küfürleri göğe doğru yükselmiş.

Rahip Shanren ninemden ahşap bir kâse getirmesini istemiş, kâseyi yarısına kadar temiz suyla doldurmuş. Bohçasından çıkardığı iksiri kâsenin içine atıp iksiri kılıcının ucuyla hızla karıştırmaya başlamış, bir yandan iksiri karıştırıyor, bir yandan da büyülü sözler söylüyormuş,

kâsenin içindeki su yavaş yavaş kırmızıya dönmeye başlamış, en sonunda kan kırmızısına dönüşmüş. Rahip yağlı ve ter içinde kalmış bir yüzle birkaç kez havaya sıçrayıp sonunda yere yuvarlanmış, ağzından köpükler çıkararak bayılmış.

Rahip Shanren kendine gelince ikinci ninem de son nefesini vermiş, cesedinden gelen pis koku ve bozulmuş kan kokusu pencereden dışarıya doğru hızla yayılmış.

İkinci ninem tabuta koyulurken herkes elindeki darı içkisine batırılmış keçi derisi havlularla ağzını ve burnunu kapatmış.

Bazıları ikinci ninemin tabuta koyulurken hâlâ sövüp durduğunu ve tabutun kapağını tekmelediğini söyler.

10

On yıldır köyden ayrıyım, hazırcevap bir seçkinler topluluğunun bana bulaştırdığı ikiyüzlülük ve kirli şehir yaşamının pis suyuna batırılmış bedenimin her bir gözeneğine sinmiş pis kokumla bir kez daha ikinci ninemin mezarının önünde dikiliyorum, ikinci ninemin mezarına gelmeden önce pek çok mezarı ziyaret ettim. İkinci ninemin bu kısa ama çok renkli yaşamı köyümün o "en kahraman ve en aşağılık" tarih sayfalarında göz alıcı bir yer teşkil eder. Onun o tüyler ürpertici bir aşkınlıktaki ölüm süreci biz Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'ndakilerin ruhunun derinliklerinde gömülü olan bazı gizemli duyguları uyandırdı. Bu gizemli duygular köyün yaşlılarının anılarından bal gibi tatlı ve yapışkan olan koyu kırmızı bir şeker pancarı şurubu gibi yavaşça geçerek filizlenmiş, büyümüş, güçlenmiş ve bilinmeyen dünyaları kavrama-

mız için ideolojik bir silaha dönüşmüştür.

Köye her döndüğümde köyün yaşlılarının o sarhoş gözlerinde bu gizemli duygunun gücünü okurum. Kıyaslama yapmaktan hoşlanmam, ama mantıksal düşüncenin güçlü durağanlığı beni zorla kıyaslamanın girdabına çeker. Bu düşünce girdabının içindeyken köyden uzakta kaldığım on yıl içinde aşina olduğum o güzel gözlerin yarıdan çoğunun evcil tavşanların zarif ve hassas kafalarına monte edilmiş olduğunu korkuyla keşfettim, sınırsız bir arzu bu gözleri alıç meyvesi gibi kıpkırmızı yapar ve içlerinde küçük kara noktalar vardır. Bazen düşünüyorum da bu kıyaslamayı yapmak bir anlamda iki farklı insan türü olduğunu kanıtlar. Evrimleşme sürecinde herkes kendi yolundan gider, mükemmelliğin sınırlarını kendi değer sistemiyle belirler. Beni asıl korkutan şey kendi gözlerimde de bu kurnaz bakışı yakalamış olmam ve birilerinin bir başkasının kitabından kopyaladığı dilde konuşmaya başlamış olmam; *Reader's Digest*'te bir en çok satan oldum bile. Yoksa kendime ait olan bir sesim yok mu?

İkinci ninem elinde altın sarısı bronz bir aynayla mezarından sıçrayıp dolgun dudaklarının kenarında asılı alaycı bir gülümsemeyle, "Sen benim torunum olamazsın, şu haline bir bak!" dedi.

Üzerindeki giysiler dalgalanıyordu, her şey tabuta konulduğu günkü gibiydi, benim hayal ettiğimden daha genç ve daha güzeldi; sesinin taşıdığı mesaj onun benden çok daha düşünceli ve sonsuz derinlikte biri olduğunu gösteriyordu; onun düşünceleri benimkilerden daha özgür, daha ağırbaşlı, daha esnek, daha dingin ve daha güçlüydü; benim düşüncelerim onunkiler karşısında bambu bir flütün zarı[1] gibi havada titremeye başladı.

1. VII. yüzyılda bambu flütte değişiklikler yapılarak üzerine zarla kapalı bir delik eklenmiştir. Zar, flüte üflenen havayla titrer ve yumuşak, berrak bir ses

İkinci ninemin bronz aynasında kendi yansımamı gördüm. Gözlerimde o akıllı evcil tavşanın bakışları vardı. Ağzımdan çıkan ses, ikinci ninemin ölüm döşeğindeyken ağzından çıkan, ama ona ait olmayan sesler gibiydi, bana ait değildi. Vücudum ünlü kişilerin onay mühürleriyle kaplıydı.

Ölesiye korktum.

İkinci ninem yüce gönüllülükle şunları söyledi: "Torunum, köye geri dön! Eğer dönmezsen yitip gideceksin. Dönmek istemediğini biliyorum, göğü kaplayan sineklerden çekindiğini, kara bir bulutu andıran sivrisineklerden ve nemli darı tarlalarında sürünen bacaksız yılanlardan korktuğunu biliyorum. Kahramanlar önünde saygıyla eğiliyor, ama aşağılık olanlardan nefret ediyorsun, ama içimizde 'en kahraman ve en aşağılık' olmayan kimdir diye sorarım sana? Şimdi burada karşımda dururken şehirden getirdiğin üzerine sinmiş o evcil tavşan kokusunu alıyorum, hemen Mo Nehri'nin sularına gir ve üç gün üç gece yıkan; umarım sen temizlendikten sonra kirlenen suyu içen yayın balıklarının başlarında o evcil tavşanların kulaklarından bitmez!"

İkinci ninem birden mezarın içine giriverdi. Darılar sessizce dikildi, güneş ışınları nemli ve kavurucuydu, hiç rüzgâr esmiyordu. İkinci ninemin mezarının üzerindeki yabani otların hoş kokusunu aldım. Sanki hiçbir şey olmamış gibiydi. Uzaklardan çapa yapan çiftçilerin şarkı söyleyen tiz sesleri yankılanıyordu.

İkinci ninemin mezarının etrafındaki darılar Hainan Adası'ndan getirilen melez darı tohumlarıdır. Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın kara toprağı üzerindeki gür ve yemyeşil darıların hepsi melezdir. Öve öve bitiremedi-

çıkarır.

ğim, hakkında durmadan şarkılar söylediğim o kan kırmızı bir denizi andıran darılar devrimin azgın sularında boğuldu, onlardan geriye hiçbir şey kalmadı, onların yerini kısa saplı, kalın gövdeli, geniş yapraklı, her yeri beyaz çiçek tozuna bulanmış, köpek kuyruğu uzunluğunda püsküllleri olan melez darılar aldı. Bu yüksek verimli, acı ve buruk bir tada sahip olan darılar pek çok kişiyi kabız etti. Şube sekreterinin üzerindeki çekirdek kadro dışında bütün köylülerin yüzleri pas rengine döndü.

Bu melez darılardan nasıl da nefret ediyorum.

Melez darılar sanki hiçbir zaman olgunlaşmayacak gibi görünüyor. Onların o gri yeşil gözleri asla tam olarak açılmayacak. İkinci ninemin mezarının önünde durup kızıl darıların topraklarını işgal eden o çirkin piçleri izledim. Darı adını taşıyorlar, ama sadece boy yoksunu saplardan ibaretler. Darı adını taşıyorlar, ama darıların o parlak renklerinden de yoksunlar. En büyük eksiklikleri de darı ruhu ve darı zarafeti. O donuk, belirsiz, uzun ve dar yüzleriyle Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın saf ve temiz havasını kirletiyorlar.

Bu melez darılarla kuşatıldığım zaman hayal kırıklığına uğruyorum, bir yitirmişlik duygusuna kapılıyorum.

Bu melez darı kampının ortasında dururken bir daha var olmayacak o muhteşem manzarayı düşlüyorum. Eylülün sonlarına doğru, sonbaharda, gök alabildiğince açık ve hava çok güzel, her yer göz alıcı bir kan denizini andıran darılarla kaplanmış. Sonbahar yağmurları sele çevrilmişse darı tarlaları bataklığı andıran bir denize dönüşür, darıların kırmızı başakları o çamurlu sarı suyun içinde inatla mavi göğe seslenir. Güneş çıktığında suyun yüzeyi pırıl pırıl parıldar, yerle gök sıradışı bir zenginliğe ve sıradışı bir renkliliğe bürünür.

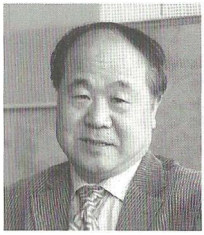
İnsanlığın ve güzelliğin ideal bir simgesi olan bu görüntüye hep büyük bir özlem duydum ve sonsuza dek

duyacağım da.

Ama bu melez darılar tarafından kuşatıldım ve yılan gibi yaprakları vücudumu sarmış durumda. Onların o her yere nüfuz etmiş olan koyu yeşil zehri düşüncelerimi zehirliyor. Ayağıma vurulmuş bu prangalardan kurtulmaya çalışırken nefes nefese kalıyorum. Bu ağrıdan bir türlü kurtulamıyorum ve acı içinde hüznün derinliklerine batıyorum.

Bu sırada yerin derinliklerinden ıssız ve kasvetli bir sesin yükseldiğini duyuyorum, bu ses çok tanıdık ve bir o kadar da yabancı bir ses, dedemin sesine benziyor, babamın sesine de benziyor, Luohan Amca'nın sesine de benziyor, ninemin, ikinci ninemin, üçüncü ninemin hâlâ kulaklarımda çınlayan şarkı söyleyen seslerine de benziyor. Ailemin tüm ölmüşlerinin ruhları bana bu labirentten çıkmam için şu mesajı gönderiyor:

Seni zavallı, çelimsiz, kıskanç, önyargılı, ruhu zehirli darı içkisiyle büyülenmiş çocuk seni, Mo Nehri'ne gidip üç gün üç gece sularında yıkan; unutma bunu, ne bir gün fazla, ne de bir gün eksik, ruhunu ve vücudunu güzelce temizledikten sonra kendi gerçek dünyana dönebilirsin. Beyaz At Dağı'nın Yang ile Mo Nehri'nin Yin'inin yanı sıra hâlâ bir sap safkan kızıl darı var, onu bulmak için gerekirse her şeyini feda etmelisin. Onu bulduktan sonra ellerinde kaldırabildiğin kadar yukarı kaldır, her yerini dikenli otlarla böğürtlen çalılarının sardığı ve kaplanlarla kurtların kol gezdiği yırtıcı hayvanların dünyasına böylece yeniden girebilirsin, o seni koruyacak olan tılsımdır, aynı zamanda ailemizin şanlı totemi ve Gaomi Kuzeydoğu Bucağı'nın geleneksel ruhunu temsil eden bir simgedir de!



Mo Yan, 2012 Nobel Edebiyat Ödülü'nü, "halk masallarını, tarihi ve günümüzü sanrısal gerçekçilikle kaynaştırdığı" gerekçesiyle kazandı.

Çin'in Nobel ödüllü yazarı Mo Yan'ın *Kızıl Darı Tarlaları*, Shandong ailesinden üç kuşağın, 1923-1976 yılları arasındaki öyküsünü aktaran bir roman. Yazar, bir mücevher güzelliğindeki doğa manzaraları fonuna yerleştirdiği ve kronolojik sıra gütmeden kurguladığı romanda, Japon istilasına karşı verilen Direniş Savaşı, Çinlilerin birbirleriyle çatışmaları, Komünist Devrim, Kültür Devrimi gibi Çin tarihindeki önemli halk hareketlerini ve bütün bu yıllar içindeki tutkulu aşkları anlatıyor.

Çin sinemasının önde gelen yönetmenlerinden Yimou Zhang'ın beyaz perdeye aktardığı *Kızıl Darı Tarlaları*, tarihsel bir anlatımla kara mizahı ustalıkla kaynaştırıyor. Roman, geçmişle bugün, ölüyle diri, iyiyle kötü arasında belirgin bir ayrım yapılmadan sürüyor.

Nobel ödül töreninde konuşan Per Wästberg'in dediği gibi, Mo Yan, bireyi kimliksiz insan yığınlarından çekip ortaya çıkaran; alaycı ve iğneleyici bir üslupla tarihe, tarihî çarpıtmalara, yoksunluklara ve siyasal riyakârlıklara karşı çıkan bir yazar.

ISBN 978-975-07-1817-5

29 TL
KDV DAHİL